

~~15, 401~~

~~C 7802~~

Uc 4690

*Martin Kromer's, Bischof von Ermland,
30 Bücher von dem Ursprung, den Geschichten
und allen andern Angelegenheiten der Krone
Polen, von Martin Blazowski in die polnische
Sprache übersetzt.*

Krakau 1611.

**MARCINA
KROMERA
BISKUPA WARMIENSKIEGO.
O SPRAWACH, DZIEIACH, Y WSZY-
TKICH INSZYCH POTOCZNOSCIACH
Koronnych Polskich:
KŚIĄG XXX.**

PRZEZ
**MARCINA BŁAZOWSKIEGO
Z BŁAZOWA:**

Wyrażnie ná Polski ięzyk przetłumáczone, przydatkami
y dowodami niektořemi poniekađ vtwierdzone,
y właśnym onegoż kośztẽm z draku ná
świát podane.

Cum Gratia & Priuilegio **S. R. M.**

**W KRAKOWIE,
W Drukarni Mikolaja Coha/Roku Pańskiego/
1611.**

Ex Libris Danielis Rotter Car. Lattibor.

Náprzezacne Herby Kr
Polskiego, Szweckiego, y W. X, Lite

Lwem zmocniwszy w porzodku SNOPI trzy KORONT,
Dalszy chwasty powabem ORZEL zachęcony,
Ják znorui sie w Tępony zimne Meżny wzbiera,
Kedy z nim tuż ieżdzny KIRYSNIK naćiera:
Tu Cwik biaty, bkim sie w gore skrzydł m wzbija,
Tu zbrojny Hárceż z mieczem pod nim sie wuija.
Orzeł ugonić prągnie Orła dwugłowego,
A zbrojny żołnierz ieżdzć porążyć nągiego.
Snadż dopełnić zwycięstw z obudwu stron máia,
Bo choćias Moskiewskiemu dui sie tby wydáia,
Zyczythym mu ia iednak zabić pokoiu,
Gdyż nie w skora nie wpráwny Małż z Cwikiem w boiu.
Tymże włafnie poćieszyć może Kirysniká,
Ze táčno zstumi Zbrojny, nągiego Zmienniká:
Dla tegoż lepięby wczás niż zápádną gorze,
Pomyślic Moskwićnie o sktonney pokorze.

VHS 1403464

ZWYCIĘZCY BOGV,

áprzezeń znádhodwánia
Moskwićiná dumnego,

SCZESLIWIE TRYVMPHVIACEMV
MONARSZE

ZYGMVNTOWI TRZECIEMV,

Zprzeżżenia BOZEGO
KROLOVI POLSKIEMV:

Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu, &c. &c.
A SWEDZKIEMV, Gotskiemu, y Wándalskiemu, Pánu
y Dziedzicznemu KROLOWI:

Author pżeczczony/ piaródtwé pżestumáczenie Vchwaloney Kroniki/
ná potomny czás ofiaruje.

PRZEDMOWA.

Oporządżiac stworzenia swoje dozorna opatrza-
ność Bożka KROLV NAIASNIEYSZY PANIE MOY,
tak sie to przedziwnie: Nátura ludzka obeśła, że
poprzetrzaśawszy rozdzielne chęci náşe iedniet-
nym pochopem, y iákoby płomykami iákimi do czy-
nieniarzeczy podżęgáacymi, wśytkim onym ieden
cel chwaly, do ktoregoby zmierzáły ocerklowáły, y
ieden uśytkim przybytek, o ktoryby sie skutkiem sá-
mym opieráły, rostopnie náznáczyla, áby iák uśposobione, sáme y tylko pra-
wdziwey chwale y slawie dobrej náslugiwáły, á ná oney iáko ná przybytku
własnym polegáły. Wicé iák doskonále on wiekuiſty TWORCA zřadziwśy,
y w Náture ludzka wpoiſy przyrodne ognie, natychmiáſt pewna im zwiérz-
chność náznáczyl, y zaráz nád nimi wiażny ROZVM Pánuiacym ledno-
władzca przelożył, á zá pewna ośáda WOLA im ludzka przywłaſczył. Co
ieſli w iák bujney puſtyni WOLET nieobietey zđiczáwśy z poſtuſeńſtwa
ſie Monárſe ſwemu gwałtownie wypra, á zá smákwitśa władza pochte-
bney chćiwoſci poſeđśy, ná zarobek slawy niecnotliwey uśilnie gonia, á ni
zábiedzć ſobie od niey, á ná prawdziwa prześláde zacney chwaly náwieſć
ſie, niedopuszczáia: iuż tám w ten czás ani Rozum, iuż ani Bogá, ále beſtwiaca
Wola á pochop zmyſłow norowiſtych powinien człowiek w nowác. Tá-
kiedy wygotowane płomienie rozřadżiac nienágániony Goſpodarz KRO-
LV NAIASNIEYSZY, uśláćcił one y ta ieſzcze godnoſćia, że ich żarliwemu
pochopowi nikt zwinac, nikt wlec, áni uśkoczyć może, áni mogł. Abowiem

Przyrodzone
istoty ábo chę-
ści zewnetrzne

Łódze ludzkie
ná prawdziwo-
chwale y tylko
ná dobia slawy
robić powinny.

Rozum ogniom
zewnetrznych
Pánuiacym ledno-
władzca ośáda.

Kto winien gdy
łódze przyrodne
niepoſtćmie
zadśá ſie.

Wroczene ple-
mienie wſadzie
ſia znięduio y
znięduio.

Przedmowa.

one siła nadana zawiąwszy, po wszystkich stronach skrytym się rozeszły: żadnego one karą, żadnej części świata niepominięły: a śmiertelnych, lecz y wiecznych a Niebieskich Duchów ruszyły: I Niebą: zachwyciły Ráiu: Piekło napelnily, a Ziemskie padoły wszędzie zaprzatnely.

Naypierwey ten pożar, Thronów Niebieskich, ani wiedzieć iako dorwał się: y zaraz tam soba przesłicznego Ducha zaráził. Czym abowiem inszym iedno żądza chwały rozżarzony, abo rączy zbestwiony, on Anyoł ozdobny, wietsey dostojności niż mu było trzeba chciwie dopić przemagał? Czym inszym wzburzony, iedno dumna chwala, nieprzeszkadziac głupiec na własney ozdobie, Bogu porównać się przemyslał? Chciwość to zaprawde robiła; żądza chwały nieostrożnie poietta, w tak myśl gorna y chępliwa w biła przekletęgo Sałencá, tak żarliwie na chwale niepodobna pálaiacego, że też iuż dálej żądzierzeć w sobie hárdego umysłu niechciał; ale wynurzaiać zawiętarade, y chwały niepodobney pragnienie, poruczone sobie woyska Duchów Anyelskich zaráżliwym głosem okrzyknie. Przeniosę ja (powiada) y wstánowie Thron moy napułnocy, abędę rowien Bogu. Rozlega się w tym po wszystkich pálacach obłozystego Niebá taki okrzyk niezwy- czayny: zdumiewa się nárzec nowa wysstek obywatel Niebieski, a Chory Anyelskie okropnym y nigdy w Przybytkach swietych nieślychánym głosem trwożyć y mieszać się zapoczyna. Dopieroż Michał niespodziewana rebelliá też y sam przerážony, Mocárstwa swego poruśa; Pulki Anyelskie sykuie; a uderzywszy na buntownika, snadnie hárdego przemaga; záczyń brzyd- kiego, y iuż z przesłicznej Nátury w Czartowska potwora przewierżnio- nego, że wszystka iego drużyna z Niebá wsiłnie wyrzuca: y tak on roz- ruch wśmierza: Przestrzegaiac snadz dozorny Herman, aby on pożar przy- rzutne iskierki po naturach wiecznych roztrząsaiac, wietsey był Anyołow niepożarzał: poniewaz iuż tak wiele zaráżonych było, że też Ian s. wyrá- żnie obiawieniem świadczy: Widzialem (prawi) w nieprzecyrzáney gestwie z niebá wypadaiace Czarty.

Dorwała się potym Ráiu táz to podzoga; zkad nieroznieyszym sposobem Oycá pierwszego wyparla: Wyrzucił abowiem on przeklęty zwodnik nie- náksza na wlowienie Iewy ponete, iedno na iakiey był swiezo sam w- wiasł: y táz własna niepodobney chwały otucha, prze ktora sam z niebá wy- padł, Rodzice pierwsze z Ráiu wytargnal: Sobie tussyl, że przeniossy na połnocy Maieftat, miał bydz podobien Bogu: Iádámowi też y Iewie rozwa- śnie tussyl; że skuśiwszy owocu Zywoznego, podobnymi mieli bydz Bogu: Będziecie (mowi) iako Bogonie wiedzac zle y dobre. Za- chwyć w tym Iewá ogień pálaiacego na chwale niepodobna pragnienia; a nie postrzegssy zdrady w słowach wykretnych, ani w wśmakowanym iáblku tru- cizny, z ochotą go bierze, kóstuie; a podawssy meżowi, táz przedsię nądzie- ia chwały áperyt w prostaku do skuśenia z strza; y na takież takomstwo dowierzaiacego przywodzi: Záczyń wewlokssy na się y na meżá przeklectwo

Bożko

Przedmowa.

wewlokssy śmiertelney doczesności odzieża; a na ludzki zás narod- śiecy niewypowiedziánym kłopotow przywiodssy, zesromocona, ja, y z wieczney ozdoby złupiona; tak też właśnie z Ráiu, iako y Czart z Niebá, wypadła. T tu się dopiero pierwszym Rodzicom naszym żyści- ly przewieszczone obietnice Czartowskie: Prorokuiac im abowiem Czart, że mieli bydz iako Bogowie; dolozył zaráz, Wiedzacemi zle y dobre. Byli tedy Bogami, ale takimi iakim był y on ich Zwodnik; wznowaiacemi zgo- lá nie rowno wiecey zle, a niżeli dobrego.

Przebrozdził tenże pożar y oroblanie piekielne; a rozwlokssy się po roz- drażnionych zmysłach Czartowskich, tak dálece zawiśna y wiecznie Bogu przeciwna chciwość ich do wzmocnienia chwały rospalił, że poczawssy od Adá- má, aż do przyszcia našwiát SYNA BOZEGO, na się tylko samych po wysst- kim świecie chwały szukáli; Bogu iey wtlaczáli, y iakoby ia na swej stronie żądzierzeć okrzetnie zabiegáli. Bráli na się cudowne twarze, tworzyli dzi- wne postáci, kuśsey misterna wyprawowali; a niewiedomie z ludzmi rozma- wiaiac, sezeście ich obiawiai, y przypstaczy obwieszcziac, do tego ser- cá zmámionych prostakow przywiedli, że ludzkie plemie wszystko, onym sa- mym Bużnice budowalo; im Bálwany stáwiáo: onym na cześć káplany, o- onym oltarze, drzewa y gaie poświęcáo; im ofiary czynilo; bylá mordowá- lo; onym na cześć wroczytosc swiat porzadnie obchodzilo; Gry, tańce, bano- kiety, zchadzki, y dziwne tryumphy zwodziło: a zgoła wszystkie chwale pra- wemu Bogu nalezaca, im samym przywlaszczało. Záczyń tak sobie był Czart przeklęty Xiestwo ziemskie wzmocnił, że też wszystkie narody, krom samych Zydownow w zakonie przykazania żyacych, pod swoje władza zholdowal, y wiecey się nad cztery tysiące lat wieku w chwale swoiey ozdoby przeciągal. Dokad aż przedwieczny BOHATYR na swiát z naywyszego niebá zstapi- wssy, Mocárstwa onego nie podbil, samego Mocarzá niezwiázal, y zaráz piekielne zakály krwiá swietaz serc ludzkich zplokawssy, a wpadek znaczný zakonem láski zdzwignawssy, ślepych zmyslow naszym ku chwale prawdzi- wey nienawiodł, ani wżadrtwiáłym sumnieniu niebieskich iskierek nie wżarzył.

Zmácal náostátek, a zgoła opánował tenże przedsię pożar, wysstek prze- ciag padołow ziemskich: A iako w niebie przez hárdego Ducha niezmierna liczba Anyołow, a w Ráiu przez Czartá pierwsze Rodzice pożarem żadliwym nátrchnal był; tak zás przez teś Rodzice na wszystko plemie ludzkie, pokole- niem przyrodnym opadł. Wśelkie abowiem powołania, kázde obeścia, y wszystkie kondycye ludzkie nie wchronnych ognioz doznawac, a do náby- cia chwały koniecznie pálac musa, iedno że oboietnym sposobem. Podzo- gá chwały swiatobliwe sercá rozpala, że poczesni káplani zdrowa náuka, pobożnym życiem, y przykladnymi spráwami w owczárni Chrystusowej prá- cuiać, wielu do nieynawodza, y Bogu pozyskuia: T táz przedsię podzoga prawolomne káplany bestwi, że nie ostrożnie z powołania wykráczaiac wie- lu zásie pogorsyc, a trzody Chrystusowej wronic moga. Zádza przepy-

X 3

sney

Domina pica
wspych redit
cow nasyph.

Czart obietnice
laci.

Sadza chwały
w piekle.

Czartochwał
swo picy na
stawa y wsta
wac pozalo.
Czartu okolo
chwały pialcio.

Serca iohie
ludzkie wniwa
laci.

Bálwachwał
swo kuzenia.

Wároby wssy
stle opocz iá
mych zydown/
Czartom holdu
io.

Sakon przyka
zania.
Iáto blugo
Czartochwał
swo trawilo.
Jesus Chrystus

Sakon laci.

Sadza chwały
paleciem się
nie opánował.

Przednie o
gnie dwóla
focia pialcio.

Sadza dwóla
we wśelkich
staniech.

Sadza chwały
w piekle.

Anyoł bestwi.

Rozruch gni.

Anyoł w Czart
ta przemienia
z niebá wytró-
ca.

Sadza chwały
w Ráiu.

Abóma y Jer
wo ośuflina y
táz wolańie iá-
fo Czartá z nie-
bá z Ráiu ich o-
dziera.

Przedmowa.

Senator doby
d buntownik.

Kobza chwały
Pociesz buduje
p krolestwa prz
mnia.

Solnierstwy
wspier na sta
wie polega.

W nadele Ra
wy wstaję me
wogół / y nie
bezpieczestwa
stęcznie wog
tzymale.

Rozumem gło
wieł języc
miał kowalczo
wnien.

Bestye rozumu
ntemaję nie
chwałęnego
gymnie moge

Seny chwały słachetne pierśi Krolow y Monarchow podnieca, że oni łagodne y spokojnie paniuac, krolestwa swoje wcale zatrzymuia: Taz żadza Ty ranny wzburza, że okrutna chciwością srozeiac, y siebie mizernie gubia, y państwa swoje zgruntu wiec wywracacia. Podniata zacney chwały wspaniale umysly Senatorow powaznych ogrzewa, że oni wszystkie chęci, rade, dostatki własne, a nawet y zdrowie dla pożytku y calowitości Rzeczypospolitey odważaia: a zaśie tąż właśnie wyniosłego rozumienia podniata, niespokojne buntownicy prywatami iatrzy, że rwać pospolitey zgody ogniwa, y według własnego umiarkowania władze przepatrywaiac, radniey oyczyyn gubie, a nizeli sami zwoli oyczyynie ginac, upornie przemagalia. Slawa nuzystkiego pobudka. Cokolwiek W. K. M. kościolow y klasztorow dostoy nych w krolestwie tym widzieć raczyś, wszystko to iest pobożney zadróści w tarczka: Przodkowie to wszystko W. K. M. a z acne osoby koronne z daw na pobudowaly, wbiegaliac sie na przemiany do pozyskania rey chwały, kora sie z chwala Boza łaczyla, a światobliwe cnoty ich zalecac potomnie miála: Co iednakolwiek szerokości daleko rozwloklych granic Polskich włada swoia W. K. M. posiadac raczyś, wszystko to iest dawnych krolow, a z acnych synow koronnych robotar y męstwá dzielnego wizerunk; Wszystko to reka ich waleczna powabem chwały zagrzana przez krwawy pot zdobyła. Powabem sławy zachęcony żołnierz w rannym wieku oyczyyny lubych Rodzicow odiejdza, do ktorych wiec albo pozno albo rzadko sie wraca: Powabem sławy wstępczniony, po rożnych odlogach dalekiego światatłucze sie, kochaiac barzies sławe, a nizeli matkę; wiecey smakuiać Tabor niż kiedy Oyczyne: Slawa on tam żyje, w sławie roskośnie, slawa sobie płaci; dla sławyniewiczasy, gwoli sławie trudy chętlwie ponosi. Ziebi go mroźne niebo, slawa rozgrzewa: mocz y dżdżawy oblok, slawa wnet osusza. wysycha od głodu, slawa go posila: nademdliva od ran, slawa go roztrzęwia. Dla sławy głodnieie, dla sławy boleie, nawet gardło traci. Każdy na świecie w swey sie sławie kocha, każdy ia smakuie, każdy na nie czuwa. Tym tedy sobem przyrodzona podjęga, pierwszych zaraz wiekow samemu tylko rozumnemu stworzeniu nadana, y na pewne mytozarabiania prawdziwey chwaly od Stworcy swego powołana, wszystkie części światá pożarem nieuchronnym przechoazi: tak człowiek do sławy wzbudza, y tak we wszelakim obęsci paniuie. Co iż iedna sama przez sie bedac, a wždy dwa płomienia do brey a zley sławy zamnazić zwykła: tedy człowiek we własney swojej maziac ia WOLEY, niechay ostrożnym wyrozumieniem kieruie, od rozpustney chciwości beświec sie iey niedaie, a na sławe nie pocziwa zarabiac nie dopuszcza: Wylaczaiac sie od nimych zwierzat, darem rozumu nieuraczonych, y dla teyże przyczyny nie tak chwalebne go nie sprawuiacych.

To iuz tak człowieczá Nature, KROLV NAIASNIEYSZY, sama chce wrodzona zewnetrznym płomieniem grzeiac ku nabywaniu chwały gwałtem napycha. Ale zas w zatrzymaniu nabytey, iuz nie pechop wrodzony: lecz wyprawna y uważna rozrywka pracowac y pieczolowac sie powinna.

NIC

Przedmowa.

volila. Po plecach wprawdzie powołanie, ale nad siła ciężar; roskośne obęście, ale pracowite. Dla tegoż ia nie mogac poważnemu y wspaniałemu rzemiosłu, ile wceń sam przez sie niedoskonaly, doskonale wyprostac; wzialem sobie pierwey za Przewodniká, y nienaganięnego Miśtrza MARCINA KROMERA Biskupa Wármieńskiego, człowieka zacnego, Senatorá godnego, a Historyká krom wszelkiey nagany y odzacznych Przodkow W. K. M. otwierzonego, y od wszystkich stanow Koronnych przyietego; a z Historykami wszystkimi, z Rzymskimi wprawdzie porownyuiacego, ale naszym Polskich nie doyrzanym przeciagiem celu iacego. Iego ia tedy Bożkim prawie dowcipem obdarzone pisma, na glupia moie uwage wziawşy, niepodobnie smakowalem; a postrzegşy, nie krom wielkiey zaprawde wady bydż, y nie krom nagany słusney wszystkie (dowodzić tego potym krom wraży zechce) Kronikarze, przyrodzonym ięzykiem Polskim piśace, zaraz umiarkowana Historya, ile rozrywka dopuściła, na Polski ięzyk przetłumaczylem; y zaraz ile szupla chudoba przemagala, do Druku własnym kosztem moim podalem; tym zgola duchem, abym przekładaniem KROMERA, wszystkie iego umieterne struki, ostro rozum, y prawdziwa w opisanu Historyey ostrożność przeiawşy, iego poniekad křstalem, dalsze części przezeń nie dotykane opisywac mogł: y polerownieyszym rozsadyem na potomnieysze sprawy nacierac umiał. Iuz tedy przetłumaczona, y iuz wydrukowana Kronika, naprzód ZWYCIEZCY BOGV na część y na uniewolony poklon ofiarowalem. Inaczej abowiem niegodziło sie, ponieważ, On sam, iako świadczy pismo, według v podobania własnego, dać wiernym swoim zwycięstwá. A potym zaraz W. K. M. przezeń nadbołdowania krnabrnego Moskwićiná Tryumfuiacemu Monarşe, pierwoćizny moie, w opisanu Historyey poleruiace sie, barzies chętlwie a nizli umieternie, przypisuię. Cnoty abowiem W. K. M. y dzielne postępk, żadnemu zgola z nayzacnieyszych Monarchow nie wstepuiace, słusnieby rzetelnieysze ogłoszenie spraw swoich ponosić miály; lecz iż widzieć nie możemy co sie z nami dzieie, przetoż ieszcze trudno wazyć sie czego. Ale zdarzymnie Bog syrysa okazy, y zaraz Wáśá K. M. dostateczna Materya, że sie przestrzeniey pióro moie nad wspaniałymi robotami W. K. M. rozwiedzie, y bezpieczniey przesławna Cnota opiewac musi: a zwłaszcza gdy WIEKVISTY ZWYCIEZCA te pierwoćizny szczęśliwe, doskonałym zwycięstwem poćieşywsy, nad W. K. M. Proroctwo swoje wypelni, ktore mowi: Pomnoży Bog y v błogostáwi Krolá, a zamilkna nieprzyiaciele iego. Teraz zaśie oddaiac do rak W. K. M. Pána mego, te dokonana robotę moie, prosze unienie aby Kromerowe pismo, Obrońca sobie W. K. M. pozyskac mogło, a wrodzona ludzkością wdzięcznie przyiete było. Godzien zaprawde Kromer pozyskac sobie łaskę y poślanowanie v W. K. M. Pána mego: Zasłużył to sobie v Pierwszych Monarchow a Krolow Polskich; zasłużył v wszystkiey Rzeczypospolitey. zasłużyć może y v zacnego Maiestatu W. K. M. Ktory iako żyiac zdrowa rada Krolom Pánom

swym

Pietosza zapia
wa onego; na
Złomercze.

Salecnie Mat.
ciná Złomercá.

Przygna sta
sua przetłum.
genia Kroniki
Złomercowey

Kroniki Sisto
tykow iazykiem
Polskim piśa
cyh; uaganięne
y poberziane.

Samyś Nato
tow zkrony opi
sowania dale
sich Sęścow.

Czemu Nato
Płaga pierwey
Bogu ofiaro
wał.
Bog zoyćia
stew wladuie.

Sęśagl Złome
cowsy sławá go
bna.

Przedmowa.

swym, a czestokrotna przysluga wſzystkiew Koronie dogodnym byu wiecznie żyacy dowiecipem przewyborney Historyey ſwoiey, y W. K. M. Pánu memu, y wſzystkim zaráz stanom Koronnym potrzebny ieſt. Znaydzie ábowiem w iego chwalebny piſmie Wielkowladny Krol, znaydzie po- czesny Káplán, powaſzny Senator, waleczny Hetman, ſłuſzaly Zolnierz, á krotce mowiac, wſyſtka znaydzie Rzeczpo. czego ſie potrzebnie náuczyc. Dla tegoż mniemam, choćiaſ to iuſz przez mie Polſkim iezykiem mowic prze- uczone, nieprzyſpeći podobno, ieſli nieprzyozdobi zamnoſzyſtey Biblioteki W. K. M.

A tu iuſz przemowe moie niſzeli zámkne, powinſuie pierwey áby ten ſam zwycięſzcá, ktory ſercá Krolewskie w reku ſwoich piáſtuie, chwalebny w myſl W. K. M. w przedſiewzięciu fortunie raczył, á ſtárečna wola ná do- chodzenie z Moskwy wporney zupełnego zwycięſtwá tym wieſſa ſtałoſcia wtwierdził. Nápiſano ábowiem: Ręká meſá ſtálego pánowáć będzie, ále ktora náđſtábiecie, hołdowáć ſromotnie muſi. Niechayſz tedy on ſam reka W. K. M. wkrzepia, z Tryumphu do Tryumphu prowadzi, o- cicientne kregi Moskiewskie pod władza W. K. M. nátraca; niechay tak wſe- lákie rady zámnaſza, iákoby walecznemu Rycerſtwu Polſkiemu, pod ſzczeſli- wym Pánowániem W. K. M. woiuiacemu, ſáden ſie nieprzyiaciel taki nie opárl, ktoregoby nie poráſiło, ſá dne takie Miáſto ktoregoby dobyć nie miáło, áni ſáden národ ktoregoby kiedy nie zhołdowáło: áby właſnie W. K. M. Pá- nu memu ſluzyc mogło Piſmo Prorokuiace: Máſz ſpráwiedliny będzie o- powiádał zwycięſtwá. Záczyń ſkoro w tych záuſziatkách Pan Bog po- błogosláwi, nátychmiáſt ſie chwalebne ſprawy W. K. M. po ſtronách ſwiá- tá rozleca, nátychmiáſt ſlává zacna po rozłogách ziemſkich imie nieſmier- telne ogłoſi. przyiemna będzie Bogu, przyiemna y ludziom robotá: A Cnota z áſie W. K. M. tak znákomićie tutecznemu, ile Chreſciáńſkiemu, z á- ſluzona kroleſtwu: Kroleſtwem w wielbienia wiecznego plácac ſie, Karone wiekuiſta ná czas wiekuiſty otrzyma.

W. K. M. Pana mego wierny poddany

y ſluga wnieſolony,

MARCIN BLAZOWSKI
Z BLAZOWA

Przedmowa.

NIC NIE ZASLUGVIE CNOTA NIEWIADOMA. Dla tegoż człowiek ny do wiadomości iákó náydálſzey ſlawie ſwoie záuwaſz; ſam tylko pny y umieietny nie trwála bydi ſáme przez ſe wuwaſz; y dla tegoż ia potomnoſcia iáká náđſtáwia. Ináczey z áſ pi á lekkowáſzny, ſámeý ſlávie z ábiezſy wſlawieniu iey z ábiezec áni ſam umie, áni ná rádſie medrſego przeſtáwac w tey mierze niechce. Z áſety ábowiem bedac wroſko- ſowániem oczywiſtey ſlawy, iuſz tak wiecznie ſlawnym ſie bydi rozumie. Tak z áſte człowiek z podlego ſzczeſcia wroſſy, gdy ſkárbow pelen z ni- ſkiey wloſzyſtoſci ná wyſoki ſtopien doſtoieñſtwá poſtápi; wnet zámki prze- pſſne, y wynioſle dwory miſternym rzemioſtem wyſtáwia: wnet bárde ty- tuły w gláncownym mármurze wyrze: Piatná berbow oyczſtych prze- chwálным helmem zápierra. y tak od ſzczeſcia y od ludzi záuſziety, wſyſtke náđſie ſlawy w oneyſze pompie wtrápiá; y z áſz chwalebnych ſpraw ſwych ſwiádkiem, oneſ to ſáme budynki, ſkárbu, y Tyrulý ſtánowi; á iſz te ſáme doſtárecznie y wiecznie ſlávie go máia, doſyć nie mądre wnáwa y mylnie prorokuie. RADA FORTVNA SWEGO SIE VPOMNI Námyſlna ieſt w dáwaniu, porywczá w odbierániu; á kogo náyznáczniey vko- cha, tego wiec náyznáczniey vkarze. A wſſákſie odl giem puſciwſy Fortune, ktora mieczem, ogniem, y niezliczonými przypadkami pompy oka- z ále znoſi, á ſlávę ludſkiey náđſie w ſkárbách y budynkách połoſzone płonnym: wiátry rozwiewá, záprawde y ſáme cháſem żywioly pokládá ſe w onychſze ſlávie zacney nie ráda. Przykládem ſu nieſzkac miáſtá ſáme, ále zupełne kroleſtwá, ktore ábo náwálnoſć burzaca morzá ſálonego poſá- tapiá, ábo wiec trzeſienie ziemie roſpuſtney z gruntu porozrucáło, á gma- chy, páłace, y przeuáſne budynki, rázem z Tyrulámi Budowniczych, iu- mem poſáwaláło. Kedy z áſie nie wczáſzcáia takie, tedy wczáſzcáia inákſe plagi, w táiemnieyſzych y nie porozumiánych ſadách Boſzych z ákryte: o kto- rych Prorok mowi: Sady Páńskie niezliczone y nieogárnione prze- páſci. Przedſiwnie ábowiem Pan Bog ſpráwiedliwym karániem, rozgá- ſzcá ſie w bogáctwách ſlávie náſſey z ábráſia: y ſubtelnieyſzymi ieſcſe náđ- pomienione przypadkami, á iákoby zewnetrzná z áſá, wſyſtkie wſpáno- ſenia do cudzych rak przenoſi. Ktory, táker áſem rodowitym potomkiem Fámilia iedne zámnoſzy, ſe teſz oney rodowitoſci nie mogac rownym dzia- lem wydóláć máietnoſć, cudzym wiec rekiem ná plácenie y z áſz ná dſie- dſicſne obietie podpádać muſi: záczyń y ſlávę pierweſego dziedzić z águbi, y rodowitego potomſtwá w z árobniáłym obeciu nááſi. Drugá z áſ F á- milia, ácz nie tak rozrodzoným, ále z áſ tak roſpuſtným potomkiem z ro- ſnych przyczyn pokarſze, iſz on Potomek, ábo ráczey Cnot oycowſkich odra- dek, máietnoſci poſoſtále oſiáſy, á doſtoynoſci oycowſkiey y teſz przy- ſtoynoſci ſwoiey z ánieabawſy, w gotowych tylko doſtátkách gnusnieie, w márnotrátnym życiu mirtreſy; záczyń znienáglá wſyſtkie dobrá oyczſte w cudzych rekách przez dlugi wuiaſziwſy, náoſtátek ſam zniſcſeie; y tak z álebne ſprawy oycowſkie w niepámietne wieki z áſloczy. Ncwý ábo-

Przedmowa.

wiem Dzierżawca z nowym rządem nastąpi który podług własnego smaku gospodarstwo swoje w świeżo obieranych Dobrach rozpościerać, wnet w wsze Herby zagląda, rzeźbił Helmy zamazuje, Tytuły pysne zhebluje; a swoje na to miejsce Herby, y swoje tytuły nałoży. Y tak one majątności, y one budynki z Herbow zepierzonych y z tytułow odarte, wszystkie chwalebne pamiatki pierwszego Budowniczego na zadrutne imię zawiada. Coż rzeka o Lachwiarzach y o ciemiznikach, a zwłaszcza bezpotomnych? którzy chciwym nie nasytkiem żądzi, dziwne przemyśły na spasośenie wynayduia, równych sobie gdzie mogąc zarywada, chudych z dobr wygraniczają; a poddanych zaśie własnych ledwie nie z skory łupia; a snadź y skoreby proli, kiedyby w niey pewnie złota bydź dusze wiedzieli. Bezdenna chćimność mając dosyć łaknie: iednego iednego nie polknie, a iuz sie drugim napycha, y co raz na cudze pożiewa. O takich mowie bezpotomnych a nienasyconych bogaczach, co ia inszego rzec moge, tylko co ZBAWICIEL przez Proroka klnac mowi: Biada wam którzy co raz przyczyniaćie gruntu do gruntu, przybieraćie majątność do majątności, rozpościeraćie grńice walsze od grńic do grńic aż ku ostatniej siemi: czyli to na świecie wy tylko sami żyćie: Iesze abowiem tacy przekleta dusza konia, a iuz majątności ich, własnie iakby w Czac rzucił: Owdzie dusze cma piekelna, a tu skarby gestareka rozrywa: zgoła kro co zalałpil to dżerzy; co opąnował, pośiada; a każdy z onych rozrywaczow, nierzkac Tytul y Herby lakomca zmarłego w budowney majątności zachowa, ale też nig y ia nie bydź iego przysięze. Zabrńia tedy Bog. przeszkadza żywioły; wiec y Fortuna nie dopuszcza, w bogactwach slawie ludzkiej wiekowac.

Sámemu zgoła tylko piśmu przodkowac w tej mierze zeydzie sie: Samey tylko Historyey plagą skążitelności nic nie vgoray. Ta tylko sama, ile prawdzi, wie a umieiennie piśana, slawe ludzka, a zgoła wśystek świat, wśate nieśmiertelności obćoczy. Vpádly zamki, Miasta, y Krolestwa, vpádłabyz nimi była y pamiatka o nich, iedno vpadkowi HISTORYA zabiegła. Pomarli Cesarze, Krolowie, y Xięta, a z nimi rowno zacne ich sprawy težby vmarly były, by była Historya o nych nie odywiała. Polegli Mocarze, Olbrzymi, Bokaterowie, a z nimi rżem Mestwá, Cnoty, y zwyciestwá ich miały tež były polec, iedno także piśmo nie dopuścilo. Historya záprawde samá na wieki slawy násey dochowac moze. Ona iest przemiłaiacych czásow Ráchmistrzem, Oświata prawdy, Mistrzynia żywota, Pamietnica zaslug, Podzoga Cnoty, Hámulcem niecnoty, a náwet Mátká nieśm ertelności: Ponieważ samá w to potráfia, ze napřednieysa iedná część człowieka, miánowiecie SLAWA ZACNA miedzy ludźmi na wieki żyie.

Táz zaśie, KROLV NAIASNIEYSZY PANIE MOY, acz nie zgrábna y podla, iednakze przedśie wrodzonym prągnięcia dobrej slawy ogniem páłaiaca rozrywka moie, tym wietśa chćia wżarzyla, zmysly moie nieumietne, umieienna y prawdziwa madrościa swoia nátknela; a zachęcony dowcip moy do pracowania około samey siebie przywiodla y v-

mewolila.

KRONIKI KROMEROWEY

Księgi Pierwsze.

POLSKIEGO Y SŁOWIAN-
skiego Narodu początek, y siedliská.

ROZDZIAŁ I.

Decz dawno wiadoma / że Narod wielki Polacy / od gor Sarmáckich / y Krepá / fu / abo Besciádu / po oboiey stronie Wisly / y przy Odrze (ktora lub to Weiadem / lub Gutalem stázy nazywáia) rzecce / ná Pulnoć y ná Wschod letny stonca / dosć dlugo y rozlozysto mieszkáia swoie przesiágneli / wielká część Sarmáctey / y ziemie Niemieckey zsiágnawşy. Stoych grńice / obyczáie / rżad / y postepel w Rzeczypospolitey / imá tśia ga / iuz cterykroć ná świat wychodząca / pilnie opisalem. Polakami tedy / tak sami / tak od sasiad / iak y od cudzoziemcow / nazywáia sie. Wśatze

názwiśko to nie dawne iest / y ledwie od siedmi abo osmi set lat / do vzywania weszło: iak y názwiśko Czechow / ktorych Lácinnicy y Niemcy / Boemami zowá. Jakókolwiek Czechowie / iedná y Polacy / iakó iednościa ięzyka / y bliskościa krwie siágnáia sie / tak tež y z iednego szepu wymiñeli: ná co wśystkich spolne zgadza sie rozumienie. Zaczym od Słowakow abo Slawinow wśyscy prawie gniazdo ich prowadza: iakó y sami chętnie sie do niego przyznawáia / y ięzykiem mow y swry toz potwierdzáia: Słowakami sie názwiśkiem pospolitym mianuiac. Ale ani Słowackie / abo Slawinskie imię (dwoiako abowiem zwac moze) tak dalece dawne iest. Pierwşy / iakó wiedzieć moge Prokop Cezary / enezyl przed tysiacem trzydziestu abo czterdziestu lat / woynę z Gotami Justynianá Cezarza Rzymskiego opisuac / wzmianke o nich czyni: także rowniem iego Jorńand Alánczyk. A acz Flavius Blondus Jorolowienczyk / ktory przed stem lat / od nátkniemia sie do zguby Pánstwa Rzymskiego historya piśal / wiecey stem lat / czaşy starşie Arkadyusowe y Honoriusowe opisuac Słowaki wspomina. Wśat

położenie Krom-
leśwa Polskie-
go.

Polacy.
Polskie imię nie
dawne.
Czechowie.

Słowacy Kieby
Procop. de
bello Gott.
lib: 3.
Jorńand: de
reb: Gott. &
de Regn: &
remp: successu
Blondus ab
ineli: Imp:
lib: 7.

Jor-

Słowiański
narodu mieścił
nia y ptoke.

Greg. in Epist.
ad Episcopum
Itrienem.

Widowia do
Wendowie.
Winchm: de
reb: gest: Sax.

Wielkie to
wielkie to
do staroży
tności słu
prowaszcza.

Początek
mianow.

Person.
Ciebie.
Athenienzy
kow.

Egypcy now.

Włosy Nberis
ginesow.
Sydoni Pocz
te.

Arabow.
Sarraceniow.

Je Jormand rzetelnie wskazuje że to imię za czasów ięg starość się: co inzej iasniej
pokazuje. Wiek wyissey pomienionych pisarzow / Słowacy abo Sławonowice
od Jstn abo Dunaju rzeki na północy mieściłi. A z tamtąd zaś przez tę rzekę
przepłynęli się / Misya / Pannonia / Macedonia / Tracja / Istria / Spondro
wali. Miedzy Drawa y Sawa abo Saa rzekami: zaczęli w Ilirya y Dalma
cyey osiady / krainie oney nazwisko ziemi Słowiańskiej nadali / y Rzymkie
Państwo prawie nadwołili. O czym tenże Jormand / y Grzegorz święty imienia
tego pierwszy Biskup najwyższy / świadcza. A ani ziemi Niemieckiej nie zfo
gowali. Do takiego na ostatku rozszerzenia przyszli / że też blisko połowice Eu
ropy / y po niektoey części Azey otrzymali. Abowiem do narodu tego / nie tyl
ko ci sięgała się / którzy Dalmacya / Ilirya / Istria / Besciady / y gory Węgier
skie trzymali / abo nazwisko Słowaków na sobie noszali: ale też y inne wielkie zacne
y meżne narody / Bulgarzy / Rusy / Serbowie / Bosniacy / Karynci / Karwaci /
Rus / Podolanie / Wolynicy / Mostwa / Cerkasanie / Pietchorcy / to jest / Piaci
gor obywateli: wiec też Pomorzanie / mieściancy odnogi morza Wenedyckiego
abo Baltyckiego / aż po rzekę Elb: których ostatki pozostali / y po dzisiejsien
Niemcy Słowakami / Windami abo Wendami nazywani: niekiedy rozmaite
mi nazwiskami y ludźmi rozroznieni byli: co y Wtychinda / y inzych Kronika
rzo w świętych / obaczyć może. A ostatki / Rusacy / Kasubowie / Slezacy / Mo
rawcy / Boemowie abo Czechowie / y ci sami / o których postanowienie pisanie
zachodzi / Polacy. A z czym rzecz znamięta sprawić się może / gdy pierwociny
narodu Słowiańskiego / od pierwszych pieluch wyisperamy: tak abowiem iacno
wymacac / iestliż Polacy od nich / czy oni od Polaków / czyli też te obadwa naro
dy z kąd inąd: albo iestliż Czechowie spólnie z nimi weszli się. Coby tedy Kro
nikarze / o początku narodu Słowiańskiego rozumieli / objaśnić przydzie.

Troiakie rozumienie o początku Narodu Słowiańskiego.

ROZDZIAŁ II.

Je nowina to / że wielkie y głachetne narody
niekto / nieznaczność przodków / y blachosc początkow
swoich / z których posili pokrywają / starożytności y ro
dzaju znamiętności / lub to prawdziwey lub zmyśloney
chwytała się: zaczęli z pierwszymi przodkami swymi /
abo do Bogow fałszywych odwołują się / abo od po
topu świata y Korabia Noego zaczęli swoy wywo
dzo. Tak Rzymianie o znamiętności dośkoynosc y potęge
przyszedli / za przodki swego nie przyznali by byli Ro
mulusa / kiedyby tego / y swego zawzięte narodu do Marja y Wenery Bogow
fałszywych nie przytaczali. Tak y Persowie / Persem synem Jowisowym: Traci
kowie / Marsiem / iakoby przodkami narodu swego chępli się. Athenienzykowie
zaś autokhoros to jest / robakami ziemi własney czynili się / iakoby to sami sobie
przodkiem / sami y początkiem bydi mieli. Także y Egypcyani / iestliżem bydlat /
ktore okolo wylama wod Nilusowych w kłuzach iestliżem członkow niezupełnych
znaydują się. Wiec też y starodawni Włosy / z tad Aberigines, nazwali się / iakoby
by zaraz od początku świata w ziemi swej vsiedli. Żydowie lepal / którzy Kro
niki iakoby nadawnię / tak też y napewnię się ma / od Abrahama zacnego czlo
wieka y nieodmiennego Boga chwalcę początek pokolenia swego wioda: a te
go zaś nasienie pierwe / iuz nie od potopu / ale iestliżem od założenia okregu ziem
skiego bydi powiada. Do tegoż Abrahama Arabowie y Sarraceni początki sięga

gaia

gaia swoje. Francuzowie do Komera abo Gomora. Iberowie abo Hispami
do Jobella abo Tubala / synow Japetowych / a ronułow Noego: czego świadka
ni Jozeph Żydowin / y Beroz Chaldeyczyk / starodawni Dzieiopisowice. Niem
cy zaś abo Terotonowie / od Twiskona syna Arary y Janusa dawnego (ktore
go to Janusa za Noego wdał) spłodzeni będąc: Miana / Ingewona / Hermio
na / Marsa / Grambywa / Swewa / Wandala / Terotona / Aleman / y inzych
wielekrolow / za rodziców y przodki swoje / długim y serokim wyliczają reges
strem: o czym Kornelius Tacit y tenże Beroz świadcza. Tak Sarmowie y We
grzy nieprzeistac na staroie znamiętniey spraw dziełnych Atyle krola swego / aż
od Sarmora / y Magora / synow Nemrota abo Nina ziemi Assyryjskiej pierwe
go krola / przez wstawnicze namiesztnictwo (stusneli czy nie: nieprzebywam)
początek swoy wywodzą. Tak też / że do rzeczy przystapie / narod Słowiański
od samego iestliż Japeta syna Noego / prowadzą ci / którzy Polskich y Czeskich
spraw Dzieiow roczne pisali. Roznie iednak twierdzą. Powiedzą abowiem iez
spraw Dzieiow roczne pisali. Roznie iednak twierdzą. Powiedzą abowiem iez
dni / że Japet zrodził był Jawana / Jawana zaś Gilare / Gilara Alana / Alan An
chizesa / Anchizes Eneasa / Eneasa Ascaniusa / Ascaniusa Pamphila / Pamphil
Reazyline / Reazyline wtorego Alana / ktory napierwey do Europy z Azey prze
mógł się: iakoby tenże Alan czterech synow miał / a z tych nastarfy Wandal /
rzekę Wista / a Polaki Wandalami od imienia swego zwać rozkazal. Tego le
pak Wandala synowie (miał ich abowiem dośkoynosc) iakoby czwarta część Eu
ropy opánorowaly: Polskie / Ruskie / Kasubskie / Sleskie / Czeskie / Morawskie /
Słowackie / Dalmackie / Pannonskie / Bosniackie / Karwackie y Bulgarckie kro
lestwa założyc mieli. A tak na tym pomienioni Pisarze staneli / iakoby to o Phe
dryach y Trasoniach nie z komediey / o Kapetach y Tybernach nie z historyey
wyczerpnac / abo rozmaitych baiek nawymyslac nie mogli.

Drudzy zaś baśni takich / żadnym dowodem / ani powaga pisma nierospa
rzych / nie chwytała się / długie wyliczania początkow wprowadzić pomiała:
wspatke od tegoż Japeta y Jawana / tylko że przez Helize syna początek narodu
tego bydi powiada: tym wwieidzieni rozumieniem / iż imienia tych własnosc
bydi Słowakami / Dalmatami / y Ilirykami / ktorey po dzisiejsien mieysca te trzy
ma / na których niegdy też narody były / to iest Dalmacia / Ilirykowie pierwey
(gdy wszystkie narody od wieze Babilonckiey po świecie rozchodzily się / z Jona
mi / Kolami / Helenami / abo Grekami / y z inzym / Helizy y Jawana abo Jona
pokoleniem) osiedli: co wyssey pomieniem Jozeph y Beroz wspomina. Przyda
y to: że Jwan abo Jan imię od Jawana y Jona wzięte iest / tym tego
popierając / że Słowacy y teraz iestliż / imienia tego w nazwiskach swoich wy
wala. Rozumienia tedy tego Jan Dlugos / Matyas Niechowita / y niektorzy
z nasyncow byli. A zci Niechowita księge o Sarmacyach pisać / wzglad ma
na obiedwie stronie. Z Kronikarzow zaś Czeskich Wacław Hagiel / y ktorych
on wylicza / Przybyslaw y Rozmus Czechowie: nuz iestliż Jan Merignola Arcy
biskup florentcki / y Philip Kalimach / Włosy / Trzeci zaś z historykow dawnych
doszedli tego / że te mieysca / ktore teraz Polacy / Slezacy / Margrabianie / Bran
deburscy / Misnowie / Kasubowie / Pomorzanie / mieściancy odnogi Rodan
skiego / abo Baltyckiego y Sarmackiego morza trzymali / niekiedy Wandalo
wie aż po Chersonese Cymbreiska / ba y sam Chersones (w ktorey tych czasow
Holacya / Dytmaria / y Duniska ziemia siedzi) w dzierzawie swej mieli: ktemu
podstrzegły / że ludzie te / ktorey mieysca one poznięz niż Wandalow trzymali /
abo y teraz trzymali / Niemcy Słowakami / Wendami / abo Windami nazywa
ją / za teden narod Słowaki y Wandale / podobienstwem nazwiska / miedzy Wan
dalami / Wendami y Windami zachodzącego / wwieidzieni / bydi rozumieli. A gdy
Niemiecy Kronikarze / ci abowiem tylko ja te rozumienia / stusnie iestliż rozumieć
mogę Wandale sobie przywołali / wnet do nich początek narodu Słowiański
go przystosowali: wważając że przystosowanie to do staroy y znamiętności na
rodu ich / nie bez wielkiej pomocy bylo / dla tego aby inadz oney dawney Wan
dalckiey y Czeskiej osiadłości / od nowotnego y nieznacznego narodu Słowian

Francuzow.
Hispanow.
Ist: ant: lud:
lib. 1. cap: 2.
Beros ant: lib:
4. & 5.
Początek Wle
cow.

Corn: Tacit
de situ & mor:
Ger.
Beros ant: lib:
4. & 5.
Sarmow y Ma
grov początek.
Początek Slo
wakow według
niektorzy.

Wiele rozu
mienie.

Dalmatowie
y Ilirycy.

Jwan / Jan.

Trzeci rozu
mienie.

Wandalow
mieściancy.

skiego

Niemieckie
słowo y z wy-
ciętą i z iami-
mra.

Crantius in
Vandalia.

Bonfin: de ori-
& reb: gest:
Vngarorum

Jornand.

kiego / który ani sam z kądby pośedi / wżać nie mogli / wygnani bydy niezdali
sie. Pomieć przedtem Państwo Francuskie / Frankami y Góttami / Brytanckie
Sasami / Hiszpańskie y Afryckie Góttami y Wandalami / Włoskie naprzód Cyn-
biami / potem tymi Góttami y Wandalami / y Longobardami / Pannonskie
żas / y inſe krainy wschodnie / temi ludźmi częścią splondrowali / częścią
wkrócili / podbili / y osiągneli. Już tedy tak przesądzonemu rozumieniu nie tyl-
ko potrzeba / ale też y łatwie inſze rzeczy przyhaſtować było / które o początku
Wandalow / z Berosa y Korneliusza Tacita zebrac może: to jest / że Wandal-
przodek narodu Wandalckiego / od Twiskona Nioego syna po potopie wrodzo-
nego / początek swoy prowadził: y że tenże Twisko od Tanais rzeki aż do Renu
drugiej rzeki królował. Tego rozumienia był wynaleſca Wojciech Brancypus /
który za pamięci oycow naszych Wandalia opisał / y w piſaniu tamym wszystkie
sprawy zacne / a sławy nieśmiertelney godne Polſkie / Czeſkie y niektóre Słowiań-
skie / Wandalom y Niemcom swoim wſciwie doſyć przyſadził. Coż Jan Dlu-
gosz / Młotyś Młochowit / y inſy nowomłotyſcy piſarze rozumie. Antoni zaś
Bonfiniſ w księgach / które o początku y sprawach Węgierskich / zwoli Młoty-
ſowi królowi piſał / też niedoſkonale z nimi o tym rozumie / wſkazuje w tej mierze
nie zda ſie ich odſtepować. Ani in na ſwiadku / którego by naſładować mieli / z
Kronikarſow dawniejszych / na Jornandzie nie ſchodziło: ten bowiem w księ-
gach tych / które o dziejach Getyckich napisał / ich ſtrony popierać ſie zda / gdy
Słowiańcy albo Słowaki narodem Wandalckim czyni. Co iako ſprawiedliwie
miej obaczymy.

Wyſzey pomienione rozumie- nia fałszywe. ROZDZIAŁ III.

Sędzia na te rozumienia nie nie daie / do czego nie
plochością żadną / ani ſłabem / iako ſie już pokaze / wywoda-
ni pobudzony. Nie zda mi ſie za rzecz potrzebną / abym o na-
zmysłona Genealogia / którą w pierwszym rzędzie rozumie-
nia trojańſkie położył / doſtatecznieſzymi nad pierwoſe dowo-
dami zbierać miał. Na dwoie zaś poſlednieſze / acz rozne ſa /
ale iſie iednym fundamentem mieſc / na których Słowacy w
ſiedli / wſpieraia / wiec ſie też na nie razem tak odpowiedzieć
może: że nie potrzeba Słowaki z Dalmatami / Illirykami /

Narodow od-
mienny y przemo-
dny.

Obywatel w
Pannonię.

y Wandalami za ieden naród / dla tego tylko liczyć / iż oni niekiedy mieſc iſ-
oſiadali / y teraz oſiadai: bo ani Wandalowie ſpolnego początku nie mieli z
Panami / Młotyſami y Aframi: ani Francuſowie / Góttowie y Longoba-
rdzi z Wlochami: ani Frankowie z Francuſami: ani Żydowie albo Izraelczyko-
wie z Chananejczykami: chociaſ Wandalowie Afrykę: Francuſowie / Lon-
gobardzi / Góttowie / Włoska ziemia: Frankowie / Francuſka: Żydowie Cha-
nanejſka: Drudzy zaś po drugich / dawne obywatel wygnawſzy / albo wygła-
dzonyſy / poſiadali. Tak też y w Pannoni / acz niegdy Francuſowie / potem Gó-
ttowie / Sarmatowie / Wandalowie / Longobardzi / Hunni albo Ruman / Slo-
wacy / y Węgrzy na przemianny naſtepuiać wpadali: Jednak że te wſyſkie na-
rody nie iedne ſa / y nie ſpolny początek z ſobą mają. Chyba żeby kto / ſpolnego /
narodow wſyſkich / przodek Nioego / albo giebiey ſięgaiać / Adama wżarował.
Owo zgola nie zawſe / wlaſnie narody / przy wlaſnych ſie otrzymywaia dzierż-
wach / albo otrzymawały: owſem iedne od drugich / albo wypędzone / albo wy-
glądzone bywaia: a pod czas dobrowolnie do inſych ſie krain wynoſa / albo ſpo-
sobnością lepiſa gruntow wwiezione / albo też potrzeba gwałtowną przycis-
nione. Co iako o tych krainach teraz wylicza narodach / tak też y o Tyryach / Troa-

dach.

dach / Lacedemoniech / Archadyach / Trojaniech / y o wielu inſych narodach ſka-
rzy y poważni hiſtorykowie przez piſma podali: tak iż przypowieſć którą po-
ſpolicie Comicia powieſdział: Rzeczy / prawy / wſyſkie odmienności podległy. do
przemieſzenia narodow / y do odmienności króleſtw / prawdziwie ſięgać ſie mo-
że. Lec to w narodach inſych dowieſć y pokazać łatwiej iſt: Czeſcia że ſie na-
rody inſe od naut y obywatel nie odrazaly / a czeſcia że acz ſame grubemi byly /
wſkazuje ſiaſady nauczony mieli / ktorzym nic na wczelności y naukach do bada-
nia ſie o rzeczach / nie na doſtatkach y pilności do piſania o ſprawach y o porzą-
dkach nie tylko ſobie przyległy / ale y poſtronnym narodow nie ſchodziło.
Po laey zaś y Słowiańſkie tak naukami / iako y nauczonymi / niekiedy pogardzali /
ani wczelności żadną do naut cwičenja / y ludzkości nie okwitowali / ponie-
waż ſami ludźmi będąc grubymi / między rownymi ſobie byli wſiedli / y wſtawo-
cznie pograniczne wojny toczyli. A gdy ſie tak z pierwi / nikomu nieznajomi /
y nieznani w ſproſney gawieſzi narodow grubych caſli / dopiero tych czaſow
ſłynąc na ſwiecie poczeſli / ktorzy Rzymianie y Grekowie / (w tych oborwie na-
przód cwičenja y obywatel nauki cwičenja) od ludzi grubych / to iſt / od Par-
tow / Góttow / Wandalow / Alanow / Szwabow / Longobardow / Sarace-
now / Hunnow / a na oſtatek od ſamych Słowakow zamieſzani / splondrowani /
y prawie wymiſzeni będąc / od naut zwykłych odpadli: a domowemi wſtawo-
cznie roſtuchami / y kłopotami zawikłani / ani czaſu do przeſpytawania / ani do o-
piſowania początku / y ſpraw zacnych / narodow poſtronnym / tych zwolaſc za-
ktorych za krzywdę ſwoia w nienawiſci mieli / nie mieli. Wiec iſ od czaſow tam-
tych ſpraw powikłana y nieperona mamy hiſtory / a mianowicie o Słowakach
ktory do cymienia rzeczy pamięci godnych / a niſ do pamiętaia ich / pocho-
pnieſzy y ſkromnieſzy (y ſławy nie potrzebiai) byli: dla tegoż / nie tylko nie o
ſprawach y o początku narodu ſwego nie wymyſlili / iako ſiadł Góttowie / y in-
ſych wiele dla ozdoby / y przymnożenia ſławy ſwey czynilo / ale też o nich / y nie
pamiętał / ani tego do potomności przez rece wzajem podawali / iſt iſe co byli
od przodkow ſwoych perwego y prawdziwego wzięli. Ledwie tedy iſt około ſe-
ści albo ſiedmi ſet lat / iako Słowiańſki albo Bułgarſki naród / nauti weſpot z
wiarą Krzeſciańſką / albo troche poſniej przyiſ / ktorzy cwičenja nie tak ſie był
dalece przyiſ / iſe chwila / przeſtawiaiać kaſdy z nich na tym / gdy tajemnice
myſli ſwoich / w niebytności drugiemu iakokolwiek przez liſt otworzyć umiał / o
toto rzeczy przeſłych / albo przyſłych nie będąc ciekawym. Lec iſa dotad na
tom ſie ſadził / cheać wżać / że naród Słowiańſki z Dalmatckim / Illiryckim
y Wandalckim narodem za ieden rozumieć nie potrzeba. Teraz zaś iſe / iſli mo-
żna rzecz / że chce dowodzić / rozne bydy między ſobą te narody: co rozdzielnie /
naprzód o Dalmatach / y Illirykach / a potem o Wandalach mowić ſie będzie.

Terent: in
Eunucho.

Narod Slo-
wiański zemu
nieznajom.

Rzymianie y
Grekowie od
Dacharow
splondrowani.

Słowacy do Gp-
tienia / a niſzeli
do piſania y mo-
wienia / ſpo-
sobnieſzy.

Słowacy kiedy
nauti przyiſli.

Słowacy Dalmatami, ani Illiry- kami nie ſa.

ROZDZIAŁ III.

Oſyć wiele o Dalmatach y Illirykach Grecy
y Lacinſcy Kronikarſe / do wiadomości podali / gdyż z
nimi / Macedoni y Rzymianie wojny niekiedy toczyli.
Wprawdzie Appianus Alexandryczy / wlaſnie o nich ſa-
mych księge wydał / y Illirykiem iſa nazwał. W ktorej
acz roznie od Berosa / początku narodow tych wypiſał:
nie iednak do przeſiewſzicia naſzego nie należy. Pomie-
nia tedy ten / wiec też y Ptolomeus w Geographii ſwoiej /
także y inſy Piſarze / przed / y po nim żyiający Młotyſa naró-

Dalmat / y Il-
liry.

Appianus in
Illiria.

Ptolomeus in
Geograph. li:
2. cap: 7.

między / Rzeki /
y ludzi Dalmacji
którzy imię
stare.
Włosz nazwa
sta rosła od
dawnych.
Wła odmien
ność narodow
w Dalmacji
y Ilirji do
wob.

Slawacy y Sł
wola.

Slawacy Kedy
Dalmacji y Il
liryj osiedli.

Proc: de bel:
Gott.

Ibid: lib: 3.

Ilirji y Dunaj.

doro onych / iako Segeste / Delmin / Salon / Promone / Terpon / Metul / Star-
done / Jader. Rzeki zaś / Nar / Sae / abo Sawa. Narody. Skordyski / Trybals-
le / Liburny / Dardany / Atyntany: których imion nazwiła / nie tak spólnego z
językiem Słowiańskim nie ma / iako te które posiedły w wyrywaniu były / abo ie-
seje są: to jest / Jaycze / Zagrabia / Riecz / Kamiennograd / Bialograd / Wo-
wograd / Arzumen / Otok / Jablanecz / Gurka / Lipa / zamki y miasteczka. Rze-
ki zaś: Reka / Dobra: a włość abo powiat / Kraina zowia. Znad znac że po se-
ficiu Ptolomeusza y Apiana / nowy iatis y przybłąkali narod / w tych tam krajach
tameczne obywatele dawne lub to wygnawszy / lub podbiwszy / y z menagla wy-
korzeniwszy / osiadł był: a potem miejscem onym / częścią dawne nazwiera za-
chorwał / częścią nowotne / od pierwszych daleko rozne / nadał. Już tedy na to
co za przyczynę wymyśla. Czemuby narod tenże / który pierwsey Dalmatami y
Ilirykami zwany był / potem siebie Slawakami / a ziemie swą Slawonią na-
zwać miał / iesliż one od początku Słowacy trzymali? Lec to acz ważny / wąta-
że domysł przecie jest. Ale iesli dowiodę / którego naprzód czasu Słowacy w
Dalmacji y Ilirji obce siedli / z wojskiem wtargnęli / y w nich osiedli / mam
za to / że żaden plac nie ostanie wątpliwości. Do pokazania tedy tego / dosyć by-
liny na samym Prokopie mieli / który i z Justinianem Cesarzem / y z Belizarem
Hetmanem wojska onego / dla wyrozumienia rzeczy / przy niektórych bitwach
bywał / przetoż napperwneyzym świadkiem rzeczy tych / które sie czasu / y prawie
przed oczyma jego działy / być może. Ten tedy o wojnie Gotckiej w księgach
pierwszych tak mowi: W tym Marcin y Walentynian / tysiąc sześć set czlowieka
proradzając / Belizarowi na pomoc przysli: między ktorzym ludzmi / wiejsza
część Słowaków / Hunnow y Antow była: ktorzy za Jstrem rzeką / nie opodal
biegów iey mieszkali. W trzeciej zaś księdze tak: Wielkie wojsko Słowa-
ków / przez rzekę Jster przeprawiwszy sie / y miejsca krator tamtych spusto-
szywszy / silną rzecz Rzymianow pobrali. y zaraz przydaie: Ale Gildibiusz / tak da-
lece Barbarom (Słowaki ten Barbarami zowie) frogim stawił sie / że przez ca-
łe trzy lata / y iako długo wrząd na sobie nosił / nigdy żaden z nich / dla użytych
nia Rzymianow / przez rzekę pomienioną / przeprawiać sie nie miał: orosiem ie-
seje Rzymianie samy często sie na druga stronę tejże rzeki / Gildibiuszem prze-
wożąc / wielką silą Barbarow zabuiali / y w niewola zabierali. A trochę daley /
też Słowaki / y krewnie ich Anty spominać pisze: Dosłatek / prawy / gruntow
mają / iako ci / ktorzy na dalszym biegu Jstrow rzeki mieszkali. Za Jstrem (tenże y
Dunajem zowie) powiada / że na ten czas Słowacy mieszkali. Znac zgola
że Dalmacja y Ilirji z te strony Dunaju Rzymianom / y Konstantynopolita-
nom przyległy. A rychło zaś potem / w tejże księdze y tenże Prokop tak mowi:
Tegoż czasu wojsko Słowiańskie przez Dunaj przeprawiwszy sie / Ilirji wojs-
kie aż po Epidamin / niezmiernemu krzywdami / częścią zabuając / a czę-
ścią bez rozności lat / ktorzy sie godzilo / w niewola zabierając / a z dobr wla-
stnych zdzierając okrutnie mordowato: nad to zamkowi wiele mocnych y obron-
nych na miejscach onych podbiło. A znou tenże spomina / że sie było Słowa-
ków tylko trzy tysiące / bez wszelkiego przeprawy broniem / za Dunaj przepra-
wilo: ktorzy częścią do Ilirji / a częścią do Tracji wpadli / w obudwu
tych krajach Hetmany Rzymiskie porażili. Zaczyn wszystkie Trackie y Ilirskie
dzierżawy spustoszyli / zamkowi wiele obleżeniem pobrali: a nigdy przed tym /
krom razu / przez Dunaj przeprawiać sie nie kusili. Lec w ten czas dopiero
grunty Rzymiskie pustoszyć y najeżdżać poceli / z nad iencow rzecz mieszczona z
sobą zagrabivszy / do domow sie swych [to jest za Dunaj] z niezmierną łupieżą
wrócili: y ze tam częścią potem wtargiwali: a gory Ilirskie przebywszy / do
Dalmacji przyciągnęli / tamże wielką moc wojska Rzymiskiego porażili. Prz-
daie na ostatku / że od onęg czasu już nie wywodzi tamte miejsca / lecz iako
w swych własnych domach żunowali / nie sie nieprzyjacielskiego nie obawiając.
Tak tedy Prokop. Znad iasnie pokazuje sie / że na ten czas Ilirji y Dalmata ro-
żny od Słowak był. Przydaćmy temu iasze Blond / wprowadzić pisarza

nowo-

nowotniejszy / ale dzieło starych wyssperacza pilnego. Ten tedy / słowa me-
ktore Grzegorza S. na świadectwo przytoczywszy / tak mowi: A acz / pra-
wi / Grzegorz o Słowiańskim do Jstrey wtargnieniu dostatecznie pisze / wo-
satże my wiemy / że narod ten / o ktorym powiedział / iż na tam te strony Du-
naju mieszkwał / a z drugiej strony Swiokra y syna Maurycego przeciwko sobie
prawie miał / w ten czas napperwey krainę odnogi Adryatyckiej po prawym
biegu osiadł był: y tak w niey ostatecznie przebywał / że co sie przed tym Jstrey
y Dalmacji nazwiała aż do czasow naszych zowie sie Slawonią. W drugiej
zaś księdze czasu Phokasowe / który po Maurycem nastąpił / opisuiać tak mowi:
Tegoż czasu gdy sie Panstwo Konstantynopolskie rozruchami onemu w Azey
y Afryce ciutło / Słowacy ktorzy osiadli w krainie Dalmackiej y Ilirys-
ckiej pokazał / wszystkie powiaty ograniczone / które iedno Panstwa Rzymiskiego
sudahy / najeżdżali: a lud od Phokasa dla obrony ostateczny nagiyin y miespo-
dziewanym wtargnieniem pobiwszy / wszystkie Dalmackie y Iliryskie morzu
Adryatyckiemu przyległe powiaty / podbili. Znad imiennym statecznie y iasnie
pokazuje sie / że Słowacy Dalmatami / a Ilirykami nie są: ale że z krain za Du-
najem posli / a zwyciężywszy / podbiwszy / abo wygładzwszy narody tameczne /
sami na ich miejscach w Dalmacji y Ilirji osiedli. A tak z ich dowodami /
zgodzić sie to nie może / co o początku narodow porażni pisarze do pomocni-
ści podali. Już tedy do Wandalow / które Prokop Wandilami nazwiał / podamy.

Iesliże Słowacy Wandalami są.

ROZDZIAŁ V.

Li w tym zaiste wątpliwości nie ma / że
Słowacy trzymali / abo y teraz iesze te miejsca trzy-
mają / na ktorych (wieść iesze) przed laty Wandalie
mieszkawali. Ani to o tych tylko miejscach rozumieć
potrzeba / które po dzisiejszym od Wisły y Dunaju / aż po
rzekę Elb / y okolo morza Bałtyckiego Polacy / Cze-
chowie / Slezacy / Kasubowie / Pomorzanie / Wendo-
wie / Mechelburgencykowie y Sasowie trzymają: ale
też o niektórych innych / które Wandalom niektory z historykow przypisują. Abo
wiem y Prokop / ktoręgom wyżej pomieni / że Wandalowie od jeziora Neotynu
wyšli / z nad potym głodem wypędzeni / na Franki / Niemce wderzili / piliem
swiadczyl / o wojnie własnie Wandaliskiej wydany. Także y Jordan / spom-
nia / że ci Wandalowie te miejsca między trzymywali / które w sobie od wschodu
stłocą w Dacyy na ten czas (iako pisze) mieszkające Goty / od zachodu w tarto-
manny / od północy w Hermondury / od południa zaś ię Jster abo Dunaj zamk-
ły. Ale Słowacy / iako niżej pokaza / okolo Neotynu siedzieli: iakoż y po dziś
dnie aż do tego jeziora w Ostrow y Rus / ludzie narodu Słowiańskiego / granice
swoie ciągą. Wieceż na północy biegu Dunajskiego / y w Pannomey / począ-
wszy od Dakow / ktorzy teraz Siedmugrodzani / y Wotochami są / aż po ziennę
Czeską / którą Scyryli Buemem nazwiał / między Słowacy mieszkali: stani-
cądze to Ilirji / Dalmacji / Jstrey powiaty Rzymiskie / iako sie wyżej pokazało /
plundrowali. Co że tak iest pozwalam: wśatże tym samym dowodnie pokazać
nie mogę / aby Słowak y Wandalin iedno z sobą byli. Albowiem nie ma / w
niepodobienstwa / że roznych czasow / rozne narody na iednych miejscach / i
e. acywały: y że pod ieden czas / prześtroną krainę iako (iako iest Sarmacy) me-
den / y nie iednego pokolenia narod trzymywali. Znac zgola / że sie kraina Ne-
otyn przyległa / długo y feroko rozwozła: która i z przymowaniem okretow-
y morze do niey jeziniacych / Grecow y Rzymianom znatom / y sławny sta-
ła: owa zaś gębsza Sarmacka y Tatarska dla grubości y siogoci swej / me-

Blond: ab m-
ch. Imp: li: 9
prima decadis.
Greg: ad Epit:
litrica

Wiedlika Wán
dalskie / w
Słowiańskie.

Procop: de
bel: Vanda.

Jordan: de
bel: Gott.

Strabon: Pán-
sk. w. 10. 11. 12.
K. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Jero. 11. 12. 13.
Strabon Geo-
graph: lib. 7.

Kozni ludie w
jednej krainie
współmieszka-
wali.

31113

Wandalowie
starzy do
wysli.Blond: Histo:
decad: 1. lib. 1.

Wandalowie

Wandalowie
tytologia
słowa Wanda
lowOd roznosci
bychlow. Proc
de bel: Van.Roznosc
Blond: histo:
decad: 1. lib. 1.Wandalowie
Niemcami
Europ: histo:
lib: 10.
Paul: lib: 1.
ca: 1. gestu
Longo.
Proc: de bel:
Van.
Tacit: de situ
& morib: Ger.
Cram: lib: 1.
Van.

z natoma: znać je ci pisarze miejsca / choć też od Meorydu odległe / czego tyko plu-
chem o nich doysć mogli / te wszystkie Meorynowi przypisują / częścią Wanda-
lom / częścią Roxanom / albo Roxolanom / y też Słowakom przypisują. A między
dakami też / Markomannami / Hermundulami albo Hermundurami / a między
Dunajem wielka bardo gruntow znajduje się polac / która tych czasow imieniem
ziemie Węgierskiej sezya się / y w ktorym iako Wotofa / Sektowie / Sadowie / Wa-
grzy / tak też Słowacy / y tegoż gniazda y uszyka ludzie Kasyani y Morawcy mie-
skają. Nad to znać / że powiat okolo Wily y morza Niemieckiego leżący / który
Wandalom przypisują / wiele w sobie zawiera narodow. Leczno tedy / tak od po-
mienionych Joranda y Prokopa / iako y od innych pisarzy powiadać się może / co o
tych roznych siedliskach Wandalich rozumieć mamy / to jest / że ci lub co od Ska-
niny / lub od morza Bałtyckiego y Niemieckiego / lub zjad nad do Meorynu
przyšli / zającą zaś część mektozgo tu południu y wschodowi uwarosy się / me-
dzy gorami Sarmackimi a Dunajem na granicach Jazygu / Metanastaru / y w
Pannoniey osiedli / y aż się do ostatniej granicy Niemieckiej przeciągneli / Grani-
ki roynami draczyli / zającą zaś do Franczy / Hispaniey / a na ostatku do Afry-
ki y do Włoch przemieszali się. Daczym Słowacy na miejscu z obywatela wygolo-
cone / albo napół spustofale / nastąpili. Co iasne Blondus wkaże / że się
Słowacy na siedliska Burgundionow y Wandalow od Scylitona poruszonych
y z oyczyny wywiałych przemieszali. Wicoby wiecej tenże o Polakach y Cze-
chach pisał / niżej pokazuje. Słabe to tedy domysły / ktorzy ci przywożać wsiłują /
aby Słowacy iedność narodu z Wandalami zaciągali. Pomieważ Blondus infty
narod od owego oterwysieć bydz pokazuje. Abowiem / gdy mektozy Wanda-
lity od rzeki Wandal / która teraz Wylga zowie / nazwane bydz / chę / śmieśnie
dosyć rozumie / aby rzeką pomienioną / od Wandy Krolowey Polskiej / to na-
zwisko Wandal / wziąć miała. A drudzy zaś mniemają / że się Wandalowie Slo-
wianstkim językiem zowa od słowa przyrodzonego / które im mieśkama odmien-
iacym często w wsiach przebywało (abowiem to słowo / Wende / jest / to słowo
pobudzających się wespół / do ścia śpieśmieskiego w drodze) ale takich fałszywych
domysłów y zbuć się niechce / pomieważ to imię Wandal / nad Wanda / albo
Wende darownie się jest. Ja iednak potężniejszymi daleko dowodami / Polaki ani
Słowaki Wandalami nie być wterdzę. Naprzód abowiem obyczaje roznie te
dwa narody między sobą mają. Druga / że Wandalowie władzy Krolowskiej
zawse przestrzegali / y narodem pieśzonym a delikatym (co Prokop wspomina)
bywali. Słowacy zaś y Antowie / iako tenże świadczy / żywo twardy / gruby /
nieczemny wiodli / w złościach y w nieochodstwie się kochali / w kletkach me-
budowanych daleko od siebie mieśkowali / y z miejsca na miejsce często się prze-
nosili / Stadziej Grekowie *επιπλως*, to jest / biegunami nazywali. Wicami zwier-
żchności jadney miec miechcieli / grubey y pospolitey zajmować wolności. A nad
to język rozny prawie Słowacy wszyscy od Wandalow mają. Co Blondus dosy-
tecznie o Polakach y Czechach tak mowiac wkaże. Mieśkali / praw / iakom wy-
sley powie / na miejscach tych Wandalowie / o ktorych wiedzieć potrzeba / że
gdy się dla wtargnienia w powiaty Rzymistie ruszyli / poczęli narodu swego w
oyczynie byli odiać. Daczym Słowacy rychto poym na miejscu ich nastę-
powały / tak dalece języki pomiesza / że z onych dwu / trzeci skłecali. Tak Blondus.
Pokazuje się tedy między wszystkimi / że Wandalowie Gotckiego y Niemieckiego
narodu byli ludzie / y iednego z nimi języka używali. Świadcza o tym / *Europi-
us*, *Pawel Dyakon* / *Prokop* / y z tych wszystkich naydawniejszy *Cornelius Tacit* /
nieprzyami *Cranus*. Owszem ten z *Metodyusza* *Nieczennika* list wzięty poka-
zuje / w ktorym Wandalowie do Konstantyna wielkiego Cesarza piszą. *Niem-
cam* / się bydz przyznawają. Co y *Franciszek Jronik* czyni. Podświadcza to te-
go imiona *Ksiazę* / y *Krolow* narodu ich / które początkiem / y *Etymolog* a
Niemiecka bżmą: Jako to są / *Genfer* / *Suner* / *Gilder* / *Syger* / iakoz od
dosłatku *gesi* / *Kurow* / *złota* / y zwycięstwa imiona pochodzące. Użysa *Sy-
dalt* / *Transamant* / *Gutamunt* / *Zygmunt* / y inne takowe / ktorzy imiona

Burgundyon-
owie Wandal-
mi.Wandalowie
Dyckij imiona.Jorand: de
reb: Gott.
Franci. Iren:
Germi Exege-
sili: 1. cap: 13Tępyd Niemie-
ckiego wywa-
nie w Czechow
Polskow.Corne lib: 4.
& 5.Ksiazę
Dyckij.

kie y podobne mektoze też Słowacy mieli / y które częścią Burgundyonowie (ja-
niś się ci za Wandale po czysta) częścią zaś ci / ktorzy my teraz / Niemcami
własnie albo Tawronami nazywamy / tego iestże czasu zachowują. Nazwiska
zaś albo słowa Słowianstkiego / y namniejszego niż ze wszystkich historyy Wan-
dalich / nie wkaże mi / chę / ba podobno w *Krancysa* / *Lubeke* / *Kostol* / *Wismar* /
Starogard / albo *Starogrod*. W *Helmsda* zaś / *Wratyslaw* / *Przybylaw* / y in-
sze tym podobne / miejsce / miast / y *Ksiazę* imiona: które ia od Słowakow / po
wyprawdzeniu się Wandalow / w historyy miejsca swego / nadane bydz po-
kaze. Dosyć tedy domniobło się / że Słowacy / ktorzy język / prawie me spólny
go z *Gotkim* y *Niemieckim* nie ma / Wandalami nie są: Wstaje tu konieczne
z pomocnikami swymi *Krancys* / ze świadcstwa *Jorandowego* / iakoby on
Słowaki z Wandalami spisać miał / wywając. *Franciszek* zaś *Jronik* / mocą
prawdy przekonany / sam się podaje: *ażci* / *przeciwko* / *woley* / iako samże rozumie / y
tedy indziej powie / że / *Jorandowego*.

Słowacy Niemcami nie są.

ROZDZIAŁ VI.

Bowiem iż tenże *Krancius* z częstego uży-
wania mowy Niemieckiej / w Czechow (*Przydam* ia y
w Polakow) y z Niemieckich kazań dowodzi tego / że
Słowacy Niemcami są / mektoze tedy tymże sposobem
dowodzą / że te Włochy / albo *Lacinnicy* tymi są. Abowiem
te języki w zwyczaju bydz poczęli / w Polakow z-
wlaszcza. *Hispanom* zaś y *Włochom* czasow naszych /
ym zwlaszcza którzy w Niemczech albo *zold* wiodli / albo
kupiectwem się parali / język niemiecki zwyczajny był: także *Lacinnicy* *Grekom* /
gdy *Rzymianom* holdowali / a *Rzymianom* *Grekom*. Wic to już dla tego / *Gre-
kowie* / *Rzymianie* / *Włochy* / y *Hispani* / Niemcy iedno mają bydz: Nie do-
brze zgola ten *isty* *Krancius* dowodzi. Co iestże Słowacy Niemcami są / albo że z
nich posili / y ich języka używali / stądje tedy przybłakali / to jest mowy Słowian-
skiej / pospolitey y częściej zwyczaj do nich wsiel: który iako od Niemieckie-
go / tak też od wszystkich pogranicznych ludie językow / prawie rozny jest. Coż je
w *Bulgarow* / *Rusi* / *Balej* / *złata* / y *Mostow* / którzy narodu Słowianstkiego
są / albo *zaden* / albo *zadki* / y przywożny tegoż Niemieckiego języka zwyczaj / a
Słowianstkiego zaś częściej / a niż w tych *Krancysow* / *Wandalow* / to
uż / w Polakow y Czechow panuje: Gdyż rzeczy te dalsze rodzaju swego są / które
dalsze początku bywa. Konieczne tedy *Krancys* przyznać musi / że Słowacy
Niemcami nie są. A iż ci pospolicie języka Niemieckiego używają: tedy to zjad
mek bydz rozumie / że / albo nie prawie od nich byli wygładzeni niekiedy Niemcy /
albo że pozniemy na ich miejscu przysiedli / powtore cnota y dzielność Słowaki
pogromili / albo o male zosławili. Co że się w *Kraju* / *Nadmorskim* / y w *Margra-
stwach* / *Saskich* / a owo zaś w *Polsce* y *Sasku* mektozich czasow działo / na
swym miejscu wkaże. Już tedy ani świadcstwem swym *Beroz* / ktorzy twier-
dzi / iakoby *Twist* / *Rzese* / wszystkie Niemieckiej pierowsy oćiec y spłodziciel od *Ta-
nais* / rzeki aż do *Renu* / *Krolow* / y *Sarmaty* / narodu wielki osadził / dowiedzieć się nie
może / aby Słowacy dla tego Niemcami być mieli. Abowiem je w pełnej wie-
ra y powaga *Berozowi* / *zostanie* / (ktoremu iednak księgi pomienionej / mądrzy y
pilni dziełow dawnych mektozy śpiegowie za iego nieprzyznawają) y że też Slo-
waki *Sarmatami* bydz spłodzone pozwolimy (na co trochę niżej chętnie się po-
zwoli) y że ciż z *Twist* / *konem* do *Europ* / *zaiachow* / w tych *Kraju* / w ktorych y
po dzisiejszym mieśkali / osiedli byli: woskaje nie zaraz to za tym idzie / aby *Twist* /

Granicz Pół
mocy.

Udzwist's Ec
to co. Plin. nat
hist: li. 4. cap
12.

Stomachnew
and life.

Iornand: de
 bel. Gott.

nowym pokolemem byli. Nie potrzeba abowiem / iż naród taki / krolowi iacze-
mu holduje / albo od niego założony iest / dla holdowania tylko y założenia pokole-
mem krola on- go / albo z iednego szepu pochodzącym rozumiec go : Owsem me-
tylko w dziełach wieków darowych / ale też y w terażniejszych obaczyc każdy może /
że wiele ludzi / krolom innego narodu holdują. Doczytujemy się nad to / że me-
troke narody od Kazaia albo krolow postronnych / z swey oyczyzny wywiedzio-
ne na injszych mieyscach osiadzone były. Już tedy Herod i Armacya od wschodu
flonca Tanaem rzeka / od zachodu Xenem zagrańcza : Wszakże Sarmatowie po-
dług świadczenia Greckich y Lacinskich pisarzow / od Xenu zarosie opodal
mieszkałi ; a około Tanais zaś / gruntu nie mało zdarona tęsze trzymają : tak / że
z tamtąd raczey tu / a niż ztąd tam pochodzić się zdadza : gdyż tu y ziemia okwieśa /
y niebo raczej cieple / y bliższa iest Azjatycka / a niż Europia Sarmacya / Babilo-
mey / ztąd na rosyjskiej kraj zionie / po poroście swiata / narody rozeszły się były.
Jazż tedy nieślusna wierze / że albo wykladaćz fałszywie zrozumiął / y nam do
wiadomości podał Chaldeycka pisarz / rozumienie / gdyż w roznych językach /
roznie miedzy rzeki / mieysca / y narody nazywano : Albo że też y sami pisarz / w rze-
czach / tak dalece od siebie odległych / mylic się mogli : y albo że niewiedziat granic
narodow tych : albo w iednym tym imieniu Sarmatow / razem Niemce / razem y
Sarmacy zamieniał : Jako też y Sarmatom niektory / imie Niemieckie przyspa-
sabił. Imie zaś Sycrow albo Tatarow / iż zerósł na Sarmaty y Niemce przy-
chodzi / świadczy C. Plinius. Zaprawdę tedy Sarmatowie Niemcami nie są /
ale się od nich / Wissa rzeka / na roschod się flonca podając / zdarona dzieła :
czego z tegoż Plinusa / Korneliusa Tacita / Strabona / y Ptolomeusa dochodzi
my. Nie są tedy ani Wandalam / ani Niemcami Stowacy / ani od nich spło-
dzem / iako ani Dalmatami / albo Illirykami / ale ztąd inąd posiedsy / niektórych
czasow w Illirku / a Dalmacy / y w Wandalii / a Niemcach osiedli. Acżci o
Wandali y Niemcach dokładney potym mówić się będzie. Szadby tedy wy-
śli sławować potrzeba.

Słowacy albo Sławiniowie z Sarmacyey wyszli.

ROZDZIAŁ VII.

1341 froyia

mi swymy Antaimi/ po lewym bożu Alpory/ Dacya soba otaczających/ na pułno-
cy/ y od wypławu rzeki Wisły niezmierne serobó/ mieysca posiedli byli: a że Slo-
wacy poczawszy od miasta nowego/ y Sławinu Rumieniskiego/ y od jeziora
Maszyanem rzeczonego/ aż do Danastru/ y na pułnocy/ aż po Wisłę mieszkali.
Jeżetedy inszych mieysc od Jorlanda pomienionych niewiemy/ wprowadzić Alpy
Dacya od wiatrów pułnocnych otaczające/ są gory Sarmackie: Wisła zaś/ kto-
ra on Wisłta nazywa/ Sarmacya/ iakom już powiedział/ Niemiecka ziemia dzie-
li. A Danaster/ od Jorlanda Borystenem rzeczony/ od drugich zaś/ iesli się nie
mylę/ Tyrašem/ z gor Sarmackich wypływający: y po dzis dzien/ Niemcem al-
bo Dniestrem od obywatelów Sarmackich (gdysz/ y sam w Sarmacyey iest) zo-
wie się: dla tegoż znąc/ że Slowacy z Sarmacyey na południe do Dunaju/ a prze-
zeń przeprawiwszy się/ na zachod posli. Zgadza się z temi świadectwy/ y to
co Blondus pisze: że Slowacy od Bosphoru Tymareyskiego/ nad Tanaim przed
tym mieszkając/ do Dalmacyey y Illiryi się przemieśli. W tenże sposób pisze y An-
toni Sabelik. Już tedy dochodzić potrzeba/ iesliż Slowacy narodem Sarmac-
ckim/ czyli przychodniami są/ yżad tedy do Sarmacyey przyszli. Co me mylnie
połaje/ gdy lud dawny Sarmacki/ a zwłascza co znaczmieyszy/ opisie.

Narody Sarmátckie.

ROZDZIAŁ VIII.

morzem y Dunajem leżący popludrowały / swiadczcy Korneliusz Tacyt. Trzy-
marta tedy y teraz iestże ciż / też prawie mieysca / y cokolwiek naydnie się gruntu mie-
dzy Besiadą gorami y Niesirem rzeką zamead wypływająca / y niedzy morzem
Eurynskim / abo czarnym / a izeiorem Neotynem w teore Tanais wpada / aż po
Ocean mroźny / granie Szwetckich / Infantckich / Litewskich / Polskich / zaymus-
tąc. Wrośem iestże daley za Tanaim w Azyatyckiey Europie: opioz mieysc Ne-
otynowi izeioru y morzu Czarnemu przyległych / z ktorych od Tatar wygnani są.
Donaras wprawdzie (tegożo pisina Greckie y Laciniskie / po wtorym wydaniu
ksiąg moich / na swiat podane są) Ksły narodem Tatarskim byc / y w gory Tawru
mieszkac powiada: Kossami tedy on / a Grekowie nowotymieyscy Korolany abo
Korany / a drudzy popolicie Rusia nazywają: Laciniecy zaś Rutenami ich po-
policie w pisminach y mowach swych przez omyłkę zowa / od Rutenow Franczey
Aquantanckiey ludzi imię zaimmają. Wspomina też Gramatyck / Woyciech
Brancey / Jan Magnus Gott / że Gottowie y Swetonowie obywatele Skandry-
scy wielkie woyny od wickow dawnych przed narodzeniem iestże Chrystusowym
z Rusią pograniczna wiedli. Moskwa zaś abo Moskiewicinowie / według po-
spolitego nazwiska / sąsiedzi Ruscy / abo raczej ichże plemię y część / barzo wiele
Sarmacyey Europejskiej / iako y Azyatyckiej trzymają: ktorzy Prokomeus Mo-
dokani y Amasobiani zowie / y ziemię Moskiewską spomina. Strabo zaś Mo-
skwe ogranicza z Kolchani mieszkac powiada. Ruskiego ci y Słowianńskiego re-
zyta wzywają. Wszakże nie tak nazbyt dawno ludziom zwiadom: na on czas zgo-
ła / gdy po rozdzieleniu na wiele Zsiestw Państwa Ruskiego przed dwiema

Gonz Salinas
clie.
Wilsa 1564.

Dniestr.

Blond: gest:
dec: 1. li: 1.
Sabel: Enne-
ad: 8. li: 3.

Хороши, а бо
Хна.

Corn: Tacit,
Annual: lib: 17.

Włostkowie
Dąbrowa i t.
li: 3. cap: 5.

Włostkowie
Dąbrowa i t.
li: 3. cap: 5.

Włostkowie
Dąbrowa i t.
li: 3. cap: 5.

Włostkowie
Dąbrowa i t.
li: 3. cap: 5.

Bulgary.

Jornand: de
succel: Regi:
liem de reb:
Gott.
Blond: dec: 1.
ub: 9.
Pomp: in hist:
Rom: lib: 2.

Scythowie y
Sorabowie.

lat: Książka mełki Jan syn Damielowa ten ieden powiat: który od zamku Mo-
stwy imie ma: pod władzą swą trzymał: y zamczek pomieniony przed tymi mały
y nieczemny odnowił y rozszerzył. O czym słowem poważny: pilny: y moły przy-
wiel: wielki: Zygmunt: herbestyn: Ferdynanda Cesarza namienionego: a króla
Czeskiego y Węgierskiego Consyliarz: y Podskarbi Rakuski: w Mostwie swoiey
z tegoż narodu Mostkowskiego działo rocznych y z rozmow ich opisane: gdy
trzydzięć w Amazja ich od Marimulana starszego y Ferdynanda Poslem był: i
nie do pamięci podać. Gdy tedy byli Jana pomienionego Książęcia potom-
kowie przylaczynszy sobie: częścią małżeństwem y sukcesyami: częścią zas-
dradą: wojną: y wydzierstwem: bliskie niektóre tegoż narodu y języka lu-
dzie okrutnie między sobą rosfargnionę: y Polowiczki wojnami: wiec Ta-
carskim zabiegami częstemi utrapionę: Książstwo swoje rozszerzyli: w ten czas
też y Włodowicy: Nowogrodzicy: Jarosławscy: Woerenscy: Mozyscy: Sus-
dalscy: Piskowscy: (których iedni Plestowski zowią) Rezansey: Siemierscy: y
inicy ludzie Ruscy: od Mostkowskiego narodu daleko zaczęli: y potężni: y
iako iedno kłopoty do Państwa Mostkowskiego przypadli: tak się zaraz w imie
Mostkowskie przeciwiegnęli. Wszakże tak: że wszyscy iednostajnie y teraz imie
Ruskie na sobie noszą: y chętnie się do niego samy przyznawali. Jakoż y nad-
morscy Niemcy: częścią Mostkowskie (rozmarwiając o nie) Rusią: a niż Mostkowską
nazywają: a Gości: y Dunstich spraw pisarzy: o czym się y przedtem natknęto:
powiadają: że Gortowie: Swetowie: abo Swabowie: także Norwegowie:
mieszkańcy Skandynawscy: wiele wojen między z Rusią pograniczną toczyli. Prze-
toż wotpliwosci żadney niema: iż Mostkowskie do Skandynaw granica przylega.
Już tedy y Metropola Mostkowska: który od Kurowskiego: y dobze po Ku-
rowskim od Patriarchy Konstantynopolitkiego kwoli Maryasowi Aniaszowi
Mostkowskemu postanowiony: Ruskim: Metropolitą: iako y Kurowski: tak od
inicy: iako y od Patriarchy samego zowie: y samże tego tytułu: iakoż znamięni-
tego y zaczętego: nad Mostkowską: wzywa. Nad to Amazowie samy: Pa-
ństwo wszystkich Rusi: w napisach: woych hardzie sobie przywołują: y gdy wsi-
stkie Książstwa swoje: kłodem: uż przypominat: y inie nad to długim porządkiem
wypiszą: na samym ostanku tytułu wszystkich Rusi: Króla: abo Cesarza: iakoby
wszystkie Rusi w sobie zamykający: z wielką płochoscią: przydają. Skąd się zna-
czy: iż ta: o której teraz mówimy: Mostkowską: z wielką Rusią iedną Mostkowską sta-
nęła: nie barzo dawno od zamku y miasteczka Mostkowskiego: nazwisko zamykając.
Bulgarie zaś siedli: w Sarmaciey Azjatyckiej nad Rchą: abo Wologda
rzeką być powiadają: a te miejsca z Rusią o granice siedzą. Skąd iż pominałszy
Rus towarzysze swoje do Nissey się przenieśli: podobna rzecz jest. Jornandes
pisząc o nich powiada: że za czasów tego z Słowakami y Antami Rzymskie Pa-
ństwo w Europie plundrowali: y że nad morzem Pontem miastkami swoje mie-
li. A Blondus zaś obywateli Dunaju bydź ich powiada: ten tedy w morze
Pontickie wpada. Wspomina też Letus Pomponius: że Anastasius Cesarz pu-
ścił był długie murowanie: od morza aż do Seibrey: aby niażdy Nisjorskie: Bulgar-
skie y Tatarskie nie Konstantynopolitanom skodzić nie mogły. Te tedy osady przy
morzu Czarnym a Dunaju: y teraz Bulgardy trzymają: Nisjorskimi zaś dawno
bywały. Serby zaś Ptolomeus w Sarmaciey Azjatyckiej kładzie. Cui poym
nie tylko Bulgarom: Rasyanom y Karwatom w sąsiedztwie wsiedli: ale się też
Nissey: y gruntow Elbowi rzecze przyległych dopiali: tedy y po dzisiejszym iest
coż nazwisko Serbin: abo mało odmienniejse Sorabin: zatrzymują.

Wenedowie Sarmatami da-

wnymi są.

ROZDZIAŁ IX.

Wene-

Proto: Geogr:
lib: 3. cap: 5.

Jornand: de
reb: Ger.

Wenedowie tedy gory: y Wenedyckiego mo-
rza odnogi przy miejscu Wisty wpadającej: w ost-
tney Sarmackiej Europiey krajnie tenże Ptolome-
us: za czasów Trojana y Adryana Cesarzów żyjący kła-
dzie. Przydaje to: że Sarmacya wiele w sobie naro-
dów Wenedyckich przez wszystkie odnogi Wenedyck-
iektedy zamykała: między te tych czasów Prusowie:
y Instantcy: iestli się nie myli: trzymają. Jornand
zaś trzema sty lat naynowcey po Ptolomeusie żyjący: do
pamięci to podał: że po lewym boku Alpów Sarmackich: na pólnocy od wy-
stępu Wisty: narod Winidow ludny przy Dniestrze był: y z tamtąd aż do
morza y Dunaju przeciągnął się. Skąd my dochodzimy: że naród ten: zbyt wielką
część Sarmaciey Europiey: bawna zasiagał. A że niektedy pierwsze siedli-
woie abo opuszczyły: na południe się y na wschód stonczą przemieszły: abo rżem
cokolwiek gruntu między morzem Sarmackim y Pontem: a między Dunajem
było: dźierzawo y osadami: lub cożaraz na początku: lub po niektórych czasie:
iakoś podobnie iest: obiat. A że z tamtąd po pogranicznej ziemi Niemieckiej y
Wandalickiej rozsiadł się: przed: czas: Korneliusz Tacyt: to iest przed tysiącem
trzema abo czterema sty lat: tak że nie bez przyezyny Tacyt warpił: iestli Sarm-
atom czyli Niemcom Wenedy miał przypisać. Wprawdzie ci: którzy y teraz iest
Wendami abo Winidami nazwiskiem trosecznie ztraceni: Niemcy nazywają:
y bez wotpienia pozostali: ostankami Wenedow są: na miejscach przy morzu
y daley morza leżących miastach: wskazuje się za naród Niemiecki nie liczą. A iż
ich potym Niemcy (iako się na miejscu swym potaje) miejsca one osiągnęły
o male ostawili: roznych iednak omi obyczajów: rozno od nich y języka: acz
wstawicze z sobą handlu y towarzystwa wiódąc: zfałszowanego: wzywają. Po-
spolity człowiek pisząc abo mówiąc: zżytkiem Lacynskim Wandalami ich nazy-
wa: dobze to abo in: teraz wyciąć potrzeba.

Wendowie abo Winidowie

Wandalami nie są.

ROZDZIAŁ X.

Arzo wielka zaprawde bliskość imioną ma-
ia między sobą: tak iż Wandalowie od Wendow pieczę-
no y szuplo Niemieckim językiem nazwani bydź zdadzą
się. A przetoż tak tym: iako y owym: iedne miejsca przy
morzu Niemieckim: przy Wiśle: y przy górach Sarmat-
ckich: wszyscy prawie przypisują historykowie. Zaczyn-
y miasta te: Naddunajskie krajny: iako Lubek: Ham-
burg: Stralsund: Rostok: Wismar: y fofte miasto
północne Lüneburg: iestli się nie myli: w których Niem-
cy mieszkają: od nichże samych Wenedykami: a od La-
cinów Wandaliskimi nazywają. Skąd wiec nie ich domysława: że Wena-
dowie abo Winidowie z Wandalami iedno są. Korneliusz Tacit: (iako wyspy
natknął) warpił: iestli Niemcom czy Sarmatom Wenedy miał przypisać. Pto-
meus narodem ich Sarmackim czyni. Wszakże iż Wandalie Niemcami są: do-
starcznie mniemam pokazać: gdy y Jornand inie bydź Wandalami: a inie We-
nedami y Winidami wśmnie dowodzi. Powiedziawszy abowiem: iako się byli Wanda-
lowie od Geberycha króla Gothiskiego porażeni: o male ostawieni: z swoiey ojad-
y: iestli y iako sobie w Pannomey: y Konstantynie Wielkiej Cesarza: nowe mie-

Wened.

miasta woda:
północne.

Corn: Tacit:
de Germania:
Proto: Geogr:
lib: 3. cap: 5.
Jornand: de
reb: Ger.
Ptolemeus:
de Asia: lib: 6.
Pannomey.

skama ziednali / wnet o Ermanaryku nieco po Geberyhu v Gortow kroluacy. i
 wzniante czyniac / powiada iako ten wojne przeciw Wenedom podniosl / kroy
 aez go nieowiso poczem przenosil / iednak od nieo porazem / pod wladza onego
 przysli. Niechze tu uiz pulme zemna wroazia / kroy Wenedy y Wimidy za iedno
 z Wandalami klada / stowa pisarza tego / o rzeczach wiekom stoyim y sobie wa-
 domych pisacego. Zaste kiedyby ten chciat byl / w iednosci miec Wenedy z Wana-
 dalami / me odmiemalby tak nie wroaznie imion ; iako gdy zaraz po wczymoney o
 Wandalach wzniante / Wenedy a nie Wandale od Ermanaryka porazone bydz
 wspomina : ani mu zaden niech nie zarzuca / ze on tego y na Wenedzech wyl / na-
 zwawszy ich pierwey Wimidami / a potym Wenedami / kroy i z iedno sa / samze
 pisarz bez warpienia przyzawa. Alec wieksze podobienstwo imion w Wene-
 dach y w Wimidach / a nizli w tych obudow / a w Wandalach znaydnie sie. Ale i z
 Wandalami Wimidowie abo Wenedowie me sa / sprawmieszy dom od iest / co tenze
 Jorand pise : ze po porazeniu / w maly poczet obroceniu / y po wypędzeniu z sie-
 dlist swoich Wandalow / Wenedowie w liczbie okrotuacy / od tychze Gortow
 porazem y podbici byli : A ieste ten sprawmieszy / gdy na Wenedy / Stowaki y
 Anty (o kroych przed tym malo powiedzial / ze ku pulnocy nad Wyl / Niesrem /
 y Dunatem rzekami / wiec nad iezorem Nuljanym / y morzem Pontekim mie-
 stowali) skryli / i z iedno y Justyniana Cesarza czasow / zewsiad okrutienstwa
 robili. Alec Wandalow ieste przedym nieco / rzeczy wielkie w krajach pulno-
 cnych toczac / a Pannonia / od Gortow zbici y wypędzeni / za dozwoleciem Kon-
 stantyna Cesarza trzymajac / za czasow Arkadyusa y Honoriusa Cesarzow / od
 Senitona nowe rzeczy w pánstwie brodzacego / zamtad wywabien / do Fran-
 cyey y hispaney wosyly razem przenosili sie. A po odesciu z krajow onych w Afry-
 ce od Justyniana wojna nawatleni / wtrapieni / y w niewolę wygladzani sa. Co tak
 Pawlem Dyakonem / iako samymze Jorandem / y Prokopem / dosyc ostroznym
 swiadkami wtwierdzic moze. A co Wenedy abo Wenedy Wandalami miedzy
 nazywaia / tedy to omylce przyczyta moze / dla podobienstwa imion zwlaszcza w
 Niemieckim iazyku / kroy Wenden y Wenden malo roznie roymawia. Lekci tedy
 dom od iest / aby te dwa narody / iednym bydz mialy. Wieksze daleko podobien-
 stwo nazwist iest / miedzy temis Wenedami / abo iako ich niektozy zowia / Wene-
 tami / y tego nazwiska Wloskim narodem. Wiec y miedzy Iberami hispaniskimi
 y Pontekimi : a wdy daleko rozni sa Wenedowie Wloscy / od Sarmackich
 y Niemieckich : takze y Pontecy Iberowie od hispaniskich. Nie nowina to tedy
 ludzom z miesca na miesce przeniesionym / ze abo od miescy y krajow nowych
 imiona sobie biora / abo sie nazwiskiem ludzi tych / na kroych miesca nastapiu /
 nazywaia / iako sie wyosy namienito. Czego przykladow nie opodal dosiagac /
 na Pruskiej ziemi pokazac to moze : ze w miedzy inshy ludzie niekiedy / a nie ci co teraz
 mieszkali : kroy lub to Prusakami / lub Borussami / abo Boruskami (podlug
 Stelle) nazwani sa : a tych ludzi ostaci / y po dziesien ieste / w rosiach y miastec-
 czkach powiatu Warmienskiego y Sambienskiego iazyka Litewskiego wywaja-
 ce / znayduia sie. Czasu tedy niektozego / powiat tamten czescia Polacy / czescia
 Niemcy Rycerze Panny Maryey podbirosy / y osiagnawosy / y do tego czasu w
 nim / tak Polacy / iako y Niemcy mieszanina mieszkai / wygladzawosy na gtow
 prawie one dawne Prusaki : A przedsie obywatel pomieszan / nie Polakami / ani
 Niemcami / ale Prusakami zowia sie. A kroy tego miewie / ze Gallowie / lub to
 przez przenosiny / lub przez wojenny wist / Niemcom Frankom / z Galliey byli w-
 stapiu / a przedsie ich Latinnicy Gallami nazywaia : Tak Troiane z Aneas-
 sem rozychali w nazwiska Latynskie y Wloskie / Gortowie zas y Alanowie / kroy
 tych dzis falszywie Catalany zowia / w hispaniskie wosli. Tymze tedy sposobem po-
 dobienstwo iest / ze Wenedowie abo Wenedowie / kroy miesca Wandalow da-
 ronych posiedli / nazwiska ichze nie wsi / podobienstwem ktemu bliskim imion w-
 sparci. A kroy bledu przyczyny byl Arancyus z pomocnikami swoymi / biomac
 sie swiadectwem Jorandesowym / iakoby to uiz ten Stowaki za narod Wana-
 talski wdarwal / gdy ie Wenedom przystosowal / co sie uiz pokaze.

Wenedowie ob
 Gortow pora-
 zen.

Przeniesienie
 Wandalow.

Przeniesienie
 Wandalow z
 Pannoniey.
 Wandale wy-
 gladzani.
 Paul: Diaci de
 gest: Long:
 lib: 7. cap: 12.
 Jorand: de
 reb: Gott: 8.
 de reg: temp:
 lucci

Wenedowie
 dwoidcy
 Iberowie dwoi-
 tacy.

Nazwiska ludzi.

Prusacy dawni
 Eras: Stella in
 Borussia.

W Pruskiej co-
 za ludzie mies-
 zkai.

Franki Francus-
 kani zowia.
 Catalani.

Stowaki Gem-
 Wandami zow-
 wa.

Stowa-

Słowacyy Wenedowie kre- wnymi sa.

ROZDZIAL XI.

Jestedy tak Jorand: W posrodku sie-
 biel to iest Gepidanski narod Jma Dacya na kstat wien-
 ca przytem Alpami otoczona / okolo kroych lewy bok
 ku pulnocy sie sklaniaacy / y od wypławu Wylly me-
 niernymi rozlogami przychodacy / ludny narod Wimi-
 dom posiadl. A kroy nazwiska / acz tych czasow / prze-
 rozmaite familie / y miesca odmiemly sie / glownie ie-
 dnak Stowakami ich y Antami zowia. A troche daley.
 Porazwosy Erulczyka tenze Ermanaryk przeciw We-
 nedom bitwe podniosl. A trocheke niyez o Wenedach
 pise: Abowiem ci iakosmy na poczatku wypisania / abo rejestru / narodow mo-
 wie poczel / z iednego szepu wymiennosy / troie nazwisk na ten czas wydal: to
 iest Wenedow / Antow / y Stowakow. Wprawdne Antow / kroych siedlika
 Jorand od Dunaju do Niesru przecia gnione klade / y naymieszymi bydz
 powiada tych kroych sie ku morzu Pontekiemu nachylai / nazwisko uiz wymiesza-
 to. Wiec ieli Danastr Borystenem iest / iako Jorand chce / y iami przedym
 powiedzial (ten my Nieprem abo Dnieprem nazywamy) tedy te miesca Wlosia
 y Podolame tych czasow trzymaj / a ieli zas Dnieprem abo Niesrem / iako
 go Rusin y Multanin zowie / Gret y Lacinnik Tyrasem mianue / tedy sama Wo-
 losia od niego sie do morza y Dunaju rozwiokla. Jeli rozna od Antow / czyli tej
 iedna / tylko samym odmiemajac sie nazwiskiem / abo ieli mieszanina iest / teraz o
 tym nie mowie. Tylko ze snadz Antowie pogranicznymi sa Wlochom / iako Ra-
 scyami Siedmigrodzanom / Stowianiskiego iazyka wywajaacy / y po oboicy stro-
 nie Dunaju mieszkacy / ludzie y teraz waleczni / acz ci od Turkow male ostawie-
 ni. A acz na tym miescu przyrudmieszym Jorand / iasnie iednak Stowaki / y
 Anty / nie Wandalom ale Wimidom abo Wenedom przyacza: y swiadczy ze co
 przedym za czasow Ermanarykowych Wenedami nazywali sie / to teraz / to iest
 za czasow tego / prze rozmaite familie / y miesca / nazwiska ich o odmiane przy-
 sly / glownie iednak y pospolcie Antami y Stowakami mienia sie: y ze zas po-
 tym troie byli nazwisk / to iest / Wenedow / Antow / y Stowakow / z siebie wy-
 dali. Tak i z abo te wysystrze narody z iednego szepu / abo tej Stowaki y Anty z
 Wenedow / wsciete bydz pokazuie. Na inshym zas miescu Wenedy opuszczaac /
 Bulgary Antom y Stowakom za towarzysze przyacza: powiedajac ze ci Rzym-
 skie Panstwo niekiedy splondrowali byli: y zgadzai sie te stowa z onem kroyem
 wysley o Panstwie Rzymiskim od Stowakow splondrowanym / z Gregorza
 swietego z Blonda y Prokopa wyiawosy / powiedzial.

Jorand: de
 reb: Gott.

Antowie.

Dandst.

Wlepy.
 Wlepy.
 Wlepy. y po-
 dolania.

Rascyani.

Item de reg:
 de temp: lucci.

Słowacyy Wenedowie Sar- matami sa.

ROZDZIAL XII.

Tu uiz iakoby gniazda same Stowakow trzymamy:
 kroy ieli rowno z Wimidami abo z Wenedami miedzy ludzie Sarma-
 tskie leza sie / a iedney z nimi y Bulgarani / Serbami / Ropolany abo Ru-

814

181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692

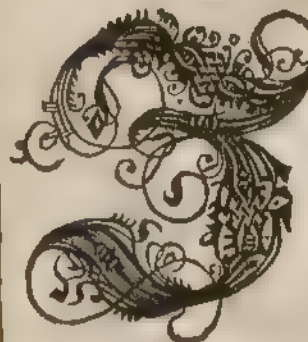
slow / czesćią przedytym Hunnomie / Wandalowie / y Gottomie tychże własnie
mieysc / albo wiele / albo cokolwiek / ale zwycięstwy / y opánowaniem barziay / a ni-
żeli przebywaniem albo sądzeniem sie w nich / nie aby obywarcele dawne ztamtąd
wypędzali / albo wykorzystawali / lecz tylko pod władzą podbiuáli. A Wandalowie
zas czesćią Gottom / czesćią samemże (ieśli sie nie myle) Windom / Gottomie
zas Hunnom z mieysc wstepowali. Zaczym ci mieysca one osiągnawšy / Win-
dy y Slowaki zwycięzone (odiachawšy w domach niezgrabnego pospolstwa)
na dalsze z sobą rozprawy wojenne zaciagneli. Czego z tychże samych narodow /
y z Rzymskich onych czasow historyey latwie dochodzimy. Zaczym owi z wojen
wracając sie / czesćią do dawnego mieszkánia posli / czesćią w nadrożne y bli-
skie Państwa Rzymskiego powiarty / potęgę ich nawraciwšy / wpadli: gdzie sa-
mymże zwycięzcom Hunnom po śmierci króla Attyle koscia w gárdle staneli.
Samy na ostaték w Illiryku y Dalmacyey po zęściu Justyniana Cesarza / y po
roku zbawiciela nasze 550. albo (iako Blondus rozumie) za panowánia Mau-
rycego / około roku Chrystusowego 600. siedliśka sobie y mieszkánia pewne
gruntowali. Wandalu zas y te / ziemie Niemieckiey / czesć / ktorą na ten czas
Polśka / Śląsko / Morawy / Czechy / Łużacya / Margrabstwo Brandeburskie y
Misnińskie / wscieziemia Pomorska y Mechelburska / około przyrwy morza Bal-
tyckiego / albo Wenedyckiego w sobie zamayta / ciś nieco przedtym / iakom roysfey
pokazał / albo Wandalé z mey wypędziwšy / podbili: abo gdy sie sami Wandalé
do Pannomey dobrowolnie przenosili / one posiedli. A tak ci Wenedami / abo
Winidami y Wandalami: owi zas / ktorzy w Pannomey / Waleryey / Dalmá-
cyey / y w Illiryku osiedli / Slowakami abo Starwinami własnie nazywani są. A
wszakże potym nie iednako tych imion / á zwłasczjá Niemcy / używać poczeli.

Borrow Was;
 dalew y Sannow
 siedliſka / y tej
 Słowaſow y
 Wenedow.
 Słowaſow y
 Wenedow imis
 Biedy ſie roſe
 1719.

Glennary, Wm.
Hedonic.

Wenedowie y Słowacy z kąd rzeczeni-

ROZDZIAŁ XIII.

ZAdna miara poczatku nazwiska Wene-
dow wieǳieć nie możemy / gdyż ani mweysca żadnego /
ani dawnego iakiego człowieka imienia / w historykow
y Geographow dotąd ieſzcze nie znayduiemy / ſkądby
nazwiſko Wened poczynać ſie ſzło. Jeſzczé wpraw-
dzie ſtoię przy dymnách morſza Niemieckiego / abo
przyrowy Bałtyckiey / między progami wpadającej O-
dry / a miasteczkiem Kamieniem / wpadnie mury miasta
nadmoſkiego wielkiego / y ſkładem towarow ſławne-
go Wincy: o ktorym dzieiow Saſkich piſarze wzmią-
nę czynią. Ale iż to miasto od ludzi / a nie ludzie od niego / nazwiſka doſtapiło :
ſkąd dochodzimy / że ci ludzie y w Sarmacyey ieſzcze będąc / tymſe ſie imieniem
zwali : ſkąd byli do tych / y inſzych ziemie Niemieckiey kraiove przeſiedſzy / miasto
to tam / iakoſm wyſſey pokazał / zalożyli. Tak też y o nazwiſku Slowakow nie pe-
wonego niewiemy / oprocz co Jorńand [ieſli ſie nie myle] mweysce iakieſ Sławonu
Kumenenſkiego / trotko przypomina : Wprawdzieć inne krau y kroleſtwo Sło-
wiańskię / tak nam / iako y dawnoſzym piſarzom nie tayne ieſt : lecz ten Sła-
woni Kumenenſki / teoby to był / y domyſlaować ſie nie możemy. A iż Słowiańska
ziemia / od Slowakow / a nie Slowacy od niey rzeczona ieſt / doſtatecznie mi nie-
mam tāt z natłomienia nazwiſka tego / iako y z wyſſey pommieniony dowodow
pokazuje ſie. Wyrodziſia iedni nazwiſko Starakow / od ſlawy / ktore ſlowo częſć
abo chwaie narodowi znaczy : tak / że gdy ſie ſami Sławanami y Starakami / iako
toby ſławonymi y zacnym miłowali : od Łacinnikow potym Sławinami y

Włocławek miasto

Slavacy ob star
wz nazwani.

Imiona z nas
wypisane
Początek

Słowacki
nazwa

Włoski
nazwa

Słowacki
nazwa

Polacy
nazwa

Słowami nazwami byli. Zaczynamy y teraz iestże unioń wiaśniych z tego słowa złożonych na ludziach słowych / narod ten używa : Jako to są / Stanisławus / Wencławus / Bolesławus / Szwentosławus. Abo iako zwyczaj przysięgi / Stanisła / Wacław / Bolesław / Szwentosław. Jakoż podobna to iestże Słowacy / ci rzeczy nad Dunajem mieszkać / gdy dzielne sprawy y wojny sławne przeciwko Rzymianom / y inšym pogranicznym narodom toczyli / od oney sławy y dzielności imię to sobie / abo samu przywołaszli : abo też od pospoliſtwa ſwego nadane otrzymali / y od tegoż imienia kraine podobne nazwauizaczym y inšy ludzie potym tymże ſie imieniem względem bliskości / dla uczestnictwa chwały / zwąc poczęli. Potrzeba tedy poprzyjmy omylce tych / którzy Słowaki Sclawami abo Sclawinami nazywają / która omyłka między wiele piſin Prokopowych / Jornandowych / y Blondusowych wdarła ſie. A ſnadź za powodem / ieli ſie nie myli / Wiochowa : a to ztąd / że ci na pieſzchoney mowie ietyl ſwoy zaſadziwoſy / częſto I miasto L wymawiają : iako to w ſłowach Polſkich / co by mieli mowie płocho / mowia płocho / miasto pług / mowia pługat / też miasto Siawak / mowia Siawak. Aż w nich żadney rozniſce w wymawianiu niemaſ / gdy kto lub to Siawak / lub Siawak / C liere wſzepiwoſy / rzecze : ztąd podobno niedoſkonali Łacinnicy / gdy mowie abo piſać ietylkiem Łacinnim chcieli / Siawaka w Sclawaka / Wioſkiego zaſtrawiać / przewierznęli. Ktożem y teraz iestże imieniem wſelkiego nie wolnik nazywają : tak obywatel morza Adriatyckiego / iako y inšy : a to z imienia narodu / z którym wiele wojen toczyli : iako też megdy Rzymianie Gottom y Syryczytow. Lecz do przedſiewzięcia podamy. Od ſławy tedy Słowacy abo Siawinowie nazwiſka doſtali : chyba żeby kto od ſłowa imię to wywodzie wolat / iakoby ci od prawdy chowania / y dotrzymywania ſłowa / Słowakami / abo Siawinami [to iest / Słowynami] zwąc ſie chcieli. Jakoż y teraz iestże / za wielką to ſobie zelżywość Polacy y Czechowie poczytają / gdy kto dobrym cnotliwym ſłowem (tak abowiem mawiamy) co kogo przyrzekł / ſłowa onego nie ziſci : y tak / że dobrze wrodzemu / woleliby maiećnoſci / zdrowia / gardła na oſtatek oſtradać / a niſzeli ſie w czym komu przemawiać : zaczynamy o zaſadzie nieprawdy / nie zalet / niem tylko / ale też y żelazem czynić zwykły. Raczey tedy ztąd nazwiſka narod ten doſiagnął / gdy ſie Słowakami / a nie Siawakami [przyrodzonym mowiac ietylkiem] nazywają. Ależ nie wielka rozniſca między ſłowem a ſłowem / w pierwoſey tylko ſyllabie zaſta. Woyciech zaſ Krancus / od wielomownoſci Słowaki nazwane bydy rozumie : które rozumienie godne poſmiewiſka. Nie podobna to abowiem rzecz / aby omi nazwiſko nowe na wzgardę ſa / abo ſam przywołasz / abo od ſoſiad nadane przyjąć mieli. Cudzoziemcy też ietylka tego nie umiać / nazwać ich imieniem tym nie mogli. Jakożkolwiek awo my uż / Słowakow y Wenedow gniazda trzymamy. A tu uż do Polakow y do Czechow podamy.

Polakow y Czechow początek według niektorych.

ROZDZIAŁ XIII.

Poſkolwie / y coſkolwie / o Polakach y Czechach do potomnoſci podał / każdy z nich zgadza ſie w tym / że ludzie ci z iednego gniazda zrodzeni Słowakow / o których ſie do tego czasu mowilo / poſkolwie / y że ztąd inąd wyſiedli / w tych krainach / w których po dziſdſien meſzkają / niekiedy oſiedli : lecz ztąd / y kiedyby na te meſzka przyſli / nie we wſytkim zgadzają ſie. Wiele ich powiada że ſie z Karwackey ziemie przemieſli. Ieſt tedy ziemia Karwacka / częſć Słow

Karwacka
nazwa

wiaſkie / Kroleſtwo ſwieżey pamięci oycow abo dziadow naſzych znamięnite by / to / teraz za powiat w dzierzawy Turckie weſło. Abowiem iakoby Lech y Czech Krągżetą rodzeni bracia w Krapiny y Pſarow przebywając / gdy ſie im roſtyrli / y wojny domowe nadprzytzyli / lud ſwoy w iedno ſkupioſy / y inšy ſwiech odny zdo / ba zaſia gnawſy dla ſukama nowych ſiedliſ / z oyczyny ſwoiey na pulnoey y na zachod leny ſlonca obwoili ſie / tak długo przez gory y laſy ſli / aż ſie w ziemie Czech / y w Elbu rzeki oparli. Tamże bracie ſtarſzy Czech / wczęſnoſć ziemie wluwioſy / iakoby miał z częſcia iedną onych ludzi / na puſtych onych y leſnych grunciech opaſć. Lech zaſie z drugą częſcia ludu / iestże dalej na pulnoey ciągnął / y iakoby te kraine / która w ſobie Polſke y Śląſko na ten czas zamyka / też leſną y puſtą obiał. Tego rozumienia był Aeneas Syluius Senenecz / który potym Biſkupem Rzymſkim zoſtaroſy / Piſem wotzym był nazwany : y wſytki prawie Czechy y Polſcy Kromie ſie tak rozumie. Nad inšych przydać to Aeneas Syluius / iakoby Czech Karama o mezoſoyſtwo wchodził / a brat Lech w onym wchodzi / niu / w towarzystwo ſie mu przyłączył. Jeden iest między naſyncami Anonim / [tegom ia piſin w Krakowie w Zakonnikow Dominika ſ. doſtapi] który piſe / że wyſſey pomienione Krągżetą / a z nimi trzeci brat Rus / nie z Karwackey ziemie / ale z Pannomey wyſiedli / Czech / Polſke / y Ruſkie kraine poſiedli. Wſatże kto / tegoby ſie to czasu znał / mezoſoyſtwa ſie między ſobą. Syluius żadnego czasu przenoſin tych nie kładzie. Za am Dubrawſki Biſkup Olomucki / którego hiſtorya Czech / po pierwoſym tey kſiegi moiey wydaniu / doſta mie. Ktoż piſe / że przed Czechem iest / Wandalowie / tegoż ietylka Słowiaſkiego ludzie / w ziemie Czechy meſzkali. Naſy zaſie rozumie / że nie wiele po poropie te przepio / wadſzy przypady : owſem mowia / że bracia ci / abo ſynami / abo wſzakami / abo prawnuſkami / abo przedſie nie dalekim iatmiſi pokoleniem Jarawanowym abo Węgo byli. Co takinſe ſpoſobem przyſſeychować zeſto ſie tym / którzy Słowaki / Wandalami y Niemcami bydy wdać. Lecz nie trzeba im tego popierać / aby Polacy y Czechowie Krągżety ſwoimi / po onym dawnym Twiſkoną przepio / wadzeniu / ztąd inąd w te kraine wmeſli ſie / ietylki ſwoie rzeczy za prawdziwe wdać chcieli. Wſatże y z Sylwioſem y naſyncami zgadza ſie / oprócz Woyciecha Krancuſka / który na piſinie zoſtarwił / że Słowacy y Wandalowie naſe Polaki ſplodili [co ſie też wyſſey wspomniato] y że od wſelkiej pamięci kraine ſwoie przy grunciech Sarmackich trzymali. Żaden iednak z tych pewnego czasu przeprowadzenia tego nie kładzie : oprócz piſarza Hagieła tych wiekow Czechy / który do pamięci podał / iakoby za panowania Konſtantyna trzeciego po Chryſtusie Bogu y cziowieku narodzonym roku 644. a od ſtworzenia ſwiata 5843. Czech pierwoſym fundamentem y początkiem narodu Czechy miał bydy. Wincenty zaſ Kadiubek / acz wzmianki tych przenoſin żadney me czyni / za nayſtarſzy iednak narod Lechey (Polaki on tak zowie) w tych meſzſcach kładzie : powiadać że ci z Francuſami niekiedy po Europie y Azey plondrujący / y z Alexandrem wielkim / Kolem Macedonſkim wojny toczyli / za Krakusa y Leſka / który dobrze po Krakusie panował / Krągżet. Jakoż chelpia ſie Czechowie / nieaktim Krola Alexandra przywoleiem / Ktozym Alexander / zaſlugi Słowakow przeciwko ſobie wyſławiać / dać im coſkolwiek iest ziemie od gruntow oſtatecznych pulnocnych począwſy / aż do granc Włoſkich. To ſie tylko o początku y przyſſau Polakow a Czechow w piſarzow nowotmeſſkich nabydnie. Gdyż Bernata Wapowſkiego zdanie / który za naſey pamięci Kromie Polſke / niedoſkonczono zoſtarwił / troche inſze przyłoże.

Karwacka
nazwa

Aeneas Syluius
in Boem.

Anonim.

Joan. Dubra.
hiſt. Boem.
libro. 1.

Alb. Cran. in
Vandal.

Haglec : ſcrip
tor Boem.

Czechowie y Pol
acy kiedy nabyli

Vince in Cron
Poloni.

Vapou. hiſt.
Polon.

Odpor na pomienione rozumienia.

ROZDZIAŁ XV.

Czechy i Lech
byli po potopie
pięć lat.

Siemie Czechy
i Polscy po-
jeńca.

Wincenty z
diabła i
złoty.

Przysięga
Alexandra
złoty od
Czechow.

Omyślenie
Sęgi
Lowa.

Cranlib Van-
da: Blon: dec. 1
lib. 1 & 2.

Iornan. de reb.
Gott.

Pelacy i Cze-
chow: niez
wielu z
wielu.

O Grego:
Procop. de reb.
Gott. lib. 2.

Wielu nie od-
hieronima S.
zyskiem S.
wielu, i
zyskiem.

Niechym się tu iednak nie dziele innie dosyć.
Naprzód abowiem o Czechy i Lechu / żeby ci synami /
abo wnękami Jawana i Noego / abo z bliskiego po-
tolema ich zrodzemi bydz / y aby rychlo po potopie do
Czechy i Polskiej przemieść się mieli / iako plochoscia to
rozumienie / bez rośkietego świadectwa dawnych pi-
sarzow wydane jest / tak i tej y wierzyć nie zawadzi. W-
rośkiem wiemy / że Czechy / y wielka część dobie Polity
y cokolwiek gruntow między Wisłą rzeką / gorami
Sarmackimi / Barwary / a między morzem i licnie-
ckim jest / aż po miejsce to / w które Lib rzeka wpada / Niemcom za dawna przy-
pisowano: y że przed tysiącem dwiema stą lat / Wandalowie / Borowie / Szw-
borowie / Krowdzi / Markomani / Burgundynowie / ludzie rośkiet Niemiec /
na tych tam miejscach mieszkawali. Wiemy y to że Polacy y Czechowie ludzie Sio-
wianckiego narodu / którzy pozniej miejsca one trzymali / roznego języka / y iniezo-
gmażda / od tych / na których miejsca nastąpi. Ale Wincenty Badiubel po-
mnia / że Alexander wielki / y iedzie przed nim Francuzowie starzy / wopny z Le-
chitami wiedli / czytając widy świadectwem wsparty / Sam abowiem Badiu-
bel przed trzema stą a pięćdziesiąt lat żył / y pisał / nie może być godnym
świadkiem rzeczy tych / które przed dwiema tysięcy lat sprawowane / na piśmie
zostawil. A przysięga zaś / którą bydz od Alexandra króla Czechowie powiadają
iako / że zmyślony y podrzucony jest / dostatecznie pokazać się może. Za czas
abowiem króla tego / nie tylko wiadome / ale też na świecie imie Słowaków ie-
scze nie było / które imie iż nieznajomym Grekom y Latiniom przed czas
Justyniana Cesarza / nad tysiąc lat więcej po Alexandrze / żyło / wyszły dostatecz-
nie pokazać się. Nie może się tedy ani przywileciem / ani fałszywym / ani żadnym
inym dowodem / iako starożytność ludu tych / y Księżat ich / Lechów Czechów
pokazać. Ani też tak dalece nowotne poczęcie / y to te kracie przysięgi ich / iako
świątek rozumie: gdyż po sobie many perwomysły y dawnejsze świadectwa Woy-
ciecha Arancyusa / y Blonda / którzy powiadają / że Słowacy [ci iż iednego języ-
ka y gmażda z Polakami y Czechami / i same świątek przysięgają] za panowania
Maurycego / czterdziesta iedzie abo pięćdziesiąt lat / przed czasem od świątek
pomienionym / te miejsca trzymali. Wrośkiem nad tych dawnojszych Jornand / rto-
ry iedzie przed Maurycem historyę wielką swego pisał / rozumnie czyniąc o Sio-
warach / powiada: iż oni po lewym boku gór Sarmackich / y przy Wiśle mie-
skali swoie mieli. Tymś zaraz pisarzem zbina się / co tenie świątek / ba y inie no-
womysły w poczynności zostawili / to jest / aby narod ten z Księżat swymi z
Barwackiej naprzód ziemi / w te kracie przysięgnął. O czym słowa Arancyusa
we do przedsięwzięcia należące / w rozdziale wyszym / słow Blondusowych przy-
pomniatem. Jornandowe zaś / którym teraz przytaczal / świadectwo o Sio-
wianstkich siedliskach / przy gorach Sarmackich / y przy Wiśle położonych / do-
świadczy nam wczynilo. Abowiem z Grzegorza s. Prokopa / y z samego Jornanda
pokazuje się / że temi czas / ktoriem on Słowaki przy gorach Sarmackich y Wi-
śle / mieszkali pisał / plondrowali / roprawdzie Dalmacya / Illiryj / y miejsc
Barwacka a Słowianstka ziemi / zamysłując / iednak / że w tych ziemcach iedzie
nie mieszkali Słowacy. Aczci Dubrawski przeciwnie popiera / iednak słabym ba-
rzo dowodem: a mianowicie tym / że pismo święte obojga Testamentu / od Dal-
macy Hieronima s. językiem Dalmackim przełożone [ten iedzie za ieden z Sio-
wianstkich tłumaczy / y po dźwiżeniu Dalmatowie mają. W którym niemiecani / za
czytając się świadectwem / opioz po polskiego rozumienia / wdać miał / nie wi-
dząc. Coś abowiem będzie / kiedy na przelozienie to pisma świętego Cyryllowi y
Metodyjowi pierwszym [iżli nie błędnie] Słowianstkiego narodu Aposto-
łom.

który nie tylko po s. Hieronimie / ale też y po Maurycem Cesarzu / dobrze
[pozniej żył] co się na inym miejscu pokazuje / przypisze: A to dowodnie pokazuje
nie może aby ten lud z Pannomey wyszedł. Prokop abowiem y Jornand i-
nie pokazuje / że w Pannomey przed panowaniem Walencyusa Wandalowie /
po Wandalach zaś rychlo Ostrogotowie / a po tych lepak aż do Marcyana Ce-
sarza / Hunnowie mieszkawali. A po śmierci Attyle króla znowu iż ciż Ostrogo-
towie osiedli. Okolo panowania zaś Justyniana Cesarza Longobardzi i-
podobli: a po dwu czterdziestu lat / iż iż ciż sami / hurmiem do Wioch wynoszą
[iż] za panownym postanowieniem Wegrów puszcz / Pawel Diakon świadczy. Co
że iż troche przed czas Maurycego Cesarza sstało waplności niema / ktor-
ego iż czas / iż Słowacy przy Wiśle mieszkali / nie dopiero się pokazało. Jawna
tedy rzecz / że oni ani z Barwary / ani z Pannomey / tak w ten czas / iako y przed
tym / w te kracie nie wyszli: a daleko innie potym. Bo acz królowali aż do Sa-
tana / abo Swaryboluga / abo wic do Swatopluga / syna Marothowego / Sio-
wacy w Pannomey / y acz obadwa brzegi Dunaju opadowali byli / podobno / i-
to rozumie / abo też wypędzili w ziemi Siedmigródzkiej / y w miejscu tej przy-
legli / po śmierci Attyle króla Hunn [tych miejsc dźwiżawcy / Hunnami tych cza-
sow / abo Hunnami / y Rumanami zowa się] iedzie dobrze przedtym / ciż Słow-
cy w Polsce iż mieszkali / a co wielka tegoś samego / lub to Swatena / lub Swa-
topluga / (ktory po narodzeniu Chrystusowym roku 740. abo iako inie trwiedza
dobyte pozniej od Węgrów / z Azycy przez Dacę y Własy przepadających po-
ziom / wiekając oddziału głębokości Dunajskiej / iedzie) iedzie go z
[iż] Słowacy Polakami / iedzie bydz Morawczem powiadają. Iakoż y nazwisko
tego za Słowaka go wdaie. Iż tedy ani przyczyna wyprowadzenia od pisarzow
podana / nie doś nam czym. Jeśli abowiem Czech Karania za niezoboystwo wcho-
dząc / iako Sylwius rozumie / mieszkali odmieniał: coż była za przyczyna / cze-
mu brat iego Lech nierowny z nim pospołu wiczał / ktoriemu w oyczynie zostale-
mu braterstwu wiczał dla spadku nan dobr od niego odbiejących / pozycie przy-
mieszczala: Abo iedzie tak dalece mlował brata / że wolał z nim wiczać / podo-
mowac przypadki: / lub iedzie się / sam / wiczać / iedzie zaboystwa / Kara-
nia obawiał: iż wielkość / tak wielka ludu onych / ktorych do rozszerzenia dwor-
ga ferochich królestwo dostateczyło / nie mogła w podobnych sobie Księżat od
smercy Karania wybacic. Iako widy taka wielkość z jonami / z malymi dzie-
ciami / y ze wyciekim spżetem domowym / one wiczać / ktori przedkości potrzebne /
konar: Nad to lub to zbrodnia zaboystwa / lub domowe rozruchy / (iako dca
iedzie) wynosie się onym ludzom radzila / abo iedzie też siedlił wiczać /
iż y ożalszy / swoie gorowacie / winorodne / y wrodzajne mieszkania opuści-
li / iedzie: coż była za potrzeba tak dalece y nieperone trudzenia / przez przycie y
nie wiczące gory / y zageścione lasy / podoymowac / Czemu raczy nie wdał się
co Macedoncy / Epiru / Akarnanicy / abo do Wioch / iako to do pogranicznych
iżli wiadomych krajow / gdzie y powietrza zarowno zdrowe / ziemia żyzna / rolc
wyprawone / y niasa budowne: A też to żywczajniejszy ludzom z pulnocy na po-
lone / iako to z miejsc przytrych do wiczać / y grubych do obyczajny
iżli prowadzić się. Iako wczynili Francuzowie / Cymbrowie / Gottomie / Wanda-
le / Longobardzi / Tatarzy / Hunni / Certassanie / na ostatet Turcy. Abo iedzie wpa-
rzonym chod pulnocy smatował / czemuż raczy nie w Pannomey / abo nie w
Barwary / w iżnych także y wprawy ziemach / z ktorych żadney idac nie mo-
gli minac / osiedli: Co iedzie boiem obywatelow tamiecznych klocie medziel:
iżli to wiczać mogli / aby daley tu zachodowi / abo tu pulnocy idac / na dźwie y
na pustofale miejsca napasc mieli: Czego iedzie pomied dochodzi / wiczać
iżli iedzie mogli / że miejsca one iżli nie pustkami stac miały / iedzie pracę y do-
wipem ludzmi wprawy y pobudowane bydz mogły. Te tedy iż na ten czas
dowody przeciwno domysłowi pomienionym niech zostają. Gdyż starożytność
narodu Ruskiego wyszły w iedenastym Rozdziale pokazuje. Wicze co by Du-
brawski / iedzie roznie od Blonda y Arancyusa / rozumiał / wnet obaczmy:

Procop. de
bel. Got. lib. 2.
Iornan. de reb.
Got.

Paul. de gest.
Longo: lib. 1.
& 2.

Słowacy w
Pannomey Pro-
lowali.

Swatopluga
iżli iedzie.

Bonfinius: rer
Vngar. dec. 1.
lib. 9.
Przysięga prze-
promiżna
opporbiza.

Kyrcy iedzie w
naradow aby
iżli z pulnocy
przenosił na
polać.

swójce tylko o Polakach zdanie wpziod przetoż / którego y Czechom / jeśli zechcą
chwyć się / wolno.

O Polakach y Lechu, żkad, y kie- dyby się wzięli, rozumienie pewnieysze.

ROZDZIAŁ XVI.

Oż tedy pewnieyszego y gruntownieysze-
go pokazać mam iedno to / com z pomienionych Pi-
sarzow / względ mając na czas / miejsca / y na staro-
ściacznie od wielu wiekow przysięga / prawdywego y
złobę się zgadzającego / zebrać mogli / Gdy abowiem
to tak jest / że narod ten / który się w Słowiańskim y
Wenedyckim imieniu zawiera / spólny ma początek z
sobą / Niechże y to będzie / że siedziska tego nayda-
wneyse w Sarmacyey. O czym tak rozumieć po-
trzeba / że z pomienionych siedzisk / abo rozrozdzeniem

zbytym poruszone / lub chęćnością panowania / y częścią wielkych osiadłości /
wziedzione / abo też gwałtem / orężem / y krzywdami Gótoro a Hunnow przy-
muszone y wciśnione narody ludzi onych wymosły się / zaczęli siedziska nowe / czę-
ścią na południu w Dacę / w Miśkę / Pannonię / Dalmacyę / Illiryę / y aż w
Jstryę / a częścią zaś na zachodzie daley za Wisłą / w mieścinu Wandalskim /
y Niemieckim ziemi dlużo y szeroko rozrozkli. Wyraznie dosyć Antoni Sa-
bell / iatom rozeszły spominat / pisać / że Słowacy rozdrożosy się od Bospho-
ru Cymeryjskiego wysp / z których część iedną ku pulnocy (lepiej by był rzekł / ku za-
chodowi) udawosy się / na prawa stronę wstąpiła / druga zaś część / z osobna na
dwa narody Czechy y Polaki rozcięła się / zaczęli Dunay przebywosy / okolo Sa-
ru rzeki / aż po Dalmacyę / osiadli / nie imienia nie odmieniając. Toż y Be-
nart Wapowski rozumie. Blondus zaś z Brancysem tak umiemia / że ci / to
jest Słowacy / powtorze z Polskię y z Czech wyszedli / we wschodnie one / wyszły
pomienione Rzymiskiego Państwa powiaty / wtargnęli. Tegoż im y Jorand da-
leko dawneyse nad nich zda się poświadczac / który ich w oyczynie iedne stwo-
rzy przy gorach Sarmackich / y przy Wisle rzecze mieścinach / Słowakami abo
Sławianami zowie. Ci tedy przez Jazyg granice Metanastarskie / abo przez Mo-
rawy y Pannonię / komecznie prowadzić się musieli / które miejsca / że y samy
Słowacy niekiedy trzymali / y teraz iedne po niektoz część trzymają / wpziod
się pokazało. Podług Sabellita zaś / przez Góty / Daki / a Miśki / droga im
ta przypadała. Ale iakożkolwiek / atosi podobniey wierzyć / że ludzietami / do
Niemiec weszli byli / na ten czas gdy Wandalowie / miejsc onych dzierżawcy /
wyprzedawosy sobie grunty w Konstantynie wielkiego Cesarza (lub to uczynili / w
podobaniem ziemi płodneysej wziedzeni / lub też krzywdę / gwałtem / y
woynami Sarmackim przyciśnieniem) do Pannoniey wielką część wynosili się /
we trzysta naywiecy lat po Chrystusie narodzonym. Wac iż się spólnie wyszły
iedny nazwiskiem / lub to Sarmatami / Scytami / abo iako inaczej mienili / przetoż
dla rozności / nowych imion z roznych przyczyn pochodzących / chwyli się po-
tym. Wenedami zaprawde Wundami y Wandalami zwali się po polskie / wla-
śnie zaś a sczegulnie / Serbami abo Sorabami / od Serepu y początku swego /
drudzy Boemami abo Czechami / od krajny / drudzy Morawianami od jęzi / abo
od Morota krola / a drudzy zaś Polony / Polanami / abo Polakami nazywa-
ć się poczęli. Dwie tedy przyczyny nazwiska tego naydujemy. Gdyż abo od pola-
torem słowem y rownne polno / y polowanie abo myślistwo Słowacy wyraża-
ją / Polony / iakoby Poloniamy y Polakami nazwanym bydy chęć / dla tego śnac-

Polacy Sarmatami.

Sabell. Enead. 8. lib. 2.

Vapou: in pro-
em: hui: Po-
lon.
Blon: dec: 1.
lib: 1
Cran: in Van-
dal.
Iornan: de
reb: Got.

Polacy y Cze-
chow pisanosy
ma.

Odmian
imion.

Polacy nazwisko
żkad się po-
sta.

że rowna a pozorna kraina osiągnęli / y nad innych w polowaniu bierzemy się to-
chaję. Abo też od fundatora y pierwszego Książęcia ich Lecha / abo Lacha /
Polakami iakoby Polachami / to jest / po Lachu narodem pozostającym / rzecz-
nych bydy rozumieć. Zkora przyczyna nazwiska zchodzi się y to / że Rus / Mo-
skwa / a niewiem iedne y nie Słowacy / oprócz Czechow / nie Poloniamy / ani
Polakami / ale Lachami ich y po dziś dzień zowie. Ani wiele rozumiey się / od tego
dowód z ięzyka Węgierskiego / korozi Polaki Langelami / iakoby Lachelami / według
zdania mego / to jest pokolemem Lachowym nazywają. Zaprawde wszystkie
iedno zdanie jest / że Czech y Lach / abo Lach / rodzeni bracia / ten w Polakow / a oto
zaś drugi w krownych swych Czechow / rozkazowali. A nie jest nic przecieko pra-
wdzie / że nie zaraz na początku / Czechow / y Lachow / abo Polachow / zawiły się
muona / posłedniysze te abowiem zbadzo się bydy. Ale gdy narody te / iako Pro-
kop o Słowakach pisać powiada / nie pod władzą iednego cziowika iakiego
bydy pierwszy / ale po politey y spolney wolności zdawna zazywać przywoły /
gdy potym dla pewney przyczyny y potrzeby iakiej / za zdaniem swym Książetom
holdować poczęli / w ten czas dopiero Lachami / y Polachami od Lecha /
Czechami zaś od Czecha / korozi napziod w nich panowali / nazwane byty. Czego
się y w innych doczytujemy narodziech / że aż się przedtem inaczej nazywały / no-
we iednak imiona sobie / od zaczętych y dobrze zasłużonych Książet / potym przy-
własowały. Prawdywa y to / co starożytna sława / y iednostayne rozumienie opie-
wa / że Lach z bratem swym Czechem z Karwackiey ziemi w te kraie przysli / nie
z nowym ie ludem posiadac / ale do krownych się swych na miejsca / w których
przed tym iedne mieścinowali / wnosząc. A mało na tym / jeśli z swey chęci / czy z po-
trzeby iakiej / abo domowych rozruchow wychodząc z Karwackiey wysli / abo ie-
li zamtad wozwani byli / gdyż to nie nomina / że ludzie postronnych krajow na
Książetwa bierzemy / onych / nad domowe przekładając / a zwłascza kiedy abo wro-
dzima zacięnośc / abo spraw dzielności / abo też cnota y dowcipem między swy-
mi przodkami. Coż jeśli tymże sposobem / Lach y Czech / nie iako przychodniowie /
do krajow obcych przysli / ale iako tutezmi do swoich się nawrocili / z których abo
sami byli / abo oycowie / lub przodkowie ich / do Karwackiey ziemi wynieśli się /
Od tego rozumienia y Dubrawski nie wiele się oddalił. Pisać abowiem (też ode-
mnie iako imieniem sprawiony) że Sarmacya wszystkich narodow / które ie-
bno Słowiańskim się ozywają / jest oyczyną po politey. A troche niżej (iż postrzo-
dki zawiklane opuścić) o tych przenosinach Czecha y Lecha powiada / iż om z
oyczyny swey ziemi Karwackiey wygnani / przez Pannonię gorną do Morawy
przysli byli / koroż gdy za dawną w dzierżawie potrzebnych swych bydy zrozu-
mieli / za onych rozkazaniem / przez chroty Herzynskie / do Boemiey pogranicz-
ney przesli / w której ziemi Niemcy niekiedy mieścinowali / lecz na ten czas wy-
szala / a prawie spustoszała była / oprócz co w niej Wandalow troche / też ro-
dakow ich w chatupkach rozrzedzonych mieśkalo. Tąż to powiada ludzi trocha
Książetą one lastawie przywarosy / w ieden się narod za panowania Czechowego
zrosta. Lach zaś brat rychlo potym / z częścią wielkości ludzi rusyli się ku pul-
nocy / a przebywosy gory y pustynie Herzynskie / narod Lechytow abo Polakow
zatosyl / y od swego imienia nazwał Lechytami. Tak tedy Dubrawski. Nie po-
żnie tu iednak czasu żadnego / którego by się te Książetą prowadzili / abo iedne
też y Lach do potrzebnych y iednego ięzyka ludzi przyszedł. Wapowski zaś / który
tegoż rozumienia bydy się pokazuje / powiada / że się to działo okolo roku Chry-
stusowego 550. Świątek zaś stem lat pozniej kładzie. Ja rozeymować sporu te-
go nie bede. Z obu stron wprowadzić na ten czas Słowacy y Wenedowie / Sarma-
cy / Wandalia / Dalmacya / Illiry / Pannonia / wiec pośrednie Jazygow / y
Dakow kraie / w dzierżawie swey trzymali. Tom ią tedy o początku Polskiego / Sio-
wianckiego / y Wenedyckiego narodu z głośnoy wydzwignosy ciemności / y
niepamięci / stawić w pośredek rozumiać / chęć lastawie ponosić / y dziełowac
nie pomatu / jeśli by to pewnieyszego co pokazać miał. A teraz już przedstawi-

Polacy.

Lachowie.

Lengel.

Czech y Lach to-
żeni sobie.

Lachy koro-
lowat.
Procop: de
bello Ger: li
3.

Lachowie y Po-
lachowie.

Słowacy / Sar-
macy do Dal-
macye / Illiry
ku wysli.
Rozumienie
Dubrawskiego.

Wapowskiego
zdanie.

ciem naszym do spraw y dziełow Polskich / od Lecha początku siagaćc postę-
pmy: pomeważ o czasiech narodu tego dawnieyszych / nic pewnego nie wiemy.

KRONIKI KROME- ROWEY, Księgi Wtore. L E C H.

LECH tedy seroła ziemię Wandalską w
Niemcech / y po meład Sarmacy / pod władzą y
dzierżawę swą obiarowy / gdy pospolstwo rozbiłate /
przy rzekach / jeziorach / potokach / y rzodłach / gdzie
niegdzie wioseczke domków swych miał / w szerey a
nie przeżany rowniny sadyło sie: wnet miasteczko /
tu pulnocy ścieś mil od Warty rzeki w pozorney row-
ninie z grubey y nieciosaney materiy / niebzy jezioru
y bagniskami / bąrszey dla przygody y iakiego takiego
przyczek / a niżej dla ozdoby abo wiechy postawił y
Gniezem ie zwąc rozkazał: śnads od gniazda / kto-

re Czechowie gniezem / a my gniazdem trochę inaczej zowiemy: że abo na mie-
scu onym / na którym sie praństwo dzieło po przestronym powietrzu białące
gniezdzie mało / zamek miał śnads / abo iż na nim Orle gniazdo zaślata był.
Śnads herb wrożki szczęsliwej obiarowy L E C H sobie / namiestnikom go swym
Książcom y Krolom Polskim zostawił / Orla białego rozpietym / krzydłami w
gore wyniesionego. Książstwo tedy Lech założowy / częścią w Gnieźnie prze-
bywając / częścią krainy obiejdając / sady w prostocie y sprawiedliwości odpra-
wował / nie podług opisanych praw / których na ten czas iesze nie było / lecz po-
dług zdania swego prawdziwego y ślachtetnego / pomierne / czemu wierzyć stu-
sna / panowama wywając / miłosć raczy przeciw sobie oycowstwu / a niżej sto-
goscia państwa zmięwał / poddane: aby tak nie zbojaźni / ale z chęci swey chwy-
cie sie go mogli. Nieśnadnieby abowiem wolne y neutrocone pospolstwo ono /
do srogiego / hárdego / gnuśnego / y niepotężnego okrutnika abo zrazu przylneło
było / abo go długo cierpiało. Poborow na ten czas / y polą własnego nie miał
nic Książę / lecz mu spolne zasiewano / z polą zbierano / y ze wszystkich wrodza-
iow tylko y dochodow rocznych podatek składano: gdyż piemędzy iesze nie
znali Polacy / lecz zamuana rzeczy / czego komu potrzeba była / nabywał sobie
každy. Jakoby tedy Lech długo panował / coby dziełnego / tak w bonu / iako y
w pokoiu sprawował / lub coby za potomstwo ostawił / nic pewnego nie
mamy. Wprawdzie wdaje / że synowie jego panowali po nim do meład: y
tak / że starszy za pozwoleniem zgodliwym bractey inszey / Książstwo był osiadł / ale
ktoryby to byli / y wiele ich po sobie / pierwey niż wszystkie wyginęła famulia / na
Książstwo następowało / niewiemy. Bernard Wapowski niewiem za którym sie
wdawoy pisarzem / rozumie / iż Lech po tylaćc sześciu lat z Niemcy porwał
sie boiem: gdzie Krolitą mełatego poiedyntiem zabowy / kosztowne z niego y o-
krotne odmosił łupieży: tamże częścią sturmem / częścią przez poddanie sie / wiele
miast pobiał / a przeciagnowoy państwo swe aż po Węzere abo Wuzurg rzekę / na

Polacy iako
przebyli mia-
jątki.

Warta rzeka.

Gniezno Książ-
stwo.

Orzeł biały
Książę y Krol
Polski
herb.
y przywódcę y
świecile Le-
chowe.
Władza śnads
wład.

Dochoy Książ-
stwo.
Władza śnads
piemędzy.

Bernard. Wap-
owski.

bzje

brzegiem oney miasto założyl / y Brzenią od ciejaru / który z wstawicney obrony
chorwania / obywatel ponosił / onos miasto nazwał: teraz Brzenią inaczej trofe-
czke Niemiec nazywa; miasto jest wielkie / budowne / y dobze potężne. O po-
tomku zaś Lechowym tenże pisze / iż przez lat pultorasta w Polsce panował / zgo-
ła od roku 700. po narodzeniu Państwa: który wiele wojen z Niemcy y z innymi
pogranicznymi ludzmi toczył. Jakoż rzecz to podobna: Te abowiem były na ten
czas granice dzierżawy Polskiej / które sobie w krainach od Wandalow na pul o-
puszczonych / waleczna ręką śnads wymierzała. Te zaś świadectwa które niżej
powiem / tak mniemam iż Wapowski z Grammaticy Sasą / y z Woyciechą Kram-
cyusą / trochę inaczej odmiemowoy / wytał: to jest / że Polacy y morzem na on
czas szczęścia fortunnie pokusali. Abowiem wielkość okretow na to sposobnych
sporządowoy / a odnoze Wenedyckiego / abo Bałtyckiego morza przebywoy /
Kuggia / Phozonia / y niektóre inne wyspy Dunczykom odieł / y rozmaite z nimi
woda y ziemią bitwy toczył. Na ostatek za powodem jednego z potomkow Le-
chowych / Wyzymierza Książęcia / znanym wodnym boiem Krola Dunczkiego
Sywarda / porażyl: który będąc od nich wypędzony / częć sobie Krolstwo od-
prosił na nich / hołd roczny z niego im postawowoy / Ktemu Juczya y Szkaną pu-
ściowoy. Dwie zaś poymane dziewczęta jego / jedne z nich i Norwegom / a druga
Niemcom zaprzedał / syna tylko Jarmeryka w zakładzie zawiązowoy. Śnads W-
yzymierz Książę wielką małą okrotość wieśniow / onym dwore miast nadmor-
skich osiadł / z których jedno Wyzymierzem (Wismarem teraz zowia) od imienia
swego / a drugie Danstiem abo Gdanstiem / od Dunczykow pobitych / pogromio-
nych / y na ono miejsce wporowadzonych / nazwał. Ktoż miasto niepocześne do-
meład y nieznaczące będąc / do takiej potym okazałości y ozdoby przysło / iż jest
naznamiennicę / y nie tylko pulnocy / abo zachodnych krainow / ale wszytkiego
prawie świata / naydosłateczniejsz / y wszelkich składem towarow napelnione
targowisko. Portem y trzema miastami obstarowane. Przydaje tenże Wapowski /
iakoż Syward mełcac potym dluszy hołdowac / z posłuszeństwa sie Książciu
wyparł / y w bitwie zginął: syn zaś jego Jarmeryk z wieziem uwięzowoy / no-
we rozruchy w Krolstwie Dunczkim zawiadził / które w on czas od Polakow w-
spokoione bydź miały. Wszakże tych rzeczy wiarą przy samym mełce zostanie. Ale
dyby tedy Dunczycy iarsmo Polakow zrykali / nie spomina Wapowski.

Dwানাście Książat abo Woiewod.

Gdy Lechowe ześlę pokolenie / dla postanowienia
Kzeczypopolitey do Gniezna zechawoy sie Polacy / mełontu re-
dnemu panowama niepodali: abo iż panowie Potentaci w zda-
niach swych zgodzić sie nie mogli / abo iż jednowładctwo do Ty-
ranstwa (iako rzeczy ludzkie / na źle mieć sie zwykły) postepu-
jące przykre im było. Przeto / dwunastu ze wszystkich Senatorow
potężnych y okazałych mełow wybierali: aby om lub to za nowym dopiero w-
podobaniem ludzi / lub za zwyczajnem iesze pierwszych Książat postanowie-
niem / każdy swoy (na tak wiele części wszystkie rozdzielowoy Polske) zawiady-
wał krainą / y aby każdy z nich tytuł Woiewody / iakoż woyny wodza y woye-
śka / podług przyrodzoney mowy / na sobie nosił. Tym tedy opiekę Kzeczypopo-
litey / tak w bonu iako y w pokoiu / ze wszystkich powinności oddało. A dobze
om zaprawde urząd on obiarowy Kzeczypopolitey zrazu sprawowali: prawa ma-
ludne / proste / a prawie grubemu czasowi onemu służące / nie na księgach ani
tablicach / lecz na umysłach a zwyczajni ludzkim / rownie iako niegdzie Litu-
gus y Lacedemonow / wyrażali: co nie prawem / ale raczy wstaw zwać może.
Wszakże potym za łakomstwem posiedli / gdy każdy z nich swym zdaniem w-
stęko kierować chce / prywaty domowey y potęgi własney przymnażać pragnie:

Brzenia y Br-
ma-
Lechowe po-
temstwo iako
dlugo panowa-
ło.

Saxi in Dania
lib: 8.
Cra: in Van-
dalia.

Dunczyk odpo-
lałow wojno
przenagabani
y porażeni.
Syward Dunc-
ski Krol ob W-
yzymierza pob-
ity.

Wyzymierz y
Wismar.

Danst abo
Gdanst Książ-
stwo.

Wolewodzie
Książat nazwani.

Chłiwodzie
Książat nazwani.

gdy po-

gdy pospolstwu pobliżać / wolności tego pochwałać / chudych powinnym / a chlebojedcom swych / słusnie y niesłusnie brome / y na wrzedy wyjadzać wstanie / gdy na tym sądzisz / iakoby jednych chęć zmysłona zniemolić / a drugich przegraszkami / krzywdami / przyniewolić sobie mogli. Stądże niezastępowalność / niecierocia / y zaciąg od między stronami zawzięte / ztąd zwierzchność y wyroki od pospolstwa zamedbane / Rzeczpospolita ona / już niedopiero od jednowladzce / do kilku osób przemiesiona / y rychło potym do tego przywiezioną / że każdy sobie krolen / każdy był y prawem / z gruntu prawie wyrzucił. Czym pobudzone pograneczne narody / mocy y potęgi Polaków / którzy już doznowali niedopiero / obawiając się / za rzecz potrzebną wpatrowali sobie / aby jał / y menawieć siole / którzy aż do onego czasu z boiażnią tili / wynurzyć mogli : zaczęli / aby się wszyscy tego znaczne woyna zemścić / albo imie Polaków wykorzenić / albo wiec nadzwyczajne perwone sobie obiecowali / za podaniem się tak wczesney okazyey. Iakoby tedy długo panowanie dwunastu onych Woiewod trwało / nie perwonego niewie my. Trwała wprawdzie y na potym za Książat y Krolow inszych / ba y trwa aż do tego czasu / lub to godność / lub wrząd / lecz mało wespółłoney mocy y zwierzchności. A iż nie wystawie w iedney porze granice Polskie zostawały / ale raz wkrócone / a drugi raz przyczynione bywały : dla tegoż nie ieden y powiatow podział / wiec ani iedna liczba Woiewod zostawała.

K R A K O W S K I

Edy Polacy zbrydżiwsi sobie trudności / które na nich za panowania dwunastu Woiewod / gwałtem wielkim przypadały / na iednego się władzę obejrżeli : a cokolwiek sobie wolności zasmakowaney wiać / a już do końca zgnać woleli. Przetoż ziazdz w Gnieźnie złożywszy / po długiej namowie / wsiłszy zdaniem iednostaynym Krakusowi państwo poddali. Którego meitroz y z naszyńcow podobieństwem imienia osiutani / fałszywe Grachusem zowią / y aby ten wygnancem Rzymińskim bedąc / przed czterema sty lat / lub iako dudy mme maia przed pięć set lat / Pan Chrystus narodził / Polakom panować miał / nieczemnie biał. Jesze abowiem na ten czas / ani Polacy na świecie nie byli / ani Rzymianie imienia Grachusowego zdani się mieskali. A meytłko czasow onych / ale ani tych / którzy był Krakus / aby miał cokolwiek z familcy Grachusowej na świecie przebywać / we wszystkich historyach Rzymińskich nie wiedzeliśmy. Podo bniejsza to co Długos rozumie / iż Polacy Polaka raczej / a nie obcego za pana o brali. Co iż się po narodzeniu Chrystusowym / około roku siedmsetne działo / Wa porożki twierdzi. A / aże ias troche pozney czas ten kładzie / tenże wymysla iakoby Krakus / albo Krotus synem Lechowym miał bydź / ale ani tego ani wielu inszych rzeczy nie dowiedzie. Lub to tedy Krakus był / lub nie był z między dwunastu Woiewod / meytłko iednak miał przy Wiśle rzecze / od źródła oney / miał trzy nasacie / mający przysiężni / bogactwa / y w dostatki potężny / ktemu z mądrości / z ias teczności / z sprawiedliwości / y ze wszystkich cnot doskonałości wszystkim prawie przyieniny / y w wszystkich wzięty : tak iż słusnie on sam do zatrzymywania y potrzepienia leżący Rzeczpospolitey sposobnym pokazował się. Ten wielekroc y długo rozbraiał się Księstwo : dla tego iż rozumiał / iako barzo było trudno Rzeczpospolitą / tu ze wnetrznymi rosterkami / y swowoleństwem domowym potrozo zoną / tu postronnemu woynami wdreżoną naprawiać / y do pierwszey ozdoby przywodzić : wśakże prośbami y przynaglaniem ludzi / a miłością oczyszczył znie wolony / za ledwie opiekę Rzeczpospolitey przymute : nieprzyaciela iednego przymierzem / drugiego boiem z kartow oczyszczył oddziela. Francuzi iako naszyńcy prawie wszyscy wdaia / przez Pannonię z wielkim woyskiem do Polski wpa daia / ce / poraża / y z granic przec wypędza. Stądby tedy ci Francuzowie w te tra

Wolemba go
dnac.

Kto / Koby / Kie
by był Krakus.
Kok 700 po
narodzeniu
Chrystusie.

Krakus wzbud
nia się panowa
nia.

Francuzowie
porażeni.

ie przy

ie przyszli / trudno się domać. Skordystowie abowiem y Tawrystowie / narod Francuzi / Mesom przymieszani / iako świadczy Strabo / dobrze iesze przed tym przy Dunaju osiedli / y naprzód od Rzymian / potym od Góttow / y rychło zaa od Hunnow wyglądzeni byli. Wokre też narod Francuzi / którzy iako się wyossey pokazało / Czechy Boemami nazwali / daleko także przed tym od Mar- komannow Niemieckich / a ci zasia / od Czechow potrewonych naszych Polaków / albo już wygnani / albo podbić byli. A tej nie przez Pannonię oni granice Polskie najeżdżać mieli : chyba żeby o nich tak rozumieć / iż z Czech badac wygnani / albo to Morawie / albo w ostatnich granicach Panońskich osiadli / ztamtąd dopiero na Polskę wderzyli. Albo tej wierzyć mamy / że to Frankowie wschodni byli / którzy krolestwo / Austrię y Bawaryę otoczywszy / aż do Pannoniey y Węgierstey ziemię przytknęli : którym iż na ten czas Pipinus pradziad Karola Wielkiego roztążował / Blondus y Sabellicus do pamięci podali. Przyczynę tedy omyleli / czy to naszym uczyniło / iż narod ten / gdy był Francuz podbić / y na oney osiadł / imieniem Francuzow dawnych / y po dzisiejsi Łacinnicy nazywają : wśakże kto krolwiek ludzie oni byli / którzy na on czas Polskę z woyskiem plundrowali / Krakus ich iednak powościagnął. Wincenty zaś powiada / że pierwey iesze a niż Księstwo przysię / do Karwackey ziemi zaciąg był uczynił / y iakoby nazad ztamtąd wrocowsy się / gdy Polaki namawiali / aby raczej pod iednego władzę / a mżeł bez państwa mieszkali / zgodliwie od wszystkich Książąt obrany miał bydź : Przy pilarsu wiara nich zostaje. Gdyż ziemia Karwacka od Polskiej daleko barzo odległa przeciągiem. Tak Krakus wspotkowsy z postroinnymi sprawy pospolite / domowe nierządy y swawola rozpustnych pohamował. Sedzie spraw osobnych na miejscach pewnych postanowił : miasto po lewym bżegu Wisły / na miejscu meytłania swego złożył / y od imienia swego Krakowem nazwał : przy nimże zamek na pagorku Wawelu / Wisła się na ten czas od miasta dzielącym / szesławie wystawil : y ten zamek głowa Korony Polskiej / Gniezna poniechał / wśakże uczynił. Które miasto z małego onych wiekow poczatku / raczej / iakiey wia dzimy znanieństwa / y ozdoby / Książat potomnych w nim przebywaniem / y z człwością / za czasem dopiero się : że mury y wież dujszość / ratuszow / kościołow / y inszego budowania pospolitego / także kamienie okazałości y wielmożności : dostatkami rzeczy / nie tylko do przyszłego wyżywienia / albo przyozdiewania ciała : ale też do zbieru y rośkossy należących : naostatok obyczajni / ludzkości / wyborności mieszczan y obywatelow swowich / Niemieckim y Wiołkim miastom rowna się : a między miast Polskimi dant przednieyszy trzyma. Po wiada też / że Krakus okrutną bestyę [naszy / a / Holophagiem / albo Smokiem / Solim / Bog nazywa] w iasłm gory tej / na której zamek Krakowski stoi / lego wiłko swe maia / y wśakże powiat pożyranie bydla / y ludzi pustoszą / stuka / y tym przemyślem zatrącił : Miesia bydłce smola / siarkę / y jagwio zapalono / natłane / na pożarcie rzucił w pieczare kazał : y tak w trzewach ognia zaney / wnetrznosci rośytke bestyey oney wypalił. Co iesli wymysły / meytłkiem. Jestli wprawdzie y podziśdzien iesze w skaie wydrożoney iasłma gęboka / co Smocza iama zowią : wśakże tak y z przyrozenia mogła stanąć. Znanieństwa sławę Krakusowa wzruszeń Czechowie / Polaków poroim / tej go sobie na państwo / z chęci swey przyzwali / iako Długos z Wapowski wdaia : Dubrawski zaś inaczey / meytłkiem tego w tym nasładując powiada / iakoby on Czechem / y Panem Czeskim bedąc / od Polaków na Księstwo wezwany był. Alec / Encas Sylwiusz / y / aże iasłm swia dca / że nie ten ale inszy Krakus / albo Krotus y Czechow na ten czas krolował / y Krotow / albo Krolowiec zamek w Czechach złożył. A kiedy nasz Krakus Książęciem Polskim został / tedy już na ten czas trzech dzierwek tam ten (poświadcza też y Dubrawski) odumiali byli : którzy iedna wieszcza na imie Libusa krolestwo y crowskie obiera / wśakże sobie za towarzysza małżenstwa y Księstwa Przemyśla / człowięka pospolitego / którego na to wyprawie posłowie / na zelazney tablicy / podług obwieśzenia Libusy / to iest / na lemcu iedząc zastali : tychże to potomstwo wystawiczym namieśtnicwem długo barzo panowało y Czechow. Ale do

Francuzowie
wjeżdżali.

Primas pre
słab Rocio
wielkiego.
Blondus.
Sabellicus.
Zaciąg z Krakusa
do Karwackey
ziemi.

Krakus złożył
miasto.

Gracil de Krak
Kowa przenosi
Kronikę.

Krakus smocza
zabija
Solim : Pol
lud : cap : 8.

Krakus iestli
renie y Cze
chow krolował.
Dubr : Boem
lud : lib : 1.

Krotowiec za
mek Czeski.

Narod Książat
Czeskich.

Mogiela Krakowa

przebiegnięcia podimny. Długo szczęśliwie panując Krakus obumarl / y na wa-
doku Krakowa za Wisła na gorze Łasotyń w mogile wielkiej / iako był sam-
rozkazal / pogrzebiony jest. Stoi y po dziś dzień ieszcze / nie daleko kościoła Be-
nedykta świętego / tak właśnie mogiła

LECH WTORY.

Lechowe mo-
dystwo y Kar-
nia.

Ogrzech Krakusow odprawimysy / Lech syn iego
młodszy / starse (ktoremu też Krakus inue było) rzekomo na łow-
do puszczy wyrwabimysy / nieostrożnego potajemnie zabuła: a trą-
funkiem być zginonego po wiedziawimysy / ktemu z placzem y ze łza-
mi klamliwem / wieczwie pochorawimysy / państwo zle nabyte y
na starsego przychodzące / zgładzimy onego / obeymnie. Lecz
po niektórych czasie / gdy sie złość ona otworzyła / z Księżstwa zrucony / y na wy-
gnanie skazany jest: Drudzy powiadaia / iakoby żalem y gryzieniem sumienia o
miejzoboystwo / gdy Bogu y ludziom mienawimysy był / w domu marmie skaroz-
czec miał. Wincenty zaś wspomina / że ieszcze za żywota oycowskiego zaboystwa
sie dopuścił: ale zaś po śmierci / y gdy już sam panował / złość sie ona odtręła.

Vincentius.

W E N D A.

At mila y wdzięczna zaślug swych pamiatka Krak-
tus Księża Polakom zostawil / że pozbywimysy / w ten iako sie po-
wiedzialo sposob / obudow synow: pozostale dziewce iego Wen-
dzie / pannie / Księżstwo w moc oddali: ta nadzieja pobudzeni /
je ona przedmiessego iakiego y znanienitego z postronnych Kro-
lowi albo Księżat czlowieka w stan malzenski przytaczimysy sobie
pana ich nabawic miala. Byla Wenda wrody nadobney dziewka / tak ze słusne
ie Wenda iakoby wedka nazwano: bo iako wedka ryby / tak wroda iey / przypa-
truiacych sie / tu sobie pocigala: A miewantowali by byli na mniemaniu Pola-
cy / by mu byla samą me zatroczyła. Rytygierz aborem (Rytogarzem naszym zo-
w) zacne czasow onych y potrzebne v Niemcow pogracznych / (v ktorzych y te-
raz ieszcze inue Rytygarzow w zwozaju jest) Księża przez posty w malzenski stan
domagal sie iey. Lecz ona wysokięgo a prawie mekiego wmyslu dziewka / wymo-
wna ktemu y mądra / za mąz isę wzbrania sie: morowic / że Lepiej jest bydz Księż-
ciem / a niżli za Księżciem. Niechcnie w tym odpowiedz one Rytygierz przynim-
ie: znouu zasje / y zaś znouu / malzensstwa sie doprasza / przegrajac naostatek po-
czynna. Lecz gdy wszystkie pokusy darenne bydz widzi / zebrawimysy woysko / boiem
odmowionego malzensstwa / a zaraz y Księżstwa / niszcz panowanie bialej pici
mniemając dochodzić wmyslu. Nie lemuiey y Wenda z woyski swych wyskowane-
mu / na granice Krolestwa swego nieprzyjacielowi zabiega. Znouu żada y prosi
Rytygierz. Wyrzuca ona ożenemu niepotrzebna lubieznosc. Odnośa postowie
Księżciu swemu wyborney dziewke piekności y mądrości / lecz serce dobowi / a
niż do malzensstwa gotowienad to wielkie barzo y pozadne wzbrozonych wo-
ska. Co słysząc / wpadac serca Niemcom y walec poczęły: wspomina y prośba
Księżcia / aby siebiey woyska swego dla skwaplwey żadze y miłości niepotrze-
bney tak skradnie nieprzywodzil o niebezpieczeństwo: Waleczyć / prawic / Meżowi
nieprzysoyna z biatą picią / chociażby też zwycięstwo samo w ręce wpadalo: Czego
ieśliby nie pomechal / odbieć go / a choraowie obrocimysy / do domow swych
odtachać obiecua: Zaczyn on gdy wszystkich pokusiac sposobow / serca swych
ocietne / y od domu dalekie bydz widzi / iedna z nie cierpliwey miłości / druga ze

Wywob imie-
nia Wandy.Winda Niem-
ca.

wstydu

wojdy y siromoty / że tak od bialej głowy / bez wselatkei wtarczki / zdat sie bydz
zwotowany / śmierć sobie sam zadac. A Niemcy z Wenda w przymierze zasiedly /
z granic Polskich wstapili. Tak te rzeczy od naszych zgodliwie podane sa / ktorego
teby narodu oni Niemcy byli / dowodnie miewimysy: domyslac sie iednak miewa-
da / że albo Markomanni / albo Morawcy / albo Sasowie. Zagiet Prusakom to
przypisuje. Daciosa powodem takowym Wenda / z triumphem do Krakowa
przypiezdja: gdzie za otrzymanie zwycięstwa / bydlia wiele na ofiare pobimysy: same
siebie naostatek znamenitem obrzedem za ofiare Bogom domowym oddając /
z mostu do Wisły / aby iey przeciwny przypadek iaki szczęścia onego niewydari /
skoczyła. Ciało iey znalazly przedmiesy z panow / mile od Krakowa / na wydalym
y od miasta na pozornym miejscu nad rzeka Dlubnia pochowali / tymże ksta-
tem iako y oycu wyspawimysy mogiela: zrodze wies przy mcy lezaca / nazwoykiem
Mogiela y po dziś dzień flyme.

Rytygierzowa
zmienna.Serce mskie y
śmierć WandyDlubnia rzeka
wiece Mogiela

Dwanaście Woiewod powtore.

Wzesciu Wendy / gdyz już nikogo z pokolenia Ksia-
żcego miewawilo / zmiemimysy kstałe Rzeczypospolitey / od
brunastu Woiewod / wysyła powtorze Polska / w domu rownie
iako y w domu do niekd sprawowana byla: aż za takim tra-
funkiem pod iednego wladze / znouu Księżstwo przypilo. Przy-
pomina Wincenty / i gdy wielki Alexander Krol Macedonski /
posly do Polakow / ktorzyby w nich pobor wyciagali / wyprowil: tych Pola-
cy gdy żywo obciupili / a oneich Kroy zlorem y ziołmi zarowno naktawimysy / Kro-
lowi oddali. Wnet Alexander rozgimewawimysy sie / wielki barzo lud na Polske na-
stal. Od ktorych gdy irodze trapienia y pustosona byla: a naszym oney bioniac kil-
takroc porazem / serca wtacili / czlowiek ieden prosty zlotnik na imie Przemysl / zbi-
wimysy orszak mieniti żołnierza wolne / takim fortelem nieprzyjaciela podsebi. Wiel-
ka liczba syfakow y tarcz / z młodey Kroy dzewy y z infey materiey narobic kazal:
ktore zolcia a gleyta dla polyskowana napuscimysy / prawie napieczemto obozo-
wi nieprzyjacielskiemu na samym bzezu lasu na trzaczach / chruszczach / y na ga-
leziach w ziemie wetkionych w nocy pozawiesal / obrocimysy ie tu wschodowi
stancat i z promienne stonieczne / o naczyme ono otocajace sie / wizerunt y podo-
biensstwo woysla wzbroionego zdaleka patrzącym czynity. Co gdy zoczyli nieprzy-
jaciele / powawimysy niesprawne bronie / czesto zbitego y pierzchajacego / lekce
wajac / nieprzyjaciela / tu onemu lasowi / iat naperwiny lup polkocz. A i naszym
tym czasem syfaki y tarcze pozdeymowali byli / albo też popalili / rozumieli nieprzy-
jaciele / i z wchodza: tamże gdy sie giebrey w las za naszymi zagnali / na zajądzki
od Przemysla zakryte przypadli / y pobici sa. Potym naszym Polaci w ich sie klaty y o-
reze przybrawimysy / do obozu nieprzyjacielskiego ciagneli: ktorzym stroiem za wla-
sne towarzystwo ich wdawimysy / na megotowch y nie sie meobawiaczych / na-
gle vderzym / y wielki w nich poboy wczynili: na ostatek rzeczo niespodziewana me
przyjaciele potroziem pierzchneli / wselatich rzeczy dostatkem tabor nalado-
wany / naszym na polup zostawili / a samu z wielka siromota z Polski wstapili.
Tak tedy Wincenty. Lecz sie to mezda Długoshowi / przetoż ten nie Alexander /
ktory te czasy wielę wiekow już / iako sie powiedzialo / był vprzedzil: ale Węgry
Morawiany od Przemysla tym fortelem porazone y wygnane bydz / powiada:
oprocz że ten tak wdaie / iakoby woysko nieprzyjacielskie / gdy Polakow ktorzy sie
przy onych syfakach okazowali / niezastrao / nazad sie do taboru wrocimysy / be-
spiecznie y meostrojnie pie y lotrowac mialo: zaczyn Przemysl w pierwoispy pra-
wice / z lasu wypadwimysy / na nieprzyjacioly siem y puastwem rozmazzone vde-
rzyli. Lecz to podobimysy miala bydz / że Przemysl syfaki y tarcze one z wieczora
porozdawimysy / a zostawimysy tamże ludzi nieco / ktorzyby rowno ze wschodem ston-
ca otrzytem / trab y bebnow wrzaskiem / syfakow y onych tarcz wlepionych ru-

Alexander Ma-
cedonskiego
woyna z Pola-
kami sili żywa.Przemysl sto-
nił mo serce
wielkiego.
Serce mskie.Pamiętajmy.
Morawcy od po-
laka wygnani

Popiel Stryla
y Senatory po-
stal.

cy: pogrzebowi należące potrzeby / za rozkazaniem samegoż Książęcia gotu-
ją. Tak na tym dzień strawiwszy / gdy słońce do zachodu spieszło / Książę
jakoby już konający strylowo chcąc pozbyć / każdego z nich imieniem własnym
poehlebnie nazywał: a nazwał miłości / y swotej przecięto nim dobrej wolej przy-
miesz trunek na strucie ich przypawiony / rozkazuje: sam naprzód rzekomo skosztu-
je / a owdzie śline tylko wpośród naczymia wypuszcza / napoiu samego y królem
wst mętykając się: gdy tak onym napoim koleya się obeszli: zmyśla on jakoby go
sen morzył / a w spokoienia potrzebować miał. Odechodzą oni wieczwie pożegna-
wszy Pana. A zatym wewnątrz rozegrzana truciźna członki wszystkich zymnie:
natychmiast od rozumu odpadli: zaczęli ślepać / z wielkiem barzo dręczeniem
umierają. O czym ona będąc od swych obrwieczona spiegięrow / nie zagrzebio-
ne trupy porwyrzucać kazała: wdać to y rozstawiać: je ich na zdrowie potrze-
bnego y dobrze zaśluzonego Książęcia czyhających / iawną y sprawiedliwą Bo-
gowie pomstę dotknęwszy / nagłą śmiercią pokarali. A choraś śmiesz ciat o-
nych / y z przepiętego wnętrza trzewa wypadie / istoty znać truciźny wkażowały:
Żaden jednak nie śmiał / mełusznego / cnych Senatorów zginięcia iawnie opłaki-
wać: bojąc się Tyranną / tak choroby iako y śmierci więcej niż sobie zamysla-
cego.

Popiel Stryla y
dzieci od
myśli śledzić
zginęli.

Lecz nie da się bez pomsty Bog złościom rozgrodzić,
Umie on y na chromym niecnoty dochodzić.

H: Mutus de
Germ: li: 10.
Roku 823.

Z trupow aborem zbotwiałych wyległy się męzowczasyne wielkości my-
śli / bezbożnego męzoboyce z męcnictwem męzowczasyne y potomstwem tego / gdzie-
kolwiek wciśniętego / przez wody y przez ogień / scigania: nie zamknięcia / nie o-
reza / nie nie pomagania / odpędzającego / orfatu: Naostatet gdy się czeladź
rozbiegła: naprzód syny / potem żone poradły / naostatet samego niedziatka zme-
nagła wsczyppiac / na zamku Kruszwickim / pozary. Takci nie nadaremnie padły
oyca tego kłatwy. Tegoż czasu zda mi się przypało y to / co ś. Młucyński roz-
nie bydz w roku 823. to jest: że dwaj bracia / którzy w Sasiech narodu Polskiego
abo Stowiańskiego byli / gdy się o Księstwo ocyście porównać nie mogli / do
Frankofordu do Ludowika Piusa Cesarza / syna Karola wielkiego / wdać się: za k-
tego uznaniem Księstwo młodemu / z pozwoleniem brata starszego / przysądzi-
ne było. Tego aborem barzciej narodził / przez posty / za Pana domagał się.

Rozewanie Krolestwa.

ziadzi Kruszw-
cki na Elektu
pand.

Rozrachy w Pol-
sce.

Wzrost / wzrost
wiel. y powo-
łanie Piastow.

O mizeriem / iako się powiedziało zeszću Popielą /
żony / y dzieci tego / wielka liczba Potentatow zjeżdża się do Krus-
zwice / na Elektu nowego Książęcia. Gdzie klucząc się do nie-
ład znamowami / dla tego iż roznie w ludziach chęci przebywały /
a niektórzy zaś chęci panowania / wielkie za sobą pociągali / fa-
cye / nie nieprawości odiejdą. Wziął gdy żaden drugiemu po-
stusnym bydz / y wstepować strony swej meche / w wielkiej wszystkich swęwoley
morderstwa / łupieństwa / y wofelacie lotrostwa zewszad następowały: y do stus-
nych pod czas wtarczeń między buntownikami przychodziło. Nie opuścili ani po-
granicznymi okłasy ladaia / lub to chcąc rozszerzyć granice / lub zdobyć co k-
sę: Mizerie zgola splundrowano Polskę. Powtore zatym zjeżdżają się nasi / ra-
dzą długo / ale prozno: nie tylko aborem nie nie stabić / ale tym więcej wzma-
gać się strony. Nie omieszkać nie poturzyć / Popielą starszego / synow syno-
wie / iako by dźwiedzicznego domagać się Księstwa. Lecz tak ich odprawiono / iż
oni iako by złe wrodzeni / a zgola z bekartow spłodzeni będąc / megodni aby do-
brym kiedy rozkazywać mieli. Już tak wielka ludź wielkość / iako częścią dobro-
drogoscia żywności y głodem trapienia była: a widać ięże miewiedzianno / na co-
by tak wielkie męzody przysię / abo co za koniec zjadły one przymieszby miały:
gdy oto niepodziwiany racunek wtrapieney Polsce Bog pokazać raczył. Był
w Kruszwicy obywatel syn Zosyfów / imieniem Piaśt / wzrostu zsiadłego / sy-

rolich

rolich y długich pleców / wiek średni już pomniac: a z niewielkiego grun-
tów roley / a z barzciej żywoit swoy gnarniac. Czułowiek prosty / sprawiedliwy /
ludzki / ialmużnik / y podług mienia swego wzięcie wielki. Tętu gdy żona imie-
nem Repicha / od obyczaiow tego nie rozna / iedynego syna porwa: a za żywo-
ca te, cze Popielą / pierwszy wlos obzedem Poganstkim synowi podstrzygać y na-
zwa / ro nadawac nualina on fest y na bankiet / wiepza zabroży / y kadz niudu roz-
pęcały / przyaciol wozwał był. Pierwey niż dzień wczey naznaczoney przysied: z
trafuntę nagobzili się mu dwaj męznatomi w pielgrzymstkiem odzieniu mło-
dżency: którzy on widząc / że odedwozu Książęcego odepchmieni byli / iaskawie
wozwał / w dom swoy chętnie wprowadził: stół przygotował / y dostatek z o-
isych potraw na przysile postrzyżyny przygotowanych / przed nich postawił.
Tam rzecz wielka y dziwna przypała: przyrosło nad zamiar mięsa: linęł się
miod wierzchem naczymia swego. Wnet zatym Piaśt / za wpmnieniem gości
onych / statkow więcej spożył: miod w nie przelewał: a za sprawę onych / już
nie tylko śasiad y przyaciol swych / ale też samego Książęcia / gdyż na on czas nie
tak się poważnie y pieczęcono nosili Panowie / ze wszystkich dworem tego na
wczey naznaczone zaprasza. Ciż to tedy goście / gdy wtory raz a prawie czasu
zjazdu onego / do niego przysli: Piaśt za rozkazaniem ich z wbożuchney spżarm-
swey / wysłtet on ziadz / od głodu prawie zdycharacy / dostatkem hojney żywności
karmil: gdyż każda rzecz wiet na to miejsce otkwicie przybywała. Co gdy się roz-
starwił / iednostaynym wysłtet glosem Piaśta / me zdaniem abo pomocą ludzką
obranego / ale przeżyżeniem Bostiem za pana sobie bydz podanego / krzyknęli.
Zbiegnie się w tym do domu tego wielka gwardja panow: prośa y wymagają na
nim / lecać Rzeczpospolitą aby podzwignął: Wzbrania się ten: Za sprawę ie-
dnak y pozwoleniem gości swych / tak iako chodził w siermiedze / a kurpiach ty-
czanych / na zamek od starszych prowadzony jest. A goście oni dosyć wczyniwszy
porowności swej zniknęli. Rozumieją tedy iedni / zero byli Anyolowie Boży / ias-
mużne y dobroczynności / chociaż Poganinowi / odpłacający. A memaś tu nie
niepodobnego / co memaś także w księgach Mojżesowych o Abimelechu krolu /
a w dziejach Apostolskich o Korneliuszu Setniku czytamy. Drudzy zaś rozumie-
ją że byli Cienie / abo dusze / Jana y Pawła męczenników / których Julian Cesarz
dla imienia Pana / Chrystusowego / y za rozkazywanie wielkich miedzy wbożie
materności / dal był pozabijać. Ktore imiona / iż Piaśtowi wypytanemu / obja-
wić mieli / Długoś wspomina.

P I A S T.

Piasć / nie odmienił za szcze-
ściem nowym zwozawu y wmyśliu darowego: owsem będąc w
dostatek wbożacy / wiele do przyrodzonej ludzkości y dobroci
swey przydał: w czym małżonka cnotliwa / nieprzeszkoda / ale po-
mocą mu była. Wdychneły zapanowania tego nalażdy nieprzy-
iacielskie: wstąpiły zewnetrzne rostyrtki: morderze / łupiecy / y
lotrowie wstali w rzemieśle swom: barzciej dobroć a czulość państwa wwa-
żać / a niż się surowości y karama tego lekają: zwołając za pewną rzecz pokład-
iac / iż o nim Bogowie mieli swe staranie: y że go ciż sami znakomitem przeżyż-
niem swom / w Rzeczyp. iako strażnika iakiego postanowili. Nic tak abawie / do
zwyciężenia wmyślow ludzkich / do wskromienia y ugruntowania Rzeczypo: nie płaci,
iako bogoboyność: która nabórzy pobożność a doskonałość cnot Książęcych w lu-
dźiach zapala y zatrzymywa. Gdyż wiele się ich / y częstokroć / na pilności y na baczeniu
zwierzchnych osukawa: prawda zaś abo gwałca / abo się ich waruwa / niektorzy: ale
Bogkiey wielmożności aby mogtko / abo przeżyżenie iako podejść / abo karania uść /
nie wierzy żaden. Tętu tedy cnotami obwarowanego Piaśta dobyły miloroli /
zli się warowali / a pograczm czeli / y wrożali: nad to długą Książę y Krolow

Postrzyżny wlo-
śia pierwowego-

Lubowna y
dziwna sprawa

Sczobobliwos-
ć obplata.

Moc iakmużny.

Jan y Paweł
męczennicy.

Dobroczynność
Piastow.

Bogoboyność
do rzadzenia
z. p. pomocna

Potomność pia-
rowa.

Stanisław O-
drowajowi Wo-
wodzie Kusi.

Stolica znowa
do Gniezna
przemieszczona.

Łódź Piastów
m.

Książę Ku-
lich pogroben.
Rok 1025.
Świąta 6370.
podług Kusi
Rok: 861.

Kłopot zależony
Walek Kusi
Grecki
Olg.
Igor.

Kłopot Kusi
Pawła Kusi
H. Mutius lib.
11. Lubie
Krol Niemiec.

Wojna Niemie-
cka z walekami
Popielowem.
Książę Kusi
ogła psobawo-
ny.

Eno 111.

Polichy potomność / przez wiele lat / aż do Kazimierza wtorego / który Wielkim
nazwany był / panował / rozrodził. Który ostatek i podzielenie ięszce / ażeby białe /
znajdował / oświadczył / w Książęciu Cieszyńskim / Woyciechu na Śląsku / y w
Annie Książęciu Mazowieckiego Konrada córce: Która miedziem Stansław
wowski Odrowajowi Wodowicie Kusiemu / słachememu / czterokrotny w stan
małżeński posłubiona będąc / onemu córce powiła. A też to córce Jan Grabia z
Tarnowa Kastełan Krakowski / (mąż nie tylko zachością / family znakomity /
ale też zbiegłości / dzieła Rycerskiego / y sprawo zacych / Koronnych / dobił /
wiony / a laty / rado / y godności / Wodzy prawie / Senatu Polskiego /) za iedynek
syna swego też Janą wydał. Ten lepat gdy w młodym wieku obumiał: żona po-
nim owdowiała / człowiek niepospolity Jan Kosi / o którym się wysławy na-
tknęło / y sam w dowiedzieć / małżonkę pojął. Ażo zgola niebył / było Piastowi na
szczęśliwości nie zbýváło / by był ięszce / syny Książęta od Popiela poturtych / kto-
rzy grzeczność / o to że człowieka prostego / y nie znacznego / onych wposledzi-
wości / panowaniem / wczono / posłuszeństwa / mu oddawać / niechcieli / do po-
tomności / y poddania / przywiodł: abawiem / ci / od onego / czasu / nie tylko od
Kzeczyp: Polichy / oddali / się / byli / ale / samymi / Polakom / spłodzicielom / swoim / nie
przyjaźni / znaczną / niekiedy / pokazowali. Obydwój / w tym / sobie / Piast / Kusi /
sprosi / onym / wczynkiem / y / hamiebnem / zeficiem / Popiela / Książęcia / spługa-
wion / do Gniezna / mieszkania / Lecha / starego / stolice / swoje / przemógł: a / gdy
przez wiele lat / mądrze / y / łaskawie / krolował / w / pozney / prawie / starości / żywo-
ta / doznał / roku / setnego / a / dwudziestego / doświadczył. Tychże / prawie / czasów
trzech / bracia / Warańowie / Kury / Synow / y / Trubor / w / Kusi / pulnocney / pa-
nować / poczęli / podzieliwszy / między / się / Księstwo. O / czym / się / w / Książę-
pięro / z / tychże / dzieł / rocznych / powiada: / zgola / około / roku / od / swo-
żem / swiata / 6370. według / ich / rachunku: / który / rok / zda / się / nam / być /
861. od / Narodzenia / Pańskiego. A / w / południowej / zaś / także / trzy / mianowicie
Kury / Syet / y / Chorew / z / siostrą / swoją / Libedą / cztery / Księstwa / założyli /
y / od / swoich / imion / nazwali / nieco / przed / tym / jako / się / pokazuje. Których / familia /
gdy / wpadła / po / śmierci / Kury / Alcolt / y / Dyr / miasto / Kuow / od / Kusi / zale-
ne / osiągnęli: a / puścili / się / morzem / dla / wojowania / wodnem / boiem / państwa
Konstantynopolitkiego / o / rozbić / okretow / przyszli. Potym / Olg / którego / był
Kury / jako / powinno / opiekunem / umierał / nad / synem / swoim / iedynek /
Igor / wczynił: / pobili / onych / dru / Księstwo / Kuow / Igorowi / przyla-
czył / z / Grekami / wojna / toczył / od / których / znamienite / podarki / wzięty / z / wo-
ikiem / do / Kuowa / odciągnął: y / tam / od / węża / albo / i / z /
Kusi / iedynek / tak / aby / y / potym / z / tem / Grekami / a / Bulgary / wojował /
Igor / z / a / oświadczył / czasu / jednego / piętnaście / tysięcy / okretow / sprawił: / kto-
re / od / Grekow / kilka / utracił / porażone / być / miały: / te / tedy / okrety / bez / mę-
nowile / były. Stolica / zaś / Państwa / Kusi / trwała / y / na / potym / w / Kuowie. Pi-
se / H. Mucyus / je / około / tychże / czasów / Ludwik / nazwiskiem / Balb / Krol / Nie-
miecki / syn / Ludwika / Piusa / Cesarza / a / wnuk / Karola / Wielkiego / przeciwko / Sto-
watom / narodowi / niepokojnemu / a / do / łupiestwa / chciwemu / wojnę / w / Niemi-
cech / toczył / a / porażony / potoy / z / nim / za / pierwszym / uściskiem / z /
cui / iedynek / ich / oczy / wylupit: / aby / tym / sposobem / człowieka / okrutny / rostyrtow /
jezynać / nie / mogli. Ten / tedy / z / wnet / Popielow / jeden / być / musiał. Mucy-
us / wprowadził / imie / jego / pokrył: / Pawel / zaś / Konstantyn / Phryg / Kusi /
go / nazywa. Tu / my / już / do / postanowienia / naszego / podamy.

ZIEMOWIT.

Siadł miejsce Piastowe iedyń syn jego Ziemowit / kto-
regoz / żył / ięszce / laty / ośmiat /
iako / y / w / trudnych / niekiedy / R.P. / sprawach / z / wielką /
wszystkich /
sca

scia / y / przychylności / wywiał. Cile / ochoczy / y / do / dzieła / prawi / Rycerskiego / m-
wczynony: / gorący / rorome / iako / y / z /
som / przywili: / w / życiu / y /
od / cudzego / wstrzemięzliwy / z /
serca / y / chęci /
w / Karaniu / y / w /
ktem / czynny: / tak /
wał. Temi / on /
bnał. Osiągnął /
Rycerskiego /
mi / y /
grom /
darte / y /
flu / padło: / a /
czyli. /
draczem /
ktory /
nuek /
domitow /
rażony /
ciągnął /
rozrywaniu /
tey /
stwa /
ktory /
iego /
stym /
stelnicy /
znie /
zwo-
zwo-
Moraw /
laktor /
jakow /
ostatek /
Książętom /
od /
swo /
Gnie /
koncząc /

LESZEK CZWARTY.

Jaka chęć przeciwko Głachetnemu y tak dobi-
zastuzonemu w R.P. Książęciu / pobudzi /
go / iedynek /
stolica /
starszych /
na /
subom /
w /
konczył: /
stając /

Wojna
Niemiecka
Mierawy
Chry-
stian
Arnolph
Cz.

Wojna
M-
Cz.
Cz.
Cz.

Wojna
Cz.
Cz.

Wojna
Cz.
Cz.

Wojna
Cz.
Cz.

Wojna
Cz.
Cz.

Wojna
Cz.
Cz.

Wojna
Cz.
Cz.

Witich: h. 2.
Saxo.D. Indeburg
Dien od niem
coronacie.
polacy i pols
oni, odczai
od Niemcow.
Lipowice heł
dusa Cezara
Kwiaty 24.
claw.Otron Cezar
Vitich: h. 2.
8: 31
Brandeburg
pierz podanie
obiskali Niemi
cyPomorzany po
lacy pobbili.Skromność Le
stowa.Pomiatkow
nie 945m.
Ref 921.

Ref 906.

Ref 912.

Enety Niemi
myla.Niesko ślupa
wrodzony.

Cud wielki.

wonet porciem/ zamiebbal ich/ z Niemcami wojny wodoczych. Przetoż hamebne
ci na on czas splondrowani y nadwatem/ iako Wytychynd spomina/ byli od Ce
sarsza Henryka/ abo Krola Niemckiego/ po Konradzie panującego. Z których
mektorzy poddawosy sie/ czynsowitkami zostali. Zgorzelec co Brenneburkiem
abo Brandeburgiem Niemcy zowia/ y Grona/ miasta wziete. A gdy troche po
tym mektorzy z nich rebellizowali/ o Lunchinu miasta nadmorskiego/ od wo
jstka y Poslow onego Krola na glowe porażem sa: tak je po dwatroc sto tysięcy
ludzi/ w onej bitwie poległych bydz rozumiano. Czechowie także od tegoż pogro
zmeni Henryka/ pod wiarę y holdem jego/ za sprawę Wacława czelę pobożne
go/ dotad przebywali: dotad był Bolesław/ z wielkiej mecnoty/ zabiorcy Wa
clawa brata/ państwa nie nacihał: y Otronowi/ tego imienia pierwowemu Cesa
rzowi/ Henrykowemu synowi/ raz y drugi rebellizował: Niemce wielkim pobo
jem porażil/ y z Czeskiej ziemi wyrzucił. Jednak y sam boiem pokonany/ y Bran
deburg miasto ze wszystką krają Słowaków abo Window na te stronie Odry/
które było odpadło/ przez podanie Tugumierza Książęcia piemodźmi zniwolo
nego pod władzę Cesarza przyszło. A wskatze naród ten/ nie tak spokojnie iazmo
Niemckie poności/ aby im potym trudności takiej zadawać nie miał: Lefet za
prawde Książę Polkie/ y Ziemomysł syn jego/ nammysego o tym starania nie
miali. A wskatze Wacław hagięk wdaie/ iakoby ten Lefet Pomorzany podbi
rsky/ do Polaków przylaczyć miał. A mogło co bydz zaprawde/ że na tak wiele
Książęstwo rozdzieliwszy sie naród ten/ gdy jedni z Niemcami walczyli/ drugich
Polacy podbuali. Książęstwo zaprawde sprawiedliwie/ wstrzemiślewie/ y laska
wie/ z wielką poddanych swych chęcią/ przez nie mały czas sprawował Lefet iako
Długos rozumie: który piše iakoby w latach dostalych wmrzec/ a syna dorosłego
iuz ostarwić miał. Co iesli prawda/ toć tedy mnię Ziemowit panował/ abo do
bze przed rokiem dziewięćsetnym dwudziestym y pierwszym/ iako tenże twierdzi/
panować począł. Ale bym ia rzeki/ że iuz na on czas przestał był rządzić panować:
chyba że radniey hagięk nadsładować chcemy/ który twierdzi iż Ziemowit roku
Chrystusa Pana dziewięćsetnego zymota ostradał/ a dwadzieścia lat pa
nował. Abo też wiec mniatkiego Anonima naszego który śmierć Lefeta tego/
y zaraz nastąpienie na Książęstwo syna jego, Ziemomyśla/ w roku Chrystusa
wym dziewięćsetnym trzynastym kładzie: Inaczej abowiem niezgodzi sie po
miarkowanie czasów z liczbą posłedniejszą: która jest nappierwieszą v nas od
czasu onego/ którego Polska wiara Chryścianistą przyleła.

Z I E M O M Y S L.

Zo zmarłym oycu następuje Ziemomysł na państwo:
pan dobry/ miłki/ łaskawy/ szodroblivy y spokojny: ktore
cnoty iakoby dziebieczne/ po rodzicach jego nań spadły. Lecz nie
czym tak iako synem swym wstawiony: gdy abowiem przez lat
tiska/ żadnego nie mógł nuci z małżonką potomka: wrodził sie
mu jednak syn/ ale niewidomy: co onemu po maluczkim zakusze
niu radości/ wielką do żalu przyniosło przyczynę: a mianowicie iż Książęzna tedno
ono dziecie spłodziwszy/ rodzić pomiechala. Siódmego iuz dziecie dostepowało
roku/ którego wiec pogańskim obrzędem podstrzygano y mianowano potomka.
Zaczyn na obchod postrzyżyn onych/ zjeżdża sie wielka gwār dya panow: siedzą/
banięciui/ z fraszewliwem/ a szczęcia swego od sieroctwa niewiele rozne/ żalu
iorem Książęciem: imaco sie y sami/ lituac trąfuntku fraszewliwego pana. Wtym
oto niespodziewane wszystkim zjawilo sie wele: Dziecie bez lekarstw/ y wosłatki
pomocy ludzkiej dobrowolnie przeżyżato: wnet matka dobrze widome/ synacz
ka z welesem wielkim do oycy na wczte prowadzi. na taki cud goście zdumiewając
sie wyłanę prawie radością Książętom/ sobie/ y K:P: wszystkim/ tak wielkiej od

Boga

Boga samego zesłaney pociechy wzajemnie wienśnia. Jest iako znorcu iuz wczta
ni hymniewemu/ iuz zjazdami/ kłestaniem/ tańcami/ spiewaniem/ winfowa
niem/ y wosłatką wciech y dostatkem wznowiaia. Dziecieciu imie Mieczysław/
ktory iakoby Mieczysławowy dostepować miał nabię/ iako Długos rozumie.
Potym go matka z fraucymerem swym Nieskiem abo Nieskiem/ z pieczoty/ na
zwała. Wincenty piše/ iakoby ślepego iesze przy postrzyżynach od zamiești y ro
wu. how roszczytch/ Niesko nieszesłowie nazwać/ a potym na chrście imie co na
lepszą stronę w Mieczysława obrocić miano. Odprawiosy Ziemomysł wczte/ w
darowawosy bogacie/ y rozpuscawosy w dobrejwoli goście/ wieszców/ y wroźbi
tow zwolywa: na tych opowodomu synowstom/ y coby tak długa przyrodzona
ślepotą do wzroku dobrowolnie przywrocena znaczyła/ wyppytue. Od powiedaie
oni/ iż za panowama iego Książęstwo Polkie do oświecenia przydzie. Z wielkiem
tedy staraniem/ iako stan Książęcy potrzebował/ chować go oćiec rofkazal. Długo
by tedy Ziemomysł panował/ niezgadza sie z sobą Długos/ który tylko ośmę lat
cug panowama iego wymierzyl: a przedsie piše/ że lacy Piasta Pradziada swego
dosiaagnal/ syna w asyłym wieku zostawil/ y w roku Chrystusa Pana 964. obu
marl. A tej y Wacław wdaie/ że wiecey nad lat czterdzieści panował. Lecz iuz
ta Księga niechay razem z dokonaniem panowama Ziemomysłowego/ ktory w
Gmiesznie pogrzebiony jest/ swoie dokonczenie bierze. A trzecia poczetek od wia
ry odmuenienia [iako y iustnie] zawezmie: pierwey jednak/ o dawney Polakow
y Słowakow Kelligiey/ meco nam powieściawosy.

Wymod nawi
dę Mieczysław

miegl.

Ref 964.

KRONIKI KROME
R O W E Y.

Księgi Trzecie.

POLACY Y SLOWACY IAKO PRZED
tym wierzyli, y wiarę Chrystusową przyieli,

Wszyszek prawie okrag ziemski/ zaraz od roz
rodzenia sie po potopie narodu ludzkiego/ zdradliwych
czartow chytroscią powleczoney/ wiare prawdziwą ie
dnego prawego Boga/ niezbożnym wielu Bogow fał
szywych bawochwalstwem/ zatart był: chwalc na
przod dla zasług iatich/ abo dla dobrodziejstwo rozietych
ludzie wmarle: potym czarty przeklęte/ zmyslonymi
cudami/ do oczu y serc ludzkich/ wkradaie sie: ktemu
słońce/ mnięciac/ y co znamieniste stworzenia/ y prace
rat Bozich: wiec też mme y byzdyte bestye/ zwierze
ta/ ptaki/ weje/ cebule/ y czojntu: a naostatet nie maigc

miary kalendarzow/ rzezanym/ lepionym malowanym/ przemyslem ludzkim/ stu
pom/ cześć y chwale prawemu Bogu należąca/ oddawali. Ale te skłaradne y
straszliwe cianności/ meogarmona dobrochwość Jezusa Chrystusa Boga y czto
wielką prawdziwego/ po wielu lat/ iako iasność nasłchznieyszą z nieba roświeca
iac rozpędzilarozstlawosy po świecie wysytkim/ ludzie perwne/ we wysytko (oproc
doskonalości żywota/ cudow sprawnych/ y narchmoney od Boga nauki) medo
skateczne: aby oni narod ludzki/ siólamy karami zamotany/ od bledu do pra
wody/ od grzechu do niewinności/ od mecnoty do swietobliwosti/ naostatet od

Widny fałszyw.

Sto plę niepo
boskości.Widet Chry
stianist.

Jezus Chrystus

Apostolowie.

S

fałszyw.

Włochy woli
włochy woli
włochy woli

Polscy i Sio-
wianscy Bog-
wie.

Gry Polakow
dawnych.

Grado.

Włochy woli
włochy woli
włochy woli

Hymen.

Włochy woli
włochy woli
włochy woli

Włochy woli
włochy woli
włochy woli

Włochy woli

Włochy woli
włochy woli
włochy woli

Włochy woli

Włochy woli
włochy woli
włochy woli

Włochy woli
włochy woli
włochy woli

falszywych Bogow mezliczoney lichby y od bzydych obrzadow do poznania ce-
dnego prawego Boga y do swietey prawdy wiar y przywiedli. Ale v S. 2
włochow y v infych krau pulnocnego obywatelow zastarsaly ten wrodo fawo-
chwalstwa nadluzey panowal: gdyz dla grubosci y okrutnosci iako rozumian/
nie latwy do nich przystep postromi mieli: amby sie tej byli ludzie wroemni o
wierze tak dalece badali. Chwalili tedy Polacy y narody infie Siorwian sie za
Bogi Jowisa ojoblwie / Marsa / Plutona / Cerere / Wenere / Dyannę: nazy-
wajac ich Jessa / Ladem / abo Ladonem / Lya / Marzana / Jezylia / diuwonia.
O tych oni toz wolali: co y ludzie infy / rozmneli: tym na czese ostarze / stupy /
gate y kaplany poswiacali: tym ofiary oddawali / bydlo mordowali: onym na
chwalę roczne swietca / zchadzki / wczty / tanice / kleskania / spiewania / y rozmaite
gry zwiadowac / obchodzili. Ktoze to obrzedy swiat bawochwalich / ze y Wlu-
gosz czasow swych / meco po przyjecciu wiary chryscianskiej / zaznal / samie spomni-
na / mowiac / ze zwoyli byli mezczyzna / biateglowy / starzy y mlodzi na gry y tanice
zgrupadzac sie wspolek / wolali pod czasem Swiatek nasych: ktore zchadzki
ludzi stadem / iako bydlo abo trzode iaka / nazywano. Ztadz podobno Rus y
Litwa / Sielamezwlaszcza / zwyczaj taki chowalo: iz tanice swieie wiodac / rekami
kleszcza / y Lado powtarzalo. Dostatecznie o Ladonie / krotko ci zolgnac iako
innemam / me pise Kromer: przetoj z tegom z pism / y obyczajow Ruski / w tey
ziemi wrodzowcy sie / dosiagnal / dostateczniey podaje. Ladona narody Ruskie
mialy niekiedy za Boga takiego / ktoremu rzady / w powodzeniach y sprawach
pociesnych przypisnosc / Panem go woselaciego szescia czynili: zaczyn na chru-
nach dzialek swych / na grach / biesiadach / weselach / y wsiptich infych podlug
myslnych pociechach / rozrywali go. Nie maczey iako Lacumicy / hymena / Gres-
towie / Jea abo Bachusa / y infy infych. Wfytka tedy Rus / pamiatke poganstwa
y podziadzen zachowuac / zwiadcza w pieśniach swadzielnych / na weselach La-
dona pomienionego wyrazalo: gdy lub to diomami w stol / lub tej reke o reke bi-
rac / na tozdy wiersu pieśni Ladona opiewalo: A tu iuz Kromera sluchamy.
Dlugosi / praw / spomina / ze w Gnieznie / stal koscioł Wicy / abo Plutonowi na
czesc poswiecony. Miel ktemu wiecy Bogow Polacy: iako to zywie co wy-
lozyc mozej zywnym / abo zylym: Pogoda / Pochwist / co Włochowita po-
wierzem / a ia Niepogoda / wykladam: ztadz Włachowicie mowia: nieczestosc powie-
rza / pochwiscielem mianuia. Jakiem zasie rzeki / ze Pochwiscielem wianem a
bo wicherem swieszcaym iest / ktory wiec wielkim pochopem przypada / na co
kolwiek trafia / naglem obrzodem kreci: gdyz y sam nazwisto toz poswiadcza: gdy
od wolafnosci pobiegn (swisze abowiem lecac) Poswiadczeniem / abo od powo-
rowania / Pochwiscielem rzeczoney zda sie bydz: a to mech przy rozladu cyze-
miazostkame. Innemam iednak / ze y Rus / a nie tylko Włachowicie po / wosel-
la tego (ielliz wicherem iest) chwalila / ztadz dochodzic / ze y podziadzen zwi-
duie sie tak gruba Rus Włachow / ktora / ile razow ten wicher przed oczyma iey
przypada / zawise glowy swe nachylaic / poklon mu rozmaito wyznosza. Sa /
Kromer powiada / ktoryz Lela y Polela przydaia: ktorych slyszimy / ze y tych cza-
sow pod puany wieczor spominaja: y rozumieja ze ci Kasterem y Polurem ja.
Piorun zasie Stryba / horja / Motosa / Rus wolali chwalila / iako dzieje ro-
czne ich pokazuje. Przy rozniatance o Rusi wczymoney / me zdalo mi sie / Moskwy
też narodu Ruskiego / przypominac: ktorey ludzie miedzy wiela Bogow falszy-
wych Perkonosa / to iest piorun chwalac / bawiana onemu na czesc megdby byli
wystawili: tegoz / przy przyznawaniu wiary chryscianskiej obalwicy / do rzeki za la-
mentnym spiewaniem dla wtopienia cisgneli. A gdy go na most rzeki oncy przy-
wlekli / y hic tymi poczel / wzrzeszczal y narzekal / czart przez bawiana onego / wrzuc-
ni potym z mostu na glabia poryt: lecz przedto zas wyrnowsi / knem miedzy gnia-
ludzi na mostie stojacich / iest / y kiltu zabil. Czym pamiatke sobie czyniac / takim
salemstwem ludzie zarazil / ze y tych czasow obywatele Włachow w wielkiego /
(tam sie abowiem dzialo) mlodzi zwlaszcza / na tozdy rok / gdy on czas przychodzi /
na dwie czesci rozdwojowcy sie / na most wychodza: gdzie rowni salonym / samu

z soba

z soba walczac / skodliwie rany / a pod czas y smierc zadala sobie. Tegom ia z pism
Ruskich napierwoy pocześci doszed / ale rzetelniej potym wybadalem na Miko-
laju Giedzinskim z Giedna familey starozytney Prarodzicow / ktory w woysku
zaczney pamiatai Krola Stephana zolt do Moskwy wiodac / te rzeczy ze zwyczajem
narodu onego wyzerpnal. Czte zaprawde slachetny / bogoboiny / w rzeczach
wiadomosci wielkiej: gdyz od pierwoy prawie mlodosci / tak w zaciagach Pol-
skich / iako y w wielu postronnych cwiezenie bieglosci Rycerzkiej biorac / malo
nie do swiego wlosa / siabla slawy domow / o czym swego miesca / poszczescili
Bog zamyslom / powiem / nabywal: miaz godny / przyiaciel / sczyrosc y prawde
miluacy: zgola wzermil a pamiatka oney starozytney y niewykretney pierwoy
oycow nasych cnoty. A te zaslug placca blagoslawienstwo Boze / milosc mu
ludzka / sprawilo / towarzyszem majzenstwa / merozym od obyczajow tego sla-
chetna y Bogomyslna niewiasta / z domu zacnego Slesyńskiego opatrzylo: po-
tomstwem oboyg rodzicom we wsiptie cnoty rownym pocieszylo / y okrowie
dom w blagoslawilo. Tom ia nie wstraszony / am wczynnoscia zmiewolony / ale ra-
czej slusnoscia sama / aby cnota z slawy dobrej cieplya sie pobudzony pisal. A
tu Kromera sluchamy. Obywatele zasie morza Niemieckiego / Kadogosta /
Swatowita / abo s. Wicia / ktemu Prowa za Bogi wyznawali. W tym tedy bla-
dzie / y nieczemnym bawochwalstwie dlugo narod ten przebywal. Napierwoy
z Stowakow Bulgary za Papieza Mikolaja pierwoego / a po roku Panstkim
860. a po nich zasie mniej niz we trzydziestu lat Rasyam / Serbowie / Bosnacy /
Karmaci / Dalniatowie / Illiricy / za panowania iako Blondus swiadezy Swa-
topluga abo Swieropila / wiaz Chrystusowa / y zywt obczajmieszy / od Grekow
pogranicznych a od Włochow przelil. Wacław Czech / y Dubrawski wdaic / ze
Swatoplug pomieniony na Morawie w Wilegradzie mieszkajac krolowal / y
z onym narodem na wiare Chrystusowa przystal: a za onego staraniem tej Bo-
rywoy Ksiazke Czelke / chryscianinem ostawicy / zone Ludmille / y wsiptek na-
rod swoy / do tey wiary przyciagnal / roku Panstkiego 900. Dlugosi zasie spo-
mina / iakoby trzy Ksiazeta Słowianscy / Koscislaw / Swatopelt / y Kocel od
Grekow zakon wiary przyac mieli w roku 800. za panowania na wschodzie Mi-
chala / a na zachodzie Arnolpha od wsiptki rostoczzonego. Wskazje ia Blonda y Sa-
bellika iako pilnieszcy / y z soba sie barzicy zgadzaacych pisarzow / a nizeli Dlu-
gosi w sfosowaniu tych czasow / nasladowac wole. Znamiemte tedy staranie o lu-
dziach nowy zakon w Polisce przyznawacych Nerydyus / y Cyrillus Biskupi po-
deymowali: ktory na oyc swietym Papiezu to tez wyjednali / aby Słowakom te-
zykiem przyrodzonym Wlasy y infie nabozenstwa koscicelne wolno odprawowac by-
lo. Ulico zas potym Rus za panowania y Grekow Bazylego / y Konstantego
braciey rodzonych / synow Jana Zemiski po roku Chrystusowym 980. a od stro-
cznia swiata 6497. iako ich pisma swiadcza / iawnie do tego zakonu przystali.
Gdy Włodymierz Ksiazke ich / bekat Swietostawow siostrę pomienionych Ce-
sarzow porawicy / nauczyciele zakonu Greckiego do kraow tamtych przywolal.
Zaczyn Metropolitę w Kuowie / Arcybiskupa w Nowogrodzie / a w infych zas
miastach Władyki / od Patriarchy Konstantynopolskiego poswiecone osa-
dzil. A tak od tego czasu obrzedy Greckie Rus uporne zaczynmne. Acza Zona-
ras pise / ze meco przed tym Bazyl Macedoneczyk Cesarz Konstantynopol-
ski postal byl do Rusi Biskupa / za ktorego sprawa iawnie wiare Chrystusowa
przyela: gdy Ksiazke Ewangelię y ognie wrzucaicy (domagala sie abowiem
Rus cudow) wyiat nie mienarufona. Ale iz sie od niey przedto odstrzelila / ztadz
znac: ze Olga abo Helena Włodymierzowa / iuz potym za panowania Ze-
miski / abo iako Zonaras twierdzi / Konstantyna syna Leonowego / do Konstan-
tinopolu zaiacharowicy / chrysciantka ostala: co samej Ruskie pisma spominaja.
tynopola zaiacharowicy / ktory przed piacia set lat sprawy Niemieckie
opisowal / wdaic / iakoby roku narodzonego Pana 960. poselstwo od Rusi do
Otona Krola napierwoy wyprawione bydz mialo: zadawac aby im byl Oton
Biskupa iakiego dla sczepienia w ziemi ich nauki y wiary Chryscianskiej postal:

z 2

gdzie

Biedni Rych
famila.
Mikolaja Gie-
dzinskiego cno-
ty y dzielnosci.

Tona y potom
swoiego.
Dom Slesyń-
ski.

Bulgary y Sio-
wakow naby-
wawicy Chry-
scianie Kosa
860.
Ksiazeta Ser-
bowie Bosnacy
Swatoplug.
Włachow Wlu-
grad.
Czechowie / Bo-
rywoy / y Ludo-
milla Chryscian-
cy.

Włodymierz Cy-
ryllus Biskupi
Włachow 1037
Ksiazeta Słow-
ackiego wotrus-
bach Koscicel-
nych.
Jan Zemiski
Cesarz Konstan-
tinopolski.

Rus wladci
Chryscianskie
pismie.
Zona Annal:
tom 3.

Olga.

Włodymierz
Lambert
1060.

Woyciech Swiaty.

Woyciech Swiaty
był narodem
Niemieckiego.Polacy Chry-
stusowi zofiali.Ten ziemie w
Mieczysławie.
Stożen pier-
woty do obywatel-
woty Chrystusa
w Polakow.Dambrowka
Książka Czeska
Mieczysławowi
poślubiła.
poślubiła Książ-
kę Czeską.Borywoy pier-
woty Książka Cze-
ska wiotra Chry-
stusowi w ziemie
Czeskiej faudo-
wał.Droznego wypo-
życzenia rożny po-
życzył.

gdy Woyciecha swietego wyprowadzili z ławie rąk ich wysc miał. Ale potknął sie tu Lampert / chybaby to o Kugyey rączy / a nie o Kusi czytacz y rozumiec sie miało. Był abowiem Woyciech swiety nie Czeskiego / o czym niżej sie powie / ale Niemieckiego narodu / pierwszy Maydeburški Arcybiskup / z pią-
cia Biskupow inszych od tegoż Orona do Siwakow w Sasiech na ten czas y w Kugyey mieszkających / posłany o czym Helmod Proboscz / którego Kronika spiera Siowianiskich przed lat czterema sty pisaną / teraz dopiero na swiat wyda-
na jest / piše. A tej kiedyby był Woyciech swiety Kusi narody uczył / nie z Gre-
kami one / ale z Kymianymi rączy trzymaliby byli. Pewnieysza to tedy co sam o so-
bie w potomności ostawił / to jest / że Włodzimierz w przeklętych ięszce Batwo-
chwalstwie leżący / rozstał między narody niektóre / dla wyrozumienia wiar / y za-
konow spiegi / zaczął sobie naprzod Grecką y Konstantynopolską między innie-
mi polubił. Miał tedy przed tym y sam Polacy za sprawą Mieczysława do Chry-
stusa przystali. Co / iako / y kiedyby sie stało / wyższy pomienione rzeczy opuści-
wszy / z panowaniem zaraz Mieczysławowym y o tym mówić beda.

MIECZYSŁAW.

Oczesnym obrzędem sprawiwszy w Gnieźnie po-
grzeb Siemomysłowi Książce synu jego Mieczysławowi stolicę za-
siadał y dobrze za sprawą sprawował. Zmnił iednak rozumie-
nie wsielkich / y praktyki wiejszow w przeszley Księdze miano-
wanych / z której coś sobie ośobliwego po nim obicowali Po-
lacy. Abowiem żon Pogańskim obyczajem siedm sobie chował :
zaczyn onym a żadawości siwoicy pobliżając / potomka żadnego spłodzie nie
mogł. Działo sie uż na ten czas po części Polakow / którzy nie chcieli z Czech
y Morawy wracać sie / wiare Chryścianstwu do domu przynosił. Działo sie y
Czudzoziemcow częścią postugami y dworem Książcem / a częścią handiami
w Polsce bawiących sie / częścią tej w glebiach y w odlogach lesnych / (aby
tym wczesniej Bogu służyć mogli /) żyjących Chryścian miano : Ża których
porada y namowami / gdy prawda y czystość wiary Chrystusowej przepowia-
dać / długowieczną potomność y nieprzejmte szczęście ieliby one przyal / Książ-
ce obicowali / Mieczysław żony pierwsze opuścił / a na to miejsce Dambro-
wke córke pierwszego Bolesława Książce Czeskiego / wiary Chryścianiskiej
Panne / za namową y zdaniem Panow Kadnych / w stan sobie małżeński bierze.
Słusiue tedy abym tu Dambrowki tej y Książce Czeskiej / narod trochę glebiey
przypomniał. Przemyśl człowiek narodu prostego / Książce na ten czas Czeskie /
syna Mieczysława z Lubuży wrodzonego / namiestnikiem po sobie zostawił był :
po którym nastąpił Młata : a po Młacie syn jego Woiem / którego Aneasz
Worciem nazywa : po tego zaś śmierci Krzesomysł y Wratysław synowie jego /
Książstwo między sie podzielił : tak iż na Krzesomysła Wzegradzkie / a na Wra-
tysława przypadło Luczynskie / albo Żatoczyskie. Potym na miejsce tego Wraty-
sława a na owego Niekam / bracta nastąpił. Z których Niekam brata stryjecznego
Wratysława zaburzył / a nad to syna ięż Dżisława / przez zdradę Turzyngą lekarza
w pierwszym wieku zgładził. Książstwo Czeskie znowu do iedności przywodził.
Po nim lepał ośiadł stolicę syn jego Borywoy / którego syn Borywoy / pierwszy z
Książce Czeskiej z małżonką swą Ludymilą / wiare Chryścianiską (iako sie wy-
sławy naczelną) w ziemie Czeskiej rozszerzył : a na ośobny żywot wdawł sie / na-
przod Spicygniewowi synowi starsemu / a potym gdy starzy wyrchle bez po-
tomka obumarli / Wratysławowi młodsemu Książstwu wstąpił : Ten tedy z Dro-
gomira mezbożną / y od wiary Chrystusowej oddalona małżonką / dwu synow
Wacława y Bolesława spłodził : z których gdy tego Młata / owego zaś Bába-
żajda na swe obyczaje wycwiczył / po zmarłym oycu / tak między sie podzielił

Książstwo

Książstwo : że kraina Polubimowa / aż po rzekę Elb / Wacławowi / stamtąd za-
sie Pulnocna dostała sie Bolesławowi : Ale ośrutny y niebożny Bolesław / cno-
tlwego o s wietego brata / którego uż Othon Cesarz koronował był zdradliwie /
zamordował / potym Książstwo rozewane do iedności przywrócił : y z Bre-
ny żony swej syna Bolesława / y te to / o którzy sie teraz rzecz toczy / Dambrowke splo-
dził. Inaczej troche Jan Dubrawski wdaie. Wszakże my weśle Dambrowki co-
czmy. Ta skoro z wielkim y okazłym orszakim do Krakowa prowadzona wiechala
Mieško albo Mieczysław Książce / Chrzest swiety obrzedem Chryścianiskim / we-
dług przystoyności przymnie / y zaraz weśle znanymtem dostatkim odprowia-
w Roku Chrystusowym 965. Potym Czechy / którzy mu byli nowa przyprowa-
dzili oblubienice wczowie wracowały y hojnie wdarowały / do domow ro-
sprawia. Wnet zątem wsielkiego sie prawie do rozmnożenia / po wsielkiem
Książstwie sroym / wiary Chrystusowej / za pobudką y ratunkiem żony cno-
tlwej wdaie. Kościolow dziewięć / na miejscach rożnych wystawia / wśela-
kim dostatkim rzeczy kościownych ozdabia : dochodami y ośiadłościami wboğa-
ca : a na Dioczye rozdzielwł / dwie z tych dziewięci na Arcybiskupstwa / to jest /
Gnieźnieńskie y Krakowskie / a ostatnie zaś siedm / to jest Poznańskie / Smogo-
rzewskie (co potym Wroclawskiem nazwano /) Kruswickie / które za czasem /
do Wroclawia przeniesione jest / Plockie / Chelminskie / Lubuskie y Kamienie /
na Biskupstwa obraca : y onym dśięściem / ze wśelkiego wrodzaju zboża / z swo-
ich rownie iako y z flacheckich / miejscich / z wiejskich / y z inszych gruntow po-
spolitych / wyrokiem wiecznym nadaje : y tak aby namięnione dśięściem po zro-
bieniu z pola / od samychże rolnikow na miejsce nąznaczone były zwożywane. W-
szakże to podleżego stanu kapłanom y slugom kościelnym : to jest Kanonikom
y Plebanom / kazdemu w swoicy Dioczyey / perone dochody / wedlug zdania
Biskupow wydzielone / y wiecznemu laty przysadzane są : aby ci towarzysiam / ra-
da / pomocy / y orndowniam ich / w rozsiewaniu / y bromieniu wiary Chry-
stusowej byli. Przypdane im potym wsi / folwarki / y ośiadłości / od Książce
czescia / a czescia od Woiemyskich mektorych. W wsiach do tego y miasteczach
kościoly pobudowali. Chryściane / prawie wsielcy / do wczynow pobożnych w-
biegający sie : Anonim mienią dziełow Polskich / dawny znaczący rączy / a niżej
pisarz / powiada : iakoby w Krakowie nie Arcybiskup / ale Biskup nappierwey
postanowiony był miał / y iakoby dopiero Benedykt dzierżący Papież / Arona
Tymieckiego Opata / naprzod Arcybiskupem Krakowskim uczynił. Ktorego ty-
tulu y dostojenstwa namiestnik tego bliski / Lampert Żul / zamedbać miał. W Bi-
skupstwie zaś Chelminskim / nie pozwołam Długoslowi : Abowiem iż to dobrze
pozney założone / y iakoby z Plockiego rocyte jest / swiadczą perone pisma / ośo-
blwore w Księgach Krakowskich / iako sie na swym miejscu pokaze : Wypraw-
szy / żeby tak woleliśmy rozumiec / iż naprzod od Mieczysława założone / a potym od
Pruslaw / gdy podbili kraine one zmešione : y znowu zaś od Konrada Książ-
ceia Mázowieckiego odnowione rączy / a niżej założone było. Jakiżkolwiek / a
toli naten czas dopiero Biskupstwa y klaszory w Polsce zbudowane / y wroczy-
stem obrzędem poświęcone staneły. Dla konania tedy rzeczy tych / Egibys Kar-
dynal / Biskup Tusculanski / od Jana trzynastego Papieża / który tegoż prawie
czasu po Leonie osimym nastąpił / był zesłany : y tenże Legat naprzod Biskupy y
Arcybiskupy w Polsce / Wiołkiego mektore / a mektore francuzkiego / y Nie-
mieckiego narodu postanowił. Co y potym domekad trwalo / pot nasy grubo-
mi / a ięszce pierwasztkami prawie w naukach byli : Ża staramiem tedy / checia / y
pilnością Biskupow onych / wielkie przedto wżeta Polska pomnożenie w nabożeń-
stwie Chryścianiskim : A zwłaszcza gdy Pan swiatobliwy / wsielko Książstwo
swoie dla tego samego obiezdając / iednych podatkami y wrzedami / drugich
zaśie groźbą do wiary Chrystusowej przyciągał : balwany Bogow Pogańskich
po wsiach / y miasteczkach wśedzie rozrzucać y palić kazal. Nad to ostrym
wyrokiem wrzedę obowiazal / aby dnia siódmego Marca niezemne dawne go
balwochwalstwa obrzedy y zabobony iawnie burzyli. Czego pamiatka / iż za cza-

Wacław S.
do brata zabitDambrowki to
dżice.Mieczysław
Chryścianisk
nem.Rok 965.
Pierwsza wśel-
ka rozmnożo-
nia wiary /
kościoly y Bi-
skupstwa pier-
wsze w Polsce.Wielki Biskup
kapom postano-
wione.Biskupstwo
Chelminskie.
Kiedy założone.Legat Biskup
nawrożyego
Wiołki Biska-
pami w Polsce
bywali.Chac Mieczysła-
wowa rozmno-
żeniu wiary
Chryścianiskiej.

Kroniki polskie

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... i Dal
...

... Długosławowego ięszce wyrażano / samje świadczy / pisać: że po rosiach nie-
... torych barwany / Marzanie y Siemoma / na żerdzi wekniawosy: abo (iako starzy w-
... dawali) na sanki wiozrosy / strasowliwym y żalobnym spiewaniem / po wsi no-
... sie / y w kaluże / abo rzeki / iawie rzucac / zwyczay był: Niedziele czwartey wielkie
... postu. A gdy tak wosytek na tym barwił sie / Nieczystaw: wrodzila mu syna Dom-
... browka żona tego / Roku 967. iako Długosław rozumie: Daczym imieniem Dziada
... macierzynskiego Bolestawa / który był pod ten czas obumarl / ochrzczono go. A
... potym podroslenu / otec żyjący ięszce / wzięt za oblubienice Judyte / Giezy abo
... Jęsy Asiążecią Węgierskiego swagra swego corte / z pierosy żony wrodzona. A
... borwem zawtoru małżonke / siostra mu swoie / Adleyde poslubit był / Nieczystaw:
... za ktoicy namowami / y sam Giezy z Węgrami swem piatego po Polakach ro-
... tu / iako Długosław Wapowski wspomina / wiare Chrystusowa przyiat. historye
... Węgierskie żadney rozmiarki / nie tylko o Adleydzie / ale zgola ani o wtozey je-
... nie Giezy tego nie czynia: Ale tak mniemaja / że on ięszce przedtym Chrzesciani-
... nem ostawsy / Węgrzy zaraz do przyicia teyże wiary przyciagnal. A z Askołty
... corti Asiążecią Siedmugrodzkiego Gule / Stephan syna spiodzil / y dziednicem
... go ostawil. Aczci pewney czasu onego hystoriey nie mair / Węgrzy: gdy y sam
... Bonfinius niezgadza sie / joba dostatecznie w pomiarowaniu czasow: Ani ia ro-
... zniem spom tego bydz meche. To iednak wiadoma / że abo razem abo troche
... pozney Węgrowie / a mizeli Polacy wiare Chrystusowa z Asiążety swem przy-
... ieli: y / że Stephan syn Giezy od Woyciecha s. (o czym mizy ferzey powiem) abo
... ochrzczony / abo tej bierzmowany był: Roku po narodzonym Zbawicielu 990. W
... roku zaś 974. przytra y śnieżne zime wspomina być Długosław: tak / że od zaczątku
... Listopada / aż do porównania dnia z nocą w Jesienne / trwała w Polsce Trzecie
... go roku potym Dambrowka zęsta z swiatu: ktoza wieniem zawose a korona / zaw-
... ciem zaś nędy / głowe stroila. Pobożnie tedy / madze / y spotoyne spławował
... Kieństwo / przez lat 35. Nieczystaw: Opioez co z Włodzimierzem Ruskiem Asią-
... żeciem / dżierżawy Polskie narezbajacym / woynę potrzebną / poczył / powodzeniem
... rozmaitem wprawdzie / gdy raz / drugi / raz owey stronie / pochlebowało / zw-
... cieństwo / skutkiem iednak nie dosyc / szesliwym. Abowiem Pżemysł / Czerwin / a
... nad to zamkow y miasteczek kłka od Włodzimierza odierzych / vtracil. Aby tedy
... tym rzetelney poigc sie hystorya mogła / nie od rzeczy bedzie / narod Włodzimie-
... rzow przypominac troche / od korego Kuowski / y wosytkiey Rusi Asiążeta / z
... ktozemu nasy wiele woien toczyli / zaroziety sie. Jur abo Igor / syn Rurykow:
... trzymajac Kuowski y Nowogrodzkie Kieństwo / sila woien z Pany Greckiemu
... szesliwym nadaniem zwodzil: a zasiedlisy z onem w przymierze / od Drowlanow
... ludzi / [ktozy mowiem ięszce to me Bulgarowie / sa od drew abo lasow tak rzecze-
... ni /] i ich nieznośnem ciemiezyl podatkami / w Koroftaniu zabity iest. Podal na
... pisimie Luyprand / że Roman Cesarz Konstantynopolski / Ingiera krola Ru-
... skiego / [gdy go on tak nazywa /] z niemerną liczbą okretow ludzmi osadz-
... nych / zegluiacego / wodnem boiem porazil / y wielki poboy w ludziach wczyniwszy
... nazad odgromil. A Zonaras zaście mne Asiążecie potrywszy / wspomina / iakoby
... Rus w pigcinastu tysiecy okretow / na Konstantynopol vderzyla: gdzie taka
... kleska od Grekow wzila / iż ze wosytkich okretow barzo malo wšlo ich nazad: y
... tak wiecey niż potym Grekow nie pżenastadowala: Galsywie tedy rozumie aby
... ta Rus / od gozy Tauru wynisć miala: od pulwyspia Taurowego / lepieyby był na
... pisal: y stądże abowiem om Tawrosyecham nazwać sie mogli: iako y sam mēcie-
... dy ich zowie. Po śmierci tegoż to Jura okolo roku Chrystusowego 950. żona tego
... Olga orodowiala / Asiestwem doniekad rzadzila: A zemściwszy sie fortelem nad
... Drowlan / Swientostawow / gdy podrosl / synowi Asiestwa wstapila: a sama
... iachawosy do Konstantynopola / wiare Chrystusowa / za panowania Zennist
... Jana przytela: A Swientostaw [Swientostabem go Zonaras mieni /] mech-
... cze sie dac do wiary przywieść Chrzescianskiej matce / przebywal w niepobożno-
... ści / swoiey dżierżawy Bulgarskie dlugo y syroko pustofyl: same podbit y siedm-
... dziesiat zamkow okolo Dunai pobiat: Potym stamtad od matki przyzwany /

Pieczys

47.

Pieczynigi [Zonaras ich Paczynakami / a Wapowski Peczynami zowie] lu-
... dzie na gruncach w moze wpadajacego Dunai mieszajace / i z dżierżawy tego
... plundrujac Kuow byli oblegli / vskromil: ale gdy przeciwko nim wzajemnie bi-
... troy podnosil / od nichże potym zabity iest. Wspomina Zonaras iakoby on w
... Dorostolu / abo Drystry / wsiawosy Pereaflaw [Perstlabem go on nazywa] wiel-
... ko porazka od Zennist / mial bydz nadwzlotony: na ktozym peronem wstawani
... przymierze wymogil / gdy sie nazad do domu wracal / na zasadzki tych to Pa-
... czynigow ropad / y tamże od nich zginc mial. Podzielil iednak był za żywota
... Asiestwo między Jaropelką y Olga dobyze wrodzone syny / Swientostaw: Wlo-
... dzimierza zaście z polojmce Malusy wrodzonego / na żądanie Nowogrodzanow /
... Asiążeciem ich wczynil: Ale nie dlugo między bracia panowala zgoda. Po śmier-
... ci abowiem oycowskiej / a Roku 971. Jaropelk Kuowski Kieże przeciwko bra-
... tu Olgowi / Asiążeci Pereaflawskiemu woynę podniosl: podeszczwany od
... Swencelca (ten v niego / przedm plac lasty y wagi / mial) ktozemu Olg
... syna tego zamordowal był. Przetoż zabrosy / przez przemierzenie czeladzi ie-
... goz / Olga / Państwo tego pod wladze swoie odebral: ale tej y sam Jaropelk /
... me dlugo potym / rzekomo na rozimowy od Włodzimierza wywołany / rownym
... sposobem żywota ostradal. Daczym Włodzimierz wosytko Wyczyste osiagnowosy
... Kieństwo / Bulgary pograniczne / Karwaty / Wicatyki / Dulepie / y Jazrungi
... podbit / y nadamey ich osadzil: z Pieczynigami szesliwym porodem / woynę
... zwodzil: Cesarzom Konstantynopolskim / miasto nadmorskie Korsun / her-
... sons / Sabellit go zowie / wydarl: ktoz potym / wsiawosy sobie za małżonke An-
... ne siostra Bazylego / y Konstantyna Cesarzow / a wiare Chrzescianska przyia-
... wosy / nazad wracil. Wymiesiony tedy Włodzimierz / tak fortunym powodzeniem
... w bliskie Polakow dżierżawy wtargnal: gdzie z nich wosytkiey nannuione zamki /
... w Roku 985. zupil. o cżp Długosław na pisimie podal. Ruskie dziele żadney wyprawy
... Włodzimierza tego przeciwko Polakom / nie mienią: Wacław zaście / sagiel w-
... sponnina iakoby Nieczystaw / ięszce za żywota Bolestawa Czeskiego Asiążeci / a
... brata żony swey Dambrowki / w Roku 994. cześp wtargniwaniem / ziemie Czeska
... pustofyl: na ten czas / gdy Włodzimierz zamki pomienione w Polakow pobiat. Prze-
... ciw ktozemu / gdy Nieczystaw poniechawosy Czechow / woysko prowadzil / a woynę
... na onę Ruska był zawistany: iakoby Bolestaw / wielki lud Czeski / z Aratow Su-
... choradem na Polske zęstal: ktoz wiele miast umych / wiec tej y Aratowa dobywosy
... warunkiem osadzic mial. A roku potym 6. gdy po Bolestawie pobożnym syn te-
... go / tej Bolestaw trzeci / na Kieństwo osiadl / iakoby Nieczystaw z synem Bole-
... stawem / miastu one nazad odebral / wyrzuciwszy y doszczedu wygladziwszy Czechy:
... Ale mechaybypatrzy / sagiel kogo w tym nasladwie / gdy skromnego y pokoy nu-
... lujacego Pana tak wdate / aby on / żadney nie mair / przyczyny / woynę z swagrem
... swym zwodzil / z nasych wprawdzie żaden nie takowego nie pise. Wosiem
... Witychindus iawnie pokazuje / iż ięszce Bolestaw swagier Mijce Asiążeci
... (inadz on tak Nieczystawa nazywa) przyiacielowi Orehoná Cesarza / był na po-
... mocy przeciwko Wignannow / y Woloynom Slowakom / od megoz pobuntow-
... wany / mechybaby insy był Mijka / a me nasy Nieczystaw: uden inadz z poolenia
... Popiela: korego Witychynd Liczykawikow Slowakow Krolew / abo Asiążeci-
... ciem mianuje: ktoz mogl także bydz zięciem Bolestawa Czecha / ale brata radney
... a nie oycy Dambrowkiesli / w pulnysie czasow pomiarowanie / w ktozych W-
... itychynd te spławoy kładzie / weyzrzemy. Długosław zaście y Wapowski pisa w prawo-
... dzie / że Nieczystaw spolnie z synem swym Bolestawem / wypławo do Czech v-
... czynil: ale iż po woynie Ruskiej / y po śmierci Bolestawa pobożnego: y to kwo-
... li synowi tegoż Bolestawowi pozostalemu / iż wladze tego Panowice Czesky
... kragbrnie pogardzali / y dobra Asiążeci / między sie karpali: ktoz to woynę bar-
... zo przedko odprawil. Pragi miastu stoiecznego / ktoz samo tylko Nieczystawowi
... wladze bromio / dobywosy / y obrone w nim żołnierza / przeciwko buntownikom
... ostawiwosy. Zaprawde falszywie Wacław y Dubrawski twierdzą: aby Nieczy-
... staw y Bolestaw Asiążeta Polskie / Aratowa dobywac / y odebrać meliza z wia-
... seza w

Pieczynigowie.
Peczynoi
wiz.
Pęczyńskowie.

Pereflaw.

Jaropelk
Olga.
Włodzimierz
Asiążeci.

Rok 971.

Spław Wlo-
dzimierz y żona

Rok 985.

Sagiel Wlo-

Wojna Czeska.

Witychind: de
gest: Sax: libi
3.

Wojna Czeska

Praga dobyta.

Korona Króla
Ryby w Papielu
prose

Poczet Króla
Ryby w Papielu
go.

Polkie chrześ-
cie dawne.

Koniec pań-
stwa i żywota
Mieczysława
wogo.

Rok 999
Gdyżarstwo i
nie miarow
Ewangelia ka-
plan gwałt.

Dawidek Rzeki.

Benedykt
Świątek jałoni
nier.

Enoty Bolesława.

Katagi Bolesława
wobec pociu
wła polakom

Jezy w roku Chrystusowym tysiącznym / to jest we wtorem po zjeściu Mieczysława: A Eneas Sylwus mowi / iakoby toz miasto przez zdrade Czechom odjac miał Mieczysław: O czym ia niżej troche w Bolesławie dostateczniej powiem. A teraz już o wojnie Mieczysława z Rusią y Czechami dosyć. Aoy tedy tym poważ-
miejse / Księżstwo potomkom swoj ostawił był Mieczysław za napomnieniem Se-
natorow / wnet Lamperta Biskupa albo Arcybiskupa Krakowickiego / meza nauki y
wymowy wielkiej / do Benedykta siódmego Papieża / wyprawione: prosiac aby mu
koronę przysłał / Biskup sie y potomnosci / mianowac dopuszczał. Tegoż też cza-
su wiasnie Stephan syn Giezy / a Książe Węgierskie / po zjeściu oycowiskim o
koronę postat był / prosiac: y otrzymał ia wprawdzie Węgrzyn. [Ależi Węgrowie
wierzyli pospolicie / że mu Anyol z nieba koronę przymosy na głowę wiozyl /]
nakłemu iednak odmowiono: abo iż o śmierci tego dowiedziano sie: abo że sie za-
trzymac iestze z tym oycu s. przez Boska tajemnice / rozkazano: dla tego iż Pola-
cy / myśliwstwen / wydzierstwem / y wzajemnem zaboystwem paraliż sie / nie w-
zytym / okrutnym / potwarznym / y pszym wboasym / y poddanym swym bywa-
li / a wiary chrześcijańskiej nie przystojnie wywali. Panował Mieczysław przez lat
35. prawie: umarł roku 22. po śmierci małżonki swej / wybranej y świętobliwej
białogłowej / a dzierwiątego po wrodzeniu wnuka swego Mieczysława. Roku
żasie 999. wieczwie pochowany w Polakow / iż w kościolach ludzie narodu śla-
skiego / gdy kapłan Ewangelia zaczynać miał / mieczow do polowicez po-
chew doł / y wali / oświadczać do gardi swych / Ewangelie y wiary Chrystusow-
wey / bronic: aż gdy śpiewano / Gloria tibi Domine. na zad ie w pochwy wkładali /
ktoryż zwyczaj długo przebywał w Polsce. Tegoż czasu dwaj zakonnicy swiato-
bliwoscią żywota znamienici w pustym / w rzezi Dimaica / ktora z Węgierskich gra-
nic wypływała / w Wistę pod Gpatowem wpada / przebywali: z tych ieden
Benedykt od Węgrow / dla statecznego wyznawania wiary Chrystusowej / za-
bił. A Szwad żywot ciałny przeymoy / w kłasciorze Żelazney gory w Węgrzech /
gdzie sie by li obadwaj przemęśli / śmiercią przyrodzoną obumarli.

BOLESŁAW PIERWSZY Krol, nazwiskiem Chabry.

Siadł Stolicę Księstwa oyczyskiego Bolesław: z
wielką przychylnością y dobrawolą Polakow wszytkich / ktorych
nie tylko skromność ślachezna / ale też wizerunek wyborny enoty ie-
go / y nie ieden za żywota oycowskiego wydany / dobra napelmał
otucha. Abowiem krom dowcipu przedniego / doświadczonego /
y do wszytkich sie rzeczy wieczowych / a godnych / składającego o-
strosciey / krom chęci wrodzoney / do sławy / do spraw / y do ludzi Rycerskich:
nad to krom wymyslu wielkosc / wielkiemu Monarše / należącej / wydawała sie w
nim skromność niepospolita / wstyd / ludzkosc / y wdzięczność obywatelow / po-
waga pańska / wmarkowana: żadne miewajne slowo / żaden czyn / żaden w-
nim nie znajdował sie żał: ale z wybornością / y rozsądkiem / zmienną postę-
pująca / szodrobliwosć: wiec y inie enoty skromnej / ktore nie pomalu mło-
dosć zalecać zwykly. A nie zmplił zaiste nadziere y rozumienia ludzkie. Ten abo-
wem Pan / imie Polakow godnoscią krolowską / postonnych Ksiązat przynajm-
y / prawo znamienitych postępkami / nie pomalu rostawil. Ten cwičenja Rycer-
skiego przyczynil: granice krolestwa rozdził y wierz rozprzeszerzenil: wzara wmo-
cnił / y ozdobił wozym: ten naostatę grube a okrutne ludzie / do ludzkosci / o-
bywatelow / y do życia chędoższego miako przystroił. O czym niżej sie mowic będzie

potrze-

potrzeba od rzeczy troche przedświadczyć wstąpić / aby tym iaczej pojąć sie hi-
stor. a mogła. Był w Czechow / wtory w lezbie / Biskup Prażki Woyciech / ktore-
go postromi Albertusem nazywali: miał był ślachezny / żywota świętobliwego /
pobożnosci znakomity. Ten / zmierzysy sobie wpor w zatrzymawaniu balwo-
chwalstwa / zamerzysy okrutność / niesprawiedliwosć / wydzierstwo / y wierze chře-
scijańskiej przeciwne / obczuwać / Cześnym napomnieniem / y strofowaniem
nie w m. h. dobrego zbudować nie moga: owosem wielu iat na sie zastrzał. Na-
przod do Rzymu / a potym wyjednawsy sobie w Wyca s. list gleytorowy / a powtorze
pośniacac Czechow / ielby obaczyc sie chcieli / do Węgier puszcz sie / wierzysy
do Rzymu / albo Gaudencyusa / ktorego on iak brata miłował / y kilku innych
miejow pobożnych / w towarzysztwo: gdzie wiecey nad rok barwac sie / za życia
wosć / Ksiązcia Giezy y żony iego / Węgry w zakon Chrystusow / ktory me-
dawnio y nie wstysy / byli / tym pilniej przez tłumacza / przy obloczy: Ste-
phana / Ksiązcia namienionego syna / albo ochrzcił / iako chęć mędrzy / albo uż-
ochrzczonego bierzmował. Stamtąd zaś wdał sie do Polki: gdzie od starszych /
od pospolstwa / y od samego K. Bolesława / wieczwie przyety bedac / też okolo dusz
Polstich / iako okolo Węgierskich / miał pieczę: w Gnieźnie naprzod / a w nina-
stach nadrożnych / wiec też y w Krakowie. A tym z wiekszą ochotą y przychy-
lnością / ze łwicy / ięzyka bliskość między Czechami iego / a Polakami / zachodziła.
A iż pod ten czas / Robert Arcybiskup Gniezniński / z swiata był wstąpił / Woy-
ciech s. wielkiemu prośbami Ksiązceci / zmierzolony / iako nasy rozumieć / Ar-
cybiskupstwo osiadł. Ale rychlo potym / widzeniem nocnym / badac napomniony
z wolej Bożej. do Prus droge / uż dawno zaczął / o czym niżej sie powie: z jałem
Ksiązcia y Polakow wszytkich / odprawione: ostawiesy na miejscu Arcybiskup-
stwa swego / Gaudencyusa / albo Rzymu. Tamże gdy wiare Chrystusow / z
trudnoscią y ciępliwoscią / wielką rozsiwiał / od okrutnego y grubego narodu /
za naleganiami Czartowskich kapłanow / y Biskupow balwochwalstich / przy-
chwalcznym odprawowaniu / ił sie / me daleko / miasteczka / przeraż morza We-
nedyckie / ktore potym Niemcy / Gilsauserm nazywali / przebiły wpada: dnia 23.
Kwietnia / Roku 997. Ktorego cialo Bolesława Ksiąze / na inny czas odlozysy
pomie / w Prusach / odkupily dosyć małym kościem: gdyż cialo na waga pusze-
nie / barzo me wiele wazyło / za przadzeniem / tak wierzone / Boga wszechmocne-
go. Tyle abowiem żali srebra / albo zlota / wymowili sobie Prusacy / ileby by-
lo cialo zawazyć mogło. Wywiozysy ie tedy z wielką ceremonią Bolesław / na-
przod ie w kłasciorze Trzemeszki postawił: a potym rychlo do kościoła Gnie-
znińskiego przemił: Wdzie natychmiast / męscie y grob / przeznaczonego / Miecz-
ka / poczał cześnym y zbawieniem / słynac / między narody / cudami. Ta tedy sława
rozruszony Weton Rusin / usci tego imienia / (ktoraś go Arancynus wtodzim cza-
m) / Cezarz Rzymi / z wojny Włostey / albo z pielgrzymowania / wracając sie /
z wielkim barzo / y ozdobyim orszakim / spokojnie do Polki / nawiedzając grob
nowego Mieczysława / wiechał: lub to dla wykonania slubu / w chorobie cięstkiej
uczynionego: lub dla wypokutowania za grzech / iż potwarza me powściągli-
woy żony swej pobudzony / Grabie iednego / wnet nani o cudzołstwo / założy-
sy / miewimie stracie rostawil. A tej wiody z Ksiązceciem Bolesławem bliskość
tzwie od oycy idącey. Przyety od Bolesława / y podeymowany Cezarz / ze wsty-
stym / barzcy / a mż moźnosć / szodrobliwosć / krolowska / miosta: do tego mie-
dzy wielą wponimkow / tostownych / sluzba / ze wstym / stowem / zlotym / y sre-
brnym / naczyniem / ktorem co trzeci dzien / zawię matym / toly / zarladano: wiec też
obiciem / y fatami drogimi / wdawowany. Chęac tedy Cezarz / tak hojnymu / go-
darzowi / a przyjacielowi / Ksiązceci / zarowną chęć / pokazac / namowioy sie / z po-
drożną / Radą / wnet Bolesława / krola / miannic / Towarzysiem / go / y przy-
iacielem / Stolicę Rzymi / od podarkow / Cezarskich / y wśladkiego / prawa / w o-
nym bydz czynil: koronę mu / zacin / przy odprawowaniu / do Gaudencyusa / Arcy-
biskupa / wroczytych / obrzedow / na głowę / sam / kładzie / y aby koronacya ta / wie-
cznie / onemu / uż / odgad / y namienionemu / iego / ktoryby w Poljeze / krolowac / mieu-

Woyciech Bi-
kup w Prażce
mł. S.

Dawnych Cze-
chow obczu-
cie.

Droga Woycie-
ch s. do W-
gier.

Poczet Woy-
ciech s. do
Polki.

Robert pier-
wszy Arcybiskup
Gniezniński.

Do Prus droga
Woyciech s.:

Gaudencius
Arcybiskup.

Woyciech s. s.
zabicie.

Rok 997.

Cud.

Woyciech s. s.
cialo do Gnie-
zna / przeznaczo-
ne.

Cud.

Oetona Cezar-
za / przyety do
Polki.

Grant: lib 22:
cap: 36 Vand.

Sojny s. y oł-
salo s. Bolesława
wowa.

Krolestwo Pol-
skie / go-
set.

sluzyla

Maurycyego S.
włoszina.Ryć Mieczysław
wowski postabio
na.Rok 1007.
Odziedziczył
ma Cesarz.Elektorem
Cesarzowi Rym
Ryć.Blond: de 2.
lib: 3.Kotony Cesarz
Ryć.
Smierć Ottona
Cesarza.
Henryk pier.
wsky Cesarzem.
Rok 1003.

Czeska wojna.

Ziemie Czeskie
poddali Polacy
Praga i Wroclaw
gród Królowi
Polakom pod
dali się.Bolesławowi
Czechowi ogry
wplapiono.

stuzyla warum. Przydaie do tego wspominek gościnny Włodzisław Maurycyego s.
ktory y po dziedziczeniu w kosciele zamku Bratowskiego / na miejscu gdzie Biskup
siada / widzimy. Przydaie Dlugos gozdz Arzyza s. o ktorym jednak samze pise /
iaby go dobrze potym Biskup narowyfy / Wladyslawowi Jagielle postac mial.
Wzajem zasie Cesarz bierze ramia Woyciecha s. od nowokoronowanego Krola:
ktore potym iaby w Rzymie / na wyspie w kosciele Bartolomeia s. zlozone byc
od niego mialo / wdaig. A zeby tym mocniejszy y stateczniejszy trwala miedzy ni-
mi y potomkami ich przyiaz / Ryca szona abo Azona Erenfryckiego Gracie /
a Woiwody Renu corte / z siostry swej MACHRYDY wrodzona / synowi Krolew-
skiemu Mieczyslawowi / dwunasty rok na ten czas padza cennu / za oblubienice od-
daie Cesarz: ktora maluczka do Polski przywieziona / a od Swietry wychowana
bedac / dwunastego roku potym doroslemu Mieczyslawowi / y sama inz podros-
la / w stan malzenski oddana jest. Rok ktorego sie to dzialo / y Boleslaw Krolew
ostal / rok 1001. po narodzeniu Chrystusa Pana a zbawiciela naszego. To tak ob-
prawowaly Otton / dla uspokojenia nowo wszetnych rozruchow do Rzymu sie
pospieszyl: ktore uspokojowaly drugiego roku z Gregorzem / tego imienia piatym /
Biskupem Rzymiskim / powinnym swym / ktorego Brunem naprzod nianowa-
no / postanowienie takie uczynil: aby wedla peronych osob / Panow Niemieckich /
zarow napotym wolne obieranie Krola / abo Cesarza Rzymiskiego / ostawalo: do
jest / wedla trzech Arcybiskupow / Moguncckiego / Kolenskiego / y Trewirskiego i
zas wedla Gracie Woiwody Renu / wedla Ksiązcia Saska / y Margra-
bie Brandeburskiego: Przydany potym do nich siodmy / od Rudolpha Ce-
sarza / Krol Czeski: aby ten rozniemi ich glosy / rozmie wszetne / rozeynowal:
Nie pierwey jednak obany / mial sie nianowic Cesarzem / dokad od Oyc-
a. potwierdzony / obrzedem znakomym pomazany / y koronowany nie byl.
Za panowania zasie Konrada Szwaba / iako Blondus pise / przydano y
te do tych kondycy: aby Cesarz naznaczony / przed tym a naby go Biskup w
Rzymie potwierdzil / abo pomazowal: naprzod w Medoce plaszem Cesar-
skim przyobleczony / a potym w Medyolanie zelazem pasowany byl. Nie dlugo
potym Otton / gdy sie ze Wloch do Niemiec wroci / truzna iako rychac bylo
zgladzony jest. Daczym Henryk Ksiąze Bawarskie nowym obrany postanowio-
niem / stolicę Cesarstwa osiadl / w Roku 1003. A Boleslaw nowy Krol / nie o-
debrawaly tych mactnosci / ktore byl Wlodzislaw Ksiąze Ruskie oycu tego
pobral / pokoy z nim uczynil: na wojne Czeska wzgladnac / aby pod ieden czas
wielu wojen nie byl zatrudniony. Abowiem Czeskie Ksiąze Boleslaw mlodsze
miec okrutny / y pezyklych rzeczy niewowazacy / o ktorym wysley w Mieczysła-
wie naklętem / skodliwym niektorzy Senatorow Czeskich rada zwiadziony / bo ci
zatowali / ze im Mieczyslaw ziemie Czeskiej / wedlug ich chciwosci / lupic nie
dopuszczal / granice Polskie okolo Klocka miasteczka / zelazem / ogniem / y zabiera-
mentu plonu pustoszyt. Wyprowadze do niego Krol Boleslaw poselstwo / dla przy-
wrocenia rzeczy polupionych / porownawacowu ostatel / a mlodosci tego barunac.
Przyslo w tym do przymierza: ktore Czech / nie wiele potym / powroze do Polski w
targnowaly / przerwal. Daczym Krol / za ponowione obraze / cierpliwosci swoiey / o-
brusony: Ktemu czestiemu przywodami / y starcami swych zastrzony / za Czechem
z wielkim ciunem ludzi / puscal sie w pogoni: ktorego gdy w ziem swej mebo-
padl / przybrawaly woyska / ziemie Czeska wzdluz y woserz daleko pustoszyt: mian-
steczka / y zamki czescia sturmem / czescia przez podanie pobral: Praga miasto sto-
teczne / y Wyegrad zamek / gdzie sie byl Ksiąze Boleslaw z Jaromierzem synem
zamknal / dwie lecie pod nim lezac / glodem do poddania przycisnal: we wosyckim
doznawajac zyczliwosci / y ratunku Kochana / y Rawitow inzych / abo Warfa-
wicow / przedniessy miedzy Czechami familiey ludzi: Ksiąze Boleslaw / aby no-
wych nie mogl woszczynac / rosterkow / za rada samych Czechow / oczu pozbowil.
Syna tego Jaromirza Warszawicom do strzezenia poruczyla sam starosty / aby
ci imieniem tego ziemie Czeska sprawowali / czescia z swosch / czescia z Czechow / ko-
rych sobie wietnymi bydz doznal / postanowowaly: Ktemu obrona mieysca co po-

trzebniejszy

Henryk S. Cze-
sie Arlowa
Polskiem hol-
dareCzechowie Krol-
la Polskiego po-
datniemi.
Jaromierzowi
Ksiązciu brat
owy wplap.Owsiak S. S. S.
Krowa.Przedstawia syn
Wielki.Kneas Sylwi-
us zemu Pola-
kom nieprzyjacieliWyprowadz Pol-
akow do Czech

potrzebniejszy obwarowawaly / lud zwyczajny do domu wyprowadzil. Wdelryka
zas drugiego syna Boleslawowego / wprosiwaly go sobie w Henryka Cesarza po-
winnej swego / ktory na ten czas wojna byl Francuska zatrudniony / w wozieniu
trzymal domkad: wstajze potym nie tylko wolno go puscal / ale tez w konie / w sa-
ty / w piechocie / y w dostatek podrozny hojnie opatrzywaly / do domu odestal: wzru-
siony izamu powinnego mlodziemca: a Ktemu iz on swiatobliwie przysiegat / nu-
gdy sie z mocy Krola Polskiego niewowazowac. Obawial sie tez do tego Krol / iz ie-
sliby Rawitowie / abo wiazze swa przeciwo niemu zmienil / abo iednostayney sie
woley ludzkiej obawial: aby Jaromir / na ktorego wedlug lat Ksiestwo oyc-
wskie wlasnie przychodziie mialo / z wozienia ich wstajze / nowymi czego nie wi-
chzyl rozruchami. Przetoz tego mlodszeo dobrodziestwoy sobie zmiwolonego /
y do panowania chwalego / przeciwo owemu sychrowal. Przyprowadzaly tedy do
swosch Wdelryk / Ksiestwo Krolowi Polskiemu obowiazane / y holdowane osiadl:
a bratu Jaromierzowi / aby sam tym bezpiecznie panowac mogli / oczu wylupil.
W ten sposob o tej wojnie Czeskiej / Dlugos / Mieczyslaw / y Wapowski do pamie-
ci podali. Kneas tylko Sylwius / ktorego potym / gdy Papiezem ostal / Pusem wro-
tym nazwano / inaczej nieialo powiada: pise abowiem / iaby Mieczyslaw Kra-
kow Boleslawowi trzeciemu Ksiązciu Czeskiemu przez zdrade mial wydrzeć:
a potym samego / pokoy z nim do czasu peronego zawaraly / bitwe zobu stron
stojczywaly / y grunty popustowaly / tamze na rozmowy wywolal / a nie do-
trzymiac mu wiary / poimal / y oczu wybrat: Towarzystwo tego / opocz War-
sawicow / ktorych on Wsowicami nazywa / pomordowal: ziemie Czeska plun-
drowal / y do Polski przylaczyliwawaly zamek Wiskogrodzki / ktorego to zamku
Jaromir nie syn / ale brat iako on chce / Ksiązcia Czeskiego / rok Warszawicow
na gardlo mu stojacych / ratunkiem ludzi skupionych wstajze / obroni: Wdel-
ryk potym brat trzeci / iaby wyrozumialwaly rzeczy / od Henryka Cesarza wypu-
szone / ziemie Czeska wosytkie / wyrzucawaly z mey lud Polski / odykal. Jaromi-
r zowi bratu swemu oczu wylupil: syna za tym Przedstawia / ktorego on Bizety-
slawem falszywie nazywa / [acz sie tez mogli drukarz omylic / litera wtora I mia-
sto R wloszywaly] / Jucha / Ottona Rufusa Cesarza dzierwke / powrac mial: y taki to
wojny miedzy oycem a mezem / dla powrania swego podniesione / staraniem
swym zactumie miala. Aczkolwiek i Wacław Ksiąze nie Cesarza Ottona / ale
Gracie Bawaryna corte bydz powiada: Tak wlasnie iedno slowy inijemu / Ene-
as Sylwius bae: czlowiek wprawdzie nieposledny / y w rzeczach wielkich bywaly:
ale Polakom / abo dla odmowienia sobie Biskupstwa Warmińskiego / iako roz-
mies az nazbyt niechety: abo tez od Czechow sie spawiony: z ktorym na dwo-
rze Fryderyka trzeciego Cesarza / ktory na ten czas Wladyslaw mlodziuchnego
Krola Czeskiego a powinnego swego opiekunem byl / przyiacielskie obcowal.
Mial ten zaprowode pilney nie iako rzecze / y czasow stosowanie wpatrowac / iesli-
ze wiary wierzbić pizmu swemu niechcal. Naprzod abowiem pogmatwal Ene-
as te posledniessy wyprowe Polaka / przeciwo Czechom / z tamta pierwsia /
o ktorey sie w Mieczyslawie przypominato: y nie czym jadney wzmianta / o Bo-
leslawie Polakim / znaniem tym Panu: A nasy ie zas rozcinac / y rzetelnie obudron
przyczyny podala. ani twierdz / aby kiedy Mieczyslaw / wojny przeciwo Boleslawo-
wi swagrowi swemu podnosic mial: ale iz mu Ksiestwo / iako to mlodziuchne-
mu / zaraz po smierci oycowskiej / oswobodzil: a ieczze tegoz roku / ktorego samze
Mieczyslaw obumarl. Wic y wojny od Boleslaw Krola / przeciwo temu Bo-
leslawowi Czechowi / podiet bydz / przyznawajac om wprawdzie / ale za danem
przyczyny: A niechay to iuz tak bedzie / iako Sylwius mowi / (choć sie temu
przeciwo Ksiąze) iz dobrze po nastapieniu Boleslaw na panstwo Czeskie / Mie-
czyslaw byl z swiata wstapil: y tak go chwale panowania wiela / ze swagro-
wi wlasnemu / Ksiestwo zlosliwie wydarl / me dawno przywawaly / y tak swiato-
bliwie wiazze Chrzescianska / iako sie powiedzialo trzymajac. A jest ze to podobna
rzecz: aby on od oblezenia Wiskogrodu / nie nieprawowaly / a z tak prawie zwy-

Królowi byli
Pierdy pod mla-
d: Czechom.
Słasto czesce
polski

Wielka cześć
Moraw od Po-
laka podbita.

Wielka cześć
Moraw od Po-
laka podbita.

Wielka cześć
Moraw od Po-
laka podbita.

ciażwo wpuścił wsi / oduczać miał / a Jaromirzowi do odnowienia wojny / do
wydarcia sobie ziemie Czechy / na która starania / prace / y kofey tak wielkie tożyl /
czas sposobny podać miał / Nie stosuje się z taką chęcią / nierozumny / y gni-
jność tak wielka. Wziął Król na gruncie Polskim od Polaka założony / y na-
mney czterdziestu mil Niemiecich od granic Czech daley leżący / iako mogli
bydż Czechom wydarty / gdy go omigdy w dzierżawie swej nie miał / wiec ani
miał mogli / ażby pierwey byli wielka część ziemie / między Polaka a Czechami le-
żąca / która potym Słaskiem rzeczoną jest / albo Morawy też pograniczne opar-
nowali / Lecz Słasto iako / y kiedy Polakom / odwiec było / migdzey on nie o-
znaje. Ja na inszym miejscu ożaje / które iż było na ten czas w dzierżawie / Polak-
tów / ztąd wznawac możemy: że Smogorzewski / albo Wrocławski Kościół / y
Diocesa / która wsiłko prawie Słasto w sobie zawiera / od tegoż samego Nie-
czyława postanowiona / y w Gnieźnieński powiat policzona / y teraz bydż widzi-
my. Morawy zaś część wielką / iż Polacy za panowania Arnolpha Cesarza /
(które czasy przynamney lat siedziadziest lat Nieczyława poprzedzily) podbili
byli / y sam Sylwus przynamney / y tam wysłey namienil: A Czechowie zaś po-
zney uż w niej sie ostali: czego samie świątym / który tego nie widzi /
gdy z Sylwusem przeława: Ażci wpatruie że Nieczyław nie mogli tych rzeczy
sprawować / zwolacza co sie dotyczy roslupienia oczu Bolesławowi trzeciemu. Biał-
żec Czechom. Przetoż on synowi Nieczyławowemu Bolesławowi pierwow-
mu przypisina. O Jaromirzu też / o Vdelryku / y o Przedysławie. nie zgadza się on
z Sylwusem: gdyż ten / tak czasów pomarkowanie pomarkal / że troche daley sam
siebie przełonywa. Abowiem samie naprzod powiedziawosy / że Vdelryk teście na
ten czas młody / od Henryka Cesarza (ktorego czasy migdzey panowania Nieczy-
ławowego nie zaznaly) wolno wypuszczony / a nie Polskemu Królowi / iakom
ia przedtem powiedzial darowany był: a i wnet piśe / iakoby Przedysław syn V-
delryta / córke Cesarza Ottona / w małżeństwo sobie porwać miał: które potym
zeliywosci wojna Otton dochodził. Ale zaprawde nie Otton po Henryku / lecz
Henryk po Ottonie zmarł / a teście przed wroждением sie Przedysława / osiągnął
stolica. Jaromirz wprowadzie y Vdelryk / iż bracia byli / a nie synowie Bolesława-
wi / iako Długos / y świąt rozumie / świąt mebym pozwolił Sylwusowi. Gdy
abowiem między one pierwsza wojne Czeska od Nieczyława podniesiona / a ta
wotora od syna tego Bolesława sprawowana / mney mżeli lat dziesięć / iako tenie
Długos spominia zaślto / nie podobienstwo / aby Bolesław Czech / młodziuchny
teście na on czas będąc / uż tak dorosłe mogli mieć syny: chociaż świąt inaczey
rozumie o leciech tego: wprowadziec nie zgodliwie / y nie statecznie iako sie mne
widzi. O Vdelryku zaś tak też plechliwie iako y o czym wiecey spominia: o którym
piśe: iż za cudem Bożym / z wieżem Henryka Cesarza wydzwigmony / y do
Czech zamiesiony będąc / za sprawą Świąt iadnego / z trocha pomocników /
Pragę osieść miał: zeliwosci z mey Bolesława Króla Polskiego wygnawosy / a wo-
sko tego pomordowawosy. Tenie mało potym spominia: iż Bolesławowi / gdy
wojny przeciwko Vdelrykowi / y Czechom ponowiał / choroba cieżka zaczęła wy-
prawa przewala: przyszedł do pierwszej siły / wnet zamysł opuśczoney kon-
czył / y Błosto miasteczko obledł miał: ztąd powietrzem morowym / które sie w
tego woysku okrutnie zawzięło było / wypparty / iakoby z Bożkiego napomnie-
nia / krom sławy wśelkiej z wojny niefortunney odwrócił. Za czym ieden rok wy-
technawosy / iakoby przeciw Morawianom wojny podnieść / y ziemie ich popuścić
syc miał: z której ziemie od Węgrow / ba am od Czechow / którzy byli Morawia-
nom przynacioloni / swoym na pomoc przyšli / wyppedzony bydż nie mogli. Wpra-
wodziec o tej wojnie Morawskiej spominia Wincenty / Długos / wiec y inszy z na-
synow: y wdać / że narodził ten na ten czas holdownym / y obowiazalym był Kró-
lowi Polskemu. Ale tej wojny Czechy żaden nie mieni: A lektomyśly z goła w
tej mierze / iako y w rzeczach inszych wielu / zda sie bydż świąt. To ia / nie abym
złość / y występki domowy iaki / historya poktrywać / albo wiec spieczana pragnąc
miał: ale abym był prawde rzetelnie ożać mogi / przedśierzećia meco wstąpi-

woy morow

woy / mowilem. O czym mnech wolny zostac czytelnikowi rozsadek. Wincenty za-
sie nas / y którzy po nim / a przed Długosiem spieray Polskie opisywali / trochu-
cho spominia: że Bolesław ten / Czechy y Morawiany podbił / holdowni-
kami ich wczynil. Obiedwie tedy wojny / tak Czeska iako y Morawska / w roku
piątym po przyjeździe Królestwa / skończył Bolesław. Potym roku Chrystusowego
tysiacnego osimego / iako Długos rozumie / Ruska wojna zatroczyła go: ta acz
wielki kofit / yzwolke wzietawosy / me mney fortunniejszy / nadala sie / dokoń-
czaniem. Wielki y znamienite kśięstwo Ruskie / podzielił był Włodzimierz / między
synow dwanaście: z których najstarszemu Wsławowi / Nowogrod: Jazł-
wowi / Polosk: Stopeltowi / Turów: Jaromirzowi / Rostow: przysadził. A ma-
ło zaś potym / gdy Wsław obumarl / do Nowogrodu przemiosy Jarosława:
Rostow Borysowi: Nirow / Słebie: Derawy Stopławowi: Włodzimierz Wsław-
wobodzie: Torokan Nieczyławowi: Smoleńsk Stanisławowi: Pskow Sudy-
ławowi: a Woyn Poświsdzie / puścił. A wśatże ci / dzialem oycowskiem nie kon-
tentniac się / po śmierci onego / dzierżawy sobie wzajem nalezdzali / y wojny domo-
we wzruszali. Z tych Stopelt / albo Swientopelt / który posłany był o śmierci o-
cowskiej / Zurow był opanował / zabiosy przez zdradę dwu braci / Słeba y Bo-
ryla: którzy Rus / po śmierci / w poczet swiętych policzyla: a potym od Jaros-
ława brata trzeciego / krowie braci pobitych mścacego sie / porażony / y z kśię-
stwem Zurowskiego wyrzucony będąc / do Bolesława Króla Polskiego wcielt sie. Za
tego tedy prosba chętnie podiś Bolesław wojny przeciwko Rusi: z cześcia aby
rognanica krowie cęcego do kśięstwa przymrocil / z cześcia też aby dzierżawy Nie-
czyławowi oycu swemu od Włodzimierza wydarte odebrał / a granic Królestwa
Polskiego z Rusi / z cześcia do kśięstwa przymrocil. Zaczyni wśedł w kraj Ruskie
Bolesław / mney na drodze wśedł / z przedka plundrow / pali / lupi / od dobywa-
nia zamków zawsiaga sie. Acz wprawdzie obwarowanych barzo nie wiele było.
Abowiem we wsiach / y miasteczkach meobronnych Rus / iako y Polacy / a zgola
wśedł narody pnie / zadawna mśkwal. Już tedy Król z woyskiem plun-
drugim do Wołynia przycignął: gdy w tym y Bugu rzeki / zaiachal mu Jaros-
ław z porządkiem swych pułkami / rzecz wielka Warawo y Pieczynigow /
(tych narodow / y pamiatka uż wymisczala) na posilek prowadzac. Tam Król w-
roganiem kochanka Jarosławowego / Jamedyka Błudy Woiewody Ruskiego na-
gabiony / wśok lud swoy ożny przez rzekę przeprowie / na nieprzyjacioly na-
glen wpadnieniem potrowzone / y krowaniem woyska zabawne / wderzywosy /
wielka kśęka / acz rzewo odpor dające pogrania: tabory okwitych dostatkow /
woylupnie: Jarosława wchodzącego goni: o którym dowiedziawosy sie / o swych
zwatprowosy / na wstronne bagniska wśedł / Zurow znamienite onych czasow ma-
sto / ktorego wielkość / y ozdoba / teście y podziśdzien / wpadł mury świadcza / krow-
ctim obleżeniem / a głodem / dla meżczony wielkości ludzi / zewsiad cam spłino-
nych wciatone / przez poddanie obecnym: a w niczym nie wśerzbione Stopelt-
wi przymraca: tylko co starb kśiężcy / dla kontenty żołmerzkiej / a dla kofey wo-
iennego wybiera. A rozestawosy lud na stanowiska / sam z nie wielkim orszakiem
warunku / w Zurow / chcąc wtrzepic kśięstwo Stopeltowi / na ziemie ostaje. Co
gdy wybadal Jarosław / wnet wdochrotyła woysko zebrał / wśedł / o wśedł
nie prześtrzeżonego Króla / okoczyć pokusil. Lecz Król przez spiegierte o wśedł
sprawiony / me tylko mu zamysł tego pomylil / ale też znorow okrutnie go porazi-
wosy / aż do Nowogrodu (to miasto z postanowienia oycowskiego w dzierżawie
tegoż było) zapędził. Inszy tedy Nowogrod jest / w ziemie Swiętich / od onego
co go wielkim zowiemy / który tu zachodowi a Instantowi / krowosy sie / dalekim
barzo cugiem leży od Zurow. Nowogrodzanie iako byli potężni / y bogaci / wnet
kśiężca / z rozpacy o dalszym wciataniu przyniślawiaćcego / rostrzeżwiaia / cie-
śa / pokrzepiaia: ktemu zoidem / y ludzi do ponowienia wojny wzmagaja. Co
gdy sie tak dzieie / Zurowanie przytrząc sobie narady / y tak długie meśkanie / o sie
bie krowosy / lud Polski me sie me obawiaacy / za namnieszka ożaja / tajemnie
tracili / y zabawali: albo z rozkazania / albo z pobłajania Stopeltowego. Czym Bo-

G 3

lestaw

Rok 1008.

Wojna Ruska.

Wojna Wsław-
wobodzie / Biał-
żec.

Ruskie wojny
domowe.

Słeba y Borys
Rus / wśedł /
ml.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Włodzimierz
Stopeltowi do Pol-
ski.

Quere zur Zeit

Slavj Bolesta
red Krola na
Dnieprze.

Ruśń trzech waz
bity.

Sister's Death.

Opáryje doby
 47 Doby po
 48 Doby.

Chrobry co left.

Затошнр Клас
Готн Слѣдѣо
мѣсто.

Złastor Łysy
gorz.
Emerit S. syn
Kłód Wegier
Kiezo.
Dziwka Król
S. Gajda na
gorze Łysy złoże
ne.
Dusznicy 6.
M. Sennitami
w Polce ostali.

lestaw wzruszonoj żołnierstwu załatwieniu daie Kuowo na polup. Zamek z mocy go
Książęcey roziawiszy / y inże mieysca co potrzebniejszy obrona warunie: A sami przy
tym zwycięzca / z ostarciem woyska / na początku Wiosny / do Polski odwraca: Pa
nowo Ruskich co przedmieszych nie mato / y dwie córce Włodymierza Książęcia (z
których iedney Przedzistawie / iako ichże pisma świadczą / przez gwałt pamięstwo
zeliżył) w zakładnie zaroiawiszy: y trzy barzo wielkie slupy zelazne / na wieczna pa
miatke zwycięstwa / wtopac na Nieprze Kazawiszy. Odchodzącego Krola Jaros
law z potężnym woyskiem / w Nowogrodzie nabytym / w Bugu przeymnie: a w
szakże na lud ię / chociaż bez sprawy idący / y roziechał / iarome nacierac nie śmie
lecz tajemnie za nim idąc / wczesniejszy pogody sprawie swę / pilnie wpatruje.
Czymi gdy od spiegiertow roział wiadomość Bolesław zaroiawiszy co przedze
ktore mogli / roziezbijające się żołnierze / trocudno do nich przemowe wezmie: Kto
rych wfirosia zwycięstwa pierwszego / do wygladzenia ostarow nieprzyiacina
dwakroc porażonego / pobudzał: przekladając im niebezpieczeństwo y hanba nad
nimu wyiscać: iesliby na boy sie wzorygiat / sławę zwycięstwa pierwszemu nabyt
marmie sobie wydzieć / oyczynie morderstwem a ogniem pustoszyć / żony / dzieci / y ro
dzące maty / w niewola zeliżwa zabierac dopuszcili: Temu słowy zatatrzonych / y pra
wie na śmierć iesliby co przypadło srojsiego / dla oyczyny / dla wolności / y dla sta
wy przedym nabytey gotowych przeciwko nieprzyiacielowi wywodzi. A ten nie
wielkim ludem Polskim wzgardzawiszy / przytę zpirowy / rzywo sie potężył: lecz
za naleganiem naszych / a za sprawą Krola / ktory nie tylko wrząd Hermanist / ale też
y porownność żołnierską odpiarwiał / sam mezime nieprzyiaciela gromił / piercha
ł Rusacy. Wielka w boiu / daleko wiejsza w pogoni estala się kleska: y tak że
Bug rzeka / czerwieniała się krwio człowieka pobitego: żywych śila pod władzą
przyšlo: spiszowne wozy / y ciężary inże pobrano: chorągwi barzo wiele odieto: A
sami Jarosław / Serby Książęce odrzucawiszy: a w łonie sie odnawiszy wsiędi.
Kromki Ruskie / am wtorey am tey trzeciej wojny nic nie wspomina: ale tak
wdać / że Jarosław po odiezbicie Krolowskiu woynie przeciw Stopełkowi bratu
odnowił: ktory Stopełk w Puczynigorze pomocy wprosiwszy / nie daleko mieysca /
gdzie Borys zabity był / bierze mu dać: w tym gdy sie przez woyskie bieżi waapla
wym zwycięstwem wgamiał: Stopełk naostatek przegrawiszy / do Polski wsiędi: y
iakoż w pustymiey iedney między polską a Czechami leżacey rozstapieniem ziemie
pożarty / zgurać miał. Ale co do potrzebim w zwycięstwo / y po odesciu Krolowskiu
z Rusi / przypasć mogło: Z Tryumfem Bolesław do Korony przyiacawiszy:
bogui ofiary za zwycięstwo oddawał: kosciołowi barzo wiele / a w Gmiesie napier
woj / zdobyć nieprzyiacielist w bogacił y ozdobił: Pany y żołnierze te / którzy cno
ta znamieniem takim zalecala czyniliem / według zasług pochwalawiszy / godno
ścią / mactnością y podarkami wracył. A sami od Rusi Chrobrym / iakoby rze
wym / cierpkim / abo rostopnym / dla znamienitey cnoty / y wielkiego wmyślu na
zwoany był: od Ktorego nazwiska nowy zamek w mili od Wislice zalożywyszy /
Chrobryem go nazwał: Zwycząy mnaisto Chrobry / Chabrym Bolesława zu
czył sie mianować: Zalożył temu Bolesław klasztor Sieciechowski / nad Wisła
w Sandomierskim Woiewodztwie / Braciey zakonu Benedyktu S. do Ktorego
klasztoru przyłożył sie też Sieciech Woiewoda Krakowski / a hetman Rycerstwa
Polskiego / z domu Toporow: wmoiszy tam częst oyczyny swoiey. Od tegoż to
Sieciecha klasztor ten / Sieciechowski jest nazwany. Tenże Krol zbudował był
iesze przed Ruską woyną tymże zakonnikom drugi klasztor / na gorze tysej / za
proszą y namowami Emeryta / Stephanu Megierskiego Krola syna / światob
liwego / y niepokalanego młodzięcia: ktory dobrowolnie z Bolesławem powin
nym wrym w Polskę przemiestawiał: y w kościele tegoż klasztoru częstke trzyia s.
ktorego Cesarz Konstantynopolski oycu iego Stephanowi / za wielki wpominek po
stał był / y Ktorey samie za nayszedniejszy nosenie wzywał / ostarwił: gdzie y podziś
dzień ludzie zbarwiennych dostępną cudow. Tegoż czasu / abo raczej przed woyną
iesze Ruską / iako Dingos wdać / fięć meżow / w rękierze y światobliwości żywo
ta znamieniem / Benedykt / Jan / Mateusz / Jzak / Krystyn / y Barnabasz / żywo

troops

tworzy y epuszczone na puszczy wielkiej Polskiej / gdzie teraz nuaścęsko Kazimierz
siedzi / wieści : z tych pięciu złoczyńcy niekorzy żywo z skury wyzurywszy / dnia dwu-
nastego Listopada okrutnie zamordowali : a listy iż w ten czas nie był / śmiercią
przyrodzona dokonał żywota. Zagieł rozumie że puszcownicy namiem / że
Włoch do Polski z Woyciechem s. jasił byli. A Dubawski powiada / że do Gau-
dencyusza Arcybiskupa przysli / których on za prośbą onychże / na miejscu ponie-
monej puszcze / posadzić nual. Długosi zaś piśe / iakoby Komuald s. Opát Ka-
malduelski / drou tylko na prośbą Bolesława króla / do Polski przysłał : a do tych
zasie drou czterey sie z nafych / taki żywo w lubowoy / przysłać było. Powodem tedy
do takiej zbrodni było złoto / którego iż dostatek Pustelnikom onym / za iálmuzna
posłał był król / wieści ich złoczyńcy : ale nie wieścieli / że wżgardzone / nie przysię-
y nazad od nich królowi odeślane było. Powiada / że chalupek ich / będąc od o-
nychże zboycow zapalone / nie gorzały / a zboycy / gdy żadna mura z lasu wymie-
nie mogli / z rozkazania królewskiego pochwyłani / y do grobu męczenników o-
nych przyniesani : aby tak ciżim głodem będąc wdręczeni / karanie słusne odmie-
sli. Ale z wojey Boskiej / wyszły z nich zwiaści poopadaly : gdyż oni żalem y po-
tęzą / za występki nieciotliwy zięci / do dobroci Boga wszechmogącego / y do
przyczyny tychże męczenników / których pomordowali / wcielił sie. Tegoż wła-
śnie czasu Turcy / narod Tatarzki / obywatele gozy Kawkaz / podbiwszy Armenię /
Kapadocyę / y Berynię państwo swoje / aż do Azey y Syrey / przeciągnęli : Je-
ruzalem miasto iotu Chrystusa Pana 1012. wzięli : y do takiej potym / z męze-
mnych y słomotnych poczekaw / iaką dziś widzimy / sirokości państwo swoje
za czasem przyniesli : a to prze niezgody / y kłotnie Panora y Asiat Chrzescian-
skich / którzy samu między sobą walczyć / pożaru polspolitego nie gasili. Takim / iá-
to sie powiedziato / sposobem / odprawowoy wojny Kusta Bolesław król / aby
długim proznowaniem nie gnuśniał lud żołnierzki / y aby dzierzawy prze medba-
losc przodków swych / Koronie Polskiej odiete / odyśkać mogli / tegoż zaraz roku
1012. Sasiow wojny przypowiedzial. Abowiem Sasiowie / za królowania Hen-
ryka pierwszego Sasa / y za panowania syna jego Ottona / tego imienia pier-
wszego króla Kazimierskiego / wielką część Polskiej w Niemcech leżącą / która był
Lefel trzeci między dwunastu synow / iakom wyżej powiedzial / podzielił / częścią
przez wojnę / częścią przez zdradę księcia Tugomerza / do dzierzaw swoich
przysłaćyli. Przeciwo tym tedy ruszył woyskiem Bolesław / pod chorągiewami
postępując : ruszył abowiem / że nieprzynajciel miał do boju wystąpić. Co gdy go
omyliło (gdyż nieprzynajciel w lasy odległe / y w trzaskawice niedostępne potrył sie
był) głocho w dzierzawy ich zabiega : gdzie na křtate strumienia porwoczego
wołosci nadrożne wyszły. wali / wyrzaca / y rowno z ziemią potłada : y tak / że
Maydeburg / Misie / Bolesceym / y Mechelburg / miasta niepospolite / iakó na-
gla powodzi / abo pożoga / iakó Polaków / zburzone legły : które potym Hen-
ryk Cesarz Wawaryn / którego wyżej pomieniłem / worowoy sie z wojny Fran-
cuzkiej / y Włoskiej / kretemi zawitany będąc / na ten czas przybył / nie mógł / nie
iako pobudował. Wierc którzy z nich Polskiego / abo byli Słowiańskiego naro-
du / hurmem sie Bolesławowi / częścią bliskością krówe y częścią wzruszeni / czę-
ścią dobrocią y hojnością tego pobudzeni / a częścią też bojaźnią przyciśnieni /
poddawali : Tak tedy splundrowawoy / y spustoszywoy ziemi nieprzynajcielską Bo-
lesław : gdy nieprzynajciela / nie tylko sie do bitwy nie stawiał / ale sam się iescze / dla
przedszego odwrocenia stamtąd nafych / własne dobra swe palił / wyszły one sie-
roś / a po herfonesie Cymbrylska / bázże przed pod władzę swoą przywrócił. Prze-
dmieyszym z Słowaków y Wymidow ludzom narodu Polskiego / wybarowoy ich
z posłuszeństwa Sasow / zoldu y podarku żadnego nie wystawił : ale we wyszłym
przy własnym ich prawie / y wolności zachował : przysięga tylko ich / do zachow-
wania wiary y posłuszeństwa sobie / y potomnym królom Polskim obowiązał :
które posłuszeństwo / aby każdemu królowi poprzysięgał / warował : a ktemu do
przysięcia ich wiary chrześciańskiej / która gdzie sie kolwiek obroci / nappilney

ГОЗЕРЗЕ

243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754

Remués Or
pét 8.

End.

20 Rozmnożenie
 21 Europy.
 22 Jerozolim
 23 wzięte.
 24 Koń 1012.

CU word 64R

Siemia Galt
;burzona od
Polażew.

Henry's War
1300-1301.

winibow At
Glowa Row
poddanie

2365 Serzonez
2366 brysta Du
ich Hamid.

tho: polindow
zat: Chryścián
int ofall

Bonfinius
dec: 2. lib. 2.Polacy y Czechy
wie przed Sen-
tyliem iefie
Chrześcian-
byli.
Slup
Bolesław Krol
la na rzece Sali
Gajet.Woyti niekiedy
o Bolesławie
Chrobrym.Lampert w Si-
korych Niemle-
ckich.H. Mutius lib:
14. Germani

Woyta Pruska.

Pogrzeb Prusa
Kow.
Boruckowia.Prusacy i Liwa
Inflanckie y
Smudzki jednego
1037 kł ludzie.Woytacy mow
Niemieckie w
Prusach
A Ruskie w Li-
wie.

rozkrzewiał / przyrodzi. Aczci u Bonfiniusa dwoiow Węgierskich pisarza / y w niektórych innych historykow znayduie / że narody te Henryk Bawaryn Cesarz gwałtem y wojną / do przypiecia wiary Chrystusowej / przymusił. A powia-
da tenże Bonfinius / iakoby też Czechowie y Polacy spólnie od tegoż Cesarza / do wiary Chrześciańskiej mieli bydź / także przez wojnę / przyciśnieni. Ale sie do tego samej czasy nie znaia: gdyż to wiadomo / że obadwa te narody / do bieżącego przed Henrykiem wiare Chrystusową przysięży. Ten abowiem dopiero roku Chrystusowe-
wego 1003. panować począł. Wystawił tedy Bolesław / trzy także słupy żelaz-
ne / na brzegu Sale rzeży / zwoyciśtwia swego pamiatke / y krolestwa Polskiego granice. Wacław sagiel niewiem za jakim świadectwem udae / że Henryk Ce-
sarz częstym Bolesława krola w Margrabstwo Brandeburskie / y w ziemie Sa-
lską wpadaniem / ktemu groźna odpowiedzia / która krol tego Postom / z tych-
go naiazdow hamującym / dal był / obrazony / z roalnym wojskiem wśedłszy do
Polski / nie daleko od Krakowa plundrował: którego Bolesław dwakroć porazi-
wszy / gdy wietkacych Niemcow / nie hamowany / gonil: od onych pomiany / y do
Henryka oddany będąc / iakoby mu niezliczona summa odkupić sie miał. Ale
niech głupi patrzy / aby tego nie przypczytał Bolesławowi / co o kim innym na-
pisywali: abo wac sam wiele balet nawnymyslał: o czym ia swego nuy-
scia potaje. Zaprawda z innych pisarzow / którzy idno co o Henryku na-
minali / żaden o nim takowych plotek / ile ia wiedzic moge / nie pisal: krom
Lamperta Sáfneburgenczky: który jednal spomina / że dwakroć tylko Hen-
ryk ponumiony wiold woysko na Polskę: raz roku Pańskiego 1015. a drugi
1017. chyba to chce tu sfosować sagiel / co u Mucyusa / abo u którego in-
szego Niemieckiego pisarza czytal: iż Henryk ponumiony wiold woysko na
Czechy / y Słowaki / z krozeni częstokroć sie potykał: zawżę z wygrana do
domu odwracał / barzo co nie wiele ludzi swych nadtracał. Ale gdy ich
bitwa ostanna barziej niż pierwsza poraził / wnet zwoyciżeni pokoiu pro-
sząc / iarzinnu sie poddali: zaczęli on Czechy y Rasye ich Bolesława / którego
Bodystawem falfywie Mucyuszowie / podbiwszy / prawa u nich swietcie / ro-
wne iak y duchowne sporządzał. Te tak rzeczy samegoż Mucyusa słowy napu-
saleni: Wiechże tu baczny wroza czytelnik / iesliż te słowa do naszego Bolesława /
y Polakow iego ściągac sie maia: A my do zawiażetu wroćmy sie naszego. Wie
wiele po wojnie Salkiey wytechnowały Bolesław krol / znou wyprawę na Pru-
saki podmostkować sie nad nim krawe / y śmierci miewimney / Woyciecha S. zemi-
ścić: wac też y narod ten do krolestwa Polskiego przyciężć. Potrzeba tedy abym
tu troche glabiej poczęł / y obyczaje narodu tego przypomniał. Miedzy wiela
narodow Sarmacy y Europkiey / Prolomens u Geographiey swioicy / Borucki
tu pilnocy barzo natłomone / kładzie: w tej zgola kramie / która tych czasow In-
flancka / Moskwa / iak o minemam / trzymala: za rzeke / Herminiem / w sąsiedztwie
Rypheonu / w których Boruckach rzekibym ia z Erazym Stella: że on / megdoy
z sąsiady swoimi Alawny / na poludnie / y na zachod stonca posiedlisy / wielka część
Sarmacy / która sie od wschodu do Rushey y do Moskwy przytlenela / a od po-
ludnia chrostami / y puszcza / Herczynska zamkneta sie / y wysytek prawie ten po-
wiat leżny / który przy brzegu przyrwy Wenedyckiego y Rodanckiego Morza le-
żac aż do Wisły y Wsły rzek zachodu / osiągneli: y Boruckami / abo Prusami tro-
che uaczezy / nazwani byli: w których na ten czas kramach Inflanck / Smudz / Li-
ewa / y Prusacy nazwiska dawnego wzywaic / zamyslaia sie: narody wprawdzie
wladzey y prawa iwego / iezyka jednal prawie iednego / miedzy soba wzywaic:
od Słowiańskiej mowy roznego zgola: miedzy która aczkolwiek niemalo przybla-
kato sie Laciny / z falfowaney iednal / y która barziej Wloška / a Hiszpaniska / a
niezeli Lacinska wyraża / wymowe. Aczci potym Niemcy / kramie nad morzka co
teraz Pruska a Inflancka ziemie zowieny / podbiwszy / ludem swem osi-
dzili byli: cozym na swym miejscu powiem. Stadze u narodow tych zwoycaymcy
sy iest iezyk Niemiecki / a niezeli ich dawny przyrodzony / w miastach zwla-
scza y miasteczkach: iakoby też y u Liwów / która dla sąsiedztwa / obcowania / y

spolne

spolnego z Rusia pomiesania / po wielkiej części mowy Ruskiej wzywaia. A co
Dlugosi od Prusie krola Dietynskiego poczęł narodu tego wywodzic: tedy to
wymysly / a y dalszych dowodow niepotrzebui. Niektorzy zas rozumia / że Bo-
rusowie iakoby od sąsiedztwa Rusow / Niemieckim iezykem przyrodzonym na-
zwani są: Sufsieli abo me / me przezbywam. Ktoregoby zaiste czasy / y iatim spo-
sobem mowa Lacinska / miedzy przyrodzona Pruska / Litewska / a Inflancka za-
trada sie / powiedziec niemam co. Erazym wprawdzie Stella wspomina / że o
ziemie Pruska pokusiali sie Rzymianie / ale iey nie podbili. Czego Pliniussem dwo-
dzi. Przy Strabo / aby oni kiedy przez Lib rzeke przeprawiac sie mieli. Stad pocho-
dzi / że mowy Lacinskiej nie zamosla tam wladza. A Dlugosi pise / iż gdy sie ze w-
nierzna wojna / miedzy Cesarzem / a Pompeusem toczyła / iakoby garść me mala
Rzymianow / opuścowszy ziemie Wloška / w tych tam kramach osies / miasto za-
lozyc / y Rzymowem go od Rzymu nazwac miata: które miasto stolica u nich
dlugi czas bylo: co iesliż prawdziwe iest Dlugoshowe rozumienie / y krotz wąp-
moze (iesliż wotpliwosci miewchodzy historya) że ta garść Rzymianow / za
Libonem nieatim / do brzegow przyrwy Wenedyckiey / które na wschod stonca
ściągac sie z Rusia ogranice stala / abo wiatrem gwałtownym przypedzona
byla / abo też wmyśline trogości panow okrutnych wchodzac / z ziemie swey wsta-
pila / y nazwisko Liwonow od Libona nadane przysial: Czego poświadczyć mo-
ze rzeke Liba / y miasteczko także tej nazwane / y na miejscu w morze Baltyckie
wpadacacy rzeki / zalozone. A rozprzeżreniwszy potym granice swioie / że iedni z
nich / Litwa / słowem iuz barziej z falfowaniem / nazwani są / a drudzy dawnych
Prusakow imie zatrzymu. A chociaż ziemie Pomorskiej wielka część / a k-
mu Chelmuńska y Michatorwska kram / gdy iuz iedno prawo z Prusaki obia-
y w dzierzawę Krzyżakow Niemcow / iakoby sie mizey powie / wofila / nazwiskiem
Pruskim stynac poczela: iakoz y ia na potym tymize imieniem pod czas / nazy-
wac ia bede: prawdziwie iednal y wofiline to iest Pruska ziemia / która mie-
dzy Wisła / Drwacz / Wsła / y Niemnem rzerami / a miedzy przyrwy mo-
rza ponumionego leżac / od Liwów / y Mazowska / gestemi y lugowatemi / dzie-
li sie / puszcami. Niemien zaś rzeke / to bydź rozumia / co starzy Geographo-
wie Chronem y Chronem / a Niemcy Memela zowia: która z granic Ruskich
wyplynawszy / a Litwie część ziemie Pruskiej / okolo Smudz obfedił / w prze-
wę Wenedycka / abo w śab w iezioro Kurońskie wlewa sie. Byl tedy zagawna
narod Prusakow okrutny / obżarty / y opity: mileko konie w wielkiej wadze y
delicyach maic / przed tym / iakoby mudy lyać / rozumiał: żon ile komu po-
dobalo sie / wolna y slufina rzecz byla: które rowno z niewolnicami poczy-
tali: Lazney co dziennym wzywaniem niewczas / praca / nie powściągliwosc /
y pnanstwem nabyt / zbywali: a w onychże lazniach ciata rospazone / w zimną
wode zanurzac abo opiotkiwac / y po dziedzien ielce / też y zimne zwykli. Ciata w-
marlych ze wofelkiem kostownym y namulsem fiat / koni / y orza / zbiorom
pali: Dufoni ludzi pobitych / też ludzie zabuuiac / stypy odprawowali: stonce
miesic / bydlera / gadziny / robacwa / praśwa / wody / ogne / y miewiem cze-
go tylko za Bogi nie chwalili. A obrzedow swych starzego Rzymem nazywali.
Prawoto tym tedy podmosti miecz krol Bolesław / a przez powiat Chelmuński /
który dzierzawę Polska byl / w ziemie mepzyriacielska w targawosy / Gruncy tame-
czne pustosy: zamti krom wofelkiej trudności bierze / pali / wsi y miasteczka wy-
lupine: Miast abowiem niewiele / y co przyrodzona miewska obrona / a miewska
ani przemyslem ludzkim obwarowanych / mieli na ten czas Prusowie: pzetoz
w lasy y bagniaka biorne / na pierwszy wstep woyska mepzyriacielskiego potryli
sie: z których wygladac / gdy pustoszenie kramy swey obaczyl / miosierne po-
tom od krola jadaia / y otrzymu: podobni wofelanie skadaia / y co rok skadać /
od onego czasu obiecua. Rozyla tam krol wczonych / którzyby narod on gru-
by / obzedu y postepu / w zakome Chrystusowym nauczali. A sam zwo-
ciezca / odwracac nazad z ludem / slup także zelazny na Osie rzece wystawia: ty-
siac krolow od Bogozna miasteczka / które Niemcy Kogharzen zowia: Tam

Prusowie krol
regem.Prusien iakoby
Berepsem.Słowa lacini-
kie u Prusa-
kow.Strabo geogra-
ph: lib: 7.Rzymow wia-
sto w Prusach.

Liwonowie.

Ziemia Po mor-
ska y Chelmuńska
pod czas sie zie-
mia Pruska zow-
wie.Granie Pru-
sow.Osia y Drwen
ciz rzeke.Niemien toż co
Chron abo
Chrones rzeke.Lacins Pruskie
y Litewskie.Pogrzeb Pru-
sien.

Bogowie.

Rzym Biskup
Pruski.
powiat Chel-
muński dzierza-
wa Polska.Mowom nigdy
nemielu PrusacyKrolowi pol-
skiemu holdoutaSlup Bolesła-
wowa na Osie

ze y

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Wojna Rusa.

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Rok 1018.
Sędziwojusz
na wojnę z
Rusią.

Wojna Bole
sław z Kielem
domowem.

że y wieś miasteczku onemu przyległa Siupia/ od stupá onego/ rzeczona jest.
Dwie lecie od wojny oney wyjechał sobie Bolestaw: pize który czas wiele rzeczy/
które do majątku y znanieństwa wiary Chrystusowej/ y do rządzenia Rzeczy/
pospolitey/ w boiu rownie iako y w pokoju/ przynależały/ mądrze y roztropnie
wstawił. A w tym Jarosław Książę Ruskie/ pokoy pożądaný rozzerwał: goy a-
bowiem Bolestaw pominione wojny odprawował/ Księstwo Anowskie/ Sto-
pelka brata jednego/ iakoż wysłany porządek/ albo dwu/ iako Długosy roztropnie
szczęśliwym boiem porażony/ gdy Stoppel do Bolestawa naszego wchodząc na
drodze zmarł/ powtore opánował Jarosław. W nowogrodzie do tego Księstwo/
które był Przedziwław syn brata tego Jarosława/ odiał mu/ odebrał. Redede Książę
je Kozarskie/ znanieństwem zwyciężył boiem/ zabił: a narod on sobie holdo-
wym uczynił. A cze od brata Księstwa porażony/ y z państwem Anowskiego
wyzuty był/ z dobroci iednak/ litości y miłosierdzia brata onego/ nazad do niego
przywrócony jest: iako o tym napisany świadecze. Gdyż Ruskie pójma/ tego odiecia
przywrócenia Anowa nigdzie nie wstąpił: to tylko spominając/ że po dokonze-
niu mezbójney wojny braterskiej/ Księstwo z Jarosławem/ Księstwem Ru-
skim podzielił się: tak iż onemu/ wszystkie majątkości z tej strony Dniepu leża-
cych/ wstąpił/ a sam na Siewierskiej ziemi/ dalej za Dnieprem/ przestawał. Tak
tedy w rzeczach pogodzonych się z bratem swoim Jarosław/ wojnę przeciw Bole-
stawowi Krolowi/ wielkim dostatkem ponawiał. Zaczyn Krol/ nie tylko uż po-
stuchami/ ale też częstym/ y pierwem posłancami Starost/ y Straznikow swoich/
których był w Rusi osławił/ posłany przeciwko mepzysiacielowi z wojskiem wy-
ciaga: Wiodł y Jarosław lud mezbójny/ chcąc wtargnąć do Polski. Datym
wojska w rzece Dniepru zjada się. Postanowił był Bolestaw/ nie mieć potrzeby
dla onego/ chcąc dzień niedzielný przy wieczności zwykły zachować: a temu
potęgę/ zamyślił/ y rady mepzysiacielskie wyczerpnął: aleć

Co wielkiej części wojny Fortuna kieruje,
I w rychle pod czas rady Hetmańskie nicie.

Co y na ten czas przypadlo. Naprzod aborwani bitwo/ Kuchicy/ woźnice/ y in-
scy chłastcy żołnierskiey zgraja/ kome naparować w rzece dzielacy tabory/ wczes-
la: Ktoż potym z obu stron zbiegając się żołnierze rozstrzylł. Zaczyn iedni zda-
lek/ a drudzy z bliska/ strzelami y oszczep/ w samey wodzie woju: a zatym wo-
jsko wojsko Polskie co przed się zbiorone/ z obozu wypadł/ rzece przebywa.
Wstać wojna straszliwa: Dus placu wstąpił: Tasi tymi barzicy naskiwali: Sam
Książę mepzysiacielkie za przymusem/ y napominaniem swoich/ nogami zdro-
wie wnosł. Co żywo zatym pierzchając z obozu się wysypie. Wielki pogrom tak
w bitwie iako y w pogoni/ posłanarowy y nadwawliwy wiele mepzysiaciel/ wzy-
nił Bolestaw. Zmianowa iednak/ prosiącym pokoy wyczył: podatek nie wiel-
ki wstawił/ wzięte wszystkie/ których iedno/ albo pierwszą/ albo tą świeżą wojną
nadosławiał był/ albo miasto zakładu przy sobie trzymał/ wdarowawszy wolno
wypuścił. Ta wojna roku po narodzeniu Pańskim 1018. przypadła iako Du-
gosy roztropnie. Nieprzebrane tedy z tymi którzy powiadają/ aby wojnę Ruską lub
te/ lub pierwszą/ miał Bolestaw Krol/ dla tego podnieść/ iż mu siostry Jarosła-
wa Książęcia/ w stan małżeński odmówiono było/ Ktoż potym za gamratke
miał mieć w sobie. Abowiem dajmy to: że Pan cnotliwy/ y wstrzemięzliwy/ który
nie lepszy poddanemu/ iako zadanu swoim władali/ temu w lata podestij/ y z wielu
praw znanieństw sławny/ tak barzo chęć do siebie swoim pobłażał/ że dla nich
miecze sobie żony sukac wolal: coż była za przyczyna/ czemu o nie tego infego
prosu/ a odmówione wojny dochodził/ pomierzał w siebie w zakładzie/ iako
sie wszystkie rzekł/ trzymał: albo wojnę dostawoży oney/ czemu w owdowiał/ za
pokoju/ a nie za wlasną miał sobie żonę/ pomierzał w niej tak barzo łochal:
y Ktoż nie winne/ nie była/ że mu iey brat odmówił: Ale opuszczam spieszania.
Zerząd pokoyu/ obwarowawszy się Bolestaw/ przyczyniwszy y rozszerzywszy na
wszystkie strony granice z chwałą y sławą panowania swego: ostatek wieku na
pokoy/ y na obstarłowaniu rzadu/ w Rzeczypospolitey trawił: dumnastu ma-

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

Wielkie Księstwo
Litwy
przez gwałt Jarosław.

rac Senatorow/ których był ze wszystkich Polski co namiędnych/ doświadczon-
nych/ w lata Ktemu/ y w rozsadet co namiędnych wybrał. Tych onile ra-
zow wolney myśli zająć chciał/ zarosł y z jonanu/ do stolu swego na wczes przy-
zywał: iady odprawo/ wai: chudszych/ którzy dończenia spraw zadwornych o-
czekiwali/ kosztom/ y żywnością podczymował. A powiadają to o nim/ że czter-
dzieści stolow długi/ roziawszy mniejsze/ na każdy dzień przygotować/ y potra-
wami zakładać rozkazywał: do których/ kto iedno chciał/ siadać wolno było. W
drodze/ gdy chłopka prostego/ albo wiec osłupianego obaczył/ wnet go przywo-
łać do siebie rozkazał: y iesli y ten/ w czym uczynności jego potrzebował/ wypyt-
wał: co iesli on na potężniejszego stylował: wnet Krol przywoławszy do siebie o-
skarzone/ y wyrozumawszy sprawę/ iagodne go strofował: a przygroziwszy aby
tego drugi raz nie wyrzadzał/ sprawiedliwie się we wszystkim wstrzymywał.
Kto zaś z podległych/ sprawy swej w sądu/ odprawić nie umiał/ tedy ko-
stem swoim prokuratory przydawał. Aleć na ten czas nie wymyśleli mieli prawa
Polacy/ y przetoż w długie nie wdawali się sądy: lecz iako sama słusność wstę-
la/ tak trudności swoje miarkowali: a pod czas sąbła w poiedyntu sprawy ich
rostrzygala. Wielkiej ceny był mąż bitny, a niż Prokurator wykretny, kłamać, ślać,
potwarzać, cudzego pragnąć, niegodny mnożyć, gą rzecz skądąda, y niewieczni-
miano. Stodzie wiecy/ a zgola sama tylko w ludziach onych Kwiecień chęć do
sławy/ y zabawy wojenney. Te Krol ludzkości/ takłowości/ y szodroblwo-
ści swojej rozminął: te pomierne strogosci/ w ludziach zatrzymował: za po-
wodem żony swej Judyty/ przewyborney białogłowy/ która przed czasem wco-
rey wojny Ruskiej obumarła: a abowiem gniew/ y surowość meza swego zmię-
czając/ na gardło osadzonych wpiasła. Ktoż dobroć takim naprzod przykładem
słynie: iż dwu młodzieńcow narodu ślacheckiego/ na gardło dla występu kaza-
nych od Krola/ tajemnie zdrowych/ o czym Krol nie wiedział/ kazał zabić: a po-
tym rychło czas wpatrzywszy/ rozminął o nich/ iako by to o straconych przyto-
czył: a zatym Krola do miłosierdzia skłonnego obaczywszy/ pokorne z miertorem
Pany przedmiem/ od śmierci młodzieńcy ony wyprosił. Nie był tedy mekomu
tak ciężkim Bolestaw/ iako tym/ którzy wiary chrześcijańskiej odrzucali/ kościół
gwałcił/ duchowienstwo krzywdził/ y potwarzał: do których występko/ iż lu-
dzie ślacheccy/ częścią zwoyczałem zastarzały mezbójności/ a częścią rozpust-
żołnierską rzuciwszy się/ dziećmić odmawiali/ y kapłany pobili/ przetoż pryn-
cypaty złości takiej ścinać/ a wczesni pierwoy słowy/ strofowaniem/ a potym
zas biciem karać/ nie zamedbywał. Do tego Włkopy/ y kapłany/ iako sami przez się
wrażał/ tak y innym wazyc rozkazał: ani śledzić/ gdy widział przychodzącego/
abo stojącego kapłana/ aby był on pierwej wsiadł. Tenże Krol na początku za-
raz Krolestwo/ sposób zolbu Kycerstwu Polskiemu/ po wszystkich krajach/ co na-
sy Woiewodztwoy albo powiaty zową/ opisał: tak/ aby każdy Woiewoda z powia-
tu swego/ według opisanu/ pewną liczbę żołnierszą gotowego/ na wojnę od
Krola przypowiadając/ stawał. Na mieszany też te wiozyl powinność: aby ci
pewną liczbę ludu piechotnego/ wożow Ktemu żywnością wśelał/ na spieszowa-
nych/ na pogotowiu mieli. Ktoż potym obyczaj zym wzywaniem na wola każde-
go przyśedi: nie bez wielkiej R. P. środy: o czym dostateczney gdzie indziej pija-
ło się. Wiozyl Ktemu na mieszany powinność podwój: przez Ktoż iesli co po-
trzebne/ a R. pospolitą zachodzącego/ zawiato się w Krolestwie/ aby co namię-
dziej dawano znać Krolowi: a Krol wzajem aby przez te podwoje informacy-
iako by z tym poczynąć/ przysłał y opowiedał. Co także za zym wzywaniem
naszych czasow/ o wielki ucisk przywodzi mieszany: iż tyla lat/ po pierwszym
wydaniu tej księgi/ porządek tych podwój odmienny/ a znośniejszym/ y wczes-
niejszym jest uczyniony: za wynalazkiem y dobrociwa rade Krola Augusta: com-
ia w opisanu Polkiej przetoż. Obwarował też Bolestaw zamkow barzo wiele/
na granicach Krolestwa: Ktożby wczes/ y przytuleniem tak ślache/ iako y po-
spolitu/ przed gwałtem mepzysiacielkim były: y gdzieby zlodziejstwa/ y wśela-
kie domowe zbrodnie karano: naziady y wędzierstwa pogranicznych zawościga-

Otto Jelling.
H. Mutius.
Bonifacius.
Battio Boles.
Hawie y Miesz.
Hawie.

Panstwo Rym.
Kieny nigdy nie
holdowali Po-
lacy.

AnonimFrancus.
Kronikarz Pol-
ski.

Lampert Sáf-
nab: w Kroni-
ce Niemieckiej.
Herman cōtr:
w piz datka
Kroniki Swojej.
Kronikarz Abo
Wilsowie Kon-
radowi holdowu.

R. P. Lubeca.
Grabowie Sol-
facy.
Michaelburg.
Rugley y Pomo-
ran. Książca
Wagrabstwo
Brandeburkie.
Lubskie y Ká-
mienkie Dioc-
eze niekiedy w
Polisce byli.

Wojna Pomo-
rzańska.

cijski. A co ciż Kronikarze a z nim Bonifaciusz pisał: takoby Konrad Cesarz Bo-
lesławowa Krola iż sie on za panowania ięse ięentyka tytułem pieczętował Krole-
wstwem wazył y holdu płacił me chciał / częstem y częstem botem poraził y zhoi-
dował: itemu Mieszko sına tego nieco potym / gdy mu także posłuszeństwa
odmawiał / wyrzucił a brata tego Ottona / od Mieszka wypędzonego / na pań-
stwo przyprowadził: y aby zarym Mieszko wygnaniec / do Czech uciekł / od Wde-
ryka wydany był Cesarzowi / a wstąpił także y dobrociwość wznowił Cesarzka /
wierney opiece ię poddał sie a potym wrócił sie do Polski / dział w Kieście
miedzy bratem a sobą uczynił: gdzie pome hawie tytułu Krolowskiego / na Kie-
jęc przestawiał: nad to aby Polska holdowna y obowiązala Państwu Rzymkie-
mu / tedy sie daleko w tej mierze obłądili od prawdy: Gdyż ani Konrad / za cza-
sów Bolesławowych panował / ani Bolesław Krom Mieczysława abo Mieszka /
sına męce nie miał: ani tenże Bolesław Korony Krolowskiej / swowolnie sobie nie
przypisał: lecz iż od Ottona trzeciego Cesarza dobrowolnie darowana obiał /
y potomkom swoj dostrzymał: ani tej Konradowi wieli męch wojen postromych
rownie iako y domowych / rozszerzaniem czasu do wojowania / Polakow dostawać
nie mogło: A iż Panowie Polscy Komecznie mgdy żadnemu Cesarzowi Rzym-
skiemu nie holdowali / śladnie te Pijarzy / darowali / feni y prawdy / swowolnie
try nauzyć może. Lecz częsta iakoś Polki / iakoś wyspy / namięci / lub przez
poddanie / lub przez gwałt / wrzawili / Niemcy / chęć sie oddawali / że iż wstąpił
Korone podbił: y tak co o tym ieden od męch / iakoś wstąpił / ale iż
nawymyslał / co potym do pisma podawali / drugich do wierzenia y do posada-
czania przynosił. Francuz ięci / który nie wiele potym / sprawy Bolesława
trzeciego / y przed nim ięse Krolow w Polsce panujących / trzema Księgami opi-
sał / żadney wzimant / ani o bracie Mieczysławowym / ani o Konradzie / aby
kiedy który z nich na Polskę wojnę podnieść miał / nieczyni: wiec ani Lampert
Safinaburgensz / abo Herman Konratt / chociaż to onych wieków bliższy / y
coby do chwały narodowej Niemieckiej przyległo / pisał: Herman
wprawdzie nie pominał wspomnieć Lwów / które widze Francus Wil-
sami nazywa / to iest Słowaków / z te y z owe stronie Panu rzeki Rabin-
skiej abo Pomorskiej / mieszkających: o których powiada / iż gdy Wierzbine
zameczek na pograniczu Sasiu wsiel / Konrad ich pogromił / y holdo-
wstwami uczynił. Od tegoż to prawie czasu / gdy sie od Polski Książca y
Orzednicy Krolowskiej odstrychneli / Książca / Lubeca / oddawali potym od
siebie władzę / iednoradziwa / zpanowała. Z męch Grabowie / Solfacy / z męch
Michaelburgensz / abo Magnoborsz / wiec Aldenburgu / Rugyey / Pomorzan /
y męch mektorych kraj / Książca y Grabowie / wczorzy sie / o wielkie rozszerzenie
dzierżawy Margrabstwa Brandeburskiego / wczorzy sie / o wielkie rozszerzenie
przysię: Aleci Lubuskie y Kamienie Diocjeze / iż potym Polakom odieto / swia-
dzą grof s. Piotta / o którym męch pise: abo iem grof s. tego podatek / tylko
na jednego obywatela Polskiego / Krolowsz / włożony był: płacił go wprawdzie y
po dziesięciu Lubuska Diocjeza: Kamienie zaś iż potym / stolica Apostolska / z
osobliwej iaki swej wyzwołał: za wyswobodzenie z wzięcia Legata Rzymkie-
go. Naostatec / iako raz dierżaw onych ostradali Polacy na on czas / tak ich wie-
cey mgdy posęgnąć nie mogli: wstawili Pomorzany na tam tej stronie Odry
rzeki mieszkające: przeciwko którym / abo iem sobie Książca iedno potężne y war-
chołwe za Pana byli obrali / podmost wojny Mieczysława: męch z sobą Andrze-
u / Bele / y Lewente Węgry / sınıy Władysława Łyżego / a bracia strzeżeni Ste-
phana Krola Węgierskiego: którzy przed Piotrem / tegoż to Krola sınıstrzencem /
iż po śmierci Stephana Krola / w Krolstwo gwałtem wsiadł / wsił byli do Polski.
Z tem tedy / y z wielkim ludu swego wojskiem / gdy wsił w ziemie ich Miecz-
ysław / zależa mu ożymie Pomorzani / y zaraż swoich do potrzeby sınıne: co
uczynił / nie żeby siłom swoim tak dalece dufać miał: lecz bojąc sie / aby ludzie
tego rozmyślili / y wprawdzie sie w zdradzie swej / zając iż sobie kiedy nowe
go Pana obrali / serca do mego nie odmiemeli Aleci megrabnośc Mieczysława.

wa czy

wa / czynia mu o zwycięstwie meci nadzie. Potym sie w tym sfodliwie
barzoniastym gniem męci sie zdrady Kaje a owym też rozpacz o dostapieniu mie-
tosierdzia / do gardł sie brome radzi. Aż na ostatek zcofiawiy woyska / wstępnia
Pomorzanie y pod władzą Krolowską / przychodzą: zaczął Krol hersty rebelley pości-
nal / pospolstwem iednak przebaczył: Książca zaś ich w potrzebie zgwał. Mieczorzy
wdał / że go Bela przeonał w bitwie porębnowej zabił. Znamienita tedy cno-
ta y dzielność w onej potrzebie zalecia Bele. Przetoż Krol wydawsi zań corie zia-
ciem go swj uczynił / y Pomorzany mu w posagu puscił. A ostatek też zamedbał /
y mgdy do powetowania dierżaw przez sie wpuszczoney / wmyśli nie przyłożył.
lecz na gnusności y ościłości wiel swoj zasądziwość / wosytek na rozkoszach zut-
fena y dotykana pochodził trawil. Tej powiada / iakoby przeciwko przy-
stojności Krolowskiej / z toż małżeńskiemu miał wykraczać. Zeme iednak swoj / la-
tomey / y meipol oiny meci / tak był obowiązany / że podług wolej y roz-
mienia / iey Krolstwo sprawował: Krola / gdy Krol w głowę zasiedł / rozumu ostr-
dał / wosytek zaraż rządy Krolowskie sobie przyprowadził: czyni wielką nienawisć
ludzi przeciwko sobie / y Krolowi / wzburzał. Z choroby tedy oney / nie długo
barzo potym umarł Mieczysław / Roku Chrystusa Pana 1034. zaczął w Po-
znanu pochowany legł. Ciotki megrabny / tey / płochy / y za rada ro-
zumiow miodych / a zony swej / postępnacy. Zład to wrosło / że w swych / y v
obcych / w towarzyszow / przytacił / y w meprzynacił / iednak był leżeże ważony:
tak iż na sobie samym / prawde przypowieści Greckiej wyraził / Krola tak opiewa-
ła. Synowie Bohaterzy zaraż sfodliwa. Krolował tedy lat 9. był 44. Pisa-
mektorzy / iż go Czechowie na rozmiowie iedney / przez zdradę pomorowsz wtrzebi-
li: który potym ofalawsi / nie długo żył / po śmierci oycy Bolesława.

Pomorzanie po-
tężni y do Pol-
ski przyprowadzi

Bela ięci Krola
Polskiego Książ-
ca Pomorskiego.

Wstąpił Miesz-
ko Krolowski.

Książca Białe-
gostki.

Rok 1034.

Mieczysława po-
mianę w rwał-
sınıy ob Czech-
ow.

KRONIKI KRO- MEROWEY Księgi Czwarte. INTERREGNUM.

Kedyego Krol Mieczysława odumiał syna
pozostalego Kazimierza / pod którego czasem zaczęła
trząsanie ziemie przypało: co tak rzecz rzadka / y me-
zwyczajna iest w Polsce / iedno pułziemney: że iedro-
przeraża sie / zawsze to sobie ludzie za wielki cud biorą:
iako y na ten czas brali. Ten tedy Kazimierz / lub co
roku 20. iako Długos mniema / dopędzał: lub iako te-
den Francuz chce / dziecina ięse był: nie zdał sie byż
spojobnym / aby godnościom y pracom Krolowskim
zdołać mogł. A przetoż za zdanem wosytkiego zładu /

ktory był do Gmiesna na toż samo zezwany / nowego Krola Koronacy / odłada-
ła: a tym czasem rządy Koronne / y wosytek władzę Krolowską / przy matce Kazimi-
rza Krolowej Rymie / ostarowa: Ktoż wladze na sie zazywsi / meciasta / rzo-
mo nabożna / y swiatobliwa / iako sie wdała / a rzecz sınıa sınıata / chyera /
y iakoma / rozmaritemu y meznosnem podatk / a meza wstawionemu / lud barzicy
a barzicy cimeci: nowe sposoby zbierania pamiędzy wymyslał: Polaki o iem
przenosił: a Niemce zaś swoie iako mogąc zdoła / do rad tajemnych przysyła-
ła: tych

Trząsanie zie-
mie w Polsce.

Wiel Książ-
ca.

Książca Krolstwo
sprawował.

podatki nowe
y lekkie wwoje-
nie Polakow.

Polacy iako po-
stąpił panom
swym.

Polacy iako po-
stąpił panom
swym.

Króla wchodzą
Polacy

Salefeld Pa-
pula.

Roż 1036.
Stephan Krol
węgierski z sy-
nem i synem i
młodym młode-
m S. polskim.

Książę
młodym.
Stan R. p. pol-
skiej barto za-
mieszany.

la: tych na godności / tych na wrzedy wysładzała: tych bogactwo y osiadłości
mi / kromi roślanicy ich biegłości / kromi cnoty y zasługi / wzmagała. Co widząc
nie chętnie ponosił / Polacy: prosił / Krolowey / aby na tych rączey ktorzy mieczem
krwio / y gardłem swym Krolestwa broni / y do takiego rozszerzenia / takie za Bo-
lesława było / przywiebli / a niż na postronnych / y niż na chwastów swoje / wie-
tchy względ miał. Acz, przy, wiele Polacy Panom swym z chęci pozwałała y prze-
baczała, nie zwykli iednak froższego, niż ma bydy, panowania ponosić: y chociaż o-
ni nad inſze narody cudzoziemca, w ktorymby iedno cokolwiek cnoty y dowcipu wi-
dzieli ślania: lecz aby ten we własney oyczynie ich miał przodkować, a niegodny
nad gednego, aby miał bydy przekładany, nie kręczy. Ktoremu słowy gdy me me
mogli ro Krolowey zbudować / naprzod sami między sobą szemrali / a potem w
głos wołali / iż męstna aby kiedy meżowie / tak cięście y męstniarstwo / obcy
męstniarstwo panowanie / cierpieć długo mieli: A tak co możnięcy / wżajem Krolowey
rozkazania zamieczywali: a niektórzy na osiadłość dobra y na podarki Krolowey
targali się. Na ten czas mecheć pokryte / nieznali / y darowe menawości w sercach
wtaione / na śanie otworzyły / nieprzyjaźni / występowaly: Buntowały się samy
lie / y wſzystkie prawie rzeczy pełne rosterkow / pełne rozruchow były. Sączym o-
bawiając się Krolowey / aby w takiej rozpuszczaietronych przeciwko sobie wmy-
słow ludzkich / na co gorſzego nie przyszła: spośob / iakby z Polki z synem / y z
Tiemcami swymi wniknąć / tajemnie przemyślowa: Krolowey / z wielu
rzeczy kosztownych / między ktorymi dwie Korony Krolowey y Krolowey były /
wylupine: a wchodząc z Krolestw / w śiemni Salkiey opada: gdzie pod Konra-
da Cesarza podpadły / a onemu wiele wponunkow / wiec przy nich dwie Korony
z Polki wniezione / darowawſzy / Salefeld od niego (iako chce Wapowski) albo
Maydeburg y Brunswik miasta z śiemni przyległościami / lub to kupnem / lub
darowawſzy / bierze. Piſe inſy / aby Kazimierz nie razem z matką wygnany był: ale
dopiero potem / gdy widząc okrucność tych ośob / ktore matkę jego wſtapienia
pryczyna były / a opieki / władze / y bunt wielkie zaciągaly / z Polki tu Węgram
wdawſzy się / do Stephana Węgierskiego Krola / poroimnego swego wſe miał:
Aż tamtąd po zſeści Stephana / ktory w Roku Chryſtufowym 1036. obumiera-
ły / z synem swym Emerykiem / w poczet swietych iest policzony / od Succes-
ora y siostrzenica tego Piotra / żywności y ludem opatrzony / matce do Sas ode-
rany był: Krol am Czechom mecheć iednak bydy wydany / ktorzy go pod pokrywę lico-
ści / na państwo rzetomo wzywając / zabie myślili: przagnąc tak nad wywabionni-
y Kłaski od dziada tego Bolesława wſtępy zemścić się / y tym warowemſie bezpiec-
zeństwo Krolestwa swemu przemyślic: Abowiem rozumienia niewiem czygo /
ktore Wincenty wnoſząc wdaie / iakoby Kazimierz ten / iestem memowiatkiem / po-
śmierci matki swey / ktora przy rodzeniu onego obumiera / tajemnie przed ma-
tą (gdz ta aby memowiatko zabie rozkażal / na mezu wycykala) w Kłaskorze
męstny zatrzyty. wychowany. a po zſeści oycowſkim / gdy zamysły y sprawy Krol-
owey maco inſy tego / menawisc pomieſzala. iakoby przez tego co go wychował / ob-
tawiony / y od Polakow na Krolestwo oyczyste miał bydy wozwany: tedy tego mo-
wie / rozumienia / y zbnać czyni wiecey nie trzeba: iaronie abowiem to go samo
pocłona / co zaraz powiem. Zwoła tedy macierzyński iachal do Lutki Kazimierz-
aby tam dowcip wczewem wprawił naukami. Tamtąd po kilku lat na przedce /
ziemię Wloſką / y Opata Romualda s. wiedzawſzy / w Aluniatu do Kłaskoru Re-
guły Benedykta s. wſtąpił: y znowo zatonmicy poprzyſtał. Po wſtapieniu Krol-
owey y syna Krolowſkiego / wſyſtka Polka iako żarliwoſcia ſalona iako za-
razona / zerkwio / a zalenym morderstwem / pomieſzana byla: goſcinice y prze-
chody wolne lotry / a zboycami oſadzone / wſi miasta wypalone: męstna ze
wſad: Mieszkanie y Potentaci chorągwie zmoſſy w Krowie boie zachodzą: a
im kto iest śnielszy / tym wietſza zgrata totrow nazbierawſzy / doba cudze najeżdżaj:
darowe dziedzice z wſaſney oſiadłości wypędza: Bogacze zpienione / y zamożſte
goſpodarze / kromi braku zabia: potomstwo ich wyrzuca / przez gwałtowny / y
do bra pobitych sobie przywołacza / Panu wczew / y meżatni poczeſnie / stomo-

time o

time o zſchwoſcie przywodzi. W tak wielkim ſpuſtoſeniu y poroſcham / chłopi na
oſtatek roley / probot zwykłych pomechawſzy na wſaſne pany y dobrodziele poroſta-
ta / na wymiſzenie narodow ſlacheckich iaronie bunt y wcie-
mieſzenia darowego / przeciwko wſyſtkim zawnarowſy menawisc / wielkim okru-
ciemſtwem y morderstwem dochodzą: Nie przepuſzczono ani Duchownym: nie
ſolgowano koſciolom: żadnego na oltarze / a co gorſza / na ſwigoſci ſame /
baczema me bylo: do pierwoſey prawie gruboſci / y do pierwoſey niepobożności
wraca się Polka: Senatorowie y Biſkupi na mieſca pokryte wſtępiſy: zgotą
zewſad mizerny y oplakany Rzeczypoſpolitey ſtan wynikał. Tę nigdziey nie
było bezpiecznego / męst me miał me wſaſnego / ani męst me był prozen nieſczę-
ſcia. Tęgoż czasu Maſlaus / albo Maſoſ / ktory był w Krolu Mieczysława Pod-
caſym / człowiek moſny y śmiaty / dzierżawy w Plockim Woiewodztwie / a na
pograniczu Pruſkim leżące / między ſwoie zaſarpuł: do ktorego gdy ſie zewſad
wielu tłum ludzi / częſcia gwałtem a woyna przyciſmonych / a częſcia przed
potężnięcy bez prawiem y Krowdami wchodzących naciskał / w mezmierne ry-
chto zamogł ſie potęga. Sączym Krow on pod władzę ſwoie obierał. Maſowſem
od imienia ſwego nazwał: Wiec do Kłopotow domowych przybłataty ſie nie-
przyjaźniſcie narazdy: odkrywały ſie przeciw Polakom / narodow meſtedy zhold-
wanych / przyſięga powlecone menawisc. Z iedney ſtrony Jarosław Krowe Ru-
ſkie / ziemem y wodnym woſtkiem Bugiem rzekę przyplawionym woſtkiem kraie-
co teraz Połeſiem albo Podlaſem zowiemy / dzierżawy Litewſkich a Pruſkich pa-
now (przed kilku iednak lat do Krolestwa Polkiego przywroczone) aż do tej kra-
ny / ktora potem Maſowſkie obierał granice ſplundrował. Z drugiey zaś / Prze-
dzisław Krowe Czeſkie / obierał po śmierci oycy Wdelryka / za pozwoleniem Ja-
romierza ſlepego ſtryja ſwego Aſieſtwa / z potężnym woſtkiem kraie Sławſka /
ktora inſy potem Sławſkiem nazwano / y Wielka Polka iako na dalek popuſtoſy /
Wroclaw / Poznan / y wiele inſzych pomieſzych miasteczek wylupil / zapalił / pici-
żadney / ani wielkowi ludzi ſedziowſch nie ſolgował / od koſciolow rak mezbójnych
y ſwiotokradzkich nie powoſciagał: (gdz o Krowie me trzymam z ſagietem
y Sylwſtem / ktorych / mieſta ſamego polozone / przekonywa.) Smezo iednak
miaſto glowne / lecz nie obwarowane / ktemu w obywatela y w obrone zubożale-
za pierwoſym wpadnieniem obiał. Gdzie gdy na rozkażanie jego / do wylupienia
Tumu / albo koſciola Gmeſmeſkiego / żołnierze przyſli / kilkakroć chęć wpaſć
do koſciola / nagiła ſlepotę y choroba ſpiacę doſkmeni / cudownie wpaſali. Był
w woſtku Przedziſław Biſkup Pruſki imieniem Siewierz: ten gdy ſie woſyſcy na
on cnd pozdumiewali / a puſtoſenie koſciola grzechem bydy wielkim kłado / ro-
zwoſztł im / mowiac: Nie prze chęć / ktora macie do wylupienia koſciolow Czecho-
wie / lecz prze grzechy nieprzyſtoyne / a okrutne / y zſilne wyſtepki / ten ſpak y
ſlepotę Bog na was dopuſzcza: ktorego gniew / ieli trzy dni poſzcząc / błagać nie
przeſtaniecie / ſzczesliwie w tej mierze / wiercieſi mi / powoſdzić ſie nam będzie.
Sączym poſt wypelnawſy Czechowie / inſy bezpiecznięcy za powodem Biſkupa zdra-
dnego / w koſciol ſie ſypia: gdzie złoto / ſrebro / wbor ſwiecony / y wſyſtet zgotą
ſpzet koſcielny / co doſzedu wylupia: piciu paſtelnikow / ktorychem w Bo-
leſławie opiał / ciata / gdz tam od Krola ſwiotobliwego przemieſione y pochowa-
ne były / z ſobą zabierają: nad to ciata Gaudencyuſa Arcybiskupa Gmeſmeſkie-
go / ktore były ſtudzy koſcieln na mieſce ciata Woyciecha S. podrzucili / y po-
bożnem kłamiſtwem Czechom wkaſali / wywoſa. Wſaſne abowiem Woyciecha
S. ciata / inſy ſtudzy koſcieln w truchcie zátapali byli. Chociaſ to Czechowie
chelpia ſie / męst koſci y podziſdzien / tego to ſwietego. O czym ia przed trocha
lat z Ferdynandem naznaczoneſm Cesarzem / przez wſtawiczeſne ſiedm lat przy mi-
poſeſtwa imieniem Krola Augusta odprawiać / w onegoż ſwietego koſciela
przyjaźniſto wmarowałem ſie. Lecz do rzeczy przyſtapie. Ten tedy lup wywoſyſy z
Polki Przedziſław / w koſciela zámku Pruſkiego zioſyt: wywoſyſy ciata Aſyſty-
na / iednego z piciu pomieſzonych Puſtelnikow / ktorego Womunczanom w
ſtapił. Co wſyſtło w Roku 1038. przypaſło: Nieprzeſtaie abowiem z ſagie-

Podbany
bunt przeciw
panom swym.

Sludy Boj
bay Swieto-
ści gwałt po-
noſa.

Maſlaus.
Ertan.

Maſowſe.

Krol Pol-
skie w Polſce
plundrowa.

Czechowie po-
ludnowe y za-
hodne.

Wroclaw.

Wicemo wſte-
y wylupione.

Lub wſtę.

Wicemo na-
mowy B. pici
Woyce.

Ciata wſtę pu-
ſtelnikow y G-
denciuſa wywoſ-
y Czechowie.
Ciata Woyce-
ch S. zátapione

Roż 1038.

tiem

Oziębienie Po-
słancom Księ-
żęstwa Silesii
leże w Rzymie.

Genrik syn Con-
radora Cesa-
rzem.

Pomoczenie
Polaka plondro-
wani.

Wzrost pę-
now Polak.

Słabość rządu
Księstwa.

Postawienie po-
Książęstwa wy-
gnanego.

tem który siał rzeczy / a marnych / o tej wojnie klamliwie na rozniesiał: **T**o
jednak **P**rzedsław / mgdy potym / rzeczy wojny złupionych nie przywrócił **P**ola-
kom: chociaż go oto **S**tephan Arcybiskup Gnieźnieński / który **P**olaćmiem o da-
na miejsce **D**obry tej **P**olaka nastąpił / prawem w **R**zymie pociągał. **O**wo-
tę tedy **S**łody / ślad zaraz przywodzi by był **P**olskie **C**zech nie wzięty / by go była
dowiad domowej wojny / którego z nim **K**onrad Cesarz chciał pokusić / a syn ię za-
siał y **S**uccesor jego **H**enryk podmost / nie zaciągnął. **W**spomina temu **D**ługosi-
je tej y **K**onrad Cesarz / będąc podarłani y prośba wstawiczą **K**rolowej **R**ury /
do pustoszenia krajów **P**olskich pobudzony / wojsko na **P**olskę zesłał: które jednak
nie głęboko w ziemie zafedłszy / y mało co poškodziwszy / rychło nazad odešlo:
Co ślad ze dwu miar czynu Cesarz / że abo nie pragnąc sam wojny z **P**olaki za-
daniu tylko **K**rolowej iatokolwiek się chciał zachować / abo go też od dalszego
plundrowania / rozruchy **B**urgundyjskie / y **W**łoskie / do pomarkowania swego /
a podobno y wojna **C**zech odwoływały. **A**leć niewiele potym żywota dokonał /
na miejscu panowania swego **H**enryka syna zostawił / którego był ieseze przed
śmiercią dobrze Cesarzem / abo **K**rolem **R**zymu / za spólnem zdanem **P**anow
Cesarza obierających / samże uczynił. **Z**aden jednak oprócz **D**ługosia nie wspo-
mna / aby **K**onrad na ten czas wojny miał podnieść przeciwko **P**olatom: **S**wiad-
czy tej **F**rancuz / iakoby tegoż czasu **P**omoranie / którzy byli od **K**rolestwa **P**olskie-
go odpadli / **P**olskę splundrować mieli. **B**ędąc tedy przez całe fiesclat / tat oeru-
tę narwalnością rozruchom ciemniej y złością **P**olacy / a bojąc się aby ta
powódz rosyrtów / dawno żywiołowego **K**rolestwa / wniwecz nie zatopila: iako
tego rządu / godności / y powaga celował / tak domowych rosyrtów nieco wpu-
sca: **K**rzywd własnych pomiekad wstepnie: wraży dawne wzajem zacięta: a o
R.**P**. przemyślano poczyną. **Z**aczyn przez posły w rzeczach koronnych porozu-
miano się między sobą / zaszło do **G**niezna stanowią: **G**dzie się chwyciły / o oyczy-
znie radzi. **P**rzypadali na to wszyscy / ięśli znów pod **J**ednowładztwem nie pod-
dądz **P**olski / **R**zecz. **J**adnym sposobem zupełnie zdrowa bydz nie może. **W**szak
kogoby obrócić ronili: **J**edni aby **K**azimierza / do państwa przywrócić / ronili **D**o-
lestawia **K**rola dobrze onym zasłużonego / rozumeli: **N**iepozwalali drugzy / mo-
wić / że się obawiać potrzeba / żeby on oycowski oświecenie / a macierzyński
latoństwa nasładować / wsiyskiego nie potracił: y aby potym wspomniany
na wygnanie y **K**rzywdy swoje / srogim mścicielem / y sirowym nam oświeceniem
nie ofat. **L**ecz gdy się żadnego z swych niezdato **P**anem wzięć. **Z**agraniczn
zas **P**anowie / jedni w nieprzyjaźni z nim mieszkali / drugzy podolac tak wielkim cie-
żarom nie mogli: a trzeci zaś trudnością y rozruchem domowym powadzi
byli / przemogła przecie strona / która **K**azimierza gósić / kolwiek był / szukać /
błagać / y na stolicę wprowadzić / radziła: potężując go bydz tworzy młodziem
świebodney / synem oycy wielkiego / y je śladnie odpuszczenia prosić / miał
występek przebaczyć: iłomność zaś natury jego / wsiysko nam / powiada / lepsze
po nim / a niż po oycu jego y matce / obieć. **A** do tego / nędze y potulanie wy-
gnania tego / nie w rosyrtach / nie w nieczoty / lecz peronie go w rozum /
w opatrność / y w skromność / wsiysko poprawiły. **W** tym zaraz **P**ostowie dla
wzroania **K**azimierza co z przedmieszkich osób wybrani / dostatkem podro-
żnym / y dary kosztownymi / które **P**olacy spólnie złożyli / opatrzeni / w **S**asiech
do **K**rolowej **R**ury przychodzą: w pominięty oddają / w iakimby szczęściu **R**zecz.
Polska / y iakaby przyczyna drogi ich była / pokorną y żalostną przemową opowia-
dają. **L**ecz zła / y nie wblagana mierzwa / prośby ich odrzuca / wygnanie swoje na-
oczy w wyrzucanie / mierzem szczęściu wtrapiionych **P**olaków wraga: a żeby syn ten
na prośby ich pozwolić miał / nie wbespiecza / ani obieć. **K**torego / powiada /
wasi nieczota złościwo oto przywiodła / że dla nędze testłwey / a dla rosyrtu wy-
gnania do **F**rancyi wstąpić / a potym żywot zakonny przysięć w **K**luniu mu-
siał. **T**aka odpowiedz od **K**rolowej odnosi **P**olacy / do **K**luniu prosto się pu-
ścili. **N**azdnie **K**azimierza **K**arolem nazwanego / y już nie tylko **M**nichem / ale

też Dia-

Książęstwo
Rzymu.

Strona ob-
pamięci Książ-
mierzowa.

Polacy post-
wie do Rzymu
iada.

Obżenon ro-
spisano Książ-
mierz.
Papież Polaki
powinności /
mi obowiazał.

Groß S. Pio-
trę / aże Świąt-
pięć.

Chcąc Henryk
Cesarz / a przy-
ciwło **K**azimie-
rzu.

Wzrocie
Kazimierzowe.

też **D**iaconem poświęconego: omarwia przed nim występek wygnania / którego
przyczyna z **K**rolowej wrosta. **P**rośba aby wyrzucił na wtrapioną / y prawie wywo-
coną oyczynę: aby przyjął opocowskie y **D**ziadowskie **K**rolestwo / a wchronił ie od
zguby ostateczney: gdyż w nim samym nadzieie zafadził **P**olacy: których ięśli
ielse ta odehyd / bez wątpienia wsiyskim z gruntu wpaść przychodzi. **L**askawie
on zalał się ięszu / w te słowa odpowiada postom. **N**ie mam ja ząprawde **P**ola-
cy / ale nie potiemu / sadowi **B**ożemu. y podobno też niektórym z tożsiom rodzicom moich,
przyczyna wygnania swego przyczynać muszę: przypadku nieczęśliwego namilsey o-
czyzny, która przodkowie moi w ozdobie wielkiej oślawili, serdecznie lituję: y do pora-
towania oncy wsielską radą, y pomocą, byle powołania mego nienaruszyło, przybydź nie
nie odmawiam. **N**ie ięstem abowiem niewiadomym, że

Wielkiey zapłaty zawię w niebie ten doznawa /
Co pokoy polspolity wielom przemyślawa.
Tuż / który sam zapadł w pokątne skrytości /
Tylko swego summienia strzeże niewinności.

Ale, że mie inakże zafło żywota posłanowanie, nie moge wiary raz **B**ogu po-
ślubionej gwałcić: nie moge y posłuszeństwa dobronownie ślarszym moim poprzyje-
szonego łamać. **Z**a śmiecem z takiey odpowiedzi / y od wsielskiej nadziei prawie
odrzuć **P**ostowie / sposobow wsielskich pokusić wmyśli. **D**o **O**pata w tym
zakonu wdał się: o toż go właśnie prośba: a serce tego podarłami zmięczyć vsi-
luję: od którego do **B**iskupa najwyższego odestam będąc: me wzdrygał się o-
ney drogi dalekiej / trudy y wtrapienie podjąć: **F**rancuz tedy do **R**zymu przyia-
chawszy / z wielką trudnością / staraniem / y wstawiczym **P**rotertem / zaledwie
na **B**enedyktie dzierwiącym / abo iako drugzy mniemają / na **K**lemenście wtorem
Papieżu wymagał: **A**by **K**azimierz **M**nich / y **D**iacon / od **R**eguly y zakonu wol-
nym zostawał: na **K**rolestwo przodkow swych aby iachal / żone poigł: y potom-
stwo z maza wola **B**oż / spłodził: **P**rzysięm na **P**olaki / aby dobrodziejstwo **S**to-
lice **A**postolskiej wznowiać / na mie pamiętać / włożył te powinności: **N**as-
pizob aby od każdej głowy / wyiarowy stan ślachecki / wiec y duchowny / każdego
Koku po piemadzu na lampa / ktoraby wstawie w kościele **R**zymu **P**iotra
S. gorzala / składali **P**olacy: co y dzis grosem **S**. **P**iotra zowieiny. **A**leż **D**u-
gosz rozumie / ze za **P**anowania w **P**olskę **W**ładysława **L**otietka / do tego ten
podatek przyszedł / ię trzy piemadze y owia rzeszoco / każda co do iedney familiey
zwykła była składać. **D**rugą postanowiono było / aby wszyscy **P**olacy wkrąg
roty / na łstale **M**nichow / podstrzygali / y aby żaden pomiej vsu / zwyczajem
Poganu / nie wypuszczał włosów: **T**rećci: aby świat wroczytych / przy odprowo-
waniu **M**sey świąt / śląc abo rzeźmi biał / na łstale stuly kapłanckiey / z syie
zwośiwszy na sobie nosili. **P**rzysięm **P**ostowie nieodmownie roszkane / y lony
cye **P**apieście y dochowania onych wsiyskie obowiazania **P**olskie. **A** sami sprawo-
wisy podług myśli swe rzeczy / co napredzey do **K**luniu z mandaty **P**apieście-
mi wracał się: **S**łód z wsielcem **K**azimierza prowadząc / do **R**ury za wola onego /
wstepnia. **K**tora / gdy synowi aby do **P**olski nie iedził odradzić nie mogła / do
Henryka zamtad Cesarza wdał się: **P**rośba go / aby **K**orony **K**rolestwa **P**olskie-
go / które **R**ura z sobą zabrawszy / **K**onradowi oycu tego darowała / **K**rolowi **K**ra-
wonemu swemu oddać roszkał: a samego / za starożytnego towarzysza / y przysia-
ciela państwa **R**zymu / w obrone y opietę swą / przysię raczyli: **K**sięze **C**zech
od podnoszenia wojny przeciw **P**olatom / aby zawściągnął: y do powracania go
rzeczy tych / które był przedtem z **P**olski wylupił / przyciągnął: **W** czym **H**enryk nie
trudnym się im / o co go żadał / starcił. **A**bowiem y **K**orony wrocili fiesclat **K**o-
nego warunku ludzi / aby go ci prowadzili / przydal: y **C**zech / z ktorym na ten
czas wiodł wojnę / na pilnym oku mieć obieć. **T**edy w lud podrożny zámogłszy
się / y dobrej nadziei pełen / **K**azimierz / pojeźnawszy wczynie Cesarza / do **P**olski
nawraca. **N**ie ktorey / ledwo co wsielski / granice: ali się wyypnie / drogę mu zabie-
gać / wsielskiego narodu / lat rozmaitych / y pici obotey niezmierna tłuszcza: chcę

J 2

y powinność

Ładzi Kossy po
bojność Kazi
mierzowa.

y powinność swoje okazująca. Tą z radości y wesela skacząc / krola tak wielce po
żądane / wolał iść do Ostrogi obecne iacie / y zdrowie swoje szesliwemu party
tami / głosi / y iżami boynie od radości padać / przyniósł : nawrocone
mu winiute / y pozdrowia : a wszyscy prawie ubiegając się do niego / odpuszcze
nia za występki przeszłe miłosierdzie prosił. A ten także z płaczem wszystkich łask
wrote pocieszywszy : z podejrzenia występu / y z bojaźni karamia / wyzwala : y co
kolwiek było / nie bez wolei to am bez zarządzenia Kroliego / za moie podobno / y
za przodków moich występi / ostatek się / powiada : A iakoście wy mnie / infem
obefciem żyjącego / y na onym przesławiającego / z tak wielką chęcią pragnąc
do państwa przywołali : tak też i ja z sobą / pokoy / zdrowie / a mezgubę wszystkich
wam przynosię. Toż też wziętem po was / wielką dusznością sobie obiecuję : że wy
mnie sposobem / dobrych y czułych Panow w powinności Krolowskiej / postępu
jącego / przy starożytny wierze / miłości / y dobrej wolei swojej / zachować do
konca zechcecie : Tak tedy gestę / nie przeżyżane / a w radości opływające ludzi
zastępy / za nim y przed nim postępujące / do Gniezna do w niezmiernej wczarow
ści wprowadzili. Roku 7. po wstąpieniu onegoż Krola.

KAZIMIERZ KROL.

Kzywrocony tedy do Krolestwa / oyczystego Ka
zimierz / a z wielkim wszystkich stanow Koronnych winowaniem
y radością / w Gnieźnie pomazany y wkoronowany będąc : za
raz posłom Panow postronnych winowacym / y zarwolany fejt
Koronacy / bytnością ozdabiającem / łaskawie / y mądrze odpo
wiada / dając / a szczerobyluie wdziękowanych / do domow od
prawia. Wnet potem do wleczenia ran zainatrzonych K.P. wszystkich siebie y v
niyi swoy obraca : pokoy po polskiej wyrokiem strasliwym waruje. A iż w tak wiel
kim zamieszaniu / y potrojeniu spraw / wrzod wtrapił Koczyp. leczyc / a ni
stargami / sadami / y karamiem rane rozstrząsć / za rzecz potrzebniejszą rozumiał
przećż darowego przykładu Achenow nasładować / tak uczynił. Wiaż pod przy
wrocowsy tych do własney ośiadłości / którzy z nich przez gwałt y napaźdy złupie
ni byli / uczynił wyrok / aby jemu iż na ten czas przeszłych nie pamiętali wrz
wiałże któryby napotym / od gwałtow / łupieństwa / morderstwa / y infego to
roftwa / hamować się nie chciał : wszystkie od niego nadzieje / o dostąpieniu mi
łosierdzia odciął : na postrach iednak infym / krogmiejfych meco / którzy nie
chcieli zwykłego pomiechywali wydzierstwa / z baczeniem przedsia / pokarat.
Koczyp tak domowe powiektiej części dobrze spozadziwszy / na dalsze się obeżyżali
a żeby nadwątłona potęga Krolestwa swego z postronia pomocą iaką potrze
pil / a bez potomości niechodzili / za radą y prośbami poważnego Senatu swo
go / z Jarosławem Kuskim Książciem w przymierze / y spowinowacenie zacho
dził Siostrę tego Maryę / która Panow Konstantynopolskich siostrą wrodziła
w stan małżeński z wielkim posągiem bierze. Te z wielką pompą do Krakowa
przywioziona / y z Tryumphem przyięta / do Gniezna prowadził. Tamże wiary się
Greckiej odrzekając / Kościołowi chrześcijańskiemu / przyłączył / z wielką cere
monią wkoronował / y Dobrogmiewa miasto Marycy nazwał. Jarosław
zwagraw wszystkim prawem / które oćiec y dziad jego na Kuskie kraie miał /
darował : przytężył tylko / a posilki przeciwko każdemu nieprzyjacielowi / na
nim sobie wyniósł. Tym tedy posilkom / a ktemu sześciomset konnych ludu
Niemieckiego / który był z Niemiec dla bezpieczeństwa swego wyprowadził / du
żając : rotorego zaraz roku / w ziemie Mazowiecką z wojskiem skodliwym wtara
gnął. Nie leniwoy y Maslaus okrutnie / zebrałszy naprzedce nie małą garść swo
ich / przeciw Krolowi następującemu wyrędzają : a nie czekając naścignienia posil
kow Pruskich / które sobie był do wojny wpuścił / dacie bierze nieodwlocznie. Po

Króla Krowa w
tychach po
trwożonych.

Amistia.

Przymierze y spo
winowacenie
z Kuskim.

Dobrogmiewa
Krolowa wdzy
Kuskiej obrze
Kup de Porono
wana jest.
Prawa Kuskie
Jako iakowoi
Kstarcia dacie
wane.

Wojna Krowa
walcza.

wstaie

wstaie boy ciężki : naszym gniew y wraza słusina / a tamtym rozpacz o miłosierdziu /
serca y sił dodanie. Rozzerwane iednak / y rozgromione hufce Mazowieckie / w
moc zwycięzcy Krola przychodzą. Sam Książce / y sprawca wojny Maslaus / zwo
tpiwszy o bezpieczeństwie między swem / wciął do Prusaków : za czym od nich / y od
sasiad ich Slonenczykow / Jazygibow / abo Jazwingow / nie tylko pomocy / lecz
ogromne woyska przeciwko Krolowi / snadnie otrzymał : w te słowa im rozważa
jąc : Was ta rzecz samych zachodzi Prusacy / gdyż mna tylko zwyciężonym / nie należy się / ani
popierać / przesłanie Krola Polski / dokąd was samych woimować nie będzie : z których nie tyl
ko hołd / któregoście płacić poprzestali / wycisnąć : ale też okrutnem karaniem / za rebel
lią wdreczy. Bronicie tedy tych / ktorymi się sczyliście / wolności : uważcie / że iż nie ta
potęga v Polakow / która za Bolestawa kwiśnala / y was samych hołdownat. Wielki
gnali ludzi / częścią wojny postronne / częścią morderstwa domowe pożarły : a co go
trocho zbywa / y który jest waleczniejszy / ten zemna rozumie : y częścią w głos / czę
ścią tajemnie rad zeznawa / iż przeciw Krolowi zupełnego serca mieć nie może : który
napinął / y przyłożył się do proznawania / y zabobonow klasztornych / ludzi Rycer
skich nie iakoby mało był wazy. Iac wprawdzie nie tak dalece słusnym boiem zwy
czajony : iako nie spodziewanie oskoczony / nieprzyjacielowi / acz nie krom uszkodzenia ie
go / ułapitem zwycięstwa : wślakże wy tak wielkim celować ludem / że nysyła Polska
bez trudności / zhołdownat możecie : zwłascz na ten czas zwailona / y posarpana. Do
tego samie / niezmierne im sila z swego własnego nabiecałszy / o nagrodzie ich
wprawia : y tak krom trudności wszelkiej ludzie one grube / y łupem barżiej / a ni
starą waleczną wwiezione / zaciąga. Jazwingi tedy y Slonenczykowie / iż byli
narodami krainy Pruskiej / dacie znać Długosi : Lub to tedy iedni byli Jazwingo
wie / z Jazygibami Metanasty / ktorzy iestże nieakti ostatek tegoż nazwiska / w
Węgrzech v rzeki Tybisku / abo Cziy znajduna się / y ktorzy na pułnocy do szes
dniey Sarmacyey narod swoy megdy wywiedli / lub też to infy od tamtych / o Kto
rych świadcza pisma że między Polką / Kuską / y między ziemia Pruską w posro
dku prawie / na ostatnich granicach Litewskich mieszkawali / mezm ktemu / y za
wse waleczni / dośiad ich był pograniczny nieprzyjaciel / nadwątliwszy z gruntu
nie wygładził / bywali. Aczci powiedają / że iestże są małe iakieś narodu ich ośia
ki w Litwie / y w Kusi / które rotorego zgola języka / od Słowakow y Litwy wzy
wają : Jest też do tego Słomko miasteczko marte na pograniczu Pruskim / y
Mazowieckim / leżące : Mazurowie w nim mieszkali. Acoli Jazwingowie roro
niez Prusakami na wojnę Polką zaciągami / sprawy wojenne wszystkie / y rząd
nad wojskiem zgodliwie Maslausowi zlecają. Przez tenże czas Kazimierzowi
Krolowi syn Bolestaw wrodził się. A za tym latą drugiego / z niezliczonymi onymi
wojskiem do Mazowsia Maslaus wtargnąłszy / snadnie go odebrał : gdyż ani
ludem / ani wojskiem opatrzone nie było. Wperwiony Kazimierz o wtargnieniu
nieprzyjacielskim / y sam nie mieszkając woyska do nich przyniósł / przybiarłszy lu
dzi wiecey / y potężniejszy / a niżeli miał roku przeszleg. Oczekował nań Maslaus
v rzeki Wisły / serca y nadziei dobrej pełen. Klado się taborem woyska / obóz z obó
zem zetknęli : Tam Krol woysko daleko wietrze nieprzyjacielskie niż swoje obaczy
wszy / wnet truchlec / przeszlego szczęścia / że kiedy Krolestwo przyjął / zaiować / po
wczasiech żywota spokojnego / y po proznawaniu klasztornym / w sercu swym
potęstnować / iż był zapoczął. Gdy oto w żalu / y przemysławianiu takim / sen z fra
sowanego obeymie : w ktorym przez widzenie z woli Boskiej pocieszony / potrze
pony / y o zwycięstwie peronym obwieczony będąc / nazajutrz miasto przeimo
wy / widzenie nocne Rycerstwu opowiada : tak napelnionych dusznością y pompo
cy Boskiej / ochocey do sprawy szły. Niemniej y nieprzyjaciel bierze się do
potrzeby : krzyknął w tym podanego : powstaie głos z obu stron : Nie omieska
wa tam Krol opatrny / przepadać do pułkow swych / ze wślad posilacy na
pomunąć woyska / aby za sprawą Boską / tym rzezwoy peronego dobuali się z
wyciestwa. A świadcza pisma / że było zayżrzano na powietrzu młodzińca / po
staci spamięły / w odzieniu białym / na koniu białym / siedzącego : a na polu nie

Maslaus pora
żony wepnie po
warcie.

Maslausowa
przemowa.

Jazwingow y
Slonenczykow
nar. d.
Jazwingow.

Wojna Pruska

Krolowa syna
Kazimierzowi
powiada.

Rok 1041.

Al Kazimierz
czow.

Widzenie na po
wietrzu.

Prasacy y Jazy-
gorole okrutnie
porażeni od po-
laków.

Prac w hola
Kazimierz a Ro-
la.

Syniemi mł
flaujowe.

Henryk Cesarz
Czechy pogro-
mił y powrocie
Goldowitkami
wzysnił.

Morawy Cze-
chom przypadły.

Gold aho pod-
tak Czeck.

Słasko srobie
wobec wrota Pol-
skiej było.

Wroclaw mia-
sto.

Zakon Bene-
dyktów a. Aluni-
ku do Polski za-
ciagnięty.

Kláštor Tynie-
cki.

Lubuski.

przyacielskie chorągiew nánoszącego. Wtedy miał w tył rzucić się nieprzyjaciel: nacierając nasy tym rzeźwiej na pierzchającego: Wtedy bitwie tak strasznego kłosa Krol sprawił: że piętnaście tysięcy padoło: a dwa tysiące w więzienie przyszło: dusz z strony nieprzyjacielskiej: z Krolewskich mało co rannych: a mnogie pobitych. Sam Krol wysładował się z między pułków przednich: pusił się po nieprzyjacieli: gdzie bieganiem / rozstaniem wprawy / y krwią nieprzyjacielską spo-łeczony / padł: aż go żołnierz jeden nie znaczny / wziął w pulmartwego / do taboru przyniósł: którego potem Krol słuszną waczość nagrodą nobilito-wał. A Mstaus z onej porażki / dniem y nocą do Prusaków wchodził: Ktożby tu-tek przegranej wojny wyrozumiał / żywo go z strony wyzuli: a obiesiwszy na wysokiach subienicy / wrzucił mówiąc: *Placis sie wzwyż, wysokoś siedź.* Tak sprawca rady meczotliwej / zginał nieczotliwie. Od tego czasu prawie pod władzą Krolewską przyszli Mazurowie: nazwiska iednak raz przysięgę y do tego czasu wyrota / chociaż potem odmienili granice. Zatrwożeni Prusacy porażką stoych / bojąc się aby Kazimierz z tymi chorągiewami zwycięstwo otrzymawszy / zaraz na nich nie wderzył / posłali do niego wyprawiać: przebaczenia rebellię mi-łosierdzie prośbę: Krolewskiej obronie / siebie y wysyłać dobrą siwe oddać / hold za-erzmany zgotowanego płaca / y zawzięte odcad płacić wperonić: A takci m / y potoy wczymono / y więznie wypuszczono. A tu Krolowa / Władysława dąguim synem / zámogła Krola. Co gdy robiono w Polsce podnosić wojnę / Henryk Cesarz / o kto-ry ieszcze oćiec tego przemyslał / przeciwko Czechom / a śladź barziej zastrzeżo-ny / hárda odpowiedział Przedzławia Książecia (iż ten Komecznie nie pozwa-łał / wydatych dzierżaw Krolowi Polskemu przywrócić) nie dożyć i z pierwow szej-śliwie sprawował: lecz drugiego roku / zebrałszy się potężnie do Czech / porażono-ego Przedzławia okrutnie pokarał: a przywrócił go do poprzysiężenia posłuszeń-stwa / dzierżawy Polakom wydatę / aże wiec na granicę Polskim od niego pobu-łowano / Kazimierzowi wrócić rozkazał: a pusiłszy mu Morawy / dochodow-podmość: y tak aby pieczęć grzywn / iako pospolicie zowia / srebra (co wczym-litr aho waga pultszciańska) do tego sto dwadzieścia wolow / od onego czasu Książca Czeckie / na każdy rok Cesarzowi Rzymiskiemu płacił. Zgadzie to postoi- co Aneasz Sylwius / y niektórzy inzy kromkarze piszą: że Henryk ten / dla tego Książ-ze Czeckie woiował / iż on bez wolej / a rozkazania tego / Polke domyslał się plun-derować. Jednakże niepożebia rozumieć / aby na ten czas Polska / rodzierzawie miała bydź państwem Rzymiskiego. Albowiem co przydać Sylwius / że Słasko Ce-sarz / postanowiłszy dać / do Czech był przysłać: tedy to o Morawach lepiej-est rozumieć. Słasko albowiem iż na ten czas Polacy trzymali: nawet grof a. Piotra / dawno przed tym pomieniony / świadczący: który y podziśzien Słasko / tak- iako wsięcy inzy / którzy się w Polsce zamysłali / płacił: y nie iako potem iuz / co ia-niej potaje / ta kraina Słaskiem się zwąc poczęła. Przydałny do tego / że Kazimierz Krol Polski / którego czasu teraz opisuje / Smogorzewską aho Byszynską káthes-dre / y Biskupstwo / potem iuz do Wroclawia przemógł: a to Miasto w postrzo-dku prawie Słaska wsiękiego leży. A iasna rzecz / że dobrze potem Krolowi / y Książca Polacy / w iuz panowali / y wiele rozszerzunkow pospolitych panowania-owego / o czym na swym miejscu powiem / wystawili. Lepiej tedy rozumieć / że dzierżawy Słaskie / za rozkazaniem Henryka / Czech na ten czas wrócił Polakom. Wkrąg Krolestwo pokoiem obwarował / Kazimierz: a pominąć na pierwszą kondycję / y żyłot zakonniczy: Ktemu zwycięstwo z Mstausa otrzymane / dobro-dziejstwo Bożemu przypisując / posłali do Aluniaku z kostownemi wponunkami wyprawiać: dobrocliwosć przeciwko sobie Bożę opowieda: modlitwom zako-nu wsiękiego / siebie / y Koronę swiętą zaleca: przystąpił aby Michowa kłak mu przysłano ząda: Ktożby Regule swoje / iako osady iakie / do Polski wniósł. Po-ślano w tym dwunastu. Z których Krol iednym zamek Tyniecki / mile od Krakowa / na sto wsi do niego przydał / a drugum Lubuskie miasteczko nad Obrą rzeką le-żące / z wiela także wsi y dochodow inzy / nadał: miastkami zakonnikom pobu-dował: Kościółow im nie mało bogatych wystawił / y z przetem do chwały Bo-

żey na

żey należącym hojnie ozdobił. Pierwszym tedy Opatem Tynieckim był Aaron Francuz / którego doskonałość / pobojność y rozrywka w Aluniaku ieszcze dobrze wiadoma Kazimierzowi była. Tenże potem na miejscu Rachelina zmarłego so-łstego Arcybiskupa aho Biskupa Krakowskiego / od duchowieństwa Kapituły Kra-kowskiej wezwany / siodny nastąpił: a sparty życiwością y wdaniem Krolowa-łim. Dziesięć polnych wredziarow / Krol przedtem z gruntow Tynieckich Bi-skup Krakowski wyczał / te Kazimierz Opatowi a dać onim Tynieckim wie-czynny czas / nadał / y wprzymierował w Dwoczęsy Krakowskiej odprawowane Plalmow / modlitw / co pospolicie Godzinami zowia / postanowił: y siła rzeczy-tych / dobrych sporządził / Krol iedno do nabożeństwa / a do naprawy Rzeczyp. należące bydz rozumiał: pokoiem długo trawiać / po wojnie Mstausa / rozruch-ny przeszłych czasow wlopotana Polke / znanie rostrzeżił: y śladź Na-sprawca pokoiu był nazwany. Henrykowi Cesarzowi wojne na Polak gotu-iacemu / przeto iż było wdano iakoby on żołnierza na pomoc Andrzejowi / Le-wencie Węgrom / przeciwko Krolowi Piotrowi powinnemu tego / posłać mu / wyprawiać / posłali do niego / a pota arcy Czechow / którzy Cesarza na Polak wyprawiać / zabili / we wsiękim wsiębił / a potem mu / zamordo-wo aia tegoż Piotra męzczeniu / ludzi przeciwko Węgrom posłał. Albowiem Węgromie Piotra rognawszy pomienionego / Albe aho Owona / za którym sto-stra Stephana Krola biogostawionego w małżeństwie była / za Pana sobie przye-li byli: który to Owon obruszył się na Cesarza / o przysługę do siebie Piotra / przeciwko swego / Katuska / y Barwara / ziemie plundrował: O co Henryk roz-gniwany / wojnę z Czechy odprawiać / raz y drugi z wojskiem do Węgier cho-dził / chcąc Piotra do Krolestwa przywrócić: za odporem iednak Węgrom / nie-udany nieprawiać / odeszł. Lecz potem przyzwany od samy chie Węgrom / którzy iuz Owona dla okrutności tego / y dla lekkiego wzięcia ludzi / słabego-lich zmięśli sobie byli / porażony y zabity Owona / znówu Piotra na Krole-stwo osadził. Wszakże Węgry obaczyszy / że y ten ostro Krolował / a Włochy z Niemcami / nie tylko w obcowaniu / ale też w wrzędach / nad Węgry prze-łzał. Andrzej y Lewenta / syn Władysława Łysiego / w Ruś na ten czas po-śmiera Krola Polskiego Mieczysława / biłkających się / icho przyzwali: z których Korona Andrzejowi z pozwoleniem Lewenty oddali / wamrac to aby się im go-dziło wiarę Chrześciańską odrzucić / a duchowieństwo / y narod wsięk po-stronny z Korony wypłenić / dawne y Pogańskie zabobony odnawiać. Co gdy się ostato / Piotr odbieść Krolestwo musiał / wsiakże poymany / a oczu pozba-ny rychło potem obumiał. A Jendry Krolestwo obierzy / obietnice y wyrok / z strony wiarę zlamal / a wsiękim wiarę Chrześciańską trzymać / pod gardiem / kazał. A wsiakże Henryka ieszcze ani tym nie wbił / iakoby on był na Węgry / posłali Czeckie / y Polskie zaciągawszy / z wojskiem wyciągnąć / śmierci Krola Piotra zemścić się / y ziemie Węgierską państwem Rzymiskiemu holdem obo-wiżać nie miał. Na te tedy wojne / posłał mu był Krol Kazimierz pomo-cy: ale i z sposobem inzym / y słusznem kondycyami rozzerwano. Co ia wnet w Bolestawie wsię. Pise Bonfinius / a z nim ieden Kromkarz / działo Wę-gierskie dawniemy / Ktożby się w rzeczach wielu sprawne Bonfinius: iakoby Jendry pomieniony / Czechy / Polke / y Katus / przez trzy wsięczne lata pu-łstoy / y sobie holdownem wczym miał dla tego (iako się imzda) iż kracie po-mienione dali nam Henrykowi pomocy: Z inzych żaden o tym nic nie wspomina. A iagiel zaś wdać / iakoby iotrzytonie niektórzy z Polke / za powodem Wsię-łow / aho Ramirow Czechow / Ktocko pusiłszy mu / z których rachu na-ławszy Kazimierz / subienicy pokarał / naprosba Przedzława Książca Cze-ckiego: y tak ied / y Polakami / a Czechami potoy wczymono: chociaż nan Prze-dzławowi synowi Komecznie / ale daremnie / nie pozwalali. Tied to iakoby cen-ze Przedzława / Wroclaw y miastkami mu Polakom / takim sposobem / pusi-ł / wrócić / aby Książca Czeckiemu co reż mu czynić płacił. A iakoby me / me-godiarow / y męrcznie / iakoby w wsiękich rzeczach pisał. Jako albowiem do

Aaron Krecybi-
skup Krakowski

Odprawowa-
nie godim w
Dwoczęsy Krá-
kowskiej postá-
nowione.

Kazimierz Włá-
piawca pokoiu

Henryk Wa-
gierskie.

Piotr Krol Wa-
gierskie.

Albe aho O-
wona Krol Wa-
gierskie.

Andry Krol.

Węgromie wia-
ra Chrystusowa
odmicił.

Śmierci Krola
Piotra.

Andry wia-
ra Chrześciańska
w Węgrom od-
micił.

Henryk wiarę
na Węgry po-
bił.

Dozłaci Polke
przeciwko Wę-
grom.

Bonf: Vng:
dec. 2. h: 2.

Pola Krol Cze-
chom wsięk

Krol

Krol Kazimierz
i jego potomstwo.Rok 1058.
Wyobrażenie
Kazimierza i
obrazów
tego.Książę Wro-
clawski.Bolesław wto-
rego skłonność.

Powód wojny.

Dział Księstwa
Ruskiego.
Rozruch bractwa.Polowczycy pu-
szożę ziemi Ru-
ską.Gotowie.
Kunowie albo
Guranie.

Kłocki Polacy pierwsi przepaść mogli pomierz Wroclaw / y miasta inke
pośrednie / Czechowie trzymali / Sylwius w prawdzie / z którego wiele wybrał
Sagiet / świadczy : że czynił ten Henryk Cesarz / na Książę Czeskie imieniem Sla-
ska włożyć miał : wstąpił y ten sama rzecz / iatom wysłany porwiedzial / siadnie
odpor bierze. A my tym czasem o Kazimierzu rzecz kończymy. Miał tedy ten z Dobro-
gierow synow czterech / Bolesława / Władysława / Mieczysława / Ottona /
y córke jednę Swientochne. Z tych dway / Otton w pieluszkach ięszce za żywota
oycowskiego / a Mieczysław podrośli w / ośmego roku po śmierci oycowskiej / po-
marli. A w tym lat ośmnaście królując Kazimierz / wpadł w ciężką chorobę / w
której cztery niedziele truchlejąc / gdy wż blisko kres żywota swego być przeczuwał
Senatorom potomstwo poruczył / a przyawfiy porządne sakramenty nasłowił /
światoobliwie y z wmysłem spokojnym / dnia 28. Listopada / ostateczny dzień ży-
wota zamknął : a z wielkim wosytkich Polaków fraunkiem / w Poznaniu pocho-
wany jest. Roku Zbawiciela naszego 1058. Śmierć jego przesławiła była młotła
niebista. Też rychło za nim Aaron Biskup Krakowski pokwapil się. Był Kazi-
mierz wzrostu wysłokiego / twarzy swietobdnej y poczesney / dobrego y czerstwego
przyrodzenia : włosow gestych / brzozy długiej / ochodoiny y nadobny / nauki
srzedniej / atoli pierwszy niedzy krolu Polaki literat : na sierocy a w dorowy ta-
skawy y szodroblowy / stanom duchownym więcej przychylny / przeciw każdemu
ludzki / siadny / y dobroblowy : a w każdej sprawie bożej przed oczyma ma-
lacy. Ten krol stolica Biskupstwa / która wprawd w Smogorzewie / a potem w
Bieczynie była / do Wroclawia przemysł : tamże wyspa miasta przyległa / y na
miejscu zbiegających się rzek Odry a Olawy leżąca / na koscioły y na mieszkanie
Biskupow / y wosytkiej Kapituły duchowney / obrocil.

BOLESŁAW Krol wtory.

Jachawfiy się do Gniezna Polacy / za osobliwym wosytkich zda-
niem / Bolesławowi synowi starszemu Kazimierza krola / z cere-
monią znamienitą krolestwo y korony oddał : jedną / że taką go-
dnością słusnie lata starzkiego posanować miał / a druga / że ten
choć w młodości wosytkich / a wżdy osobliwym rozrywka /
szodroblowoscia / wielkomyślnością / chęcią do dobrej starzy ob-
darzony był / ktemu do czynienia rzeczy godnych / y krolestwa zdał
się bydz naysgodniejszy. Do którego zaraz w pierwsze trzy lata / trzy wygnancy
cielszy się / wielką mu pogodę do zaczęcia wojny owozili. Pierwszy tedy z nich
był Jazław Książę Kurowski / syn Jarosława krolowey Dobrogierow brata :
drugi zaś Bela Książę Węgierski / brat krola Andrzeja / którychem wysłany przy-
pominal : a trzeci Jaromierz / syn Przedysława Książęcia Czeskiego. Co wosytko
aby siadniey porać się mogło / wosytkich trzech z gruntu ruszyć ni przysłanie : pocza-
wfiy od Jazława. Jarosław Monarcha Ruski / o którym dosyć wiele przedem
się pisał : niedzy piaci synow Jazława / Stosława / Wsiewoloda / Gryhory /
(iako Długos y Wapowski zowie) Grzegorza / y niedzy Wsiewława Książę Ru-
skie vmierając podzielił był : gdyż iosty syn Włodzimierz / ięszce za żywota tego o-
umarł. Z tych Jazław Pan na Kurowie / y Wsiewoloda na Pereasławiu / Wsiew-
ława Książę Polockie ze dwiema syny fortelnie po zeszciu oycowskim poimawfiy /
do wzięcia wrzucił. A w tym Polowczycy albo Polowczycy / od pola nazwani /
narod poganiski / z Rusia od wschodu y poludnia o granice mieszkający / których
z nasych niekrozy Gotami / a z Węgierskich pularzow (miewiem ięszć dobze)
Kunami albo Hunami imianu / przesłedfiy Tanaim rzekę / w dżierżawy Wsiewo-
łody nagle wtargnęli : którego z bratem Jazławem y z wosytkim Ruskim przeciw

wto sobie

wto sobie wtargniętego / dwaćroć wielką kłaskę porażili. Ruskie grunty wzduż
y wosyć daleko pustoszyli / y niezmiernym strachem ostatniego zginienia wosyć
tych prawie tarmili. Tam słachta Ruska / aby im Wsiewława z wzięcia roypu-
szożę zadana : czego gdy wzbronił bracia / wnet przez moc y rozruch / gwałtem
go z wzięciem : Książę wydarł : a wiacharwfiy z nim w zamek Kurowski / panem
go siwym / zaciwfiy Jazława / wczymł. W tym Jazław o siwych rzeczach zwat
pawfiy do krola Polkie / porowne / swę wśedł. Tak Długos y Wapowski. Ruskie
zas Kroniki wzięcia y wysłobodzenia Wsiewława Książęcia / nie nie wspomina-
ją : y powiadają że nie on / ale Stosław Czerniechowski a Wsiewoloda Pereas-
ław / nie Książę / Jazława z Kurowa wyrzucił / niewiele potem / iako trzy
bracia owi / Książęstwo Smoleńskie / po śmierci Gryhory / między się podzielił : za-
czyni am Bolesława / am wojny Polkie / nie obawiając : ale morw że potym
Stosław z Jazławem poiednawfiy się / Kurow mu przywrócił. A tak wiele spraw
dnieynch / na które Polacy znaniemie w Rusi robili / zamieścili / albo wrec
potulmily. W Węgrzech zaś krol Andrzej wż w leciech podeszł / gdy mu brat
Lewenta obumiał / brata drugie / Bele z żoną y z dziećmi / z Polki y z Pomorzan /
do siebie wozwał : aby on / z z nim wespół niedzy wygnane ponosił / też spole-
nie / szesćca zająwał : z którym tak się Węgrami podzielił / że na swą stronę dwie
części korony / z tytułem krolewskim obrocil / a Bela trzeciej części y tytułu Książ-
ęcego wstąpił. Potym Andrzej zawarłfiy pokoy z Henrykiem Cesarzem (gdyż
ten iatom dawno powiedzial wojny przeciw memu wiodzi) córke onegoż Hen-
ryka / synowi swemu Solomonowi z Ruski wrozonemu / za małżonkę wziął /
albo iak tej sam porać / y Solomon syna z nią spłodził : gdyż się nie zgadzają pisać
ręce. A gdy tegoż to syna malucznego ięszce / za naleganiem swietra swego / success-
orem krolestwa wczymł / y wż go samże krolu nazwał : obraział się tym Bela /
że dziecko male godnością taką poczwł / onego iako cześć lat poważnych / w
posłedzono. Ktoż wraze pokrywł on z pierwow / wstąpił wnet potym stryć swoy
pawfiy w kupę zbawfiy / z żoną / trzema syny / y z wosytką czeladzią do krola Pol-
kiego krownego wstąpił : obawiając się aby czego gorzkiego nie ponosił od bra-
ta : abowiem był przesłedził pokryte y czuwające na się rady braterskie. W
Czechach zaś Przedysław Książę Czeski / z Judyche żoną spłodził był sy-
now piaci / Spycymier / Wratysław / Otton / Konrad / y Jaromierz : z
tych starszemu Spycymierowi Książęstwo vmierając odkazał. A Jaromierza nays-
młodszego / na stan duchowny powołał : ostatnim zaś trzem / Morawy był pu-
ścił. A gdy po śmierci oycowskiej Spycymier poczwłfiy ostrze panować / Cze-
mie / y wosytkie postronne ludzic / nawet z nim Judyche matkę wolała z ziemie
Czeskiej roypedzi / a ktemu ludzic co przedemfiy z Moraw do siebie przywabiając
wzwał / y na zamki pod straż rozsił : Wratysław obawiając się klenstwa y o-
trutności braterskiej / y żony odbiegawfiy / do Andrzeja krola Węgierskiego wśedł.
Tamże wygnancem będąc / gdy mu żona umarła / drugą żonę / krola Andrzeja cor-
kę / dozwolnie zań wydany porać. Co zrozumawfiy Spycymier / bojąc się aby
on w pomoc swietra swego wśaić wojny nań nie podmost / z swę go dobrej wo-
ley na zad do Morawy przywołał. A nie wiele potem ostatni dzień żywota zame-
knął. A Wratysław na Książęstwo od Czechow wzwany / wosytkich Moraw Otto-
nowi y Konradowi bractw wstąpił : Jaromierza / iako y Spycymier / do żadney
części oyczyny przypuścić niechciał : radząc mu y nadzieie Biskupstwa czyniąc /
aby się na kapłanstwo poświęcił. Ten tedy Jaromierz wż będąc Dyakonem / wnet
postanowienie / y wbiór odbiegawfiy / do Polki w małym pocście wdał się / chcąc
przy Bolesławie krolu / y zoidem się zabawić / y gruntowniej o rzeczach siwych ra-
dząc. A tu wż przedsięwzięcie kończył. Wratysław tedy obraział się / że Polacy
Jaromierza brata jego zbiega / do ziemie swę przyieli / obawiając się ktemu / aby
ten zyczliwość y pomoc Polakow wpart / co nowego przeciw memu nie
krował / z ludem siodliwym do Polki wtargnął : kramie te prawie wosytkie / kto-
rą potym Słaskiem nazwano pladując / ogniem y mieczem pustoszył. Co gdy
się domosło Bolesława / nie mieszkając sam z ludem do nieprzyjaciela wypadł :

A

zaczyn

Wsiewława wpa-
szożę z wzięcia
ma.Jazław do Pol-
ki wchodzi.Pism Ruskich
wiadają o spła-
wach dżelnych
Polakow.
Bela do Wę-
gier od brata
przyzwany
Książęstwo Wę-
gierskie.Solomon syn
Andrzeja krola
Węgierskiego.Bela do Pol-
ki wśedł.Spisany Czeskie
Synowie prze-
dysława Książ-
ęcia.Otrutność prze-
dysława Książ-
ęcia.Wratysław do
Węgier wstąpił.Wratysław do
Morawy.Jaromierz wy-
kon do Polki
wchodzi.

Wojna Czeska.

zaczynam go w lesie jednym przeziwosy / rozkazat wojsku / aby sie posililo / komom
w bregu strudzonym wychnelo / a nazajutrz z nim spolnie na nieprzyziaciela w-
derzylo. W tym Czech postrzegly przyjazd krola Boleslaw / nie zdalo mu sie aby
bezpiecznie mial dac bitwe Polakom / ktorzy y mocy byl niewiadom / y ktorzy
mieysc onych dobrze przestekli wiedzieli: barwie sie tej dluzey w mieyscach onych
miedostatek zywnosci zabramat: wiec tej obawial sie / aby dziewa podziabawosy /
y samiz rolnicy drogi mu nie zawarli: przetoj sposob wiekamu wynalazl. Na
dzien drugi namowe z krolew dla osukania pulnie stanowi / choc rzekomo we
wojskiem wspiawiedliwie sie: a sam nad switanie ciężary pozucawosy / choych
tez cos odbiegosy / a wieksze ognie dla podziabawosy / w obozie zalozywosy / cicho
lud swoy wywodzi / y co mogac wiekac poczme. Nazajutrz gdy nieprzyziaciela
niezastal Boleslaw / zalem y gniewem przeiety / kuka go dni gonil / rozkaze nie
dogoni: pozadzie iednak wolokce sie ludzie / iuz strudzone y zemdlale / pobit:
a nie mieszkajac na Morawy obroci: Gdzie wsi / folwarki / y miasteczka wy-
pali: ludzi barzo wiele / nie sie takiego nie przestzegajacych / na polach mor-
dowal / y wielkie kazyse zabierajac wwozil: a na drugi rok wieksze woynie gotowal.
Co gdy zrozumial Wratyslaw / boiac sie y potegi nieprzyziacielskiej y zdrady swoich
ludzi / ktemu siddel braterskich / przez spolne przyziaciela o pokoy czynu: a iz co usze-
go mial z soba czynic Boleslaw / snadnie otrzymuierzym iednak prawem aby sie gdy
poczynione wosytke a wosytke Polakom nagrodzil: Swientochne siostrze Boles-
lawowa krola / za trzecia malzonke / aby sobie porat: wtoza abowiem roku przestle-
go umarla mu byla. Swientochne tedy abo Swatana / tato Czechowie mowia /
niewiele potym / co przedniessy z Czechow oblubienicowi odprowadzawosy / w-
sele barzo ozdobne wysyli. A Jaromir zas za sprawa krola Polskiego y bratney
swoich drugich / z Wratyslawem sie pogodzil / zaczynam Prastim a potym y Olo-
moneckim / nie bez krzywdy drugiego / Biskupem zostal. Tegoz czasu gdy Biskupa
stwo Krakowskie po smierci Aronowej / dla niezgody Kielecy Kapitulney /
przez cate dwie lécie waktowalo / nastapil iednak na nie Lampert Polak nazwa-
skiem Zula. A iz o plasze według zwyczajui Biskupa naywyssego nie prosil / prze-
toz tej Krakowskie Arcybiskupstwo zagubil. Przez tenze czas Prusacy mlodosc
Boleslawowa krola lekce wazac / ktemu woyna Cesta zatrudnionego widzac / re-
bellizowali: a przebywosy Wiste / naglym wtargniem ograniczne Pomorze
ny plondrua: Grodek zamek / gdzieby bezpieczny sklad lupyey swoey miec mogli /
zmacnia / sklad czeste zabiegi w powiaty przylegle Polskie / bez wosylakiej zabiony
czynia. Na ktorych Boleslaw potoy z Czechami zawarosy / z woyskiem wyiega /
Grodek obleglosy skurmem go kofeme: lecz trudnoscia dobywania wstrasony /
gdyz y mieyscem przyrodzonym / y rzekowoscia Prusakow bionil sie poteznie / o-
blezenie pozuca: nad ktorym prozno sobie troche byl czasu wpuscil: a tak na-
rzekajac ze nieprzyziaciela w puszcach / kalniach / y w zamku onym siedzac / bitwy
mu dac niechcieli / a droge infu przed soba mawcego barwili / fortelem ich / pomie-
waz boiem lawnym nie mogli / pokonac wmyslit. Puscil glos iakoby iuz wo-
yskiem nazad odciga / a owdzie na zasadzach przypada: W tym Prusacy / ze nieprzy-
ziaciela odiachat niemiatac / z tajemnych karow na swiat wyszedosy / do Polki
wtargnac znorui sie wzbiada. Co Boleslaw wyrozumawosy / na nieprzyziaciela
ruszy ochotnie. Potrzeba bylo Polakom do nieprzyziaciela przez Ofse rzeka / Polke
nasze / od Prusakow dzelaco / przepiawowac sie. W ktora pierwszy wscie zbroyny
bezpieczne wiechawosy / z ciezaru zelaza / glebokoscia wod z dejdow zebiana po-
zarty zgural. Lecz drudzzy zewollosy zbroye y pancerze / ktore przedtem ciezkie barzo
robiono / snadney rzeki przebyli. A ofkoczawosy mepodziewanie wbezpieczono-
go nieprzyziaciela / niezmiernie kleska porazili / y pod wladza swoie podbili. Fran-
cuz powiada / ze to w Pomorskiej woynie przypadlo / ani rzeki pomienia. A za-
prawde nazwisko Grodek nie Pruskim ale Polskim / sklad Pomorzanie wysli / za-
traca rezytem. Od tegoz czasu Polacy me wywaja tak ciezkich rynnunkow. Po
woynie tedy Pruskiej nastapila Węgierska. Abowiem krol Boleslaw prosbami
wygnajace Bela / y zony tego a ciotki swoy / zwyciezony. Ktemu wielkoscia Wę-

grows do

grows do Bele zachodzących / y tajemnem polestwy mektorych panow Węgier-
skich / wiat / chec / y starame swie one mu osiawiaczych wzruszony: mehcac
tak znamienney okazyey do nabycia slawy pomiac: przyziacioly swie na państwo
wporowadzie wmyslit: Zaczynam trzema punktami Polskiemu Bele okrywosy (zony
abowiem tego y z dziecni w Polsce pozostala) do Węgier wtargnal: gdzie do
mego Węgrow tak wiele sie przylaczylo / ze z nich czwarty punkt wyborny stanal.
Niemiemy krol Jendzey nastepuicemu Polakowi do Tybisku abo do Cisy rze-
ki / ktora z gor Sarmackich wyplynawosy do Dunaju wpada / zalczila: wielkie
woysko Węgrow / a wieksze Niemcow y Czechow posilil / wiodac. Zrozumia-
wosy abowiem wyprawo z woyskiem Bele brata y Polakow przeciwo sobie / po-
slal byl przedem syna Solomona do Niemiec. Panowal na ten czas w Niem-
cach po smierci Henryka oycy syn tego tej Henryk tego imienia miedzy Cesarza-
mi czwarty / a miedzy krolmi Rzymiskimi trzeci / y z matka swoia Jagmieska:
ktora lub to Swietra lub baba Solomonomi byla. Od niego tedy Solomoni
nieledatka pomoc ludzi / a ci pod sprawa Wilema y Boryego byli / wywiodl:
od Czech taze druga / nad krolew samze Wratyslaw Kiaz heinamit. W te tedy
dusajac potega krol Andzey / Cisa przebywa: y woysko zaraz silyne. Alec y naszy
nie targowali. Wderza w sie przedlwiezaczym godzin kuka wotpliwym boiem / y
nieperwym wganajac sie zwyciestwem: a z naostatku tyt obroca Węgierscy. Tam
Węgrowie krol Jendzey krola / widzac przegrana swoich / a wygrana naszych /
na stronie Belina przepadaja: Niemcy zasie y Czechowie od Węgrow wydani /
y opuszczeni / nie mogac dluzey Polakom y Węgrom wytrzymac / pierzchajac: w
pogonicy pobitych wiele / pomianych niemalo: miedzy ktoremu wopadl w rece
Wratyslaw Kiaz y heinami Niemecy. Pise Wapowski / ze nie Wratyslaw /
lecz bratniego Konrad Margrabia Morawski / ludem Cestim spawowal: y ia-
toby go poimawosy Boleslaw / mial oczu posbawic. Krol zasie Andzey zagna-
wosy sie daley / w wrot Mosonickich od Węgrow pomiany / y barzo zle wczesto-
wany / w Bokońskiej puszczy zyworat dokonat. Wielka cnota / dzelnosc / y rozry-
wota pokazala sie w tej bitwie krola Boleslawowa. Zwyciezawosy / zaraz w Biato-
grodzie Bele na stolicy krolewskiej osadza: zaczynam woysko zwyciezne / a na-
grodami od Bele y od Węgrow boynie wraczone / do domow odwozdi. Przy-
lachawosy do Korony / za rada Senatorstva poymnie zony / nadobna dziewke /
Woslawowa Ruskiego Kiozicia (imienia tej niewiemy) iedyna corka / y dziedzic-
zka oyczyska. Dotad tedy sobie Boleslaw / po woynie Węgierskiej a ożenieniu
swoym wydychal / dokad sie dostatecznie we wosytke przeciwo Rusi / na ktora byl
wosytke chec / y wosytke swoe zamysly sciagnal / nie zebrał. Lecz sporzadzawosy
dostarki / a zwotawosy na mieysce pewne wosytkego woyska / na ten tftalt do By-
cerstwa wczynil przemowe: Wiadomo nam dobrze Polacy / iako brat ciotczony nasz k-
kan / z Kiozicwa oyczyskego niesprawiedliwie wyrzucony / przy nas sie y nie teraz iuz b-
ca. W czym iest zdanie wasze / aby przez mie do oyczyski mogl bydz koniecznie przynro-
slony. A slusna zaprawde: Wyciaga na nas ten dlug krew powinowactwa / wyciaga y lu-
dzkosci narodzona. Onsem tak to opatrzyla natura / ze scze scia wtrapione Kiozic / Mo-
narychom chociaj poslonnym / na politowanie podata: Alec ten owoc sobie my sczepie-
my / Mezonie. Wiecie iako serokicy korony / iako wielkiey slawy odumarli nam przodko-
wie naszy: la pominawosy inszych / Boleslaw pradiada przytocza: ktory to tak sliczne
krolestwo nasze / Nieprem / Elbem / y Salarekami / gorami Sarmackimi / y morzem Oce-
anskim / okrylil: a slawe zas imienia Polskiego / okregu osiatecznego ziemie zagrani-
czyt kopcami. Teraz iako z wielka fromota y krolestwo wsczerbione / y slawa zaciemniona
ies / ktora nie widzi? Zaprawde ledwie ptaczu hamuie / wosponiawosy iz ta fromota / do
oyca y dziada mego / sciaga sie. Aczci oycy krzywdy wasze / y nadwilonu barzo potega
pod Interregnum / wymawia. Lecz dziadowi / wyiawosy zeby sam tezye byl gnusnoici /
miec za dobre nie moge. Te tedy fromote z narodu naszego zniec / ziemie Ruska krole-
stwo przynroci / y temu slupami Boleslaw pradiada (ktorego / iako imie wyrazam /
taky sprawnami radnym dostapil) Korone nasze zagranczye / wmyslmie moy zaciaga:
Wam / zeby mialo co smakowac inszego / Mezonie / nie tusie: wyiawosy zeby scie sie wy-

A 2

rodzic

Cisa.

Henryk trzeci
Krol Rzymiski.Browa p wosytke
krola Boleslaw
wa krola z W-
grows Wilemow
y z Czechow ob-
miedziowa.
Węgrowie do
Bele przecho-
dza.Kiozic / Cesta / y
woyska Niemci
ckiego heinami
ny / polmaro.
Wchodzenie y
smierci krola
Andzey.Kion Boleslaw
wa krola.

Wojna Ruska.

Wojna Boleslaw
wa krola do By-
cerstwa.

Szybnik i dołki
ziemi.Szybnik i dołki
ziemi.Wielkie wójtostwo
w.Poselsko Kasia
i dołki do
bratni.Klasyfikacja
dla.Polacki mian
pod władzą
przysięgi.Powiedz
słowa
wskazano.
Powiedz
słowa
wskazano.Wojna
Pieny
ka.

rodzić mieli od cnoty znamię nitey rodzicom wsiach: którzy naród ten Ruski, chociaż
przedytym sobie nieznajomy. a wazy podobili, splondrowali, y zholdowali. A my nad niepo-
stusym, y barzety w nadziei naszych domowych rozruchow, niż w nadziei potęgi
swoyey zbuntowanym, zaz sie nie zemścimy? zaż krnabrne narody do powinności nie
przyćgniemy? Podobno was Mezonie, gruntu tamiecznych niepoleta żyznosc, oby-
walelow niezmiernie dośladki, a z okupitości wsiach rzeczy, zbytki y pieszczoty wszęte, o i
zaczęcia takiey wojny ustrasz? Nam te wsiach rzeczy, nam, na pomoc, a onym na nie
mala wrośły przeszkoda: Nas tenże sam dośladki, smaczna czyniac otucha, do boynych
korzyści powabia. W tym gdy chciał dłużej coś mówić / woysko mu rzecz przery-
wa: wolając aby go gdzieby rozumiał wiódł w szesliwa godzinie. obiecując
mu ni wozym go nie odstąpić / y we wsiach postępujących dotrzymać. Zaczyn
on wielka summe pieniadzy między Księstwo / iako tego w pierwszych wojs-
nach zasłużonym doznał / lub tego napotym przysgodnym bydz wiedział / rozsu-
ca. A tak ustrzeżone / dobrze naducie pełne y we trzy pulki wsiachowane woysko do
Rusi wywodzi: tuście / i z nieprzyjacielem medowitczynie miał do boju wystąpić: Ja-
koż nadciągnął był ku Bilagrodu Wieszlaw Książę z potężnym Ruskiej Pieczy-
nigow / y Warawo woyskiem / lecz wyrozumiałowy porządne wielkość nasych /
do Polocka / mało komu powiadać wchodzi: Woysko też hetmana swego zro-
zumiałowy wiecek / nagle pierzchnąc muezio. Poterwoży sie w tym wsiach Rusi:
Kuowiane poddać się już myśli / iedno i u biazni zagmiewanego Jzaslawa /
ktorego z Księstwem wyrzucił / odradza: Jzaslawa w tym y Wsiachowody o ratu-
nek proś / Ktoży iesliby nie przybył / rpewmaia miasto zapalić / a z dziećmi y z jo-
namy do Grecyey przemiesić: Tym Sioślaw y Wsiachowoda dobrze poturpiał /
do brata Jzaslawa posły wyprawia: proś aby oyczynie szolgował / obywa-
telom iey przebaczył / woysko rozpustil / a Kuowu miłosierdzia prośacz opano-
wał: oznajmując mu / że Wieszlaw w Polocku me o zwycięstwie ani o Kuowie-
ieno już o własnym przemysławat zdrowiu: nad ktorego nie sie szpecniac o-
nemu nie będzie. Co iesli żali za wygnanie w sercu wkoic me może tedy mech sam
romowayce według w podobania karze / a Polackom oyczyny iatokolwiek prze-
woko sobie zachowale / w miewola / na drapie / y na zmizzenie nie dać / rozważa-
jąc iako zle niekiedy powiodło sie / Stopełkow / ze odbiejały oyczyny przez Polacki
wygnaniec dochodził. Na to Jzaslawa według zdania Krola Bolesława odpowie-
dział: obiecując me nie poczynac iniego / tylko sie prawdy tych chaci / Kto me
po Kuowianach obieca / wponnie / a z czelności / przeciwko sobie doznac.
Tak odprawiały posły / blizy ku Kuowu ruszył woysko Bolesław: Wieszlawowa
iednak syna Jzaslawowego / z iłką wscow gotowych / wprzod do miasta posyła.
Ktorego gdy wpuśczone / wnet on muezia potrzebne warunkim osadziwszy / pryn-
cypaloro siedmudziesiąt wygnania oycowstkiego / pochwytał / z ktorych czesca po-
mordował / a drugim ocyz wylupil: Gwen w tym y Bolesławowi Krolowi rzeczy
Kuowskich wspokoiene obwieśca. Rusyli tam om przed sie z woyskiem spoko-
ny: Gdzie wsiachto miasto wyrzucił / sie / droge im na siedni mił zaciędz. Dzien
ten był 2. Maja. Przywrócivszy Krol na Księstwo oyczyste Jzaslawa / z czesca
woyska zaraz go na Wieszlawowa wysła. Lecz i z Wieszlaw daley wsiach / Krom ro-
sielkiej zabawy Polock osiagnął Jzaslawa: w ktory naprzod syna Wieszlawowa / a
po rychley zas onego śmierci / syna drugiego Swientopelka / lub iako Rus zowie
Stopełka Michala / z warownym ludem / ostaril: a sam z Polacki do Kuowa od-
wrocil. Tam Krol wprzod na lato / a poty na zime po lesach rozestawil żołnierza /
sam z ostarciem wybornych ludzi / lato y zime one w Kuowie strawil: pozor-
scia muezia / rośkośaniu miasta / piekności / iudamności / y przyiemna wdziecz-
ności wrodziwey bratey pici wwieziony. Podejmował tedy Jzaslawa wsiachto wo-
yko przez zupełny on czas żywności / y siatami: nadeo Krola samego iako mogli
naucziviey / y żołnierza za pracę / wiaçyl / y wdawował. Zime odprawiały w czas
z stanowiska ruszył z woyskiem Bolesław: skład do ziemie Przemyskiej wtargnal /
czyli to trzywoda pobudzony / czyli z ta ziemia oyczystym była żony jego dziedzie-
czen / czyli też sama chęć do rozszerzenia Krolestwa wiet / me wiodz: acoli ma-

steczka

steczka co mniejsze nadwozie pierwszy wsiach zabiera. Lecz Przemysł od boju
pustynnego / skład był nam Krol przysięgi / Samem rzeż / Kto / z gor Sarmackich
nie daleko od rzodet Cisy wypływa / a z wsiach zasie stron wałem / y okopami ob-
mocmiony był: Ktemu go wielkość ludzi / muezich / wsiach / y siachetich /
tam sie z domowitkami y ze wsiachto domostwem dla bezpieczeństwa zmiesz-
nych / bionia. A nad to zamek iedna strona ku nuiatu pochylony / na muezia
wymysłym zbudowan / wiec też parkanami y bastami dużem obwarowany /
barzo trudnym według czasow onych / zdał sie bydz do dobycia. Krol tedy rzekł /
przez Ktoż / przeprowy daremnie bionli nieprzyjacielem / dośyć miastem przeby-
wsiach bionem / wsiachto suta miastu dobywa: Bionia sie me nagożey Rusacy / a w
dośladki ludu iednego / czeszym z nuiatu wypadaniem / na Polacki siachem zabar-
wione nacieraa: wsiachto ocyz bion / y z wielka Kłeska wparci do miasta wcho-
dz: naostatek zwarpivszy / aby mieli dłużej wytrzymać Polackom / miasta odbie-
jarszy / do zamku wsiach: Kto Krol wsiachto dośladki y bogactwo pełne /
czwarteo dma iako go poczał był dobywa / wsiachto / wsiachto na złupienie po-
daie. A zamek i z trudno wsiachto dla wielkości ludu / Kto go bionia / doby. vac / y też
mechac pod nim marmie wsiachto siachem nadtracac / w okolo go oblegl: wpe-
romi: y nadziac / ze głodem a wsiachto wymorzony pod władzą tego / miał
sie przedto dostac: psetoż iesdnych y pieszych po wsiachto stronach dla pastwika
rozyla / żywności iako najwiecej oboz spizowac kaze / lecz wsiachto zabrania:
sam zasie straż zawiad / rozładniwszy przesłręga / aby obleżonym me żywności
niskad nie dodawano. y wsiachto rodnym aby bionono. Wewnetrz abowiem
zamek / żadnego zrodla nie miał. W wielkiej wsiachto siachto / a wsiachto Kto
bionym wsiachto trwaa dotad w obleżeniu Rusacy / dotad im głod y wsiachto
me / dobytów me wymarza / a ich siachto powietrze między nimz zawiete
me nadraza: toż zaledwie na siachto schodnie lata podara sie / żywo a wolne
wsiachto / z tym coby mogli na sobie zamec / wymowivszy. Krol zamek obiete iat-
ko mogac naprawivszy osdabia: a potym wsiachto przysławstwa rozda-
wsiachto / sam na zime ostarie. Kto Ktoż sie to dzialo był 1069. Tegoż czasu Bela
Krol Węgierki / w trzecim roku panowania swego / obaleniem Kaimaty we wsiachto
iedney przyluczony / gdy rychlo potym obumarl / Henryk czwarty Krol Rzym-
ski / Solomona syna Andrzeiowego / a swego porucznika / z potężnym woyskiem
na stolicę prowadzil. Co widząc Gieyza / Władysław / y Lampert synowie
przyluczonego Bela / me podziwiał / aby im niestateczni a onym Węg-
wie mieli dac co ratunku / z Węgier do Polacki wysli: a prosto do Krakowa przy-
siebzy / ochotnie y iakawie od Władysława brata Krolowstkiego y Krolowey sa-
mey przyciła: gdy sam Krol z woyskiem wsiachto Przemyskiej barwił sie: o Kto-
rym / ze miał w Rusi zimowac / gdy powiedziano / wnet Gieyza bracia w Krak-
wie zostawivszy / do niego przyiadai / ratunku od niego prośac. Pociętyl go ia-
skareie Bolesław: a z tym sam z soba rozmyśla / y z radą woienną / coby miał czy-
nie / wmaria: iesliż wojna Ruska pierwey odprawić / czyli też one obliżivszy /
wygnane a ratunku prośac przyiacioly / na stolicę prowadzić. Wsiachto zapra-
wde rady / do tego sciagaly sie mueziamia / aby ziemie Ruska wsiachto wsiachto
ic / a pierwey iobie toż potym komu / dobrze wsiachto. A wsiachto Krolowi zdalo sie /
ze iustiney droge Węgierka bez odwołki odprawić / potiby Solomon na Krole-
stwie sie me zmocnil / y posilkow z Wsiachto ziemie me dośladki. Psetoż lata
przysięgi / gdy i z dośladki wsiachto / obwarowivszy dostatecznie ludem Prze-
mysl / sam z ostarciem woyska y z synami Bela przysięgi / gory Sarmackie Kto
Rus y Polacki z Węgrami dziala / do Węgier przyciagnal. Przylaczyla sie tam za-
raz do nich Węgrow liczba niemala. W ktorych wtargnieniu gdy sie dowiedzial
Solomon / odbiejały Budzyna miasta Krolecznego / do Wsiachto (zamek ten
był nagobionem) wsiachto: abowiem me miazac posilkow postronnych / Wę-
grom siachto / aby mu na bracia stryeczna dostatecznie pomoc mieli / dostatecz-
nie me dufal. Z tym Wsiachto wsiachto wsiachto: prośa synow Belowych /
aby morderstwem oyczystym / me miazali siachto. Ta ci potym między nim a

A 3

Solo.

Polozenie Prze-
mysla.
Sarmacka.Młsto Przem-
skie opuszczone.Młsto Przem-
skie opuszczone.Sarmacki Przem-
ski poddał się.Bela Krol Wę-
gierki Kto
przysięgi.Solomon na sto-
licę prowadzony
Węgierki.
Sarmacki Bela
do Polacki wsiachto
dla.Wypisano do
Węgier.Solomon Krol
pod ratunek
wsiachto.

5goda między
Solomonem a sy-
ny Belogymni.
Solomon Krol
w Wągrzech.

Wojna Ruska
odnowiona.
Wojna holenderska
Krolowi Pol-
skiemu.

Lucko oble-
sione i poddane

Stryhor Ksią-
z poddaje się Krolowi

Rok 1074.

Wojna Krolowa
Ra do Kycer-
stwa.

Odmienność
Ruska.

Wojna.

Solomonem/ za pozwoleniem Krola Bolesława/ który na opuszczone wojne Ru-
ską pospieszał/ pokoy budowa temu kondycyami: aby synowie Belsi wrzodu Krola
wskiego/ ze dwiema częściami Krolestwa Solomonomu postapili/ a samu na trzy
części/ y na tytule Książecym przedstawili. Tak te rzeczy z wielkim wysiłkiem
weselem pomarkowawszy/ Bolesław y woysko jego znamięcie z skarbem pospo-
litego wdarowane/ wczynie odprawia: który wrocawszy się do Przemyśla/ o-
baczy/ ali Jzastawa znowu bracia podniosły nani rzekomo o wiecie granc wojne
z Ksiestwem wyparli. Tedy lata przyszłego ropadł z woyskiem na Wołyn Boles-
ław. Kraina to na ten czas była bogata/ w dostatkach wszelkich z wrodzajney zie-
mie pochodzących opływająca/ a w miasteczka y zamki hojnie budowana: z któ-
rych wszystkie prawie częścią mocą pobrane/ częścią dobrowolnie poddane/ ry-
chło przysły pod władzę Krolowską. Trzech zaś naprzodemyskich zamków/ Lu-
cka/ Włodzimierska/ Chelmu/ z dzierżawę wprawdzie a gliny/ iato wszystkie inie tych
tam Książów budowania/ postawionych/ wskazyw dobre obwarowanych/ pote-
żnym ludem bronili Rusacy. Z tych pod Luckiem położył się Bolesław: zamku
wielką mocą dobywa: co gdy się częstokroć nie nadalo/ wotpliwcy coby miał
czynić/ bierze na rozmyśl: Wprawdzie do Kuowa radby był pospieszył/ tufac
gdy onego dostanie/ iż inie Książów tamtych dzierżawę inadnie poddać się mia-
ły. Ale zaś wcale nieprzyjaciela odbić/ a tych przykładem iniey Rusi serca do
wspom przydawać/ nie tufyły aby to rozsądna y bezpieczna rzecz była. A tak do
poddania obleżeniem przyciągnąć tych/ którzy częstym szturmem dobyć nie
mogli/ postanowił. Sześć prawie miesięcy trwali w obleżeniu Rusowie: aż na-
ostatku lasce duszając Krolowskiej/ a wolne wymowawszy sobie wyszcie/ y rzeczy
swoich wywiezienie/ zamek poddali: Tam Stryhor Książę/ dzierżawca Krainy/ o-
ney/ nie dusząc obronie zamków iniey/ naprzód posły do Krola wyprawawszy/
potym obecne przyiaczawszy/ podlegać władzy Krolowskiej obicnie/ zakłady da-
je/ y tak pokoy odnosi. Z tamtego roku przyszłego ku Kuowu podemknął oboz
Bolesław: gdzie nani z woyskiem ogromnym/ zebrałszy go w swoich y braterskich
dzierżawach/ wyciągnął Wsiewoloda. Abowiem po śmierci brata swego Sto-
sława/ Kiestwo jego sobie był przyłaczyl: Ktemu lud który na zamkach/ Luckim/
Włodzimierskim/ y Chelmskim/ dla warunku był osadzony/ do niego przybłaskł się
był wysztyk: y tenże lud wystawie radząc y prosiac/ zaledwie przyciągnął go do te-
go/ aby z naszymi o wszystko Kiestwo boien się wż wderzył. Krol czego sobie przed-
tem życzył dostapawszy/ woysko przeciw nieprzyjacielowi z ochotą szły/ a zol-
nierze Krola tak napomina. Aby dawno pożądaney/ y nad spodziewanie od nie-
przyjaciela/ do zstarcia z sobą okazywy podaney/ wymknąć się z ręk nie dali: a o-
statni ten wpor y zamysł jego/ wiecey z rozpacz/ niż w nadziei zwycięstwa/ pod-
iercy/ aby między odparli. Tenże to iest/ powiada/ który przedtem nigdy potykac się
nie miał: z tych lud ten gebrany/ którzy przedtem rozgromieni/ a bo z porażki w-
ciekli/ a bo poddawszy zamek/ wolno od nas wypuszczeni są: którym wyieśli się mażnie/
iakoż y wżebali/ postawicie zwycięstwem tym na głowa pewnie zrażić ich możecie: skąd
nie iniego ieno nagrodą dzielności waszey/ a nagrodą sonita czeka was. A iestliby też co-
kolwiek trwogi wam przydawało/ wważcie się że w rzód ziemie iestemy nieprzyjaciół na-
szych: obawiać się potrzeba/ aby y ci/ którzy uspokoieni w tyle nam pozostali/ postrach y
wchodzenie nasze obaczynszy/ a postanowienie (iakoż Ruskie dawciły odmiennosci pra-
tkiey podległy) ztamanuły. na nas się nie oburzyli. Pokażcie że nie żaden tráfunek/ lecz
cnota a mestwo wrodzone/ y pierusie przyniosły wam zwycięstwa. Co gdy rzekł/ wysy-
stko woysko/ Książem y oręza szczytem/ ochotą wżsunę: zaczęmy Krol trobić do
boiu Kaje. Napomina y Wsiewoloda swoich/ aby potężnie za oyczynę/ dzie-
ci/ żony/ rodzice/ dla wiary y dobr swoich/ naostatku dla wolności miley porcy-
tąc się chcieli: wważać/ że z tej wojny skutku a bo swobodnych pociech iesli
je wygraia/ a bo iazma y niewoley wieczney iesli je przegraia/ trzeba im ocze-
kować. Wderza zatym w sie/ w serca y oręza porządnie przygotowane woyska: za-
wzięła się wojna: y każdy aby wderzył/ a niż się wlożył barżey siłue: z obu stron
woyska swego/ sprawni obadwaj/ pilnuia Hetmani. Tam prawie strzydło na-
szych/

szych/ wspiąć y mieszać się poczęło: tym barżey wrzaskiem nieprzyjacielskim/ gdy
Książę/ iż Polacy wchodzą/ potrwożone. Ale Bolesław walcącym posu-
danie: zaczęmy nie tylko wojne potrzepia/ ale też woysko nieprzyjacielskie przery-
wa/ wspięra/ y w tyl obraca: a tak w sprawie zamieszaney pierzchaia/ Rusacy:
których Wsiewoloda gdy przebiegaiać do poprawy nawołać nie mogli/ y sam
wciąć musiał. Tak zupełnie/ aczi nie bez szkody swej/ zwycięstwo otrzymali Po-
lacy: gdyż wielu rannych do Taboru niesiono/ a pobitych blisko tysiąc legło.
Wytehnawszy zatym z woyskiem po bitwie oney Bolesław do Kuowa obraca/
ktorego gdy z razu wziąć nie mogli/ na miejscu sposobnym Tabor położywszy/
raz y kilka szturmem go dobywa: lecz Krom pożytku/ owsem z wielką żołnierza
swego szkoda. Gdyż miejsce acz ani położeniem/ ani budowaniem nazbyt obronne
było/ rzekoma iednak/ to od zgranej Mieskiej/ to od tych którzy przedtem z pogro-
nu wśedły tam się przytulili obronie mało: gdyż nie tylko meżka/ ale y biata/ piec/
nawet same dziecka pod mury podchodzącym Polakom/ czym mogąc z góry/
skodziły. Ponechawszy tedy szturm Bolesław obleżeniem trapić miasta/ lu-
dem nawalone/ stanowi/ a rozsądźszy lud po wszystkich stronach/ żywność
niebezpieczną odbił. Czego wprawdzie latwie dokazać było/ a to dla pozorney/ na-
ktorey miasto siedzi/ rowniny: gdyż skąd kto się kolwiek ruszył/ trudno było nie
widzieć: Przetoż nie długim czasem medostatek żywności wkradł się między ob-
leżonych: zaczęmy obawiać się gwałtu ostatecznego/ y aby naostatku pod władzę
przyszedłszy/ za winę a występek/ miłosierdzia nie skierczeli/ poddać miasto. Za-
czym wchodząc Bolesław w brone miejscę/ żelazem pobita/ miecza dobywa/
kryjąc że toż pradiadiego wezwał: a żołnierzowi pod gardłem/ aby żadney mie-
żczanom Książowy nie czynili/ zakazał. Ktoż Kromnością y laską poruszeni obywat-
tele/ nie przepłacone dary dobrowolnie mu znieśli. Te Krol prawie wszystkie mie-
dzy rycerstwo/ za dzielność pochwalawszy/ każdego/ według zasługi czyiey rozdał.
Dopokawoży Rus podatkli na nie/ nie tylko pieniężne/ ale wszelkich santow do-
zycia y chodzenia przynależących/ wlozył. Jzastawa wszystkich rzędow dozorca y
panem wezwał: ten zaś synom swoim/ Scopeltowi na Połocku/ y Wsiewo-
dzie Włodzimierszowi na Smoleńsku/ a Jaropeltowi na Wizegradzie panow-
wać kazał. Krol aby tym barżey/ y państwo swoje w Rusi zmocnił/ y aby
przedtem zakusonych rostkofy dłużej mogli w Kuowie zająwać/ żmie one tam
trawil. Gdzie potęga Polaków naszych/ powabem miasta okroitego/ zbęteczne-
go/ y obcowaniem Greckim pogosponego/ iako nigdy Penow w Kapuiey wy-
nieszala: ćwiczenie ludzi rycerskich w rozpustę swowolną posło: a sam zwy-
cieżca wielu narodow/ miasta zholdowanego wśeteczeństwem/ meczyfkością/ y
zbytami zholdowany ostawał: y tak/ że mu zwyciężonym rączey/ a niż zwycięzca
być przysłało. Abowiem do wielu y wielkich złych rzeczy Polite potym zachodzą-
cych/ zwycięstwo ono/ powodem y przyczyną było. Gdy abowiem owi od żad-
ney się rozpusty y wśeteczeństwa/ chociaż sprosnego/ a przedtem sobie nie zwyczaj-
nego/ nie hamowali w Kuowie: żony y corti z wielu ich w domach pozostate/
nie mogąc znieść tak długiey meżow swych mebytności (gdyż od siedmi lat/ w
Rusi a w Wągrzech zold wiodąc/ w domach nie postawali) a Ktemu będąc czę-
stą wiadomością o wśeteczeństwie meżow swych wprawmone/ y rozstrzone/
takimże wzajemnie wśeteczeństwem/ nad meżami y powinnyim swym/ iako Kzy-
wdy znaczney wetung: a niektore zaś z nich wśtyd y stateczność/ częścią po-
chleb-
stwem/ y fałszywym o śmierci meżow swych wdaniem/ wzgarfais: częścią przez
gwałt/ odietą cnotę tracąc/ za słusnym Bogu sprawiedliwego karaniem/ y dopu-
szeniem. Tę zda się/ abym tu miał przykładu wśtydliwości niewieściey pominać.
Wzgorzata Wsiewoloda Zemboczynskiego małżonka/ warując wśtydu y cnoty
swoiey: y widząc iż zewsząd gora wznieia/ wśeteczney młodziey meżarna żądza/
na wieżę Książa Zemboczynskiego/ w mui od Prośowic/ ze dwiema siostra-
mi/ przez długi czas tulała się/ powrozem sobie żywność/ od czeladzi nagotowa-
ną/ wciągając. Co wszystko gdy do wiadomości meżow ich przysło/ wiele ich/
których to zachodziło/ hemrać/ gniewać/ y wolnego odiazdu/ dla nawiedzenia

Wojna Bo-
lesława Krola
z Rusi.

Kuowa Krol do-
brywa.

Kuowa podda-
je się.

Wojna wiel-
ka Bolesława
z Rusi.

Wojna Ruska
Krolowi Pol-
skiemu.

Wojna Krolowa
Ra do Kycer-
stwa.

Wojna Krolowa
Ra do Kycer-
stwa.

Wojna Krolowa
Ra do Kycer-
stwa.

domow

Obiad Bole-
la w r. 1302
ożenił pod
bnp.
Oficyna Bole-
la w r. 1302
Krola.

Cudzołóstwo
Krola Bole-
la w r. 1302
Stanimisław B.
Kupcy w r. 1302
nośy wielko-
winy.

Spisany w r.
1302
Krola Bole-
la w r. 1302
Krola.

Armaty Bole-
la w r. 1302
Krola.

Ożenie Bole-
la w r. 1302
Krola.

Trudność Bi-
kupstwa Bole-
la w r. 1302
Krola.

Generał Bole-
la w r. 1302
Krola.

domowo sioych / w krola domagać się poczeli. Do którego / albo nie przypuszczeni /
albo hardzie odstraszeni będąc / pierwszy trochę ich kryjomie wykradalo się: a po-
tym przykład z oney trochy wznowy / wiele ich odjeżdżalo / tak iż przy krolu lu-
dzi bardzo niewiele było. Zaczyn też y sam z onym ostactem / w dorywca ruszył
siochrami iac żeby była kus / serca odmienności / y matym bardzo ludem Polkim
pogardziwszy / o zdrowiu y oświeceniu nie przemyślał. W tym przicharowy
do Krakowa / wnet gniw w sercu położył / na tych którzy go odiać byli / siro-
wie rozwoździł / Pryncypaly odbierał na gardlach / a drugich na majątnościach /
karze / albo wiec długim wiezieniem dręczył. Srożej y nad białą picią / krola bli-
ska oney winy zdala się bydz przyczyna / y krola niź miłosierdzie / y ulitowanie
miejowstie przebaczyło było. A niesłychanym sposobem: abowiem niemowne
dziateczki / w porubstwie y cudzołóstwie spłodzone / od macierzyńskich pierśi od-
rywając / sepiet do mch przysadzając / ktemu nowemu / y nieznosnemu po-
dactami lud dręczył: sadow nie odprawował / ani krzywd ludzi wbojących nie ka-
rat: zamamiony zwyciężnym rosofowaniem / plugawo żądliwoscia / y obzy-
dlwym wścieczestwem / krola nic nie poprzestawał: A owsem Krystyna sła-
chetna niewiasta / od męża Niemysława wioziłszy / dla iawnego cudzołóstwa /
przy sobie chowała. Temu rzeczami / tak iako nań przysłał / wzruszony Stanisław
Krakowski Biskup / mój słachetny / y swiatobliwy / herbu Prusów / nazwiskiem
Szczepanowski / który mało przedtem / po śmierci Lamperta / na Biskupstwie
osiadł był: wważając że sprawy y przykłady krolowskie wiele poddanych pogorszyć
mogą / do pokoi krolowskiego przychodził: gdzie z samymi tylko zamknarowymi
krolom / iagodne wspomina / prosi / y strofinego / aby obywateli y szlachetności
tak sprosiny pomiechał: aby bzydkiem występłami / okrutney plagiaty na sie /
na poddane / y na wszystkie Bozoni nie ciągnął. Szkołkiewicz Krola same przysię-
sy / krola sa wysłanki: szkoldkiewicz iednak krola w Monarchach / niź w proslum człowieku
znajdują się / gdy y te co polskimi grzechem powysiedlami poczytali się zwykli / gównem
zdadza się bydz w Monarchach zwierychnoscia wynierionych: a to dla tego / że pradko
y wiecznego zadrženia wiada. Im znakomitszym y fortunniejszym iestes / tym barziej
czystoscia y niewinnoscia żywota sezećcie swoje wshierając / dobrodziejstwa Boga wse-
chmogacego uwazdźcie potrzebą. Czego iestli pełnić nie zechcecie / a norowitych natogow
nie poprzesłanie: strzeżcie / abyście iustnie karanie Boskie / z tak wysokiego stopnia str-
ciwszy / z nayspodlejszym nie porównano / iustnie niosąc / abyście tych kłamliwych y pło-
nych rosofow smietek / okrutnym dręceniem piekielnym na wieczne czasy nie placili.
Obrazili Krola napominania takie: zaczyn nienawistnym gniwem zapalony /
potwarzy y szorzechestwa na Oycas. Kura / przemyślawać iakimby sortem
wzroku tego zwierychnosc wczuplona / y wolność ięzyka weta / bydz mogła: ro-
stat je namniemy zmaży / krolaby skodnie / nagane / albo wiec okarzyć życie / y
obyczaje Stanisława s. miala / nie wpatruie.

Trasimkiem kupił był Stanisław s. wies Piotrawin w Lubelskiej ziemi / w sła-
cheica nieaktiego Petryka / który zaplate wznowy / niź był y umarł / a Stanisław
swiety ieste nie dożyć grunturowie prawem polskotym (dla ostarwicznych wo-
ien y ksiąg zamknienia) majątności kupionej obwarował był sobie / y koscioło-
wi / do którego wies one przylaczyl. Co od pochtebnych zaufników swych wyro-
zumiały Bolestaw / potomki zmarłego Petryka podszewca: pozwac im / iako-
by o niesłusne obciążenie dziedzictwa swego / Stanisława s. kaze / y zupełna im w
tey mierze pomoc / y życiowosc swoje przyobiecune. Pełnia rozkazanie potomko-
wie / czescia zwierychnoscia krolowska / a czescia niepodziwaney korzyści na-
dzicia wwiezieniu. Trafiło się / że krol na on czas sady / krola namowami y glow-
nem Seymikiem zowieny / w polu między Solcem y tymże to Piotrawinem /
pod namioty iako dawny zwycięzcy most / odprawował. Na krola stanął Stan-
isław pozwany / że majątność kupił y zapłacił / zeznawa. Czego świadki niekto-
zwoodził: którzy gdy od krola odstraszeni / świadczycie niechcieli: wnet Stanisław
nie tak dalece o zadzierżenie majątności / iako o zmieszenie potwarzy / trofiliwy

inaty

inaty sposób wynajdnie: a pominał w r. 1302 w tey mierze rady y ratunki ludzkie / do-
trzech dni zwirote w krola kierz. Do Piotrawinu w tym przychodzi. Tamże trzy
dni z kaptanami y z ludźmi swiatobliwymi / krola w towarzystwie miał z sobą /
wypasca: Boga wsechmogacego czynąc modlitwa y płaczem wstawicznym /
na pomoc woława: grob Petryka otwarsza: gdzie doctnawszy się laską Biskupia
światobliwym / cości tego: z wielką dusznością / w imie Boga Oycas / y Syna / y Ducha s.
powstać / ktemu kaze. Natychmiast podnosił się / wlasnie iakoby ze snu prze-
budzony Petryk: krola Stanisława ręką podwignawszy / przed sąd krolowski
stanowi. To tak cud / gdy krol Bolestaw / y wysłany na ten czas obecni zdumie-
waia się / Petryk że wies Biskupowi przedał / y piemadze dostateczne za nie wual-
zezawa: Krola przy tym / wiec y krolowskich sioich / że Biskupowi niewinne
trudność zadala / wsepieczne strofine. A tak wielką sromota piemaczow sioich /
y z jalem krolowskim / wygrawa sprawę Stanisława. Odchodząc w tym od sa-
dow / dać Petrykowi na wola / iestli żyć czyli znornu wmrzeć wolalby: Zymot / po-
miedza / ale on wieczny y niebieski obieram sobie Oycas / krola w rychle dostąpić tusse /
iestli ze mnie oflatak karania / krola przysięga / krola w rychle dostąpić tusse /
modlitwami swietymi znieśiesz. W czym gdy go ratować Biskup s. obiecał / wnet
Petryk do grobu wstąpił / powtore skonał. A rostat je am ona sprawa cudzo-
lona / od bzydkich obywateli y od wścieczestwa / namniemy Bolestawa nie od-
straszyla: owsem gdy z takich nieciot raz y drugi nie przestawał go napominać /
y sirowie strofować Stanisława s. z kłk młych ludzi poważnych / krola był
według przykazaia Pańskiego / na to samo z sobą zaciagnął / gniwac się krol y
zabiciem przegrząc Biskupowi s. poczał. A ten bacząc / że się krolowi na wpa-
mietanie nie wierze / ciez / w krola nań zakłada: obzedy nabożestwa wsechmog-
po wsechmog / miejsce zapowiada / rozumieć że iawnym narzekaniem ludzi od
nabożestwa zagrobdzonych pomysłony / miał się wżdy upamiętać: Sam iednak
do koscioła Wschala s. na Skalce nad Wisłą / przeciwko zamkowi zbudowanego
go / z trocha kaptanów dla nabożestwa tajemnie chadzał. W czym gdy się dowie-
dział Bolestaw / potwarzył dnia iednego ożre / z wielką żołnierzow sioich na
Skalkę rowny saloniem bieży: wyprowadził przed sobą meco ludzi / aby Stanis-
ława Wschala s. odprawiać / od ołtarza na zabicie wtrawane odwiekli: krol
rzy gdy do koscioła wchodził / wnet nagia zamroc / em iustawca / o ziemi wzdun
padał / skad rękami y nogami grabolac się / iakomie wiaza. Wysła krol m-
fych raz y drugi / ale toż wlasnie tym co y pierwej wiaza. W czym nie cierpli-
wy / y zapalczywoscia zatraczony / posłał / y ożre / y z bolazim żołnierzem /
sam z dobyty mieczem do koscioła wpadał: tamże smietł raz y samy wierz-
głowy Biskupowi s. zadartat iestli lecąc / em iustawca / o ziemi wzdun
opryśnal. Tam dopiero żołnierze przytłoczyli na sie ciało na ziemi leżące z koscio-
ła wywiozła / na diobne fene / iestli iustawca / o ziemi wzdun
placu przyległym / na rozzerwane pio. y pta. w rozrzucał. Dzień zbrodni tej
był 8. Maja. A rok 1079. gdy Stanisław ledwie trzy lata Biskupstwo sprawo-
wał. Po wykonaniu morderstwa onego / gdy krol okrutny z czeladzia bezecna
odfedi / czterech siac niezwychny wielosci oriorie zawiolił / krola wtraga
ono miejsce oblatywać / ciala Niemcewicza s. aby od p. y pta. w rozrzucał
żnego / karpacze nie było / przez dwa dni bronili: aż taką sprawą pomysłony swiato-
bliwi mietozzy kaptani / cionet rozrzucone / osmielwsi się posbierali / y swym
porządkiem iedni z drugim zlepiali / krola natychmiast dzwiniem obywateli zro-
stli się. A tak zupełna zroste cialo przy dzwiniach koscioła / w którym Niemcewik
Boży zabity był / w trumnie poczesne zamknęli. To w dziesiątym roku potym /
na zamet Krakowski przemysł / w porządek koscioła tamiecznego / złożone było.
Do tego swiec bardzo wiele gorących na powietrzu / nad miejscem gdzie Sta-
nislawa swietego ciałko rozciął / pierwej zaraz nocy po zabiciu onym
wiziano. Powiedzieli / że ludzie mietozzy żywota swiatobliwego / z wolej
Boskiej obawienie mieli / iestli cialo Stanisława swietego rozciął / było /
tak krolstwo Polskie / na wiele czesci rozkarpacze za czasem bydz / y w onym

2

rozer

Stanimisław B.
Krola Bole-
la w r. 1302
Krola.

Epistola

Krol ob Bisku-
pa zafiliy.
Krola Bole-
la w r. 1302
Krola.

Armaty Bole-
la w r. 1302
Krola.

Kol 1079.

Ożenie Bole-
la w r. 1302
Krola.

Cialo rozciął /
nie y rozrzucone
wrople się.

Krola Bole-
la w r. 1302
Krola.

2. Zoná wólkopyłá
na Zápáclé.

Mieczysław syn
Bolesława i Ma-
łach obumiera.

Bonfinius.

Kunowie i Bo-
hunowie po-
łowcy.

Zbigniew syn
Miecysława
i Jadwigi.
Bolesław syn
Miecysława i Bo-
łach obumiera.
Władysław syn
Miecysława i Bo-
łach obumiera.

Grób Zbigniewa
syna.

darowany był. Przyprowadził z tym iako syna własnego młotowi Mieczysławowi. Za-
czym ten / gdy już był sobie znanym i kłopotliwym / cnotę y ludzkość swoją
prze mały czas serca ludzkie nad podziwienie zmierowił / y o sobiowa rosytych na-
dział karani / bożego po narodziu swym roku / skwapliwie śmiercią zjeścił-
żadnego wprawdzie potomka nie ostarwił / lecz wielki po sobie żal y pragnienie
rosytki Polakom wczyniwszy. Wiara pospolita twierdziła / że trucizną miał być
zmieszony / a to od przynępalow wygnania oycę swego / obawiających się / aby
ten krzywdę taką pamiętając / mścić się oney nie zawżiał. Czego Władysław
Książę Strzy iego / jeśli nie rozkazał / iednakże nie rozbrał: chroniąc / aby go
był Mieczysław y z potomstwem ludzką przyznając y życiowością wsparty / z
krośtwa potym nie wygnat. Rozumiejąc niektórzy / iako Długosł wspom-
nia / że nie na ten czas pominiony Mieczysław zginął / ale iż którego roku po
śmierci Władysława stryja / napoiem trucizny wespół z Włodzisławem Książ-
ciem / siostrą Stopę / a córką Zaslawa Książcą / wmożony miał być: gdy po-
wiat Kruszwicki przez wiele lat trzymał. A twierdzi tenże Długosł / iakoby miał
widzieć przywilej tego y pieczęć jego warowaną / którym on dawał oycę
swego / Książce Kłobuckiemu całą y zupełną zachorowię. Ale iedno
Długosł dobrze wieczy / tedy obaczy je nie tego Mieczysława / ale syna Bolesława
trzeciego przywilej widział. Historye Węgierskie wspomniawszy / że pod ten
czas / kiedy Mieczysław od stryja swego przyzwany był / Władysław król ich wo-
jny na Polakach podnosił: przeto przyczyna / że on dala się z tym słyszeć / iakoby z Rusią
y Kunami / których nasył Polowcami zowoz / na Węgry buntować się mieli. W
tym gdy ich Władysław sławny y królowym boiem poraził / Kraków miasto
przez trzy miesiące obleżeniem trzymał / y głodem Mieczysława do poddania przy-
wodził: po poddaniu iednak rosytkę prąwa y miasto Polakom przywrócił / napo-
mniałszy ich / aby od tego czasu przyznali darowiznę z Węgrami zawartej gwańcie
nie wazyli się. Ale iedno to prawda / niewiem: gdyż żaden z naszych tej wojny ni-
gdziey nie wspomina. Co iedno Władysław wyparł iako przez te czasy do Pol-
ski wczynił / tedy podobieństwo / że ię dla wyprowadzenia Mieczysława na stolicę /
(acz y o tym nie piszę) podjąć musiał: która według myśli Polakom nadac się
miała / gdy Mieczysław z stryjem Władysławem rusznie kondycję śladnie poro-
wnaty. Z Rusią raz y Kunami / nie widzę aby na ten czas Polacy społeczność
taką wiedli / ktoraby ich do podniesienia przeciwko Węgom wojny społeczney /
zjednoczyć mogła. Wszak Rusacy po wygnaniu Bolesława z Bożony / nie przy-
taczali Polakom plondrowani: y sami w zaim tychże własne czasow okrutnie od
Polowcow plondrowani byli: Czego świadkiem ich własne pisanie. Anymż ta-
cwoie wierzył / aby Władysław nowe Książce / nie wprzętniwszy zupełnie domowych
rzeczy swych / odległa y niepotrzebna trudnić się miał wojnę. Ani rozumieć mo-
gę / czemuż Władysław Węgrzyn w wacpliwą y niebezpieczną wojnę z Polakami
zachodził / y trudy tak długiego obleżenia podejmował / pomieważ rosytkę winę
zholdowanym y obleżonym przebaczyć / miasto dobyte ze rosytkę wolności y
prawo / nieprzyjacielom przyprowadzić miał: Lecz pomiechamy Węgom. Już te-
dy Władysław Książce miał na ten czas potomstwo / gdy Mieczysław synowiec
iego obumiał: iednego miał Zbigniewa z polowcami / przed dostąpieniem Książ-
stwa spłodzonego / y Bolesława syna prawdziwego / który pod czasem już pano-
wania / był onemu z Judythą poczwą małżonką / gdy kilka lat nieplodna była /
na przyczynę s. Egidyusa Opata / za sprawą Bolesława dany. Gdy aborem wtro-
słane z nieplodności swojej małżeństwo Książce było: a Judythę światobli-
wa niewiasta / gdy wstawicznymi prośbami / posty / y hojnymi na wbożych wyda-
tkiem / Boga bez przesłanki o potomstwo nalegała / y rosytki pobożnych spo-
sobow dla tego samego pokusiała: wnet rade wzięwszy od Lamperta Biskupa
Krakowskiego / y na takiej zdanie małżonki Władysława przywrócić / wypia-
rła posty do klasztoru błogosławionego Egidyusa / w powiecie Karbonenckim
leżące / kiedy ciało świętego meża onego było. Tam skoro przyjachali postowie /
zaraz kości ołowi kościowne złota y srebra / które z sobą przynieśli byli / poświęcać

ia ofiar: Nad to Opatorowi y rosytki zakonnikom nie podle podarki umiennem
Książce swych oddać: przekładać przyczynę dla której przysła / y czegooby potrze-
bowali. W tym przez trzy dni posiedzieć / Nimchoni nakazuje Opata: Błagać Bo-
ga / prosić aby weyżarował na ulubione / służy swego Egidyusa / raczył pocieszyć
miejscem plodem slachetnie Książce. A oco we trzech dniach onych / Zakonnik ię-
den stary y nabożny / przez widzenie był wpręmony / że już otrzymać czego tak go-
rą domagali się prośba. Z pierwszą tedy nadszła odsyłając posty: którzy wróci-
wszy się / obaczą brzemieniem obciążoną Książce: która potym nierychłym poro-
żeniem / syna iednak powiła / y Bolesławem ochrzciła: a samą w piątym mie-
sięcu po wyleżeniu pogoju / ostatni dzień zamknęła. Niewiasta w pobożności
a szodroblivosti żywoć swoy trawiała: która własne dobra swoje / y rosytkę prą-
wie ochędostwo biatogłowie / na potrzeby wbożych / y na ozdobe kościołow ży-
tę wyłożyła: ktemu w meża wyjednala / że Kropienickie albo Pabieianickie maie-
tności / Kapituła kościoła Krakowskiego: powiat zaś Łagowski / Kruszwickie
mu albo Włodzisławskiemu Biskupowi / a dobra Książce klasztorowi Tymieckie-
mu / czasy wiecznymi nadał. Rychło po meży Dobrognewa / matka Władysława
Książce w letnim wieku obumiała. Pożat potym Władysław drugą żonę / za ra-
dą króla Węgierskiego Władysława / Zofiją wdowę / Henryka czwartego Cesa-
rza siostrę / a Solomona króla Węgierskiego pozostawia żonę / którą Władysław
król / cziowiek święty y pobożny / przyjął y wczynieć po śmierci meża ię / przy-
sobie chował. Z tą Władysław Książce Polkie / spłodził trzy córki / chociaż żadne-
go z nich Solomon nie miał potomka. Ależ Bonfinius rozumieniem naszych
sprawiony przypominia / iakoby ona po śmierci albo wygnaniu Solomona króla /
w Agmondenskim klasztorze obumrzeć miała. Tychże czasow Rus / wywiezła
rosy / się o śmierci Mieczysława y żony iego / nie mieli dożyć na plondrowaniu
dzierż w Polkach / lecz powtorze do wolności przyszedli się: zamki obronę Pol-
ski obwarowane poobierali / czesć żołnierzy Polskich przedarowali / czesć
gwałtem powyrzucali / a czesć drugim obleżeniem y rozpacz / gdyż darennie
od Książce swego ratunku oczekiwali / do poddania przywrócić. Odpadł y Po-
morskie spólnie z Prusami: Chyba podobno pisać Polacy / Prusami na
tym mie / scu Pomorzany dalsze / którzy dobrze potym Prusami liczyć się poczęli /
nazwyczaj. Ależ w umieniu Pomorzany y Kaszuby zamysłali. Tych tedy Władys-
ław / na czas infty odłożywszy Rus / wojnę konal / granice Pomorskie pustoszył /
y zamkow kilka w pierwszym wstępie odebrał. Nie zasypiali swych rzeczy y Pomor-
zanie: lecz przypuszczali się do Prusaków / wielkim gwałtem na obozy Polaków /
piętnastego dnia Sierpnia wderzili. Niechciał był Władysław dnia onego potę-
tać się / zachowując te wczynieć Maryey matce / której Wniebowstąpienie on
dzien wroczytym wyrażał obchodem. Lecz nagabany / y słuszną potrzebą przy-
siony / do sętu swych wywodził. Straszliwa wojna wielka czesć dnia trwała:
goż obiedwie strony mocno się przyzwycięstwo niewiedząc komu padnie / o-
pietali. Począł potym wstępować nieprzyjaciele: a naszy krzyknęli na się / w
jępniącym nagrzewali. Nie mieściąc owi ze rosytki siły roznie pierzchali:
za którym gniewem wiać Polacy w pogonię wdawali się / wielki pogrom w
cielniczych sprawił: którym rozproszem y przękonani będąc / wladzey Książcey
y miłosierdziu / ze rosytki dobryi swymi poddać się. Śladnie ten w pokoro-
nym przebaczył / wstąpił zamki y potrzebne warunki / któreby ich mogły do re-
bellii pobudzić / pod wladzą swą wznawiał / czesć ludem obwarował / a czesć
ścisł z gruntu wywodził. A wstąpił nie długo w potoku Pomorzanie y Prusacy
siedzieli: lecz wrzemieli od Książce sobie nadane czesć tajemnie pomordowa-
li / czesć iaronie wypędzili / powtorze rebellizowali. Która rebellia chęć
Władysław zaraz na początku zatłumił / zebrałszy lud iati mogąc z przedka / w
put zimy przez wiele drog na granice ich przyszedł. Tam porozumiewał / że nie-
przyjaciel w budynkach zapadł / a w lasy y kalizę wstąpił / dać bitwy nie in-
sz: czesć wojsła do Sieciecha Krakowskiego Woiwody y Hermana przygazy-
wał / dwiema pulkami ziemi nieprzyjacielowi okrutnym obczajem pustoszył y

Śmierci Judyty

Pabieianickie
maieństwo na
Pabieianickie
kości nadane.
Łagowski po-
wiat na Ino-
wicelawickie.
Książce na
Książce Tymie-
ckie.

Dobrognewa
matka.
Włodyżowa
Władysława
Książce.
Zofija
Król Węgier
Książce.
Książce.
Książce.

Pomorzanie y
Prusacy

Pomorzanie y
Prusacy
Książce
Książce.

Pomorzanie y
Prusacy
Książce
Książce.

Druga bitwa
Pomorska.

Dziennik.

Wojna wstąpi.

Trzejna wstąpi.
Władysław do
Pomorzana.
Władysław.
Władysław oblażeni
Władysław no-
cni.

Tabor Polski
zapalony.

spłondrował. Od wracającego nazad Książca / w Dreźnie wiadomość dochodzi / że nieprzyjaciół za nim postępować / y nie dalej pięci mil przebywać. Postanowił a-
bowiem nieprzyjaciół postrzegł / y lekce wzięty / mały lud Polki niepodzi-
wianie zaścoby / y wielką nań siłę wderzyć: iakoż zewsząd bardzo przedzieli
się do łupy. Trwożyła między serce Książca gestwa nieprzyjaciół: ale wstąpić
placu / nie tak równemu nieprzyjacielowi / iakoż zbiegowi y nieposłusznemu nie-
mowski / za rzecz szpetną y niepocztową poczytało sobie rycerstwo Polkie: w-
ięc / jeżeli poganiła zaadłość zrazu się nie zawściągnie / góra potym wymoży /
z tyłu wychodzącym nalegać / y wzajem Polke męczym y ogniem pustoszyć miała.
Powiedziawszy zdanie swe w kole: przypadli na to / aby raczej poledz wieczwie / i-
li tak los padnie / a niż z wielką straszą dobrowolnie wstąpić / częstokroć od sie-
bie zwyciężonym holdowom / zwycięstwa. A tak obrocawszy chorągwie / bitwa
dać wstąpił. Storo na oczy przyszło / z wielkim okrzykiem y niezmiernym pędem /
do nieprzyjaciół poskoczył nasy: wderzł w sie z obu stron / lub wmrzeć lub try-
umphować / gotowe wojska. Biegłością nasy dzieła rycerskiego / stós nie-
przyjaciół wytrzymywali: Nieprzyjaciół zaś mając ludu obfitość / na miejsce ran-
nych y nadzwyczajnych / częstokroć podzucali posilki. Trwał bój od poranku aż do
wieczora / zwycięstwo jednak na żadną nie przypadało stronie: wywarł / że noc
bitwa rozeymując / nieprzyjaciół równo zwyciężonym / bez wszelkiej pogromy
z placu pędził. Tak tedy gorąca chęć z obu stron panowała w żołnierzach / że
mają bardzo poumianych: lecz wszyscy przeciwnie pierś nadstawiając / obojętnie
rany / albo śmierć podejmowali. Długo w który się to działo był Sobotni przed
Zwierzchni Niedoś. Władysław po rozproszonym nieprzyjaciół radzą nasy co-
by dalek czynić / jeśliż zaraz konać strwożone / y przestraszone nieprzyjaciół / nie dając
mu czasu do wytechnienia y dalszej poprawy / czyli raczej zdobyć / którego nie-
mowski na rzecz była zabrawszy / w domach ię pierwej złożyć / a potym żołnierz piemi-
jnego / który z Czech y z Węgier naciągnać miał przybawszy / sposobniejszy
czasu y z gruntemyjszą potęgą / pusić się na nieprzyjaciół: a niż na on czas
ta garzka ludź Polkich / z bestem wojski nieprzyjaciół / w ichże własnej ziemi
częstokroć potykająca się / niechby więcej na ścianie niebezpieczeństwa / szczęścia
sweego nie pokładała. Przestali wszyscy śladnie na takiej radzie: gdy y srota
Wielkonocne bardzo blisko nadchodzące / dla nabożeństwa odiać radzili. A tak
z taborem różnie rozjeżdżają się: rychło jednak potym wytechnawszy z oney niewo-
żnej y niepodziwianey wyprawy dobytcom: ktemu przysposobiwszy więcej tak
domowego iako y postronnego żołnierza / Władysław Książca do Pomorzana wpa-
da / nieprzyjaciół szuka: którego w polu gdy się do czekać nie może: powtórze grun-
ty / woi / y miasteczka iako najeźdźcą pustoszy. Władysław zamek dobył warow-
ny / skąd wiece najspójniejszy do Polki zwykli byli Pomorzanie wtargnąć / naje-
chał: którego gdy dobyć pierwszym szturmem nie mogli / gdy był potężnym opo-
trzoną warunkiem / obleżeniem go wkrąg otoczyć zaczął: chcąc tym sposobem wy-
padania z zamku nieprzyjacielowi zabronić. Tam rzecz cudowna przypadła: W no-
cy po miesiącu / częstokroć straż nasy widywała / podobieństwo pułkowi wyszo-
wanym od wojska nieprzyjacielskiego z równego pola ku stanowisku nasy przy-
jeżdżające y wpadające: ten lud nasy oknałszy się / y iako mogąc orze porwa-
wszy / od okopu tylko odpłoszywszy / dalek wiece nie gonili / obawiając się za-
dziej nocnych. Czego gdy często bywało / gniewać się nasy y trwożyć poczęli: że
nigdy na bój otworzyli nieprzyjaciół nie siedli. Przetoż nocy iednej / gdy straż
nieprzyjaciół następującego opowiedziała / śmiesz Polacy / hurmem się w-
y / z obozu wyszli / a za pierzchającymi opodal taboru / daleknie zapędzili się.
Zaczyni obleżenie rozruch Polaków postyśawszy / y wypadnienie z obozu postrze-
gł / nagle się z zamku wyrwał: ogień między statki y budy żołnierskie stoma-
y trzęsina posyła / zarzuca: który wiele miejsc nagłym płomieniem ogarnął /
śladnie armatę z wielką częścią obozu / gdy niewiele ratujących / którzy byli po-
zostali w obozie / ognia bronili / popalił. Widzenie ono za nocne cmy byż rozu-
miano / które w postaci wojska nieprzyjacielskiego stanawo / Polaki z Bolekiego

dopu-

Wielki Połt
gwałcony.

Władysław obla-
żeni woi-
wody zacię-
do Pomorzana.

Pomorzani y
Polski pod-
danie.

Wojna Czeska

Królem Cze-
skim Władys-
ław.
Rok 1087.

Konrad Książ-
ca.
Pomorzanie
Książca.

Pomorzanie
Polski pło-
dnie.
Odrę zacię-
d.

Rok 1094.

Władysław do
Czechy p-
ceni.
Czechy W-
woda Książ-
ca.

Władysław
Książca do-
woda Książ-
ca.

cyll

dopuszczenia trwoży / przyczyna tego był wielki Połt / który Polacy pierwsi
w Pomorzaniech wyparł / zeliwosy zwycięży y wstawił dościcia Zachodnie
zbytym y wstawiłym iedzeniem mias y nabiałem / iakoż gwałcił. Po-
padł tak niewczesność nasy / częścią że zima / która przed / y ostrzeżenie tam-
te zepłynie / przytępiło następowała / a nasy pozbawiony chęci / zawierzuchy y
ostróżci nieba mroźnego / zmieszyli byli nie mogli: a częścią / że ony potyły nocne
wysły / sobie za przestrożę y za Bolekiego zradzanie pokładali / nie nie spawiały
od obleżenia Władysława do domów za rozkazaniem Krolewskim odjeżdżają. A drugie-
go lata znowu na tę Pomorzany / y wnet na Pruski zaradkiem Jęczy wyciągał:
trawny ich dobył na ten czas wprawione y zasiane zewsząd / iako najeźdźcą
plondrow: nie przepuszczać ani plac / ani latom ludzkiem. Temi tedy kłopot-
ni będąc wrota y przekonan nieprzyjaciół / za zdaniem y radą polską po-
dali się w pokorze: miłosierdzie y Książca wybiegali. Książca jednak / wysłanym
przed sobą stanąć rozkazawszy / stós ich straszył: przedmiesze buntowni-
wydać także / y zaraz ich na gardach karze. A ludzi ostatni strachu pozbawio-
szy / przysięgi słucha. Tak zholdowan Pomorzanie / Prusacy / do czasu wstępneli.
Władysław potym woyna z Czechami / która iako lekkomyślnie wzniecona / tak
też sławliwie y niesłodliwie zgasała była. Władysław Książca Czeskie Henryk
czwarty Cesarz / za zdaniem rady swowej / Krolewskim mianował. Roku
Władysław nasy 1087. y temuż / a zaraz y potomstwu jego / wysłał Polke /
w której obadwaj tak wiele gdzieby iedną nogą zastąpić miała nie mieli / dano-
wał. Gdy tedy Władysław / a po nim brat jego Konrad / który był po bracie K-
leśro obla / w kilku miesiącach z swiatą poschodili / Przechadzali syn Władysława
wów z Węgier / gdzie słusznego gniewu oycowskiego wchodząc bił / przy-
wołany na państwo był nastąpił. Władysław ani ten / ani sam Konrad / a zgola za-
den z następujących po sobie na państwo Książca / aż do Władysława / tytułu
Krolewskiego nie używał. Ten tedy Przechadzali nie pominąć na przyjaźni y obco-
waniu które miał z Władysławem / lub co martwego płać onego chęć do-
dzieć / a Polakom cokolwiek spodziewać się wiać / lub tej łupieży pragnąć / w
kraie Polkie z skodliwym ludem wtargnął: prawie pod ten czas / gdy Władys-
ław Książca w Pomorzaniech y Prusach / iako się dopiero przedzieli / walczył: za-
czym wysłał Dzierżawę / która od Elbu rzeki y zamku Grodetu / (Polacy go na
ten czas tak długą w dnie trzymali / posłali aż do Odry rzeki przypieły się / w
pokoju długim spawione / żył / y okwite ogniem y pustoszeniem spłondrował.
Tę trzymając chęć popierać Władysława / ię w ten czas przez cały rok woyny spo-
sobnie wieszył nie mogli / przetoż lata blisko przyszłego / Roku Chrystusa P. 1094.
wysłał na Morawy / które za Konrada panowania w Dzierżawie iednego K-
siążca z Czeską ziemią porównane były / wyparł: nad którym wojskiem Siecie-
cha Krolewskiego Woiewoda / w rzeczach wojennych dojsz maza sprawnego /
przekłada: aborem samemu zdrowie przecierne / y boleśnie nog / na tę ekspedycję
odiać bronilo: woyny jednak postanowionej zwoloczyć nie zdalo się mu. Gdy
tedy z Sieciechem odjeżdżając wmarł w rzeczach wojennych Władysław /
trafieniem do rozmiow onych nągodził się syn jego Bolesław / dziesięty rok na
on czas padający: który pilnym barzo słuchaniem wysłał rzeczy poymując / oby-
czajem Krolewskim młodego / które acz młodemu państwu do łupieży iednak bierze-
sic / znanie serce dziecinne chęć sprawy wojennej y sławy okrutnie rozjarzo-
ne paliło. Nie cierpiąc tedy dłużej rozmeconego plomienia Bolesław / wnet no-
gi oycowskie mizuchno obla / y w śyie wwieśwosy / zaledwie na nim wiel-
kiem prośbami / calowaniem y pochlebstwem dziecinnym wymodlił: że z Siecie-
chem na one woyny musiał być postąpił: staraniem jednak nad nim Sieciechowi zle-
cono. Gdy Taborem stanął / wnet dziecie namnięła rzecz co to poczęł strzeżenie
wzwać / między pułkami przejeżdżać / każdą rzecz inatować / gorąca y niepo-
godby cierpieć / czynnym być / na ziem legać / straż nocną z Sieciechem obla /
y wiele rzeczy innych nad lata swoje czynić y znosić poczęło: tak ię pochop on y
chęć dziecinna wielkiej po nim dzielności y spraw zachęca / spodziewać się na po-

Sądca Pomor-
ski albo Książ-
ki.
Miechyszcz.

Miechyszcz ode-
brań.

Poręga y o-
strość Sieciecha
Wolewody
Okręga do
wzruszenia rze-
cy nowych.

Wienawiscie Piz-
dystawa prze-
ciwko Polakom

Zbigniew ba-
kiet Książcy
Wini. p. m.

Zbigniew Sei-
mianem wy-
gnancom
Magnus Strato-
nista Wrocławski.

tym kazala. Zerwał ogień y mieczem Morawy spustoszywszy/temu nieco huf-
cow nieprzyjacielskich/ktore sie jedno nawały/ tilię w tarczech zbiorzy (dobywac
abowiem zamkowi kazala) wywodzi z Bolestawem Sieciech na-
sad woysko/wielka korzyscia y zdobycza spasošone. Zagiet swym trybem wymy-
sla/iakoby Przedzistaw przytym w padniem do Polski/ tak Wladystawa za-
trwożył/ ze on z rozpacz y zaraz do niego posly dla znieśienia woyny wyprawo-
wszy/ podatek dwuletni postac mu przez nich miał/ obowiaznac sie/ y potomki
swe od onego czasu Książetom Czeskim holdować/ y iakoby tak dostapic miał po-
koju. Cziowiek zaprawda posmiewiska godny/ ktory dziecinisko y lekkomyślnie/
rownie iako między babami bawic sie nauczyl. A iednak nie wspomina/ iako/ y
tiedy przed tym/ podatek ten był na Wladystawa wlozony/ ktory podatek ze y
pierwszego roku/ iakoby dług iaki placil Wladystaw/ samje pisze. Przyiazd Sie-
ciecha y Bolestawa z Moraw/ wielkie y radošne winšowanie między oycem y sy-
nem sprawilo. A wšakże nie dlugo po woynie oney wyciechli. Gdy abowiem
dano znać/ że zamek Miedzyrzecz Pomorzanie albo Książbowie mekcozy/ taie-
mnie sie zbuntowawszy opanowali/ z onego krajny podlegle najeźdzali/ y ktokol-
wiek tamiecznym gošcińcem iachal/ rozbiali/ z trudnošcia w prawdzie/ a toli wy-
iednal przed sie powroze Bolestawa/ ze mu z woyskiem dla odebrania Miedzyrzecza
y zawšciogmienia lupiejcow/ ošciec odiahać pozwoilit. Kząd iednak rošytel y wla-
dza wojenna/ wiece y opieka mlodziuchnego żołnierza Bolestawa/ przy Sieciechu
na wiernošć tego wlozona ostaje. Tam przyciogawšy/ wnet taran z obozu pod
zamek podszawšy/ ogromnie w mur uderza/ ktore wielka walac sie polac/ lud
zámku broniacy/ czešcia przytuliła/ czešcia nadbražila y potaliczyła/ zaczym dru-
dzy o rzeczach swych zwatpawšy/ a wolne sobie wyszcie z konim y z tlomoczami
wymowawšy/ poddaš zamek. Odgrawšy y naprawawšy zamek/ a woysko rozpu-
šawšy Sieciech y Bolestawa/ nie dlugo barzo zabawiaac sie/ do Wladystawa
z tryumphem wracaja sie. Szczęśliwy došć zdać sie bydź Wladystaw/ tak miłym
potomkiem. Lecz fortuna/ która nie gruntuje dobrego/ y nie chce w sprawach
ludzkich nic cierpieć pewnego/ poniekad szczęścia tego narušyla. Plusyl nad in-
nych w lasce y powadze Książcia Wladystawa Sieciech/ za niektozem zašlug
swych sprawami/ šlad sobie potega y wladza memata gruntował/ a tak dalece/
že Rzeczposp: rošytła/ y Książe samo na nim iednym polegac sie zdało. Wielka
mu to wšlachty Polskiej nienawisc iednalo/ ktorey sam sobie co dzień to wiecey/
nieznošna nadetošcia swoią/ y me pomernym panowaniem przyczynial. Pze-
tož barzo wiele šlachty z dobr od niego zupioney/ odsadzoney/ y znaczna trza-
wda iatę/ albo potwarzę wcišmoney/ wiece do tego potegi y niewczelnošci tego
obawiaacy sie/ albo też wtrapiionych krewnych swych našladnacy/ od swey
własnošci do cudzey ziemie odeszlo/ A ci rošyscy bezpiecny mieli w Czechow przy-
tulę/ gdyž sam Przedzistaw Książe laškawie y przyziacielsko przyjmiać ich pocie-
šial/ ktorych on z rozmow/ y z łag czeštych/ zaigrtzonynu przeciwko Sieciecho-
wi/ wiece y samemu Wladystawowi (iž ten nabyt rošytkego Sieciechowi po-
zwalał) y odbiežaley oyczyny žalutacem bydź wprozumiał/ wnet menawisc swo-
le przeciwko Polakom wozburzona našycac/ y škod od nich pobieracych cudzym nie-
bezpieczenštwem wetowac postanowil/ zaczym šnadnie serca wtrapiionych wy-
gnancow Polskich/ do tego czego samiš dobrowolne pragneli/ przywiodel/ ze
woynę oštradaney oyczyny dochodzić odwažyli. Pošilkow im dać obiecuie/ y
wodzić takim prawie zaciogom služacego/ wytyka/ Zbigniewa Wladystawa Książ-
cia Polskiego bakarta/ ktorego ošciec/ gdy w nauki pomekad wprawić rozkazal/
wnet dla macošynškiey nienawisci/ y obawiaac sie/ aby Bolestawowi/ ktorež po-
nim z małžonki pocziwoey šplodziwšy/ w nadszcie panowania wychorowwał/ tru-
dnošcia iakiey pocym me zadawał/ do Sasikey ziemie zaštal/ y žyciem zakonnym
obowiazal był. Tego tedy z klasztoru wydzwižnawšy Polacy wygnani/ šetma-
nem swym czynia/ y zaraz z nim a z ludem Sasiem do Wrocławia przyjeżdžaja.
Wrocławskie wšedy trzymal na on czas Magnus/ cziowiek zacny/ y mąž cnoty zna-
mienity/ teš wraży swoje pomekad przeciw Sieciechowi mašacy. Do tego tedy w-

przod

przod wyprawina z poselštwem wygnancy/ prošac aby ich y Zbigniewa Książ-
cego syna/ przyiac do miasta nie odmawial: Woyny, powiada, na oyczyny miłe, ani
na Pana cnotliwego podnošć nie chcemy/ bez rodzicow iednak/ žon, potomštwá, maš-
tnošci, domow našych, a náosłatek bez wkošaney oyczyny, dłužey obejđz sie nie mo-
žeme/ škad nas nie žaden wysłapek naš, nie obraža, y gniew slušny Książcy, ale nie-
žmierne krzywdy y niewižagiona hardošć Sieciechowa wyrzuciła/ od ktorego y sam
choć to znaczneyšym nádeń y nie rowno godneyšym badac, a wšdy wraży doznawateš.
Nie žycz nam namizernym posiwieć wygnaniu/ nie cierp wladze nádeń soba podleyšego
y nieczemneyšego cziowieka/ lituy przynamniey Zbigniewa syna Książcego, ktoryž
niecnotliwa rada tegož Sieciecha od oczu lubego oycá odernány, y do klasztoru iako do
kluzy mizerney poniewolnie wtracony był. Škad obawiać sie potrzeba, aby cziowiek ta-
komy tymże torem šmiatošci, drugiego syna Książcego podeselšy, štolice Książstwa
Polskiego, nie czekajac y šmierci Wladystawa, nie opanował. Do wšcia tedy y przeko-
nania chciwych zamyslow Sieciechowych, y do wšczuplenia nádeń potegi iego, a kto
nádeń Zbigniewa šposobneyšy/ młodzięńca umysłu wielkiego, rady nie mnięšsey, y serca
przešciu Sieciechowi žaigrtzonego/ ktorego pod ten čas iego potrzebny, nie žanądzi Šta-
rošto/ gdy wczynnošcia zniewoliš, prze ktorego do takiey, iaka tym časem Sieciecho-
wi plužy, przyšć možesz godnošci. Spokojnie my we Wrocławiu tobie zachowac sie chce-
my, nie prze co inšego mieškajac, tylko abyšmy bližey Polski przyknašy sie, tym šná-
dniey u pana cnotliwego przywrocenie oyczyny sobie wyjednac, a przywroceni tym pra-
wcy przybydź do oney mogli. Wrušyla pomekad ona prošba poselšta/ ile slušnie y
wczciwie wdana Magnusa/ wšakże aby iako meobyczajne wiary y powinnošci
swey nie chybil/ wnet do iedney šchadzki zebrawšy obywatel powiatu/ y miasta
Wrocławskiego/ zdania ich w tej mierze potuša. Wšyštun bzydnie byto imue
Sieciechowe. Litowali mekcozy wygnancow krewnych/ y przyziaciow swych/ li-
towali Zbigniewa/ šlykli o wielkim baczeniu y litošci Książcey przeciwko Pola-
kom/ wražali rzecz niepotrzebną wtracac sie onym między oycá a syna/ gdyž in-
czy y tego na sie obrazić/ y od onego albo máto albo nie łasli za to me pomešć/
obiecowali sobie. Ktemu obawiali sie/ aby gruney y dobra ich nieprzyziaciowi-
nych me wznał/ ktorych gošcinu y przyziaciowi meć sobie me žyczyl. Za takim te-
dy iednoštynym zezwoleniem nadieždžajacych wygnancow/ brona Mieszka
Magnus otwarza/ Zbigniewa do zámku wczciwie wrowodzi/ y wšelakim žywnoš-
ci dostatkiem hojnie podeymuie. Te sprawy ktore došly Wladystawa Książcia/
nad obyczay rožniewawšy sie/ perone do Wrocławia wysyla ludžie/ aby y Ma-
gnusa/ y Wrocławian/ umieniem iego štofowali/ wiare y powinnošć im przy-
pomnieli/ a zaraz pod tąž pokrškož zmenagla/ žretelnie/ y pilnie rošytke sprawy/
žanysly/ y rady wygnancow porozumeli. Odpowiadaja Wrocławianie/ že nie
žadney nieprzyziaciela/ ale syna przyli Książce/ rozumiejac že owšem wdziecno-
mialo to bydź onemu/ ktoiemu nie tylko wiary dotrzymac gotowi/ lecz od mey
nikomu/ ani sie wštrasyć/ ani by na to przyšlo/ odedzeć me dopušćiny. Za wy-
gnancy proša/ aby šlachetne Książe nad nedsz ludžie wtrapiionych/ wšytkež zažy-
wšy dobroci/ przywroceniem lubey oyczyny onych wracžyl/ me przywodziac/
abyž desperowawšy o zdrowiu y maštnošciach swych/ šrodliwych zamyslow
y poštepu potušać mieli. Na štrutnošć om šlyšku Sieciechowe/ ktory aby
przemagać miał wiecey nad šamego Wladystawa/ mechayby tego nie cierpiat/ y
aby dla iedney ošoby/ rošytke wladze sobie hardzie przywlažžajacy/ poddanych
rošytkež chaci y miłošci nie sobie me nadbražal/ proša. Te odpowiedzi odnoša
Książciu pošlowie. Przydaja do tego/ že ich žiazd Wrocławski o mały
włos nie wšlamionował/ uo oyczysciac potušał Sieciecha. Tu Wladystaw nie-
chcac tego ładarać pusić/ a cierpliwoscia swoią šity y šmiatošci wygnancow
przydawac/ na pradce ile može żołnierza zbiera/ z ktorym sam choćaz me dužy/
wydaja. Gdyž tam Sieciecha postac me šmal/ obawiaac sie/ aby dla menawo-
šci y zaigrtzenia tego/ škody y wtraty wiecey nie popadł/ Bolestawa žašie tešze
mlodym/ y do sprawowania woyska niešposobnym był/ y obawiat sie teš ošciec/
aby go był brat Zbigniew/ ktorego šmiata chaciwošć šama przez sie iuž wyrzina-

Zbigniew oby-
maie Wrocław

Prošby žiadu
Wrocławskiego
do Książcia.

Wypiad Wla-
dystawa na wy-
gnance.

111

la/ iako

Wojcieław pęd
golem Białej
cym.

Wojcieław
nom wykop
Białej Wład
stam odpuszc
mianu z Biał
to, co z Biał
Białej wch
dzi.

Wojcieław
włosa z Biał
Gopel i Biał

Białej pol
mianu.
Białej wch
lupienia.

Białej do B
Białej wch
Białej wch

Białej do B
Białej wch
Białej wch

Białej do B
Białej wch
Białej wch

Białej do B
Białej wch
Białej wch

Białej do B
Białej wch
Białej wch

Białej do B
Białej wch
Białej wch

Białej do B
Białej wch
Białej wch

la iako kolwiek nie vsidli. Przetoż w Krawowie go zostawiać za dozorca/opte
kuna/ y iakoby mistrza/ Wojcieława mu podaje. Storo w tym o przyjeździe Białej
jecym posłyszeli Wroclawianie/ wosytek tłum flachty rownie iako y mieszczan/
przeciwko niemu z Biskupem Wyrostkarem wysypał sie/ prosiac bledowi prze
baczenia. Odwyskowawszy podług czasu laskawie ludzom onym Białej / do
miasta otworzonego/ a potem do zamku wchodzi. Gdzie schadzke obywatelow
sprawowosy/ wosytek lagodnie strofine/ wine przebacza/ starostwo Magmie
loru odcymuje/ a na miejscu tego Wojcieława pedagoga Bolestawowego/
w mebytnosci onego/ osadza. Dniem przed przyjazdem do Wroclawia Władys
ławowa Białejcia/ Białej z ludem swym iuz z tamtad wstapowosy/ do Krus
zwice wstoczyli: miasteczko to na on czas ludne y dostateczne bylo. Do tego c. do
Władysław/ dni kilka w Wroclawiu przebywosy/ puscił sie wchramiac/ aby Bł
gnow od pogranicznych Pomoran/ ludzi do panowania y zamieszania rzeczy
porowosy/ pomocy dopadly/ nie mocnił sie. Jakoż nie swankował na nime
mianu. Wyrozumawosy abowiem przyjazd y zamysly Błgnowowe/ wielka liczba
Pomoran pocisnala sie do niego: ktorzy on raba/ namowami/ y dusznoscia ro
sparty/ poganiskie prawie serce na rodziciela zawiazal. Zaczyn przeciw przychodz
centu z siedmiu wosytkowanymi putkow/ na biez ieziora Gopla/ ktore Kruszwice
na kstait wyspu oplywa/ wystepnie. Tute mieszkanie y Władysław sykuie wosytko/
z obu stron wderzo do potkania/ zetra sie sędolnosc wosytki: nie rownie rzejowey
nad posilki swoje sami potykali sie wygnancy/ iako to w razie niebezpiecz
stwa wolanego. Tam los przyzioloy/ powinne/ krowne/ y bracia naczal:
tak iz wolany krui między soba czynie zelazem przyzlo: co konieczne musiało
w domowej wojnie przypasć. padala z obu stron: mzymeym iednak naciera
niem strony Władysławowej/ pogromem wygnancy: ktorzy wietka czesc tu
iezioru naparta/ abo pogonia pobila/ abo wody zatopily. Sroga na on czas
mienne bydz porazke/ tak iz woda ieziora/ trupem a krwio naspecona/ ludzom/
takie bydlacu/ dlugo wywiana bromila. Z wosytki Władysława Białejcia/ nie sile
pobitych/ ale rannych barzo wiele zostalo. Błgnow z pogromu do miasta wpa
dly/ żywo w rece oycowskie przyzedl. A Kruszwica/ ze go w sobie zachowala/
na luptej żołnierzowi padla: y od tegoż to czasu/ iakie y po dsi dzien widzimy/ o
takie zničenje przyzla. Rozpuscił potem Władysław żołnierza/ a Błgnowa
pod straż Sieciechowi dawosy/ sam do Mazowsia prosto z tamtad poteroć.
Zad potem/ gdy do Gmiesna na poswiacanie koscioła/ od Marcina Arcybisku
pa Gmiesnińskiego/ wposiony z wielu panow/ y kłta Biskupow przyiachal/
prosbami ch przeonany Błgnowa do laski przyal: za syna przyznal/ y od cza
u onego milosc mu wielka pokazowal: ktorego nie barzo dlugo potem/ z Bole
stawem synem przyzwoicie iplodzonym (co z y przyklad/ y stode nie maia Bze
zypospolitey przynioslo) w poczwosci porownal: a wedlug ktorzy grame
miany Błgnowa po smierci jego wywac za rowno obu wydzieli: czego narobila
yia samychże między soba mezgoda. Abowiem pod czas poswiacania Gme
nińskiego koscioła/ Pomorzanie abo Kaszubowie/ ktorzy teraz Margrabiany
owiemu/ zamet Santocki o mały wlos me obiel: gdy z kłta tych/ ktorzy za
ier poddae muel/ rzeczy swoe wperwawosy/ w nocy do zamku wpuszczem bedac/ o
atec strazey zamkowej we spiaczki pomordowac czuwal: lecz strachem z woley
dozry dopuszczonym/ y widowiskiem meza zbroynego z wielkim na nich trzaskiem
przedem nacierajacego przed soba widzac/ przelekniem/ gdy strwożem/ y przecho
ow mezwadom po kłtach zamkowych w omacnie biegali/ swomimze rozru
sem trwożliwym straż pobudowosy/ od oney na placu pobici zostali. Tedy
necnoy chcąc sie zemścić Władysław/ obudow synow z wosytkiem na Pomor
any wysyla: ktorzy/ gdy z soba warcholic sie poczel/ nie pamieci godnego meza
udowawosy/ rychlo do oycy wrocili sie. Zaczyn oni ich mezgoda porufony o
iec/ obawiajac sie aby tym daley w wietka nie zachodzili menawisc/ perwie obu
wom w Kieście otrzylu granice. W tym gdy Władysław Błgnowa do Krus
zwice gonil/ Białej Cielie Przedzistaw/ na wosytki ofazy/ iakoby sędolnosc Pola

kom/

kom/ wladzony/ chcąc przy tym wygnanciom obietnice ziscic/ z wosytkiem stoych
na przedce zebrany/ w dorywczą kraie nad Niza rzeka lezace/ plondrujacy na
iechal. Bard zamet/ obrony żadney nie macy/ trom wosytkiey trudności iako
czasu pokoi obierosy/ zapalit. A na miejsce tego/ inzy zamet na iedney wydaley/
y zewszad opoczysy/ skale/ w miejscu wosytkim przedko postawowosy/ Kamieniem
nazwal: gdzie meialo ofstawowosy obrone z ostatkami ludzi do domu odciagnal.
Lecz to przedtem iefce/ mizli Błgnowa ociec do laski przyal/ przypadlo. Trzecie
go potem roku roztrzała powiesć nowiny/ iakoby Czech zebrawosy żołnierza/ nie
spodziewanie wzbieral sie do Polski wtargnac. Zaczyn nacychniast Bolestaw/
za wola oycowske/ dla obromienia granic/ y zcosniema gwałtu Cielkiego/ sporz
dnym ludem iaki mogli narychley zebrac/ wyzaga: nie czekajac aby mepzyziaciel
miał pierwoy Polke stody nabawic. Przyechawosy na miejsce/ żadnego rozruchu
y mebespieczństwa nie widzi między swomi/ ktorzy z Czechami y Morawiany o
granice mieskali: spiegiertze wyslani/ rzeczy Cielkie wosytkoione bydz/ odnosa.
Tam nowina (ielliz z menawisci y zazdrosci zmyslona/ czy z boiazni prawdywey
wosytki/ miewiem) wnet po wosytkim gruchnala obozie: a tym barzicy je kazdy/
nad to co w drugiego styal/ wiecy (iako to bywa) przyczymal: to iest/ iakoby
Sieciech wieść o rozruchach Cielkich wosytkie dla tego puscił muel/ aby byl za
rozmecciem me wroznę ploschoscia syna Białejcego wojny/ onegoż na stych me
bespieczństwa podal/ abo z oycem iakokolwiek rozlaczyl: chcąc tym czasem po
tege swoje bespieczmney wgrontowac/ y wosytkie porzadki do nacychnia Kieśtro
y do zatracenia wyechalego Bolestawu nalezace/ zgotowac. Był abowiem Sie
ciech cziowiek chytry/ przewazny/ potezny/ mepotoczny: wielkie y geste na sobie
miał opieki/ z wielu Panow w kontrakt y powinowactwa wstepowal: wielu
przyzioloy y powinnych stoych/ wielu wrzedow/ nabawial. Starostwo krolewstich
po memaley czesci/ przez swoich/ lub przez sie sprawowal. Ta zgola nadatosc/ y
chciwosc panowala w cziowieku/ y tak pomyslami sprawami/ y niektorami Kp.
przyzlugami wniesiony był animus iego/ iz iawnie co znać bylo/ ze on pod taki
czas przeciwnego powodzenia rzeczy stoych/ bez wicherzenia obeysdz sie nie miał:
nie cierpiac tey lekosc/ ze mney od synow Białejcych/ a niz od samego Białejcia
był wazony: po ktorzy zarobionę meche/ znacnie przeciw sobie/ postrzegal.
Przydawalo y to memney do podeyrzenia/ ze Wojcieław w towarzystwie z Bo
lestawem/ obyczajem wosytkim/ na wojne nie iachal: abowiem y ten potrewnym
był Sieciechowi. Zaczyn wosytkie te rzeczy feroce przekladala Bolestawowi ci/
ktorzy fercy/ abo krzywda iaka abo potega Sieciechowa/ zakrywawila byla: y
ktorzy cudzey menawisci wrosc pagneli/ Błgnowowi wprzymie przychylm by
li/ y samiz snadz tych rzeczy na Sieciecha narowmylali. Jakoż snadnie chwalego
młodzienca fercy/ przeciw niemu zaostzaia. Wstanie zatym fimer po wosytkim
Taborze: mepzyzwoyny to bydz wczynel/ ze tak stromotnie ieden ze wosytkich nai
grawo sie: nie potrzeba dluzey mkeczemnego panowania tego/ y napietych na glo
wy Białej stoych sidel ponosc. Wradzili przywoliac Błgnowa/ ktorego wiedzio
li Sieciechowi w glowe bydz mepzyziacielm/ przeto iz on/ naprzod go z oycem
był rozlaczyl/ a potem w siebie pod straz trzymal. Przyiachal on co przedzy:
buntow sie zatym młodzieney obadway przeciwko Sieciechowi/ a przypysagly sie
nani/ wzajem między soba postanowili/ oycy starego abo wprosc/ abo postra
chem wosytki zebranego przywiesć do tego/ aby Sieciecha tak od siebie/ iako y
od wosytkich zgola rzadow y wrzedow Kp. oddalil. W tym na samy przod Wro
claw pod wladze swoje biora: mniemajac záperone/ ze Wojcieław miasta onego
Starosta z Sieciechem przeftawal. Tam gdy rzeczy inze sporzadzala/ trasunkiem
naciechalego Wojcieława Staroste moczym miewiadomego/ do miasta puscił
meche/ z dumialemu/ y przyczynny wosytkuacemu/ zdrada y sidla wyrzucala:
dac sprawie o sobie pragnecego sluchac meche. Tak odstrafony/ na Mazowsie
do Władysława daleka droga puscił sie. Przebywal na ten czas w Żarnowcu
Władysław miasteczku podłym. Tam malo poczekawosy nadciagala z ludem
Bolestaw y Błgnow bracia: me opodal miasteczka oboz rzucala: zed posly wy

m 2

prawi

Wład Białej.

Bard zamet
wosytki/ spola
ny.
Błgnow z
mek na Białej
Białej wiec
o warcholnosc
Cielkim.

Wład Białej
Białej

Białej y do
Białej Białej
w.

Białej Białej
Białej Białej

Białej Białej
Białej Białej

Białej Białej
Białej Białej

Białej Białej
Białej Białej

Bolesław y Zbigniew oycą pisał pisał.

Siecichew za mek.

Zaś Siecichew wola dyktował.

Zbigniew Płocko obległ.

Siecichew wysłał guńcem.

prawiłszy / stateczną rotarę y pobożność swoje przeciwko oycu / długiemu słowu / y poprzyśiężeniem oświadczył. W tenarowis y nie podobano bydy wstyżem Polakom Siecichew potężność / która wielką wogardę y sromotę książęciu przynosi y na kieżstwo już dybie / a rączy tamie wosiera sie / przeładała: Doby od mego na zgubę swoje potopane / y na oko od siebie posłatowane bydy opowie dała: a żeby taka złość / y obraża Majestatu książęcego / bez karania sie mu niezwiodła / prosi: w każdej rzeczy oycu słachetnemu / część y wroage powinno oddawać / y najmniejszemu rozkazaniu / posłusznym bydy obiecują: lecz zdrowia swego / y godności oycowskiej / nie zamiedlbywać / a niewdzięcznego a złośliwego Siecichewa / choć nad wola oycowską / konać deklarują: czego iż um wciornasłta dopomaga Polska / wywarłszy garstkę powinnych tego / obwieściła. Stąd aby książę wybaczać obierał sobie / iestliż iednemu złośnikowi czarami porwiklanemu nad przystoynność poblażając / wosytlich serca obruszyć / czyli też onego iednego Bogu / y ludzom omierzeżo / od siebie / y od każdej władze odepchnąć wosy / wprzeymy wosytlich jyczliwość / zatrzymać sobie woli. Było na ten czas / nieco Biskupow / y Senatorow z miejsc co poblizszych / którzy na pierowsy zaraz głos / onego nowowoszczatego rozruchu do książęcia za oznajmieniem ziechali byli. Ci tedy radzili książęciu / aby rączyżadaniu synowstiemu dogadzał / a niżby potym gwałtowney popedliwości pojsposława / spólnie y z Siecichew / doznać miał. Gdyż moze potym y Siecichew rączyżadanie przystać / y książęta młode przednieć / gdy gniemy ich pierwey pomekąd opadną. Przyrzeka zatym Władysław synom według zdania ich postąpić z Siecichew. Przychodzi w tym samu do oycy młodziency bezbroni / a cieśćac sie z nadania oney rady swojej / wczuwoie oycy pozdrawia / y odpuszczenia postępkow / nie lekomyślnemu / ale potrzebne mu / iako sie im zdalo / pokornie prosi. Snadnie wpołożonym przebacza Władysław / y wnet do obłapienia ich przytama sie chętny. A Siecichew tworzy ich wchodząc / do zamku swego Siecichewa / walem y bastionu dobrze obwarowanego / wstępuje. Odiaz iego zrozumiałowy książęta pusćić sie za nimi myśli / nie chcąc pierwey odetchnąć / potiby albo śmierci / albo wygnania ię nie obaczili. Nie mogli tego wytrzymać Władysław: ale nocę barzo ciemney / Wiste tajemnie przelywosy / że trzema tylko dworzany do Siecichewa pusćić sie / chcąc bytnością swą / iako sie spodziwoal / od niebezpieczeństwa zdrowie iego zastość. A nie ony / lito go mniemane. Zrozumiałowy abowiem młodziency zamysły oycowskie / rady odmienną: a rozdwoiwszy między sie żołnierza / do dzierżaw od oycy sobie wymierzonych obadwa rozjeżdżają: chcąc co przedniejsi zamku / wyrzuci wosy z nich Starosy y straż od Siecichewa ostawioną / pod władzą swoje obić. co śladnie Bolesław bez żadney zabrony y przesłody / Krakow / Sandomierz / Sieradz / y inże dzierżawy swej zamki osiągnął. A Zbigniew / od Płocka wyparty / pomocy u Bolesława prosi. Nie zabawił ten: ale zarwosy potęgę z bratem / Płocko oblegli. A w tym / Marcina Arcybiskupa Gnieźnieńskiego przyazdem / starca cnotliwego y w tej sprawie pilno pracującego / powtorze pokoy między oycem a syny za wygnaniem Siecichewym / ustal sie. Acoy do Rusi na karanie wygnania wstąpił. A chociaż nie rychlo potym wblagawosy Bolesława z wygnania wroćić sie / mędy iednak pierowsy godności y potęgi dostąpić nie mogli. Zamku / ctoze był oycu Bolesław pobral / nazad powracal. A w tym Pomorzani y Kasubow testno bylo siedzieć z pokoiem: zaczym rozumiac / że im rozruchy domowe polskie / wczesną pogodę do ponowienia y kłoczenia rzeczy przymieć miały / Sandomieć zamek naszym barzo dla odparcia ich naiazdow potrzebny / prze zdradę wbiez potuśali. W czym gdy fortcie nie posy / am gwałt otworzysy nie placal / drugi przeciwko onemu zamku waruntem polskim bromacy sie: przedko sobie wystawili / z reze go by żywności y pasy naszym bromić / a sam tym wolney do polski wotargować mogli. Co iestliż pojspolitey namowy / czyli też wlasney niecnoty czynili / niewiemy. Potężne zaprawde to woysko bydy powiadala. Na te tedy Pomorzani / wysyla z ludem Zbigniewa Władysław. Wstaje ten trudnym dob / ciem zamku nieprzyjacielskiego wstrąsony / nie nie sprawiwszy odciągnął. Zdzyrnał sie na to

wyso-

wysokiego umysłu syn książęcy Bolesław: a tak nie miekając sam z woyskiem porządnym rusywośy sie / nieprzyjaciela dołachal. Tam Pomorzanie szesćciem przesłego powodzenia swego zaurzem / z zamku nagle wypadły / na Polaki wderza / ktorych poraziwośy Bolesław / tak do zamku napędził / że do mego mało y sam za wietkacem nie wpadł. Wparci zgoła / y co naszym długim obleżeniem trapił / to wzajem obleżem bedąc / o rozpacz rzeczy swych tak przysli / że zamek swoy zapaliwośy / po nocy ciemney rozbięgli sie. Już w ludzi postronnych zacme stynal Bolesław / ktorogo podzwieniem wiety Wuy iego książę Czeskie Przedzistaw / widząc go serdecznie pragnął / iakoz dogodził serdecznemu pragnieniu Bolesław / gdyz prosto od Santoka do mego sie potuśapil. Gdzie przyiachawosy nie wsczuł me sławy: ale dm kłk zmiętkawosy przy wui / wietka w nim powolność / wietka y miłość przeciw sobie zniewolił / skąd potym zamkiem Kamienicem (ktory był nad Wisą rzeką o czym wyosy nactęgiem Przedzistaw zbudował) wdaro wany / ktemu wielo inszych wpoimintow przeważnych / ktore zaraz między rycerstwo rozdal wraczone / pocznie do polski obłachal. Gdzie z radością przyiał go ociec: a wozając / że rano zaktużac młodziency zacnego enota / słusnie chwala y wślanowaniem miata być tuczoa / Rycerstwu go pasem czternasty rok na ten czas pedzacego / ozdobić zamysłał. Stanow oborga wezwani panowie do Płocka / na dzień wprwomony zjeżdżają sie. A w tym wieść przypadnie / że powtorze wielką mocą Pomorzanie dobywają Santoka / ktorym naszym dla obrony zamku ostawieni / już daley stosu gwałtownego wytrzymać nie mogą. Wnet Bolesław z konnym żołnierzem / ktorogo na ten czas pogorowiu mogli mieć / nie na zaryzmywanie oycowskie y prosby panow radnych niedbając / dla poratowania Santoka wypada. A dnem y nocą droge konicząc / na samym powstaniu zorze poranne / z iedney strony na nieprzyjacioly przypada: bezbronne y rozespate czescis mordue / czescis żywo zabiera / tak iż noga rzadka ich wśla. Odprawiwosy na przedce woynę / zwyciężca z wielkim orfakiem wozmow / y przypysina zdobyć do Płocka dla koniczenia opuszczonego pasowania przyiachawosy / niezmernem wejsiem oycy y nazd wosytel napelna. A natychmiast znamientym obzedem nas przod sam / a po nim wiele inszych wojownikow ktorych wizerunk cnoty y dzielności iakiey zalecal / pasy rycerskie od Władysława książęcia / wdarowan biora. Roku drugiego Rus z książęcy swym / z Włodzimierzem / z Wogrodskim / z Dawidem / z Olichem / z Perestawskim / z Włodorem / z Przemyskim / z książęcy / y z Jarostas wem / Jaropeltowym synem / w ogromnym woysku do polski wpadli: gdzie aż po Wiste rozdli / y wferz zabiegi poczyniwosy / z niezmerną łupieżą y z wielką liczbą wozmow odchodzili. Te Rus Bolesław / tak długo iako mogli na przedce lud zebrać zabawiony / już za granicami polskimi iednym pulkiem bez sprawy postępują / y nie niebezpieczeństwa z tyłu nie obawiając sie dogoniwosy / nocą chmurna na strudzone / opile y rozespate / otrzyk pierwey na postrach nieprzyjacielowi wczyniwosy / wderzy. A niewielka była trudność / chociaż daleko imnieysie / mu pocztow / nagym wderzeniem pogromić nieprzyjacioly: Jakoby gdzie pierzchnąc wpatrowal każdy: nie odcymował sie żaden / wietka też iawnie nie potuśal żaden obawiając sie aby prze ciemność nocną: nie widząc Polakow / na tatemne kady nie przypadli zasłodzi. Powielanych mordui naszym / nie prożnuą ani wozmowie / lecz porzawosy y potargawosy porozry na sobie / kto sie im nawnie albo zabuwa / albo temy postronkami / ktore samych przed tym ciniely / krapu. A tak daleko wietka / a niż liczba naszym wynosila / kłk porażem Rusacy / lekomyślności y przemierzenia swego przypłacił: książęta iednak pod zastonę noc / z niewielką ośob umkneli. Roku wozego ktory był 1102. od narodzenia zbawiciela / Władysław choroba bedac / y wderzeniem strapiony obumarl / dnia czwartego Czerwca / przeżywosy lat panowania swego 20. a wieku blisko 59. Pięć długosy / że w historykowie naden starosy rozumeli / iakoby Władysław od Zbigniewa syna miał bydy przez zdradę zmiesiony. Znamienita wprawdzie poroga obadwaj synowie z wielką gwardy panow y slachty / ciato oycowskie w kosciele Płockim pogrzebli: wstaje nie obadwaj iednak śmierci tego pialali. Albo

Pomorzany młody Bolesław pogromil. Drogą Bolesława do Czech

Kamieniec zamek Słostki polskiem darował.

Powtorze Pomorzanie od Bolesława porażeni

Bolesław na rycerstwo pasów waw.

Wdragnienie Rusi do polski

Rusacy pogromili Bolesława.

Rok 1102. Śmierć Władysława z książęcia.

Wieszgodzi miedzy
bracia o pu-
szeniu.

wiem Bolesław wszytkie zmysły na płacz y strąsinek obrócił: Zbigniew zaś za-
miedhawszy żaloby / na dobra y starby pozostate / sobie wszytko przywłaszczając /
targował sie: względem tego / iż oćciec na zamku Płockim / który on trzymał /
był pochowany. Wszakże za wkładaniem sie miedzy te rzeczy Biskupow y Senato-
row / rowny dział puszczy na obudwu przypada.

BOLESŁAW TRZECI, nazwiskiem Krzywousty.

podział polski.

W oddaniu przystoynę powinności ciążu Władę
stawa Książęcia / nie sie wolej żyjącego w rozrządzeniu pań-
stwa nie wiele. Wstąpił abowiem Bolesław bratu Zbigniewo-
wi / Mazowsia / Kujaw / y ziemie Łeczyckie / a ostatek sam y z
władzą Księstwa najwyższego osiągnął. Co abowiem Długos
wielką Polskę / to jest Poznańskie y Kaliskie dzierżawy / Zbignie-
wowi przydać / tedy nie dowierzam aby Władysław wieść część Księstwa /
wiec y samo wszytkie Polki nadarowiesz stolicę / Gniezno / które w wielkiej Pol-
sce położone jest / białtorowi rączy a niż synowi poczwemu / puścić miał. Ani
by był Bolesław żadnych trudności pierwej nim do wszytkiego Księstwa oycow-
skie przyśled / z Pomorzany y Puszki / o czym miedzy powiem / nie podeymował /
tiedyby była wielka Polska z Mazowsiem y Kujawami / które król lud tamten
od wszytkiej Polki dzieli / na stronę Zbigniewową / Koczyla. Taka tedy miłościa
przeciw oycu był żięty Bolesław / że długo żalu y płaczu hamować nie mógł / no-
sąc na piersiach twarz z imieniem oycowskim we złości wyrzucił / z której by był
mógł brać oycę lubego pamiętkę: y cokolwiek on czynił abo mówił / tedy tak i
koby oćciec na wszytko patrzał / wszytkiego y słuchać miał: tak wielce w młodości
onym wstyd y skromność pánowała. Koczna odprawiały żaloba / za prośbą
y namową Senatorów / poymnie żone Zbigniew / Swientopelka abo Scopelka
Michała (tak go Ruskie dzieci mianują) Książęcia Kujawskiego dzierżawę: z po-
zwoleniem iednak najwyższego Biskupa / aby ślad dla zachodzącego powinno-
wactwa / gwałtu nie ponosiło małżeństwo. Ten abowiem Swientopelk był sy-
nem Jazława Książęcia / Jazław zaś Jazława: którego rodzona siostra z
iednego oycą Włodzimierz / ale z matką uiszę spłodzona Dobrogniewa / baba była
ta po oycu Bolesławowi. Ten jest wejela nie tylko Zbigniew nie wzięł / ale owo-
żem sromotę y zawichrzac począł był / iedno że skutek zaręczankom nie posłużył.
Abowiem umysł zły / a serce niecnotliwe staroy bratniej żayżżące / y na wszytko
Księstwo czuwające / brata zagubić krowało. Pánował na ten czas y Czechow
po Książęciu Przedysławie bracie swoim z Węgierki wrodzonym / y od swoich
Czechow zabitym. Borywoy syn Wrat / sławow / z Swientochny Polki spłodzo-
ny. Do tego wcielił sie Zbigniew: na którym prośbami y pniadziwym wymogi
to / że pod czasami wejela: w dzierżawy Bolesławowe wtargnął. Już do Giezu
zamku przyciągało wojsko / gdy oto nagle śmiertć y narzekac poczęli Czechowie /
stępnąc / iż ich na wojnę mełusną przeciwko potrzebny y zbraconym Polakom
wyciągnął / od których nie mniejszego popasć miewczasu / nad same Polaki
dla łakomego Książęcia swego / spodziewać sie miał. Tam Borywoy widząc Cze-
chow swoich do boju ozieble serca / z wojskiem nazad odwrócił: a zamysł pier-
wszy y nakład Zbigniewow na wojnę poczęł / wyrzucił / że roku drugie wojs-
na dosta przedzie. Abowiem Bolesław nazadem onym Czeskim pobudzony / na
wstępie pierwszym wojska / spozadziwszy wojsko / nie bawiac do Moraw go z Je-
listawem posyła: z którym aby sam nie iedził / długie i prośbami Pánow rade-
nych / y nowo poietey małżonki / był wproszony. A już Jelistaw trzema zagony w
ziemię pulki zapuszczy / y zewsząd Morawy popuszczy / z korzyścią meofia-

cowana

cowana tu domowi postępowal / gdy powiedzą / że Swientopelk Morawskie
Książę z wielkim ludem z tyu nadciągając / nie daley dwu mil pozostal. A tak Je-
listaw wrzód tu domowi wozy y woznie wyprawiały / chorągwie obraca / a
sam wojsko wzykował / bitwie dać. Kownym losiem wiodli boy do nieład / y
wiele krwie Chryścianiskiej / za potrzepieniem bitwy obudwu hetmanow / z obu
stron wycięło. Aż naostatku / gdy z nich żadnemu zwycięstwo posłużyć mechcia-
ło / śmiertć y za zwyciężonych obadwaj sie mofac / tamci z placu wstąpili / a nasy
zaśie zdrowo do Polki ze zdobyczą odesli. W tej bitwie Jelistaw hetmaniac / y
zaraz porękać sie / rękę prawą wrócił: względem której Bolesław / za przys-
tę dzieląc pochwalniwy go / ze złota robiona darował go rękę. Wierwiele darowy
wycińnac / mierzow / powtore tegoż zaraz lata / sam Bolesław przebywszy gozy
y lasy / krowem ta tam traina / od Polki y Śląska / na zachod słońca dzielił sie / w
targimie na Morawy wczynił: gdzie popaliwszy krom wofelkiej zabrony miast y
wsi barzo wiele / z munięs iednak zdobyczą / a niż Jelistaw / wrócił sie do do-
mu: dla tego / że obywatel tamczni badac od Zbigniewa / iako był słuch / o wtarg-
nieniu Bolesławowym przestrzegli / w pieczary górne y zagęszone puszcze / z
trudnami bydl / zakryli sie byli. Na przyjazd y triumph Bolesława Książęcia
z Moraw / przyjechał był do Polki Swietk Legat Rzymski / a Biskup Helwa-
ca: Ten przytożywszy pilności w dochodzeniu y karaniu złości y mecnoc rożnych /
za życiwością y pomocą Książęcia / dwu Biskupow powiatu Gnieźnieńskiego /
z wrzodu złożył: którzyby to tedy byli miewni / wyław / że iednego z nich Cze-
stawem rozumie bydl Długos / który Biskupstwo Kujawskie / za dopuszczeniem
Bolesława / ale bez pozwolenia Papiestkiego / sobie przywłaszczal. Przydwoiło sie
tedy do zwycięstwa Morawskiego wejela Bolesławowi / za wrodzeniem sie mu
syna Władysława. Aleci wejela onego / nadrażali nie tajemne Zbigniewowe for-
tele: o którym powiadano / iakoby Czechy poruścić / y Pomorzany buntować
miał. Jatoż powieść miała sie tu prawdziwie: gdyż on na wojnę Czeską / mechciał
bydl z wojskiem swoim pomocen / Bolesławowi bratu: Pokrywał to iednak Bo-
lesław / chcąc cierpliwością wleczyć mebaczenie braterskie. A żatym pragnąc z
Kasubow y Pomorzan / plon z Polki odpędzających / wziać pomiste wermę / la-
ca drugiego iakoby na Czechy miał sie wyprawic / rozgłaska: do Głogowa żołnie-
rziowi żęgnąc sie kaje: żąd sie potym iusią drogą wytkierowaw / przez puszcze
zagęszone / siodnym taborem / do Golberti miasta nadmorskiego / ludnego na
on czas y zamoystego / przedarli sie: a troche w lesie przepaw / na switanu
dwa następniwego przybywszy rzekę miasta opływając / y zostawiały na brze-
gu wieść część wojska dla wytrzymywania stołu nagłych nieprzyjaciół / iesliby
ci przyjazd ich posłrzegli / sam na miasteczko nie spodziewanie wderzył: y już bro-
ny wyław / gdy za nagłą odsieczą mieczan wstąpić mu przyszło: rozgląd ma-
jącemu / aby tego trocha ludzi / od wielu / miedzy którym dzieci y niewiasty mo-
gły domow y z dachow nie pomalu sfodzić / potłuczona nie była. Abowiem
wiele naszych do łupieży co chwyc / dla plondrowania przedmieścia rozbiegło
sie było. Napierwszy zaraz rozruch / herse nieprzyjacieli / w miasteczku na on
czas przebywających / wypierchnął. A Bolesław pokaraw / tych / którzy niepo-
teczna żadza na wydzierz wmešona / pierwszym wstępiem wzięć miasteczka me-
dala / wieść już sila / y wszytkim już ludem dobywać miasta potuś: ale gdy pro-
żne prace / y rany od mieczan meżnie miasta broniących / ponosić wojsko siwe
widział / wylup / y zapaliwszy przedmieście / do Polki ze zdobyczą odwrócił.
Gdzie mało co wytknaw / powtore z tymże żołnierzem do Pomorzan mešpodzie-
wanie wypada / dla wywobodzenia Swatoborza krainy nadmorskiej Pana / a
swiego przyjaciela y powinny. Gdyż ten dla nieprzyjacieli y okrutnego pán-
owania / od swoich poimany / y do więzienia był wtrącony. Postaw / tedy w
pząd mełtożych / którzyby Swatoborza sie wspomnieli / sam z wojskiem za nim
nie opodal nadciągał. Tam Pomorzanie nagłym wtargnieniem nieprzyjaciół
sfrowozem / Swatoborza z więzienia wzięw / do taboru przed Bolesława przy-
wodzą: tego Bolesław z powinności tego / y z prześie / przemierzania przeciwko

Swientopelk
Morawskie
Książę.

Keliskaw za przy-
juga / złota rękę
bierze.

Morawy od Bo-
lesława powto-
re plondrowa-
ne.

Legat Papiestki

Dwój Biskupi
zrucent.

Syn Władę-
stawa wrodził
sie Bolesławowi
synu.

Wyprawę Bo-
lesława Książę-
cia na Kasubę
y Pomorzany.

Golbertka

Wyprawę do
Pomorzan
znowu.
Swatoborz
Książę Pomor-
skie.

idzie

Pomoczenie D.
acie same
wstali.Wojna Pomor.
ka.Wielunia doby
wał.Zbrodza Zbignie
wowa.Pomoczenie ob
Bolesława po
gromieniu.Zbigniewa po
manp.
Zbigniewa
jodze.Zbigniewa wy
jawił.Wielunia wy
lup.Gniemienie
i drobne
tygłowe per
sena.

fy/ gdyż z Cesarzem y Almem bratem przyjacielsko porównawszy się/ Bolesław
żołnierza Polskiego zaraz rozpuścił. Wracającego już z Czech Bolesława/ dwie
przeciwne y przytę rzeczy zaśły: Abowiem Doyława majonca tego/ śmierci
go żywota ostradala. Pomoczenie do tego aod Kasubowie/ lub to za powodem
lub za ratunkiem y pomocą Gniemowurza/ na Cesarstwo pana/ Wścieżam
przez poddane obiet: obrone/ która na sanku onym ostarowiona była/ roznym
nym wdaniem y upewniemem tej o śmierci Bolesława Książca/ iakoby go Cze
chowie porażili/ pomali/ y Henrykowi Cesarzowi w moc oddali/ ośmawiały. A
tak Bolesław rzeczy wszystkie inże odlogiem na ten czas puszczał/ prosto z roz
prawy Czeskiej/ do Pomorza dalekiem barzo drogami z ludem niewielkim/ leci
poradnym pospiesza: ostatek żołnierza do domow posła/ aby zdobył Czeską zło
zywszy na granice Pomorskie co przeddey do niego nadciągał. Wszakże nie czekając
ażby było tanto wojsko nasciągnęło/ z trocha ludzi onych tak iako był przyśled/
poręczył wotargniemem/ ludzie zaburac/ wsi palac/ ziemie nieprzyjacieli ra
puścić. Ale aby tać trzymo swoich dochodzić pragnął/ ale raczej aby się im był
dobrze zdrowym/ żywym/ y medowolczno zapłacić karac przemieszczonych go
rowym/ ożwał. Potym gdy wyszło ścignęło się wojsko/ Wielunia dobywa:
gdyż to miasto Gniemowurza przyawo do siebie odpadło/ y nie tak dużym wa
runkiem iako Wścieżam/ zmocnione było: wiec też y zima nadchodziła. Był w wo
jsku z bratem Bolesławem Zbigniewem/ ale z nieprzyjacieli/ których grono ia
kies zbierawo się/ pogody do wderzenia na nasich wpatrowało/ przedstawiało: tym
on przez posły o radach y wszystkich zamysłach braterskich potajemnie znać da
wał: a do wydania y zagnienia brata/ na wczesną chwilę dybał. Wocy tedy ie
dne y tryumf wykradł się z obozu/ radzi Pomorzanom/ aby za powodem tego
na tabor Polski wderzili: pokazuąc/ że iakwie barzo chociaż to małemu ludowi
ich/ wielu nie spodziewających się/ y nie gotowych potłumić. Wsłuchali Pomor
nie. Trafunkiem natten czas obieżdzał Bolesław straż y warte nocną: co często
króć zrożył był czynić. Ten zrozumiałszy rzeczy/ wnet na nieprzyjacieli do taboru
z rozruchem y trząśnięciem wpadł/ aże tylko z jana straż wderzy/ insemu rycerstwu
nagła sprawa serwożonemu/ krzyknawo na nie/ serca dodać. Poletli się w tym
nieprzyjacieli/ rozumiejąc się bydy na zasadzki przywiedzionych: zaczęli jedni gi
nę/ drudzy w ręce żywo wpadali/ a trzeci barzo mało pod zastoną nocą ciemi
ney wchodzi. Pomiano Zbigniewa/ a sikał z twarzy zupnioty ośbce poznano/
przed Bolesława przywiedziono/ y do poranku w cale zachowac kazano. Roz
świecił dzień: roności w tym sprawie Bolesław w radę żołnierza. Tam ieden nad
drugiego strasliwie przeciw Zbigniewowi podał wyrok: ale ze wfech nastro
sławo wymanuie Sieciech Wotewoda Krakowski/ z wygnania uż przywroco
ny. Ten sirowo barzo na wrodzenie/ obyczaje/ miewdyczność/ niepobożność/ y
na zbrodza tego następuje: wylicza/ y serzy/ co by ten ocy namisem/ co bratu
słabotnem/ co by na ostatek oyczynie dobie zasłużony zadziął: doklas
dając/ że żadnego nie maś karania/ na któreby zły człowiek nie zarobił: zaczęli
paznokę y zębami/ gdyby żelaza nie ośtalo/ Godzien aby był od polpółtwa tar
gany: przy tym Bolesława z wielkiej a sirodlowej tak sobie iako Księczypospimiel
kości y dobroci strofue. Przywiedziony w porządok Zbigniew/ a do sprawy
dania o sobie przypuszczony/ gdy się wykreć nie mógł/ y iakowa mecnota był prze
konany/ nie na gardło iednak/ iako wszyscy rozumeli/ ale tylko na wygnanie
od brata iakowego skazany bedac/ do ziemie Czeskiej wstąpił. A mieszkanie w
tom Wielunicy/ bedac straż y wstawiczną pracą bromem zanku zwraceni/ roz
spaczawo w ratunkach swych brony otwarzają/ y zamek w moc poddają. Gdzie
wfełszy żołnierze/ częstym rebellizowaniem y mienleczonym przemieszczaniem
poruszeni/ na wfełty rodzą ludzi/ nie folgując ani plet/ ani latom/ ani ja
niemni stanowi/ z morderstwem oburzyli się: nie nie szukając Bolesława wo
lającego aby z wyścieżonym przebaczyć. Gniemowurzowi/ żywo do króla go przy
wiodły/ głowę tymi na dwoie kaski potłumił/ y tać ten słusne odmosił zdrady
swoy i arame. Bolesław potym nie mogąc przez zime nie sposobnie sprawować/

odwoził

odwoził/ y rozpuszczeni żołnierza. Wpominia Gallus/ iakoby też y zime do Prus
ma. wtargnac Bolesław: gdy iezora y bagnista lodem sciawio się siadniey
mu przypier/ a mizawo iasych czasow w tamtych krajach bywać/ czyniły. Gdzie
mieczeni y ogniem grunt/ splondrowawo/ wielka trzoda ludzi y dobytek odo
gnal/ krom wfełtych przesłody zabrony/ y wtarczi. Roku drugiego/ to jest 1109.
woyna Niemiecka nastąpiła/ która acz nie długo zabarowała/ wfełtże szesliwy
kuteł y sławę znamienita Bolesławowi Książcu/ y wysytkun przyniosła Pola
kom. Tej ta była przyczyna. Niechcym bedac sam przez się Henryk Cesarz Po
latoń/ iz om Węgrom na pomoc ludzi byli posłał/ ziemie Czeską plondrowa
li/ y tym samym żołnierza Czeskiego pozbarwili go/ iefce barzney od Czechow prze
ciwko Polakom bywał poduszany. Dotuczał mu w tej mierze y Zbigniew wy
gnaniec. Jakiż był też nadzieie pelen Cesarz/ że prze Zbigniewa wysytkę Polskę
miał opanować. Upewniał go abowiem Zbigniew/ że na pierwszym zaraz wste
pie/ mieli się poddawać Polacy. Tedy pierwszego zaraz po roymie Węgierskiej la
ta/ z ogromnym wojskiem y ze wysytką mocą Księże Niemieckiej y Czeskiej/ do
Polski/ która z Sasami y Turzyngami o granice leży/ a tych czasow Wtargnab
stwem Brandeburkim y Słaskim zowie się/ wstepnie. Lubuś zamek y miasto/
gdzie teraz stolica Biskupstwa jest/ w dzierzawach Arcybiskupstwa Gnieźnie
skiego wzawo/ Brandeburkiemu go Arcybiskupowi/ iako mektorzy rozumie
ją/ darował. Potym Bithonią/ w tymże tam kraju miasta leżącego/ gdyż infa
jest Bithonią między Opolem a Krakowem/ dobywać pokusa. Lecz z tamtad
od Polakow serdecznie z miasta wypadających odgromiony wciażać począł/ że
się mu nadzieia tego y obietnice Zbigniewowe nadawac meciwały: zaczęli ponie
cawo y na inży czas zachowawo Bithonią/ daley w ziemie zachodzi: Kęczyń
w tym miasteczko bierze a z tamtad ku Glogowu obraca. Posłał inż tam był Bo
lesław część wojska przed sobą dla bromem przeprawy przez rzekę Odre nieprzy
jacielowi/ a sam oczekawał na Węgierskiej Ruskiej posilki: wfełtże Cesarz niey
sce birodziste nie opodał Glogowu wznacawo/ wojsko przez rzekę przewodzi
dnia 24. Sierpna: gdzie ludzie nasze daley za Odra stanowiąc maiać załto
czy/ których acz niewiele w polu się barwających pomal/ chropow iednak a do
była wielka rzecz zagarnal. Ostatek żołnierza część do miasta wsi. o/ a część po
miejscach roznych rozbiegło się. Wielka zatym mocą dobywa Cesarz miasta/ lu
dnego czasow onych/ ale nie obwarowanego. Tam mieszkanie obwarować się/
noy przez gwałt miasta dobywso Cesarz/ onych na zgube ostateczną nie podał/
przymierze do piaci dni bioga: przez które iesliby im pomocy nie dano/ poddać się
owieczną: a dla peromeyszego warunku/ syny co przedmieszych mieszkan w zaktia
nie podają: jani w tym do Książca Bolesława wyprawiać/ w iako wielkim
miewdyczstwem byłoby miasto/ y iakim sposobem z nieprzyjacieli postąpił/
przetadnia. Pochwala Książca rade/ y stawie się im na pomoc przedto obiecane:
wfełtże iesliby na czas z nieprzyjacieli postawiony nie przybył/ wytrzymywac
paznokę gwałt nieprzyjacieli: iakże. Czego iesliby nie wczymli wzmieszyć ich po wsta
pieniu Cesarzki poprzysięga: radząc aby na zaktadzie raczej onym/ a niżeli na
wymaganiu wfełtych siebie. Śędować woleli. Wziła y Glogowian wiecep
nara y zwierza/ nosc Książca/ a niżeli miłość własnych dzieci swych. Pzetoż
dwooma dniami przed wfełciem czasu przymierza przeciwo mocy nieprzyjacieli
we wfełacie się dostali opatrnia: kasky zbite/ y nadwalone parłany naprawo
ta: tamiem y pocułow rozmaitych na kasky/ iako nazywacę mofa. I iakapi
dzeń piaty: Cesarz mieszany/ aby wedlug obietnice poddał się/ wpominia: lecz
gdy jerca odmienne widzi/ rozgniewany ze wfełch stron miasta dobywa: syny
ich w zaktadzie w siebie bedace/ do okrywel przywiązac/ y twarzani ku mia
stom bliski parłanow obrocic iakże: chcąc aby mieszkanie nadekrwiz dzieci swych
młotowierdziać maiać/ ośtrożnie z blankow rzucali/ y tym samym siadniey przy
stęp pod ścianą żołnierzowi czynili. Sa tedy okryweli tarace spoione/ kromi żoł
nierze do purnu idący/ od pocułow zastaniać się wiec zwyli. A wfełtże mieszka
nie/ wfełtże strzaly/ pociski/ y oreza/ nie folgując ani dzieciom własnym/ rozru

Wdęgnięcie
Polski w do
Pomorzana.

Rok 1109.

Wojna Niemie
cka.Zubawo wfełty y
Arcybiskupowi
Brandeburk
ma dawać inż.
Bithonią doby
wał.Kęczyń miasto
cso.Glogow w do
bywaniu ma
nie się bion.Wfełty iakie
quoc Glogow
wfełtew.

Okryweli co so

Epofch wola-
wania.Swatopelk
książę Czeski
zdradził zabity.Otton 34 księ-
żę Czeski pod-
ni.

cała na nieprzyjaciół: a którzy pod miasto bliżej podchodzili / lub po drabinach
na blanki nie wdzierali / tych żerdziami spychali / kamieniami ciuśmili / sinolą go-
ca / w rżacym wtopem lecia / w zwierchu na fyle strącała. W tym Cesarz / lub w
porow / lub stateczności Glogowianow / nie mogąc się wydziwić / ran ktemu y
niebezpieczeństwa ludzi swych litując / odwrót wcz, mękaże. A tak dnia onego / y
niektórych potym infy / ch / prozno dobywania poruszał. A potym am chciał ludzi
swych w takie niebezpieczeńst. od podawać. Albowiem wielu barzo meżow do-
brych / Bawarynow / Saksow / y Czechow / jednym starmem onym wromi. Ale-
ci Bawaryskie / Saksietrupy do domow wdzj odesłali / ale Czechowie na polach
Glogowskich po chorowani zostali. Tute wstąpił iednak od oblężenia Cesarz. A
zarym tej Bolestawowi oczekiwane nadciągnęły posilkuzaczyn ogromne wo-
jko żołnierza swego zebrawszy / pod nieprzyjaciół bliżej się podmyła: którym biewy
wstępne / chociaż ię wymagal na nim tego żołnierza / nie dając / z łatoru zasądzić /
wojła ich wrywał: którzy na pasia lub też dla infy potrzeby / iarey z obzoru wyle-
dzali / tedy przez podejlane żołnierze miał / abo też zabuai: częstotroc nocę po-
chmurney z wrzaskiem y trąb żrzykiem / pod tabor nieprzyjacielski wpadał: straż
abo wiec mordował / abo z łanowiska swego rozgramiać / podczas y we dnie / luo
to na obiedwunacych / lub też na spoczywających / z wielkim żrzykiem wderzał:
łkad za sobą gonącym wstępował / do taboru zaś odwracających na przemany
wgamał: jarłość kom swych / a waiowitosc nieprzyjacielskich / y cieśkość rym-
stunkow ich na wielkiej pomocy mając. Tak iż nieprzyjaciół am do sturmu /
am do sporządzania się / am do wytychnienia / nie rozworu nie dawał. Pali do te-
go wkrąg leżące wsi / ludem zasądzał przeczdy / że bez tleji swych / am czeladzi
na pasie wyprawiać nie mogli / y dla żywności w dalsze dzierzaw / zasylac musie-
li / y to częstotroc wracającym się żywnosc odduano. Znaniemcie sprawam te-
mu stymal Bolestaw w wojtku nieprzyjacielskim / tak iż nieprzyjaciół wiersze łka-
daci / chwaly y enoty tego po wstępnym opiewali taborze. Czego Cesarz aż pod
gard. em zakazać musiał: obawiając się / aby te rzeczy bołazna y rozpacz serca
żointerzoni tego nie nadwaglały. Wacpliwie tedy cierpiał utrapienie / nie wiedząc
ieśli on oblegi / czy go obleżono: odiachac też obleżenia nie nie sprawowały za
rzecz stonotna / dłużej zaś trwać w tym miejscu za niebezpieczną / poczytał: o-
barwiając się / aby zaś w tabor gdzie indziej nie przemiesz / y / god y lenne zmorze-
nia / przez częste nabiegi Polakow / wdały się / wojła mu nie nadrażali. Gwa-
tem tedy musiał dobywać samyela. A żeby w onym dobywaniu tego / Polacy na
tabor nie wderzali / Swatopelkowi to y tego Czechom porucza. A pierwne prze-
stędzali Czechowie pomierad przedsiwzięciu naszym / tak na stanowisku onym /
taro y gdzie indziej. Ale śmiere Swatopelkowi / nie pomatu serca naszym doda-
ła / a nieprzyjaciółom wiele. Dabł go abowiem Jan Czeski / flachcie Czeski / wy-
gnaniec: lub to namo wam y przemacieciem Bolestawa Książca wiedziony / lub
też zalem wygnania wolałnego / y poscinaniem krewnych swych Bawitow wie-
ty. Dabł wsty Swatopelka / na rączym toniu z oczu Czechom za sobą gonącym /
do Polakow wiachał / y wielką nagrodę od Bolestawa wraczony był. Przeraził
przypadek ten ot rutine Cesarza / y wstyto wojsko jego: a tak cała noc rozruchy
y strażę nocne otżine wychodzono w taborze / bojąc się / aby o co wierszego w
nocy nie kusił się Polacy. Wpatrował abowiem Cesarz / że onę iedną a śmiałą
zbrodnią / nie miała się kontentować ieszcze odwaga Polka. Wzaniutrz wezmi-
wszy nad ciałem polcowanie / Cesarz chcąc chęci y serca Czechow przeciw sobie za-
chorować / dał na wolę aby sobie za pana / łogo rozumieć / obiali. A om pom-
nawszy Henryka y Wacława: ktemu syny Swatopelkowe / y tegoż brata stryecz-
nego Władysława / którego ieszcze przedtem na miejscu Swatopelka za pana so-
bie obrac poprzyśięgli byli / wposledzwszy / Ottonowi tegoż Stoppelka bratu ro-
dzonemu Margrabi Morawskiemu / w mebytności onego / panować kaza. O
Cesarza zarym wolne^o odiadzu prośa / chcąc ciało prowadzić: y obawiając się aby
Borywoy y Sobiesław wygnanicy / których powodem abo przynamniem wcz-
stniakami śmiereci bratniej rozumieć bydy / Książstwa nie wbieżeli: Wpatrowali

przytym

Władysław
książę Cze-
ski wbiega.Posłstwo Bole-
stawa Książ-
cia do Cesarza.Henryk Cesa-
rz nadarł.Domu Książ-
stwa w Pogorze.Jan Chotkowski
Biskup Bawo-
wski.

przytym y to że Władysław przedtem na państwo obian / nie miał tak znaczney
trzywody zająć. Takoz to nie inaczej przypadło: Albowiem na pierwsia zaraz
wiadomość o śmiereci wrata swego / stolicę państwa Czeskiego zastąpił Wład-
staw. A Cesarzowi wprowadzić on odiad żołnierza Czeskiego barzo nie śmiał-
wał / wpatrzył go um z chęci swę pozwolic / a niżby był sam wporne miał
odiachac. W tym Bolestaw rozumieć / że Cesarzowi nie zreczna wojna niż się
nadprzyrzęła: ktemu iż nagle zuna następująca wstytm pomierad / y mieczes-
zym go wezmiemiala / posły do niego prośać pokoi / wysła. Podarł on te kon-
dycy pokoi: pierwsia / aby Bzigniew do dzierzaw państwa swego był przywro-
cony: a druga / żeby Polacy państwu Rzymickiemu holdowali y podaci placili.
Czwarte kondycy zdaly się bydy postom / y domysłali się że ich nie miał przyt-
Bolestaw. Co postrzegł Henryk Cesarz / śarb nieoszacowany który miał / po-
stom wkraszać / hardnie dosyć y nadarto rzecze: Ten wkróci Polaki. Był starszy mie-
dzy posły Starbek / tej familiei flachcie / która herb na kstał tego W. wżgore
wyrwconego nosi. Ten tedy Starbek / głupia chelpliwość pokazując Cesarzka /
lygnęł który na palcu nosi do śarbu Cesarzkiego wrzuciwszy / rzecze: Złota, Cesa-
rzu, przyrzucmy do złota. Za taką dziełność dziełując Starbkowi Cesarz / żrzykiem
Ciemiectum odpowie. Hąbdań, iakoby rzekł: Bog zapłać. A z tądże herb domu
tego habdankiem zostal. Z której familiei Michal Grabia mało potym / łastor
Lubieski w wielkiej Polcie zajął y wbożać. Com iatym chetniej przypom-
niał wiedząc / że z tegoż domu pośedi Jan Chotowski Biskup a Kan-
clerz Koronny / moż znannem / przedwznowego dowcipu / wysłkiego wmyślu / ra-
dy wielkiej / Jurista w nauce / y biegłości niepospolity / przedkości w rzeczach czy-
niem / y dziełności rzadki: w życiu / y ponoszeniu ciała / wyborny y skromny: w
czasiech pomiarowany: stateczności zaś / doskonałości / y wolności w brome-
niu prawdy / a klumieniu nieprawdy przewyborny: ktemu cnotanu poręczne /
niektore y niepospolite osoby obrażwszy na się przeżte wdanie y obmowiska onie-
że / mney był ludzom / a niż miał bydy / przyiemny. Wszakże krolowi Zygmuntowi
staremu / który Biskup prawie był obdarzony rozsądkiem / tak był wdochany /
że wiec niektorey zbrodniow / y nieprzyjaciół tego mawiali / iż go barziej nad sy-
nā muiwie. A śiadz żyby był ten y podsiadzien ieszcze / by był pożytki swoje nad
enote y nad Rzeczposp: muiował. Lecz przed lat osmna przedś śmiereci / z wiel-
kim żalem naszym / obumarl. Albowiem nas me iako opiekun / lecz iako dobrodziey
y iak oćiec syny muiował / a o nas duchownych ozdobie wstawie przemyslał. Ale
niż do przedsiwzięcia podzmy. Do Bolestawa wracawszy się postowie / odpo-
wiedzi mu odnośa. Dzwouie się ten dusiosci y me wraźnym kondicyom Cesa-
rskim / który iakoby to niż wolałny zwycięzca / iarzmo y wstawy na zwyciężonych w-
kładal: me wozajac iako ieszcze komu / warplwa kofka bom trawawego padnie.
A tak pokoi / którego wprosić me mogli / dobrać się wmyśli. Zaczyn wietse-
nieli: przedtem stoda m y mieważen dreczy nieprzyjaciół / który pozbywszy Cze-
skich posilkow / mney niż sposobny był sam przesie do odparcia nocnych y
dziennych nuzdow Polkich: niż mu od tad diew / pasie / y żywności wstalciey
dosłagac / a nawet z taboru wychylić się zabrania. Która miewola bedac wcieme-
ni Ciemey / y wietsej na potym obawiając się / gdzie indziej przemiesc woynę za-
niysli: chcąc wzdly mneyca odmiana / y porwetrza zdrowego / ktemu pasie y ży-
wności dostateczniejsey zająć. A zaraz spodziewali się naszych za iatā ocazy do
bom wstepnego powalic. Wpuszczawszy tedy obleżenie / giebicy do Polki tu Wro-
clawu z pod Glogowa w sprawie rusyli wojsko. Przypada z tyłu / y wrywa po-
zadnych pulkwo nieprzyjacielskich Bolestaw: miewa wice / przesładza drodse / am
mogła ofstatecznych trocha wytrzymywac Polakom: gdy z bliska topnam / z da-
leka zaś strzałami / rany y kłęke w nieprzyjaciółach czynili: którzy gdy chorągwie
obiciwszy / do bitwy się syłma / to nasy w rożną rozłpła posiedsy / znouu prze-
sie na m h w drogę swa ciagnących / ze stron wypadali. Prosił Książca peam
dobrey nadziei Polacy / aby zwiodł biew z nieprzyjaciół / obiecując że am serca
y sił na boy otworzy / y stane: wtrudząc że pragna na śiancu walney bitwy

śmiele

Wzrost Bolesta
rodz. i stał się
do żołnierzy.

Bitwa Polac
Fowz Niemiec
mi.

Wzrost Bolesta
rodz. i stał się
do żołnierzy.

Pole polac.

śmiele wstąpić / zdrowie y gardła swoje położyć: ktemu mieniąc za rzecz fromotną / patrząc oczyma własnem na pustoszenie gruntów / na dobywanie zamków y miast oyczyny słachetney. Raze Bolestaw zaczął się / a na wszystko bydy gotowym / chcąc sam o tym zawiadomować / gdzieby czego potrzebą. W tym Cesarz / z wielką pracą y kłopotem swoich / zaledwie tu Wrocławiu przyciągnął. Jest około Wrocławia feroce rospostarta y pozorna równina / miejsce Bolestawowi do stoczenia bitwy barzo zdało się sposobne / y barziej Polakom przy lekkości rym / stunków / żartkość kom / y przy liczbie memała iednego żołnierza / niż nieprzyjaciółom służące. Tedy słowy krotkimi żołnierza posilać zaczęło: *Iuz czas nadeścełk Mażowie, o który mie długa chwila nalegałicie. Pamiętacieś na obietnice swoje, uważajcie, że ta bitwa zwycięzchność, ta zdrowie, ta y wolność oyczyny naszey w sobie zamknęła: Mestnem wásym oycow nie wydawajcie swoich: Gruntow spulsofionych, wsi popalonych, miast pobranych, y w niewola zámżetego rolniká, pemsła á znáczna wetucie: náosłatek stáwe przodkow wáskich, zwycięstw y triumph z Cesarz y Páná wstykicy ziemie odnośsy, przemagajcie obiaśnić. To rzekłszy / wiełką mocą niż był zwykł przed tym / z tyłu y z boków nieprzyjacióły śarpa. Obrocą ci zwykłym obyczaiem chorągwie / dla odgromienia naszych. Wszakże naszy iuz się nie rozstali wali / lecz co naprzód pod chorągwie y do sprawy według rozkazania następując / nad mniemanie nieprzyjacielskie bitwę stoczyli. Trwał boy od wschodu słońca aż do południa / y zaprawde zwycięstwo pochlebowało Niemcom: odrzali się naszy konni od ich ciestkich krysów: gęste go zastępy ich knechtów pżerwać nie mogli / lecz iak o mur iak oterwali się / z wiełką swoia niżli nieprzyjacielską siłą. A iuz rzeczwiey Niemcy zaiem nánosili chorągwie: chowali się Polacy. Ale Bolestaw każda rzecz pilnie przegladając / gdzie które miejsce naszych w wiełkim niebezpieczeństwie być widział / przypadał: a nápominając / serca dodając / prosił / posilił swoje rzucając / boiu krwawego ponawiał. Aż náosłatek rot kłká Słóskich w klin wstykowawszy / y na strzydło mney ściśmone przywiodłszy / nagle posłoczył między pulki nieprzyjacielskie kaje. Co gdy wczymli / wnet na przeciwnie / y niepodstępowające nieprzyjacióły przedko nabiegając / pomagając sobie naszy: mieścić się w tym nieprzyjaciele poczyno. A Polacy tym rzeczwiey / wzajemnym porozumiewaniem / y krzykiem pobudzając się / na stworzone z obu stron nacierać / ani się im rozwiódz / ani poprać nie dają. Potem iedze na czele opierali się Niemcy / ale obaczwszy że pozadnie ich byli / za naleganiem y poparciem naszych wstępują / tyl wstąpić podawośy co przedzey pierzchają. A ośobliwie sam Cesarz / nie mogąc wciągnąć żadną mura do poprawy nawołać. A iuz nie w boiu wzięli / lecz między wciągającymi y samymi się potracającymi / mordy w ich czyniąc / wzięli się naszy: wiele śmiertelnych pobito / wiecey żywych pod władzę przyśto. Ależ tych Bolestaw w posanowaniu mieć / y w dostatek wśelich zachować kazał. Pobito tam y naszych wiele / daleko przed się wiecey (co kóńcem na lud goty / abo wiec lektem rymstunkiem odziany przyść musiało) zranionych. Pole / na którym bitwa zwożono / trupem okryte nuzerne porzucenie / y okrutne patrzącym widowisko / czyniło. Jednak wódy naszych pozbierawszy pochowano: ale Niemcy bez pogrzebu drapieżą karmia psów / a ptactwu na placu legli. Stądże miejsce ono / iż na nie mezlczona rzecz psów zbiegłszy się bezpiecznego przechodu podroznym bronią / Pótem polem Polacy / ba y sami Niemcy / nazwali: przy tymże nazwisku y podziśdzeń iedze wieś / na miejscu ony posadzono / obadwa ięzyki zachowują: iest tedy ta wieś w mili od Wrocławia. A Mucyś dobież rozny skutek / rozny y przyzyczne tey wojny wspomina. Tak abo wtem piśe. Po Seymie Atwigranskim / drugiego zaraż roku powtorze zjeżdżają się Kijeta / y Cesarz do Frankfurtu: namawiają wojnę przeciwko Polakom / iż oni podatków Cesarzowi powinnych odmawiali / król sobie obrał / y samy go koronowali: co na ten czas wiełką mosto zelywłość Cesarzowi. Przetoż on żołnierza popisawszy przeciwko nim wyciąga. Król Polski iedze przed przyjazdem Cesarzów obozem leży: zwożąc potym kłká bitew / z wiełkiem krwaw / obudwu stron / rozłaniem: na ostatek wygrawa Cesarz / wsparty ludem Niemiec / y*

potężno.

potężności swoy. Zaczyn Polaci / do powinności przywiodłszy / y podatków sobie / względem nakładu wojennego / podnoszą do oyczyny odwraca. Tak tedy Mucyś mil / nie zgadzając się ani z Francuzem / własnie wiełkow onych piśarzem / ani z ponuarterowaniem czasów tamtych. Abowiem nie na ten czas dopiero / król sobie stworzył Polacy: ale przed stem lat stworzonego / trochę przed czasem wojny tey ostradali. Wszakże my przedśiewzięcie kóńczymy. Z tak znanie / mego / aczi krwaw swych nabytego / zwycięstwa triumphując Bolestaw / iż siła nadchodzą / wojsko rozpuszcil: posilił zaś Ruskiey Węgierskie / podług zaśluga wdarowawośy / na przystawstwo rozstał. Znamienitą tedy sławę zwycięstwa owo / a mien inie Bolestawowi y Polakom wstykł / w Niemcow zbudowało. A tak gdy Henryk Cesarz porażł swey chęć weterować / drugiego roku na Polaci wybierał się / iuz mney bydy o chęć go żołnierza przeciw Polakom wznawał: ktemu trudności Wostkie nastąpiły / od takich zamysłów odciągaly go. Gdy obawiał się / aby po wyjeździe tego do Wioch / pogranicznej ziemie Niemieckiey nie pustoszyli Polacy. A nad to wiedział / że mu wiele rycerstwa / ietma nowo dzielnych / Puitowników / Koμιστρów / y innych wojskowych / którychby mogli był na wyprawie Wostkiey do wstykłego potrzebnie zająć / Polacy w wiełkiem dziurze. A pragnął zaprawde z Bolestawem potow: lecz dobrowolnie go w tych szukać / którego pierwey domagając się samie odmawiał / przeciw przystoyności to bydy rozumiejąc / przyjaciela spólnego naprawie / któryby Bolestaw tak do tego przywiodł / iakoby on potow w Cesarza prosić nie wzbierał / y aby mu chęć y wola w tey mierze tego feroce przyobiecail. Przywiodł to na siebie Bolestaw / że sam Cesarzowi w Habenbertu mieście we Frankonii leżącym / w ozdobywym pocęcie y orszaku stawil się. Władzjącego barzo wzięcie Cesarz przymnie. Tamże dostatecznie nánorowiośy się z sobą / a przyczyny nieznajęć y nieprzyjaźni wmozrywśy / pokoy między sobą słusnem kondicyam stánowią. Wdawaia pierwszego Bolestawa z Ottonem trzecim Cesarzem / dawne chęć y przymierza / które zaraż nowym spowinowacem / y wiecznie trwałą między sobą / y między potomkami swymi / przyjaźnią warują y wzmocniają. Poymnie abowiem Bolestaw siostrę Cesarzową Adlęde za małżonkę / a synowi zaś swemu Władysławowi iedze nie żarostem / Krysytne córce tegoż Cesarza maluczką zarać: wiełkie wstykłe wdarowawośy Cesarzowi przywrać / a wzajem od Cesarza młasta przeszła wojna sobie odiete / nazad odbiera. Zaczyn tamże zaraż po ważnym obziedem / y z wiełką wstyklich radością wesele wyzyrośy / y hojnie się z obudwu stron kosztownem wponunkami wdarowawośy / ozdobić do Polki zastęp słachty Niemieckiey / który nowe małżonki prowadził z sobą maieć / odjeżdża. Aczkolwiek Radewit Fryzyneczyk w księgach / które o sprawach Fryderyka Cesarza napisał / wspomina / że Bolestaw nie Krysytne Cesarzową / ale Giertrude Margrabie Baskuskiego Leopolda córce / a Henryka Cesarza wnuczkę / za Władysławą zniowil. Po wojnie Niemieckiey / niechając Borywoy okazy tey krógu mu zginienie Swatopelka brata tego / y rosterki o Księstwo Czeskie. Ottona z Władysławem przymosł / tak opuścić iakoby Księstwa / z którego był od Swatopelka wyrzucony / dochodzić nie miał / wprośwśy sobie u Bolestawa pomocy / ktemu panow mietorych / y innych ludzi iednych wiele / którzy z swey chęć do niego się obiegali / z sobą zaciągawośy / bez wiełkiej trudności Pragę y Wizegrad / głowę Księstwa Czeskiego do władze swey przywrocil. Wszakże wywabionego potym Cesarz dla wyrozumienia y rozpáćcia sprawy ich z Władysławem bratem / który nie mogąc mu porównać mocy pod Cesarza był podpad / wśadzić do wieźnia rozkazał. A Władysław przed się przy Księżwie Czeskim osiedził. Grafiowśy tedy o bezprawie Borywoiowi wczymone Bolestaw Kiję Polakie / wiec y brata tego Sobiesława przy nim z wygnania bawiącego się prosba mi rozruszony będąc / zaraż przyszłego roku pod czasem odjazdu Henryka Cesarza do Rzymu dla koronacy swoyey / powiodł wojsko na Czechy: a wyprawowśy wprzód posły / o roppuszczenie Borywoia wieźnia prosi Władysława: y aby on

o

rozjądkowi

Bolestaw Kiję
do Cesarza
iedy y potow
prosi.

Pokoy y spowinowacenie między Henrykiem
piątym Cesarzem a Bolestawem Kijem
polskim.

Borywoy od Cesarza
palmay.

Rel. 1175.
Wyprowadził
Polacy do Czech

Empilestee Bo-
le l'indé B. 1012
cité: 4. 10. 10.

Pomorzan 7
Prusaſow repd
duſente d o m d
zomſa
magnus Grd
bia porzyl po
morzan

Simon Biskup
plecei giewet
awiatobliwego
izweta.

344
Zacznij Bolesław
na Książcu
do Pomorza.

Oblozenie Was
Kia.

10/1/59

① 2

Stat 101

W taberze Po-
morzan Dobry
ca Bolestaw.

Bolesła wene
znamieniec 3 p.
możduy Pru
Poro 30000
Kieha wu
julew.
Etakel pize
podanie odebr
la Polacy.

Wopna Czeŝa

Soblešow po
mánu wleša.
Denné zámeš

Cybina i sędzi.

Czechowie z
obozu w CichawieCzechowie ob
polarow w
ipawieRok 1114.
At tunc w
Cie nuch p or
wlozech.

stał iednak wprzód do Władysława wywołując go / aby z chęci swey z Sobiesławem
wem się pogodził / y wziął w Kieście wczynił. Odpowiedział Władysław: Ni-
gdy nie wyganiał ani żadną krzywdą ucisnąć Sobiesława, ale sam niewdzięczny, y
dobroci mey nie pamiętny, nawierniejszego Sekretarza mego niewinnie zabiłszy, sum-
nieniem złości swey wykazał, z oyczyny ułapit. Miejska też przy mnie Zbigniew wy-
gnany brat Bolesławow. Tego iesliże Bolesław do części Księstwa o nemu przez oyc
namiennionej przywróci, tedy też y ia nie odmanie tego Sobiesławowi. A gdy tak nie
nie sprawił Bolesław / z woyskiem skodliwym do Czech wpada / nadrojne maie-
tności pustoży / Kłocko miasteczko zapala / y na łup żołnierzowi daje: nie medba-
rac na Sobiesława / o nie pustożenia prosiącego. Wyciąga w tym przeciw niemu
z woyskiem swych Władysław / chcąc bronić majątności. Dzielił woyska rzeka
Cybina nie tak dla głębokości / iako dla lgnącey grząskości / trudna do przepie-
wy. Tam Polak daie Czechom obierac żeby albo sam / me się nie obawiając / rool
no rzeka przebyli / albo żeby Polakom przeprowy nie bronili. Wszakże nimie po
zwala Władysław. Trafunkiem dzień obloczysty przypadł był / a chmury dejdziem
y zawierzucha nagełszone / światła widzieć bronili. Tam Bolesław troche ludzi
dla obrony / y ktorzyby wzaśkami y z sentramiem z podeyżrzenia nieprzyjacioly zbi-
iali / w obozie zostawiały / woysko drugie / meco nad rzeka pochodziły / mlec-
kiem w brod przewodzi / nie opodal barzo od miejsc / gdzie Cybina do Elbu rze-
ki wpada: stad posłoczysły do taboru nieprzyjacielskiego / odbieżył go znay-
dnie. Gdyż Czechowie przeprowe Polakom porozumiały / iak mogąc rozbiegli
się byli. Pustożyli potym nasy gruncy z tamte strony Cybiny. A gdy już nie zsta-
wato (iako Drugosy pise) żywności / odwrócił Bolesław droga infa woysko /
plondrowania przedsię nie poprzestając. Władysław w tym tu lasom / ktore zie-
mie Czeska na tśkate wieńca otacza: tam nocny pochmurney krzyk odiednego
mieważnie wsczęty / rozruchem y trwoga / iakoby już następować miał nieprzy-
jacieli / woysk oboz napelnił. Wszakże Bolesław / ktory na ten czas nie wspaniac
modlitwy odprawował / z namiętu w porządok wypadł / rozruchy wamierzyl.
Wzauraz data znać spiegowie / ze w lasach zapadł nieprzyjacieli. Zaczyni nabo-
jeństwo skonczywszy / tennu spowiedzia y pokaraniem zbawienym posilwszy się
Polacy / Bolesława poważna do siebie wczona przemowa czyniącego słuchala:
ktory pobudzał ich / aby się zaszadzi strzegli / a odpor dać nieprzyjacielowi / iesli by
ten co w sposobność miejsca / nie w sile swoie / dusząc poczynal / gotowi by-
li. Pierwszy ostatnie pułki / wiec y skrzydła / żołnierzem co przedmieszyli ota-
cza: w porządok wieżnic / ciężary / y żołnierza chorego stanowi. A tak czwo-
rakiem pułkiem w sprawie postępuje. A już na druga stronę lasu przechodził /
gdy nieprzyjacieli / znał sobie dawosy / nagle z lesnych łatoro wypadają / y i-
to nągwaltoromey zerwad na Polaki wderzą. Wytrzymują nasy gwałt
napadających / zdrowe y całe pułki zerwad mając. Wprzód sam Bolesław
Kiaja / hersta przed infem boy krwawy wzburzającego / reka własna oba-
la. Tenu bliskiego Derflak Podczasy: ktorym przykladem wzruszone serca żoł-
nierstwa drugiego / z te strony Czechy poparli: ani miniey ochotnie nasy y na
infych miejscach / już nie zezymywali / ale odgramiali nieprzyjaciela: zwla-
szcza postrzegły / że Bolesław meżme / y szesławie poczynal sobie. Wderzy na
odwrot Władysław / gdyż tamże był spolnie y z Zbigniewem. Nasy wcho-
dzących zrazu gonić nie śmieli: obawiając się aby na zaszadzi nie wpadli:
Abowiem wawoz gestwa dzew zarosły / y zaszadkom sposobny / gdzie Czech-
wie wpadali / podeyżrzenie nasy / o zmyślonym wiekaniu czyni. Lecz gdy pra-
wdziwe bydz pierchanie wyrozumeli / w pogonia domekad za wiekającem pu-
scosy / si / pozadnich niemala część poimali / część pozabuali: a za iedną droga
znowu do Czech wpadły / iako Drugosy wspomina / dobrze zdrowo / z mieżme-
na zdołycza do Polki odesli. Świąt nie wiecy o tym / tylko to samo wspomina /
ze Roku P. 1114. Sobiesław Kłocko tylko miał zapalić y wylupić / a nie wie-
cey. Śwadyby tedy / albo iako / w moc przysio Czechom / miewiedza. Wielkie / ty ch-
czasow / rozruchy panowały we Włoszech y w Niemczech / ktoremu rozzerwany Ce-

sars

sars / w sprawoy Czeskie me mogli się wkładać. Abowiem ten do Rzymu przyjecha-
rosy / Paschalusa Biskupa naywyszego y Kardyńalow kłtu poimal / a z soba
zaroznawosy pod strażą osadził: y gdy tak na Papieżu korone Cesarstwa / y infie rze-
czy metore wycisnął / wytkłety potym przesł był. Co prawie wszystkie Niemieckie
pany / od Henryka odcielo: y tak / z woyna domowa ziemia Niemiecka dlugo
za powodem Sasow kłocila się / duchowny rownie iako y świecki stan gwałcac /
y wciśkami trapiąc. Sam zaś Henryk wypędziosy Paschalusa z Rzymu / infie-
go Papieża przeciwko wołey wsiśkich Rzymianow / gwałtem z rannem swoe-
go podał / a po rychley śmierci onego / drugim stolice osadził: go / z po zezem
Paschalusa / infego było Kardyńalickie toio mianowicie Gelazego wtorego /
nie się nie radząc Cesarza / obrato. Roku drugiego dowiedziawosy się Władys-
ław Kiaja: Czeskie / że nani znown wybierac się Polacy / wstrąsiony potom prosić
do Bolesława w sprawme: a Sobiesławowi bratu / część Księstwa y wmozemne
mieszajet wsiśkich obicane. Czas y miejsce naznaczywszy / iedżają się Kiajeta
w rzei / iasy. Tam potoy między bracia rodzoną / a między Oronem z Kargrabia
Włodysławem styczynym / ktorego był Władysław mato przed tym z wozienia
wypuscił / za spawa Polaka nasego / pe vnein kondycyami y wzmocnionym po-
pzyrzemem n oworowany / stanol. Wstąpi Sobiesławowi Władysław dzier-
zaw Bradeckich z piaci infy / zankow w Czechach: na Morawach zaś pu-
scil mu Odomoneci powiat / ktorego panowie dziedziczyli Wdelryk y Lucold /
prawie onegoż czasu / odumarli / y pochowani byli: potym Kiajeta z obudrou
stron / ieden drugiego wdarowawosy / y on ziazd opuściosy / roznie się rozjeżdża-
ia. Nie proznowal iednak roku onego Bolesław / lecz y imie z gotowym wo-
yskiem do Prus wtargnąwosy / wsi / solwarki / y miasteczka / wzdłuż y w szerz / dale-
ko zapuszciosy plondrować / ogniem y żelazem pustoży: y gdy młk do potrzeby
nie wystepował / wielki plon odgania. Wieżme / ktorych liczba meżliczona była /
na gruncie h Polkich / dla roley sprawowania / po rożnych miejscach osadza: i-
toż y podziśdzeń wsi stoia metore w Polsce / od onego czasu / nazwiska Pruckie
zaczynując. W tym Zbigniew z ostateczney nadziei / ktora potiała w Czeskiej
a Pomorskiej potedze zep / hmoity / gdyż wiedział że Bolesław tych zwoiował / a
z owemu potoy zawari był: tennu wważając że w Cesarza wacey nadeń / dla spo-
winowacenia / przemagał Bolesław / iasły y miłosierdzia bratniego / umiżonymi
poselstwem już drugi raz pokusa. Zeznawa swoy / y przedmiera / wystepet: bra-
terstkey miłości / wienie / y opiece wsiśkiego się podruca: prosi aby mu w takim
medostacty y zebawienie / na mierzonym wygnaniu / żywota konczyć nie zyczyl: aby
cozoliwiek w oyczynie mley do rąk onego wdzelił / skadby żywot tylko mogli gna-
rować w bogi. By to bylo / y namniew / chce się on kontentować: a bratu slachetne
mu / ktorego mu za pana Bog y cnoty podaly / zarość bydz posłusznym. Śmieczy-
to / a prawie zmevolito / takie poselstwo umyśl Bolesława Kiajeta / do licowania
z przyrodzenną przed: przywraca Zbigniewa nad wola wsiśkich Senatorow /
te mu się spieczniwających. Przyjeżdżając Zbigniew / nie hardosci y lekromysln-
sci dawney nie wiaz: owsem co miał według obietnicy poselstkey / do nogbiatnich
poterme y młto wpaść: to z trząskiem trąb / y bebnow biadem / wieżdżając / muez-
g / y / oyczynem Kiajete / meś przed sobą roszkal. Wprawdzie potry to z razu
Bolesław / y ludzkość bratu okazał / wśarżez zaraz žal oney pretkey wczynności /
serce iego zeymować poczał: widząc niewleczony dowcip w Zbigniewie. Roz-
dynali one i kiere / w jercu Bolesławowym wzmiecona / mektorzy z panow Zbi-
ginewa menawidzących / y częstem słowy a podeyżrzeniem / menawie przeciw
niemu jazyli: wdarac że on mgdy wspotoić zdrady swey nie miał / y że dla tego
przywrócenie sobie wprosił / aby Bolesława ktorego iawną moc / wiele spojo-
wot proznowal pokusiac / potonac nie mogli / fortelem iakim podeśedł. Wbiec
radzą złość y zamysł / tego iesli by Bolesław sobie y potomkowi swemu chciał do-
brze potadzić. Tacz mowę przywiedli do tego Pana cnotliwego / że zabić brata
niemior / ni roszkal. Pelna ci roszkanie: a wsc / awosy umyslną zwade / Zbignie-
wa prozno brata na ratunek wołającego / zabui. L mektorzy zaś wspomina /

W 3

je me

Paschalus Pa-
pię z Rzymu
ani poimany
od Cesarza.Sasow rebeli-
zacja Henrykowi
Cesarzowi.Kiajeta Kłocila
Polkiego z Cze-
skimi
Potoy między
Kiajety Czech
skimi.

Pusta wojna.

Zbigniew mi-
łotcia bratnie-
go prosi / o wy-
mule.Wzatość Zbi-
giniewowa.Zobawienie Zbi-
giniewowa.

Swiatopelk w
wiejsz zgnolony.
Pomorzany pod
bite y do Chry
stusa przez Pola
ki nawroceni.

Wladyslaw
Ksiazca Pol
skiego wiece
Krytyka Henry
ka Cesarza ces
ra.

Rok 1122.
Ksiazca sio
rodzil Bolesla
wowa.
Wolodot Ksiaz
ca Przemysla
poinalme y 344
wypuszczenie.
Wrogosc w Pol
sce.

Gobieslaw do
Polki wchodzi.

Wojna Ruska.

Belz/Czerwin/
Wolodot miz pod
dala sie.

Jaroslaw Ru
sin zabity.

Polacy Ruskom
wgnany.

za zadaia: y tego gdy odmowiono / desperuac iuz o rzeczach / żywot tylko wy
mowurowy / Miaso y Swientopelka Ksiazce poddaia: ktorego Boleslaw do
wiezenia wtraciurowy / zgnol. Po dobytciu Tiatla / wosytkie Pomorzany (iako
Dlugos wdane) pod wladza Polakow przysly / y do wiary Chrescianskiej tora
przedym dwakroć przymowaly / y tez dwakroć odrzucaly / z Warcyzlawem
Ksiazciem / trzeci raz na ten czas za sprawa Boleslawowa Polskiego Ksiazca / iako
Ksiazca przypomina / statecznie nawrocirowy sie / y podzisdzien one trzymaja.
Wspokowurowy Boleslaw wosytkie ziemie Pomorska / ktemu woysko rospuscawurowy /
do Polki odrwaca: gdzie roku przyslyeg Wladyslawowa synowi / z Krytyka Henry
ryka Cesarza dzieroga / obozgu iuz na on czas doroslym / wiece kostowne sprawa
ie. Na ktore Stephan krol Węgierski zic Boleslawowa / z wielkim orskatem pas
now Węgierskich przysly. Przysialo y Ksiazca Ruskich kila. Byl tez y Borys
woy Czech / wiec y Jaroslaw Ksiazca Wlodzimierskie swagier Boleslawowa / oba
dway wygnancy / ratunku iakom wysly natkna / kutaicy. W rok po wjechu
onym / Adleida zonia Boleslawowa / dziesiec lat nieplodna bedac / syna Kazimie
rza powila. Tego roku wlasnie Wolodot Ksiazca Przemysla / gdy czestotoc o
byczaiem rozboymczym zdobycz z Polki wwozil / a wponunany poprzestac zwoy
czain niechcial / od Polakow w Wysokiego porazony / pounany / y do Boleslawowa
przywiedziony / dwudziesta tysiacy grzywoien srebra okupil sie. Przypadla byla tes
go roku drogosc wielka zboza / gdyz czasu woyny zupełne trzy miesiace / spiech
y posucha froga / goraiac / do sczadu wrodzay spalily. W rok przysly miedzy Wla
dyslawem Czeskim / a Sobieslawem Morawskim Ksiazcy bracia / do
zwady y iawney odpowiedzi przysly: iako pze inie przyczyny / cat tej pze Borys
woia brata trzeciego wygnanie. A cat dalece / je tej woysko z obu stron zwiodly /
bitwa sobie dali. W ktorej przegrany Sobieslaw napzod do Cesarza / a potym
gdy nic peronego w Cesarza odnieć nie mogli / powtore do Boleslawowa wdal sie:
ktorego z chęcia wprawdzie przysly na ten czas / y pociesyl Boleslaw / wsfatze
pomoc mu na infty czas odlozyl / dla zaciagow Ruskich / ktore kwoli przywro
cemu Jaroslawowi swagira swego zawiazal byl. Te gdy konczyli wyprawe / spi
tnal sie z nim w Przemysla / Ksiazca Koloman brat Stephana krola Wę
gierskiego / ktory z poteznym ludem / tej dla prowadzenia na Ksiezstwo Jaros
lawowa przysly byl: nad to przysly sie Wolodot / y Wasil Ksiazca Przemys
lskie: wiec tez y Wlodymir / iniego ktoregos syn Wolodora. A cat spolnemi
silami y rada / Polacy / Węgrowie / y Rusacy zpragly sie / woyny konali: y w
krotkim czasie / Belz / Czerwin / Wlodymir zamki / y niektore inie podleyse
miaszczka / przez scurm / abo przez poddanie / pod wladza Jaroslawowa przysly.
Zamczak pod Kuowo stolice Ruska rusyli. Przodkiem sedl Jaroslaw z siedmiu ty
siacy konnych Węgrow / y Polakow / sobie przydanych. Ten / gdy ku Kuowu nad
cia gna / stanelo przeciw memu woysko nieprzyiacielskie piechotne / z miasa wy
sypane: z ktorym bitwa stoczyl / iuz wygrawac poczal byl / ale mieszcane po
silkowac swoich woyny potrzebili. Tam Jaroslaw miedzy ludzmi przedniemi
bitwa jarzacego / z konia / iuz pod nim przebiteg / na ziemie zrazono. Wstanie tam
wkrag niego froga wtarczka: z tej strony Kuowianie zabici / z owey Polacy wy
wać y ratowac go silow. Wsparci iednak ty Rusacy podai / y do miasa wcho
dza. A Jaroslaw z placu wziety / ranny po kilku dni obumarl. Krol iednak Wę
gierski z naszym Polaki Kuow oblegli: ale rychlo zas potym / nie me sprawurowy
odiechali / potciu wyczyrowy Kuowianom / na prosba Rusi w woysku naszym
zold wiodacey / y Jedrzeja Starosty Kuowskiego. Sam abowiem Ksiazca Kuow
wskie Wlodymir / na poczeku zaraz / iuz do giebsey Ruskiej / co Biala Rusia zo
wiemy / z tamtad wstoczyl: nie dusiac ani obronie / ani cnoć niefzcan Kuow
skich. Inaczey troche o tym swiadcz pisma Węgierskie. Bezeniem om zowia
Ksiazca to / ktemu Stephan krol / zadnego brata nie maacy / byl na pomocy: ani
zadney wznanai o naszych Polakach me czynia: tylko o sioych / je po zabiciu (ia
kom y ia powiedzial) Ksiazca / ktorego na panstwo prowadzili / poczawurowy sem
rac / y rozruch czynic przeciw krolowi / je ich pierwszym boiem onym barzo wiele

nadtra

nadtracl / y z wiekim niebezpieczenstwem stolice Ruskiej dobywać um roszkal
choragwie co przedzy ku domowi obrocawurowy / y me z nieprzyiacioly me postano
wawurowy do Węgier wrocili sie. Powiadaia tej iakoby tenze krol powtore Polite
przez polsy walcil y pustoszyć miał. Co sie nam nie zda / gdyz zaciagi / y zpowino
wacenie miedzy Stephanem ich / a naszym Boleslawem zachodzace / me nieprzy
iacielskiego rozumiec o nich me kaza. A mech to iuz tak byl / iako go wdaia / frogi
y mebacny / me tylko w ludzkości / ale y w spowinowaceni Stephan: wsfatze
nas Boleslaw me byl cat gnuśnym / y cierpliwym / aby krom wsfelkiej pomsty
plondrowac swe dzierzawy miał onemu dopuscic / zwlaszcza nie bedac na ten czas
zadna woyna rozermany: cat iz roku zlawiennego 1124. przeciw Dunicytom
no. worna woyna podmost. Jest tedy Dania / abo Dacya (gdyz tak zowia) kra
na / czesc poludniowa / herjonu Cymbryskiego / y przylegle morzu Baltickiemu
wyspy / orac. moca. Powodem tedy woyny Dunickiej byl Piotr / czlowiek w 3m
czney y wieciey families Domow Dunickich spłodzony. Ten gdy mlodziencem te
se bedac / do Dworu [ktory onych czasow / daleko w postromnych dzielności
praw walecznych syna] Ksiazca Boleslawowa przysly / wielka biegloscia do
wocpu swego / za rozrywka / cnota / wladnoscia / y obyczaiow przyiemnoscia / do
tego za osoblwym krola Dunickiego zalecenem / rychlo sie w iaske y przyiazni Ksiaz
ca Boleslawowa tak wsrubowal / je potym od niego wiela y wielkich maietno
sci / a napzod powiatem Serzynskim byl z bogacony: y nadeo majzonka / w Do
mu starozynym Ksiazca Ruskich zrodziona / ktora pierwszey zony Boleslawowey
Sobieslawoy krowa dosiagala / od tego Boleslawowa ozdobiony byl. Przyczyl
sie byl ktemu Piotr iezyka / Polskiego / ktorym cat sie do Polickich obyczaiow
stosowal / iz jeden / sczescia tak wielkiego czlowiekowi obcemu / zawisac me
mogl. Wciaczasie iego Gwilem / ktorego Swietoslawem naszy potym nazwa
li / przedmiesy byl Senatozem / y Panem Dunickim: ktemu przed infty piuzyl
w iasce Henryka krola tamiecznego / ktory co nawietse sprawy Boronne / wsfatze
na nim pokladal. Gdy tedy byl Abelus krola beata zabrowy / trolestwo opa
nowal: na ten czas otec Piotrow starbem nieoficowame pozostalym zarwado
wal krolewskim. Ten o sprawach Dunickich oznaymujac synowi / naponuna go
aby woysko iacie zwiodly / do Danicy pospieszal / a starb pozostaly wbiezawurowy za
biat / pierwey a mzielby sie do rat okrutnych niezbozne morderce krowie rodzoney /
y omierzelego wsfatku Dunicytom tyranu dostac miał. Wdosi Piotr wsfatze
sprawe do Boleslawowa Ksiazca / ktory chęclwie obiecuie pomoc mu do wsfatke
czescia je czlowiekowi dobiez sobie zasluzonemu zachowac sie chcial / czescia tez je
zaciagamu onemu / y Polite przybogaie / ktemu starw muenia sive / y Polato w
sfatich po zamoru / y ofstatecznym kregu pulnocnym rozmowurowy / rozmowurowy p
gnal. A cat okrety w Gdaniska miasa w Pomorzaniach nadmorskiego / dla prze
prawienia woyska spozadawurowy / a podarki miedzy żołnierza podziawurowy / iako
mogli czas w roku nasposobmiesy wlapic / do okretu wstepuie: tam wiatry po
sobie maia / rychlo niepodziawany na pierwszym brzegu Dunickim / gdzie byl o
krety przysly / bezpiecznie woysko wywodzi: a rozstawurowy polsy do panow y s
chey Dunickiej / przez przyiacioly y slugi Piotrowe / wiec y przez oycia iego siadnie
sobie wsfatich Dunicytow chęci zmewala: zwlaszcza wdaia / je me pze co iniego
tylo dla wzietcia pomsty z mecnotliwego mejoboyce y tyranu / a dla podzw
gmienia wolności Dunickich / w kraie ich zasieglowal. W tym tyran od swoich o
puszczony przezchnal. A Boleslaw krom trudności Dunickiej ziemie dostawurowy /
miasa y zamki Dunicytom powracal / y krola um ktorego by chęcl / obrać sobie
pozwoil. Cat sprawurowy / y rzeczy wsfatke postanowurowy / starb on / ktemu wsf
te families Piotrowe zloba wywiozi: a wzyrowy pogodney zeglugi / w krotkim
czasie w Poucie nazad oparl sie. Powiadaia / je za czasem tenze to Piotr / siedm
dziesiat siedm rościolow na roinych mieyscach w Polsce / z kamienia rzezanego
wystawil y wbozaci: ktorych y podzisdzien nemalo sie znayduie. Postawil k
mu dwa klaszory zakonnikom / Premonstratenczykami nazwanym / y w ten
czas napierwey ziarwionym. Jeden z nich Mniszkom w Inowlodzawskim po

p

wiecie

Rok 1124.
Opisane sie
nie Dunickiej.
Piotr Dunin.

Wypisak Boles
lawowa do si
nie Dunickiej y
powodzenie
tego.

Piotr Dunin
rabota.

Mnisz Premon
stratenczykami

Wrocławianie
Paster Wincen
tego S. rebus
tytu.
Dom Łabędow
Dumnowie.

Wojna Rusa.
Dzieci młode
cilo.

Rus porzeka
od Polaków.

Arakow 30032

Sobiesław
Czech Arakow
dłom.

Lotaryusz Ces
1015.

Rok 1126.
Sobiesław po
tępił Sasy

Przynosił do
niezładowa.

Rus do Polak
miał.

W roku 1134

Wojna Ste
phana Arak
3 Cezare
Konstantinop
lita.

Katolac Ru
sów między se
ba rozkła
domado. Swo
dę woz na po
dwo. Katolac
w S. miedzi.

wiecie we wsi Chalinie / który potym do Strzelna przemost / a drugi zakonnikom
samy na Przedmieściu Wrocławskim / na pamiatke Wincentemu swietemu
zbudowany / który Wrocławianie rzekomo dla boiazni Turckiej / iuz za naszy pa
mieci zburzyli. Krotka iefce w Polsce potomkowie tego to Piotra / Labecia na
tarczy czerwonej za herb domu nosiac / z tądze ich familia Labeciami zowie sie /
a miedzy tez wolajne imie Dumnow / to iest Dunczykoro / zatrzymuna. W tym
iako Bolelaw wiodi rozprawo w Daney / Wolodor Xiazę Przemyskie w medy
tnosci tego wpe.wiony / nie pominac na przymierze am na przysiege / ktora czy
ni w Kuowie / syna swego Wlodymierza z ludem na Polke po granczna / bez
obrony w ten czas bedaca nastal / morderstwem i a ogniem a z po Dziec mla
steczko pustofy / y niezmierną rzecz bydla / woiow / y ludzi odegnal. Wrocław
sie tedy z drogi Dunickiej Bolelaw / a żołnierzowi przez one zime wycednawofy.
lata zarys przysiego wojne przeciw Wolodorowi podmost. Wladyslawacemu
zatejzja Wolodor ochotny z niepodym woyskiem swych / y z posilkami usychy
Xiazę Ruskich / choc go od pustoszenia dzierzaw swoich odwrócic. Lecz przeci
wieniu wstol do domu / stepnie Bolelaw / nie odklada y tamten. Uderzo w sie
z obu stron / wstaje pierwowemu razowi naszych ledwie wytrzymali Rusacy / prze
dło w tył / wstaje roznie pierchala / nie sluchajac ani na wozywania Wolodora
Xiazęcia. Tabor odbiezaly rozlupili naszy. Padlo w tey bitwie y w pogoney wiele
zacznych y miedzych Rusakow / miedzy ktoremu przodkowali Waworotni y Za
sczynti / a Xiazę Wolodor do Galicza wciety / potrzebic sie zamysla. Po pogro
mie wolney iuz Bolelaw krainy plondrowal y pustofył nieprzyjacielkier za
daciek oisniecheć ze znacznychwo placac Rusakom / skod rychlo potym odwo
cil woysko / nie pokufajac nie dobywania zamkow / gdyż zima ostrze y dlugo ro
ku onego trwajaca iuz nadchodzila. W tymże roku wyslył Arakow dojedzu zgo
rzal byl / miewiemy pewnie iefce z trankunku / czy z naprawy tajemney Czechow
obrażających sie / ze Polacy Sobiesława wygnanego do siebie przyieli / ktoremu
tegoż roku oyczyny swej w Czechach dochodzacemu (gdyż o niebezpieczney cho
robie brata swego a Pana Czeskiego dowiedzial sie byl) przemodni y żołnierzem
hoyne Bolelaw dopomogli. A dosta byla wprawdzie ugoda miedzy bracia / za
staramiem Swatany matki ich / ale w trockim onymże czasie żywota Wladyslaw
dokonal / a Sobiesław za życiwościca panow y czlowieka pospolitego / na miej
scu tego stolice Czeska osiadł. O co obrażając sie Otton Margrabia Morawski
gdy sam przez sie nie mogl potedze Sobiesławowey sprostać / Lotaryusza Cesarza
po Henryku piątym / przed tym troche obumarlym panującego / na pomoc we
zwal. Jakoż poruczył to byl Lotaryusz Sasiom swoim / aby go byli przyslego ro
ku na stolice wprowadzili / wstaje lud ten v Chlunieku miasta Czeskiego Sobie
slaw porazil / y zaraz Ottona zabil / A sam przednawofy sobie Cesarza / ktoremu
na ten czas wietza wojna z Konradem Xiazęciem Szwabckim / Henryka zmarte
go siejzencem tez panowana pragnacym przynaglala / surowie Czechom pa
nowac za zal. Znowiem synowce swoje y pany niektore do wozienia poworzucal.
Tej roku tego Wolodor Xiazę Przemyskie / prawie w srzod samej wyprawy wo
iennej z żywota wstapil / Wstaje synowie tego Wlodymierz y Roscisław / woysko
od dyca swego me do konca iefce zebiane / na pustofenie granic Polskich rzucili /
ktore trofeczke woset v rzeki Wislota spalufy / rychlo ku domowi odeslo / nie
wiecey ferca mairac nad Xiazęta swe / ktorzy na one wyprawe sami nie dosmowali
iachac. Roku onego / y lat inszych kilku / wychnal sobie od wojny Bolelaw Xiazę
ze / pomowaz wyslył pamiatki narody postronne / czeskie zagranicznymi a czeskie
domowemu rozzerwane byly wojnami. Gdyż Stephan krol Węgierski z Grecami
y swagrem swym Cezarzem Konstantynopolckim wojny wiodł. V Rusi zasje
Wlodymierz y Roscisław / synowie Wolodora Xiazęcia / sami miedzy sobą walczac
narodu swego potęgi rwali. Wiece am v Czechow me bylo potow / ratom przed
ty. n powiebiał. Takze tej w Niemcach y we Wlofach / Konrad Szwab z bratem
Fryderykiem przeciw Lotaryuszowi Cezarzowi wojne wznosili / az od niego po
zjem / za sprawo Bernardyna Opata Alarewaleńskiego / w nauce / pobożności /

y żywota

y żywota swego / obliwosci czlowieka znakomitego / potednam byli. Do tego zasje
Kogierz / i oman / wypatufy z Rzymu Innocencyusa wrozego Papieza / sam
napierwey krolom obwoy Sycylii poczal sie pisac. Za czym potow dojiapirufy
Bolesław / do pobożności y roznożena chwały Bożej / wmyst przyslył. Ko
sciol Arakow / iefce na on czas podiy y zamiebbany / w machina wietza y o
kazalja przebudowal / murow wysley podmosty / y dwie wiezy z bokow przyda
wofy / wiezy zborni do niego z blawatom drogich / ktemu ze srebra y zlota naczy
ma robionego / hoyne przyczyni. Wlad to Kapituła onegoż koscioła / do daw
nych Kanonkow przydawofy / swoich dwudziestu / rozszerzył / a oney pewne wsi y
osiadłości / Radof zasje Biskup tamieczny dziesieczny / darowal. Wladto / dozwo
il Biskupowi Pan flachetny / aby on wedlug zdania swego duchowienstwo osa
dzal. W tymże czasie przyczyni sie Xiazęciu potomstwa / wrodzonym synem tez
Bolesławem / ktorego potym od woiow / Redzierawym nazwano. Wspomina
Drugof / ze roku zbawieniego 1128. Bolelaw synowi swemu / corte krola Dun
skiego z kosciorowym posłaniem / wziął za małzonke. Ale ktoryby to syn byl / am on
powiada / am my domacac sie możemy. Pomowaz Wladyslaw naystarszy ze Zbi
slawoy wrodzony / iefce zime miał żywo Arystyne. Kazimierz zasje / ledwie siedmi
lat na ten czas dorastal. Wprawdzie Sasin spraw Dunickich historyk / ktorego
też nasladue Crancyus / napisal / iakoby Bolelaw Xiazę Polkie / Magnufowi
krola Dunickiego Mikolaja synowi / corte swoje przez posty zaslubiona / w stan
mażeniski miał dać / y one z woyskiem okretami do Pomorzan odwoził / tamże tez
y sam Mikolaj krol ozdobnie z ludem wodnym przypłynal / gdzie spiknawofy zfo
ba choragwie / Julina znamienitego y starodawnego miasta dobyli / y Waczy
slawowi Xiazęciu Pomorskie / spolnieniu nieprzyjacielowi / wpołożonemu potow
naz, czyli. Potym Mikolaj synowika oblubienca zloba wziaufy / odpłynal. Za
ciagowo iednal Dunickich od Bolelawoś podietych / zaden z tych me wspomina.
Wprawdofy te rzeczy Bolelaw / chociaz to byl wielki kofe na przyzodobienie
kosciorow / na obescie kapitanow / y na wyzywienie wbozich wylozył / y iuz w
slawieczna modlitwa / placzem / postem twardof / we wlościemey chodzeniem / nog
schozaiych wbozich wmywaniem / y popiołu na glowe sypaniem wystepel / ktoreg
sie byl przeciw Zbigniewowi bratu dopuscił / pilnie wyopotutowal / a wozdy wie
lom inszym dogadzajac / sobie iednemu we wyslyłim dogodzić pierwey nie mogl /
azby byl trudy drogi przykry y dalekie / w pielgrzymowaniu podial. A tak wielki
post dni czterdziestu / chlebem tylko samym / woda / a wlościemica odprawufy /
z troche tylko kapianow / y z kilka inszych ludzi nabożnych / do grobu Egidyusa
swietego / obronce swego / w pielgrzymistim odzieniu puscił sie. Tam droge one
po wielkiey czesci bofem nogam obchodzil / zadnego spitala / zadnego kaplana
a naroc zebrał w drodze nie pominął tak / aby me miał ktoremu z nich cokolwiec
szodroblivosti swej wdzielć. Dni 15. v grobu s. na modlitwach y postach str
wufy / do Polski wrocil sie. Gdzie przez ostatni czas roku onego wychnawofy so
bie / na przysla wiosne znowu do grobu Stephana s. do Węgier posedł / ktore
droge nabożnie y takze nogam pieknu obesciel / wstaje me bez przykrości wiel
kiey / gdyż Stephan krol Węgierski niec tego / y panowie Węgierscy / ozdobnie go
y z wczirwościca wstela w domy swe / czemu on nie byl rad / zaprasali y odprowa
dzali. Zamtad prosto do Gniezna wdal sie / ciato Woyciecha s. nawiedzajac / ktore
byl malo przed tym Jakob Arcybiskup Gniezmski staramiem swym z pieczar cie
mnych (gdzie dlugo po splondrowaniu od Czechow miasta tamte / pod cza sem
wygnama Kazimierza krola / lezalo) wyrazufy / na widok wystawil / tam Bo
lesław osiedziesiat grzywnien zlota / y drogich kamien bardzo wiele / na trunne ko
ści s. odlozył. Co tak odprawufy / nie dlugo potym syna Kazimierza rana s
miercia zefiego / ostradal / wstaje on zal majzonka flachetna / inszego mu syna
powufy / wniela / ktorego Wlaczysławem ochrzczono / a potym go starym / dla
potężnych obycajow / y dla rozrywk / przewano. Roku zasje wotorego znorow /
na drugiego wrodzila / a onego unieniem dziala / y Wnia swego Cezarzow / hen
rykiem nazwala. Tegoż tez roku do Węgier wozbal sie byl Bolelaw / prowadzac

P 1

na polce /

Obwoy Sycyli
y Arakow
Regius.
Bolesław Po
ciel Arakow
iti czebil.

Kapituła Arak
ofy dwudzie
tu Kanonkow
przyni.

Bolesław Ka
dzierawo pro
diti la.

Rok 1128.
Wspomina
nie krola Dun
skiego Bolesta
wem.

Sax: lib: 13
Dan:
Crant: lib: 2
cap: 29 Vand.

Julina młdka
Pomorskiego do
byto.

Bolesław sam
potowuie dobio
woline ozabie
brat.

Droga Bolesta
wa zstojacia
do Pomorza
Włobenskiego.

Do Węgier.

Do Gniezna.
Woyciecha s.
kości z kator
wyniesione.

Wpominel od
Bolesława
Kazimierza Po
skotom Gnie
zmskimu do
wotow.

Syn Wlaczys
ław wrodził
Bolesławowi.
Rok 1132.
zmrył syn Bo
lesławowi.

Żaćłaz Bolesta
wła Książęcia
do Węgier.
Bela ślepy kro-
lem Węgier
stym.

Woyciech mł.
grabił Rakuski

Słasto plen.
brula Czechow-
wie.
Bolestaw z Wo-
gier na Słasto
wyścigał woy-
stkim.

Bolestaw po-
wrote woytko
do Węgier wie-
dnie.
Drugi raz Słas-
to plondin
Czechowie.

Wrota wyściga
byli Polacy.

Węgierka histo-
rya.

Rok 1114.
Wojna Czeska

na Słasto / iako Długos wspomina / syny krola Stephana wygnane y z matka.
Stephan abowiem roku przeszlego zmarł był / a Węgrowie Bele sobie ślepego /
krolemu Koloman Seriy / a zaraz y oycu tego Almoru / oczy powylupowali / wpo-
słodziwszy syny Stephanowe / za krola obiali. Ci tedy synowie w krolestwie oy-
cowym podchwoycem bedąc / ktemu o zdrowie swoje / krola nowego / chociaż
bliskiego powinno / obawiając się / do Polski do wina swego Bolestawa Książ-
cia wcieku się byli. Prosbami y niewolami poruszony Bolestaw / z woytkiem wal-
nym / y z posilkami od Rusi podług przymierza wyciągnionemu / do Węgier wy-
jeżdża. Występuje przeciw niemu w powiecie Spisim z gwałtownym ludem
Węgierstym y Rakuskim Woyciech Margrabia Rakuski / za którym siostra Be-
le krola Węgierskiego rodzona była. Zwiada biewa strasliwa / za cnotę iednak
y dzielną stateczność nasych / a za sprawę y biegtę pilność Książca / tyl nie-
przyjaciele podają : ani ich nasy daley gonili / czyniąc dosyć rozkazaniu Książca.
Ciagnął potym Bolestaw do Budzyna Słasto Węgierstkie / ale w drodze wieść
przypadła / że Sobiesław Książę Czeskie chcąc się Węgrom przystąpić / z ludem do
Polski wtargnął / y dierżawę Wrocławskę pustoszył. Zedy się w tym do krola :
radzę między sobą iakoby w tym postąpić. Zdało się woytkiem / raczej własnych
dobr bronić / a niż cudzego wtetować. Tedy Bolestaw zamiechawszy na ten czas
woyny Węgierskiej / dalekimi drogami przeciwko Czechowi Słasto plondin
cemu / prosto przez Morawy puścił się. Ale Czech o Bolestawie posłykawszy / co
przedzedy ze zdobyczą tu domowi pomenał / a tej zima następując / czasu do zemsty
nad niewdzięcznym / y pzemierzonym nieprzyjacielem / bronił. Przetoż rospu-
ścił woytko Bolestaw. Lata iednak drugiego / gdy się znouu przeciwko Cze-
chom armie / wielkiemu prosbami wzmogli na nim wygnancy Węgierscy / krol
rzy na stronie synów Stephanowych / co dzień hurmem przebiegali / aby zaczął
woyne Węgierską konat. A tak zrazd Wrocławski / y ślache woytkie tamieczną
dla obrony granic swoich przeciw nalezdom Czeskim ostarowoszy / sam z ostarciem
woyska / y posilkami Rakuskim / do Węgier najeżdża. Tam wiele z nim spiętkoło się
Węgrom : y uż krom woytkie zabrony / do Węgrodu gdzie był Bela wstąpił /
nadciągali Polacy : gdy oto znać dała / że Czechowie wietko iedną mocą na Słasto
wtargnęli / lud dla obrony zostawiony rozgromili / y oterutnie ziemie pustoszyli.
A tak zamiechawszy powrocie Węgier / a przebywszy coperdedy gory / y lasy / Mora-
wy z Węgrami odgraniczając / wielką część Moraw / rowną miarkę oddając
pustoszył / a plondinowoszy grunty / ktemu zdobycząc wielką zabrawoszy / do Polski
odwrócił. A uż od onego czasu prowadzić wnutr swe y wygnancy Węgierstkie
nie potuśał / obawiając się / aby wietkcy nad potęgę swą / woyny na Polskę nie
werolotli : gdyż wziął był te wiadomości / że Lotaryusz Cesarz / wielkiemu prosbami
y podarku od krola Bele zmielowony / ratunku mu swego y pomocy obiecał.
Inaczey te rzeczy Węgierscy pisarze wdać : pisa oni zgola / żeby Stephan miał
iatego potomka odumrzeć / ani o jemie tego Polce wzmianki żadney nie czynią : ale
powiadają / iakoby Borych syn z Ruski / Kolomana krola żony / wrodzony (lub
co ten prawym synem lub bekarzem Kolomanowym był) po śmierci Step-
hanowej od Polaków y Rusi wsparty / dziedzicznego krolestwa Węgierskiego /
woyna dochodzić miał. Wszakże iakoby w onych zaciągach ani Rusie / ani Po-
lakom / do boju z Węgrami nie przyszło : lecz przyjacielstwu krola Bele posle-
stwem y żądaniem wzruszeni Polacy / opuścawszy Borycha iako to bekarę /
woyskcy do domow odiać mieli. A Węgrowie iakoby troche Woluntar-
ryusow przy Borychu pozostawili porażili / y tamże brata Grabia Bratowskie-
go (tak ich pisina świadczy) pomałi. Coby tedy z tych było prawdy tego /
niech Czytelnik rozstrząda. Roku wtorego chcąc Bolestaw zemścić się Krzywdy
nad Czechami / z gwałtownym swoim y Rakuskim żołnierzem w serz y wzdłuż / a z
porzecz / Elb / ziemie Czeską przeszedł : że krwio na polu a z ogniem dobrą woytkie
mieszać. Abowiem Czech / chociaż y sam nie posłedi miał lud / nigdy przedsię
z naszymi nie śmiał się otworzyć potęć / ale tylko z zasadzek na Polaki dla pa-
sły wyiachate / y od woytki z obozu dla plondinowania oddalone wderzał. Oraz

zatył

zatył sposobna do sprawienia czego dobrego wpatrując. Tatci nasi Polak / grun-
ty / wów y miasta nieprzyjacielskie iak na staradney popustoszywszy / nie mogąc sa-
mego do potrzeby powabić / woytko niezmierne / spanoszone / korzyscia / odwróci
y rozpuścił. Wiewiele zaś potym Czech / z ludem lekkim / ta kramie Polska albo Sła-
sto / krola przy Odzie rzęce iest / w wywosze plondinując / co przededy do domu wsta-
pił : obawiając się / aby Bolestaw zawrociwszy woytko rozpuszczone / w drodze go
nie zastłoczył. Tegoż czasu Rusacy nowe rady krować byli poczęli : stykując na
żoid wstawiczy / ktery za każdym rozkazaniem Bolestawa Książca wieść musie-
li : y tym śladz wiedzienim minimamem / że bez nich Polacy woyny toczyć nie mo-
gli. Wierstem rady oney był Jaropelk syn Włodimirzow Książę Kuowski / ktery
na ziedzie Książc inszych tatę śladz miał czynić przemowę. Iako w dziełku iarz-
mie krola ten Książca Polskiego / ciagniemy Książca / długie słowa opuszczam. Abowiem
że was / ktery do panowania drugim / nie do posłuszeństwa zrodzeni iestście / pomine / po-
spolstwo zaprawde ludzi nasych / choć to niewole przywykły krom władze / a zwierz-
chności dobrze żyć na świecie nie może / a wady iakoby na te wcięża niewola / widzi-
cie. Bo ktoż prośe iak cierpliwym znayduie się / aby mu to / gdy y podatki nieznosne wypla-
ca / y od oyczyzny daleko zawiędziony / w obcych katkach bez korzyści / z rozkazaniem y z
żądaniem cudzym / żółd wstawniczy wiedzcie / gdy na iadwne niebespieczeństwa wulnie sta-
wac musi / a kto inszy niebespieczeństwa onego y prace nie zakusni / naryny nie przybo-
lan / nagroda cudzą y sławę dobrą przed zstuzonym bierze : kto mowie iest / aby mu to
zająć fercie nie miało ? Ale niechay to będzie przodkom nasych przysada / że oni / skodli-
wa chciwość y zerwniętymi rosytkami / te sobie nadze przywaboszy / że sławę nie-
gdy y kwitnace panowanie Ruskie / w brzydka niewola przewiergnęli : wiec to my iuż
kończąc te ciężkości nasych / sukac nie będziemy ? Zaprawde iak poczyniemy umrzeć / a niżeli
komu / smatnie hołdować / wola : y toż o was Książca rozumiem. Poddali karku / wole do
iarmy cudzego Oycowie nasy / ale barziej swoim / aniżeli Polakom / mieczem wci / niemi-
gdy domowemi a prawie braterskimi woykami wzajemnie się walczyli / y na przemianny
przeciwko sobie Polakom na pomoc / z wielką zgubą / tak swoją iako y przeciwny / strony
swey wzwawoszy / nieprzyjaciół z nich a nie pomocników wznawali. Wier my ziednocze-
ni / zgodliwie iarmy iakiego nie zbieramy ? Czyli to my nie wiecny nad Czechy / nad Wę-
gry / y nad same Pany nasy beczne Polaki / w lud y w potęgę przemożemy ? Co iest oni
dobrze sobie w boiu z Czechami / y Węgry postępują / nasy to woytko pomocy robia : na-
sami oni / a nie swemi / siłami woiwa : nasy młodzi / naypiersze y strasliwie sioły wytry-
muie / a oni za posłednimi / chronią się / Wier iedli też kiedy / do snadnego weto-
wania złotej wolności / był czas / sposobnie / tedy teraz iest : ten nam czas / fortunę życli-
wa / albo raczej sam Bog / kiego my lepiec y światobliwiec niż Polacy chwalimy / y wyzna-
wamy / przed oczu wyrzucić : gdy one dyma trudnymi woykami Węgierską y Czeską ro-
zerwali. Z korych pewnie z żadną nie porównają / iestli im posilki nasy wmkawoszy / z
własney strony swey woyny podnieśliemy. Jaki zaprawde Książca / nie tak dalece do pe-
wney wolności / iako do zwycięstwa / y do władze / znamienitej powabiam was / iestli ma-
mi byż wstaniecie. Oni by nam służyli / oni nam hołdowali / namby te powinność oddawa-
li / kora my im tak długo oddawamy / byleście sami do te zgodliwie przytożyć się chcieli.
Do czego pewnie mamy / iako we woytkim posłusne / tak też nienawiscia / twardey niewo-
ley / y Polskiego imienia / zaiatrzon / pospolstwo. Sami tylko sławcie się / aby onemu na che-
ciach / y powodzie woyssym / namniey nie nie schodziło. Przestali woysscy na radzie Jar-
pelkowey / korey nie odstepować wzajemnie / spyzysigali się : radzę w tym o spo-
rządzeniu woytkich potrzeb wtornych / namawiać / y przyczynę woyny podnie-
sienia. Zdało się iednak woytkiem tać / y przetykać do czasu namowy one / azy
pierwcy woytkie potrzeby / na woyny tak wielką / sporządzili. Dosły trasunkiem
(gdyż potymczasem / nie tajemne / y niewierne są domowy Ruskie) woytkie rzeczy one
Bolestaw Książca. Trwożyła go ona nie na czas / y nie na re / ktemu pñnowana
rebellia / z do dwu wotem ciestich / trzecia me lęzsa / a niewiem by nie ciężsa przy-
padała. Zwoływa Senatu : nie zreczną rebellia Rusaków / przetłada : ferus / zda-
nia. Tam między Senatory insami / Piotr Włodostowski / Grabia Książnicki / mój
domowiny / y rady woytkie / w ten sposób powiedzia : że krom wielkiej trudności

złasto plondin-
o Czechowie.

Rusacy rebeli-
u Polakom.

Mowa Jaropel-
ka Rusina do
Książca swolch.

Wierpetyki hoł-
dowania.

Rus iako Pola-
cy hołdowali.

Potęga Ruski.

Obława do ody-
Ruski wolności

Domowiny Ruski.

Piotr Włodost-
owski / radca
zbirowa.

bunt powstawać mogą się załumieć / gdy głowa buntow onych Jaropelk
wskot odciety będzie: czego przemyślem a skutki / a jeżeli takowym boiem latwo
dotrążyć. Pomemaj też

*Nigdy to żadney czteku nie nieśie fromoty,
Ze fortelem wetuie zdrady y niecnoty.*

W czym Piotr postużyć samie obiecuje: A tym czasem w milczeniu bydy wysy-
łkim kazawo / z kłk wiernych towarzyszy / wstaje także spieray niewiada-
nych / do Rusi do Jaropelka przypada: wygnaniem się y zbiegiem bydy zmyśla-
na okrutności y cięście krzywdy / które od Bolesława niewinnie ponosić miał /
rzekomo narzeka: o wietrze y przytulec bezpieczny Jaropelka / o którego ludzkości
y cności takoby wiele dobrego słychywał / żada: ktemu przydać wiele / iako Bo-
lesław / surowym y nie lutosciwym przeciwko obojey plci ludzi będąc / wysyłał ro-
ohyde przysied. Wdzięczny był barzo on przyjazd Piotrow Jaropelkowi / wdzia-
czna y przemowa: cieszył się / mniemając że mu Bog sam rad tego pomocnika ob-
myślic raczył. Zatem o Bolesławie / y o sprawach Polskich powodzeniu / pilnie
wypytywał: a pomieć rebelia swoie wynurza. Stosnie Piotr odpowiedzi swoie
z upodobaniem y wolę tego: zamysły y rady pochwała: czym wielką sobie du-
śność w niego zbudował / rychło do serdeczney przyjaźni / y obcowania wstąpił
się. Tedy Jaropelk porozumiał się z Książem drugiem / konac przedsię wzięte
rebelia co naprzedy stanowi. Trafunkiem Rusin w małym barzo poczęcie od-
ruchach był do wsi / iachal za nim y Piotr: który wpatrzywszy do zamysłów konczes-
nia okazywa stojącego / Jaropelka z trochę sług obiedwójcego / znał dawny stu-
gom y towarzyszy swemu / perwał / skrepował / a na konia wrzuciwszy / roz-
dzonem uż przed tym konim y łozami wioził / y zbrowo do Bolesława przym-
knął. Pochwała wiara / pochwała chęć / y przysługę Piotrow Bolesław / y zna-
mienia one nagrodę odplaca mu / a Jaropelka pod straż podaje: z pod której
straży w rok / wielką barzo wagą złota y srebra od Wasila synowca swego wykła-
piony będąc / do Księstwa swego / statecznie poprzysięgłszy posłuszeństwo Bolesła-
wowi / wrócił się: Wstaje w zgroźeniu przysięgi onę nie uchybił norowu o-
cowskiego. Abowiem otworzył się potęga widząc się nie równym bydy Bolesła-
wowi / do fortelem postąpił. A chcąc równo zapłacić / Węgrzyn jednego czo-
wika nie podlego / ale za chytrego y przemyślnego naprawia / aby rzekomo dla
bromenia strony synow Stefanowych wygnany / do Bolesława przyszedł / a pogoda
wpałszy / abo o zdrowie jego pokusił się / abo wiec do znaczney zguby takżej Polaki
przywodzi. Ten tedy rozrywka / y wymowa / ktemu stosując z czasem przysługi swo-
ie tak się w przyjaźni do wierzącego Książęcia przedło wtradi / że do rad tajemnych
Księczyposp: przystęp miał wolny: ktemu Wislickim starostwem był darowany.
W tym Bolesław / rozumiejąc że rozruchy Ruskie dostatecznie uż uspokojone by-
ły / tym wietrym apparatem na wojne Czeską gotował się. W której wypowie
postowie Lotaryusza Cesarza zalechali go / prosić aby takżej rozładkiem yada-
nem Cesarstwu / a jeżeli wojna o krzywdy swe rozpari się z Czechem: który iż pod
obronę / y holdorowieniem Cesarstwu jest / iacno go do kondicyj słusnych przywie-
dzie Cesarz / byle jedno Bolesław postom wysyła poruczywszy / onych tam wy-
prawiał: abo żeby osoba swa / czego by barzo wdzięczny był Cesarz / zstawić się ra-
czył. A to dla tego czynił Lotaryusz / iż się na wojnę Włoską pokroapiał: wiec aby
tym śladniej mógł mieć od Czechu powinne posilki / zabiegał żeby ten nie będąc
wojną rozzerwany z Polaki / wymawiać się w danu pomocy nie miał czym. Sam
Bolesław zatem do Babembertu iako mogąc napotkawszy do Cesarza wyrusza.
Tamże y Czech nadszedł. Pokusząc ugodę międzyzawasmoniem Książcy: i to-
racz stanąć nie mogła / wstaje aby w zastrzeżeniu wietrym nie rozjeżdżali się / do-
trzymać lat przynierze / za przynagleniem y prośbami Cesarstwu / między sobą sta-
nowią. A w tym jeżeli one lata wysły / wietryny pokoy między Polakami a Czechy /
lecz uż po kłesce ślaskiey o której wnet powiem / za wkladem się w to z obu-
dowu i on Senatorow / stanął wtowierdzony. Trybem zwykłym wymysla tu / a-
gac / gdy o tych rzeczach inaczej trochę piśe. Mucyus zaśie bardszy w olinym a nu-
żeli był

Tęgi postępek
smutny.

Jaropelk poli-
mny y zaci-
wypuszczone.

Węgrzyn z wy-
gnaniem si-
ndal-
te.

Węgrzyn zaci-
sta Wislickim.

Postępek Lo-
taryusza Ce-
sarza do Bolesława.

Bolesław do Ce-
sarza do Cesarza

Przytulec Po-
lański z Cze-
chy.

Wstaje y w-
cnoty dno.

żeli był na on czas / czyli Lotaryusza: abowiem nan piecie / żeby nie tat ludzkie /
abo nie przez posty / miał postąpić z Polaki / ale iakoby wojne podoł na nich: y
to nie kłk Czechom iedno iż / powiada / rebelizował Polacy / podartoro
Książce mu Cesarzowi według porumności od lat dwunastu nie placili. Tęże to
wojny iacoby / obawiając się / z wielciem podartam przeciwko Cesarzowi Książ-
swoie wysła: który gdy do Was do Lotaryusza przychad / przypuszc go do Cesa-
rza z upominkami napierwch chiano / aby hold dłużny zapłacił / y posłuszeństwo
wspierac Książce mu Cesarzowi poprzysięgi. Co gdy / powiada / ob nie wykonał /
y nad to podart wielkie dał / dopiero pokoy dostąpił. Wstaje iako Mucyus
jam tych biał nadroł / tak też jam mechay onym wierzy. Wielec na tym należa-
ło Lotaryuszowi / także głosić siac między pospolstwo. Ale na Długosi piśe też / że
Lotaryusz imieniem Pomorzani y Rugiey / iako do państwa Książcego powia-
tow należących / w Bolesława Książcia domagał się podartow / których on ied-
nak nie placił: pokazywał / że pomienione krany własności dzierżaw Polakich by-
ły. Tak rzeczy swe postanowił / z Cesarzem / na wojnę się Włoską dla wprowa-
dzenia na stolicę Papieża / y dla otrzymania od niego korony Cesarstwu potwa-
piającym / Bolesław do Polski odwrócił. Który gdy dla pomienionym / iacno v
Cesarza bawil się / Węgrzyn on / uż nie dopiero pomienionym / wczesney pogody
zdradzie swej dopadł: co naprzedy Jaropelka z Rusi przywoływał: y na dzień
osiny Lutego / stanął mu z gotowym ludem pod Wislicą Kaje. Jest tedy Wislica
małto dzierżawic mł od Bratowa na stalcie mekcie / z której i ioda rzeka rozjeżdżym
wod rozplawem wysze wczymia / postawione: y do którego tylko grobla y to me-
fioru / a mosty drewniane / przystępu nazywają. Na on czas małeim ludym y
znaczym było: acz y teraz nie jest opuszczone. Tam tedy Węgrzyn o przysiężcie
Jaropelkowi wperwiony / wysyłał tamiecznemu powiatowi z dziećmi / zo-
nam / y z dobry swem zmesć się rozkazuje. Chęć polspolstwo / równie y z sla-
chty chęć siebie y wysyła swo maletność obronę meysca od gwałtu nieprzyja-
cielskiego załom / pemu rozkazanie. Na czas umowiony nadszedł Rusacy:
wpuszcza onych Węgrzyn / noc ciemney tajemnie do miasta. Czym ci zatem /
żadnego braku ani litości / tak nade płać iako y nad laty nie zająwając mezmier-
ny poboy: Miasto zapala / lud co słachem wysy y maletniejszy / z msta kupie-
na kstat bydia w mewoła zabierają. A zdraycy onemu Jaropelk Książ-
nagrody iaył przeryna / oczy wybiera / y członki tajemnie wrzyna. Tak on zdrayca
przeniewierzony słusną zapłatę swej mecnoty odmoł: a nie dno / gdy
*Choć Książca potrzebna / zdrada radzi widza,
Zarazca się iednak znacznym z niedufności brzydza.*

Przywrocony zatem z Niemiec Bolesław / gdy się o spustoszeniu Wislice / y o
przeniewierzeniu Książcia Jaropelka dowiedział / mezmierne serce przeciwko me-
mu y wysyłał Rusi zawziął: A co iedno rok on czasu sposobnego do wetowa-
nia zdrady wdzeli: tak Bolesław nie tylko z słachy / ale też z meczan / y wiesnia-
kow / wysła wielkie zebrał / do Rusi / me rożny ode lwica abo meczwiedzice
z seziat odebrany / zgryżając wypada. Gdzie gdy niżej do boiu stawic się mu
nie śmiał (abowiem Jaropelk w zbrowu y w meczu potędze swoiey poczuwał
iść / przez w lasy y wagniska wskoczył) wysyłał powiat Wiedymirski / y inie kra-
my pograniczne spustoszywszy / pomordował / y ogniem równo z ziemia polo-
żywszy / do Polski z meczoną odwrócił tożyscia. To kłeska y wdzięcznem barzicy
zatrzymany / a uż potężnym będąc Jaropelk z drugiem Książem Ruskiem /
sposob podniesienia wojny przeciwko Polakom namawiał. Stanął na tym /
aby zdradnem fortclau / pomemaj un na nich mestwa y dzielności nie wysta-
walo / konac mogli Polaki. Trafunkiem seziat pożadane przyniosło im pogoda.
Abowiem doszedł / że Jaropelk Książ-
tatemie rady ich Bolesławowi odnosił / z Księstwą go wyrzucił. Wstąpił ten za-
tym do Bolesława. Jaropelk y sam nie wacpił Rusacy / że go Polacy na państwo
prowadząc / mecie się nad nim mieli. Przewożąc y omamiech zamysła-
aby

Wislicki miasto.

Wislicki Książ-
Piondray y pa-
li-
zdrady zapła-
ta.

Wojna Rusi.

Wislicki Książ-
Piondray y pa-
li-
zdrady zapła-
ta.

Jaropelk Książ-
Piondray y pa-
li-
zdrady zapła-
ta.

Zbrodź Rusi
Rus.Bolesław do
w. 1341-1347.po'ojenie Salu
34.Wojna Polak
Rus.

Cnota Bolesława

Wojna z Rusią

Zobacz przy
białym mł.

Wojna z Rusią

Zapłata pierz
chenna.

Zapłata cnoty.

aby raczej z ludem wbespieczonym i takoby pod czas pokoju nadzieja na Polakach
znagła ofiocyli / a jeżeli przez gwałt y przez odpor iawny / ciężkiej wojny ich / z
wielkim niebespieczeństwem swoim zbawiali. Informacja tedy / haliczany którzyby
zmysłowy chęć wielką swoją przeciwko książęciu wygnanemu / prosili Bolesława
aby go co naprzód na państwo wprawdził: y żeby to wdali / jako Rusicy
Książęta że go wygnali / żalują: a zgola obrażonego Bolesława boją się / za co
gotowi pokutować / y winę przeidnąć. Czymś dośyć rozkazaniu / haliczanie / toż
pochwala y flachta mekora Węgierska z / haliczany o granice mieszkańca / a od
onychże Książęta dla knowania y konczenia zbrady wimowionej / przenaleta y zaciąg
gniona. Przypuszcili do wiary one powieści Bolesława: gdyż był Pan z natury szczer
ry y dowierzący. Za czym acz w niepodym / wstąpił w miniejszym a mż wielkość
woyny y pokryte przypisy Ruskie wyciągały / woyska swoje poczęli / Jarosław
wa odrodozi / o nieprzyjaźni żadnej nie myślał. Aż gdy tu / haliczanie nadciągali (to
re miasto przy samym korzeniu gór Sarmackich / Węgry z Rusią dzielących /
wstąpił / solne żupy ma) ał pierwsze pulki Węgierskie do boju gotowe / z winso
waniem rzekomo przeciw Bolesławowi wyrędzają: a pominąwszy naszych / poza
dnie wśce Polaków około otaczają: po nich następują / haliczanie / toż wstąpił
czynią. W podęzrzeniu rzeczy one poczęły bydz Bolesławowi. A tak Wsiewłoda
Krakowski Woiewoda y hetmana Polskiego przywoławszy / w podęzrzeniu
takim znośi się z nim. To gdy między sobą rozmawiają / y takoby wyszł forte
low niebespieczeństwa / radzą: ał w tym z daleka potażnie się od czoła woysko w
sytowane Rusi / z którym sam Jarosław coprzód następowal. Odpada zacym
podęzrzenie wstąpił: w kraj woyskiem nieprzyjaźni otoczonego widzi się Bolesława.
Ale chociaż baczyl daleko nie rowną / iednak wstawiczenie boie przywykły
wygrawać / za rzecz piekneyse poczęł / wczornie obumrzeć / a mżi placu wstę
pinac / dobirowolnie nieprzyjaźnielowi zwycięstwo puścić. Przeczo wstępną
wojs / według czasu / na obiedwie stronie nieprzyjaźnielie woysko / ktemu trocho
napomniawszy żołnierza / znał potkama podać rozkazuje: a potym sam naprzód
na nieprzyjaźniela z przodu nadzieja na wielkim pedem wderzy. Obiedwie woys
ka z sobą zewzajem się skodlawie: wylata pod obłoki wrzask meżow / dzwiał tręba
czoro / y szczer ożaja twardego: Wstąpił o zdrowie chodzi / Rusi o zwycięstwo: y
wz naszych stroną cnotą / meżowem / y biegiostą służącego żołnierza przemagać
była poczęła / a nabarżesz z tej strony / gdzie sam Bolesław y hetmani / y nieprzy
jaźniela zaraz gromił / y wielki mord ręką swą w onymże sprawował. Gdy oto
pulkę pomieśawszy (gdz naprzód Woiewoda ieden / którego imienia nie wspo
minają / wietac poczęwszy / do wietania onego poblizu siebie stojącym / serca do
dał / wielka część woyska tyl podać. W boiu iednak Bolesław z trocho ludzi / y
to część potamionych / część z morderowanych / zostaje: a za fromote poczęta
iść pierzchając / ktemu pomsty poledz na onym miejscu meche. Trafieniem koni
na którym siedział okrutnie zraniony / ktemu spracowany / padł pod nim. Co o
baczyszy żołnierze ieden me znaczny pospolity / y przybłąkali / jako Wincenty po
wiada / zdziwnięwszy z zemie Bolesława / na koni swoy wsiadł / y aby raczej w
zgiad miał na oyczynę spólną / a mż na sławę wstąpił / a wstąpieniem na co for
tunneysego się zachował / wsiadł prosił. Tak na ten czas siedmiu czterdziestu bi
tew on meżyny zwycięzca (tak abowiem wiele wygrał był wojen) przez pierzchne
me znacznego człowieka wydany / a przez staranie podlego żołnierza / z gardła
śmierci haniebney był wyrwany. Wrociwszy się do Polski / Woiewodzie onemu /
jako pryncypalowi wstąpienia / skora zając / kdz / y wrzćiono w podartę po
jła / lekkie serce y wmyśl niewieści tego wyrażając: która zeliwość y fromota /
przywiodła go / że się obieć sam dobirowolnie musiał. A żołnierza zaś obżona
zdrowia y żywota swego (gdz y ten z bitwy zdrowo był wsiadł) herbami flachec
twa / summa pienieczy / y ośiadłością znamieniem wrażyć / a potym na wrze
dy y na dignitarstwa wielkie wynosił / ktemu wstępną potomność tego nobilito
wał. Skarb zaś wstępną swoy na okupienie wierzow / których wiele było / wyło
żył: Wstąpił me wstępną wypić można: gdyż wiele ich Poganstw zaprzeda
nych w nie

Zobacz przy
Bolesławowi.Po'ojenie Rusi
mi z Rusią po
lacy.Zobacz przy
Bolesławowi wro
diti się.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.Zobacz przy
Bolesławowi.

danych w niewole byzdyty pogrzebiało. O co strasował się okrutnie Bolesław /
jako wiać zwykli tacy / którzy podług myślną zarose w sprawach swych wznawia
jąc fortuna / w namniejszym przypadku przeciwnym stylną. Dymował go wstyd
własny / y sobie samemu śmierci był / tak wielkiej kłótni wnie w sobie wznawiać /
a nabarżesz że każdemu dowierzący / inniej sobie ostrożnie poczynal. Wstąpił ia
koby zmasa ręką zmeść / a nad zbrodniczą Rusią y Węgrami zemścić się miał /
bez przesłanki przemyślował. Co aby tym wolniej konac mógł / z Sobiesławem
Czeskim Książęciem w Kłocku zachowywał się / za wznawem obojczy strony Senato
row / potoy wstawiczy zawiart. Ze wstępną tedy y żalu wielkiego / oczu ludzom w
kazować y rozinow z onym zawiart chrońi się. A to mu też śmierci przybliżyło.
Strasunek abowiem y wtrapienie serdeczne do ciała popędziło choroba: która zleka
ta wzmagać się / y wstąpił lekarstwa mierząc / cały rok z loża nie wstawiać ce
go nad oyczynę zemdlita. Ał mż pod ten czas onemu wrodzony Kazimierz / cho
rby też nie wstępną. A tak gdy się wstępną śmierci bydz zrozumiał / wstawiczy Se
natorow / którzy według pominiłości y wrzadu zewzajem zachali się byli / przy obe
cności wstępną czterech synow / przemowa do nich aby zgoda y miłość między
sobą chowali / czyni: a rozdzieliwszy wstępną dzierżawę Polskie między cztery sy
ny / Książęstwo y władzę wstępną przy Władysławie starszym ostarowic / y onego
zwierzchności drugim synom postępnym bydz kaje. Podziałem syna piatego w
przesłym roku wrodzonego pominił był. Co że z niepamięci wczynu rozumie
jąc Senatorowie / przypominają mu / aby y tego bez części naznaczoney w oyczyn
zme nie odumierał. Odpowiada Książę / że y onemu wstępną naznaczonea jest czo
sta. Czemu gdy się zabawowali wstępną / rzecz znoć: Iż wstępną między zic
rem kofy piatej części wozu nie wstępną wstępną / gdzie ludzkie stada / y dzierżaw
ktada / który wstępną na kolach przedstępną / y od onychże dzierżaw bywa / Iż
tedy y on miejsce między czterema bracia piatej osiągnie / y na onych miejscu / a
części następną. Co iestliż Bolesław znachnienia Bolesława / co się zycie mia
ło przypowiedziat / czyli iako to wiec zwykli ludzkie na samym konaniu w rozum
zafępną wiele wstępną y rozprawiać / czyli też ze na wstępną części Książęstwa rozrys
wać meche / wstępną me możony. A tak niewiele potym Sakramenta nadroze
se porządną przysięgę / ducha wstępną: w meżmiernym placu y żalosci wstępną
tę zostawiczy Polska. Panował lat po śmierci oyczyn 36. y 53. ciato w
Płocku poważnym obżedem na Wstępną wystawione / y podle oycy pochowane
iść. Był Bolesław przyrodzenia mocnego / czestwego / y do ponoszenia niewie
sow trwałego / cery Greckiej / wrostu szczerzego: wargi mu był wrzód karbun
kul / z młodości iestliż nadspocit / z radje Krzywoustym przewoany. Wmyślny za
sł był wstępną y mebespieczeństwo nie wstępną: siłność y sprawiedli
wość w wstępną zachowujący: do gniwu / iestliż / do miłosierdzia zarowno po
rywcz / do wstępną przedstępną: co onemu wielu rzecz przeciwnych / a naostatek /
samej śmierci przyczyną było. Do wstępną y czodroblności przeciwko wstępną
ttem / a ożobliwie przeciwko ożobom w biegiostą rycerzkiej przodkownym / kwapli
wy: w stępną y dobiroci Pan przewo / borny: chwaly y dobiroci sławy chwaly:
w przemyślnych y postępnach potoy me do konia prostatiem był / wstępną w chaci
y sprawach wojennych / daleko barżesz celował / do których od pierwszych / iako
mowa przedstępną / wstępną wmyśl swoy przykładał. A przetoż wstępną czas panowa
ma swego na woynach strawił: żołnierze był dzielny y serdeczny: hetman zaś o
paerzny / przemyślny / sumny / y / cześliwy: ktem woyny ostatecznej / halickej.
Obumari roku 1139. którego rokiem iednym Cesarz Lotariusz wprzędził: na ktem
rego miejsce Konrad Książę Szwabiej wstępną pomienione / Niemiecy Panow
wie obrał sobie. Ale my śmierci Bolesława Krzywoustego ta Książę pieczę
tujemy / pieczępną rozprawianu na wiele części Książęstwa Polskiego / y ro
stępną domowym przypisując: z których nappierwsza zame
tme w sobie sprawy synow Bolesława zmarłego.

wrodzeniu porównat wnieiony / tak wielkimi niebezpieczeństwami / zawi-
kłał Rzeczpospolitą / iżby iey było peronie z fundamentu paść przysła / by go wzdry eby by
la słupna zapalczywość braterska z pośród ich nie zmoła. Przypomina / że Czechy
y Rusi pograniczne / nie infa przyczyna zerwania z nimi / do zginięcia po-
mogła / tylko ta / że państwo ich padło wielom na podział. Przetoż prosi aby ro-
to romecznie włożyć się chcieli / iakoby przy nim / którego pierwotna powaga
nad infa bracia przelożyła / iednostajnie y prawodzie zostawiało trolestwo : o-
biecując przy tym / że miał abo z skarbu swego dochody pewnie bractey wypłacac /
abo też powiaty niektóre pusic / skądby omi żywość swą w czciewie gnatować mo-
gli / a przedśie okazyey do wierzgania nie mieli : *Wierzę / że*

Bezpieczeństwy osob kłak o zgubę przyprawić,

A niż Rzeczpospolita nysytkie dla nich strawić.

Krytyka w Se-
nacie.
Prawa pierwot-
ność w
wielu narodom

Wolność Sena-
tu Polskiego.

Przydać ktemu z swej strony Krystyna (siedziała abowiem na ten czas w ra-
dzie / chcąc aby Senat byrność iey poruszył / przeciwnie nie nie mówił) długie
mi słowy wiele rzeczy / wiec y to / że v Niemcowie / y v narodow innych / które
obyczajny / irojem / dowcipem / y mądrością innych celują / zwyczaj y prawa
tak obywateli / aby brat nastarży weryfikie dobra oycowskie sam następował / in-
fey bractey co do wic do rąk wdział / skądby wychowanie nie mogli : iakoz
y ia w tem / prawu nadzie za Władysława starszego poła. Potym o zdanie wla-
sne prosił Senatorowie / na sprawę nową wzmianowaną zadumawszy / domie-
rzą milczeli : aż potym zgodliwie wyszli / kłak wywarłszy od Krystyny zfałszowa-
nych y naprawionych / niezbożna y falona rade książęca gama : prosi / y napo-
minając / aby wolej ostatecznej oycy swego nie obrażał / aby zezwolenia weryfikiey
Polski nie odrzucał : y aby prawa przyrodzonego nie walczył. Daleko to rzecz ro-
żna / co z strony Sigmunda przyrząca : tamten synem niepożyciwym będąc / za-
dnym prawem ani zwyczajem / do cząstki namnieszey kłak me miał bydz przy-
puszczony : owi zaś z matki słachetney / ktemu z dzierżki Cesarzkiej wrodzemu / od
państwa oyczyskiego / według słusności nie mogą bydz odepchnięm. Tamten
złym / bezecnym / niewstydlwym / y zaraz z razu przeciw oycu miłemu niepo-
żnym bydz okazał się / a owi hojnym dowcipem y wczciewie wychowaniem wielkie
go wstydu y skromności młodzieńcy / chętnie przestrzegają / y do końca nie prze-
stano przestrzegac / brata starszego w radzie y zwierzchności. A ktemu zdiowcy to
Rzeczpospolite / gdy to wiele rad y zjednaczać oręże / bion y zaradanie / niż kiedy na
iednego rozładku y obronę zawięła. Nie może abowiem wczciewie ieden weryfikie-
go dozyrzec : nie może na weryfikie strony trolestwa / ratunku swoym dodac / roz-
wac się : nie może sam przez się powinności y weryfikie sprawom Koronnym po-
dołać. Co iesliż pomocnika potrzebuje / tedy wierzmy / y przychylimy / badzie
w tej mierze brat bratu / aniżli kiedy obcy / Temu y wiela słow innych / aż do zdrowey
rady przywrócony był rozum książęcy / iedno że go falona miłość żeniła / y oney
namowy a pochlebstwa nocne / które wiele barzo v chłopow żonatych mogła / y
tym wiecey ją zarażiły / um wiecey też potężniejszy ten którego przekonywa-
we weryfikie przerażały. W tym naradziwszy nocno / naprzód dan abo pobor-
pieniężny bractey y mądrością braterską / placie rozkazuje : chcąc tym cierpli-
wości ich potusic / a iesliby odmówili / słusnie sobie przyczynę podniesienia woj-
ny przeciwko nim wczciewie. W czym gdy go posłuchano / wnet zatym do wydarcia
dzierżar ich wmyśl swoy przykłada. Wszakże Polaków v których już w podęzrze-
niu y mierzającce bydz poczynat / y o których / że się łakomstwem tego odtręcał /
rozumiał / do posługi y wojny takiej zaciągać nie śmiał / ale Rusiey z którą go by-
ła trew macierzysta spolia / tajemnie na pomoc przywabia : z temu mądrością bra-
terskie iaronie nateżdza : wyroki obwołują / aby ktemu Polacy nikomu po-
słusni nie byli. Nieposłusnych abo wzięciem / abo biciem / abo wiece wydarciem
dobrze karze. Niektóre zamki y miasta z przyległością swą braterską / częścią
prze / Rusi opanował / częścią przez podanie się obiał był : gdyż lud na stro-
ne fortunniejszą abo z bożym / abo też (ile pospolitey cziowicy na rzeczy nowe y
na odmianę częsta panow chętnym jest) z gnuśtwa y lekkości gwałtem cisnął

się. Tam

Wojny Rusi
i obywateli
i państwa.

Władysław
w czasie pobor-
pieniężny br-
actey przypowie-
da.

Władysław br-
aterskie iaronie
y nateżdza.

się. Tam młodzieńcy widząc niezbożne brata swego przedsięwzięcie / co by dale-
czym naradzał się z swym. Widząc od wojny domowej / dalekie bydz ierca pod-
danych swych / a ianym też na odgromienie gwałtownych buntow braterskich
serca nie wystawa. o / gdyż potęga innej przemagała / y iako w czym dufac / y ko-
mu / wiedzic nie mogli. A rat pod miłosierdzie Senatorow podpadała : onym
zaśluga y wola ostatecznej oycy / y spólnie weryfikie stanów zezwolenie w roz-
dziale państwa wchwalone / przykłada : ich cnotę / wierz / y obronę siebie / y
domu swego poddała do brata etemni przysiędza : a iż głowa rad onych Krysty-
ne delwice / wola bydz przeciwdziała / do no gley wpada : wlotem potorne
prosi. Lecż ona gnuśnem wstyma prosi dzierżarow słuchala : zarzucając wy-
mowę / że zdrowie R.P. nad weryfikie y najbliższe powinowacem na każdy przekła-
dac. Wielu z Senatorow w potężne cacie wzruszyło / gdyż częścią kłomnych mło-
dzieńcow kłowali / częścią zaś tyrantów wyznających obawiali się : na które z
tych się miał zanosić : że Władysław postroinnego żołnierza / na karti wiaśniego
ludu y kłwie swojej zaciągał : a częścią też łakomcy y przykre niewiasty niema-
widzieli : która / ktemu oney nad dzierżarami w potężnym mieł / ości / nowem
wydzierżawia wstawia / serca wielu obrażała. Abowiem między innymi łakom-
y okrutne postanowieniem podobnymi / ce wynysła / aby mieczanie / y ślasy
nie weryfikie pewnych dni / y na każde weryfikie święta pocze / to jest turczeta /
kapłany / gęsi / iayca / miod / owies / prosieta / psemce / do książęcy spizarnie zno-
sili. Co gdy razow kłak zachowując się książęcy czyni / wnet aby od onego cza-
sa pocze cacie z powinności wstawia / mieczanie / do dochodzi / prawem niezbożnym
obkładała. Przetoż niektórzy inż iawney / y przychylney / z młodzieńcy przesta-
wali / a obojawnie Wsieborz Woiwoda / Sandomierski a Hetman Rycerstwa
Polskiego / etemni Piotr Dunin Pan na Strymie : z których ow podczas kłak
z zapadł / malenu wiarzka pogramiał / a Piotr zaś napominając y strofi-
jąc książę / od ztego przedsięwzięcia odwołał : co onego iesliż nie do śmierci / tedy
peronie do srogiego wtrapienia / przywiodło. Abowiem Władysław iako w każdej
rzeczy z jona się wiec namawiał / tak też o radziey zezwolenia Piotrowey. A i-
tychmiast przeciw Piotrowi zapalał się zapalczywa niewiasta / maiać nan iesze
przed tym zaigrzone z takiej przyczyny jerdystro. Trafunkiem na łow Władysław
książę / a z nim tenże Piotr Dunin / w głąbie pusze zatachali : tam dnem cat / ni
na przesłozaniu y gonienu zwierza wędzeli / w samey wieczor na pniu scia-
tym / jol v ognia przygotowa / chlebem / zwierzy / a napoiem zdrowym /
gdz ciał co zwierzęgo posili / a oponeze rozstaw / spaci w wybierali się / Wła-
dysław na domowe rośki / pieczory / y na matie mechowe pościeli wspomina-
w / jartem rzecze do Piotra : *Mieczey teraz / Piotrze / twa żona / że skrzy / kim /*
abo Sulej / kim / Opatem / a niżli my / wylega / się. Na co Piotr jartem zbijać
odpowie : *A podobne nie gorze y twa / z / Dobie / się.* Był ten Dobie / cziowiek / gami-
ley / słachetney / młodzieńcy wdatny / z którym wiec Krystyna żyła / a była bezpie-
ney poczynac / skąd pospolite przefektowano / że z sobą porozumienie y zchadzi
potacie inwali. Etna / odpowiedz ona serce książęce : y chociż na on czas roz-
mowa jarty one zatar / iednakże twarz y napotym lub to żalu lub wtrapienia
onego / nie potrywał : niewiedząc / iesliż jartem bezpiecznym od Piotra obrażony /
esliż też o w / stepu jony swej z słow Piotrowych / y z dawnych przesładow które
do cza onego / nie rat trośli łwie wozat / podęzżem do tupy zbierając. W tym
Krystyna smutnego z drogi y nad zwyczaj dumającego meza widząc / wypytywa
przyczyny : tak domkąd Władysław. Aż naostatec pochlebstwem y obłężnością
inwa / chytrey zmiwolony / rane serca swego odtręwa. Stądże barżiej na Pio-
tra zawięła się była / y w / elatley pogody zezwolenia / iakoby zemścić się wpatrowa-
ła. Czego orazys / goy trafunek doyc / sposobna nagala / skądż Piotr iawnie / a-
ion / jawn / przeciwnym był książęcy / wnet sierzys / białagłowa / ro dzien y ro-
nocy / przynaglać / abo Piotra zgładzić / nie przestaje : troierd / c-
ze za tego żywota czego sobie życzy / y na co się zawięł / dopiac nie miał / Wład-
ysław. Był abowiem Piotr cziowiek / nad inny / potężny / poważny / y przeważny /

Synowie Bole-
ławom / w-
nie / a-
w-
r-
z-
z-
z-

Oddalenie Se-
natorow od
Władysława.
Znak / z-
pan-
w-
w-

Pogry.

Piotr Dunin
zdrada / z-
pr-

Kart / z-

Dobie / o / r-
w-
w-

ktory

Piotr Dumański
mistrzowski
Kłopotliwy.

ktory krom własnych skarbow y dobr dziedzicznych wieleich barzo y znanieniem
tych / Kaliskim y Krakowskim powiaty / Bolestawa Krzywoustego imieniem
zarządzał / y starostwo na ten czas Wroclawskie sprawował. Zaczyn napia-
wone Krystyna Dobiesia / cześcia zelywca ostarożonego / cześcia obietnicy
dzierzaw Piotrowych przyładowanego / aby takim wójdy spojodem albo poimam /
albo zamordował Piotra. Wszakże Dobiesia wnie o Piotra położyć sie nie smiał:
wpatrował czas / iatoby nieostrożnego nagłym ponęcić mogli porcelem. Trafun-
kiem Piotr cześcia swa za Jarek Książę Serbskie albo Wendenkie wydać roe
Wroclawem / cześciownym dostatkem y powaga znanieniem sprawował wejele:
tam Dobies z wielkim ludzi orszakem przyiadawośy wbespieczonemu y nie sie nie
obawiającemu Piotra / samego iednego wpaśy / gdy słudzy zlecenie y powinno-
ści odprawować swoje / iedni porządku wejelnego przeszedzają / drudzy odo-
przymowania y ochotnego wraczenia gości pracują / nagle porwani na tomi-
gotowych y na to rozładzonych wnośy y przed Książciem stawia. Wuzgo coby cze-
nie z nim miał Władysław niewiedział: wrażał go dnoście cześciowemu: ogładai ja
na zachorowanie jego y miłość między ludźmi: rozpanietywał w iatrey wczelwo-
ści y w iatrey wadze był ten w oycy tego. Przeciwnie zaś zbudala to Krystyna / roz-
wodząc / iż iesliby zdrowo był Piotr wypuszczony / iako wietysm a prawie głowa
nym zostać miał Książciu nieprzyjacielem / despektem y krzywdą tacy bodec za-
trzony. W czym gdy ociągającego sie Władysława postrzega / grozi przez ra-
chac od niego / gdzieby metarnie zelywca tak wielka potwarzoney cnoty / y ostar-
wionego wstyd iey / przyszła zostać miała. Dokażnie zatyń y dowodzi tego /
je spiaroż zarzućwiośy na Piotra oczy mu wybrano / y iazył wrzmono. Tacy onemu
y wielkoc wielom / jart z pany bespieczny / nie dobie sie nadat. W utraconiu
iednat onym iży lat zupełna pieć. Piśa metkrozy / iako długos wspomina / że mu
wzrost y mowa cudowne potym od Boga przywrocena byla / dla pobożnych
cnot iego / ktore w nim pluzły. Ciało iego we Wroclawiu w kościele Wincen-
go świętego / ktory był onje sam a przy nim y klasztor zalozył / wczelwie pocho-
wane leży. Tegoż czasu / po śmierci Bele ślepego Węgierskiego krola / Gieza syn
iego ze czterech nastarży / stolica oycowiska ośiadł / Książę Kaliskie ze wosytki
prawie pomoca / Niemiecka / w ziemie Węgierska wtarginone / okrutnym boiem
poraził. Ale nasze rzecz konczmy. Po wdruczeniu takim / iatcie sie powiedziało / Pio-
tra / iuz taprey Senatorowie drudzy woley Pana okrutnego spieczowali sie. Ko-
sty iednat wosytkich przeciwnemu niecheci / ktore w pochlebnym szczelciu iego
pokryte bodec / w przeciwnym nadwołonich spraw onegoż porożeniu na flanc
wystepowały. Tedy iuz na bracia iawnie powstawac y dzierzaw ich własnych
wypędzać poczęł / dusząc w lud wielki pośiłow Ruskich / ktorzym Swatosław
syn Wsiewolody Książcia Kurowskiego / Jastaw Dawidow / y Wsiewolody
nurz Książcia / halickie hetmani. Zaczyn iuz Władysław Henryka z Sandomi-
rza / a Bolestawa z Plocka / y ze wosytkiego Mazowsza wygnai był. Zostawał ie-
sze Niemczytaw / do ktorego bracia inśy wstapili byli. Przeciwno tym tedy do wiel-
kiej Polki z wosytkiem / dalekim przejazdem / nadciągł Władysław / nadzie wosy-
tkie zwyciestwa pokładając w przedkości. Poznania miasta / gdzie bramy przed
nim zamknięte były / piosym sturmem dobyć nie mogąc / w drog go obleżeniem
otacza. Pustoszyła w tym Rus grunty zabiegami iuz wolniejszym: palita rośi y
miasteczka: narodu oboley pici namawośy w niewolę odwożila: kościoly lupia-
la / panienki wczelwe y niewiasty stateczne gwałcił: naostatku am dziećiom nie
borgowała. Był iesze na on czas Jakub Arcybiskup Gnieźnieński / poważny /
świętobliwy / y wielkomysłny starzec. Ten chelwosci y okrutienstwa Książcia
Władysława mienawidząc / ktemu tak synow ślachtetnego Książcia Bolestawa
Krzywoustego / iako y oyczynny młody / w nie przysztoynym y mizernym szczelciu lica-
jąc / poczętym wbiorem Biskupim a Infula / aby tak ogromniejszym pokazał
sie Książciu przybrany / y na wozie przed samy namiot Władysława przywie-
ziony: iagodne Pana z niepoczciwego postętku gromi. Przy, aby to przyszło cno-

sluwnem

sta emu Książciu oyczynna ślachtetna, ktora na świat go wypuszcila, roskosnie wy-
chowala, y słupniem najwyższej godności wraczyła, postronnym wojskiem walczyć, pusto-
szyć y poganić sercem rozrywając bracia powolna nie tylko z miasteczka walczyć, kto-
re im wola ostateczna oycowska y wosytki Rzeczpospolita przywalczyła wyzwać, ale też
krwie y gárdia ich pragnac. Wpomina tedy aby zley rzeczy poprzestai: skradną y
nie syta chelwosc hamował / a z bracia cnotliwa aby sie pogodził: Rozwaja / ze
słusniey aby starania y pomocy ich przeciwno wosytkim nieprzyjaciolom postron-
nym zazywał / a niżi onych zdiadzieckim y dawno krwie Polskiej pragnocym
mieczem Ruskim zatracai / y na rożoną krew / własnie iako na wnetrznosci
własnie swoje / samje iesze sturmował. W czym iesliby ludzi uważać niechciał,
aby Boga obawiał sie, strasliwego mściwela ztorai wosytkich, ale nabarżiez gwałcenia
krwie y ziednoczenia ludzkiego. Tacy rozruszyła mowa ona Arcybiskupia / chociaż
madrą y poważną / am od zaciągowa odstraszyła Władysława. Co gdy ma-
Boży pobaczył / z miejsca swego porwawośy sie / iatoby Duchem świętym na-
tchniony rzecze: Poniewaz na prawa ludzkie, romnie iako y Bogkie, tak hardzie bi-
ieś, a moie napominania oycowskie wporne odgucasz, Boga woszechmogacego moca, kto-
rego wrząd na ten czas niśe, od kościola Chrześciańskiego, y od obcowania z ludźmi
cnotliwymi, odcinam cie: głowa twoja, y wosytkich pomocnikow, obcownikow, y towa-
rzystw twoich fraga klatwa zakładana. Temy tedy / y sila słow inśych Władysła-
wa y wojsko iego kłac odieżdżai Arcybiskup. Trafunkiem wojmca nieostrożnie
naroracając / zadnia ośia w namiot Książcy zawadził / drog wzruszył / y wosytek
namiot na ziennu obalił. Co wosytyć aż za praktyka męszesłowa brał / Włady-
ław iednat gniowu hamując / nie przytrego am niowit / am czyni Arcybiskupa
wi: tak iż wosytyć wydziorć sie nie mogli iego cierpliwosci nieprzytrey. Wzruszai
niektorych z wojska Książcego / zwierzchnosc y kłatwy Jakuba Arcybiskupa.
Przezoż y sami przedsiawoziecie ono ganił / lecz darennie Książciu. Abowiem on
tym piuney / wosytkie potrzeby ku dobywaniu Poznania / sporządzac rozkazai.
Wszakże niebespieczienstwa żadnego nie widząc / y wycieczki z miasteczka matego
nie barzo sie wawuac / bespiecznie y młey ostrożnie niż opatrznosc taborowa
mofla / rozgoscem poczynali Rusacy: zaczyn albo dla lupiey okoliczne odieżdża-
li / albo bytceczem bankietu / kostyrstwa / y krotosie stroili / albo wiec tym wosytkim
obcagiem y wpracowani dlugo na dzien sypiali: straż tej rzadko / y to nie trzewio
obchodzono. Leżeli na wstroniu z niewielkim ludzi stoych warunkiem / Bolestaw /
Niemczytaw / y Henryk / do rzeczy czynienia wczesna wpatrując chwił: ktorey cze-
scia z przebiegow / a cześcia z wieźniow przez zasady na paśy niespodziewanie
zachwyconych / o nieostrożności y rozgosczeniu przeciwney strony / pewne wyro-
zumiarośy / z wojskiem wosytkim bliżej ku obozowi podtradać sie. W tym też
miejszanie swoich baleto z wieź widząc / y dowodnie o nieporządku taboru pod-
niastem leżacego wiedząc / z murow wywieśoną chorągwią / aby nagle nieprzy-
tacioly obkroczyć / hasło swoim podai. Postrzegli chorągiew one nad zwycząy
rozpostarta / Władysławem na ten czas bankietuacy / Książcia Ruscy: wypytują
przyczyny / y coby znaczyło wywieśenie chorągwie: Odpowia Władysław: Ze test
znat poddawania / y wpołożenia sie. Przebaczyć wpołożonym rozumienia Ru-
sacy. Odmawia Władysław aby tak dlugo trnabrnie obleżenie wytrzymującym /
mialo cokolwiek przystepu do miłosierdzia zostawać. Ledwie domowu tego /
gdy od posledniej przystepu polaci niezmierny krzyk y sielest nieprzyjaciol / z ta iuz
strone woiu w okrutnym mordzie śniących sie / porostanie. Wypadni tymje ra-
zem y miejszanie: ogień zerwał pod wosytkie obożne budynki / pod armata /
wozy / namioty / budy z słony a trziny wliczone / nagle podżucali. Trwoga w
tym a wruanie sie zapomniac / tabor wosytek zeymnie: nagle sprawą y niespodzie-
wana przeletie wojsko coby czynić / gdzie sie wrażic / y iatoby wciekać radzie sobie
nie moze. A nie obraża to prawdy / że tak wielka boiazni z dopuszczenia Bożego
padia plusnie na wojsko tamto. Am był taki ktoryby zwycięzcom oprzeć sie był
smiał / widząc że pierwsia ludzi trocha / nie sprawone z poczętku zaraz na odsiecz
wypadły / zrażona padia. Drudzy abowiem cześcia namioty Książce ratowac /

cześcia

Klasztor w
Choszczu.

Bolesław

Władysław
Polak pisał
Niemiecy
dla zamku
Sława
władcy
ma Bolesława
poddane.Rok 1153.
Smierć Bolesława
Cesarza.

mu klasztor / y kościół we wsi własnej Mieczowie / który teraz miasteczkiem jest / y pięć mil od Arakowa leży: ten tedy Mieczow / dwie inie wsi nad to przyszy / wsi / nadal Jara klasztorowi. Na tenże potym klasztor Gedeon Biskup Arako / w si dnieściny mektore obrot. Szubowal do tego pomieniony Jara / y w bogas / ci klasztor Panom Reguly Pramonstratenstey / w maletności swej na przednie / sciu Arakowski nad rzekę Wistę / co teraz Świerzyńcem zowią: które nazwęto / śnadz żąd otrzymal / że wotory Kazimierz ogrod Świerzyńcy tam był postawil. Ten / że Jara w Bolesława Kędzierzawego wolność od ciężarów / podatów / y od w / feich powinności / które jedno Kędzierzawy Kędzypolpo: należały / poddany / do klasztoru przyległ / y wietczymy prawem wyjednal. Ale do przeosiernicia / podamy. Chociaż raz y drugi nadzieja y chęć własna omylala Władysława wy / gnanca / nie przestał on jednak o przywrócenie swoje dożyczać Cesarzowi. A poru / ślal zaprawde nie pomiać Cesarza do żalu czesca / skowit / że wstawiczy / a chesca / osoba wynędzniała y tak proga odmiana / szesca / przeflego: wzruszał go y rysty / z gniewem pomiesany / biorąc to za zęj / wosć majestatu swego / że prośby y / groźby tego żadney wagi w Kędzypolu nie mogły / y iefce / ci przy wpoze / sto / iac / oświeć swoich / iscie / Cesarzowi / mechteli / czym / własne / podobienstwo / naigra / wania / takiego / czynili: / wśat / że / wygnancą / wprowadzić / na / stolicę / nie / mogli / / cze / scia / przeciwnym / zdrowiam / a / długo / panu / ac / choroba / złoży / a / chesca / też / po / trzebny / trudności / annu / swoemu / y / mektorem / roztę / rami / Kędzypolpo: / rozewa / ny. Ale aby do czasu / nie / tak / wygnanie / ono / wśat / Władysława / maletności / nie / iafce / ślad / by / żone / / dzieci / / y / sie / bie / samego / podeymować / mogli / do / wolnego / w / zy / wania / puscił / mu: / przy / dat / też / chesć / me / at / a / konnego / y / piefego / żołnierza / z / k / to / rym / on / Wroclawski / powiat / y / w / sy / t / e / nie / okoliczne / dierżawy / Polskie / / cz / a / st / em / i / zabiegami / pustoszył / w / st / a / w / o / w / sy / na / pograniczu / dwa / zamki / Niemiec / y / Grodet / dla / przy / w / i / t / u / y / w / i / e / c / z / y / swoiey. Nie / z / i / e / r / p / i / a / l / tego / Bolesława: / ale / z / e / b / i / a / w / sy / wo / y / i / to / go / nie / drap / i / e / c / e / y / zamki / ich / wy / w / r / a / c / a / c / r / u / s / y / l / si / e. Co / k / o / ro / w / y / r / o / z / u / m / i / a / l / W / l / a / d / y / s / ł / a / w / zamki / żołnierzem / ob / w / a / r / o / w / a / w / sy / do / Niemiec / w / i / a / c / a / l / lub / to / z / b / o / i / z / n / i / lub / też / dla / w / p / r / o / s / e / n / i / a / p / o / s / i / ł / o / w / Niemiec / i / c / h / A / t / o / l / i / Niemcy / a / b / o / Czechowie / b / l / a / obrony / z / o / s / t / a / w / i / e / n / i / w / o / y / e / r / z / y / m / y / w / a / l / i / d / o / m / e / t / a / d / s / t / u / r / n / y / y / o / b / l / e / z / e / n / i / e / P / o / l / a / k / o / w / i / ży / w / n / o / a / c / i / i / e / d / n / a / k / g / d / y / n / i / e / z / i / s / t / a / o / a / choroby / na / n / i / c / h / w / d / e / r / z / y / l / y / k / t / e / m / u / r / o / s / p / a / c / z / o / p / o / m / i / e / c / y / p / r / y / p / a / d / i / a / p / o / d / d / a / c / z / a / m / k / i / m / u / s / i / e / l / i: / w / i / e / c / też / n / i / e / w / i / e / l / e / p / o / r / y / m / w / o / r / o / t / u / 1 / 1 / 5 / 3. K / o / n / r / a / d / C / e / s / a / r / z / b / e / z / d / o / s / t / a / p / i / e / n / i / a / i / e / f / e / c / e / k / o / r / o / n / y / C / e / s / a / r / s / k / e / y / w / i / a / r / i / s / y / / f / r / a / s / o / r / o / w / e / y / c / i / a / z / i / e / c / y / w / o / y / n / y / o / b / a / w / i / a / i / a / c / e / s / i / e / P / o / l / a / k / i / m / e / b / e / s / p / i / e / c / z / n / i / s / t / w / a / p / o / z / b / a / w / i / l. P / o / ś / m / i / e / r / c / i / i / e / g / o / l / a / t / k / i / l / k / a / p / o / t / o / m / z / a / z / y / w / a / i / a / P / o / l / s / k / a / / d / o / s / a / d / F / r / y / d / e / r / y / t / r / z / e / c / z / o / n / y / B / a / r / b / a / r / o / z / a / / s / y / n / F / r / y / d / e / r / y / t / a / S / w / a / b / i / t / s / k / e / g / o / K / i / e / j / c / i / a / / k / t / o / r / y / p / o / s / t / r / y / m / K / o / n / r / a / d / i / e / o / s / t / a / l / C / e / s / a / r / z / e / m / b / y / l / z / a / b / a / w / n / y: / c / z / e / s / c / i / a / k / o / r / o / n / y / C / e / s / a / r / s / k / a / d / o / c / h / o / d / z / e / n / i / e / m / / c / z / e / s / c / i / a / z / a / s / p / o / k / o / i / e / n / i / e / m / / a / b / o / r / a / c / z / e / y / w / i / c / h / r / z / e / m / i / e / m / s / i / z / a / w / W / i / o / s / t / i / c / h / / y / f / r / a / n / c / y / e / y / b / l / i / ż / s / y / / c / o / t / e / r / a / z / L / o / n / g / o / b / a / r / d / a / m / i / i / e / s / t / / w / i / e / c / też / y / w / y / m / a / g / a / n / i / e / m / p / r / a / w / a / / a / b / y / m / u / w / e / d / l / u / g / z / d / a / n / i / a / s / i / w / e / g / o / b / y /ł / o / w / o /l /n /o / w /y / s /ł /a / d /z /a /c / y / z /r /u /c /a /c / P /a /p /i /e /z /e. T / e /n / t /e /d /y / d /o / N /i /e /m /i /e /c / p /r /y /z /i /a /c /h /a /w /s /y / / g /d /y / S /e /y /m / w /a /l /n /y / n /a / w /s /y /ł /k /a / N /i /e /m /i /e /c /k /a / r /z /e /s /e / w / W /i /c /e /m /b /u /r /t /u / a /b /o / w /d /e /r /b /i /p /o /l /u / z /ł /o /ż /o /n /y / o /d /p /r /a /w /o /w /a /ł / p /r /y /s /ł /e /d /i / d /o /n /i /e /g /o / w /y /g /n /a /n /y / W /l /a /d /y /s /ł /a /w / / p /o /k /o /r /n /i /e / j /a /d /a /c / p /r /y /w /r /o /c /e /n /i /a / s /i /w /e /g /o. A /j /e /b /y /w /m /i / t /y /m / r /y /c /h /l /e /y /m /i /ł /o /s /i /e /r /d /z /i /e / p /o /r /u /s /y /ł / / t /r /z /e /c /h / s /y /n /o /w /m /ł /o /d /z /i /u /c /h /n /y /c /h / / d /o /n /o /g /p /o /w /i /n /n /e /g / C /e /s /a /r /z /a /p /r /y /z /u /c /a. P /r /y /c /z /y /m /i /a /ł /s /i /e /z /a /n /i /m /y / K /i /e /j /c /e / C /z /e /k /i /e / W /l /a /d /y /s /ł /a /w / n /a /d /e /t /o /s /c / P /o /l /a /k /o /w / / y / o /n /y /c /h /z /e /n /i /e /p /o /s /a /n /o /w /a /n /i /e /z /w /i /e /r /z /c /h /n /o /s /c /i / M /a /y /e /s /t /a /t /u / C /e /s /a /r /s /k /e /g /o /p /r /e /k /l /a /d /a /c /e. P /r /y /c /z /y /m /i /a /ł /s /i /e /n /a /d /e /o /w /i /e /l /e /P /a /n /o /w /r /a /d /n /y /c /h / / y / K /i /e /j /a /ł / N /i /e /m /i /e /c /i /c /h / / z /k /t /o /r /y /m /i /n /z / W /l /a /d /y /s /ł /a /w /d /l /u /g /i /m /o /b /c /o /w /a /m /i /e /z /o /w /a /r /z /y /s /y / w /s /y /ł /s /i /e / w /s /p /r /a /w /i /e /s /w /e /y /n /i /e /p /r /e /s /t /a /w /a /ł /i /c /h /n /a /l /e /g /a /c. A /c /h /o /c /i /a /z /n /a /o /n /c /z /a /s /M /e /d /y /o /l /a /m /e /z /s /a /s /i /a /d /y /s /w /e /m /i /r /e /b /e /l /i /z /o /w /a /ł / C /e /s /a /r /z /o /w /i /w /p /r /o /s /o /n /o /i /e /d /n /a /k /F /r /y /d /e /r /y /t /a / /j /e /w /o /p /r /o /d /p /r /e /c /i /w /P /o /l /a /k /o /m / /z /a /z /d /a /n /i /e /m /S /e /n /a /t /o /r /o /w /w /o /y /n /e /p /o /d /i /a /c /w /r /a /d /z /i /ł. J /a /k /o /ż /z /t /a /m /t /a /d /z /e /z /a /r /z /d /o /B /o /l /e /s /ł /a /w /a /K /i /e /j /c /i /a / / y /d /o /d /r /u /g /i /e /y /b /r /a /c /i /e /y /i /e /g /o /p /o /s /ł /y /w /y /s /ł /a: /k /t /o /z /y /b /y /K /i /e /j /c /e /t /o /m /P /o /l /s /k /i /m /w /o /y /n /e /p /r /y /p /o /w /i /e /d /z /i /ł /i /e /s /ł /u /b /y /o /n /W /l /a /d /y /s /ł /a /w /a /p /r /y /w /r /o /c /i /e / / a /C /e /s /a /r /z /o /w /i /h /o /l /d /u /p /l /a /c /i /c /n /i /e /p /o /z /w /a /ł /a /ł /i: /k /t /o /r /y /ś /n /a /d /z /o /b /i /e /c /o /w /a /ł /W /l /a /d /y /s /ł /a /w. S /a /m /z /a /c /y /m /C /e /s /a /r /z /n /a /p /r /y /g /o /t /o /w /a /n /i /e /w /o /i /e /n /n /y /c /h /p /o /t /r /z /e /b /c /a /ł /z /i /m /e /t /r /a /w /i. A /n /e /z /d /z /i /w /s /y /P /o /s /ł /o /w /i /z /A /r /a /t /o /w /a /n /i /e /m /a /t /s /e /o /d /p /o /w /i /e /d /z / / i /e /d /n /o /i /a /k /o /y /K /o /n /r /a /d /o /

w pisy

wo / przynosi: / k / t / o / r / a / t / a /ł / b /e /z /m /i /a /ł /a. Z /e /K /i /e /j /c /e /t /a /P /o /l /s /k /i /e / / t /r /o /s /y /d /l /a /t /e /g /o /j /a /m /e /g /o /w /o /A /r /a /t /o /w /i /e /y /B /o /l /e /s /ł /a /w /a /n /a /t /e /n /c /z /a /s /b /y /ł / / w /o /z /i /g /w /s /y /ł /k /i /e /c /i /e /p /c /e /o /d /n /o /s /c / / a /n /i /e /n /i /a /b /o /t /a /ł /o /e /r /u /t /n /e /g /o /b /r /a /t / / y /m /i /e /p /o /k /o /y /n /e /g /o /w /i /c /h /r /a /p /r /y /w /r /o /c /i /e / / a /b /o /j /o /i /d /t /i /e /d /y /k /o /m /u /w /y /p /i /a /c /a /c. L /a /t /a /t /e /d /y /p /r /y /s /ł /e /g /o / / a /r /o /k /u /1 /1 /5 /3. F /r /y /d /e /r /y /t /C /e /s /a /r /z / / z /w /a /l /n /y /m /w /o /s /i /e /t /e /r /B /o /s /e /N /i /e /m /i /e /c /i /e /y / / y /z /C /z /e /k /i /m /w /o /y /s /k /i /e /m /p /r /e /z /z /i /e /m /i /e /S /ł /a /s /k /a /d /o /P /o /l /s /k /i /w /o /t /a /r /g /n /i /e / / d /w /u /d /z /i /e /s /t /e /g /o /p /i /e /r /w /s /t /e /g /o /d /n /i /a /C /z /e /r /w /e /c /a / / W /d /r /e /z /e /t /e /b /e /z /t /i /u /d /n /o /s /c /i /w /b /r /o /d /p /r /e /w /i /ł. A /b /o /w /i /e /m /K /i /e /j /c /e /t /a /P /o /l /s /k /i /e / /c /h /o /c /i /a /z /l /u /d /n /i /e /p /o /s /ł /e /d /n /i /y /s /a /m /i /m /i /e /ł / / n /i /e /d /o /s /i /m /e /w /a /ł /i /g /o /i /e /d /n /a /k /m /i /g /d /y /p /r /e /c /i /w /w /i /e /ł /k /i /e /y /t /a /ł /d /u /z /e /w /o /j /s /ł /u /n /a /b /o /j /o /t /w /o /r /z /i /s /ł /y /p /r /y /w /o /d /z /i /e /c /z /p /o /w /i /n /n /o /s /c /i /m /i /e /d /z /i /s /i /e /y /z /o /m /e /r /s /a /p /o /d /z /i /e /ł / / a /m /i /a /c /e /k /o /n /n /y /c /h /d /o /s /t /a /t /e /y / / l /e /t /t /i /m /r /i /n /s /t /u /k /t /i /e /m /o /d /z /i /a /n /y /c /h /n /i /e /p /r /y /z /i /a /c /i /o /ł /z /d /o /w /y /c /z /o /s /i /e /a /b /o /p /a /s /i /g /b /a /w /i /g /c /y /c /h / / z /p /o /t /a /t /n /y /c /h /r /o /z /ł /a /d /z /e /t /w /r /y /w /a /ł / / k /t /e /m /u /w /o /s /i /y /m /i /a /s /t /e /c /z /a /s /w /o /i /e / / p /r /e /z /k /t /o /z /e /n /u /a /ł /c /i /a /g /n /a /c /F /r /y /d /e /r /y /t / / s /a /m /i /p /a /ł /u /i: /z /a /m /k /i / / p /a /r /r /a /n /y / / w /a /r /u /n /e /i /n /s /e /t /a /ł /o /b /a /ł /a /ł / /j /e /C /e /s /a /r /z /a /m /p /o /s /t /a /p /i /c /d /a /l /e /y /d /l /a /n /i /e /d /o /s /t /a /t /u /p /a /s /e /y /ż /y /w /n /o /s /c /i /n /i /e /m /o /g /ł / / a /n /i /m /i /e /y / /j /e /a /w /a /r /o /w /n /e /g /o /d /o /s /i /a /n /o /w /i /e /n /i /a /t /a /b /o /r /u /n /i /e /m /i /a /ł. T /y /m /i /e /p /a /l /e /m /B /i /e /c /i /m / /k /t /o /r /y /p /r /e /z /t /y /m /w /i /p /o /m /i /n /a /ł / / w /i /e /c /y /B /i /o /g /o /w /m /i /a /s /t /a /n /i /e /p /o /d /i /e /z /g /o /r /z /a /ł /y. W /s /ł /o /s /t /o /s /c /i /w /i /e /ł /k /i /e /y / / y /n /i /e /d /o /s /t /a /t /u /b /y /ł /y /w /o /y /s /ł /a /N /i /e /m /i /e /c /i /e: /g /d /y /z /n /a /s /y /z /e /w /s /e /c /h /s /t /r /o /n /p /r /e /z /i /a /z /b /y /o /s /ł /o /c /z /y /w /s /y / / w /s /y /ł /k /i /e /i /m /ż /y /w /n /o /s /c / /z /b /o /z /a / /b /y /d /i /a / /c /h /l /e /b /y / /w /i /n /o / /y /p /i /r /w /o /o /d /i /e /ł. A /b /o /p /o /t /y /m /c /h /o /r /o /b /y /w /o /n /e /r /z /n /e /t /a /b /o /r /o /p /a /n /o /w /a /w /o /s /y / /w /i /e /ł /u /ś /m /i /e /r /t /e /ł /n /y /c /h /ś /w /i /a /t /a /z /b /a /w /i /y: /z /a /c /z /y /m /n /i /e /s /e /m /r /a /ł / / a /l /e /w /g /i /o /s /p /r /o /m /o /c /i / / y /p /r /e /k /l /i /n /a /ł /i /C /e /s /a /r /z /a /z /o /l /m /e /r /z /e / /j /e /i /c /h /n /a /n /i /e /j /e /s /e /s /ł /u /w /a /w /o /y /n /e /k /w /o /l /i /c /u /b /z /y /w /y /c /i /a /g /n /a /t /r /u /d /n /o /s /c /i /o /m. C /z /y /m /p /r /e /z /i /a /z /o /n /y /F /r /y /d /e /r /y /t / / y /k /t /e /m /u /j /e /g /o /s /p /r /a /w /y /W /i /o /s /t /i /e /o /b /i /a /z /d /e /m /i /e /g /o /p /o /m /i /e /s /a /n /e /d /o /s /i /e /b /i /e /o /d /w /a /b /i /a /ł /y /o /o /d /w /r /o /c /e /n /i /u /w /o /y /s /ł /a /p /o /c /z /a /ł /b /y /ł /p /r /e /m /y /s /ł /a /w /a /c. A /l /e /o /b /a /w /i /a /ł /s /i /e / /z /i /e /s /ł /u /b /y /p /o /t /o /m /i /n /k /o /ł /o /k /m /i /e /ł /n /i /e /p /o /s /t /a /n /o /w /i /ł / / a /b /y /m /o /g /ł /b /e /s /p /i /e /c /z /n /i /e /o /d /i /a /c /h /a /c: /g /d /y /z /w /i /e /d /z /i /a /ł / /j /e /n /a /s /y /w /o /o /d /i /a /g /a /n /i /u /w /o /y /s /ł /a /p /o /z /a /d /n /y /c /h /w /r /y /w /a /c / / a /p /o /t /y /m /n /a /p /r /e /m /i /a /n /y / /g /d /y /b /y /u /ż /w /o /y /s /ł /o /r /o /s /p /u /s /c /i /ł / / w /z /i /e /m /i /e /c /a /k /t /o /r /y /N /i /e /m /i /e /c /k /a /w /o /t /a /r /g /n /o /w /s /y / /t /a /ł /z /e /t /e /z /o /n /i /e /p /u /s /ł /o /s /y /c /m /i /e /ł. W /d /z /i /a /ł /d /o /t /e /g /o / /j /e /i /e /s /ł /u /b /y /w /z /m /i /a /n /k /a /s /a /m /w /o /p /r /z /o /d /o /p /o /t /o /y /p /o /d /a /ł / /z /a /z /w /y /c /i /z /o /n /e /g /o /p /o /c /z /y /t /a /n /y / /n /a /w /z /g /a /r /d /e / /l /u /d /z /i /w /z /i /e /t /y /p /e /w /o /m /i /n /a /ł /w /y /d /z. C /o /o /b /o /i /e /w /i /e /ł /k /a /w /y /m /a /z /a /c /n /o /s /c /i /m /a /y /e /s /t /a /t /u /C /e /s /a /r /s /k /e /g /o / / p /r /y /n /o /s /i /c /y /m /u /s /i /a /ł /o: /g /d /y /z

Jednąka ten ma fromote kto woynę podnosi,

Lub giejdz a nie nie sprawni w sy, lub o pokoy prosi.

Takie dumania y rozmyśly Cesarstie dowodnie wyrozumawsy Kieje Czeckie / lub to rozkazanie maiać / lub też y sam / i / o / b / i /e /w /o /y /n /e /o /n /e /p /r /y /t /r /z /a /c / / z /P /o /l /a /k /a /m /i /w /i /a /w /i /a / / a /b /y /p /o /t /o /m /p /r /o /s /i /a /c /d /o /C /e /s /a /r /z /a /w /y /s /ł /a /ł / / a /b /o /s /a /m /i /p /r /y /s /ł /i: /o /b /i /e /c /u /n /a /c /i /m / /j /e /n /a /m /a /i /c /h /c /o /n /d /i /c /y /a /c /h /p /r /e /s /t /a /w /s /y /m /i /a /ł /g /o /n /a /C /e /s /a /r /z /w /z /y /c /z /y /c / / k /t /o /r /y /u /ż /m /i /e /a /ł /o /p /r /e /c /i /w /n /i /m /d /o /b /r /u /c /h /a /c /i /e /z /a /p /o /c /z /a /ł. O /b /e /y /m /i /a /n /a /s /y /p /o /r /a /d /e / / a /w /y /e /d /n /a /w /s /y /s /o /b /i /e /w /i /a /z /d /y /w /i /a /z /d /b /e /s /p /i /e /c /z /n /y / / d /o /F /r /y /d /e /r /y /t /a /p /r /y /c /h /o /d /z /o: /g /d /z /i /e /z /o /b /u /s /t /r /o /n /d /o /s /t /a /t /e /c /z /n /e /n /a /m /i /o /w /i /w /o /s /y /s /i /e / / p /o /t /o /y /t /y /m /p /r /a /w /e /m /s /t /a /n /o /w /i /a: /a /b /y /W /l /a /d /y /s /ł /a /w /d /o /S /ł /a /s /k /i /c /h /d /z /i /e /r /z /a /p /r /y /p /u /s /z /o /n /y /b /e /d /a /c / /w /n /i /c /s /i /e /w /i /e /c /y /n /i /e /w /d /z /i /e /r /a /ł: /a /B /o /l /e /s /ł /a /w /j /e /b /y /z /d /r /u /g /o /b /r /a /c /i /e /t /r /z /y /s /t /a /k /o /p /y /n /i /k /a /n /a /w /o /y /n /e /M /e /d /y /o /l /a /n /s /k /a /a /b /o /L /o /n /g /o /b /a /r /d /s /k /a /C /e /s /a /r /z /o /w /i /p /o /s /t /a /w /i /ł. A /j /e /b /y /p /o /t /o /y /m /o /g /ł /i /t /r /w /a /c /t /y /m /g /r /u /n /t /o /w /n /e /y /A /d /i /e /d /e /r /o /d /z /o /n /a /s /i /e /s /t /r /z /e /m /i /c /e /C /e /s /a /r /s /k /a / / M /i /e /c /z /y /s /ł /a /w /t /r /z /e /c /i /a /z /o /n /e /p /o /y /m /i /e: /A /b /o /w /i /e /m /w /o /t /o /r /a /W /a /g /u /e /r /r /a / /m /i /a /ł /o /c /p /r /e /z /t /y /m /z /e /s /ł /a /z /s /w /i /a /t /a /b /y /ł /a /z /o /s /t /a /w /i /w /s /y /m /u /d /w /u /s /y /n /o /r /o /S /t /e /p /h /a /n /a /z /O /t /t /o /n /e /m. O /p /r /y /w /r /o /c /e /n /i /u /W /l /a /d /y /s /ł /a /w /a /n /i /e /z /g /o /d /l /i /w /e /z /ł /o /b /a /D /i /u /g /o /s /p /i /s /e. P /o /w /i /e /d /z /i /a /w /s /y /a /b /o /w /i /e /m / /j /e /p /r /y /w /r /o /c /e /n /i /e /t /o / /k /t /o /z /e /p /o /t /y /m /F /r /y /d /e /r /y /t /i /a /ł /o /p /o /p /r /y /s /ł /e /z /o /n /e /p /o /s /m /i /e /r /c /i /W /l /a /d /y /s /ł /a /w /a /s /y /n /o /m /i /e /g /o /w /y /m /o /g /ł /b /y /ł / /w /w /s /ł /a /w /a /c /h /z /o /s /t /a /w /i /a /ł /o: /w /o /n /e /z /a /s /u /ż /p /o /t /y /m /p /r /y /z /d /a /t /e / /j /e /B /o /l /e /s /ł /a /w /z /i /e /c /h /a /c /d /o /M /a /y /d /e /b /u /r /g /u /n /a /n /a /r /o /d /z /e /n /i /e /P /a /n /s /k /i /e /o /w /i /a /z /a /ł /s /i /e /C /e /s /a /r /z /o /w /i /o /b /i /e /c /u /n /a /c /t /a /m /i /e /s /p /i /a /w /e /w /y /g /n /a /n /i /a /y /p /r /y /w /r /o /c /e /n /i /a /W /l /a /d /y /s /ł /a /w /a /b /r /a /t / /n /a /w /z /n /a /n /i /e /P /o /l /a /k /o /w /y /C /z /e /c /h /o /w /p /r /y /p /u /s /c /i /c. C /e /g /o / /p /r /a /w /i / /n /i /e /z /i /s /c /i /ł. T /r /o /c /h /e /m /a /c /z /e /y /K /a /d /e /w /i /e /w /d /a /t /e: /w /d /o /c /i /a /d /u /t /s /i /g /t /y /c /h / /k /t /o /r /e /b /y /ł /O /t /t /o /n /F /r /y /z /y /n /g /e /n /s /k /i /B /i /s /k /u /p /t /a /m /e /y /c /h /c /z /a /s /e /w /ż /y /a /c /y / /o /s /p /r /a /w /a /c /h /t /e /g /o /F /r /y /d /e /r /t /a /C /e /s /a /r /z /a /n /a /p /i /s /a /ł. A /w /p /r /a /w /d /z /i /e /p /r /y /c /z /y /n /e /w /o /y /n /y /i /e /d /n /e /z /e /m /i /n /a / /a /ł /e /p /o /s /ł /a /t / /y / /s /u /c /c /t /o /n /e /y /r /o /j /n /y /o /d /e /m /i /e / /k /i /a /d /z /i /e. P /o /w /i /a /d /a /o /n /a /b /o /w /i /e /m / /z /g /d /y /C /e /s /a /r /z /d /o /P /o /l /s /k /i /z /e /m /i /e /s /t /e /m /p /o /w /i /a /d /a /y /p /r /y /z /r /o /d /z /e /n /i /e /m /o /b /w /a /r /o /w /a /n /e /y /p /r /y /c /i /a /g /n /a /ł / /a /p /r /e /z /W /d /r /e /z /e /t /a /w /o /y /s /ł /o /p /r /e /p /r /a /w /i /ł / /i /a /ł /o /b /y /P /o /l /a /c /y /c /h /o /c /i /a /z /w /i /e /ł /k /i /e /m /i /e /ł / /z /K /u /

K 3

si/Par.

Rok 1158.
Smierć Fryderyka
Cesarza do
Polaki.Rok 1158.
Smierć Fryderyka
Cesarza do
Polaki.Rok 1158.
Smierć Fryderyka
Cesarza do
Polaki.Rok 1158.
Smierć Fryderyka
Cesarza do
Polaki.Rok 1158.
Smierć Fryderyka
Cesarza do
Polaki.Rok 1158.
Smierć Fryderyka
Cesarza do
Polaki.Rok 1158.
Smierć Fryderyka
Cesarza do
Polaki.Rok 1158.
Smierć Fryderyka
Cesarza do
Polaki.

Wojaków Bo-
ję nie ma-
jąc odhywać
Książęta.

Prusacy rebel-
li w Chelmie-
nie grunty do
Mazowsza wró-
cić miały.

Rok 1367.
Wypisano Pola-
kom przeciwko
Prusakom.

Wojaków Prus-
kie.

Polacy od Pru-
sów porażeni.

fa. A obawiając się / za tak srogie występek zniszczenia ostatniego / do Książęcia
Bolesława z Kościelnymi podarku posły wysława: zupełną wiarę / w o-
nim onemu wyznawając / y na każde rozkazanie posłuszeństwa stawać się obowią-
zując / samo wyprawiać / aby ich Bolesław do wiary Chrześcijańskiej nie snował / wduka-
jąc polskostwo oyców y dziadów swych wiary / żadną miarą ani chce / ani może
odstąpić / y gotowi wszelkie usługi podejmować / a niżby od obywateli laty y woy-
czasem zastarzałych / do nowoziawionych przystawać mieli. Lecz a jeżeli przysła-
ło Panu Chrześcijańskiemu / oddalenie y zgniewienie zakonu Chrystusowego / w-
wazył Bolesław / medbać kiedy samemu wiary dotrzymano. A tak się na ten
czas z posły obeszli / iakoby właśnie oney niechcący pozwolić im miał: swoy ma-
yestat / nad Boży / droższy facinac: a / nadz podarkami / które podczas y między
zmysły o ślepocie przywodzi / wnieśli. Nie wważając że

Padzi ani ma w strachu niechciał w swej złości.

Gdy iey choć raz wypuścił cugle niekarność.

A też często skłonił trąca ludźmi na spławach tych / które wiec nad krzyżem Bo-
żym przetrwać zwykli: co y w ten czas przypało. Abowiem widząc Prusacy / że się
mu pierwsza przepiękła rolna / wnet potym barzniej osmieszyli / wrzucił Książ-
ęce wygama: a zebrałszy z łada hultajstwa wojsko potężne / w powiaty Che-
łmińskie y Mazowieckie niepodziwianie wpada: okrutnie pustoszy / wylupuje / y
niezliczone ludźmi y dobytku zdober / z sobą odpędza. W czym wżarłszy wado-
mość Bolesława / nie niezwoloczył / aby z trochę ludźmi którzy na on czas około me-
go byli / y których przybrać już w ciągu czasu mogli / na ratunek swoim naciągnąć
nie miał. Ale nieprzyjacieli już byli wsi / za którym on z małą garstką Polaków /
przedem iadą wtrudzonych / w pogonią puszczać się nie śmiał. Lecz zgryzając / a na
pierwsze swoje łagodne obietnice / z nim narzekając / graniac tym czasem dzier-
żaw swoich iakąkolwiek obrotu / dla nagłych nieprzyjacieli naziadaw / opas-
trzył. A sam roku drugiego 1367. znowu przeciwko nim z większą potęgą y po-
rządniej ruszył: iachali z nim y bracia drubzy / też porządnie z sobą wojsko na
posiłki prowadząc. Zatem Prusacy poczuwając się w zdrażnie y niechcąc swo-
ię / o miłosierdziu zwątpili: a nie mogąc potęgą z naszymi porównać / do laso-
w odległych / y na trzejawice niedostępne z bydlę y wsielkim domostwem wsi.
wymacyma iednak iakaby zdraż y fortelami podjąć mogli Polaki. Byli w
wojsku Bolesława naszego czterey Prusacy zbiegowie / ludźmi nie posłusznymi /
którzy tak sobie w Bolesława zjednali wśność / że w zaciągach onych najbarzniej
na ich radzie y zdanu przestawali: byli abowiem dobrze wiadomi mieysce /
spław / y sposobow Pruskich. Tych Prusacy przez ludźmi perone / którzy także zbie-
gami się bydy wstawali / wielkimi wzmiankami / lecz wielkimi obietnicami do
przenawierzenia przyciągali. Czas y sposób zdrady stanowią. Już wielka część
ziemie Pruskiej spustoszyli Polacy / do mieysc leśnych / bagniowych / y lgn-
cych nadiachali / którym mieyscy z weyższymi trawami y popasem / grzo-
skie przepaści odkrywały się: a w krog onych według umowy / Pruskie wojsko
leżało. W tym Bolesław ubezpieczając zbiegowie / że Prusacy wszyscy wielką
liczbą bydlę na mieysce tamto zagnaw / że wszyscy tamże znieśli się materio-
ścią: radzą przy tym aby takich korzyści nie wazył sobie lece. Zaczyn goy
wse pierwsze które Henryk Książę Sandomirski / brat Bolesławowi sprawował /
zaledwie na topieliska wbiły się / za napominaniem zbiegow / którzy już niewiele
bydy grzozowy oney wolał: wnet piechota nieprzyjacielska hańsło sobie daw /
z różnych karow wysłatkę. Strzali / ościpy / y sterzelba wszelką z daleka na
topiacy się lud Polski wyrzuca. Tam nasyłani daley postępic / ani na mie-
scu opzic / ani się na zad wybić nie mogli: gdyż rozstępować się w otchłanach
trzejawice / lud pieśy rownie iako y konny pożywały. Atemu w oczy y z bokow
przytęro nieprzyjacieli nastwierali / a z tylu zaś pułki pozadnie / naczelnym do wstępie-
nia / zaważali: tak iż ani mieysca rozwiesć oręż nie mieli / ani posilkami rato-
wać się nie mogli: owosem iako kto albo swoich ratując / albo nad nieprzyjacieli
chwilowymi w boiu zemiścić się chcąc postęczył / tak y sobie samemu / y komu

biegi

biegi na pomoc / barzniej ieszcze zaważali. Dapiawda żalosne widowisko było: pa-
trząc a nasył bez spławu posiedły niepodziwianym wypadaniem nieprzyjacieli
gromiem / albo potrośm / na zad się grabili / ieden drugiego trącając / waląc /
y na przemany w odchłanie błotne zapeyrować: Wiele tam nasył reka pogani-
ła pobud / ale wiecy przepaść iakoma polknela. Barzo mało zdrowych / po tru-
pach do pułkow ostatnich / które na mieyscu bezpieczniejszym stały / przeszło.
Tam Henryk Książę / między przedmieszem meżnie boy wiodąc / poległ: tam rosy-
ła prawie potęga Polka nadwołana była. Ostatek wojska nie się nie barwac /
z bratem Książęciem wiodł do Polski Bolesław / nie wysłatkę ani ciata
bratniego. Prusacy zuproszy trupy / obierzo one Bogom swoim / spław zwo-
ciestwa im przypisując / posłubili. Na dokonczenu onegoż roku / w Krakowie
złożył Szymon Bolesław / iako z strony spław inszych / tak też z strony Książstwa Sen-
domirskiego / które był Henryk bez potomka zginął / zostawił / iako go obroć.
Po długich namowach wradzi / aby Kazimierzowi najmłodszemu z synow
Krzysztofskiego Bolesława / który aż do czasow onych uczestnikiem oyczystych
dobr nie był / państwo Sandomirskie puszc. Wszakże Książę y powiat Sando-
mirski z inszych kłak tamiecznych miasteczek / za pozwoleniem Kazimierza / Bo-
lesławowi Książęciu dozwolnie puszczone / aby tak sposobem Książęstwo
ciężary mogli ten podejmować. Niewiele potym / wziął w stan małżeński Książ-
mierz Helena / Wierowitowa Książka Welskiego corte. Nie śniadawali sobie syno-
wie Władysławowi obeci się takiego z państwem Sandomirskim / rozumiejąc
że na nich prawem krewności miało też co dobr onych po śmierci strykowski
przypadać. A też ieszcze przedtem stronił meiko od Bolesława stryja: mając za
wrazę / iż on puszczał im ziemie Słask / zamkow kłak w mie na swoj stronie zo-
stawia. Przebywały też w sercach dawne meznaki y jale pamiętnego wygnania / z
odicia władze Książęcy / y z wydarcia sobie powiatow Krakowskich rozmowa-
nie. Co oni oboje / prawem dzieńdycznym sobie po oycu przywłaszczali. Do poscigne-
nia tedy dobr wpuszczonych / weszli niekiedy bydy okazy / nie rozumieć / iako mena-
wisc iego w wielu kłach y w Senatorow / których bolato państwa nie wważne
sprawowanie y ludzi zacnych Pruska woyna potracenie. Nie schodziło śniad y na
podczuwaczach / którzy ich cieniem nemi sposoby do wetowania albo rosyetich / albo
cokolwiek tych materiości porabiali: a pomodzi im do tego sami sobą chcieli
obiecowali. A tak w głos na Bolesława narzekali synowcy / woyna zewnetrzną
otworzyć się krowali / z Niemiec posilkow dośiagali / y żołnierza pienieznego z
tamądże zaciągali. Co gdy wyrozumiał Bolesław / widząc wazy przeciwko so-
bie polskostwo / ktemu obawiając się / aby taki zapal w górę płomieniem nie po-
fedi / a oni w lud postroenny caie dufając aby wicherz nie poczynali / przez Se-
natory y spolne Sekretarze pogodzenia koficnie. A na vżnacie spław onych
wysładzki / rosyetie synowcow swych wazy o zwierzchność Książstwa nasy-
sego / o dzierżawę Krakowskie y Sandomirskie / iagodna rozprawa zbija: wka-
zac im / że Powiaty Krakowskie rosyetie / rosyetia Książęstwo: Polska z rzodanu
nasysego mayestatu Książęcego zformowała / y onemu słusnie onego / za zgodą
stanow wyrzucił oyc ich / wracziat: pomieraz y po śmierci onych oyc / me-
na tego inszego / ale wolał na iako na stariego przychodzić mały. Państwo
zas Sandomirskie ze bratu Kazimierzowi dano / słusnie: gdyż go też nie potrzeba
odczepieć oyczyny czynic. Ktoemu nie wiecy nie zostawił oćie / tylu to /
aby on mieysce y doia braciey bez potomie schodzący / ośiadał. A że meco
z dzierżaw Sandomirskich za wola iego na swoj stronie wsi / tedy to spław dla
śniadniejszego podejmowania spław y ciężarow Koronnych. Co także był wzy-
nit w Słasku z bracia insz / za pozwoleniem ich samych / y rosyetich rad Polkich.
Wszakże materiości te / które w Słasku aż do tych czasow trzymał / onym darue y
z nich wstępnie: iadby tym barzniej miłość przeciwko sobie strykowski vzwawali / a
vczynność y dobrociwość wważali. Którzy im oni młodszymi / tym słusniej iemu i-
ko starsemu / y we zwyczaj rzeczy bieglejszemu / o spławach ich zawiadywać y radzić:
zeby albo lekkomyślnością swow / albo rada inszych skłonił zniechęcić / o wpa-
dek nie

S

przysli.

Henryk Książ-
ęta.

Kazimierz
Książęciem
Sandomir-
skim.
Sona Kazimie-
rowa.

Książęta S-
kie przeciw Bo-
lesławowi po-
wstać.

Wolewitsko-
wiczowie do
Stolicy przys-
łali.

Ospolenc
niebysz
mi kszajaty.

Dunty Szlachty
Ksiazki
pizelwko kszajaty.

Stromosie
dionty
wiedzi kszajaty.

Werner Biskup
Plocki od Bo
leriy zdiablowie
zamordowany.
Gamilia Boles
ly.

Piotr Arcybiskup
Gnieznski
Ksiazka Arcybiskupa.

przysli. Takci wzdy vglaskani mlodozicy skionnoscia y dobrocia Boleslawo Ksiazca / etc. nu rozrozanem Senatorow vchinelia zaraz y porostawiaaca na ten czas woyna skodliwa / zatlumona jest. Nieprzeszaly jednat niespokojne by niektore Panow Arakowskich wchryzyc. Abowiem wczynowisy konspiracya / ktorey herstami byli wysszey pomieniem Jara y Swientoslaw / potezim y wartoglowi ludzie / Kazimierzowi Sandomirskiemu Ksiazciu w mlodosci y przyiazni ludzkiej kwitnoscemu / wladza Ksiestwa naywyszego przyniesli: mienawidzac Boleslawo / y vdaiac go za gnuśnego / mezgrabnego / y do zawiadowania potymnosci Ksiazcey / y piac Koronnych marnego: a ktemu chcac Mieczyslawowi / ktoremu na panstwie osiedls po Boleslawie bliskościa lac przychodzilo / przystep do panowania zagrozić / gdyz o nim malo co rozumeli dobrego. Za chęć y wvage one podsielowali im Kazimierz: ale Ksiestwo przysięc mechtat / tak ich zbywając odprawo. Nie czistoby mie to panowie, abym brata rodzonego, slarszego, y przeciw sobie dobrze zachowatego zdradzaiac, onego w Ksiestwie podysc mial, ktorego wsselakum sposobem wzmagaiac ratowac powinienem. Co y wy nieprzystojnie czynicie, ze go przez wiele lat tak skromnie y dobru linie panuiacego, y prace Koronne podeymu. iacego, ku ostatkowi tako pslarszego wyganiacie nie: baczac, ze on y dobrze sie wam zasluzyl, y rada a madszoscia raczy, a niz kowie rozlaniem woyny patzaiace vgasat. Abowiem y kleske Pruska, ktora was naybarzicy boli, nie takci on z swoyey nieumagi, tako z dopuszczenia Bozego popadac musiat: gdyz zadenmu czelku szcascie ani madszosc nie tak do konale nallugue, takoby w czym kiedy przednie poknac sie nie mial. A tez

Czaslo dla grzechow ludzkich pany Bog strofui.

A onych zdrowe rady opacznie kierui.

Wiec choćby tez kiedy Boleslaw gorzey poniekad, a niz sie godzi, Ksiestwo sprawnaw, cierpiec go iednak y znosc do konca przystatoby wam: pamistaiac przynamniey na zaslugi wielkie, walecznego y dobru liniego Ksiazcia Boleslawo, oyc a naszego, ktoremu powinney wdzierczno sci uzbycie nie dotzymali, ie slybyscie potomka iego skromnie panuiacego z Ksiestwa, ktore on zytac po wielkiey czesci rozsyryt y ozdobil, zepchneli. Ia zatyms oswiadczam sie, ze nie tylko wczelnikiem zdrady y kryzowprzysieslwa wasego bydz niechca, ale tez wssytkiem iitami, maietnoscia y gardtem, bratu naymilszemu przyniazad sie, a przeciwko wam pomagac musse. A takci wzdy one zerowetrzne rostyrz / wuz potozore wynitaiace / powaga y statecznoscia Kazimierzowa zgaiaely. W czternastym inż na ten czas roku Biskupstwem Plockum zawiadowal Werner herbu Kozey / moz doskonały / pobożny / y dobrze wczony. Temu meiat Bolesla / czylek poteżny / a ciemnieznik wielki w domu Jastrzebcow spłodzony / przez gwale y bezprawnie wies Arasto odeymowal. A byl tento Bolesla Kaszelanem Wiskum / y sprawco abo starosta od Boleslawo przelozonym kraiow pogranicznych Puskich. Tego tedy Werner dobiemu sposoby / y lagodne sam przez sie / nie tylko przez przyiacela / prosi / y napomina / aby kosciołowi gwaltu nie czyniac / na dobra duchowne nie targat sie. Gdzie gdy nie otrzymac nie moze / prawem go potciaga / spzawo wygra wa / y maietnosć wlasna z Dekretu obeymune. Martkono to barzo bylo Bolescie: zaczym potomego Biskupa sromotnie sklawowal / y o zdrowiu onego pilnie przemyslawac zapoczai. Mial zaciagi y przyiazni niemato z pogranicznymi Prusaki / ktoryz gdy trafuntiem abo na lody / abo wiec na wczte w niematoz lezbie do niego sie ziechali: wnet Bolesla ochotnie ich przyawisy / dobrze wpowisy / y obietnicami zacheciwisy / na zabicie ich Biskupa / ktory byl na ten czas do Biskupic maietnosci swey trafuntiem przyiechat / wonocy z Biemafem bratem swoum / wyprawuie. Powo sie ci do poslugi / przyada do wsi / drzwi wylamue / tamze spisego w pokoiu Wernera Biskupa / z Benedyktem zakonnikiem Ksiazki Benedyktańskiej / okrutnie zabijai. Przez on wssytek rozruch lezato pod lozkiem chlopie porozowe zabiego Biskupa / ktore potym Pryncypaty morderswa wydato. Co wyrozumiawisy Piotr herbu Szemawoy Arcybiskup Gnieznski / ktory niewiele przed tym po Janslawie Infule byl obig / za rada y zdanem Biskupow y duchowienstwa infego / na wssytek powiat swoy sirowe klatwo zalozy / y odprawowanie obzedow koscielnych zamowil. Cemu

ciestwem

ciestwem morderstwa / y frogim zaklciem kosciołow wzruszony Boleslaw Ksiazca / Bolesla poimal: spzawiac sie mu z wzeziema kszat / potepil / y wsszody rureu Gnieznskiego (tam go abowiem sadzono) wielki stos drew vstawic na nim Bolesla polozyc / y tak na popiol spalic rozkazal. A Biemaf brat Bolesly okrutnietwo zrowisy / mgdy sie potym nie awil: o ktorym tak wierzono / ze go ziemia pojarsy za cwesti grzech skawala. Cialo Wernerowe do Plocka zawiawisy / wczaiwie pochowano: ktorego grob me dingo barzo potym / rozmaiemy y zla: woiennem iniedzy narody / poczat slyuac ciadamu. A na miejscu onego zostal Biskupem Lupa / z Familiey Godziembow / Austof tegoz Plockiego koscioła. Przez lat potym euta w ktore byl iezese Boleslaw / potom zazywawac Polska / nie pazmeci godnego nie vkazala. Zatyms tez Boleslaw vmarisy / cialo w Krakowie zlozy / Roku 1173. Panowal w Poljsze lat 27. zyl 46. Syna zostawil iednego Leska / ktorego potym nazwano Bialym. Drugi abowiem syn od niego starisy Boleslaw / troche przed oycem vmaril byl: Pzy smierci w opieka syna swego Kazimierzowi bratu oddae y dziedzicem go po synu czyni: spzawiac zas ie wssytek iniedzy tegoz brata / syna / y iniedzy zons podziela. Tego tez Roku Stephan trzeci syn Giezyzy a Krol Węgierzki z swiatem sie pozegnai / konczac w iednym prawię czasie smierc ze dwoma Seryami swymi Ladyslawem y Stephanem / ktoryz ieden po drugim krolestwo iego nieszczesliwie naiezdiali. Po smierci zatyms onego osiadl stolice Węgierzki brat iego rozbony Bela trzeci. Drugiego zasie roku / gdy Wladyslaw Krol Czeskitaly oslabialy Fryderykowi starsemu synowi swemu / nad wola y wiadomosc Cesarzka / krolestwem miassto siebie zawiadowac rozkazal / Cesarz obrazony Sobieslawem synem Sobieslawowym a bratem stryecznyim Wladyslawowym / ktorego on niemato czas wiesil / stolice osadzil. Onego tedy boiac sie Wladyslaw / z dziecni y z zons vchodzil: y czwartego potym miesiaca / zywota w Niemcech dokonywa. A Sobieslaw rytulu Krolewskiego mechtac vzywac / niewiele lat Ksiestwo spzawowal. A zci na ten czas wssytko Chrzescianstwo zaiemnem ciutlo sie woynami. Wenerowie napzod z Węgrami / y z Emannuelem kraiow wschodnich Cesarzem / o panstwo Dalmackie turmeie wiedli: ktemu tenze Emanuel v Alexandria Papieza / wiedzac o iego nieprzyiazni z Fryderykiem Barbároza Cesarzem / wielkiem obietnicami y wpominki panstwa wschodniego dopinal. W Angliey zasie Krol Henryk / z Thomasa Kantuarnyńskiego Biskupa / meza swieobliwego / wolnosci y swieobody praw koscielnych bioma: cego zabil / od syna z krolestwa wypiedzony byl. Wiec tez y sam Barbároza Fryderyk Longobardy y Wlochy woiowal: ktemu rozruchy w Niemcech od Henryka Sakske Ksiazcia wsszete zawosciagal. Lecz my przedawiezucia daley nie vstepuymy. Przed smiercia Boleslawo Kiedzierawego / Gedeon herbu Swieobody / po smierci Matheusa zartola / y tuezbyrucha wlasnego / ktoremu bylo po Robertcie czlowieku dobrym y pobożnym a Succesorze Kadosa Infule dano / na Biskupstwie Krakowskim osiadl / y od Arcybiskupa Gnieznskiego wedlug obyczaju lat tamtych / za zyczliwoscia Boleslawo / porowierdzony byl. Ktorey Gedeon wystawil potym iniedzy glebina lesna miascecko Kielce / y koscioł w nim z kamienia ciosanego wywiodl / Kanonia tamze wies y Wikaryz zalozy / a zaraz wsi z dziesieciami nadal. A o Matheusu to zas powiadaia: iz gdy Boleslaw Ksiazca posla do niego poslat o racunek na kosc woienny prosiac / ze do przywetu posla onego przywiodisy / w nim sklad skarbow swych zlozony bydz / plugawie powiezdzial. Tychze wlasnie czasow Biskupstwo Kruswickie / Honold Wloch tamczony Biskup / do Wiodziawia przeladzil.

MIECZYSŁAW
Stary.

81

Posługe

Bolesla zabeyd
y wo spalony.

Cuda y grobu
Wenera Biskupa.

Lupa Biskup
Plockum.

Smierc wies y
panowanie Boleslawo.

Rok 1173.
Lesek syn Boleslawo.

Stephan Krol
Węgierzki y
maril.

Bela Krolew
Węgierzki.
Wladyslaw
Krol Czeski
Krolestwem
Pom.
Sobieslaw Czes
hom za pana
podany od
sary.

Emanuel o
panstwo zach
dnie polska si.
Tomasa Arcyb
Lupa Kantu
rnskiego zabie
Krol Angielski
vrganany.
Fryderyk Cesa
rza spzaw.
Gedeon Bisk
kup Krakow
wssil.

Kielce miasce
czko y Kanonia
od Gedeona za
lozona. Mathe
us Biskup Krak
owskiego obraz
stwo. Biskup
stwo do Wroclaw
wia przeladzil
uc.

Miejszta os
byćcie odmie-
ni.

Swetom panno
wante onego.

Łowić zwierzę
nie ma nie go-
dziło się w pol-
skie krom samej
go kłopotliw.

Przedownych
wystąpił.
Gedeon Arcey
biskup

Królestwo mł-
gostawowa.

Wtedy wyzna-
je.

Wosługe ofstáteczna ciálu Bolesława Kędzierz-
wego oddarowy / na Złoty Panna nowego bracia mełocze-
koacy / synowcy / y wsiytkie stany / Koronne zasiada w Krako-
wie: Gdziećz ma o Polanie wsiytki zrodziliu Bazimmerowoi
forystowali stolicie wietzi / tedenat przemożla strona a Mieczysław
wowski Panna Pomorzan / y wielkiey Polz / iako starsemu / to me-
cznie ię przyznala. Wszakże ten / który w dziecinym wieku z
mądrości y obyczaiow poważnych starym był nazwany / Księstwo potym ośiada-
ły / uż w latach dośtatecznych nadzicie ludzkie zmnyli. Abowiem na radzie me-
cnotliwcy Henryka Kietlicza polegając / zaraz z razu chciwym y okrutnym panno-
waniem ludzie na sie obiażal / nowe cięzary / dochody niezwoyczajne / y rozmaite
podatki na ślachte rownie iako y na pospolstwo wkiadał / y o lekka puzyczni-
te / iako o zabicie Niedźwiedzia / Jelema / abo o pomianie Sarny / złupieniem
dobr ludzkie karat: gdyż na on czas samemu tylko Kędzierzowi we wsiytkiej Polzce /
łowy stajły. Wład to / starostom y dworzanom swoim / ośiadłości / y dobra cu-
dze najeżdżać abo kazał / abo wiec dopuszczał: sprawiedliwosci wtrzyrzonym
nie czynił / owsem śtykniacych łowy surowem od obecności swey odstajal:
sady y inne wrzedy pospolite łakomie zaprzedawał. Zaczyn nie dziwno było / że
oni przeupniowicie wrzedom / wiecey a niż sam Kędzierz wydzierwali: handlowali na
przemiany godnościami / a co ieden v Kędzierzu kupił / iawne drugiemu zyskiuac
przedawał. Zerwał tedy wzdychania pospolite / zerwał stargi / kłatwy / y skwir-
ki ludzi wtrapiionych / obłoki przebił. Czym rozrzuśony Gedeon Arceybiskup
Gnieźniński / maż státeczny y wmyślu wielkiego / do Mieczysława sam tylko prze-
szedłszy / w potoku z nim zostal: tamże łowy łagodnemu powage swoje przepłata-
jąc / prosi go y napomina / aby trybem przodkowi swoich przysiemnie y dobrociwie
panował / aby przestając na zwyczajnych / podatkach y obowiazkach ludzich /
nie nad to z narodu wolne me wyciskał. Gdyż nabórzye / powiada / zwykli wciagać
ludzie na nowo wymyślone / chociaż namnieysze cięzary. Wpominą aby wrzedy Koronne
przyłownym porządkiem / ludzkom godnym rozdawał / a onym bezprawnie y frogo obcho-
dzić się z ubóstwem nie dopuszczał: gdyż prawi / zbrodnie namieślników / y orendon-
ników swoich / samegoż ciebie o niebesieczności przyprawił. Przywodzi nad to da-
wne y świeższe przykłady domowe / chcąc go onemi od zamiężcia przeklętego ustrąszyć.
Ale nie by namniey / krom zamiężcia wietkego / nie zyskał: y z taką odepędi odpo-
wiedzią / aby swego pilniac / w sprawie Kędzierze nie wdzieral się. Przydał nad to
Kędzierz / mówiąc: Nie iako czyie wstawy wczę / lecz iako ia sam zecheć / Księstwo
kierować bede. Tak hárdbzie y wpornie Gedeon odprawiony nie poprzestal tedenat
pracować racunek wrośkanej oyczynie / a poprawe Kędzierzu przemysliwając.
Wiedząc tedy że mu iawne napominania tego wcho wolne v Kędzierzu zamknęły /
stuczny zmyśł wynayduie / iakoby Kędzierz wlasny się swym sądem osacować mógł.
Utworzył tedy naprawnie / która bzydy y mizeria wdziały na sie odzieża /
przed obecność Kędzierza przysła: gdzie żalofnym głosem / narzekaniem / y piazem
zmyślonym żarwodzić / pomocy v niego żada. Płacem takim y wżaskiem przy-
trym poruśony Mieczysław przywołać miewiały kaze / przyczyny płaczu y czego-
by potrzebował / wypytne. Przektada ona stargamowiac: Maiac P. Mitosiny
trzone owiec rozrodzone / oddatam one w opieke synowi / a ten zaśie do pászienia poru-
czył ia był owczargom: za których potym niedbalstwem wilcy posarpal trzone / skodem
ia sierot do ofstátecznego przyć musiata ubóstwa. Prośie tedy / abyś sprawiedliwym
rozładkiem winnego nalazły / onemu skode nagrodzić mi roskazał. Przypozwani o-
wczarze / którzy także z naprawy przyszli byli / dala o sobie spawo / iakoby nie prze-
ich medbalstwo / ale peze młodziemca mecznotę który nie synem iey wlasnym ale
państerbem test / skoda ona wrośla. Abowiem on nazbyt będąc myślowym / psy o-
krutne chował / którzy zaiadły się / część trzody sami pomordowali / a część ro-
profywoży / y po kmeiach leśnych rozegnarowy / wilkom na drapież podali. On te-
dy sami słusnie skodować ma na wsiytkim: my ani pśoro odegnac / ani orocow-

przech-

przechacym zawieć nie mo- li. Stanał na sąd y młodziemiec / a wine swoje na
oroczarsze obwalat: odpowiadając / zenci ia psy takie dla obrony owiec uchował:
Wszakże me zbijał ty / dostatecznie obwinienia swego. Zaczyn wyrozumiały
sprawę Mieczysław / y wczę nad ma pomysłowy / państerbowi środy płacie na-
ezuje. Przypadła na defne Kędzierz / y Senatorowie wsiyscy na oney sprawie sie-
dzacy. Gdzież zarazem Gedeon powstając / rzecze: Sprawiedliwie y dośyć mądrze
sprawa osacowic / Kędzierz Mławy. Młodziemiec zaprawde ubóstwa młodziemskiego / y
posarpania owiec / winę wsiytku popada / że psy podobne wsiytkim między trzoda miał /
y one rospuścił / którzy owiec od wilkow nie tylko nie bronili / ale samiz częścią poiedli / a
częścią w gestu leśna zapędzili / w pászce wilkom drapieżnym leknie śladko na-
gnali. Ale w ten czas dopiero wrząd sedziow prawdzinych dośtatecznie wyrażi / kiedy
sámego siebie osadził / akretowi przeciw osobie inscy wczynionemu / sam pierwey
przez sie dośyć wczyni. Na ciebie samego teraz wyrok słusny podać: ciebie samego po-
tępił. Ty abowiem matkę twoie Rzeczpospol: Polska długo kwiłnaca / y szeroko rozprze-
strzeniona wsiytki. Ciebie ona na świat puścił / y z młodziemczych lat wypieścił /
na pompa tak zacney godności wyniosła. Tobie trzoda swoich / y siebie same do czuyney o-
brony y opieki wierny zleciła. A ty trzode zlecona / łakomym sądom y wrzedom prze-
pniom podać: ty psy gładę / to iest surowe a okrutne wrzedy / młodziemczy / zdrow-
niem / y krwią ludzi niewinnych łuczysz: których zaślepiona chciwość y niesyta żarliwość
tak sie daleko wzbija / że możniyszy chudszego / iako wilk drapieżny owce / y wie / y krom ka-
wania ciśnie. Te szkody y nie pożytki wsiytkie Rzeczposp: ty sam masz słusnie nagradzać i-
akor samiz osadził. Pamiętaj iesli nie na ludzki / tedy wżdy na Boski wyrok / któremu ża-
den chociaż wielki / choc przeważny / możny / y mądry / żaden zwinać y wskoczyć nie może.
Co aby z wolei y rozkazania twego pochodzić miało / acz / przestę sprawy twoie / które śla-
rym cie zaraz z młodych lat nazywać kazaly rozumieć tego bronia / na tobie iednak wsiy-
tki winę przysycha. Ty przykład y okazy wsiytkiego złego podać / gdy takich pśoro-
twoich nie powzięgaś / gdy wilkow nie odganiaś / gdy naosiłtek wrzedy y godności / na
pokupną wendę brzydkiego targowiska wykładaś. Upamiętajże sie tedy / a na mizer-
na y ospecona matka Rzeczposp: wtrapiona / która w okwitości obiał / okiem weyższy
litorcym: nie przywodzi o zguba tey która powinienie zachować. Wico iesli w prze-
stych skodach usprawiedliwić sie iey niecheć / abo nie możeś / tedy wżdy iuż na potym
sero ludzkich nie zakrwawia / nie przywodzić wiecey o skwir narodu wolnych. A tak
o tym rozumiey / że przez nie iednego wsiytki teraz Rzeczposp: do nog swoich upadac /
i nie obodnieyszego panowania winę me prosi. W czym iesli prośby iey słusne niechetny
odepchnie / oneś sam nad Bog w catości y pokoi zachować raczy: ale zaś na cie gor-
sę pomsta wyleie / a niż kiedy na krola Mieczysława / na Bolesława nowego przodki two-
ie / y na Władysława twegoż brata / a nadż surowoś dopuści / a niż na wsiytkie tyrany / kto-
rzy kiedykolwiek abo łakomie / abo nazbyt ostrze narodom rośk azowali / ponieważ ich
strąsnęmi przykłady y dokonczaniem mizernym / poruśić sie nie myśliś. Rozstrzony
łowy takiemu Mieczysław semrząc porwał sie z Senatu: wielkie na Gedeona /
wielkie y na inne Senatory w rozumieniu z Gedeonem przedstawiać / czyniac prze-
grozi / y wiecey a niż potrzeba zapalczywości / y menawości swojej wzatrzać.
Od którego czasu cięższym y okrutniejszym na lud Polki bydz poczał. Trafimkiem
do wielkiey Polki odiachal był: że okazać wpatrzywszy panowie potentaci Woie-
wodztwa Krakowskiego / a widząc że napominania ich tym iesze wiecey okrucień-
stwa Kędzierzu przydawały / ktemu groźby y frogosć iego w sobie wważaiać / na pe-
wne miejsce zjeżdżać się: gdzie spolecznie racunek zdrowiu swemu y całosć Rze-
czyposp: taimnie namawiać. Przywodzić Gedeon zrzucie z państwa Mieczy-
sława / tak rospuścił y srodze panującego radzi: a onego rady wymusił sie y du-
dzy: ale iedna wsiytkich cięta wospliwosć / me wiedząc kogoby na miejsce tego
osadzić. Zaczyn Stephan Krakowski Woiewoda / na plac rady oney z Kędzier-
zem Kędzierzem Sendomuskim wyjeżdża: státeczność iego / ludzkość / skłonność /
sprawiedliwość / rostopność / czulość / y wmyślu pomartowanie przektada: i o-
łodek y pilność w czynieniu sądom y rozdawaniu wrzedom wychwala: szodro-
bliwosć w nagrodzie spraw godnych / a frogosć w karaniu mecznot y występko-

S 3

też y slug

Smiała mowa
Gedeona Arcey
biskupa do
Kędzierza.

Królestwo mł-
gostawowa.

Kędzierz
Kędzierz
Kędzierz
Kędzierz

Spiwiedlis
wości y pomiary
Kronika z
nieny przy
blad.

Kazimierz opo
rem Księstwa
przywodzi.

Mieczysław i
ko długo panow
wał.
Rok 1177.
Mieczysław i
pisał do Wene
tów wzywać.
Otton syn Ce
sarza poimany.
Kazimierz i
Konstantyn
polski poimany
y obumarli.

też y slug tego zaleca. A iako rożny jest od brata / tym jedynym przykładem wyro
dzi. Przydało się muraz, powiada, gracie kostki dla wciechy z dworzaninem swoim nie
iakiem Janem Konarskim, gdzie obadwaj na wygrana zapalili się, długo w noc gre
z waczali: nadprzykrzywszy potym sobie zabawka y długie nieśpanie, o wszystkie pienia
dże razem rozrzucić się stanowią: tam Konarski widząc, że Kazimierzowi kostki po
dżyty, y iuz summe niemata wygrany, z szańcu zabierał, wyciął mu policzek. Upadł
też z rąk nocy: wśakże drugiego dnia poimany, y do Kazimierza przywiedziony był:
Sadzić z tym kazat go Kazimierz. Brzytna wysłci, że zarwie taki gardło tracić ma /
ktory mareszał Książcy a nie tylko osoba zelży. Odpowiedział Kazimierz: Nie potrze
bą panowie aby ten gardła ostradał, który zatusz wtraty ciekłej nieobacznie wysłpił:
bo iz nad samą fortuna, która go wskodziła, zemścić się nie mógł, na mnie iako na wze
stniką y na obierca fortuny onę, porwał się, lam wiecey zawniż, który nie pomyślał na
pąskie obeście moie, podleysego do gry powabiłem. Nie tylko tedy odpuszczam, ale y
dziękuję mu, że me pogebkiem tym napominał, abym się na potym, coby stanowi memu
nie przysłało, nie niażył, a lekkomyślny zabawy wysłakicy chronił się. Tak tedy Książ
stoskiego nad sobą samym a niż nad winowayca swoim zająwszy sadu / człowiędo
wi iuz od wszystkich na gardło ojadzonemu / nie tylko występek przebaczył / ale też
y pismadze ogranemu wrocil. Tego tedy rozwać na państwo radzi Woiwoda:
gdyż ten / powiada / według prawa y zwyczaj / po Mieczysławie ma panować /
ten sława znamienita cnot swoich y przyznanie y wszystkich stanów / siela przema
ga: zaczym bez trudności Mieczysławowi / ieliby Księstwa scigać chciał / dać od
por może. Z czego ieliby wymawiał się / tedy zzwoleniem waszym y zrozechno
ścią Księczyposp: ktorey wizerunek na sobie nosicie / ociagać się / gwałtem
do przyjęcia spiaru polspolitych przyciągnąć usiłujecie. Na radzie takiej przejsz
wszy wszyscy z tancadze prosto do Kazimierza iechali / ktory gdy się ociaga / y na
pobożność swoją a na dostojność lic braterskich / wymowę wkładał: wiecey iako
przedtem Księstwem tymże pogardził przypomin / przerywał mu postawie mo
wę / zbijał wymowę / y odpowiadając / że daleko różna terazmęysza przyczyna od
pierwszej: gdyż na ten czas tylko osób kilku prywatna rada / a zaciągami y buntami
mi zewnetrznymi podane Księstwo / nie krom wielkiej wojny y narupienia powin
ności dobrze zaśluzonemu y spiarowiedliwie pamiacemu bratu Bolesławowi / ob
ialby był: ale teraz wszyscy spolecznie menawidząc / a zgola mecheac daley zno
ścić obyczajow y okrucieństwa Mieczysława Książcy / polspolita chwala prośba
y wymagania / aby wtrapiłoney y zewszad wciśmioney oyczyny ratował. W czym
ieliby zaciągali się wpornie przebywał / każo się mu przestrzegać aby oyczyna
miewdlicznym go powolności swojej / y niepobożnym osacowawszy / z postroina
ratunku / wiecey y pana szukać nie musiała. Tenu tedy y wiela innych namowam
zaledwie go / że na ządanie ich pozwoili / przywiedli. A Mieczysław / gdy miewiele
coś nad lat czterzy ostrze panował / w miewiekszości z Księstwem zrucony jest: roku
1177. Ktorego także roku Alexander trzeci Biskup Rzymi / obawiając się bez
prawia y gwałtu Fryderyka / sobie mecheenege Cesarza / do Wenecey wstąpił: a
gdy za nim Otton syn Cesarza / morzem w pogoni udał się / od Wenecey porażo
ny y poimany był: y tak ziemia Włostka pokoiu dostąpiła. W Azye zaś Ema
nuel Cesarz wschodnich Krolestw w boiu niektórym od Turkow poimany / y za
raz zaś za postanowieniem wypuszczony / rychło potym obumiał: syna Alexego
teżże dśięcina na ten czas dziedzicem zostawiony. Ktorego w troctim czasie An
dromi opiekun od oycy podany zgladziwszy / sam stolicę opanował. A tu iuz do
zawziętu naszego przywrócić.

KAZIMIERZ.

Kazimierz tedy na osiągnięcie Księstwa / y na przywróce
nie do swych dzierżaw powiatow Krakowskich / ktore Księstwem własnie
samemu przysługone były / w małym poczcie wyiachał: aby nie iako wo
zowany /

zowany / ale iako cudzych dobr naiezbica nabywać państwa potażał się. Nadie
dzającemu / z radością y z winowaniem serdecznym / drogie zabiega niezłozona
wszelkiego rodzaju / oboicy pici / y wszystkich stanow ciuicza: wybarwiceli m go y
obronę swoim imanując. Bramy miasta y zamku Krakowskiego z chacie o
tworzone: gdzie krom odporu wszelkiego / natychmiast wszystkie dzierżawy po
siadł. Wperwiony o wyrzuceniu swoim Mieczysław / wyrozumawszy że za w
chwałę zgodliwą wszystkich stanow ziemie Krakowskiej Kazimierz brat stolicę
osięgnął / tak się przeciw niemu obmieni / iakoby mu domowe siły y potęga
iego namniej strasza nie była / do postroiny pomocy wciekać się zamyslił. Miał
wielkie przyznanie / wiecey spowinowacenie z pany pogranicznymi. Abowiem z
ciami tego byli Sobiesław Książ Czeskie / Ktemu Salsie y Lotaryskie / iako Dlu
gosz wdaie / Książ. Jakoz y Salsie / a widze y w Bawaryi / panował wysłci
pomiemiony Henryk. Ale o Lotaryngu nie nieznaydnie: y aby ten / abo y kto inny /
krom tych dwu zaciem Mieczysławowi miał byd / nie wspomina Wincenty / w
ktorych dwu Mieczysław pomocy żądał. Ale zaciemowie prośeni / nie na ten czas
ratunku dodać oycu nie mogli: częścią rozzerwaniem y wojnam domowemu za
targniem bedąc / a częścią posili wojenne (iako Długos pise) do Włoch y do
Azey Cesarzowi gotując. Gdyż Sobiesław Czeski / Fryderyk syn Krola Czeskie
go Władysława obumarłego / częścią wojny dreczył: naostatęk poraził y z
Księstwem był wyrzucił. Henryk zaś pan ziemie Salsie / iż Fryderyka Cesarza
w Longobardziech wojne wiodącego odbiegał / y Niemce przeciwko memu
zbuntował / na Seymie Niemieckim od Cesarza prawem potępiony / y ze wysł
stich prawie maistności (iako Nucys pise) wyzuty był. Abowiem woj
na Azatycka iuz potym Fryderykowi przypada. W postroiny tedy ratun
ku Mieczysława rozpaczającego / y o weterowanie państwa strasliwego /
przypadek okrutniejszy przeraził. Abowiem syn nastarky iego Otton / przy
zna y pomocą Potentatow mektorych podparty / wielką Polkę / ktora przy o
cu iego ięże w cale zostawała / opanowawszy zamki y miasta mektore / onemu
wopdarł: skąd wyprowadził do Kazimierza posły / pod władzę iego byd y
wszystkie rozkazania pełnić wiernie / przyrzekał: zagniewany na oycę / że on co
przedmęysze dzierżawy swoje wszystkie synom y młodszym / y z trzecią żoną zplodo
nym / krzywdząc onego / rozdarwał. Chętnie poselstwo przyjął Kazimierz / y po
siadając dobrą oycowskie ławie Ottonowi dopuścił: wygłosił na swą stronę dla
starożytny dostojności / samo tylko Gniezno / ktore stolicę w Polcję naydawa
męysza bywało. Przykład z Ottona Pomorzanie rozgłosy / też w moc Kazimierzo
wi poddać się. Zaczym Kazimierz nad blizszymi Pomorzany gdzie Gdańsk leży /
Samborzege Grabię syna Jyry / ktorego nad synem bratnim Leskiem nie dozo
stym dozorca był wczym / iako Wincenty rozumie / a nad dalszym zaś Bogu
sławem Herbu Gryfow / przelożył. Z ktorych obadwa potym iuz nie za starosty / ale
za Pany dziebiczne y za Książa nieś się poceli / zmielowawszy sobie chęci ludzi ta
mecnych / y samsiad blizkich. Aczci tu pilarsze naszy / co się tme Pomorzanie / powi
kali pisać. Abowiem ktory wdać / że Pomorzanie wszystkie od Mieczysława
do Kazimierza odstrzelone / dwom przelożonym do rzadu pomoczone byli: ciż na
drugim miejscu / przedtem ięże Sobiesława y syny iego Miescauga z Sambo
rzem / Książcy Pomorskim czynią. Swiadcze też / że Krzywonosy Bolesław /
Bogusław Pomorzanie y Kasubom za pana był podał. Nad to powiada
is / że Bogusław oćie / wiecey y syn iego też Bogusław / Książ nadmorskiej
krainy / corci Mieczysława tego w stan małżeński pobrali / a zrazem zaś corci
Pomorskich y Bugijskich Książ / za syny tegoż Mieczysława dopiero posły. A
Lesiek Książ iakoby pozniej na prośbę Pomorzanie / ktory stykowali że im
do Książa daleko barzo od siebie w Krakowie mieściącego na sady częśco by
lo iędzając / Swientopełtomu synowi Miescauga Książcy / rady wszystkie y na
wysła wiażę w Pomorzaniech zlecił: a Gdańskiemu y Swięcińskiemu Woiw
wodom / aby mu posłuszeństwo oddawali / przykazał: ktory potym Swientopeł
że sobie Księstwo Pomorskie przywlaszczył / wdać. Ja wzięty tej trudności rat roz
wiałam.

Mieczysław
ne Polacy do
ostowania K
rwa.
Książowie onę
gaj

Kozuchy Cze
skie.
Sobiesław z
Książcy wy
c. 117.
Henryk Książ
też pamiat
wygany.

Mieczysław od
syna swego O
ttona wygany.

Wielko Kazi
mierz obymate
Pomorzanie od
Mieczysława
do Kazimierza
pryjął.
Starostowie
Pomorscy.

Gdańsk
Książ Woiw
dowie.

Opisanie po-
morskiej i na-
zwisko ich.
Książęta po-
morskiej dal-
szych

Władysław
Książę Pomor-
skiej Chrzesci-
anin.

Bogusław Książ-
ę Pomorskiej
od Dąbrowskiej
parafii.

Bogusław po-
dobny do polakow
Książę Pomor-
skiej bliz-
szych

Sambo-
rski Książ-
ę

Książę Ols-
zowski Książ-
ę

Strasza po-
morskiej Książ-
ę

Długosza na-
gana.

Miejsce po-
dobne do polakow
Książę Pomor-
skiej

Pomorskiej Książ-
ę

Pomorskiej Książ-
ę

Książę po-
morskiej Książ-
ę

Władysław Książ-
ę

Pomorskiej Książ-
ę

wiekami. Imię siemie Pomorskiej seroko się rozlegało i takoj y teraz rozlega w tej
krajinie / która wedle odnogi morza Wenedyckiego zasiadła / od samej Wisły rze-
ki / aż do Chersonyjskiej Cymburyjskiej / y do Dunajki y ziemie ciągnie się: która ziemia
Słowianie albo Polacy tamieczni obywatele / Pomorzany / takoby po nad morzu
osiadła krajem nazwali. Te dobrze przed tym tamiecznego narodu Książęta zdawa-
na sprawowali: czego świadkami Sasin Gramatyk / historyk Dunajki / y Woy-
ciech Krancus / co y ja sam przed tym kilka razow wspominałem. Z których Książ-
ęta / że Wacysław synad z potomkow Popielowych zplodzony / za sprawą Bo-
lesława Krzywoustego z narodem swoim na wiare Chrzesciństwa przyszedł / ciż
pijarsze wdał. Jm też z Długosza y z Wincentego pokazał / że wielka część Pomor-
zan blizszych / tenże Bolesław podobil: a w gleskich zaś w rzece Odry / gdzie Ste-
ryn leży / Bogusław (syna iestli sie nie myle Wacysława tego) za Pana podał /
albo raczej zostawił. Ten tedy Bogusław gdy za pobudką Fryderyka Cesarza
woyną z Dunajkami zadarł / porażony od nich / takto Krancus powiada / y nad-
warłony będąc / Wologos / Julin / Wsine / Kameń / y niektóre inne miasteczka
imnięsie / do Dunajkow utrącił: ledwie ostatek zadzierzał / wciękł się do Pola-
kow o pomoc / pod których obroną y wiernym ratunkiem / boiażni Dunajkow
wchodząc / od tego czasu przebywał. Blizsze tedy Pomorzany starostowie / na-
przed od Bolesława Krzywoustego / a potem od syna jego Miecysława stare-
go / postanowieniem sprawowali: ale gdy do Kazimierza / takom wyiszy pokazał /
odpadł / Samboz od niego za starostę wzięty: który także tym samym Książ-
ęciem pisał się. Książę Olszowski / w mli od Gdańska / nimhom Cystersyjskim za-
łożył. A potem Leszek syn Kazimierza tego Książę Polskie obiorł / y swoim
coplem syna Miecysławowego (ktory lub to bratem Sambozowego / lub też je-
miejczyliem) w Krajem oncy przelożył: do którego potem Po-
morskie / od Dunajkow między zholdowan / przyszedł. Zaczyn on zdatzeniem
takim przybożacy y nadey / pogardziwszy potęgą y władzą Polską / Książ-
ęta też sobie przywołaszyl / albo wiece od stryja y oycy swego pokrycie wzywać / i tak-
nie a potomnie obior / dziedzicem się ogłaszał / y do potomności przysięgał. Bydł
tedy moze / iż omyłka Pijarsow / Miecysławowego y Sambozowego oycy Sobie-
slawa / miasto Bydgoszawa y Wincentego y Długosza czytamy. Alec nie nowi-
na to Długoszowi / pomarkowanie czasow powiadać / a niektóre osoby nie swo-
im umieniem nazwać. Co mu też y na tym miejscu przydać się mogło: to iest / że
przed czasem imion Książ-ęta nazw. tych / którzy potem onych wzywali / y zięcia-
ni Miecysławowem tych czyn / którzy niż pozney byli / albo też mgdy nie byli.
Wprowadzie Wincenty Miecysław podstarbim y zięciem bydł Miecysławowym
powiada / Odykali potem wielką część Pomorzan blizszych Polacy. Ale me
imnięsie y Margrabianie Brandeburcy wiali: co oboje swego miejsca pokaza-
je. A dalsze zaś Pomorzany / część od Salsow Miedelburgenczykow / y tych-
że Margrabianow wizerbione / a część blizszych veratą przyniesione / y teraz
Książ-ęta trzymają / ale Niemieckiego narodu / którzy Krolowi Rzymickiemu nie
nazbyt dawno holdownymi zostali. Byli też między pod opieką Krolow Pol-
skich / i tak niżej pokazuje. Jako y teraz iestże ja imieniem zamku Bytowia / mia-
sta Lemburku / y wosyjskiego tamiecznego powiatu. Ale do historycy nakieruy-
my. De wosyjskiego Państwa swego wyrzucony Miecysław / do Raciborza z
dzieci y z żoną wstąpił: a z tamąd do Fryderyka Cesarza swagry swego wyis-
dzał: w której gdy pomocy dostąpić nie moze / przeto że Cesarza trudności Włoskie
drowy / tteż zacięgi Azyatyckie zabawiały / wrocisł się / y nadzieie w ratunkach
utrąciwszy / do miosterdzia bratniego przez posły wcielał się. A me stawil się twar-
dym / y meoblagnym Kazimierz bratu miernemu / wpołożonemu / y władze
nawyszy wstępującemu / a swojej tylko części dopraszącemu się. Abowiem za
nieprzyjstoiną rzecz poczytał / że brata w namnięszym wykróceniu przeciw sobie
me doświadczonogo / a ziościa synowstka ze wosyjskich dobr wylupionego / wy-
gnanie y wobstwo meznosne cishno: poufała go przeym mezierną oną sę-
ścią braterskiego odmiana / y mestateczna rzecz ludzich wstawa. Przetoż z Sena-

natoy

tory o przywołaniu Miecysława y do niego przywroceniu wiarowia. Surowie
Senat / y me tajnem seniraniem na taką mowę Książ-ęta wderzył / a wymogiły na-
nim wstrosma wimow / y czas rady tajemney / strofne Kazimierza / że powin-
ność krewna nad zdrowie y pokoy Rzeczyposp: przekłada / a przysła zaraze na
zguba swoje y na zmieszenie oyczyny dobrze przeciw sobie zasłużonę / przywabie
wsilnie. Rozwodząc / że Miecysław mgdy spokojnie siedzieć / żadney pogody do
weteranów Książ-ęta nawyszy pominąć y me obyczajow a okrucieństwa zwykłe
go pominąć na wypędzenie swoje / odmienić nie miał. Proszę zatym / aby o nawro-
ceniu tego wzmianki czynie poprzestął / a sam się / na Miecysława zaigrzonego
poipolstwa / warował. Taką Senatorów odpowiedzia strożony Kazimierz / za-
stateczna im y meodnuenna chęć przeciwko sobie dziekne / y wiecey przywrocenia
Miecysławowego nie wspominać przyrzeka: wsiatke potajemnie o nim / poboz-
noscia y miłosierdziem przekonanym przemysławia: y żeby wždy tak o sobie zawi-
dywał napomina / wosym że go / zięciwym doznać nie miał wperwma. Miał
Miecysław cōrte iedne za Miecysławem w Pomorzaniech był / iako piśe Wincent-
sta / y podobiarbim Miecysławowym w Pomorzaniech był / iako piśe Wincent-
ty: który o nim powiada / że zięciem Miecysławowim / w przeciwnym ony / zięciwym
iego / zostal. Piusyl tedy ten w marnościach / w sęciwym / y w przyziam ludzkiej
me pomalu niedzy Pomorzany: a zaciągawisł z nich cōtōwiel ludu / nad spo-
dziewanie wosyjskich Gmiesno opadował: zaczyn krom zabawy / wiele miał in-
sych / część gwałtem / część przez poddanie odebrał / za Kazimierzow me-
cytko wiadomości / ale y pobiazaniem. Czym wstrącony Wron / przednawisł
wysłup / a odpuszczenie otrzymawisł / w moc y opiekę oycy ze wosyjskim się pod-
dane. Tak tedy Miecysław po drw leciech państwa swego od oycy nadane / wosy-
stro znornu odebrał. A Kazimierz zaraz na pierowsym wstępie panowania swo-
go podatki one / roboty / y wosyjskie inie ciężary / które wynajdmac y wyciągac
Miecysław ludzie na sie obrażał / zmoist: jedow poprawil: wolności rozpustney
wzjedonoych powościagnol: nieśkōńczono potęga prawem poipolitym ośreśli /
a potowarce y ciemniężni / albo woywołaniem z ziemie / albo piatnowaniem twar-
y potaral. Do rzeczy potom godnięsych wmyśl przykłada. Za meobalstwem y po-
blazaniem pierowsych iestże Książ-ęta mecnolney a prawie poganist obyczay / me-
dzy pan / szlachta / y między rycerstwo wdari się był: że w drogę iadacy / kiedy y kiedy
kolwiek podobalo się im / wrodzacie y stanowci rolnikom wypaslywali: a me rzkać
pasa / lecz stacye woselakiey żywności sładac im natasowali: albo wiece samu do
gumien / spiklersow / y spikarni wlamawisł sie przez gwałt / woselakę spikę zabiera-
li: na czym me dosyć iestże maigc / ostarci / których zabrac me mogli z mecnoty roz-
rzucali / deptali / palili / y iako mogac w mrocz płowali: bydla z pasa / kome z sta-
ien zabierali / z wozow y plugow wypragali / y do swey potrzeby wzywali: które
potem albo zrobione / albo też wynajdmac odbyłali / a kiedy się podobalo / tedy so-
bie przywołaszyl / na swa potrzeby zazywali. I tado / dobra y osiadlosci duchow-
wne / po śmierci Biskupow / y kaplanow iniech nalezdzaiac / piodrowali. Toż
y sami starostowie Książ-ęta czynili: a gumna / solowarki / y starby Książ-ęta / z dobr
kosciołom / y spitalom nadanych / bogaciu. A choć iest postępkatcie / dosyć me-
cnochwe / niepiarwiedliwe / okrutne / y niepobojne były / choć iest ludzie w bogie
meznosnie cishny / a wsiatki z dawnym zwyczajem zastarzale będąc / prawem
miatim wspięraly się / y zyciwością potęgięsych / którzy tożysc przynosili / bro-
nily onych / przetoż trudno barzo odemac było. Przedsia iednat roku Chrystus-
wego 1180. ziożyłszy Seym w Leczyce / na tym chęć prawo / y wosyjsko staranie
swoie zafadził Kazimierz / że wstawa wimost / która poganistie ony y ludzom
Chrzesciństwa meprzyjstoinę obyczaje z gruntu wykrócenil. Ktore wiecey aby się
me zdwignisł / osm w liczbie Biskup / którzy na on Seym ziachali byli / za w-
chwala Synodu dla tey samej sprawy ziożonego / przy obecności y za pozwo-
leniem wosyjskiego ziażdu / okrutnie ich wosyjsko: obwoiwoiatac / iest iest na potym
obywatela y rolnika którego w pasy / w żywności / y w czym iniekolwiek wosy-
dzil / albo żeby mu bydle poumal / lub poumac roikazal: nad to / żeby dobra Bi-

Senat / y me tajnem
seniraniem na taką
mowę Książ-ęta
wderzył.

Miecysław Książ-
ę Pomor-
skiej Książ-
ę

Władysław Książ-
ę

Dobry Książ-
ę

Książ-
ę

Książ-
ę

Władysław

Biskup Polscy.
aby tam Arcybiskupum.

Świątę Sł.
Słie poledniat.

Ośmiatm do
Słie przda-
ny.

Czotk Ruskiej
Polacy odebrali.

Brzeście Eleon-
skie ob Polacy
Fom wzięte.

W 1182
to cyna pod
Saugem.

Szemnie Pol-
skow.

Kat w Grah
y w rzeckach Po-
dha las.

Wtemowa Rd-
zimierowa do
Rycerza d.

Skupow y kaptanow w mieraiacych nalezdzal / abo nalezdzice przechowal / rozma-
ga / y broni / aby chci iakiego obywatel narodu stann / y u nawiersey godnosci
czlowiekem byl / przeklęty zostawal. Biskupi ktory to postanowili byli ci:
Zostaw Arcybiskup Gniezniński niewiele przedtem na Arcybiskupstwo / po-
siera Pietera wysladowy: Gedeon Biskup Bratowski / Dyrosław Wroclawski /
Onold Wlodzislawski / Cherubin Poznański / Lupa Ploct / Konrad Kamienicki /
y Gandenciusz Lubuski: byli na tymże Sejmie Otton Poznański / Bolesław W. o-
dzawski y Leszek Mazowiecki / Kijeta. Wypra wem z onej zoz Sejmu zaraz po-
slo wie do Rzymu / dla potwierdzenia oney zbawienney y podobney wstawy / ma-
dnie wyslytko y Papieza Alexandra trzeciego sprawili. Domowe przy tym niektore
rozruchy czasow onych wzniecone / silachem Pan takawie / spoconym / a ktom
wselekich wojennych zaciagow wsmierzyli: tak iz kazda czesc Rzeczypospoli: wzdzo-
wiona / y w lepsze klube a mzieli przedtem wprawiona bydz / zblala sie. Trzy-
malipanstwo Słastie peronim podziatem / iatom wysley powiedzial / Synowie
Wladyslawowi. Z tych Mieczyslaw na swoiey nieprzejazd czesci / Wroclaw
Boleslawowi wydali byl: w co Kazimierz wlozywszy sie / rychlo ich pogodzili:
gdyz Boleslaw do Wroclawia przyworot / a Mieczyslawowi aby on tym states-
czniey wspotal sie / powiat Oswiecimski / z wlaszczyz swoiey darowal: syna w
tymże czasie wrodzonego ochrzcił / y od swego imienia Kazimierzem nazwal. A
co Dlugosz powiada / ze na ten czas y dzierzawo Witomski / Kazimierz Mieczysla-
wowi darowac mial / tedy to nie zda sie. Abowiem one mactnosć z razu zaraz
przez poczat obiaz byl: com ia wysley z samegoz Dlugosza wlasz. Tenze Dlugosz
przydaje / ze tegoz czasu Kazimierz Brzeskie / Drohyczynskie / Wlodymierskie / y
Przemyskie krainy wshytie / co iest niemala czescia ziemi Ruskiej / pod swoie
moc odebral. Wprawdzie y Wincenty / ktory tych czasow prawie byl pise / ze po-
wiaty Brzeskie przedko po odpadnienu od Polski / na zab odebral byl Kazimierz /
ale o zadnych mshych namniey wzmiatki nie czyni. A wshatze bydz to moze / ze y
Drohyczynskie dzierzawo za rowno w moc Polakow przysly: gdyz od Brzescia
niewiele odlegly. Zaczyn y Przemyslowi toz sie dostac mialo: ielli byl do nieprzy-
iaciot odpadi. Ttedy abowiem nie mogli z woyskiem przeydz pod halicz Ka-
zimierz / o czym zarazem powiem / iedno przez ziemie Przemyska. Powiat tylko Wlo-
dzimurski / podobienstwo ze wspotym woynę Rusaki y Kijeta ich Romanu po-
razoszy / obiaz. Aleci byl z posilkami Roman przy Lesku synu Kazimierzo-
wym / co naszym mshyem wshze / zholdowney powinnosci przyzwany. Przydaje
Dlugosz / iakoby tenze Kazimierz miasteczko Brzeskie we dwunastym dniu / iako
go dobywac poczat / wshroszy / pyncepalu przemierzenia na fshach pokaral:
zamek nad miastem wystawil / y warunkiem go osadzil: co roku zbawiennego
1182. przypasc mialo. Z tamad zas / powiada / pod halicz woysko ruski: y Miec-
yslaw Kijeta / ktorego bracia iakoby bekarci z mactnosci wypchnali byli / na
panstwo prowadzac. Wiele Senatorow wzdrygalo sie na zaciagi one: sinadz na
tlesze wspominalac / pod tymże miastem za Boleslawu Arzywoustego / wsheta:
semrali przeciw Kijetowi / ze ich na postronno y niesprawiedliwa woynę kwoli be-
kartowi przeciw pocziwsi Kijetom y prawdziwsi dziedzicom / daleko od domow
wyciaga. Co gdy doslo Kazimierza / pokryl to / a przedsie przy zamyslach zosla-
wal. Juz Polacy pod halicz nadciagali / gdy powiedza / ze Wshewolod Beizki / y
Wlodymierz / halicki Kijeta / bracia Mieczyslawu wygnane / z wielkiem swoym
woyskiem y z walna drugiey Rusi pomocą nastepuja. Tedy w glos nashy narzeczac po-
czeli przeciw Kijetowi / y przeciwko Wsholatorowi Wshewolodowi Kijetowi: a herma-
nowi woyska / iako przeciw sprawcy zaciagow onych / styluiac iakoby ich oczyni-
scie na miesne iakti nieprzyiacielowi podawano. Rusacy zasie dobra nadzierz / y
bespieczenia wrozbrow / wieszkow / y czarownikow / (ktorym narodu ten cho-
ciaz to Chryscianist / nabarziey wistac sie zwykli) o powodzeniu szesliwym rze-
czy swoym napem / wragiem nashych wshypluwie drzymi. Czemu nie prze-
ciwac sie Kazimierz / podlug czasu trockosci / nie wiela stow / do boiu tak rycer-
stwo pobudza. Tenze to Polacy / przeciwnko nam burzysia nieprzyiaciel / ktoregoscie wy

Sam.

Ami, iako przedtem czeslokrac / tak y nie darunych czasow pod Poznaniem z bracia moia,
ludne iego woysko, w mshy pocziwie gromili y porazili, to pochutnywanie iego nie roz-
sadna ptochosć / a swiegotliwe nasygramanie ferc a nie mshkie wyraza. Ale wy ktorzy
meżami zawise walecznymi a nie brzydkimi niewieścuchami zwykliście bywac, raka
a orem ostrym iazyki wsheteczne pokarzcie. Wshazcie ze sromotnych potnaryz nie zwy-
kliście przytykac: wshazcie ze nie wyrodkami slarszych wshych, ziemie Ruskiej wshroci-
cielowi ieste scie: a krwie ojcow y inshych powinnych wshych, ktorzy na tymże wshnie
placu nie mshiwem, nie dziełnoscia, ani cnoty ich, ale zdrada y fortelem zrageni pa-
dli, krwia zdradzieckich nie przyciot wshyć. Tak zainetronych do boiu wyro-
dzi: lewe strzydlo woyska Bratowskiemu Wshewolodzie zleca / sam prawym
zawladnie. Tamze na bawiac dlugo / do potyczki bic kaze / y zaraz boypod-
nosi. Szylkie y Rusin woysko swoie: zetra sie w tym shodliwie / woynę okru-
tna zwodza. W tym Rusacy lewe strzydlo nashych / z lukow / y oshczepami prze-
rywajac / miesiac byli poczeli. Co wyrozumawshy Kazimierz / posilkowi swoim do-
daje: abo tez sam / iako Wincenty rozumie / z wielkim żywota swego mebspie-
czestwem / y pieczolowaniem posilkow / y zaledwie zachwiane pulki potrzepia.
Wsharci potym okrutni Rusacy / y wnet za odmiana fortun / nazad cofac sie
poczna: Przynaglaja tym rzeszowiczawiklanym y potrowozonym nashy / a pobu-
dzajac sie na przemiany / mebsie ich w ty obzoca. Co drudzy obaczyszy / ktorzy
nashy wshetaczych / y daleko wshetka tlesze w pierzchajacych / a msh przedtem w
woinacych spawonia: wielu zywoch zabieraja / Kijeta mshyiacielskie przeslad-
sy sie na konie / wshli. Potym nashy wrociwshy sie z pogoni / tabory z dostatkow
wshelatih wshlupia. A zayem tez poddaja sie haliczanie: nad ktorym Kazimierz
Mieczyslaw Kijeta przeklada / obowiazawshy go przysiega ze pod wladza / po-
sushnistwem / y pod obrona Kijet Polskich / zarowe a nie odmienne przebywac
mial. Inaczy troche o tym pise Wincenty / wshazac / iakoby zaraz po wshetciu
Brzescia o przysiegsie nieprzyiacielskim dowiedziawshy sie Kazimierz / gdy sie to
go lud rozpierzchnel / w maluczki pocziwe na wielu niesprawionych / okrutnie
y ferdecznie wderzyl: y przez poszrodek woyska nieprzyiacielskiego / ze zwycteznym
choragwie Orlem mebsie sie przebil. Co drudzy obaczyszy Polacy / przeciw po-
trowozonym nieprzyiacielom / y sami obrot wczynili. A tak zupelne zwyciestwa do-
shdshy / a Kijeta nieprzyiacielskie rozgromwshy / do halicza prosto rusyli woysko
Kazimierz: gdzie rzady wshytke y Kiestwo samo swemu siesztrzenicowi Mieczys-
lawowi podac mial. Co gdy w Rusi spawonia / Mieczyslaw stary uiz dawono
na wshelata okazy / iakoby Kiestwa naywshyiego doysc mogli / wshadzony / y cze-
stokroc na brata Kazimierza przed swym styluiacy / tajemnie pokusil aby byl
mogli fercia Senatorskie od brata oderwawshy / przeciw sobie obroci: ale nabarziey
pod niebytnosc Kazimierzowa na tym chet / mysl / y wshytke swoie starama / zaja-
dzal. Leska syna Boleslawu brata swego / pochlebstwem wshdial. Zaczyn Gravia
iednego nazwiskiem Dyre / ktory od Kazimierza dozorca nad Leskiem wshymony
bedac Mazowshy y ziemie Kijawoska wshytke spawonowal / y radami Leska tego
zawladnywal / podatkami / obietnicami mebsiemnemi / y falszywym osiarowaniem
do tego przywiol / ze Lesko chorowacy na ten czas uiz go dziedzicem pilal / y opie-
kunem swym / odrzucawshy Kazimierza / nazywal. Abowiem wiedzial dobrze Miec-
yslaw / ze mu wiele do zamyslow y potegi iego przybydz mialo / gdyby byl sobie
Mazowshy / y Kijawoy przylaczyl. A zwyciezona iest statecznosc Leskowa namo-
wa dozorca onego / gdyz obawial sie ten / aby za zwierzchnoscia Mieczyslawowa
z dozorstwa swego / zrucony nie byl. Twierdzi abowiem Mieczyslaw / ze w tajem-
nicy z Kazimierzem bratem to postanowil / aby wzgletem Kiestwa obietego /
w dobra Leskowe on nastepowal. Wrociwshy sie tedy z woyny Ruskiej Mazow-
wie y Kijawianie / wshly zaraz posushnistwo Mieczyslawowi / z rozkazami Le-
skowego / poprzysiegala. Co gdy doslo Kazimierza nic on shwapluwie poczynac
niechcial / ale sam w sobie / co by z tym czynic / rozwarzal. Gdyz woyny zewnierz-
ney porushyć pulnie barzo przeizregal. Przymawiali mu chstokroc Senatorowie /

E 2

iz mepo-

Wshetstwo Kij-
zimierzowa z
Rusi.

Mieczyslaw
na Kijetow
halickie pshy
wrociwshy mshy
y posushnistwo
Kijetow Pol-
skim poprzysie-
ga.

Mieczyslaw
Mazowshy y
Kijawoska
pshy.

Byd dozorca
Leskow.

Mieczyslaw
dshy dshy y o-
pshy mshy

Smierć Kazimierza
1039
r.

Obyczaje za
baw.
Gulkon Biskup
Krakowski.

Klasztor Sule-
jowski.

Kopczyński
Klasztor.

Wachocki.

Bużi
Włocławski.

Oliwski.

Potomstwo Ka-
zimierzowe.

Rok 1194.

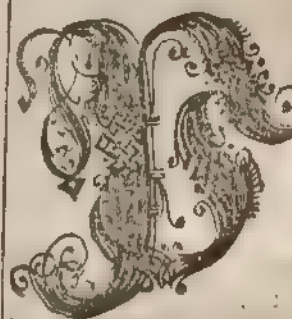
nach y niebezpieczeństwo z sobą rozmawiali / a żeśliwie sprawę powodzenie Ka-
zimego wystawiali: sam nieco w porządek o nieśmiertelności duszy / y o ubłogostas-
tieniu duchów niebieskich mądrze przytoczył. Abowiem z dzieciennych lat / nie-
ledziarko był ćwiczony y postanowiony. Potym mieny trunek wyprowy / nagle
padł / y po kilku godzinach ducha wypuścił. Nie wiemy pewnie / jeśliż powietrzem
nagłentruszony / czyli trucizną / od niewiastki iedney która on miłował / przypa-
dła napoiony. Abowiem ludzie też y o tym mówili: Jakoż wdą / że wje-
czną miłość / y cudzołóstwem / o co podczas Gulkon Biskup Krakowski gro-
mował go / parając się wielkimi trawami. W rzeczach wpyślikich inszych pomierny / sczy-
ry / pożyteczny / y roztęmielawy: zarówno surowy / iako y dobrotliwy: w ro-
tennych postępkach równie iako w domowych znaniem / y wsełatęj staro-
pan godny. Przeciwoło braciey zaśie y synom braterskim tak dobry / y pobożny / że
wiele dla nich niepożytków / sęd / y niebezpieczeństwo podejmował. Do chwały
Bożej ochoczy / tak iż wiele na ozdobę kościoła wyłożył. Klasztor Sulejowski
we wsi Kustawia Grabie / który bez potomka umierając Chrystusa dobrą swą
dziedzicem był uczynił / nad rzeką Pulcą Cystersyjskim zakonnikom założył / y
wbogacił: któremu potym klasztorowi Piotr Arcybiskup wiele dziesięcin / za pro-
sby tego przydał. A w Kieście zaśie / kościół Florjana s. Maczennika / y Ka-
pituła / iakom już przypomniał / założył: któremu Kopczyński klasztor / też dla
mnichów Cystersyanów zbudował: który potym stany flackie / Bogorozwie
y habdancy / dostatecznie nabył / wdawszy się tropem Kieściego przykładu. Gdyż
to częstoć bywa: że do obyczaju Pánów swych chętnie ludzie wiążą się zwykli.
Tak też y za panowania Kazimierza / insy inśe pobudowali klasztory / iako to Ge-
deon Krakowski Biskup / klasztor Wachocki w swoim Biskupstwie / Cystersy-
anom założył: Włocławski w Gnieźnieńskim / w iac y w Płocku wystawił / częścią
Mnichom / częścią też Mniškom Reguly Premonstratenkiej. Oliwski zaśie / iż
Samborzy tychoż czasów / tej Cystersyanom w powiecie Włocławskim postawił /
z długoszą wysej powieźdzał. Pánował tedy Kazimierz lat blisko siedmna-
stu / y 56. synów oduinął dwu nieżarostych / Leska Białym od włoſow prze-
zwanego / y Konrada: a dziewczki iedney Adleidy / która siedmnastego po śmierci
oycowskiej roku umiała / w czystości wielkiej y pobożności wielk przeżył.
Trzeciego abowiem syna Bolesława przez wstąpienie gadziny pozbył był żyjąc i-
scze Kazimierz. Rok śmierci tego był 1194. po narodzeniu Pańskim. Czwarte-
go żartym dnia po skonaniu swym / w kościele Krakowskim pochowany
iści: żona y dzieci frogiego płaczu / a stany Koronne rzewu-
wey nabawowały żalosci.

KRONI-

KRONIKI KROMEROWEY Księgi Siódme.

LESZEK BIAŁY z Heleną matką.

Kazimierzowa posługe wyrządziwszy cięciu Ka-
zimierza Kieście / nie zamedbał Polacy zaraz iako nays-
przedzy obić panu nowego: zabiegając wczas roster-
tom domowym / równie iako postroimym / które pod-
czasem rozzerwania śladnie wznieć się mogły. Przecoz
w orfaku wielkim do Krakowa na pogrzeb Kieściego ze-
brałszy się / za onymże zarazdem Kieściego odprawia. Na-
koniec chętni / y głosy roznem / zmagając się strony /
dm kłka strawili. Podawał zdanie Gulkon / Biskupem

Electio Kie-
ściego w Krako-
wie.

Krakowskim po Gebonie uczyniony / aby panna iac na zasługi godne Kazi-
mierza zmarłego / synowi starszemu tego Leskowi / do władze Kieściego podać:
a pierwej miłoby Mieczysław stary / y mż synowie Władysławowi / co nowego
knować poceli: wstając iżby to nie trzęczy / y 3 wyma powagi Krakowskiego y
Sandomirskiego zjazdu było / z kąd inąd Pana sobie nabywać. Poświadczał zda-
niu onemu Mikołaj Woiwoda Krakowski brat Gulkonow / y 3 nim wielką część
zjazdu. Sprzeczenie odpięli drudzy / twierdząc że rzecz głupia y niebezpieczna wo-
dze do kierowania tak wielkiego państwa / dziecinie młodey podawać: przestrze-
gając potrzebą aby na Kieściego / które według zwyczajów przodków swych wolne-
ni głosy y zdaniem społecznym komu chęć w moc podawać mogą / prawą
dziedzicznego nie wnieśli. W czym iesliby co wagi miała mieć Kieść y sukces-
ja: zbywa iesze Mieczysław stary z synów Bolesława Krzywoustego ieden: te-
mu według prawa y według zwyczajów narodów / po śmierci inśey braciey Kie-
ściego należy. A iesliby kto darowny tego okrutności y tyranjskiego panowania stras-
chał się / tedy zostaw po nim Kieściego Słaskie Władysława Kieściego najstars-
szego / syna Bolesława Krzywoustego / synowie. Miedzy tymi przodkowie Mieczys-
ław / Opolskiej Raciborskiej Kieście / z namu ograniczony / pan mądry / waleczny /
y potężny. Ten iesliby nań zgodził się / y Mieczysławowi starszemu / który pewnie
wchrzyc nie zamedba / odpor dać / y Kieściego holdowne / wiec y narody / iesliby
które co nowego broić chciały / w powinności zatrzymać może. A choć i nie pi-
sa kto był głowa zdania one / wstąpił przeć w posłuch: y przemogłoby było /
by mu był Gulkon nie spieścił się: wywodzić / że te iakże potrzeba wielkim za-
stugom flackiego Kieściego Kazimierza koniecznie pokazać / a synów tego nie w-
posledzać / którzy wiec mogą oycowski zachowaniem / opiekaniu / przyjaźnią /
wiec y dziedziczną miłośnością / a mż obadwoy Mieczysławowie. A iż powiada-
lata niedostatek / y niedoleżną radę winną / tedy nie na tym. Bliż iść jest zara-
stania Lesk: temu doład nie dorosć / że dozorey / opiekunowie / y rad tego w-
znawcy z Senatorów przydam będą / a kto zabroni? La takie zdanie poważnie y

D

dostatek

Duchowień
stwo malienis
stwa zabrania
to.
Legat Papie
skiego niebawie
genstwo w Cze
chach.

Rok 1197.
Śmierć Włodzy
mierza K. Sal
ciego.

Książka Sal
ciego Roman
owi puszono
Lefka młode
go ziomka.

Książka Pol
ska porządek.

Roman Książ
ki puszono
Lefka.

wuac Synody / gdy obyczaje zakonowi Chrystusowemu y ustawom Koscielnym
przeciwne / które sie w duchownych stamach rownie jako y w swietelskich roztę
wiały / wykorzeniał / rozkazal kapłanom / aby od siebie poloznice y żony / z które
na on czas bezpiecznie obcowali / oddali. Na co Polacy krom ociągania po
zwolili. Ale w Czechach gdy także jon zakazował Legat / o maty włos od Kie
zabity nie był. Nie pisałbym tu był o żonach / wieżąc że do bieżę przed tym te
wchwały Synodow y Biskupow / we wszytek zachodnich krajach Proboszczom
Dyakonom / y Hypodyakonom / małżeństwa zakazano / by ich był Długosi mąż
porażny / w piśmie swoim nie wspominał / y by też był Lampert pobozny c
wieł nie pisał / że Papież Grzegorz siodmy / przed stem lat wieku tego / tegoż y w
Tiemecch pokusał / Co i tak sie mu tam tawo y w Czechach nadalo / Długosi w
spomina. Postanowił tenże Legat / aby ludzie swietcy w Kosciolach iawnie słu
by bierali. Rok spraw tych był po Chrystusie 1197. Roku drugiego Włodzy
mierza K. Salciego zmarł / do nowych zaciągow droge Polakom wskazał. Ka
sali sie na państwo Salickie młode Książęta Ruskie / a między temi nappzedmiej
szy Roman Książę Włodymierzkie swoim go mełatm prawem domagał sie / że to
y synowcem rodzonym Włodymierza zmarłego był / y zasługi swoje kłoch Polak
kom y Lestkow / wzewnetrzna ona wojna znaczne oświadczone / przywodził.
Polacy zaś pragneli Salicz na powiaty rozdzielić / jedno ich wzglę d wojny do
inowey ięszce nie zatłumoney wspominał / aby go Romanowi pusili podatek
nań wiozły / który by on Książęciu Polskie co roć wyplacać był powinen. Ab
wien obawiali sie / iż ieliby Salicza żadnemu z Książęci Ruskich nie wstąpił / aby
wszytek prawcie od siebie nie odrzucił. A chociaż nie do końca Rzeczypospolitey
Polskie zdalo sie Romanowey potęgi / która nie posiedmieszła inż na ten czas
la między Rusia / przydatkiem onym Salicza barzicy ięszce przyezymac / w sa
obrazie go tym pod zatrudmone czasj swoje / nie z pożytkiem wpatrowali / który
za odmowieniem państwa / nie tylko pomocy odmowic / ale że też sam wojnę prze
cwo naszym podmiesc miał / znac było. Przetoż wradził Senat / aby Romana K
kolay Woiwoda z wojskiem na Księstwo Salickie prowadził. Abowiem Salicza
nie / nie żył / sobie Romana / boiać sie okrucieństwa tego. Tam Lefek z wojskiem
onym naparł sie też iachac / mówiac. Jużem zeknił sobie / pieczony y prożniony
żywoć tak go długo między nie maza zgrat białychgiow w matri zalegać / inż
też od teg czasu chce między Księstwem obciac / co by Książęciu należało ze swy
czasu przeymowac. Gdzie ieliby / czemu wziętemu podolac nie mogli / przynajmiej
ten wroczay pelnie w wojsku bade / do które / nie chce wrodzona powiedzie. Czego
ielliz dobrowolnie nie otrzymam / chociaż z jedna osoba przedsi za wojskiem po
de. Za pozwoleniem tedy Senatu pochop Książę wychwalającego y me wy
rodnym go od cnot oycow swoich mianującego / z wojskiem wylejda / Woiwo
dy Krakowskiego poruczonej opiece. A gdy na grunty Salickie przyciągnął / w
ciagaia przeciwko nim w sprawie Saliczanie ozejm / przewiedzieli abowiem byli
że im Roman miał panować. Wyrzynnina Polacy ich wderzeme / y krom woj
kiey trudności w tych obracai. Wsparci y rozgromieni miłosierdzia prosi / zio
ta / srebzi / perel / fiat / y kom wielka liczba Lestkow obiecia / żeby ie sam w dzie
zawoy swe poczytał / Romana nie podatać za Pana. Czego gdy potem wyiednac
nie mogli / rozkazanie we wszytkim pelnić obiecni / bramy zamkowe otwarzali.
Ten zaś Lestkowi y Polise wszytkiey wiatre trzymać / a Saliczanom takawie pa
nować przysuga. Czego iednak nie dotrzymał potem. Co sprawiwszy / a wojsko
rospuszcwszy / Lefek do Krakowa odwrócił.

MIECZYSŁAW Stary, powtore.

A Mieczysław

Mieczysław stary / acz po bawie Mszczysławskiej
do ponowienia zaciągow przedym nie znacznych inż był odepiał /
ferca iednak wasmiego inedy tulic / ani przemyślawac o we
towaniu Księstwa / nie słusnie jako on nimeniał / przed joba por
wanę nie poprzestawał. Zważywszy tedy / aby wojna otworzy
sta poscignac go mogli / do forteelow rzucił sie / naprzod Książę
synow dzierżawo Kasmierzowych / maletnosciom swoim przylecia / przez zdr
de wbiezał / czwał tego potym roku jako pod Mszczysław / niefortunnie woiował.
Ktoż zbrodnie gdy nad nim wojna nie zwetowano / a to prze młodość senow
Kasmierzowych / a prze nieśmiały Woiwoda Krakowskiego y Sandomirskiego /
które z gorliwosci y z obmowiska posiedli / tak wiele nabroily ze ieden z nich
Goworek z Polski wstąpić musiał / co skodliwskiego potym poczał knowac M
czysław. Biskupa Krakowskiego / y brata tego Woiwode podarkami / y niez
murnem obietnicami / do zdradziecstwa powabia. Co gdy nie / osłuziło / natury
nie wieciej przedko wierzacy / niedotężny / y do osłukania prze wlońna rada / nianey /
obletnym pokusza fortelem. A do Heleny Lestkowskiej matki / która na ten czas naye
wyszym Księstwem władała / sidła swoje stoliue. Nie pozwała tego / aby porząd
kiem dostatecznie był Książęciem obrany Lefek / ani on powiada / prze me / per
nego y gruntownego nie żayie panowania / gdyż ia dwaćroć sobie wydartego /
współakim obyczajem dochodzić y weterować bede. Na co dostanie mi rad / dost
nie mi potęgi domowey / dostanie y posilkow postronnych. Sam Lefek ięszce
dzieci / dozorcy tego samu sie warchola / słachy też dobra cześć zemna przest
ie / a Senat zaś we dwa bunt / rozrywany z sobą roztę wiedzic. To wosy
mie na ręk / a przeciw Lestkowi powstanie. Czego sam rzecz poświadcza / g
nie dawno oto ziemie Książęstwa / krom pomisty / y krom zabrony wosłkiet
osiagnął. Ale ieli ty Księstwa mne wstąpi / synom twym Książę wroce / na
ryczstwo ich pasuje / za potomstwo wolne / stow poczytani / y nannestnikami / a
dziedzicami powennu Księstwa onychie wezmie. Jakoz sam inż lat pozmich do
fij / ani długo iye / ani panować nie moge / tym czasem iednak a inż Lefek do
ście / lepiey y przyzwoitey iest / że ia / który z gniazda przecie / tolewskiego y stry
tem Lestkowym wrodzilem sie / nad obcych y nad singi tego / zawiadowac o K
stwie bede. Pogardzac zwykły stany Polkie władza rownego sobie / ia ktemu /
a zemna y drugie Książę / z przacney krowie krolow moźnych y Monarchow po
fedij / nie dopuszczamy nad sobą podległemu panować. Zaczyni władza L
wa razem y z oyczyna konieczne / abo zguc / abo niebezpieczeństwo popadac
fiedy musi. Czego iasny dowod iest Goworkowe z Mikolajem rostyri / ten /
acz na ten czas moźniejszy Mikolajowi wstąpił / przecie iednak do końca nie za
pi trzywoy swoiey / zwlaszcza bede w Gamula y w zaciagi potężny / wiec też y
posilkami Czechow / gdzie on wśedli wielka chęć wznowa / wzmożony. Wsk
zebym to ia wosy / swoia zwierzchności / Książęciem bede wgasli / pomarko
wal / y w rychle państwo wspotkione / przyemne / y w szesciu prawie krowi
Lestkowi twemu zostawi. Tym słowy narzedzona / y osłukana / dowierzająca
miewała / przeciw zdaniu y odporowi opiekunow / y Senatorow usych / na wosy
stro Mieczysławowi zezwala / tylko aby obietnice pierwey przysięgi obowiazal.
Co gdy on wezmie przyobiecal / wdzien według umowy Bartolmea S. z gwa
dys orazala Senatorow swoich do Krakowa wteharz / krom trudności wospe
ma / przysięga y Panowie stron obudow / postanowienia między nim wchro
lonego / dostatecznie we wszytkim dotrzymawac. Gdzie zaraz Biskup / za powo
dem y naprawa Henryka Gnieźnieńskiego Arcybiskupa / który był po zmarłym
Zdyławie / wpoiem y rozruchem Mieczysławowym / a me głosi wolnemu In
u oia / krowa tego zarzuca / ktoby iedno by nanniej wstrow onych naruszył.
Tak tedy powtore Księstwa Mieczysław dopi. A Helenę z daczni swojny / do
Sandomirza iachala / niewiele zaś potym / Goworek pisaniem od przyaciol
obełtany / że inż nie miał me męce spociecznego z Mikolajem wbespieczony / z C
do Polki wrocił sie. Roku Chrystusa Pana 1200. Ona trzeciego Maja / magie

Książę M
czysław stary
poddł

Mieczysław
leod.
Goworkowe
wstąpienie.
Mieczysławowi
we pokus.

Przybiegł M
czysławowi
Henryk Arcyb
kup Gnieźnie
ni.

Rok 1200.

Trzęsienie ziemi.
Konstantynopol
pol wsiaty.

Panstwo wscho-
dnie: Kościo-
łem Rzymu
jednogono.
Granata Saraceni
wzięli.
Anglia i Sibiria
nie Papieżowi
holdują.
Henryk Cesarz
Kontyktu Wier-
mieście.

Strydyk wstę-
Cesarz.
Przemysł Oros-
Katusz Krol Cze-
ski.

Emeryk Krol
Węgierki
Ladyslaw i An-
drzej Krolowie
Węgiercy.

Mieczysław
władcy niedosty-
pnie.

Selena Krons-
felow fraszew-
ka.

Mieczysławowa
nienawist.

trzęsienie ziemi o południu przypadłszy / przez dni kilka śląc się / wiele budowa-
nia w Polisie / wiec y w pograniczu iey roztrzęsło. Z którego trąsłunet / męsty chę-
ny prarwie w tych krajach / za cud wielki poczytany był. W tymże roku Gallogre-
cy z Wenecjami Konstantynopol wzięli: Cesarza Alexego z niego wygnali / y aż
do Romy do Salicy zapędzili / a potom zwycięzcy młodym Alexym iego synem
Państwo osadzili / y rychło go zaś iegoż poddam zabili: po którym Baldwin
Francuz stolicę obiał / y krajny wschodnie / zmiożył od sepienstwa / Rzymskiemu
kościółowi pozyskał / y przylaczył. W Alexy zaśie / przysędzły sprawy Chrześciań-
skie o nadržawienie / przysły rychło potom y o wpaść: nawet Granata miasto / a
hispańskie podbili Saraceni. Anglia zaśie y Sibiria wyspy / pod władzą Papie-
ską przysły. A w Niemczech także Henryk Cesarz / syn y namiestnik Frydery-
ka / gdy królestwo Sycylijskie imieniem żony swej Konstancyey obiał / a syna
Fryderyka we trzech latach królem abo Cesarzem Rzymu namienil / wielko-
cym o Cesarstwo niegodę / y spor obumiał / zbudował. Albowiem Filip Szwab-
skie książę / stry y opiekun Cesarza dziecięcia / nie opiekunem / ale Cesarzem pisał
się: zaczął pomazania y Koronacyę zwycięzney / w Moguncyey dostąpił. Co
gdy obrażalo niektórych książęta / podwiedli przeciwko memu książę Sakie Ot-
tona: którego Biskup najwyższy Innocencjusz trzeci / kłótwę na Filipa włożywszy
potwierdził. Z czego gdy się strony na się zaróziły / nie pierwszej ziemi Niemieckiej
od bojów zewnętrznych wychnęła / aż Filipa zabito / Otton sam umarł / y aż
Fryderyk dorósłszy / stolicę sam osiadł / y niejaki w śmierzył. Od tego tedy Filipa
Przemysł / abo Otokarus książę Czeskie / koronę królewską od pierwszych książąt
woyną domową roztargnionych zamedbał / z przylacił trzeci otrzymał / y sukces-
sorem ostawił. Ktemu y Fryderyk wolność sobie od podatków / y od niektórych
innych obowiązków Cesarzowi należących / wycednął. W Węgrzech zaśie tych-
że czasów Emeryk / gdy po śmierci Bele oycy swego / nie długo y nieupokojnie
dla Andrzeja brata sam królował / Ladyslaw syna / a po śmierci zaś rychły iego /
Andrzeja na państwie zostawił. Ale my swego pilnujemy. Casy rok Helena prozno
przez listy / prozno y przez gesty posły / w obietnicach obowiązków Mieczysława
starego napominala / który wymawiać się / raz na trudności y zabawy Koron-
ne / drugi raz na złe zdrowie przyczyniał. Aż na ostatku sama do Krakowa
przejechała / tam obecnie o dosyćczymeniewstawom żada go / y prosi. Łagodnie
ni on słowy y obietnicami zbierał. Naciera ona tym ostrzej na odkładanie-
go / aby iey wiary dotrzymywał / y przysięgi nie gwałcił. Tam on / uż wiec nie
nie taiać / równie iey odpowiada: że ta niesłusznego postanowienia / y przysięgi
nad pospolite / y nad przyrodzone prawo / na mnie przez gwałt wycaśnieney /
nie powinieniem trzymać: mam według pospolitego y przyrodzonego prawa / też
swoie słusne dziedzice / syny pocziwie zplodzone / dorosłe / y do rządzenia Kie-
stwa sposobne. Tych nieprzyjaciół / aby wstawy abo przywileje takie od Sukces-
sorem należące / miały odciąć: y nie słusna / aby pomunawoży syny dorosłe /
cudzym dzieckom tak wielkiego Państwa władzy powierzać. Tak odpowiadła
wielkim zalem / y z skłoda swą Heleną / samą gamlą dusność y poręczą radę
swoją / chwalcąc a po czasie / mowy y zdanie / którego zawczasu słuchać nie chciała
Senatorów swoich. Przemysliwać iednak o synach nie poprzestala. Wrocłowsy
się do Sandomierza / wkrąg pańy Krakowskie obsyła / których przed tym rady
słuchać nie chciała / a o których tu była że iestże pamiętać na chęć y zaśluga Baz-
mierza meza iey / radzić o mey mogli: przed tymi ona trzymody swoje a zdrade Mie-
czysławowe przekłada / na przemienienie iego stworczy / o ratunek prosi / po-
spolite y szczególne zaśluga Kazimierza zmarłego przypomina: synów swych osie-
roconych frasunek y niesprawiedliwe wyrzucenie / sprawione przez zdradę Miecz-
ysławową / a głupstwo swoje opłakiwa. Żada / aby zia radę iey om poprawili / po-
mieważ y sam też nieszesne wstawy trzymać Mieczysławowi poprzysięgli. Wład-
to niemato im obietnic: a przy tym surowość y nienawist Mieczysławową przy-
tacza. Jakoż nadrażił on uż był sobie nie pomatu flachty / wiec y Senatorów:
gdyż nie iednego z wlasney y starożytney osiadłości / uż był złupil / a złupione z

wielkiey

wielkiey Polki pomocnikom / y sługom swoim rozdawał: a do tego onychże nów-
rzedy / rodowitość tamieczną wposledzając / wysładzał.

LESZEK BIAŁY, z Heleną matką, powtore.

Awfisy tedy sobie iakoby hasło porozumienia / wfsy
scy się prawie potentaci Krakowsy na Mieczysława przysięgli.
Z których naprzemysłowy Mikołaj Woiewoda Krakowski / wczes-
sina w niebytności na ten czas Mieczysława książęcia / wpatrzy-
wszy pogodę / Kraków opañował: gdzie Helena z iey synem Le-
skiem co przedzyszywołanych / zapuścił. Potym drugie zamki y
miasta dzierżaw Krakowskich / krom trudności odebrał: z któ-
rych dobiowolnie wstepowali dzierżawcy y starostowie Mieczysławowi / widząc
wszystkich obywateli Krakowskich zgodne zezwolenie y zbuntowanie. Sam tyl-
ko Witom (iako Długos pise) przy Mieczysławie osłal się: to miasteczko samie
był zaraz z razu 12. mil od Krakowa na pograniczu Śląskim / dla takowego
przypadku / murem y warunkiem opatrzył. Ale iakimby sposobem w moc się iego
toż miasteczko dostało / gdy przedzyszywołany z. W polskiego było / nie mny-
dnie: z którego potom częste zabiegi y natężdy maetności y gruncow polskich
bywały. Tego roku Bolesław wysłali / syn Władysława książęcia Wrocławske-
go / czterech synów w krótkim czasie pozbywszy obumiał / y tylko Henryk broda-
cym nazwanego / dziedzicem zostawił. Ten Bolesław na miejscu Benedyktanów /
Cistercyany do klasztoru Lubuskiego wprowadził / wyrzucił ich z klasztoru Por-
tenty: co iest to klasztor rokosznego drzewa iabika / które y teraz Daportami zo-
wieny / w Polisie roztrzęsli. Syn zaśie iego ze czterech najstarszy Biskup Wro-
cławski Jarosław / wzięwszy od oycy Włose miasto y z powiatem / do Biskupa-
stwa Wrocławskego / wiecznym go prawem przylaczył. Wyrzucony trzeci raz
z państwa Mieczysław / nie poprzestal on przedzyszywołany o nie łusie się: iakoz go
nie zmylił pokusy / które tymże / co y pierwszej / fortelem prowadził. Albowiem tru-
dno się mu zdato ożem państwa wydartego dochodzić. Lecz powtore Helena
zdradliwą obłędnością podchodzić wymierzając się że to nie nim stanelo iż w-
stawom dosyć nie czyni / ale pańy Krakowskiej / a naprzod Woiewoda Miko-
łaj: on / powiada / nie dopuścił mi obietnic wypelnic / y tać to iest przyczyna
wyrzucenia mego / zem koniecznie przeciwko ich zdaniu syny Kazimierza brata
przywalczyć Księstwa siłował. Ja gotowem wiarę moją obkupic / gotowem
krom zwoleń namnieszey / Znamy tobie y synom trzym przysięgi: y czego by po-
stanowieniu tamtemu nie dostawało gotowem se poprawić / y tak iako iedno
w dzieł chęcia nabywając warować. Czym gdy uż ia zmieczył / napo-
mnia / aby we wszystkim się Senatorów przestrzegala. Mikołaj od siebie aby ia-
to naysilniej oddalił / iestliby chęcia sobie y dzieciom swoim dobrze poradzić:
gdyż ten człowiek / prarwi / nie spokojny iest / a według żądze swojej Książęcie Kie-
rune / y zwodzi / aby tak sam pod cudzym imieniem panował. Wiedziat abowiem
dobrze Mieczysław że mu ten tylko ieden / na którego zwierchności wszystko rzę-
sa Krakowska polegala / do weterana Księstwa narodził był zawada. Jakoż
bez wielkiej trudności wiodł na co chęcia miewała / wszystkie się bojąc / y ka-
żemu wierząc. Ani schodziło na zawisłych y zardzewiałych niektórych / którzy
tym barziej jęca białey glony pocziw Mikołajowi iętrzyli. Gdyż bywa to pospoli-
cie / że krom urazy wielu ludzi dobrze bydz rządzone Rzeczposp: nie może. Ażci y sa-
memu szczęściu / wiec też y sprawom znacnym / koniecznie zardzić musi bydz iedno-
m. A podobno y Goworek takiej pogody do zemszenia się nad nieprzy-
cielen / nie zamiedbał. Dowiedziawszy się tedy o potężney radzie białogłowskiej: iedno-
m

Leszek Krako-
wa dochodzi.

Witom Miecz-
sław odzyskał.

Bolesław Księ-
cia Wrocławske-
go umarł.
Henryk broda-
cym nazwanego
Klasztor Lubu-
ski.

Mikołaj do Bi-
skupstwa Wro-
cławskiego na-
dawa.

Selena znowa
Mieczysław
zwozi.

Mikołaj Wo-
iewoda Krako-
wski za myślow
Mieczysławowi
wzycz zawada.

do 12. iętry

Mikołaj Woiewoda do Miecysławę pisał

Książstwo Kraszawskie Miecysławę pisał

Miecysławę na przysięgę nie pisał

Smierć i kłótnia Miecysławę Książstwa Kraszawskiego pisał

do Heleny y do synów iey psychodzie zastugi y żywliwosć swoie przeciwko nim wysłucha: prosz aby siebie sławy y zdrowia swego / przeciwnikom y nieprzyjaciolom swoim nie powierzał: Których y ia czymem na sie insym zwaśnial, iedno że usilnie wiara moja przy was opowiadam, że chętnie gwarantuję moje przy zdrowiu y panowaniu waszym, na wielkie niebezpieczeństwa klada? Nie prywatna czyja nienawisć przeciwnego, a usilnie Książmierzę słabego y mnie dobrze zachowanego Książęcia synów strony broniącego, na wielką wzięcie oddala: przeto, że za mego żywota od / a / żęć was, ani odstrychnąć nikt od państwa nie może. Tak miłk ziaćnika głodzi, aby sam tym bezpieczeństwu mógł się w trzode zapłacić. W czym jeśli się nie obaczycie, na was samych rychło ten się upadek obwałi. Gdzie gdy widzi / że ię prośby mało co obchodzą niewiastę nie błagając / do Poznania do Miecysławę / medbając je ten wielkim tegobył nieprzyjacielem / wziędza / chcąc zdrowia y szczęścia swego ochronić / a nad nieprzyjacioly / wiec y nad niewdzięczną niewiastę / zemścić się. Nie cierpiąc żywosi wielcy / przeżaci / Mażowie: lecz częstokroć rozstrzeni, na wiele rzeczy nie przyśloynych zanośa się, a pod czas nie hamowani o upadek oyczynie sioły. Porozumiał abowiem Mikołaj / że przyjazd iego miał być z rodzicznymi Miecysławę / zwaśnial / że ię wiedział / iako on ieden wiele do dostąpienia y otrzymania państwa bydz mu pomocen może. Ani go w tym omylila nadzieja: abowiem gdy go o przebaczenie wraż przesyłch / a na potym żywliwosć mu swoie oświadcza: a iaka cnota y wiara aż do onego czasu Książmierzowi y potomstwu iego służył / takż y one mu służyć obiecuje: do tego w czym mu ielekolwiek prze długi czas przesładzał / wsięko w krótkim czasie nagrodzić przysięga / przyiż go iasławie y z wiecznosćią wielką Miecysławę / y szodrobliwie a przyśloynie wspanowawo / nad to wiele mu naobiecawo / do domu odprawił. Przeżenie potym wsięko Kraszawskie ziemie / pod władzą swoie osiągnął. W takiej był wadze y posłanowaniu / w wsiękich stanach Mikołaj.

MIECYSŁAW Stary, potrzećie.

Opieroz Miecysław / iasnie z tym oświadcza się Helenie / przysięgi y postanowienia nie trzymać: wksunąc je nie za iey pozwoleniem / nie według postanowienia żadnego / lecz za sprawę y staraniem osobliwym Mikołaja Woiewody / Książstwa onego dostąpił. A mało mił na tym było nie wrócić synowcom powiatu Anawskiego / ale tej Wislicki powiat / y trzy inne nad to zamki dzierżawy Sandomierskiej / odtat im: twierdzić je to iego / bo do Książstwa przynależa. Tak w tych rzeczach brodzącego / a o dalszym obieciu państwa / y wsiękich władze Koronnej przemysławia cego / śmierć niespodziewana zaprzęta / lat 73. mającego / a w Roku Chryst. 1202. obumariego. Pochorowany w Kaliszu w kościele Pawła s. który sam był założyl / y Książstwo sporządzo / osobliwie ozdobił. Wsięko gdy na inie potym miejsce miało y kościol przenosono / grob iego na gołym został powierzu. Nalozył ten męstwo y gdzie indziej na rozmnożenie chwały Bożej. Abowiem Lendzi y Wągrowiecki Książstwo / zaraz po wypędzeniu brata Władysława / pobudował / y nadał: do których Niemce Reguly Cystersyanow / z Książstwem Starey gory / trzy mił od Kolna wywiodł / y wprowadził: y przywilejem swoim warował / aby from Kolmanow / nięgo do Książstw tamiecznych nie przyjmowano. Abowiem Kolmanie / gdy był do nich w młodym wieku twoli nabożeństw przyiż / w wielkim go posłanowaniu mieli / y wielką dostatków podeymowali. Tak wprowadził Długos / y Mieczowit / o tych dwu Książstwach / pisał. Wsięko przywilej Miecysławę /

stawow /

stawow / Ktorem ia dostał był / iawnie opiewa / że nie samym tylko Kolmanom / abo Niemcom Książstwy pomienione służyć miał. Wystawił tenże Miecysławę / y dostatkami wsi nadał / spital na wdogich w Poznaniu / przy kościele Michała s. a rzad y pieczę o nim rycerzom / spitalnemi nazwanym / zlecił: lecz po wymiśczeniu onych / rzady przy rycerzach / Których s. Jana Jerolimian y zowia / ostarly. Dorożce od Krola podanego / Comendatorem w spolicie mianina. Też Książstwo Koscielca Benedyktanom / y przednieszcia Kaliskiego / ię tenże Miecysławę / y Książstwo / Długos przypomina: wiec też y Lubinski / przy rzecy Odze / w Parochiey Wroclawskiej zbudował. Ależ co się tme Koscielca / mieszkośnie się z posłanowaniem czasow. Abowiem przypomina / że o niego po śmierci Miecysławę / w owej roku założony był. Chyba tak rozumieć / że za żywota swego z gruntu tylko wywiodł / a po śmierci synowie go iego dokonywali / abo też według testamentu oycowskiego z fundamentu budowali. O Lubinskim zaśie rozni także pisał: Który rozni iacno z słow iego / wysłch troche pomienionych / wpatrzeć. Ale mniemam ię on położenie Lubinskiego Książstwa / nad rzeką Wartę w Poznanskiej Dyocesy / chciał był wksunąć. Odumiał teży stary Miecysławę synow dwuch / Ottona / y Władysława: abowiem dudy przedym pomarli mu byli. A narwet y Ottona rychło śmierć za oycem pognał / zostawio / na świecie / y na iego Władysława ięszę młodego: tegoż potym od częstego spluwania / Plwaczem przewano. Którym Władysław / Wielkim y Laskonogim od cieniach golu ni nazwany s. ię iego / opiekai się domekad.

WŁADYSŁAW Laskonogi.

O zęściu Miecysławę Książstwa / znornu przeć / wsiękiego zjazdu Kraszawskiego zdania / y animum / na Lestiu Białym opadali: y bronił Panowie mnielca nowy Książstwa / z a żywota / Lestia / pomieważ zgodliwie głosy wsiękich stanow / Panem go ię dawno obrali / tylko fortele / a zdiady Miecysławę / we / brodkroć w Książstwie podchodzili. A ię ten sam na słusne panować / sam Bog iasno wtterdził / gdy sprawiedliwym Miecysławę Karamiem / tak rychło zawiatać rozcił. Przecawil się zdanu temu Mikołaj Woiewoda z bratem swoim Gulionem Biskupem / Których zwierzchnosć y potęg / przeżnawienosć samicy / przeżaci / przyiżni / y przeżporowacenia ich / siła przemagalat / ię na ziędzich spólnych / trudno było na nich co przetrzeć. Aremul Mikołaj zawziął był wielką nienawisć przeciwko Helenie / Książstwowy Matce / z wraży przedym pomienionej. A nad to w iedziat dobrze / że Go worek / z Którym w główna zasędi był nieprzyiżni / w radzie / y w przyiżni / Książstwa y Heleny Książny nad inych przodkował. Wsięko wsięko y om zdanu swego / iednostaynym wsiękich głosom: tego przeć dopiali / aby Lestiu Biały ro / p / z / o / d / G / o / w / o / r / k / a / o / d / d / a / l / i / w / s / y / d / o / p / i / e / r / o / K / i / e / s / t / w / o / o / b / i / a / l / i / W / y / p / r / a / w / i / e / m / w / t / y / m / d / o / L / e / s / t / i / a / p / o / s / t / o / w / i / e / w / s / y / s / t / i / e / g / o / z / i / a / z / d / u / n / a / m / o / w / e / y / z / l / e / c / e / m / e / p / r / e / k / l / a / d / a / g / m / u / L / e / c / z / o / n / n / a / o / d / a / l / e / m / e / G / o / w / o / r / k / a / z / a / d / u / m / a / w / s / y / s / i / e / c / o / b / y / c / z / y / m / i / e / r / o / z / w / a / j / a / l / G / l / u / p / i / a / z / a / p / r / a / w / a / y / p / e / w / n / i / e / s / k / o / d / l / i / w / a / r / z / e / c / z / z / d / a / t / a / s / i / e / m / u / K / i / e / s / t / w / o / s / a / m / o / d / o / r / a / k / l / e / c / a / c / e / o / d / t / r / a / c / a / c / y / d / a / c / s / i / e / r / z / a / d / z / i / e / i / e /d / n / e /m / u / m / o /g / a /c / r /z /a /d /z /i /e / w /s /y /s /k /i /e /m /i / O /d /r /z /u /c /i /e / i /e /d /n /a /t / n /i /e / t /r /o /m / w /i /e /l /k /i /e /y / t /r /z /y /s / w /o /d /y / o /d / s /i /e /b /i /e / m /i /l /e /g /o / w /i /e /n /e /g /o / y / d /o /b /r /z /e / z /a /s /l /u /ż /o /n /e /g /o / s /o /b /i /e / C /o /n /s /y /l /i /a /z /a / m /i /e / c /h /i /a /l / y / z /a / n /i /e /p /r /z /y /s /t /o /y /n /a /r /z /e /c /z /p /o /c /z /y /t /a /l / j /e /m /u /t /a /k /o /s /t /r /a / t /w /a /r /d /a / y / n /i /e /s /p /r /a /w /i /e / d /l /u /g /o / p /o /d /a /r /o /w /o / w /i /m /o /w /e / T /a /m /o /c /i /g /a /t /a /c /ę /s /i /e / G /o /w /o /r /k /e / d /o /b /r /o /w /o /l /n /i /e / w /p /o /m /i /a /n /a / a /b /y /r /o /z /g /l /e /d /e /m /s /p /r /a /w /y /o /n /e /g /o / t /a /k /w /i /e /l /k /i /e /n /i /e /z /a /m /e /d /b /y /w /a /l /p /o /z /y /t /k /o /w / R /o /z /w /a /ż /a /m /u / i /a /k /o /b /y /z /e /n /a /p /o /t /y /m /s /o /b /i /e / z /l /e /y /p /o /c /o /m /i /n /o /s /c /i /s /w /o /c /y /p /o /r /a /d /z /i /l /g /d /y /b /y /t /w /o /l /i /i /e /g /o /i /e /d /n /e /y /o /s /o /b /i /e /m /a /r /n /e /g /o /s /t /a /r /c /a / y /t /w /o /l /i /o /s /t /a /t /k /o /m /d /m / y /t /o /n /i /e /p /e /w /n /y /ch /

z

żywo

Epitafium Poznani

Książstwo Kraszawskie

Książstwo Lubinski

Książstwo Władysław

Książstwo Kraszawskie

Mikołaj Woiewoda Kraszawski

Goworka Mieczowit

Leśka Białe-
go sprawa
wody i ferce wy-
jście.

Władysław
Łaskonogi
zajmowanie.

Władysław
Łaskonogi
prawieństwo.

Roman z
Łaskonogi
i synów.

Przypomnienie
cyfry.

zpyta tego / do infey Gamaley Kieśtwo przemieść dopuścił. Chętnym prawie
fercem dla seścia, y dla zaciętości panowania mego, w cięży strony wstąpię, dla kiere-
go zymot moją tracić panowaniem, y pragnę: S zesłanie abowiem, chwalebne, y wieczną
pamięć nieprzeżyty potomności synac: by to wygnanie moie, dla doświadczenia
Majestatu ciebie tak słachetnego Pana podzię. Wzruszyły Leśka nie pomali słowa
Gowortowe / wiec y ona powołność z wysokim wynysiem zpołona: y to sprawi-
ty / iż na tychmaś Leśka oświadcza się postom / że nie tak barzo sobie wazy Kieś-
stwo / aby chęć doświadczyć onego / tak wiernego poradnika wogac / a miewumie z wa-
rzedu / y zaraz z oyczyni wyrzucić go kiedy miał. Wp. audzie Kieśtwo przyniść, iż dno
iakiu praniem na mie przychodzi. gdyż y synem Kazimierzowym, y iuż dawno z zgo-
dlinym zdanem stanow Koronnych obrany iestem, nigdy bym się nie odmauiat: ale nie-
gbożne głoty, iż prawoy wolności dla panowania gwałcić każę, odrąbia mie: ponie-
waż iā słuśności a sprawnieści sāmā n. kładz moie kierować, od oycā y przod-
kow moich przeistem. Inśego tedy iakiem prawy Pānā, niech sobie Krakowianie słu-
kātā, gdyż iā wole rāczy nā samy dzierżawie oyczyni moiey przesiłować, a nūż prze-
z kōrē iāka Monarchiey doświadczyć. A tak z tō odpowiedz nāzad odsyła posty / sine-
ene / y chlube / naderosć / a gniwo nie wsmierzony Woiewody swego winuace.
Drozumiawoy wola y zdanie Leśkowe / znouu z iud Krakowski namawia się o
Kieśtwo. Wierziat wielk ostrosć y niesłusność pierwszego Dekretu / na wygna-
nie Gowortowe / naderosć: w podziwieniu mieli / cnotę wielk / y wysoki
a wiere Krolowski prawie duch Leśka Białego / trozy wola Monarchiey posu-
a nūż miewumiego Senatora brzydka wciśię. Wiele za sie y Kieśtwo w dacie
nie iednat Dekretu pierwsz me mogli: goż on pociągł, sic temu / a odpowiedz
pobojna Leśkowe za harda lektonysina / y za pema rozgardy / tłumaczyl. A w-
wrem im żręczelney Leśka przychylnosć swoy / y zecne Gowortowi oświadczał /
tym barziej Miedlay potęgi tego obawiał się / y uśilnym staraniem tego tylko
dopinał / aby komu to iedn infemu / a nie Leśkowi / Kieśtwo było podane. Jakoż
y domodi przecia / ze Władysława Łaskonoge / starego Wiczyśława syna / iako-
by dziedzica prawodziwego / w mebytnosć obiano. Wypianione do mego osoby
w poelstwo / zaledwie go do obicia Kieśtwo przywiedli: nie maczey iednat ażyby
go pierwey koniecznie Leśka odstąpił. Obawiał się abowiem potęgi tego / oba-
wiał się y zachowania / pomniac że kvoli memu wysytek obywatel Krakowski / o-
ca tego z Kieśtwo po dwakroć zrzucił / abo wyrzucił. Przetoż się cōpięzcy do
Leśka: żądanie nāzdu Krakowskiego / y coby na nie powiedziat / przelada: decia-
rnie się przy tym / że przecioło wolei tego / nāmniey nie poczynac niechce / wac-
ze onemu dawno Kieśtwo przysłobzone iest: a tej w nieprzysiażi żadnā zaciętość z
nim niepragnie: me tey chęciwości będąc / aby dla panowania / prawo Krolowe
gwałcić miał. Odpowie na to Leśka. Taka kondicyo / iakā na mnie z iud Krak-
owski wyciągał / Monarchiey przyniść niechciał / y niechce: zāczym nie me to
me obejdzie / ze Władysław Kieśtwo sobie przymiesione obejme. Takā odpowiedz
Leśkowe / gdy Władysław wysłysł / dopiero na żądanie postow Krakowskich
przypada: a wiechawoy do Krakowa / Monarchiey osioga: gōziewielk przys-
wylność / dobroć / sprawiedliwość / wiec y szczodroblivosć / miłość
y chęci ludzkie rychio sobie zmerwać poczał. Ale Roman Galickie y Włodymir
kie Kieśtwo / me po umiac na przysięgę wczymon / miestychnym okrucieństwem / y
cotolwiek nūż frogich znaleźć się moglo / wysytek słachet Galicki / onem gubie-
tey na to zasywać przypowiesci. Bezpieczn plastru nie z iest, dokąd psczoł nie wy-
bysł. Dobra tedy y maitnosć potraconych / odsadzonych / abo też przed Tyra-
nem to cudze krawie zabiegających / na swōj stronie odbierał / y wielkie bogactwa
z romadzai: Czym wśsepnowoy potęgi / y pogranicznym Kieśwatom byi strasiny /
dodowinłami jednych czyniac / drugich z dobr wyrzuciac / a kim infym mie-
nich osadzaiac. Naostatek szczęściem wniesiony / koro je odpadł Leśka od Kieś-
two / dowiedziat się / wnet l. l. wosć (tak go on wykładat) y lacy tego pogar-
dzał / a ttemu cze go wielkiego wazic się poczał. Naprzod tedy cicho maitnosć
Leśkowe / swom przylegie / naderosć / potym Kupce Polskie / handel w Polscie:

wiedza

Wymyślny.

Obliczenie Lu-
blina.

Wymyślny z iud
Kieśtwo.

Kryśtin Białe-
Woiewoda Plo-
cki.
Familia Gozdo-
w.

Roman Białe-
Woiewoda z iud
Kieśtwo.

Na porażonā.

wiodące odzierać / Leśkowā skromność gabat. Posyła Leśka do mego przysia-
ciełko tych sędow wemiac: hardzie on postom stawit się / y ostrze odpowiedział: a
ttemu krawie Lubelsk na Leśku y Konradzie / imieniem nagrody wymagał / w-
zglede nakładow przecio Wiczyśławowi wczymonych / woglede sędow / wiec
y ran to bierwie Mōzgawskiej poditych. Lecz gdy mu tey nagrody Leśka z Kon-
radem odmowil: mowiac / że zbieg / ktory z potrzeby pierchnie / korysici odnosic
nie ma: zapalony gniwem iawne iuż kray wysytek Lubelski pustofyl y plondro-
wal. Tieda przedsie placeta Sandomierska rozwodzie się iawnym tego nara-
zdom / ale wzaem z gronow tego też korysici zabierala. Wiczyśław potym moc
Roman wiesdz wojne postanowil: a zel n. wysywalne woysko / nie tylko wysytek
Poliske / chęć y nadziei ogarnal: ale tej naci y wiat. Kachow (tak oni nas z
Kryśtin Kōsciole n. wierzących zowia) / młeczyc / hardzie przegrzai: y tak z tym
tercem woysko na Poliske zwiody / pod zantem Lubelskim przez cały miesiac le-
zał. Wszakże wysyślawoy / ie sie Leśka y Konrad przecio memu armui / pomecha-
woy obiczenia / przecio nim zupełnā duszności potęgi swoy / glebiey do Pol-
ski wyciąga. W ciagniemu zewszad otrutnym moidem nad wosłk picia / nad la-
cy / nad stany / a nabarziey nad Kieśtwo / y nad budowaniem miewumym trojcie: po-
stom nasych Polakow / pozwolic coby słuśnego bylo obicemacym / miedzy tro-
rym Wic Biskup Plocki przodkował (abowiem z strony Fulkona nie pozwalam
Długosowi / ktory oddalil się był w ten czas iuż od Leśka) / perney odpow. edzi
nie dacie: a przebywoy cześć proimam / cześć brodem rzeki Wisły / na brzegu y da-
wichostu taborem się poklada / we dnu mil od Sandomirza. Tam porozumiewa
że nasy następnā: wszakże nie trzymat o nich żeby dacie bierwie mieli. Lecz gdy falo-
sywe swie miewumie widzi / a pulki Polakow w sprawie porażney do boiu na-
stepuace obiczy / trwozyc y lekac się poczynā / iż to nie wysyślawe bierwie zwięd-
przychodziło. Zim też porażnie sprawic woyska me mogli: prze wstawiciny Kieś-
tawie / y promocenie nasych / z wielkim pedem na ludie go nabiegających: Kieś-
taw gniwo a niesłusność podniesienia woyny od przysiacela / y hoidownego Kieś-
taw / zwołaczā Kieśtwo Leśka na chęć dobze sar. biat / serca dodawać: wiec też
y Kryśtin Grabia / z domu Gōzdaroy herbu Lilicy / Woiewoda Plocki / mō-
serdeczny / y walecznē cwiżony. Abowiem Leśka y Konrad Kieśtwo / podług zda-
nia rady spolney / na ten czas z Kieśtwo ludzi wojennych na wstrome stanawoy /
skutku woyny czekali: chęć iestby przecio nie szczęście woyska ich nadrażalo / tym
siadnemy nieysia warownieyszego dopaść. A Roman z iud w przednich pulkach
wysyśł sie z orzēm / dzielnego hetmana wrzedu przelrzejaiac: a wiec y rece mor-
derkie na Polaki rozwodzac. Wzala domekad bitwa: trup gesty z obu stron pa-
dal / gdyz nasych gniwo a miewumie wspieralo / nieprzysiacela z iud gestwa ludzi w-
zmagala: Kieśtwo też sam napominal / serca dodawał / nadembiatych potrzepiał /
posyli swie z iud / wychodzacych przebiegał / y do boiu zawracał. Co gdy po-
strzegli nasy / wnet lud w pile sprawoy / frogim wem pedem wderzo. Tied gorzej
sie ten odgiamiat: aż gdy mu woysko zbilo / koma pod nim zramono / toz wozdy
klacze dopadoy / wychodzic musiat: Tā Kieśtwo Wiczyśław przebywoy / z ludem swym
pierchacym z iud sie: tamże nasy goniac go / w tłumie onym zabili. Woy-
sko zas nieprzysiacielkie cześć w boiu / a cześć w pogomey do sezebu porażon / no-
gu iedney nie wnoslo. Abowiem Polacy daleko sie za nimi / a iako Długos wdaie /
aż ku Włodymierzowi zagnali byli. Wielu w zbożach y chrostach / chlopi przyta-
lonych z iud / potluli. Wiecey miewumie woda sie potopilo / oslep w rzeki
w padajac / lub na ścisłości brzegu / opzic sie wysyśł nie mogac: cześć też brzeg
daiszy pod cieżarem ludzi / Kieśtwo przodem pierchnawoy y rzeki przebywoy na-
zad sie obracali / y na onym skupiem stali / oberwawoy sie / z iud do rzeki wtręcił.
Wrocawoy sie nasy z pogomey / otrwite y z bogacone tabory wywiali. Ciało Ro-
manowe znalazoy / przystoime w Sandomirzu pogrzebli. Wszakże wykopane po-
tym oddal Leśka Kieśtwo / Kieśtwo o me prosili / wiec wysytek Polskie wogle-
dem mego wypuszcil / y tysiacem grzywien srebra onego odkupil: dopinac aby
pospoiu grob z przodkami swymi we Włodymierzu zalegl. Przed samym prawi-

z 2

wyia

Do konczy roz-
siedel Władysława
Kuskiego.

Sm.

Rok 1205.

Ruskie słowo po-
czyna być w ho-
rowie wyznika.
Inflanckie na
władze Chreścian
anika przywile-
żenie.
Rycerze Bożo-
grobscy w In-
flanckich.

wyrazdem na pomienioną wojnę / porwadaia / że był postat Roman z podarku
mu do Włodzimierskiego Władysława (tak Ruskiego Biskupa zowie) prosić aby
onemu y woysku jego na wojnę przystoynym obrzędem pobłogosławił. Czego
gdy on odinawiał / twierdzić / że Chreścianin każdy na kręwo Chreściankę na-
tarczywoy / błogosławieństwa nie godzien: rozgniewany Roman / śmierć pewną /
byleby z wojny zdrowo wrócił się / odpowiedzieć mu kazał. Na co Władysław me-
żynym sercem odpowie: Gárdia zbyć kwoli prawdzie nie lekam się: ależ Roman te-
go nie wie, jeśli z tej wojny na zdrowie wróci się. Z tadże potym Władysław wielkie rozu-
mienia w ludzi o światobliwości dośiagnął / takby to on z natchmienia Bożego /
skutek bitwy przewiedzieć. O tymże Romanie porwadaia / że pierowsy wiasnie no-
cy przed tą potrzebą siła mu się / a ono wielkie woysko wróbiło / Szygłowie
od Sandomierza w niemalym pocie nadlatujący / do szedru rozszarpali. Który
sen gdy rano opowiadał / starszy y bielejszy przyjaciele jego za śmiertną y niebezpie-
czną wojnę wykładali go. Dzień potrzeby Zarwochostkiej był 19. Czerwca: który
dzień iz obchodził święto Gerwazego y Protazego / Mieczennikow Chrystusowych /
przerósł Leszek ołtarz na pamiątkę tych Mieczennikow w kościele zamku Krakow-
skiego postawił / otwócić nakazał. Lecz iz potym ołtarz onego dochodow zma-
nienitych / wielką część wsczuplono / Długosy wspomina. Tychże czasów Litwa
naród gruby / dziki / y nie znaczny / krajny Ruskie plondrować począł był / który
Rusacy krwawym boiem gdy porażili / nie mając z niego co inśe brać / powrozy /
kobiątki / y winniki / ktoru naród ten w lasniach zwył pot wychowywać / na-
znac holdu kładąc mu nakazali. W Inflanckich zaś / gdy Meinard Biskup nays-
pierwszy / a po nim Woyciech wiara Chrystusowa szepić poczęli / Woyciech dnu-
gi aby tym śladem zabobony wykożenił / wprowadził tam zakon rycersowy. Do-
sogroblich / y onemu trzecią część dochodow Biskupstwa Ryckiego nadał.

LESZEK BIAŁY, trzeci raz.

Leszek ze zwycięstwa Ruskiego / cnoty / meśtwá / y
szczęśliwości swojej / w postronnych równie jako y w swoich /
rozwał Leszek reputacya: y tym wielkim pragnieniem serca Kra-
kowskiej szlachty przeciw sobie zapalił. Wielkiemu zewsząd go
chwalami rosyjscy wynosili / Władysława swego młodego
wazyć poczęli: oycow też obudow ich zasługi / między sobą spo-
rowali: a iz lekkomyślnie / y niesprawiedliwie od władze szlachetny / cnotliwego
Książęcia Kazimierza syn odpadł / litowali. Przed wyściem zupełnym roku / po
woynie Zarwochostkiej / Włodysław Woiwodą Krakowski obumiał był. A tak
po zejściu oney zarwoy / która tylko sama Leskowi Książce broniła / iednostajnie
rosyjscy zmarowiać się: aby oddaliwszy Władysława / Leskiem Monarchią oja-
wić. Długo tedy złożywszy / na ktorym był y Gulton Biskup / z peroną namowę
posły do Leska wysłali. Ani ten widząc wśech stanów zezwolenie / nie ośia-
gał się / lecz prośbich wdziać nie przyjął / zaraz Krakow / y wysłanie do Kie-
stwa należące dzierżawy / do swych rzędow krom wśelkiej zabrony / odebrał. A
bowiem Władysław człowiek skromny / cnotliwy / y w pokoju korzystający / zgo-
dliwie zdanie wśelkich stanów porozumiewał / Książce sam wstąpił: a zaiada-
wszy do Poznania / namoweszy Leskowi przyszłości nie wyrządzał. Rok spraw-
nych był po Narodzeniu zbawionym 1206. Roku zaraz drugiego tej Gulton abo
Peita Krakowski Biskup z świata wstąpił: wynednawszy sobie y namieszczo-
wionym miejscu y głosi wolnego zwierzchność / według Arcybiskupa w Gnie-
źnie / Innocentego trzeciego Papieża Rzymickiego. Mieczysław Bi-
skupstwo ośiadał po nim Wincenty Adalubek / Proboysz Sandomierski / herbu Ro-
zej / według onych czasów nauczony y pobożny: ten napierwszy Kronikę Polakien

Leska znowo
na państwo
biera.

Władysław
Kazimierskiego
ciotki.

Rok 1206.

Antypow Kie-
łowski piero-
gdywa.

Wincenty Ka-
zimierski Biskup
po Krakowie
wstąpił.

opisał

opisał / a zgodliwym zezwoleniem od Kapituły Krakowskiej był na Biskupstwo
wezwany y wysłany. Abowiem przemożła to była Kapituła pomieniona / przez
Janą Archidyałona / żeby od onych czasów wolna Elekcyja Biskupow / przy oney
samey zostawała / do ktorej Książce obyczajem przewrotnym / y na ten czas się już
wdzierali. Potym Leszek wojny niektóre w Ruskiej / rozmaitym nadaniem przez
szermiary sprawował / lub to wtargnięciem w dzierżawy Polskie narodu Ruskiej
powabiony / lub od Kolomana Krolewicy Węgierskiej na pomoc wezwany / lub
też obiemą przyczynami wwieziony. Abowiem nie zgadza się z sobą Długosy. We-
gierskie zaś pisma / wśelkie te wojny przestąpił: wiec ani Wincenty nie o niey nie
miał. Jednak według Długosy tak się rzecz toczyła. Gdy po śmierci Roman-
nowy Ruskiej Książce / już na on czas gęsto rozrozdził / między sobą się sami war-
chować / iedni drugich wypędzali / a chubszych przeciw możniejszemu Panu y o-
broncy iakiemu do siebie ściągali / menawidząc Polaków dla przeszłego pod Za-
rwochostem pogromu / Kolomana Krolewicy / Andrzeja Krola Węgierskiego syna /
na państwo Halickie wezwali. Który z ludem wielkim do Halicza przyjechał /
od Biskupow w towarzystwie z nim będących / znanym ceremonią pomaza-
ny / koronowany / y Krolew Gallacya abo Halickim pomieniony jest: o czym się
uż zaraz na początku z Andrzejem oycem porozumiał był. A iz koronacya ona /
wiadomość Rusaków pominał / odprowodowano: wnet serca ich Koloman
od siebie tak odtręcił / że mu nie długo potym Książce y Krolewicy nowego ośia-
dłości słuszy. Abowiem niewiele czekając / gdy ten w pokoju siedzieć obiecywał
sobie / wbiepiał się / a część woyska Węgierskiego na zdrowie / wnet Rus
przeciw onemu za powodem Mieczysława buntować się. Ten Mieczysław / młodszy
miał je był synem Mieczysława onego / ktorego Kazimierz Książce wprowadził
w Rus / na Książstwo Halickim był osadził: czykolwiek syn / atoli człowiek młody /
młody / y wielkiego wmyśłu / tak iz z przymiotow jego / też Chrobrym był nazwa-
ny: a przed przyjazdem Kolomana / Książce Halickie sobie przyrośczał. Ten te-
dy Mieczysław / zebrałszy z Ruskiej y z Polowczow woysko straszliwe / Koloma-
na ze wśelkim towarzystwem jego wyrzucił: w ktorym towarzystwie / powia-
daia / że też był Wincenty Biskup Krakowski / a z nim Kanclerz Koronny / herbu
Odiowas / Jwo syn Sawła Grabię: który potym był też Biskupem Krakow-
skim. Polowczycy z tym inśemu ia miejscu zachowani: lecz coby ci dwaj znaczn
dygnitarze Polscy w Haliczu na on czas czynili / abo Kolomana dla czego by Kra-
kowski Biskup mazać y koronować miał / nie rozumiem. Ani ja wierze aby tak
cierpliw / że nie rzekę gnusni / na ten czas Polacy byż mieli / żeby nie tylko por-
wać przed sobą państwo Halickie / ktorego samu reka waleczną y krwawo-
liwą dostali / Węgrom dopuścić / ale żeby też na to samo pomagać mu mieli. Ko-
zumiem ia zgola / że Koloman nie Rus na państwo wzywał / ale że on sam /
rozjąwszy w stan małżeński Salomea siostrę Leska białego / państwo Halickie
w posagu za pozwoleniem Polaków ośiadał: zaczął odprowadzać nowę o-
blubienicę / Biskup Krakowski y Kanclerz tam byli zaiachali / y zaraz ośiadłości
Halickie porządnie Kolomanowi oddali. Zaczyni nie zwyczajna Rus / obcey wla-
dzy nie polubow / ktemu bojąc się aby za cudzoziemskiego Pana wiary swojej /
przy ktorej oni wporne stoia / nie musieli odstąpić / wierze iz chętnie z Mieczysła-
wem / ktory dziedzicznym prawem dopierał się Halicza / przeciwko Węgrom y Po-
lakom zbuntowali się. Wiec y temu nie śmiem dowierzać aby Koloman / Hal-
ckim rządził Krolew / a niżej Ruskim pisać się wolał / jeśli iednostajnie zezwole-
niem y namową zgodliwą / wśelkie Rus a nie sam Haliczanie na państwo go we-
zwali. Abowiem przystoynemu / y merowno okazał wśelkiej Rusi Krolew /
młodszy iednego Halicza młode się przychodziło. Takoz nie barzo przeciwny jest y Du-
gosy rozumieniu temu. Zaraz abowiem dołożył: iz natchmian po wyrzuceniu
z państwa Kolomana / tegoż roku Salomea porać miał. Ale o utracie pięknie zdepe-
rowanym zwiegiem zaney dzierżawy Książce nie małżeństwo. Powiedzi tedy Wła-
disław / że tak zda / porządek tej historyi / jako y w tem rzecz. Ale utracił
wielkość / a on roku drugiego Leszek / Kolomanowi wojnę Halicza wnet zaczął.

Wolne obier-
nie Biskupow.

Książce Ruskiej
rozrozdził y
warchował.

Koloman Krol
Halickim.

Mieczysław
Książce.

Koloman wy-
rzucał z Hal-
icza.

Salomea siostra
Leska białego
Kolomanowi
dała.

Rus w swej
wiarze wporne.

Ten Polak prze-
ciwko Ruskiej
na państwo
Kolomanowi
wstąpił.

piece séparée.

Bisopstwe
 Bloche dwie
 lecie wstęte.

zyspiac na
pijaci przepu
scent.

Aryfyan Bista
pem Chelminis
Rina

Biskupstwo
Chelmskiego
dobrych pożytki

Swiadebowie
na przyrocin
barowizny pSan
duza Biskup
Koad Chelmitis
Pie^o podpisani.

Rycerze Bojow
 z Inflant
 z Prus
 z Księstw
 m.
 z Niemc
 z Ba
 z Inflant
 z Boj
 z Księstw
 z Niemc
 z Ba

Gemina Dor
 zell Pa
 Tulant ex Bojo
 nobilitate
 adrent od
 Druselow.

chał sie był) pod miec swoje zawozieli. Z kąd postąpiwszy do Mazowsza/ wielki w-
 cił spawik/ muezem y ogniem wzdluż y w szers daleko brodząc: y tat ze Ploet
 wsiytek/ miasto naygtornieysze w Mazowszu/ w popioł a iskry posła. Abowiem
 zamek tamieczny y z Tumem w sobie zbudowanym ogień był trafuntowy przed
 tym ieszcze wyniszczył/ kościołowy zbior kościelny/ na winnecz popahroży. Do ta-
 kowych wsktów y ten Mazowszu przybył/ że Biskupstwo Plockie po śmierci Go-
 sława/ przez dwoie lécie pewnego miec nie mogło Biskupa: gdyż nieswoorność Ka-
 pitulu wiele naobierata. Takiemu frasunkami Konrad wielkopotany/ gdy Prusie
 tom barzacy/ sam przez sie odiać sie nie mogli/ Arzyżali przeciw pogaństwu za-
 stąramiem Krystyana Setty Cystercyanow mniacha/ ze wsiytek stron na pomo-
 ściągnął. Miedzy ktorymi przodek wiodł/ Leszek Monarcha Polski/ Henryk Kie-
 że Słastie/ Biskupow ktemu y słachty Polskiej wiele możnięcych. Za ktorych
 miejscem y dzielnoscia/ skoro Chelmuński y Lubawski powiat Mazowszu przed-
 tym ob Państwa/ iako rozumniem/ odiey/ na zad Leszek odebrał/ w ten czas ze za-
 raz Biskupem Krystyana nappierwoy w onych kraich postaworzył/ aby przesien
 pogaństwo do wiary Chrystusowey przywiesdz mogli: temuż to Biskupowi/ y
 wsiytkim successorom iego Biskupom Pomorskim (gdyż Pomorskiemi na ten
 czas zwano/ a poeym Chelmuńskimu rzeczone) część ziemie Chelmuńskiej nadal:
 w ktorey te zamękalysie miasta y zamki: Grudziąż/ Wapłko/ Kopryn/ Wieluż/;
 Bolno/ Ruch abo Ruch/ Kiszyn/ Giebotie/ Turno/ Pn/ Ploch/ Postolsko/ Kę-
 rowalewo/ Belcz/ Bolman/ Ostrowitz/ Thierow/ Bobrow/ Wenczyno/ Milejo-
 wo/ Osieczno/ Płowaz/ Jablonowo. Te mowia miasta ze wsiytkiemi przyległo-
 ściami/ y z prawem Kiestwa Biskupowi onemu/ y kościołowi/ wiecznym prawem
 darowali/ y nad to sto wsi ieszcze przydal. W ostatecznej zaśie krajnie Chelmuńskiej/
 polowice piowentow Kijęcych/ y prawa na wolne budowanie w zaniu/ sobie y
 zakonnikom inszym onemuż postąpił. Na czym siedzieli y podpisałisie swiadco-
 wale (że tez y tey pamiętki starożytnych osób nie pominiemy) takim pozadkiem.
 Gortard Kiestwa Mazowieckiego/ a Mikolay Arakowskiego/ Kanclerze: wioz
 Arnold Mazowiecki/ Marek Arakowski/ Jakob Sandomirski/ y Dersto Wrocia-
 wski Woiwodowie: Asstelami zaśie/ Palostaw Arakowski/ Mestwin Sando-
 mirski/ hostazy Wislicki/ Sobiesław Wroclawski/ Alimunt Plocki/ Theo-
 dor Kruswicki/ Mawrocy Wiodzlawski/ Stephan Bolestawski/ a Petryż
 zaś Legnicki. Przydal mu do tego Gedeon Biskup Plocki/ z pozwoleniem Ka-
 pitulu swoiey/ Karnow y Papow/ ze wsiytkiemi przyległościami tamiecznymi/ y
 ze wsiytkim prawem świeckim rownie iako duchowny/ cto cokolwiek miał/ na po-
 wiat Chelmuński darował y dziesięciny/ w teyże tam ziemi wywarosy maistności pod
 Henrykiem Kieściem Słastim na on czas siedzące. Wszakże y o te pozwolił/ aby
 sie vgadzał. To tedy wsiytko dźiase sie Roku 1222 w Łowiczu: co wolno oba-
 czyc w przywoileiu pieczęciami Konrada sameg/ y Gedeona Biskupa/ z podpisiem
 osób wyżej pomienionych Leska Polskiego/ y Henryka Słastiego/ Kiezi: wia-
 cez Wincentego Gnieźnieńskiego Arcybiskupa: Arakowskiego zaś/ Poznańskiego
 go/ Wroclawskiego/ Lubuskiego/ y Kuawskiego/ Biskupow/ obwarowanych.
 S tadje dochodzić moze/ że tej Arcybiskup Gnieźnieński/ y Biskupi drudzy prze-
 ciw pogaństwu tamtemu/ z Konradem w ten czas byli. Przybyło potym temuż
 kościołowi dobr/ częścią kupnem/ a częścią darowizna ludzi pobożnych/ barzo
 wiele: ktorych wielka część Arzyżacy Niemcy/ przez gwałt/ a przyzdrade do sie-
 bie przeciągnęwszy/ opanowali. Ale my już z manowca do Gościńca postąpmy.
 Tedy tat onych czasow wiodł Konrad woynę z Prusami. A wszakże wsiytkim Arzy-
 żatorow/ nie mogli onych zholdować. Przetoż w radę zaśiedliży/ a do Wojciecha
 Arcybiskupa Bylkiego w polestwie wyprawiosy/ Rycerze Bozogrobskie/ cto-
 rzyz płacono mieczyka czerwonego/ z krzyżem w suknie wsiykego nosa/ z Infant
 wyroodzi: a onym Dobrzyńską ziemie miedzy Kamieńcem a Bulmęz poto-
 tami/ nadal: aby przeciwko Prusom/ z nim gdy trzeba wależyli. Ale cych pier-
 wosym zaraz boiem/ ktory dwa dni trwał/ tat nadrażił/ a zgola wyrzucił Prusacy/
 ze tylko pięć ich wsiło: ktora pięć ziemie Dobrzyńskiej odbiegłszy/ aż sie w Infanta-
 cie h oparła. To gdy tat sprawowano/ na Leska Monarcha/ nowy mieczyma

cup & saucer

ciel z tej wyłagi sie przyczynę. Pomiemony Leszek siedl był / iakom wyższy namie-
nił / przeciwko Pausatom z woyskiem / bratu Konradowi na pomoc. W tym wo-
ysku Jan syn Alimuntora herbu Swiebody / w domu słabeccim y znacznym w-
rodzony / wiec y inszy nie podleyssy ludzie / ktorzych uniom niewiemu / gdy inaczey
a niż mejom walecznym / y wrodzeniu ich przystalo z bitwy wiekli / a wśpapieniem
swoim / ludzi wielu Kycerskich o sroga śmierć przymiedli / wonet Leszek wroćto-
szy sie poczciwości ich odszadził / y z wrzedu pozrucal / za rąda y wśilnem popie-
raniem Troona Biskupa / y hostazego Grabie / ludzi herbu Odrowaz. Bola-
ta barzo ta przywara / na familie tego zostawiająca / Marka Krakowskiego Wo-
iewode (gdyż y on był Swiebodczył) Bolała y Andrzeja Mistrza / a Kanonika
Krakowskiego / brata pomienionego Jana. A tak tajemnie z długiemi pomo-
cnikami swymi / przeciwko Leszkowi buntina sie : z miedzy ktorych Marek Woiewo-
da / do Henryka Budatego przysiacharosy / nawiodl onego cziowieka / aby o
Kieństwo sprawiedliwoscią samą na niego przychodzące (iako na tego / ktorzy na-
skarszym iest z potolema Bolesława Arzywoustego Monarchi) nie zwoloczac /
pokusil sie : osiartnie mu w tej mierze chęć y staranie swoje / osiartnie zyczli-
wość wielu Senatorow / wiec też Pandow / y słachty Krakowskiej / ktorym o śmierz-
to inż było panowanie Leskowe : wperwina go przytym o nie trudnym dostapię-
niu wychole Kieństwa pomienionego. Henryk (iako to ludzka żądza / co sie tamie
bogactwo / godności / y dostoięstwa / nie bedac naslycona / inadnie sobie tufy cze-
go wiec pragnie) latwie sie dal namowić / iako taciemu cziowierowi / ktorzego zas-
rosie rodowitym / zachowajim / zacnym / y dygmitarzem wielkim znawal : krenu
i on wiele prezniagal / miedzy obywatelom Krakowskim / dobrze wiedzial. Przetoż
zebrałosy z miedzy swoich potężne woysko / nadzieis napelmony / y nie odradza-
niem żony swey Jadwigi nie porusłony / do Krakowa puścił sie. Nie tajne było
Leszkowi siodla Martowe / y wyprawa Henryka Kieźcia. Dla tegoż y sam wo-
ysko iako moze nawietże / przeciwko nimzaciaga : pomocy krenu od brata Kon-
rada dostepuje. Już tu Diuoni rzęce / mile od Krakowa Henryk z swymi nado-
ciagał / gdy w tym wiekfu potęga / pozadet / y woysko wiekfe nad swoje w Les-
ka bydż wyrozumiałosy / wiekfe też y trudność / a niż Marek wdawal / do dosta-
pienia państwa obacza. Zaczym istotna ostrasłony boiazmą / nie śmiejąc w boy
niebezpieczny wstepować / do Leska wyprawuje : o czas / o miesiąc / y o sposob
namowom prosi. Nie odmowil y Leszek traktatow / cziowiekiem y sam spokoyn
bedac. Siezdzia sie w rownym obadwoy pocztie Senatorow / y Dwozan pod nas-
moe miedzy taboami / na to samo rozbity. Był też nim y Konrad. Tam dosta-
tecznie z obu stron namowilosy sie / za pilnym staraniem Troona Biskupa / do
vgody przychodzą. Henryk aby prawa swego / iesliby ktore miał na Kieństwo / wy-
rzekł sie. A tak obadwoy sobie nigdy na potym dobr / y mawności swoich / nie
latnąc przyrzeka / a pożytkow / dostoięstwa / y wśelactch trzywd swoich / w
zatenimie przestrzegac / y bromić z obu stron obiecują. Zaprosil potym Leska
Henryk do Krakowa : gdzie go wczęwie przyial / przez ośm dni czestował / raczył :
y tak on w nieprzyjaźni przysiacharosy / przysiaćciem obiachal. A o Marku Woie-
wodzie / iakby z niem ościsło sie namniey nie me pisa : ale podobienstwo że mu
Leska Henryk był przednal. Gdyż po śmierci Leskowej na Lelczyey Pana no-
wego siedzial / gdzie strone żony y syna Leskowego / potężnie trzymal. Tegoż
czasu y wielka Polska rozruchow / y wojny domowey nie wśia była. Abowiem
Deonoro syn Władysław Pławacz / lat zarastywama miedofedłszy / za podusze-
niem y namowami rownych sobie młodsizow / wypzac ję z opieki stryia swego
Władysława Łaskonogiego siłowal / y aby go państwem rowno z jobą wydzie-
lił / koniecznie mu dotuczal. Lecż gdy mc otrzymac memogi / zebralosy nieco lu-
du tajemnie / Kalisz zamek opanowal. W czym bedac obwieśczony Łaskonogi /
wskot z chlopoy rownie y z slachta do Kalisza przypada / a zamek na długie obleże-
nie nie opatrzon / oblega. Już duma piezmańtego dochodźisz obleżenie / gdy zbys-
wac żywność obleżonym pocztio. Przetoż lud zameku broniacy / zdrowe wyście
wymowalosy sobie / zamek / oddać. A Pławacz z siedmna tylko ojob / nocą do Leska

Ton herbu Wy
farw aho Swien
bady gzi odjor
Wien.

Католическая
Бюрография на
Азиатско-Пол-
Юге

Dubnia rječ4.

Woſſen wir nicht
 ob nicht
 dieſelbe Perſon
 ſey.

Waldessee
Piscus Salis
vbi est.

Strasław Sp.
1785 Biskup
Włocławski

Syberyja wło-
tego Cesarza do
Syberii wysła-
ną.

Dobryń dąro-
wano Krzyżo-
wcom

Dąrowski
Krzyżowcom

Rok 1228.

Czerwienko.

Włocławski
mek Krzyżowcom
dąrowski.
Biskup o sy-
berii dobra swo-
je oznajmienie dąro-
w.

Sogelsang 300
mek.

Toron.
Kozłowa.
Chelmino.

y ob Grzegorza dziewiątego Papieża potwierdzone były: którem i tu wiernie y prawdziwie przypisał: abowiem czlowiek pobożny / wczony / y wielce doskonały / Scamławo / boży / megdy Chelmuński / teraz Warnuński Biskup / w starych ie-
ksiegach / Niemiec kim językiem pisanych / y na zamku Lubawskim zachowanych / wymacawszy z plesney prawie osuszył / y mnie ich do przeżywania wyczył. Same abowiem wstawy / przywilejem / y pieczęciami Koronnemi warowane / częścią lat starożytności a niedbalstwem naszych wproch obroczone / a częścią od samychże Krzyżaków / wmyślenie zatraczone / zgineły. Fryderyk wprawdzie wrogo Cesarza przywilej ze złotym zawieszeniem lepiej znać / niż Krzyżacy chcieli / którym przywilejem Cesarz potwierdził im / ośiadłości ziemie Chelmuńskiej / y cobykolwiek po-
eym rościć mogli z Prusaków / wiec y te maletność / którą im Książę Mazowie-
ckie Konrad jeszcze dopiero miał dać / między Pruska ziemia a nowym Mągrab-
bstwem syroko leżącą. Jakoby to Cesarz miał kiedy zwierzchność abo pras-
wo iakie w krainach onych / A teś dzierżawy między ziemia Pruska / a nowym Mągrab-
bstwem leżące / lub to ona Kujawskim lub Pomorskim jest powiatem / nie dał im Konrad. Dobrynia tylko / co się tknie ziemie Chelmuńskiej a Mazo-
wiska / prawem dziedzicznym z pozwoleniem żony y synów swoich / wstąpił im był. Żona tedy jego była Agaphia Ruska / abo raczej Agatchya / gdyż Rusacy th. prze-
ph. wymawiają: iako to na przykład / Theodora / żonę omi Phedorem : Of-
nasy zwali ją: a była Córka Swientosława Książęcia wyższej pomienionego. Przy-
dał tymże Krzyżakom Guntysz Biskup Płocki / po Gedeonie mało przedtym o-
brany / wieś z Wyspą wielką w tymże tam powiecie: przydał y dziesięcinę / do Bi-
skupstwa swego należącą z tych gruntów / które rolnicy narodu Niemieckiego za-
wali. Wiec y Kapituła Włocławska prawo swoje wyszła / które miała na wieś
Wysin / onimże darowała / nagrodę za to pewna od Konrada otrzymawszy. Co się
działo w roku 1228. Słusnie tedy opisać mamy imioną y porządek świadków /
przy których obecności / na brzegu Wisły przecięto Płocku te rzeczy odprawo-
wano / y przywilej pieczętowano. Naprzód Michał Biskup Kujawski / Mistrz
Archidyakon / Mistrz Jan Dobrosław / Mistrz drugi Piotr / Kanonicy kościoła
Płockiego: Gotard Kanclerz / Grzegorz Podkanclerz / Jan Opát kościoła
Wojciecha s. w Płocku: Wacław Opát / Gerárdy Probośz / Piotr Przeor ko-
ścioła Czerwienkiego: Bogusław Woiewoda Mazowiecki / Grabia Arnold /
Cetegi Sędzia / Abram Cześnik / Marcin Stolnik / Wie Kascelan z Płocka /
Maciej Kascellan z Kaczka / Seguta Stolnik / Barta Podkomorzy / Wojciech
Kascellan z starego Włocławka. We dwie lecie zaśie potem / przydał Konrad /
zamek Włocławski / ze trzema wsiami. Tymże Krzyżakom z osobna Krystian Biskup
wstąpił wszystkich maletności w ziemie Chelmuńskiej / od tegoż Konrada darowi-
zną rozietych / krom dwu stu plugów a pięci folwarków / podał sobie taki wy-
mowitelski: to jest / że od każdej z osobna pluga korzec żyta / a drugi korzec psenicy /
ze wszystkich Chelmuńskich gruntów / co rok onemu y potomnym Biskupom tame-
cznym / według wstawy zsyłować mieli. Trochę o tym inaczej Długos pisał: wsi
która i wiatry starożytnych pisał y Przywilejów / do Biblioteki królewskiej już po-
długosiu za mojej pamięci z Prus przeniesionych / których przykłady wypisane
w księgach darowych / na zamku Chelmuńskim / y teraz jeszcze zostają / wolałem
chwycić się. Tak tedy Krzyżacy w Dobryniu napierwszy za sprawą y rzędem Kon-
rada Landzberczyt / przez Hermana z Salce nad nim przelożone / y Mistrzem
mianowanego ośiadłszy / Polaków y Mazurów bronić / a ziemie Pruska poganom
z mocy wydzierać / chcieli się podzielić: zaczęli wskot pierwszy zamek w ziemie Chel-
muńskiej na brzegu Wisły wywiodłszy / językiem Niemiec kim od śpiewania pra-
go / Sogelsang nazywają. Z którego zamku za pomocą Mazurów / y za kupie-
nem się do nich zerząd ludzi wolnych / pobożności sama do rozszerzenia Chrze-
ścianstwa wzruszonych / poganą najeżdżając odgraniczać / y na przemiany grun-
ty y maletności ich / niszczyć y pustoszyć poczęli. Potym Toruń / Ryżembek / co też
Praburę zowią / temu zamku y miasteczka co przedtemy / w niewiele lat warun-
kami obwiebli. Rogów / co Rogoznem jest Chelmino / wiec y niektóre inne ma-
le-
ności

ności od Poganów obwarowane / abo też opanowane / gwałtem pod się podbi-
li: y tak za nie długi czas o wielką potęgę w onychże krajach przysli. W obrocie
tychże czasów / Fryderyk Cesarz z moskij stroną przecierając / a splondrowawszy zie-
mie Włocław / zaledwie od Grzegorza dziewiątego Papieża przyciągnięty / woyny
do Turcji podał. Gdzie acz nie pamiętnego nie sprawił / jednakże Jeruzalem przez
kontrakt od Soltana otrzymał: y tytułu króla Jeruzolimskiego / zwykłym cere-
moniami y obyczajami dostąpił. Stąd zaraz przywróconego rozruchy Włocław
zasiły: te wprawdzie spokojnie on wprzeł / ale Jeruzalem w rychle
potym utracił. Tytułu jednak królestwa tamtego potomkowie /
wiec y successorowie jego / y potym zażywali.

Syberyja wło-
tego Cesarza do
Syberii wysła-
ną.

Syberyja Cesarz
Królem Jeruzo-
limskim.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi Osme.

BOLESŁAW Wstydliwy.

Amniey zgoła powagi ani zwierzchności
swoicy nad infemi Książcy Polskiej nie wywiał / iako
Monarcha / Leszek Biały: ani ten nad jednym / tylko
nad ludźmi dzierżawy własney / rownie z drugiemu wia-
dze swą rozposiadał: co iesli z gnuśności jego / czy z
poruch królewskiego / czyli też z tych przyczyn obudrou
pochodziło / nie pytam. Atoli po śmierci jego wielka
rojnica y potrozenie nastąpiło: tak iż rojdzę najwyższ-
fey / y Rzeczyposp. społeczney Polskiej / zaledwie przesła-
deczo stawał. Abowiem gdy Leszek zmarłego syn Bolesław barzo młodym be-
dąc sprawować Rzeczyposp. sam przez się nie mógł / wposledzić go Książstwem
wprawdzie nie zdalo się: ale zaś opiekę nad nim społecznym wyszłach y jednostray-
nym zezwoleniem / postanowić nie można: a to dla niefortności moich / z
rych jedm bratu Leszka meboszczę Konradowi galac / opierunem go bydz słu-
sny / iako stryja dzieciniego / konieczna wdać chcieli: drugich zaśie wietrza do-
bze część spólnie z Grzymysławem Bolesława pozostalego matką / y z Markiem
Krakowskim / a Patostawem Sandomuskim Woiewodami / złośliwych obyczaj-
ow Konradowych mienarodzając / y okrucieństwa jego bojąc się / na Henryka Bro-
datego Książę Włocławski / opiekę dziecinną y rzady Książstwa najwyższego / zacię-
gali. A temu obadwaj om / na rozśadek y zezwolenie jednostrayne Panow / Sey-
mujących nie zdając się / przez gwałt y woyny / iakoby łupieży iakiej trasunkiem
narcaconey / państwo dochodzić odważyli. Zaczyn obadwoie stronie / wielkie
wojła sposobiwszy / do ziemie Krakowskiej wtargnęli. W zamku Krakowskim
przechywała Grzymysław y z potomstwem pospółu: Henryk zaśie wietrzę ro-
zeczach nad Konrada zażywszy raczności / rozparty żyćliwoscią Panow Senato-
row /

Monarcha
wstępną.

Strony opieki
y zezwolenie
na R. P. mego
da.

Wojna zewne-
tna między
Henrykiem y
Konradem
Krakowskim.

roro/ dwa nowe zamki na przedce wystawili: jeden nie daleko miasteczka Stalcy/ na pagórku nad Prawdkiem rzeką / wydalym/ a drugi w Niedzboja: też zamki po-
 tejnym ludzi warunkiem opatrzył/ aby z nich moc groatowa strony przeczo-
 nej zbudac/ fraie tamte pod władzą swą zatrzymać/ y nie latwie od dzierżaw
 swoich odpręcony mogli bydzi. A Konrad zaśie w ten sposób takom przedtem po-
 wiedział z Henricy Krzyżakami rzeczy postanowiony/ na zbuczeniu nowo wy-
 stawionych zamków/ a na wyrzuceniu warunków Henrykowych/ w których na-
 dzieie Bratowianie onemu sie przeciwili/ rosyłto sześciu pośladał. Przetoż na
 dohycanie zamku Stalskiego puscił sie. Wyiejdza przeciwko niemu Henryk/ y za-
 raz bitwie daie. Gdzie między wielką obustron pobitych/ Przemysł syn Konra-
 dow/ w pierwszych pułkach woinacy/ padł dusie pozabawiony. Tym przypad-
 kiem niebezpiecznym przestonany Konrad/ odwrot uczynić kazał/ y iako zwycięzony/
 z placu wlechał. Wszakże nie długo potem do drugiego zamku wojsko wiodł/
 chcąc murem zamurować/ y fortunę zamienić/ a z odwieśionej zeli tamże sie zaraz
 otrząsnąć. A wszakże y tam dosiedli go Henryk/ y wsi Worczyńska śródlinowey
 iesze poraził. Pogromiony niedzboja y gory bliskie wkończył/ a zamtad do Ma-
 zowia/ dla polatania wojska wstąpił. A Henryk dostatecznie zwyciężonym go
 bydzi rozumiejąc/ ktemu na żmie blisko następującą pogladając/ aby dacie we-
 dług czasu sie wbie odprowić mogli/ wojsko rozpuścić. A sam bezpiecznie z tro-
 cho dworzan swych/ w kraju Bratowskiem przebywał. O którym/ od zyciowych
 sobie/ dowiedziawszy sie Konrad/ z niebaczka z ludem gotowym przypada. Hen-
 ryka wewsi Spytkowicach/ nabożeństwie dawiacego sie/ porzwa/ y do Ma-
 zowia wnośi. Co gdy dano znać synowi Henryka poumanego też Henryko-
 wi/ co przedzy/ iat moze bydzi naprzedzie/ dla rosywobodzenia oycy wojsko spisu-
 ie. Ale Jadwiga niewiasta swientobliwa/ iako duchem zaraz z razu Proroczem/
 rosyłto przewiedziawszy zamysły one o dochodzeniu Księstwa mejowi gamla/ tał
 rozważając y na ten czas wopłkwy skłut wojny/ lituac Chryścianistey a przy-
 rodney krwie rozlana/ nad to boiac sie dalszych wcirow/ y nieprzyistoynych zło-
 sci/ ktore za wojnami pochodzic zwyly/ co przedzy zapasdz kaze: a wprzeczając
 syna swego zaciagi wojenne/ do Konrada na Mazowie wprzeczając: tamże pojar-
 zymuacy sie nieprzyistoyney ze wnetrznę wojny/ miodrościa swą wgaśia. Jey
 abowian proszani/ y dowcipnym rozważaniem wzruszony y wbiagany Konrad/
 Henryka/ y rosyłte inie woznie wypuszcza: ktemu dyle wnuccze Henrykowe ob-
 Henryka syna tego zplodzone/ synom swoim Kazimierzowi y Bolesławowi/ w
 stan maziński zarcza. A Henryk opiet nad Bolesławem y rządow Księstwa na
 wyzkiego tamże sie odprysiac niuiał. Od tychże czasow Konrad/ nieobrac
 na odpor Grzymisławowi/ umieniem Bolesława maio Polakom rozkazować po-
 czai. Czoz czasu Przemysł/ abo Drotarus Krol Czech obumarlisy/ Wacława
 syna/ iesze za żywota koronowanego/ na stoicy zostawil. Ani w wielkiej Pol-
 sce też czasy/ spożyne bydzi me mogly. Abowian Łaskonogi Władysław/ po
 stapieniu od obleżenia Vscia zamku rosyłte pominionego/ y po odiezdzie wietka-
 mu poddłym/ nowy lud zebrałszy/ y w posili od samsiad nazyzone zamogly
 sy ppraconych mianności dochodzić/ y krwi mioduney syna bratniego weto-
 wać wysyła. Nie gorzy y tamten/ chociąz w merownym poczcie (gdyż posili
 w podgrę nabyte rozpuscił by) chcąc dac odpor stryowi/ wyiejdza: gdzie du-
 jności przebie/ zwycięstwa rozburzony/ barzicy letkomysline a mizeli mejne lud
 do boju siłue: zaczym w pierwszym potkaniu zbity/ y rozgromiony/ żywo wrace
 jerylowie wpada. Wszakże po małym czasie folze strażey wznowy pierzchnął/ y
 tat do Swientopelta swagra swego wkończył. Ktoż on nie tylko w lud opatrzył/
 lecz y sam z nim na one wojne iachał. Na pierwszy tedy wstep wojska Płowacz-
 owego me dusiac Łaskonogi swoim/ o których wiedział ze Płowaczowi przychy-
 lity byli/ niechcąc wojny pokusić (chociąz wdaia dudy iakby miał bydzi pora-
 żony) wiejdza/ y do Raciborza do Kazimierza Księcia wstępuje. Gdzie gdy na-
 czwarty rok białat sie/ y gdy do niego w mienalej liczbie Wielkopoleanie/ kto-
 rzy abo iuz sobie z Płowaczem testmili/ abo długow uchodzic/ y za mife występli

Karamia

Karamia sądowego boiac sie nadchodali/ abo mu też zysliwość swoje przez posly
 opowiadali/ z wielką znowu dusznością o dochodzeniu państwa przyniesliwac
 poczał. Ale go fortuna w samym pochopie odbiegła. Zbowien zaciagnęły lu-
 dzi garść miala/ Gniezna/ je przed nim bramy zamknio/ dobywać wielką mo-
 ca pokusiał: bedąc też nadzieie/ ze nie tylko mieszkanie jami/ ale też y wiele ludzi
 innych/ a nawet samey flachty mialo co odpaść do niego. Lecz gdy daremnie
 dwa miesiąca nad obleżeniem Gniezna trawil/ a żaden w onych czasach do nie-
 go sie nie ozwał: ktemu posyłałszy je Władysław Płowacz z Swientopelkiem
 swagrem/ y z wojskiem potężnym następując/ porzucił obleżenie/ smetny na-
 zad obiadat: a nie długo potem straszkami strofłany/ we Grzędzie z swiatem
 sie rozstał/ a w klastorze Lubieńskim abo (iako dudy chę) w Raciborzu/ grob
 zalegi: człowiek dla żądze wsteteczney/ y dla sprosiny obyczajow/ ludom swo-
 im omierzły. Tenże Władysław Stopiński powiat w Pomorzanie/ y pze gnu-
 śność swoje/ abo też pze zatrudnienie wojny domowej w: cil/ od Edwarda
 Krola Duńskiego/ ktory macti swej narod do Księzt Polskich przytaczał/ moca
 podbity. Tak wprawdzie długof/ me wśedzie zgadzając sie z sobą/ pape. A na zas-
 czegom z innych Kronikarow w tej mierze dosiedł/ wysłey w Kazimierz nat-
 łnąc me przypominalem. Wszakże pod tym też czasem namieniona czesc Pomo-
 rzan/ harde y surowe panowanie obcego Krola spzytzywly sobie/ do Swiento-
 pelka Pomorskiego Pana/ czyli Księcia/ odpadła. Żadnego tedy potomka nie
 odumari Władysław Łaskonogi: przetoż po śmierci jego/ rosyłte Wielkopol-
 skie krainy na Płowacz spadły. Doczytne sie iednak/ ze Bolesława Łęsta Biale-
 go syna/ Władysław (ale iesli Łaskonogi czyli Płowacz niewiedziec) roku zba-
 wiennego 1228. za syna sobie przywołaszcy. Ktozego przywołaszczem przywoley/ y
 teraz w Łosciele Bratowskiem z napisem y pieczęcią samegoż Władysława znaydu-
 ie sie. Płowacz tedy dobrodziejstwu Bożemu porożenie spraw swoich przypisu-
 iąc: chcąc roduetznego znać wmyślu na rozmnożeniu chwały Bożej wyrazić/
 klastor w Doboku Minskim Cysterceyankom wystawił y ubogacił. Acz y
 Wierzbica syn Alimuntow/ meo dobr do tegoż klastoru przyłaczył. Tenże Wła-
 dysław/ iako długof wspomina/ Łoscioł Gnieźnieński y Poznański/ nad to wsi y
 miasteczka onymże Łosciołom nadane/ y ktorzychby potym moglo sie przyczynie-
 od rosyłtych cizarow/ podatkow/ y obowiazkow żarzetom należących/ wolno-
 scia darował: a do tego z prawa swietckiego/ ktemu bytoliwiec w miennościach
 Łosciołnych mieszkawali/ rosywobodził: tat i am do Starost am do Woiwod/
 naostatet am do samych Księzat y Monarchow/ me mogł ich nite pociągac.
 Chociąz przedtem powiedzialem/ ze tej wolności rosyłtey Policze Henryk/ arcy-
 biskup/ na niezdie głownym wyieđnal był. Pozwoli ktemu pominiony Wła-
 dysław Gnieźnieńskiemu Arcybiskupowi/ y Biskupowi Poznańskiemu pmiadze-
 kować/ y swierz w puszczach y dobrach Łosciołnych łowic. Co przedtem Krol Ks-
 zecia niomu wolno nie bylo. Wladro/ Krolis wies wielką y mienną/ Sultow-
 wem pietwoy rzeczona/ teraz miasteczkiem iest/ Biskupowi Poznańskiemu baro-
 wał. Ktoza wprawdzie szodroblwość wielką mu zardosc/ a ostre zaś y harde
 panowanie me miniesia mienawisc w rosyłtych mienal Potematorow ziednaly:
 tat/ i rosyłcy na wygnanie tego spzyśiagily sie/ Henryka Brodatego/ o kto-
 rym wieđzieli ze dla zdiady y ran podutych w Gajowie Władysławowi w gło-
 we był nieprzyiacielem/ przywoływali: ktore mu sielce y rosyłte władze zaraz w
 moc oddali. Jakoż me sinat Władysław przeciw Henrykowi z walnym wojs-
 kiem nadchodzacemu/ stawic sie: zwatpiłszy o potedze swojej y przychylności
 żołnierzy. Przetoż Bnin/ y Strzem zamki/ me do końca obionne popalilisy/ a
 Gniezno potężna obrona obwarowawisy/ do Swiantopelta Oycy żony swej w-
 ciela. A Henryk snadnie rosyłte zamki y miasta opanowawisy/ Bnin y Strzem
 z pożogi pobudować rozkazał/ miesca co potrzebneyse warunkiem dobie opas-
 trzył/ y Bozywoia wnuka swego z corti Adlady wrodzonego/ syna Margrave
 Morawskiego Dypolda/ nad onemu przelożył. A sam wojska ostatet do domu na-
 zad odwiodł/ iesliż wojna iak domowa owarowaw/ czyli dla weteranow opaci

Bolesława

Gniezno obleżo-
ne.Władysław
Łaskonogi
Śmierć.Pomorski
Stopiński
Konec z 1228
Konec Swiento-
pelka obywatel.Bolesław wstę-
pił od Wła-
dysława z 1228
na przywołanie.Kłoster Olo-
bocki.
Gnieźnieński
y Poznański
Łosciołom woli-
ności y praw.Przemysł
Konec z 1228
Konec Swiento-
pelka obywatel.Krolia Bnin
pomiędzy
no.Wielka Polka
do Henryka
Brodatego
odpła.Bnin Strzem
zamki palone
z 1228 pobudo-
wane.
Bozywoia
Henryka z 1228
z 1228.

Klasztor pądzki

Dzięk.

Tatarskie Pol-
sko pustosz.Sawichost spasi-
leny.Sandomierscy
dobyli.Klasztor pądzki
wielki wylupili.Tatarskie do
Sandomierza
pustość poci-
gli.Tatarskie w
Turkii nańch
rozgromili.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.Wielkie poci-
gli.

Kiem dżiesięcin metkorych/podmiesli. Broniszy też Grabią domu Wientawy/ który
za herb Barwoli lech nośi/ we wsi swoiey oyczystey Gosdzikowie w Poznanskiej Dy-
oceszey/ tymże Cysterceyanom klasztor wystawił/ który Paradyfiskim zaraz na te-
czas nazwany będąc/ y podsiadziem tymie przezwiskiem słynie. Wiasc też nie tar-
dalece przedtym Jwon Biskup Krakowski w Brzecku pięć mil od Krakowa nad
Wisła klasztor postawił/ Nimchy reguły Piemonstratenkiej w nim osadził/ a na-
ictności y dżiesięcinami dostatecznie spąnoszył. Nastąpiły potym nieszesne cza-
sy/ które wsiytkie Polste/ gestem zewnetrznemi wojnami y rozruchami przedy-
włokatano/ okrutnych Poganow orzeżem żarliwym iako nowomę powodziła/ i-
ka do końca mizerne zwacthly/ y pustoszyły. Tatarowie abowiem/ w kraj iakom
wysley powiedzieli/ ziemie Ruska poplonidrowawszy/ y wielką częścią pod mę-
swoie podobno/ roku 1240. wielkim zastępem do Polski w ziemie Sandomir-
wotargnuli: a spaliwszy zamek Lubelski/ wsiytek powiat tamieczny aż po Wip-
te/ długo y feroko okrutnie pustoszyli: potym Sawichostki zamek na brzegu Wi-
sly postawiony zapalwosy/ do Rusi odwrócili: tamże na miejscu bezpiecznym
plon mierzmierny zagnawosy/ y diapież Polski zabrawo pozucawosy/ znorow do Pol-
ski pod june wderzyli: gdzie przelachawosy Wisła lodem opietę/ Sandomirza przez
moc dobyli/ klasztor Pokrzywnicki wylupili/ a w obudow miastach krom mie-
szczan mierzczona rzecz ludzi rozmaitych/ tam dla warunku zbiegłych/ spoline z
Nimchami do szedru pobili: postępnąc zaś daley przez Wislice/ krom wsielkiego
odporu aż do Skarmierza przeszli/ siedmna tylko mil me dojeżdżając Krakowa.
I tamęd tedy na początku wielkiego Postu nabrawosy rozlicznych korzyści/ a i-
dżi rozmaitych lat/ y pięć oboiey/ w trofi nawiazanych/ na tpirale bydlę pad-
przed sobą/ odwracali. Przebywał pod ten czas Bolesław Książ z matką i sio-
w Krakowie/ me smierząc przeciw gestey moście zastępowo Tatarskich/ orzeżem sta-
nąc. Aż Włodymierz Woiewoda Krakowski ludzi meco zebrałszy w po-
za odchodzącemu puścić się: których w Turkii wsi mule od Polanica na sta-
wisku opadłych dobachawosy/ z niebachką okrzyknie/ potrowojonych y magia/ pa-
wa z dumnych bije/ y wielką fletkę pierowu w okrutnikach sprawuje. Wiat co-
bachawosy potym Tatarowie lud niewielki Polaków/ śladnie gestym zastępem
niewielką garść nasych w boiu strudzonych/ częścią pogromili/ a częścią ro-
mili. Nie pokusali iednak daleko zaganiać się/ bojąc aby gdzie na zasadzki natknę-
nie wpadli. W tym gdy bitwa wiedli z Woiewodą Tatarszy/ lud Polski porw-
ny potargawosy na sobie lub porzawosy powrozy/ do lasow bliskich rozbiegli się.
A Tatarowie fletka swoia przestraszeni będąc/ aby ich wietka mocą me ost-
Polacy/ w dorywczą y nieporządnie wynykając się/ a rąnch y chorich na miejscu
odbiegając/ me daleko Sierzechowa w puszczy wielkiej Serzemechu/ do kuku dnu
przypadli byli: chcąc takim fortelem pogoni omamwosy za sobą zawabić. I tam-
tad potym do Rusi się wrócili. Gdzie me długo zmieszawosy/ y nie rownie woj-
sko sroższe zaciągawosy/ iadem zapalczywości napuszeni/ znorow wpadli do P-
li. A dwa dni pod Sandomirzem stojąc dla wietkiego opustoszenia/ na dwa
żagony wojsko rozciąli: z którego część plondinacą z hecmanem swym Baga-
danem w Leczyckę y Anarowską ziemie zapuścili/ a ostatnia część z nawojem
Carem swym Batem poszedł/ ziemie Sandomirskie okolo rzeki Kamioney/ a ete-
mu Jike zamczek y miasteczko Biskupa Krakowskiego/ zmieszyla. I radzie/ Du-
goś powiada/ droge me daleko miasteczka tego leżąc/ gościnnem Batęgo na-
zwano było. A chociaż w Kromie Węgierskiej piše Bonifimius/ że sam Baty tes-
ni czały z wojskiem ogromnym do Węgier wtargnął/ a Peta z częścią wojska w
Rusi przeszedł wyprawiony Polste pustoszyć/ zład potym iakoby przez Słasko y
Morawy do Węgier przepadł/ z Batem się złączać miał: Wszakże wiadoma
1303/ że Tatarowie z Batem y Kaydanem hecmanami swymi/ uż byli na ten czas
ziemie wsiytkie Węgierską y pogranicze iey Kasycany/ Bosnaki/ Karmaty/ y Bul-
gariya/ przez trzy lata wstawicze krwio a pożoga wyniszczyli: król Bele pora-
zili y as w Walnacy zagnali. A w tym Potentaci y szlachta Krakowskiej y Sen-
domirskiej ziemie/ me cierpiąc tak okrutnego a widomego lubej oyczysty pustosze

nia: nie

nia: nie cierpiąc wśledało zajątego zeliem nad rodzicami/ zonanu/ y nad koch-
nemi dziećmi swoimi/ których abo pogańska nęka mizerne zabijała/ wiozala/ y
w bzydku niewola zabierała/ abo wśledało niewolę głowa wczirwy stan pa-
nielski w oczach rodziców żalostnych gwałciła: nie cierpiąc wsi palema/ mizer-
nia własnych domow/ burzenia kościołow świętych morderstwem spoczo-
nych/ wśledało zniżaniem/ a krwio kapłanów spłotanych: naostatet nie
mogąc patrzeć na Boskich świętości rozrucenie/ me mogąc na fromotne swoie-
toblwego ciała Chrystusowego podeptanie/ fletka przy tym w Turkii w nich w-
czymona pobudzeni/ zebrałszy się orzeżem/ Tatarom ku Szydlowcu do wsi Ch-
mieleka zajeżdżają: to odwaga/ aby abo porażili/ abo też ciała swoimi drogim
do przesłania w kraie dalsze zburtowali. Tatarowie skoro nastąpienie Polaków wy-
rozumeli/ wśtok wojsko na dwa wśce spawosy: z których iedni z wielkim krzy-
kiem/ wedlug zwycięzaw swego przeciwko naszym lecąc/ krwawo bitwa wzruszali: a
drudzy na zasadzkach opadły/ rychli siwy ratować/ pędzali. Nasy zaś/ z ich
niewiele było/ w ieden się punkt spawosy/ razem w boiu czynili. Lewe strzydło
Krakowianow Włodymierza Woiewody/ a Klumena Kastellana Senatorow
Krakowskich/ słuchalorawo strzydło Sandomierzanow też na siwy Senatow-
rach na Pałostawie Woiewodzie/ a na Jakubie synu Kaciborow Kastełanie po-
legalo. Trwał boi rzeżowy godzin kilka: naostatet Tatarzy pogubwosy wiele me-
żow walecznych/ obronnie pchodząc ku zasadzkom wstepu: nacierają nasy
tym rzeżwiey/ wniwecz uż zwyciężonych rozumując Poganow. Lecz gdy przy-
šlo na zasadzki/ tam dopiero poznawia się bitwa. Nastąpiło świeżych Tatarow
me nadrażone pultudac pomoc zemblonemu y rannemu Pogaństwu. Nasy pier-
wemu powodzeniu wślac o nich się przedsię wderz/ chcąc abo całe zwycię-
stwo odnieść/ lub za oyczystę miltę trupem na placu poledz. A wślatę hecma-
now pozbywosy/ a mierznych walecznikow wielu straciwosy/ w drobny poczet obro-
cen/ ył chudzieć podają: a lasami zakryci/ y wiadomością przestokow wśparci/
zaledwie zdrowo wśli. Na placu polegli między innymi tych imion przedmiesz-
ludzie: Krystyn Sulkowicki/ Wojciech Stepocki/ Mikolay Wroński/ Zameta/
Grąmbina/ y Sulstaw. Dzień potrzeby oney był 18. Marca. Przez wśytel czas
bitwy oney siedział w zamku Krakowskim z matką Grzymustawa/ y Kunegunda
maizonka ostrożnie Bolesław Wśtydlowy. Lecz obwieśczone o fletce nasych/ ze-
brałszy się ze wśytym na przedce dworem y zbiorom/ do Węgier do oycy żony swey
wchodzą/ Krakowskiej y wśytkiej Polstej obronie me duszając/ ktemu w okrutno-
ści Pogańskiej me przesilenia me bacząc. Wślatę obaczawosy wietky iefce tłum
tegoż pogaństwa ziemie Węgierską pustoszący/ wśad na granice Polstej zcofnaj-
się: y tak w Piennie zamku nad rzeką Dunajcem/ me opodal miasteczka Saca/
pod Wśezady gorami wystawionym/ do mekad przebywał. Przykład wśiorosy
z Książecia/ wiele ludzi zwłaczają maletnych/ częścią do Węgier/ a częścią do Nie-
miec odesłło. A co podobnych zasia/ w lasach/ w gorach/ w trzcinie/ y w blo-
tynch glabieliskach siła zakrytych siedzielo. A Tatarowie ze zwycięstwa pod
Chmielekiem wśietego triumphując do Krakowa wypadli/ wybaczawosy że to
miasto głowa Polski/ y gniazdem iey Panow/ bylo. Gdzie odbiegło tylko pusztę
nadiachawosy/ ogniem wniwecz palili. Tylko co kościoła Jendziana s. dwiema
dużemi wieżami opatrzonego/ a na przedmiesciu onych czasow stojące/ zebrały/
medolejni/ a chorzy/ którzy tam dla zakrycia zlezi się byli/ wielką liczbę pogaństwa
blisko pod ściany podchodząc/ z gory pociskami zabijając/ obronili. A meż Tata-
rzy na dobywaniu kościoła trawic czasu mechcieli/ ochramiac/ aby się ty czasem/
wśle krany postrzegły me zmocniły/ abo wiet me rozbiegły/ y w kociach me za-
kryły. Ale na Słasko co przedzy posli. Tam gdy na Odze rzecę mosty zrucone być
obacz/ spawosy na przedce tożsę rzekę w Kaciborzę przebyli. Dalszy brzeg rzeki
osiadł był w niewielkim poczie ludzi Mieczysław Kaciborski Książ/ syn Kazi-
mierza. Ten na pierwsze wśce Tatarow na brzeg wśiadł/ a wielkim pędem wde-
rzwosy/ znaczny pogrom w nich spawosy: wślatę gdy wojsko drugie co rychley się
przewozem/ a drudzy pławem (gdyż tak samych iako y z Bachmatow ich plawa-

A a

cze dobyły

Polacy od Tatar-
ow w Chmiele-
ku porażeni.Wielkie poci-
gli.

Piennia zamek.

Tatarskie Kr-
low spalił.
Kościół Jem-
dzia S. obro-
mow.

Słasko plondra.

Ciała Henryka
w jego żłobku
nie y pogrzeb.

Majne serce Ja
dowi Ksiezcy.

Andrzej Ksiezcy
w.

Bolesław Ksiezcy
w.

Alimunt z Rusi
Ksiezcy.

Tatarowie Pol
Ksiezcy.

Konrad z Rusi
Ksiezcy.

Stefan z Rusi
Ksiezcy.

Konrad z Rusi
Ksiezcy.

Głód w Polsce

Henrykowie między trupami znalezione / y od Anny żony jego po znaku fęści pal-
cow w nogi lewey rozsznane / z mektorem co przedmieszyli ludm do Wrocławia
przywieszono: y w klasztorze Jakuba s. od same działożony / a od Anny żo-
ny tego do budowania / wczynie pogrzebiono. W latemata Jakubowa / tóra
obronie klasztoru Trzebnickiego me duszając / do Krosny se wosyttemi / Mmstam y
z Anna synowa przed wtargnięciem poganistm zicnala byla / nie na obronę
porażka / ani na śmierć syna własnego nie rozdrygnela sie. Orosiem gdy Mmstki y
synowa tej rzewnwie śmierć ona opłakiwały / łagodnie ich samaż cieszyla: y na-
mney niezmiennym obliczem Bogu dzieki oddawała / że za swietym zdarze-
niem swoim / takiego syna spłodzić tej przyczyn / tory za żywota oddawać tej ro-
felata wczynie / w posłuszeństwie y pobożności mgdy nie wstawal: a naostatek
dla wiary / dla domow Bozych gwałceni / y dla poddanych swoich miszenia / du-
se ochotny posyłał. Pisa y co / iż iakoby Henryka / gdy woysko z Legnicy przecio-
poganistwu wywodził / duży kamień z wierschu kościoła Panny naszwieszył przed-
nim tęp wpadając / o mały kas nie zabił. Co za znak nieszczesliwy było było po-
spolstwo. W tym gdy Henryk Pobożnego zabito / Bolesław Wstydlwego ro-
dać miłko me było: a miasta / wsi / miasteczka / w pustki a w dym żalosny posyłał:
wnet Krakowska y Sandomirska slachta / bojąc sie aby Pana y wrzadu dlugo nie
miało co gorkego nie przysła / w rade zasiedli / Bolesławowi Lysiemu / synowi
Henryka zabitego na starfemu / państwo w moc oddał. Ktory ostarfowy Ksiaz-
ciem / zaraz wrzad zalozył y wrzednik poczynił / gdyż wielu z trwogi Tatarskiej nie
dostawało: a Alimunta z Rusi syna Zelisławowego / herbu Gryphora / Kra-
kowskim Woiewoda wdział. Markono było Konradowi Ksiazciu Mazowie-
ckiemu / że onego chociaż najbliżego pomurafy / dalekiego Ksiezcom posiano-
wano. Przetoż z Swientopelkiem Ksiazciem Pomorskim na wiorow ziachat: ro-
przymierze z onym zasiedli / y posilił sobie przecio Bolesławowi Lysiemu wyinogt.
Sam abowiem Swientopelk na woynie z nim wzbraniał sie iachac / infeni tru-
dnosciami / o których niżej powiem / rozerwany. A w tym gdy Konrad na wypra-
wie wojennej bawil sie / Tatarowie z Węgier przez powiat Spiski znouu zabiegi
do Polski czyniac / do Krakowa niespodziewanie przypadli: gdzie ostarfki nied-
ney chudoby Mieskiej wybrarofy / y wiecy ludzi a niż pierwey pozabija-
rofy / z niewymowno zdobyczo znouu do Węgier / przez powiat Oświęcimski o-
desli: a tam trzy lata miszyl. A Konrad Ksiaz dostatecznie na woynie sporządzo-
ny wywodził z sobą posilił Pomorskie / naprzod w ziemie Sandomirską / a po-
tym w Krakowską woysko prowadził: gdzie za sprawę Segory / herbu Topora /
y za pomocą tego krewnych / y opiekunów / szadnie nuafta y zamki wosytte /
przez dobrowolne poddawanie sie wosytte / odebrał. Saczym Alimunt Woiewo-
da Krakowski / z infeni tory strone Bolesława Lysiego trzymali / nie mogąc po-
rownać do dania odporu potędze Konradowej / zamek Skalski z duzym warun-
kiem osiedli. Ktorych Konrad ani dobywać w ten czas nie potęfać / do Krako-
wa iachal / tamże zamek obronę zmocnił: a postanowiofy swe rzeczy / do Maza-
wofa odwrócił. Przypada w tym Bolesław Lysy wyko z woyskiem swoim / y zo-
mierzem Niemiecim pniejnym / chcąc wtowac Ksiezta sobie wydartego. Lecz
gdy zamku Krakowskiego dobywać wsiłue / porozumiarofy sprawę Konrad zno-
wu z wosytym ludem nadciągnal: z którym Bolesław Lysy zetrzeć nie dośmiewa-
iac / do Słaska odwrócił. Ale Konrad pod Skale woysko podemknal. Tamże Al-
munt Woiewoda / widząc że go Bolesław z ratunkiem odbiegl / wyprzedarofy
p. ośba w Konrada przebaczenie / zamek mu poddać. Saczym Konrad w osy-
tacy dostarofy z monarchiey / iż go nakłady wojenne nie pomalu wyszły były /
wnet podatk y dochody meznosne / me tylko na stan mieszy y woyski / ale też na
domy slachectkie y na duchowieństwo / powkładal. A żeby ich proznowanie do no-
wych rozruchow me pobudzało / w naprawowanie starych a w budowanie no-
wych zamkow / z wielkim wosyttem / popolstwo zaprawiac bezprawnie poczał.
Co po takich wojnach / y po wtapieniu Tatarskim / wiece y prze głód niezmierny /
gdy sie wosytli rzecz ciężka y meznosna wdziała / wnet sie stany wosytte Kon-

radowi

radowi na wielką mienawisć złożyły. Wdział on był trafunkiem do Mazowsza.
Tam Krakowscy panowie / iakby go z Monarchie wyrzucić / tajemnie radzo-
mictwoch / z posrzedku siebie dla przesłatkowama Bolesława Wstydlwego ro-
z. 12. A też ten o chęciach y zysliwosci Polakow obronę / uż sie narowocić
gotowal / tylko co Węgry dla ratunku zaciagał. Konrad zaśie gdy sie dowie-
dzial ze Krakowianie y Sandomirzanie serca do niego stracili: y gdy zawietrzył /
że on przywrocenie na Bolesława Wstydlwego / a wyrzucenie na jego strone / w
radu / co napredzy z niepodłym ludem swoim przybieżał. Azatawofy w sobie za-
myśli chytre / Seym w Sarnierzu obrwał. Na ktory gdy Panow y slachty me-
mala liczbą ziachala / wnet co przedmieszych / strone swojej przecionych / pochwy-
tal / powiazal / y do Mazowsza wiozł. Wszakże Alimunt Woiewoda / nad infych
ostrozniemy / nagły przypadł Konradowi / y Seym on w szrod lata niezwoycajnie
zlozony / w podeyżeniu miał / z Sulkonem a z Theodorem bracia swoie / a z me-
mi mektory infy / do Bolesława Wstydlwego w zamku Pienie na granicach
Węgierskich aż do tad mieszkającego / wsi byli. Aleci y poimańcy niewiele po-
tym dnia pierwfego Sierpnia / skotawofy szadź okowy / z Mazowsza nocy me-
pogodney wcielił: y iawnie wosytte popolstwo krajny swey przecio Konradowi
wzburyli. O których narowociu dowiedziatofy sie Alimunt Woiewoda / iak
napredzy przypada / lud zbiera / y z onym go ziacha: y tak spoline Krakow ro-
moc swoje biera / wyrzucił / y z niego obronę wrzednik Konrada / Mazowieckie
go. Wszakże w tej zaraz tropy / y ziona / Bolesław Wstydlwy. Na ktorego przy-
tad wopadł z miasta meznosna liczbą wosytte stanu / lat rozmarłych / y pi-
oboiy ludzi / wosytta / wosytta / y diogeni zabiegająca. Tamże zaraz Panowie
za powodem Piendoty Bialaczowskiego / herbu Odrowas / Burupa Krakow-
skiego / ktory me dawno był po Wstawie Koscielerum wmarlym / iustie obiał /
poprzyściejeme poddaństwa znouu mu czynia. Ktorem zezwoleniem poms-
in / od Konrada na zamkach y miastach osadzeni żołnierze y wrzednicy / dobrowol-
nie Bolesławowi wstepnia. Wszakże sam Konrad w odpadnieniu malych Po-
lakow / y w przywroceniu Bolesława Wstydlwego / wpcamiony / dalekiemu dro-
gami wosyt do Krakowa puscił sie: gdzie widząc że Bolesław zamek Krakowski
w meznay obronie (gdyż Konrad nie miał czasu zbierać woysko) osiadł / oble-
niem go trapić / poczał był. Jednak wiedząc / że oblezenie dlugi czas wosyt ma-
lo / ktemu je ludzi do wojowania w ziemi nieprzyiacielkiej według dostatek me-
zstawalo mu / przetoż koscioł Jendzina s. y zaś Gerzego s. też koscioł / ktory na on
czas przecio zamkowi y na tymże pagorku zbudowany / za zamkiem stal / a teraz
w samym zamku jest / walemi y oropani miasto Twierdze obwodzi: a wosytrofy
sprawę / y wosytte rzad / wojenny / na Bogute slachcia Krakowskiego z sobą prze-
stającego / sam do Mazowsza dla przedniego zebrania y przyczynienia ludzi odia-
chal. A w tym zaraz Boguta wiara zlamawofy / obrone z kosciołow zwozdi / y o-
blezenie opuścza. Konrad zaśie wiecy woyska przybierafy / a Pzenysla Poznań-
skiego y Mieczysława Opolkiego Ksiaz / na pomoc sobie wzyrofy / Litwa ktemu y
Jaczowie abo Jadzwingi zaciagnarofy / w ziemie Sandomirską plondniacy w-
stepnie. Litwa tedy ktory był / wosyt wyszły powiedział. Jadzwingowie zaś / ta-
to mektory pisa / jednego z Litwa iezyla / iednych obyczarow / y wiary iedney
zajrywali: a ku poludniu / na brzegach lasow Litwskich / z Polską o granice me-
strowali. Te kramy nasy Polestem abo Podlasem od podlesnego mieszkania zo-
wiaz: a Rusacy zaś Podlasem / iakoby Podlachami ziemie leżącą miannu. Jakoż
y sami (doloze ta przy Kromerze) Laskam od sąsiedztwa Lachow abo Pola-
kow przezywala sie. Mnafto nagłowmeysze w nich Drobiezyn. Wiarod był chytro-
walecny / serdeczny / a śmierć niezacz nie mazać: a też chytrość wojenna / y wpo-
na porwoczność / wprzod go z wieciey części wyplemia / a potem przez nasy Pola-
ki wosytte wygladzia. O czym niżej powiem. Wawet by y sam Konrad z Maza-
wami swymi / sedou. y n wznal go sobie nieprzyiacielem. Co tegoż Przywile-
pod tym czasie / ktory teraz opisane wydane zrzeczenie potaznia. Ktory i nazycy
ni był mąg choty znaniemtey / Jakub Wchanski Kreyowitap Smeine / y narod

za 3

swoy do

Bolesław
Wstydlwego
na Monarchie
Bułai.

Seym w Sarn-
mierzu.
Slachta y Pa-
nowie Krakow-
y od Konra-
da pochwyteni
w osy-
tacy.

Wawrocenie
Bolesława
Wstydlwego.

Piendota Dy-
kup Krakowski.

Bolesław Wsty-
dlwy wosytte
zlo obiera.

Oblezenie zamy-
ku Krakowskiego.

Boguta obpadł
od Konrada.
Konrad a wosyt
na Bolesława
poddał.
Jadzwingowie
co 12.

Polecie abo po-
dlaś.

Drobiezyn mia-
sto.

Jakub Wchanski
Kreyowitap
Smeine.

Wstępy cnoty
Górków Grabi-
bic.

Jadwiga wle-
waczkę.

Wstępy cnoty
Górków Grabi-
bic.

Wstępy cnoty
Górków Grabi-
bic.

Wstępy cnoty
Górków Grabi-
bic.

Wstępy cnoty
Górków Grabi-
bic.

Wstępy cnoty
Górków Grabi-
bic.

Wstępy cnoty
Górków Grabi-
bic.

Wstępy cnoty
Górków Grabi-
bic.

swoy do tej Samiley/ktorey pomienione Przywileie sluza/ ściagać. Zeszawa a-
borwem nim Konrad/ iż zgodnym zezwoleniem synow swoych wies wolna Słu-
żow/ z niektorými prawoy y przyległościami/ Gotardowi Grabi/ synowi Lukasz-
wemu wiecznym czasem daruje/ nagradzając dzielnosc tego/ że on niejme dosięc y
serdecznie/ z Prusaki/ z Litwa/ y z Jadwignami białe/ siedmiu Panow abo
Książat Jadwignych w boiu pomal/ skrepowal/ y przed nim obecnie stał: z
ktorych każdy z osobna siedmiu set grzywien srebra białego okupował sie. Ale
do przedziwienia narodził. Nieśledzi też o granice z Polakami y z Pannona-
mi Jadwignowie Metanastorow: wiec miewiem ieliż rojm od tych/ y ieliż si-
z camentu/ czy też z tad tam/ przemiesli. Sa ielże ich ostatek przyrzecie Cisie/ na
polowiska h Węgierkich mieszaiace Tych tedy na on czas narodow Książę Kon-
rad/ przeciw Bolestawowi pomysl. Ale ani Bolestaw nie zaspal brome swego.
Przetoy tako ieno mogl woyle co przedzy zbiera: miedzy ktorym byl też Węgrzy:
a zatacharofy Konradowi aż do wsi Szychodolu/ choc z pojezem daleko minie-
sym/ atoli bitwe dnie. Zaprawa do polczesci Bog skromi: spiarowidlow/ey/ a mo-
dy ludzi w bogich zerofad za Bolestawem prosiacych/ miodziernie wysli chaj.
Abowiem gdy sie hic przyslo/ zaraz Bolestaw woyleko litowite Konradowe po-
gromil/ wparl/ y rozposyl: zwoycieja iednat zwoyciestwa barzo skromnie zasz-
wal: ani wieciaacych daleko gonil/ ramnych ropleczy kazal/ a wieznie wolno wy-
puscil. A tej pomierność ona wnet mu z pozyciem przysla. Gdyz Panow e
Sendonierzanie/ ktoryz ielże do czasu onego przy Konradzie upornie trwal/
spolnie z miastoy z zamkami w moc sie mu oddali. Taki Konrad/ co Bystupo-
wi Krakow/ kieniu Prandocie/ wiedzac ze za tego sprawa byl wyrzucony/ dlugo
simercia przegrazal/ to sam staradnie pobity/ do Mowia z synem Ka-
simierzem skromnie wieci: ostatek zas woyleko tego do domow sie rozbie-
glo. A Bolestaw odebrawofy woylekie maletnosci/ pod niebytnosc swoj ostrada-
ne/ do Krakowa narowaca: gdzie z woyskowaniem/ y z niewypowiedzianą wsech
stanow radością przysly/ ośiada. Ale am Wielkopolsce po wojnie Tatarskiej
poboiu zaywali. Abowiem tako zabili Henryka Pobożnego Tatarzy/ syn tego
starfey Bolestaw Lysy/ oyczyste państwo obiat byl: na ktorym zasiałfey/ na pla-
chey y na lud pospolity chieftim bydz poczel: cudzoziemca nad rodaka/ Niemca
nad Polaka/ wiec podlego nad godnego/ przekladal: na swego zly/ skopy/ y ści-
sty/ a na obcego dobry/ hojny/ y rozruty/ tak/ iż cudzoziemce na godności/
y wielkie wzedly wysadzal: a lubiac sobie obcowanie z nim/ do rady ich przypu-
szal. Zatością taka rzecz Potentaty Polskie karmia. Przetoy na hardosc Książ-
ca styska: ze do niego o wzgardę przysli/ miedzy soba/ starza sie: a za powodem
Bogumila Woiwody Poznańskiego/ Czegunda Gmiesnińskiego/ a Chomaska
Poznańskiego Kąstelanow/ y Domorada Sędziego/ co przedzy nań porostali:
zaczym zjazd zlozony w Poznaniu malet/ po Przemyślawy Bolestawa sy-
ny Władysława Płowca/ dobrej natury miodziernce/ posty wypraw ma: a od-
padfey od Bolestawa Lysiego/ onych sobie za pany biora. Obadwoy oni przeby-
wali na zamku Ościm/ ktory tylko sam z oyczyn woylekiey przy nich sie ostal.
Takto abowiem driad macierzysty ich Swientopelk/ zdradliwie im odial byl. Kto-
rzy skoro przyechali/ zaraz im woylekie zamki y miasta odda/ okrom iedne. Prze-
menty: gdyz Starosta tamedzyny przy Bolestawie Lysym mocno sie opieral. Acz-
ci go potym nie dlugo samaj slachca mocą dobyla. Znosil krzywdę/ y wzgardę
taką cierpliwie Bolestaw Lysy/ za rada Jadwigi Baby swoyey: ktora tako przed-
meja/ a potym syna/ od tego państwa daremnie odwozila: tak też w ten czas y
wonukowi zeby maletnosci/ gwałtownie dzedzicom prawodnym mego wy-
darech/ nie trzymal/ y nie dochodzil/ odradila. Owszem ten potym w porowno-
wactwo z Przemyślawem zastapil/ ożeniłfey z nim z piaci siostr iedne/ z elzbieta.
Ale to małżeństwo uż po śmierci Jadwigi przypadlo. Ktoza potym zaledwie
rok przeżył/ drugiego roku po zabiciu synowfym ducha Bogu oddawfey: w
roku 1243. dnia siódmego Października. Ciało iey/ ktore za żywota prze grube y
jesupie potrawy/ a prze wstawnicze posty pojotko bylo/ tedy po śmierci niezwoy-

czayno

czayna iafnoscia swiętlo. Czynn Bog sam pobożność y życia iey swiętobliwość/
iako znation peronym os. wiodczal. Aleci przedse potym dwudziestego aż y trze-
ciego roku Kłunt Papię/ dostatecznie prawde rozesławfey y pilnie cudow do-
stawfey/ w poczet wybranych Bozich policzyl ia. A pogrzeb swoy otrzymal w
Trzebnicy. Tychże czasow/ to iest po Tatarskim onym zebzaniu y zabiciu w Legnicy
Pompona Mistrza/ na miejsce tego Krzyżacy Niemcecy obrali sobie Mistrzem
Henryka z Widy: za ktorego nie tylko ziemie Pruskiej ożiem nabytey pozbyli/ ale
też maletnosci darowizna od Konrada obietych/ przez zbrada pierwoy/ a potym
przez iawną wojnę Swientopelkow/ ostradali. Abowiem oni od Konrada
przeciw Prusakom wzowani/ gdy z nim wojny rozmarzym sczesciem/ raz bitwo
wygrawali/ a drugi przegrawali/ toczyli: gdy zamki y miasta ciska niektore
sam pobudowali/ drugie gotowe nieprzyaciolom przez moc brali/ y znorow dru-
gie niektore z nich tracił: gdy czasu iednego od wielkiej zgrae Poganfstwa frogo
Kłęskę porażem o wsczuplenie przysli: naostatę też wzmaganiem y potężnym ra-
tunkiem wielu Książat Niemceckich wsparci/ po wielkiej czesci Prusaki zwalczo-
ne podbili/ wrocił/ y do przyjecia wiary Chrescianskiej przywiedli. Takiego te-
dy porowozna zayzracim Swientopelk/ ktemu sam o sie y o państwo swoje oba-
wiaac sie/ tajemnie Prusaki czescia do wzniecienia wojny/ a czescia do odpadnie-
nia/ y rebelley nagabywal: a zeby ich sobie tym barziej obowiazal/ a przeciw Krzy-
żakom nie przecdnanie zawaśnić mogl/ namowil tych ktoryz Chrescianscy byli/
aby wiara Chrescianska poniewolnie przyeta powroze odbucili: a Niemce y
Polaki woyskie ktoryz w nich abo handlowali/ abo też mieszkaniem ośiadali/ aby
dzien ieden na to postanowofy wyzabuali. Co gdy oni ochotnie sprawili/ a ma-
sta woyskie krom Belgii y Elbingi/ pozabawofy wse dzie wzedni y lud obroni-
ny/ pod wladza swoie odebrali/ wnet Swientopelka sobie za Pana biora/ y one-
mu posluszeństwo wse lanie poprzysiegali. Barzo rad przysly Swientopelk pa-
stwo sobie oddal/ a oślad woysy nacych miast ziomierzem ladorone y wodne przela-
dy/ ktokolwiek z strony Krzyżackey lub to do Prus iachal/ lubo też z Prus wiedzal/
każdego pownawfey zabijal: a zebrałfey tak napredzy woyleko z Prusakow y z Po-
morzan swoych/ woyskie Chelmskie kramie glowna a zelazem spustofy: gdzie
duż ludzkich do czterech tysiecy czescia wygubil/ a czescia żywo porozawfey/
z soba do domu odwozl. Zgola nie w Porwiecie onym calego/ krom Thorunia/
Chelmska/ a Kądzynia zamkow obromionych/ nie zostawil. W czym ani go
zwierzchnosc y powaga Gwilelma Biskupa Nymyńskiego (byl potym y Sabina-
kiem) Legata Rzymfkiego/ od zawzaktu hamowac mogla. Ktozy to Legat
woyskie ziemie Pruski/ ktoryz Krzyżacy z pomocnikami swymi podbili y ielże
podbieli/ rozkazania y dozskorenstwa Innocentego czwartego Papieza/ na-
czyz Dyocesyje/ na Warmieńska/ Samborska y Pomerska rozciat/ tylko sama
Chelmska przy swoy porze zachowal. Ktozy potym rozdziel/ sam Papie Innoc-
centys potwierdzil. Aleci Tuni Warmieński/ po lat siedmnastru/ Andzelin pierwo-
fy tamedzyny Biskup w Brunsbertu zalozył y Kapituła Pralatow y Kanonikow
ozdobil. Zedzie to Biskupi Warmieńskiej Dyocesyey/ Brunsbertfki domekad
nie piali. Przemiesiono ia potym spolnie z Kapituła do Grawmberku. Czego po-
wierca przywilei w Grawmberku (o czym wyfsey wspominalem) opisane. Ale my
o Krzyżakach konczymy. Drzedowal na ten czas w m. h. co om Marfalkiem zwa-
li/ Wytrych abo Theodor. Ten tedy zasedfey w radę/ namawia sposob/ coby wzdy
czynn. Nie wroazna y ptocha rzecz woyskiem sie zdat dac biwo Swientopelko-
wi/ ktorego potedze z Prus y Pomorzan zebzaniey wytrzymac onym razem nie
mogli. Woyscy tedy na tym staneli/ aby miast y zamkow swoych brome/ a za wo-
seika okazy ożierzawy Swientopelkowe wzajem pustofy. Byl w Pomorza-
mich zamek Zartawica maletnosciom Krzyżakow przylegly/ y ludzmi mocno
obwarowany/ gdzie Swientopelk starb swoy bogaty zozyl byl. Do tego tedy Dy-
trych noc iedney/ ktora przypada wtorego dnia Grudnia/ ze dwudziesta tyl-
ko a czterema ludzi sporozdzonych wezbral sie. Tamże drabiny przystawofy/
straz czescia pozabawofy/ a czescia porozrywofy/ zamek opanowal/ starb za-

bial/

Jadwiga mie-
dy swiatych po-
ligena.

Wojna Swien-
topelka przeciw
Krzyżakom
Pruskom.
Sprawy Krzyż-
akow w Prusach

Prusacy od wia-
ty Chrescians-
kiej y od Krzy-
żakow odpadli.

Elbinga y Del-
ga zartawicki
Krzyżacy.
Prusacy Swien-
topelka za-
mianem obrali.

Kądzyni zamek.

Biskupstwo
Pruskie.

Zartawica za-
mek Krzyżacy
wzięli.

Wojciech
Krzyżakow
Przemysław
Wielki polski

Węgry doby
ty.
Wielki wiat
y Przemysław
oddane.

Mieście
Połk między
Swientopel
Kiem a Krzyż
kami.
Swientopel
Kiem Chelmu
sta nacięła.

Kadłowno
y domowego
Kadł.

Krzyżaki pora
li Swiento
pela.

Kadłowy spom
browane.

Kadłowy zamek
złożony.

brał/ciało Barbary s: (teyli Antyochenskiej/ktora Chrześcijanie święcić znamię
mieć zwykli/ czyli też infey iakiej/ niewiemy) wywoził/ a wiecy Krzyżakow zwo
tarosy/ zamek ludem swoim osadził y obwarował. Przyleciał tam co prędzey z wo
prawnym wojskiem Swientopel: a daremnie zamek dobyć silując/ część ludzi
na obleżeniu zostawiwszy/ z ostacie wojska plondrowi w dżerawę Krzyżakow
zaiachał. Wyciąga przeciwko niemu Dyttrich z Kasimierzem Aniawskim y Leczy
ctim Książciem/ a synem Konradowym/ktorego był Dyttrich/ prawdziwie sobie o
zwycięstwie przyslym praktykując/ na pomoc wezwał. Vderza w sie strony: porażo
ny y rozgromiony wciela Swientopel. Zwycięzcy jednak/ nie przestając na samy
zwycięstwie/ w Pomorska ziemię wtargnęli. Przylacza sie tam do nich Przemysław
Książ wielkiej Polki prośbami Krzyżakow na posilek wzyty. Ktoreż zaciągu ty sie
chermey podał/ chcąc iedną zawodem krzywdy swojej na dziadu swoim macierzysty
Swientopelku zwetować. A nie dosyć im na tym było grunty/ woi/ y miastecz
ka spustoszyć/ ale też Węgrów miasteczko y zamek wziali. Stąd potym wojsko do
Nakla ruszywszy/ zamek przez poddanie oblał/ y Przemysław go wrocili. Kto
remi skutkami Swientopel wzruszony/ bojąc się ostatecznego wypadu/ za spła
w pomienionego Legata Gwidelma/ pokoy z Krzyżakami stanowi: dawszy im
w zakładzie syna swego Miesięcia/ Władęgo Grabię/ y Władęgo Burgrabię
braz/ ludzi co przedmieszych. Wzięcie z obu stron według umowy powypuszczali
sobie. Dartaowice iednak żadnym sposobem wrocic Krzyżacy niechcieli. A tak nie
dlugotrwały pokoy on między nimi pánował. Abowiem zlamawszy Swiento
pel przymierze/ a przyzwaawszy na pomoc Prusaków/ krainę Chelmuńską nacię
chał/ y okrutnie to spustoszył. Nie cierpieli Krzyżacy pustoszenia srogiego: a gdy
plonu zabronić nie mogli/ odwracając się iednak nieprzyjaciela ostoczyć/ y korzy
ści złupione oddbić zamysławali. Ale została między nimi niezgoda. Dyttrich abo
wiem Marszałek dawny/ wpatrząc się w wielką moc nieprzyjaciela była/ sposobne
go miejsca/ skądby na przeciwnika wypaść/ przesledzał: y chciał/ aby w reziortka Re
wizny/ ktorego minąć nie mogli/ pozadnie pułki ostoczyć/ gdyby przednie na prze
prawie się bawili: a na to pozwolili biegleyszy. Lecz ganił taką radę nowy Mar
szalek Berlin/ iako to niecierpliwosy/ y w rzeczach wiadomości nie dosły/ mówiąc:
Je gdyby na ostatnich pierwej się wderzyło/ tym czasem przedni ze zdobyczą w
sliby. Przemogło tedy zdanie iego. Dla tegoż w rownym polu za rzeką Ossa od
chodzących nieprzyjaciół dośledził/ wskot sie z nimi wderza: doćiera y Swiento
pel między ich poczem wzgardziwszy/ a krom wielkiej trudności gromi/ po
raza/ y na koniec wybił/ dwudziestu ledwie z wojska ich wpuściwszy. Poraża
y drugi pułk Krzyżakow/ ktory był swoim ku pomocy nadciągnął. A tak z dwo
istego zwycięstwa triumfujący/ z niezmiernym łupem ku domowi odwraca.
Podmawia Swientopel potym Kemke wojska/ y niektore infie nieszczęsny Chel
muński wielkimi obietnicami zmięwołone/ że mu zakład iego na zamku Chel
muńskim osadzone wypuścić mieli. Ale wyprawiona zdrada/ od zamku ich zcofala.
Przetoz zakład nocą na Dartaowice zamek/ mocnym warunkiem Krzyżakow opa
trzoney/ skrycie wysłano. Widząc Swientopel że mu iego nie sly fortele/ namo
wił mektorych aby Chelmu y Dartaowice miasta spalili: a sam zarządził Pru
saki w Aniawską ziemię wpada/ ktora wzdłuż y w szerz daleko mieczem a ogniem
pustoszy/ rozgiewany na Książ Kasimierza/ że przeciw niemu z Krzyżakami
zwarł sie był: w którym przedsięwzięciu pogańskim/ ani powaga/ ani też kłatwa
złożona od Legata Rzymskiego/ nie mogli bydz wstrąszone: owsem barzciej roz
trzoney na wszystkie Polke przegrzając się poczęli. A wystawiając y Zantyre
m przetrzymawszy/ zamek nad Wisłą/ w kraju Chelmuńskim abo Pomorskim/ zeglować
y handlowo wiesdz Polakom z Krzyżakami zabraniał: a okrety abo skutury ich roz
bił. Ktorem gwałtem przekonani Krzyżacy/ o pokoy z Swientopelkiem prze
brata iego Samborza traktując/ Dartaowice przywrócić obiecał. Ale ten syn ię
sczezakładnego/ aby wrocili mu/ wymagał. Latwie sie domniawiali Krzyżacy/
iako pokoy on nie trwał y nie gruntowny miał bydz/ gdyby mu syn iego wypu
ścili. Przetoz go do Panonien wierzchniej/ co uż Ratuszami zowie/ zasławiając/

do zachow

do zachowania Fryderykowi Książciu oddali. Jednak Swientopel nie dosyć ma
iac na pierwszym/ drugi też zamek Swięciem nazwany/ na blizym bżegu Wi
sły/ gdzie zakret rzeki nabyskrzejszy oplywa/ zbudował: medbaąc na daremne prze
kładanie y zabronie Krzyżakow/ ani na to/ że też oni na drugim bżegu zamek
Puterborg zakładac byli poczęli: gdyż potym me dobudowanego zamedbali.
A wśakże potym pomocą Książcia Rakuskiego/ y infych Pánów Niemieckich/
ktemu nadiachaniem Kasimierza Książcia Aniawskiego/ zmocniwszy się/ do Po
morsan wtargnęli/ kedy dziewięć dni pustosząc/ niezmierną z sobą zdobyczą zabie
rali: gdy oto w tym Swientopel/ co wskot na pomoc Prusaków zwoabiwszy/
(gdyż tylko z swoim niechciał się o nie kusić) bitwę im dał. Tam w prawdzie
lud posilkowy ze zdobyczą przodkiem idący/ nie mogąc stosi przeciwnikom
co/ dżerżec/ rozgromiony wciela. Pozadni zaś wstec od Swientopelka po
pártę/ uż sie też był rwać poczęli. Ale Marcin Kruszwicki Chorąży napomina
niem swoim/ znówu bitwę potrzepił. A gdy tak obiedwie strony trofu nie wste
pując mejsie się opierali/ ali część Rakuszanow od przednich pułkow nazad ku
swym wchodząc/ trasunkiem na Pomorsany z ich towarzyszymi walczące napadla:
zaczyn z tylu na nieprzyjacioly wderzywszy/ śladnie niepostrzeżonych poparla/ a
potym rozgromila. Zaczyn też przysychał Opis/ Niesięści Opac/ drugi Legat
Innocencyusza III. Papieja/ Successora Grzegorza dziewiętego: tenże przy
merze między Swientopelkiem/ Kasimierzem/ y między Krzyżakami odnowił/
wymogłszy na Swientopelku przysięgę/ że od czasu onego/ żadney nigdy sprawy
nie miał mieć z Prusakami. Co gdy wypełnił/ kłatwa z mego od Wilelma Lega
ta pierwszego włożona/ zmości. Lecz my opuściwszy Krzyżaki z Pomorsany/ do
Bolesława naszego bierzmy się. Będąc Konrad Książ Nazowieckie w Sucho
dolu porażony/ wstawił iedną część ziemie nad Bolesławem Wstydliwym
przemysławiać: a nie mogąc z nim własną potęgą porównać/ Litwę y Jadrów
gi pograneczne/ przeciw niemu poruszył. Ktorey na kstat strumienia pochopne
go/ ziemię Sandomirską na on czas sobie przyległa/ aż po Wisłę rzekę burzyli/ y
sroga liczba bydła/ towarow/ y ludzi/ z Lubowskiego y Sieciechowoskiego Po
wiatu/ odpezdali. Pomagał do skody y Konrad/ morderstwem a potęgą krainę
nadrzeczno burząc. Zebrał był y Bolesław wojsko/ ale ścisłość czasu troćkio mło
dła/ narzekaniem a płaczem ludzi wpadłych zięty: zaczął chcąc swego obronić/
y woynę podmiecioną oddać/ przeciw Konradowi wyciąga. Ktoremu dawszy
bitwę w Jarosyn/ przegrawa/ ludzi wiele częścią pobitych/ a częścią żywo za
branych posyła/ ktemu sam z wojska wciela. Niezmierną z tą trwożną Sen
domierzany oblał. Przetoz bojąc się y przyslym niebezpieczeństwem zięci/ zwa
piwszy w ratunku Bolesława Książcia/ Konradowi się poddał. A rozkazali
wprawdzie Konrad wysyłać na on czas infym przebaczyć. Same iednak maie
ności Biskupa Krakowskiego/ że to Bolesława odstąpić niechciał/ spalił/ y o
krutnie wylupil. Tymże co wtrapieniem/ Bielce/ Kunow/ y Tarzęcin/ co to dżisia
Bojczanem iest/ Powiaty ziemię Sandomirskiej/ o nadwaczenie przysly. Siecie
chow abowiem przed tym Jadrówingowie pogaństwo/ uż było splondrowało.
Taką krzywdą obrażony Piendota Biskup Krakowski/ wnet Konrada iako na
ieżmka/ wydzierce/ swiętokradzce/ y niszczyciela kościelnych dobr/ iawnie za
klina/ y kłatwa obwoływa: też kłatwy Gulton abo Pelka/ Gnieźnieński Arcyb
skup/ że wysyłał Synodem/ na to samo zebrańnym/ ponawia/ y mocniej ich w
twierdza. Obwarował tedy Konrad zamek niektore w powiecie Sandomirskim.
Ale ie potym Bolesław/ wyrzuciwszy z nich obronę iego/ odebrał/ gdy Konrad o
wtargmemu Prusaków obwieśczoney/ do Nazowsa iak naprzędzey pobieżał. Ab
worem Poganie lub przez Swientopelka pobudzeni/ lub o meaplacony zold/ ktorey
w Polke przeciw Bolesławowi wiodli/ na Konrada zwaśnieni/ lub też co spła
wiedliwym jadem Bozym/ na złego człowieka dopuszczeni/ w niebytności onego
do Nazowsa wtargnęli. A aż do Ciechanowa plondrownicy zabiegli. A wśakże
takiej mechnoty nie wylży z pociecha. Gdyż koro z niezmierną obnoją dnia 13. Li
pca/ od Ciechanowa ruszyć się mieli/ wnet Nazowiecka y Leczycka flachta po

B b

spolu

Swięcie zamek.
złożony.

Puterborg
zamek.

Krzyżacy Pomo
rsany porażili.

Legat Papie
ski Opis Opac.

Książ y Jadr
ówingowie do
Polki wtargnę
li.

Bolesław Wstyd
liwy od Konra
da y pogani
swą porażony
półką.

Sandomierska
flachta podda
ła Konradowi.
Konrad Bisku
pa Krakowskie
go ośladł iest
pustoszy.
Konrad iawnie
wyklinał.

Prusacy mazo
wską plondrowi.

Arzyacy Pomor-
zany pustofy.

Pisacy do
du wygłabli
Arzyaci.

Arzyacy do
Pustofy
do wiaty
wiedli.
Arzyacy
Pomor-
zany
Pustofy.
Arzyacy.

Arzyacy
Pustofy
do wiaty
wiedli.
Arzyacy
Pomor-
zany
Pustofy.
Arzyacy.

Arzyacy
Pustofy
do wiaty
wiedli.
Arzyacy
Pomor-
zany
Pustofy.
Arzyacy.

Arzyacy
Pustofy
do wiaty
wiedli.
Arzyacy
Pomor-
zany
Pustofy.
Arzyacy.

Arzyacy
Pustofy
do wiaty
wiedli.
Arzyacy
Pomor-
zany
Pustofy.
Arzyacy.

wonet wyszko woysko strwojzwoysy / o wiekame przywiedli: w ktorzym wiekama
gdy sam sie potraciac do Wisty na fyle leca / nie pomalu tym woyska Swiento-
topelkowi vbywa. A w tym Arzyacy takim zochoceni powodem / wzajem do
Pomorzani wtargnowy / stobze ie poplondrowali. Ktemu do Prus ludzie ci /
ktoryz Belgi a Elbingi bronili / pustofacy wypadli. Lecz gdy zdobycza obetkali
ku domowi iuz wracali sie / nazasadyli od pogani spozadzone przypadli. Gdzie
trudnoscia miesca zawitani / y od timsze Poganiesty ostoczeni: gdy w miejscu
jednym wierzac sie / am nazad postapic / am przyc do sprawy / y do rownego
bowu nie moga / nieprzynac / tolonunodbaic na odradzanie Nisierza y Naisalka
swiego / w moc sie poddali: od ktorych pozabunani / co do jednego gina. Taj to
elaska okrutnie sily ich nadwaczone byty: ale zas rychto potym racunkiem diazaj
Niemieckich potrzepione / y tak mocno potrzepione / wzmozyli sie / ze nie tylko o-
m powsciagali mezbojne y tryumphiace Pogany / ale tezy ich po wielkiej czesci
podbili / y wtrocili: a tak dalece / ze piec tram tamiecznych / naprzod Pomezanisza /
Erminisza / abo Warminisza / Pogozanisza / Barynisza / wiec tezy y Naktagiesza
zwalezowoy / do wiary Chrystusowej przywiedli. Do te sam Swientopelk iuz te-
lary przety / takim powodem Arzyacy / a zwierzchnoscia Jakoba Ar-
chidyakona Leodynskiego / Legata przycismiony / pokoy z nimi wezynt. Przyna-
chat byl na ten czas Legat pomieniony / od Papieza Innocentego / czescia dla w-
spokojenia spraw zanniesanych Polstich / a czescia aby byl Papiezeu / od Fryderyka
Cesarza gwaitemie wciomniony / cokolwiek na podpoze przebranych skarbowo
zebrae y spozadzie mogli. A tak biskupow na synod do Wroclawia zezwawoy wyie-
dnal na nich ze piata czesc dochodow koscielnych ze wszytkiej Polsti / do 3 lat na
Papieza odkladac / vchwalili. W ten czas ze Legat wial postu Wielkonocne Pol-
kom. Ktory post / gdy medziel o zupelnym starodawny trybem zachowywala Pol-
ska / rozgrzechyl / ze od czasu one pul siodmy tylko posci. Tychze tezy czasow Slast-
za sprawa y rozjarzeniem Bolestawa Lysego podniecione / ogniem domowoy wo-
ny palalo. Abowiem Konrad stan duchowny zrucowoy / gdy bratu Bolestawa-
row / nad spodziewanie tego / czesci dobr na Legmicy solne wydzielonych wpomi-
nal sie: a Wlasyław Arcybiskupem obrany / czesci swoyey na Wroclawiu do-
chodzic iuz nie myslil: wnet Bolestaw do Wroclawia / ktory pierwey samze byl
porzucil / znouu wdzierac sie poczal. Czego ze mu bronil brat Henryk / lud prze-
ciw niemu zbiera / żołnierza z Niemiec piemiejnego zaciaga: Wroclawskie za-
cym brata swego Henryka dzierzawy orzem / a ogniem / pustofy: w Nymarku
kosciol y miasteczko spalowoy / z woyskiem pod Wroclaw ciagnie. Nowym na
ten czas murem Wroclaw obrudzono / a miasto prawem Niemieckim wstana-
wiano. A wzdzy trzy miesieczne oblezenie Bolestawa rowyzerzmal: ktemu czeste-
nu wyteczkami żołnierza wrywac / od oblezenia wyparl: goz sam Henryk nie
bedac rowien mocy braterskiej / w franki bow otworzytego nastapic / nie potu-
kal. Wracal sie malo potym z woyskiem wietysym Bolestaw / gdzie daremnie
sturmem znouu pokonywac Wroclawia / wsi y miasteczka daleko w sierz pustofy:
a nie mogac zamkom przed mocnym warunkiem Henrykowym / nie wezynt.
woysko na zad odwodu: zatosny / z dwiema zaciagami / z kosciem znacznym podie-
tymi / nie takowego nie sprawil / takoby tak wielkie naklady nagradzac sie mu mo-
gly. Wszakze przedsie na trzeci teze odwazyt. Ale gdy y ten nie wedlug myslu
fancowal sie / a piemiejnemu żołnierzowi isci sie wattu mezfialo: wnet zol-
nierz plondniac / y mierzac / tego wlasnie dzierzawy / zoldu swego dochodzi: y tym
mu samym menawisc w tegoz wlasnych sprawil / ze go lawnie opuszczac / y gardzie-
nim poczel. Zaczyn na to mu przyslo / ze wyszko zbior wlasny / na wyptacenie
żołnierskie rozewrat: ale gdy y tak nie mogli sie wszytkim wiscie / zamkow meko-
rych y maetnosci / prawem zastawnym musial im wstepowac. Naostatek / Lubu-
ski powiat y Jana y Ottona Margrabioy Brandeburskich / przyslo nie roz-
sadnemu zastawic. Ktory powiat od tegoz czasu w dzierzawy Sazonu posiedl. A
gdy tak Bolestaw / o sioslosc / o nie dostatek / o mierzaczke ludzi swych / nawet o
zafacie w glowe przysedoy / ciuacz bezrozumny ledanako blakal sie / od Henryka

wych zol-

wych żołnierzy w polmany / do Wroclawia przywiedziony / wstanie od brata
mieszczanego zaraz wolno wypuszczone byl. Lecz am ona dobroci / wa wezynosc /
nie pamiogla zadze lakomey y okrucienstwa Bolestawa chwewego. Wosiem ten
do Legmicy wrocowoy sie / nowe zbradzecie rady na brata slachetnego / w ser-
cu swym y z postroinnym żołnierzem (gdyz swych nie miał po sobie) wmarial:
am Konrado wlasney tego czesci / wedlug darowego we Wroclawiu postano-
wicina / przywocic medzial: a bedac grofia glodnym / Zytaroy y Gierlice mia-
steczka / mekozym swym ludzom zastawil. Sunkona / Nisjona Krosniskiego
Kastelana jena / wiedzac o piemiejnym pokladzie w oycy tego / dla okupu pomal.
Czym barney iesze ludzie wyszko zwasnowoy sie na / Powiat Krosniskiy z zam-
kiem / y z usiemu pograniecznym maetnosciami Konradowi oddali. Wszakze ten
dozrzywoy siedi / ktore na brat Bolestaw gotowal / nie mogac sam dostatek
cznie dac onemu odpozu / a w Henryku malo co nadzieie widzac / do Przemysla
Poznanskiego y Kaliskiego Kiazcia / wdal sie. Przysal go Przemysl lastawie / a
dobze mu potuszowoy / siostrze zai swoye Salomea wydare. Zaczyn hoymie wy-
zywoy wele w Poznaniu / Thomasa Kastelana Poznanskiego / y Thomislawa
Czesnita z synem / herbu Talczy / ktorych byl / takoby om buntowac sie na
mich / do wziecia posadzil / na przyczyn Arcybiskupa Gnieznskigo / Bi-
skupa Poznanskigo / y wielu infych Panow godniacych / wypuscil. Alec me o
bunt / lec o to / Przemysl na nich wraze zawiazal byl / z tego postepet ganili. gdy
nie doladaiac sie zdania Panow swych / Powiat Gnieznski Bolestawowi
bratu wgladem Kaliskieg puscil byl. Odprawowoy wele / wnet Przemysl do
Henryka y Bolestawa wyprawia / prosiac aby om bratu Konradowi czesc oycz-
ny na przichodzaca puscili. Odmaria slufime Henryk / wkaznac / z czesci
swoy Konrad do Bolestawa / a me w niego sukac ma / obiecuiac przytem morie
z Bolestawem w tej sprawie tego. A Bolestaw zasie ostrze Posly odprawia: od
powiadaiac / ze Konrad na kaplanstwo swiacony / z dziedzicznego prawa iuz wy-
padl / am go dochodzic moze. Wla tegoz Przemysl z woyskiem swym / y z woyskiem
brata swego Bolestawa / w powiat Legmicki wpada / Konrada z soba prowa-
dzac: gdzie z wielka piedkoscia zamek Bytomia / lub to na darowych opadlunach /
lub tezy na takim innym sposobnym miejscu / me daleko Glogowa / nad rzeka Odra
wyrwiodl: bawami go obmoci / walami osypal / w trasg rowy okopal / y zaraz
czesc woyska przy Konradzie zostawil / aby on pogranieczne dzierzawy Bolesta-
wa Lysego do tad pustofy / azby prawa swego na nim poscignal. A pewnie
w trociach dniach zwoiowalby go byl Konrad / by bylo zamyslom tego do konca
jeszesie sluzilo. Abowiem Bolestawa Lysego / trafunkiem woysko przeciwnoy
nowy zamek przepatruiacego / y tamze zaraz od strazcy poimanego / snadmeby
byl Konrad iuz w wzieciu maia / do wselatich kondicy przywiesdz mogli:
by mu byl z wziecia onego straz posalskowaroy / me wmtal. W tym gdy Prze-
myslaw z bratem Bolestawem / na hoymie Slastkiej zatrudmiony przebywal / tym
czasem Barmin Kasiubskiy y nadolnych Pomorzani Kiaz: Drzen zamek / co Niem-
cy Drezn mianuo / w noey gdy straz posielal / vbiezal. Lecz go Przemysl / we
czterech Niedzielach potym sturmem nazad odebral: w kedy w warunku ludne
zastawoy pochwoyal / a powiazane z soba żywo odwiodl. Tychze czasow / gdyz
Lubuskiego zamku zbrodnarze wypadaiac / Zbasyn byli obici / tenze Przemyslaw
krom trudnosci go odebral. Abowiem gdy zbrodnarze pomienim na trzoda by-
dla trafunkiem napadoy / zaiac ta chcieli: pastery trzody / chcac wysdz grabiezy o-
ney / powiedzial im o zamku bliskim Zbasymie / twierdzac ze w nim tylko trzy osi-
by przebywala / am obony infey zamek nie ma teno straz / ktora wiesniacy / codzien
tozica odmiataie sie / obchodza. Ten zamek takimby sposobem vbiezec mieli /
nauca pastery: radzac aby siermiagi chlopie powdniewaroy / bydz sie stroia-
ni poroi / dali / y takim fortelem wrecnych podešli. Zaczyn ta fienta lotrowie do
zaima / a puszczem wosli: odzwiernych powiazali / y zamek opanowali. W czym
stora om / iey noey dano znac Przemyslowi / zaraz nazawerz tylko z nadwornym
opraciem / żołnierzom zleca z soba tezy zarysy / co przedzy do Zbasyna przy-

Bolestaw
pomal y 346
wypuscil.

Bytowa y Gier-
lice.

Krosno do Kon-
rada oddalo.

Salomea jena
Konradowa.

Waleganie w
wziecia.

Konrad opczy-
sup mierzyn do-
chodil.
Bytomia zalezo
na kba tei od-
nowienia.

Bolestaw po-
wrote polmany
wielki.

zb 3

pada

Brandeburk w
Prusach założo-
ny.Swientopelt
zamek
wzięty.

Zamek oblejony

Nowy zamek
wzięty.

Książka miedzi

Książka miedzi

Nowy zamek
daremnie doby-
wany.Swientopelt
pogromił Pol-
ski.

Prusiech wieść / y swoja ona potęga dokonać miał. Abo wżdy mech dowodził / Eneasz / iako y kiedy wżdy Czechy ziemia Pruska / y te krainy pośrednie / odeszły. Tychże właśnie czasów założono też w Prusiech miasto Brandeburk / ku potę-
mney sławie Ottona Margrofa Brandeburskiego. A wżdy Margrafowie wzięli
bent onego ziemie Pruskiej nieprzywłaszczali sobie. Wszakże my na przedsięwzięcie
rospominamy. Zawart pokoy był z Krzyżakami Swientopelt Książę Pomorskiej
ziemi wysłany powiadzał / ale nie mogąc leć wicherowały w potoku wyrywając /
nową wojnę poruszył. Wyprawy wysłany abowiem tajemnie syna swego z wojskiem
gotowym / którego był z zakładu od Prusaków / pokoy z nim uczyniwszy / wydzwi-
gnął. Zamek Przemysła wnuka swego / za wiadomością y pomocą iedną
z strażą piętądziesiątą / w nocy powtórnie wbiegł / y opanował. Co skoro
wiedzieć došlo Przemysła / wskok iako może najwiecej żołnierza zaciąga. Dodając
mu posłków drugie Książę Polski / chcąc tym przedsięwzięcie wojny zerwać
trzyney zapasł. Bolestaw tedy wstąpił w tysiąc zbrojnych posłał / Siemowit Ma-
zowieckie Książę ośm set. A Bolestaw zaś brat Przemysławow / wiec y Książę
mierz Książę Strąbskiej / Leczyckiej / y Kujawskiej / z posłkami swymi / sami osobas-
mi na on zaciąg staneli. Z tymu tedy ku Taktu ruszył si Przemysław. A z zamku
w trudnym miejscu położonego / y budowaniem mocnym wzmoczonego / Po-
morzanie ręką broni / y trudne dobycie czynili: drugi zamek przeczo onemu /
na zachod stronie / barzo przedko wystawił: a nawiozłszy wien dostateczney żywno-
ści / ludzi na nim tak wiele osadził / iako potrzebą wynosiła do wciśnienia / y za-
trzymania w obleżeniu nieprzyjaciół / w starzym zamku zawartych. Co sporządzo-
wszy / ostatek wojska rozpuscił. Tam z obudwu zamków częste wycieczki / y rozma-
itego szczęścia wtarczyli zwozdzono. Druga potym wyprawo z Bolestawem y Kazi-
mierzem braci / przeciwko Pomorzanom podniósł Przemysław: a ruszywszy od
Taktu / nocą z wojskiem wciśnionym do Książki zamku Pomorskiego (nie do Ku-
jawskiego / ani Mazowieckiego) gdzie sie była wielka gromada Pomorzan / z do-
bry swymi / dla bezpieczeństwa zniósł / nadeszedł: gdzie nad świataniem wderzy-
wszy / zamek zapalił / gdy straż pierwszą rozruchem przebudzona / wskakując me-
wiadomym y nagłym wpadnięciem potworzona / rozumiejąc że już zamek obieto /
roznie pierzchnęła / y z góry sie wietając spychała. Po którego wstąpieniu Przemys-
ła / Swientopelt z wojskiem nieładziatim / gdy z nowego zamku wypadłszy nie-
przyjaciół wstrecu czynić niezdolni / do Taktu przedarli się: a dodawszy żywno-
ści / lud swoy w żywność ogłodzony / posilił. Potym wysłknie potuły na opano-
wanie albo zburzenie nowego zamku obraca. A napezod z mniejszym swoych me-
bezpieczeństwem chcąc dokazać na co sie wśladził / wysłknie chrośtownika / y smol-
nego łuczywa / w okopy zamek otaczające / nanosić kaze: aby tak one stoły dier-
podpalwosy / zamek zniszczyć mogli. Wielka już machina dier z miedzi praca żoł-
nierze namiętni byli: lecz gdy refesze przyczyniając ich do lasów odległych / wy-
padał z zamku obleżem / a poddawosy stółowi ognia / to co już było zniszczono /
krom wskakujących zamku obrazy również spalał. Tak na pierwszym fortelu osłusz-
ny Swientopelt / sturmem zamku dobyć siłue: zaczął tarczami zasłepiwszy sie
żołnierze / z wody wysłknie okopy przechodzą / y pod same ściany podchodził: gdzie
iedni ogień podkładał / drudzy toporami y siekierami / zamkowe ściany dierwiaz-
ne rozrywając wsiłując: lecz kamieniami y wielkimi bykami z wieżchu na sie obala-
nemi / ktemu strzelba y pociskami wyrzuconemu zrażen / dwudziestu swoych wro-
niwszy / a wielu barzo rannych odwiódłszy / daremny zawzięciem odchodził. A
z siłą otworzyszy zamek nowego wzięć nie mógł / zbrade na pomoc bierze. Abo-
wiem wstąpiłszy z wojskiem do domu / a przybawosy żołnierza wtacey / zaraz zno-
wu ku zamkowi obraca. Od którego nie opodal w iednym warowzie na zasadykach
opadłszy / w zamku starym ludzie swoje / przez wiernego posłańca nocą / w czyn / y
iaroby ich chciał doznać / naucza. W tym skoro dzień nastąpił / Pomorzanie z sta-
rego zamku / iako ich nauczono / wypadłszy / przećwona strona do bitwy powabiała.
Nie targując y owi. Tam Pomorzanie wojnę stoczywszy / wmyślnie tyi podają: na-
stąpił Polacy wstępującym tak blugo / aż na zasadyki przywiedziem wpadał:

wskakując

wskakując nie krom pomsty gina. Z których Swientopelt co do iednego szczęścia wy-
bawosy / a szczęścia poimawosy / ze zwyciężnym tryumphem / pod nowy zamek pod-
chodził / aby poddal sie wspomina. Odpowiedzą zamkowi. Wiecey nas sam zostaw-
lo / którzy nad wami zbradzieckiemu zwycięzcy / mszcie sie zbrady pragniemy. Za-
czym widząc Swientopelt / że wosytke zamysły y prace tego / wniwecz sie obraca-
ły / y że Takt na swej stronie trudno miał zadzierzec / do wzięcia z Przemysła-
wem pokoy / wmyśl przyklamac poczał. A krom trudności zgoda za wzięciem
sie w co Pompona Krzyżak iednego / który Swientopelt y Przemysławowi Książ-
macierzyni dośiadał / miedzy nim staneli. Abo wie ziaćchawosy sie do Arcyma-
woroci Swientopelt: za wynalazkiem zgadziącym Pompona iednacza / Takt
Przemysławowi: a Przemysł zaś Swientopeltowi / względem kosztów y spalania
Książki / 500. grzywien srebra na perone raty / dawosy w zakładzie 9. słachcicow /
wypłacić przyobiecł: iakoż potym wypłacił. Wiecey w tym wypuszcza: pokoy
wieczny z obu stron poprzysięgał: tak / aby ieden drugiego majątności nigdy nie
pacił / nie wżyl sie. Po ugodzeniu onym / roku zupełnego nie żył Przemysław: lecz
w Roku 36. wieku swego / dnia 4. Czerwca zmarłszy / w Poznaniu grob swoy
zaległ. Był ten Pan czajli swego dźwone pobożny / cichy / y mądry. W odprowo-
waniu sebow tak był sprawiedliwym / roztroptym / y pomiernym / że sadem tego
zarówno przekonany / iako y ten co wygrał / kontentował sie. Piąnym / albo roz-
gniewanym żaden go nie obaczył: a do nabożeństwa y chwały Bożej tak sie był
przyłożył / że przez cały post Wielkonocny / włościenica na gołym cieie nosił / a
winą wodą dobrze przebranego / albo wolnego y nie chmielonego piwa / wjawał:
w nocy gdy rozumiano że spał / najbarzciej sie modlił wstawia. Na ostatek w
dzień wieczery Pańskiej / w wielki Czwartek / dwunastu jebraków wzięty był zawa-
se karmić / nogi w wieczwie wmywać / a wtargi całować: ktemu na każdy rok
w bogich przyodziewać. Założył tenże w Owanisku klasztor mnichom Cysterscy-
ankom nad Wartą rzekę. Drugi zaś klasztor białych mnichow ze Szrody / do Po-
znania przemił. Szpital w Gnieźnie postawił / nadsł / y Kycerom Bożogrob-
stom go zlecił / Proboyszcowi Włochowskiemu pod władzą poddal. Wład-
inse tedy gestę y pobożne iatmużny / Gnieźnieńskiemu Kościolowi wieś Czernęcin /
a Poznanińskiemu Bug miasteczko / darował / nie krom mienawości y obrazem Pa-
now przedmieszych. Którego cnoty / iż serżey Basko pisarz dziełow rocznych
Kustosz Poznanski wyliecia / Długosł wspomina: wskakując ia pisin tego Basko-
na nie widział. Zostawił tedy Przemysł cztery córki / Konstancję / Weronikę /
Ofkę / albo Agatę / y Kufemę / z Kłibietą żoną splodzoną: a syna iednego po-
śmierci swoy w piątym Włochu wrodzonego / y Przemysłem też imieniem oyc-
wskim ochrzczonego. W tymże roku / co jest 1267. Jacek Dominikan zakonnik /
wiele trudow y prac około wiary Chrystusowej w Polsce y w Rusi podiatych wy-
cierpiawosy / z wygnania doczełnego żywota / w przybytku wieczne przemił sie /
dnia 15. Sierpnia. Który w lat wiele po śmierci / dla świętobliwości żywota
pobożnego / y dla cudow znamiętanych / w liczbe wybranych Bożych za mocey
pamięci poczytany jest. Tę do końca Słasto na ten czas wolne od wewnętrznych
rostryków było. Abo wiem Bolestaw Lysy / szczęście jałem wpuśczonego Głogo-
wa przejęty / a szczęście nakładem pierwszej wojny wyciągniony / chcąc gniew
swoy / a zaraz y zadość latoma nasłać / w czynku niepobożnego y świętokrad-
stwa chwytał sie. Abo wiem Thomasa Biskupa Wrocławskiego / Kościol w Gor-
ce poświęcającego / na Bogusława Proboyszczę / y na Alkarda Kanonika / z Niem-
cy śiępaczami swymi / reke niezbożne podniósł / zaczął poimanych do Kosule
obnażł / na zamek Wława wwozł / a z tamąd zaś do Legnicy ich zasił / gdzie
dziesiątkiem tysięcy grzywien okupić sie im kazał. Których gdy nie płacił / zci-
snawosy okowami / wrzucił ich do bzydkiej ciemnicy. Došlo to wiedzieć Głogona
Arcybiskupa Gnieźnieńskiego: który wskok do Leczyce na Synod / duchowien-
stwu zebrać przykazał. Tamże za zgodliwą wosytke Synodu chwata / Bole-
stawowi Kława potępił / y wosytke Dyocesyey Wrocławskiej obzedow mieć
zakazał. Potym widząc że Bolestaw nie wypuszcza kapłanow / do wiadomości

C c 2

Papier

Zadanie między
Swientopelt
Przemys-
łem
zadaniem
sięŚmierć Książ-
ki PrzemysłaTężeżność
Kława iedną
pobożność na
bożystwo.Owaniski klas-
ztor.Basko pisarz
rocznych
pisarzPotomstwo
Przemysła Książ-
kiPrzemysł po-
śmierci oyc-
wskim wrodzo-
ny.Rok 1257-
Jacek S. mnichNiezbożny wy-
wał Bolestaw
Lysy.Thomas Biskup
Wrocławski do
wzięcia wś-
tany.

Wława zamek.

Bolestaw Lysy
wzięty.

Dziękuję wro-
dzionemu polskiemu
w piśmie 34.
miejscu / we
Wrocławskiej
Droczynie.

Bolesław 17.
jego brat pol-
ski.

Rok 1258.
Zjazd na
ziemi.

Kazimierzowa
chwała i zbawie-
nie.

Siemowit pol-
ski.

Sieradz opano-
wany.

Powiat Łęczy-
ski i Łęczyca.

Łęczyca i Łęczyca.
Łęczyca i Łęczyca.

Bolesław 18.
jego brat pol-
ski.

Wielkopolska
na Łęczycku
płonęła.

Wielkopolska
na Łęczycku
płonęła.

Wielkopolska
na Łęczycku
płonęła.

Wielkopolska
na Łęczycku
płonęła.

Wielkopolska
na Łęczycku
płonęła.

Wielkopolska
na Łęczycku
płonęła.

Papieża Aleksandra czwartego / sprawca taką odżyła / y iatoby z mo począć / rady
od niego siaga. Odpisał on Arcybiskupowi / rozkazując aby woyna Krzyża s.
wysyłki Polse opowiedziawszy / do pod miesiąca 19 woyny / przecięto. Bolesław
wozowi / spólnie z infami Biskupami pomysł. Takimże też sposobem do Arcybiskupa
Majdeburckiego / o pozwoleniu Niemców pisał. Ale w tym Thomas nadprzytzy-
rosy sobie wzięcie twarde / dwoma tysięcy grzywien / y zaimana dziesięcin pol-
nych w pieniądze po wysyłki swej Dyocesy / razem z Proboszczem / y z Kano-
nikiem się okupił. Odawano / że bracia Henryk z Konradem / też o tym iotrow-
stwie Bolesławowym wiedzieli / dla tego iż zaimana dziesięcin postanowiona /
też im pożytek przyniosła. Wywali tedy wporne tak sami jako potomkowie ich te-
go / co przez gwałt na Biskupie złupili. Wszakże Bolesław nie nacieszył się jedną oną
mecnosą. Abowiem skoro obumart obrońca Konradowi Przemysłu / zaraz Boles-
ław tej Konrada brata przez zdradę poimać / y z dobr darow wstąpił / wy-
zuchanosil się. Lecz mu to nie zrecznie poszło. Przestrzżony abowiem Konrad
w zdradzie braterskiej / gdy zdradliwie od niego na wezcie prośbony do Legnicy
iadać miał / porządny orszak ludzi wziął z sobą / a rozkazawszy iednym w lesie /
tuż w samej Legnicy przystać się / sam z trocha co wyborniejszych do Bolesława
iędzie. Wychodzi przeciw memu zmysłowi ludzkości okazując Bolesław / y do zam-
ku go prowadzi. Tam obaczysz Konrad / że wierzchnie budowania lud ożyny o-
siadł / wprzeda Braterska wstawa mienota / a poimałszy samego / z boiaznią
wysyłki / wnoś / domiekał w wzięciu trzyma / y taki okup / iaki on na
Biskupie Wrocławskim wymógł był / od niego wziął / woyno go potem wy-
puszcza. Tak Bolesław w sidło / na drugiego zastawione / sam wpada. Roku
drugiego gwałtowne ziemie trzęsienie / Polka burzyło / a serca ludzkie nie tylko
boiaznią / dla rzadkiego przypadku / ale też przestawieniem napelnio / iatoby wiel-
kich kłopotów / które wstąpił / znał iaki. Abowiem Polka / y od wnetrz-
nych rozruchów tłuczona / y niazdem Poganińskim ścisłona była. Ze / wna-
trzy walcu powodem był Kazimierz Książce Sieradzkie / Leczyckie / y Łęczy-
skie / którego niesyta chciwość tak gorze wstąpiła / że brata rodzanego Siemowita /
do wzięcia wprchnawszy / iatomi wysyłki powieści / Sieradzki Powiat / Kę-
rego dziedzictwo według brata Bolesława na obudwu przypadac miało / sam
ieden obiał / trąca Łęczyca / zkad go przedtem Bolesław Pobożny Książce Kaliskie
wygnat był / powozem naziachal. Książce Biskupowi Wrocławskiemu gwałtowno-
nie wydarł / wszakże potem wrocić go musiał / gdy on Biskup prawie trudność
mu zabierał. Nad to Powiat Łęczycki wstąpił Bolesławowi odiał / a za-
mek nad miasteczkiem na gorze wystawiony / abo twierdzam zmocnił / abo ludz-
mi osadził. Dla tych tedy przyczyn / pierwszy przed wysyłki / Pobożny Bolesław
Książce Kaliskie / mierz przeciw niemu podmoś / zafedłszy w towarzystwo z War-
czysławem / Bogusławem zmarłego synem / z Kąkubskim / y Pomorzian Stoj-
skich Książce / wiedząc że ten na Swiętopelka / ktoremu na ten czas ziemiem
został był Kazimierz / dla trzywd niektorych był zawasmonym. Trzymał do tego
Bolesław maetności Poznanskie / iako to opiekun / y Striy / dzieci brata zmar-
go. Popisawszy tedy ze wysyłki Wielkiej polski woysko potężne / a zwarłszy
swo potęgę z Warchysławem / na Łęczyca pustoszący wtargiwa. Zamku Ino-
wrocławia pierwszym skurmem dobyć nie mogąc / obleżeniem wtarg go otacza.
Nie miał Kazimierz woyska na ten czas / a o Inowrocław / y o zamku inie / nie
pomatu się obawiał. Przetoż z rzeczy samej rady poruśzył / a wyprowadził z po-
sielstwem do Bolesława / woyna odprosił. Lecz nie maetności wrocić obiecał /
a zamek nowo tamże dla zmocnienia się postawiony / rozrucić ślubował. Dowie-
rza Bolesław obietnicom / z obleżenia zjeżdża / y woysko przez rozprawia. Da-
czym Kazimierz nie tylko nie zyscił się Bolesławowi w powinney umowie / ale
też powiaty Kaliskie / woziem drugiego roku / płonęła / wiedząc iż / że War-
czysław Książce Kąkubskie / ktoremu Bolesław umownych posilków dodał był
w Pomorzaniech żrąony kleske wstąpił. Jechał Bolesław z Kaliską do Poznania
na ten czas / gdy mu postanec o wtargniemiu Kazimierzowym znać dał. Na-

ty. Winiar

tychmiast Bolesław z samymi dworzany swoimi wroćnosy się / y tylko trzydziestu
komnych w drodze przybiarłszy / z rolnkami wstąpił / ktorzy przy nim za-
nieprzynacielni bieżeli / w lesie Solcu / nie daleko Opatowka wsi / Arcybiskupiey /
woyska nieprzynacielnego dopada / wielkim sercem na nie wderzy / pulki pozadnie
strwoży. Wsparci posłedniejszy / przednich z miejsca rusza. Zaczyn Bolesław
wysyłki on lud rozumiejący o wietkcy za sobą / a nuz była / pogoniony / gdy las za-
gęszony przezrzema dalekiego zabierał / ktemu z hucznego krzyku rozlegając
się / podobniostwo wietkiego woyska czynił / w tyl obraca / rozgramia / płon do
znaku odbija / a z infami wozimami / Marcina Woiwode Krakowskiego ranne-
go / z sobą odwołł. Wszakże / acz kleske nadrażony / nie wcihl Kazimierz. Wrosem
nie nabył w blugim czasie Hertabolda Gmiesznińskiego / acz podobno fałszywie
Gmiesznińskim miasto Poznanskiego zowie Długos / Nikolaia Kaliskiego / Wo-
iwode / Kiedza też Symona brata Hertaboldowego / y niektora ślachte inf-
rzkomo na winowy wyrabianysy pochwytał / aby tak zaimana wozimow / Woie-
wode swego / wydzwignął. Potym miasteczko Pałoc / dzierżawę Bolesławowa /
gwałtem osiągnął / y zamek w niej obmoćnił / z ktorogo potem najeżdżając zie-
mie Kaliską / uż is bezpieczniejszy pustoszył. Alz w tym Bolesław Wstydliwy / y Sie-
mowit brat Kazimierzow / chcąc Bolesława ratować / y zaraz sam przez się nad
Kazimierzem zemścić się / zwarłszy woysko z Bolesławem Pobożnym / Powiat Le-
czycki / jego pustoszą / zamek nowy wywodzi / dostatkim żywności narodzi / y
Siemowitowi zlecał. Przekonany gwałtem takim / y boiaznią czego goręgo
ziety / Kazimierz / przynierza do dnu miesiący jada / wczym wysyłki co ślufina
przysła / y przysięga wtwierdza. Wszakże poblażnawszy Książce / a przysięgo
zbyłszy niebezpieczeństwa / znowu przysięga fałszywie. A tak drugiego roku Boles-
ław zwoił woysko na Łęczyca / z kad na prośby Kazimierzowe nie pierwey
odciągnął / aż on z zaimu Łęczyckiego y z Pałoc wysłapił. Co wprawdzie Kazi-
mierz / ostateczną scisłony potrzeba / wczym musiał / będąc z drugiey strony
wielkim pokarany niebezpieczeństwem. Abowiem dway synowie jego / Lesek nazwiskiem
Czarny / y Siemowit / z pierwojską jona spłodzeni / ktorzy śladz mącocha / tru-
czną mierz pokuszał / ślufinym karaniem Bożym pobudzeni przeciwko Oycu
porozali / w ktorogo niebytności / Leczyckie / y Sieradzkie dzierżawy / zyczliwosci
Potentatow / wysyłki ślachte wparci / opanowali / z ktorych Lesek na Sieradzu /
a Siemowit na Leczycy osiedli. Tak Kazimierz cudzego łacnąc bezprawie / swo-
go pozbył siemowite. Te tedy na ten czas roztęki wnetrzne między powinny /
postronem / między bracia / oycami / a między dziećmi trwając / Polka mierzli.
Gdy tedy tak między sobą tłuka się domowicy / oto nie zrachowana gestwa Ta-
tarow z Nogajem / y z Celebuga / Hermany swoimi / przez Kuską ziemie przepad-
szy / do Polki w miesiącu Grudniu iypie się / za pomocą / przyrodem / a śladz / y
za powodem samejże Rusi / Kazimierzowi tym się przysługuiacey. Już był mroz
rzeci zburtował. Przetoż zaiyrosy Tatarowie pędności / a przesłedy przez ziemie
Lubelskie / ktorą była / przed tym nieco / Litwa popustoszyła / a w ten czas 19 zaś
Daniel Krol Ruski / zamek w Lublinie wzięwszy / wieże w nim okrągla wywiod-
szy / y dobrze obwarował / osiadł był / głębiej w trąny Sandomierskie zach-
dza / gdzie okrutnicy / niepodstępowanie wielu śmiertelnych napadły traca / lub za-
bierali / klasztor Dawichowski od Bolesława Wstydliwego nie dawno zaiyrosy /
piacis / a dwudziesta wsi nadany / y na Miski Franciszka s. abo s. Klary / gdy
to jest taj Regula / obdcony / złupili / wiec też y drugi klasztor Swiętochryzki / na
gorze Łysiej stojący / zmesli / Sandomierz nastro spalili / zaimu tamże / nie dając
nie obleżonym odetchu / w dzień / y w nocy wstawicznie dobywali / ale daremnie.
Abowiem wielkość ludzi zawarta / meżnie go bronila. Gdy wysyłki ślachte ok-
liczna / ktemu Nieszczan / y chłopow wiele / z onami / dziećmi / y z maetnością swo-
19 / zaraz na pierwey pogłos Tatarów / w nim się było zawarto. Zaczyn Książce
Kuskie Lew / y Roman / synowie Danielowi / y brat jego Wasil / w Tatarskim
woysku przebywający / pierwey przez poselstwa / a potem sami przez się / Piotrem
z Krapy / Starostą zaimu tamtego / rożni / namawiając / aby on ieli chęce siebie y

Marcin Woi-
woda Krakow-
ski poiman.
Woiwodowie
Poznański y Ka-
liski poimani.

Pałoc miast-
eczko wzięte

Zamek Łęczy-
cki obwarowa-
ny / y Siemowit
wzięty.

Powiat Łęczy-
cki / Pałoc / Woie-
woda Poboż-
nego wtargno.

Kazimierz / y Si-
mowit wzięci / z
Sieradza / y z Le-
czyca / wzięci.

Tatarskie Pol-
skie pustoszą.

Lublin Ruski
wzięty / y obmo-
ćnił.

Klasztor Dawi-
chowski zaiy-
rosy / y tyflo pot-
łupion.

Sandomierz
zaiyrosy.

Zdradza Ruska.

Henryk gwara
tego dnia
Wrocławskie
Bolesław stry-
pował.
Lichen zamieł.
Henryk Dobry.

Henryk gwara
tego dnia
Wrocławskie
Bolesław stry-
pował.
Lichen zamieł.
Henryk Dobry.

Bolesław Lysy
przeprzą-
ł.

Wrocławskie
Bolesław stry-
pował.
Lichen zamieł.
Henryk Dobry.

Przemysław
z Poznania
poina-
ł.

Królowa
Brandenburg
wła-
dysława
Kłocko
wła-
dysława
Dąbr.

Agoda niespr-
awna.

Królowa
poina-
ł.

Prusacy
wła-
dysława
Kłocko
wła-
dysława
Dąbr.

Prusacy
wła-
dysława
Kłocko
wła-
dysława
Dąbr.

go, wiec y stryja Władysława strucieli. Zaczyn potrypy zbrade / gty raz-
dey ofkazyce dla chytrości wykonania postregal / trafilkiem Henryk we wst-
Jelcach przelazdła bawiacego sie / y o zbradzie zadney nie myslacego / zepł-
fy nani slugi porwal / nazamet Leben wnoit / y tak napilney strzedz go rozkazal-
dozaby byl na nim czego przez groat me wymogi. Miał miłość w wyspytach
swoich Henryk dla dobroci osobney / od krolew Dobrym byl nazwany: takz y na
tak go zroac bede. Przetoż o roztworodzenie tego sposoby namawia / woyle-
zbierano: nad to od Kiazat infych / od Bolesława Wstydlwego Krawowskiego
y Sandomierskiego / od Bolesława Kaliskiego / od Przemysława Poznanskie-
go / y od Władysława Opolskiego / Kiazat wczynkiem synowcowi rolasnemu wyrza-
posilki wielkie biora. Obrzyl byl tym wczynkiem synowcowi rolasnemu wyrza-
ozdnym / Konrada brata swego rodzone Kiazę Glogowskie. Przetoż y sam do-
dal Wrocławianom przeciw bratu pomocy. Ale Bolesław przewiednawszy zacia-
gi Wrocławianow na sie przygotowane. iako napredzey Sasy / Włachy / Barwa-
ry / y Szwab / pienieze tylko ludzie / zaciaga: ktore w krale Wrocławskie wy-
wodzly / przeciono strone wprzedsza. Rusia y Wrocławianie woyle / a przeciw
Bolesławowi chetnie wypadła. Miedzy Scerolcem y Prociannem / w rowinnie
polney woyle / na sie napadła / gdzie zaraz bitwa zwozda. W ktorey niec omy-
go me wstepowal / iednak Bolesław Lysy / widzac wszerbek swoich / y poczet
miewielki walcacych / z iedną tylko osoba z miedzy pulkoro sie wytradił / w-
cieka. Ale Henryk syn jego ze trzech nastarł / wierszym sercem heemana meżne-
go wrząd sprawiac / zemdlonych swoich pokrzepial: nadpracowanych rato-
wał: czyni me tylko bitwa wstanowil / lecz zwycięstwo odzlerzał / y kleske wielka
w nieprzyjaciolach sprawil. Kozatym wiec: była / z obu stron walczac w-
pomie / wstepowac meheiano. Pomiany tez w bitwie oney Przemysł Kiazę Po-
znanskie. Przestraszeni taka pożywa przed tym Powiat Krosimski Janowi Margra-
bi Brandenburgskiemu / we czerech tysiacach grzywoit / zastawionym prawem
puscili / zabiegając temu / aby on byl Bolesława Lysiego przeciwno nim me ro-
zmagal / tak na ten czas Klocko dala Ottokarzowi / aby w utrapionym szesciu
Henryka byl podzwignal: gdyz on iako potega na ten czas wiele mogli / tak y po-
waga na Bolesława Lysym / iako na sierznicu swoim / sluznie miał prze-
magac. Dala mu tedy Klocko tym prawem / aby po śmierci tego / nazad sie
do Henryka Pana ich wrocilo. A tak Ottokarz / z miał potrzeba na Rudol-
fie Cesarzu odietych kram wyssey pomienionych przez woynę scigac / prze-
toż miedzy Bolesławem y Henrykiem zgoda wczyni: lecz z Henrykowi sioda.
Gdyz wynalazi kondycę / aby Henryk Bolesławowi stryrowi / Serzegom /
Noroytarg / Stroz / Gryfenbert / Przyn / y Gieswinbyzdorf (Miaszec: ka
to ja) wieczynym prawem darował. Wpazie psyal kondycę / choc twarde /
byla tylko byl siecie / a Przemysła z wieziemia wyslobodzil. Wysiedlly z wiezie-
nia wykupił w Margrabie Krosim / odliczywszy mu grzywoit fesc tysiecz. Koz-
waniem iakoby dwa tysiac na potrzeby Henrykowe wydac miał / klamliwe wfa-
zował. Potym Henryk mekora slachta swoje pochwytał / y do wieziemia wepch-
wał / ktora onego zbradziac z Bolesławem przedstawala. Tegoż roku Litwa z
Prusakami Wazowse wstros popustofywoy / Chelmino y Kuawoy splondrowa-
woy / nad to ziemie Leczycka hamelme woinczywoy / mezuernia grabiez zabra-
ła: w ktorey grabiezy czterdziestci tysiecz ludzi zabranych narachowano. Tej sie
y na ten czas Lud ołolo Krakowa zawił. Abowiem w pulnocy / w ktora rok no-
woy zwykl nastawac / wdzieczna y piekna iafnoscia mebo trotkim czasem swiat
rozswieclio / znamieniac śmierci Kiazęca: co sie spelnilo potym. W ten czas tez
widowylko strasne / w tymże Krakowskim powiecie widzianno. Jezoro abowiem
iedno ferokie czarowiska moc opanowawoy / lowienia w nim ryb / y wywoma
wofeltkiego ludzom / w silnie bronila. Do ktorego storo umarzio / zepili byli oby-
watele dla ryb lowienia / kaplanow z soba / choragwoi / krzyzow / y swiaco-
sci rozlicznych na bratę / aby orzeżem swietym / moc sataiska mogla byd: od-

gromio

gromiona. Gdzie gdy miewod zapuszczono / pierowsym w prawdzie zamiętem /
czy rybeczki wydzigneli rybieroi: wtorym zaś nie / krom sieci pogmatwanej.
A gdy trzeci raz zapuszczo / dopiro skradnego / wielkiego / y strasliwego Dźw-
na brzeg wywloczo / z rogami / y ze łbem koim / z ktorego lba oczy iak dwa węgla
rospalone ze zżemie goracych palaty. Co widzac / gdy nagle wysyly przestrasze-
m / rozno sie rozkocz / bzydkie ono larwisko pod lod znorow poryna: gdzie po
wysytkim iezierze trzepiocac / grzmot okropny wczyni / ryk ogromny wypuszcza / a
zaraz mekore ludzie para smrodliwa zarazywoy / sproszych wrzodow nabawia.
Lata drugiego Kiazę Kaliskie z synowcem swym Przemysłem w posilki Po-
możkie zamozony / woynę przeciw Margrabiom Brandeburskim / wotnasc San-
toła / odnowil. Pustofacemu tedy kramie nieprzyjacielska z te strone Odry / zate-
zoja w Soldymu Otton wysoki Margrabia / syn Ottona trzeciego / z meleda-
kim woyskiem Sadow / y z infemi posilkami. Lecz pokusioy boiu / śnadmie w-
spartemu y rozgromionemu / ile w mniejszym poczie / wstapic przyszlo / a iuz
potym w nuaftach zamary siedzial. Zaczyn Bolesław zerwsad kramie blisze-
go brzegu Odry popustofywoy / woyle zwycięzca rospuscił: a w rok potym fe-
bra zemdlony / swiata dokonat: odumierając trzech dziewek / nad ktoremi opie-
ke Przemysłowi polecił. Zbudował ten jniac trzy zamki / Dupin / Ciesni / y
Bolesławie w kram Wieluńskim. Zbudował tez y klasztor w Gmiejnie zakon-
niczom Franciszka s. abo s. Alary. Wstapil z swiata zannim na schodzie tegoż ro-
ku / Bolesław Wstydlwy Kiazę Krawowskie y Sandomierskie / dnia 10. Grudnia:
zaczyn w Krawowie w Franciszka s. gdzie samje był klasztor zalozył / pogrzebio-
ny jest: Pan nabożny / pobożny / y dobrociwoy: na ubogich / y na chwale Boga
wofchmogacego / y na slugi tego szodroblwoy. Cze y teraz swiadkami sa pami-
ene dobrodzieystwa tego / Biskupowi / Kosciolowi Krawowskiemu wczynione / y
przywileciem obstarowane: ktoremi wysytkie stany duchowne / y slugi koscielne od
wofeltich zgoia cieszarow / od powinności posluszeństwa / y od podatkow / cel-
myt / tez y od poborow Kiazęciu nalezacych / wyłat: nad to ich ze zwierzchności
sadow y praw swietekich / me y sobie władze nad nimi me ofstawiac / wyłaczył.
A Biskupowi samemu prawem Kiazęcin / w dobrach swych panowac kazal: to
samo zostawioy / aby raz na kazdy rok z dobr swoich / Kiazę iakoby goscia po-
deymował: a ielby tej sie kiedy iachac trafilo Kiazęciu Biskupiemu wlościami
aby go podwodami zakladal. Ktemu dal moc Pralatow y Kanonikom wysy-
tkim Kapitul / Krawowskiej / abym wolno bylo dla warunku y bezpieczenstwa
swoego / abo fesc osob slachetckich / abo dwanaście plebanow / ktorychby
rozumieli / od zaciagu woiennego wyzwolic / y na swa postuge obracac: ducho-
wienstwu iednak Kosciolowu nim yfych / tey liczby polowice woiennego czlowie-
ka / prz. bierac sobie kazal. Zalozył do teg y wmaetmi klasztor Krzyzanowicki / nad
rzeka Wida / Pannom Premonstratenom: wiec tez y klasztor Marka s. w Kra-
kowie Minciom Jannuinkom / ktory sie pifa de Penitentia beatorum Marty-
um, to jest / pokutnikami chwalebnych Mieczennikow. Miaszto zaś samo Kraw-
kow na prawie Saksim abo Magdeburgim / co tez Szredzińskim y Niemieckim
zowieny / wmoenil: ktoremi prawy barzo wiele Miasz / y Miaszeczek / wsi y fol-
wartow Polkich sadzic sie zwyklo. Krolował Bolesław abo raczej ył po ocyu-
lac 52. Smierci tego zona Kunegunda tez iefce y w ten czas panna / namnie me
zatorwala. Wofem Bogu dzieki czynila / ze ia wždy kiedy z wezla matzieskiego wy-
wilklat: zaczyn zaraz spolnie z Jolenta siostra swia / ktora po śmierci meza
swoego Bolesława Kiazęcia Kaliskiego przy mey mieszkała / rozdawoy miedzy w-
bostwo wysytek zbior y dobra swia / do zakonu Franciszka s. wstapila / a do sta-
tego Sacza / przeciwko woley y odporowi Senatorow wofeltkich iechala: tamje
ostatki jymora w klasztorze / od siebie y od meza swego zalożonym / swiatobliwie
przeżyła. Nie daronym tez czasem tych dwu / trzeci był Bolesław Kiazę Legnickie /
ktorego Lysym y Rogatka przeżywano / poprzeczil: odumierając synow dwu /
Bolesława y Bernarda / a dziewek czterech. Te także czasii krol Czeki Ottokarz /
dawoy bitwa Rudolphowi Cesarzowi / y krolowi Węgierskiemu Ladysławowi /

L

w Ka

Wojna Brande-
burga.

Margrafia Bła-
deburckiego po-
lacy pokolewali.

Bolesław Po-
bożny, Kiazę Kraw-
owskie wmoenil.
Dupin / Ciesni / y
Bolesławie w Kra-
kowie / y Sandomierskie.
sam / zalożono.

Ko 1209.
Bolesław
Wstydlwego
zmarł.

Klasztor S.
Franciszka.
Kosciol y Epi-
scopii Kraw-
owskiej wmoenil.
Biskup Kraw-
owski Kiazę-
ciem.

Klasztor w Krzy-
zanowicach.
Klasztor Marka
Swietego.

Wiel Bolesław
Wstydlwego
Kunegunda
Kiazę z Jolenta
co zwoit zakonu
nigdy przysła.

Klasztor Sade-
cki.

Smierci Bolesława
Lysiego ab-
Krogatki z Le-
gnickiego.

Rudolf Cesarz.

Ottokar wtory
Krol Czechy w
bitwie zginął.
Wacław Krol
Czechy.
Klocko Słazko
wrocło.
Dubr lib. 17
Historia Boem

Książę y Arcy
Książę Książ
Książ gniazdo.

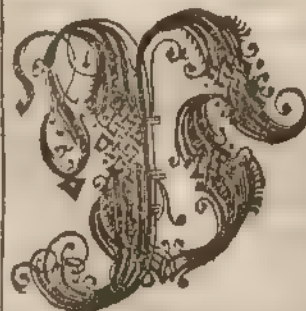
Krol piaty Ce
sarz.

Ferdynand Ce
sarz y Krol.

w Katusiach od swych zdrajczy zginął. Na miejscu tego posiadał stolice Krolestwa syn tego Wacław lat albo pięć albo perwotnie nie wiecemy osmi maiać. Opięć y rząd nad nim przy Margrabi Brandeburskim Ottome Panu na Czechy surowym/ ośmiał. W ten czas tedy Henryk Wroclawskie na Słazku Klocko prawem swoim nazad odebrał. Jakoż to z prawda barziej y z rzeczami wyszey pomienionem zgadza się/ a mój co Jan Dubrawski nabaiał: wymyslał/ aby Klocko za to miał dać Rudolph Polakom/ iż oni zold wiodąc y Ottokarza/ onego zdrajczy/ w bitwie go z Milota Starostą Morawskim odbiegły. Ale zaprawdę Rudolph po zwycięstwie onym/ nie w Czechach namniej nie zradził/ tylko co syna swego Wacława w Augustie Wundelkow/ na głównym zezdzie Książ/ Katusim/ Scynysim/ Karwackim/ y Karmolskim Arcyksiążciem mianował. Od którego poczetek nasienia swego zawzieli Arcyksiążęta wyszy/ którzykolwiek od onego czasu w państwach tamtych rządzą/ aż do czasów naszych/ y do Karola piatego Cesarza/ hispańskiego/ Indyskiego/ Sycylijskiego/ y Neapolitańskiego Krola: a do Ferdynanda Cesarza albo Krola Rzymńskiego/ Węgierskiego/ y Czechskiego/ braciey rodzonych/ y do potomków ich. Z których Maksymilian nastąpił od oycy Ferdynanda/ na ten czas gdy on w niego Krolewstwo polskie sprawował/ Krolew Rzymskim y successorem namieniony/ gdy oćiec w rok umarł/ potym/ Ksądy Cesarzkie/ w tych dwóch latach takom/ a te rzeczy gorował/ ośmiał. Pan na wybor znamięny/ lasławow/ ludzki/ w rozpyłach wielu chwycił/ y w mądrości nie wposledzony. Ale mój tak Księge Dziwiątę kończąc/ do zawziętkow naszych przywrócimy.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi Dziesiąte.

LESZEK CZARNY.

O zeszciu z świata Bolesława Wstydlivego/ obiał Księstwo Bratowskie y Sandomierskie Leszek Czarny/ stryeczny synowiec tego/ którego był samże Bolesław successor Monarchey uczynił: y który lub to za żywota ięszce/ lub też zaraz po śmierci tego/ do Bratowa y z zonią był przytachał/ a pogrzebowi oycy przywłaszczonego/ powinna wieczność oddawał. W czym na on czas żaden zgola przeciwny onemu nie był/ a to za nastąpieniem wojny Kuskiej: pize której trwoga/ miejsca ani

Lew Książę
Roc.

Książę y
Książę y
Książę y

rozvodu do sprzeżowania/ y do knowania rad nowych/ nie dostawało. Abowiem Lew przedniejszy z Książ/ syn Danielow/ posyłał o śmierci Bolesława/ w polimny Lubelskie krainy z wielkim wojskiem Kusi/ Tatarow/ y Litwy naciąchał/ które wprzód splondrowały/ też Sandomierskie mieczem/ y ogniem/ pustoszył. Lecz go Warły Kaptellan Bratowski/ y dwaj Woiwodowie Piotr Bratowski/ y Jan Sandomirski/ zrażili: gdy się przeciwko niemu/ dwie mili od Sandomirza w wsi Golic/ z małym ludem y lekkonysłm/ a wstąpił/ a słowie stawali. Bitwa abowiem zwojdy/ dnia trzeciego Lutego/ gdy nasy z

wielkim

wielkim padem serdecznie w Kuskę wderzyli/ a pierroskich punki pobili/ wielką lekliwość y trwogą na dągich padła: tak iż odzyskawszy oręż/ y podali/ y posłali Poganow/ soba powitali. Ktoży jedni i się y wietając woiwac zwycięzili/ pohamowawszy biegu/ troche się naszym oparli byli. Ale rychło/ gdy ich Książcy odbiegli/ a nasy przynaglali/ też y sami pierzchneli. W wietających gonieniem dalekim/ wielki pogrom sprawili nasy. Śnadz osm tysięcy nieprzyjaciół w oney bitwie upadło/ dwa tysiące w więzienie przysła: a nasy przy zwycięstwie siedm chorągwi odiełi. Ostatnia zgrata odbiegawszy zdobywszy/ zaledwie ušla. Wszakże Leszek nie kontent ięszce ze zwycięstwem onego/ w Krotkich onychże dmach wietse wojsko zebrał/ tak/ iż trzydziest tysięcy konnego a dwa tysiące pieszego żołnierza wynosiło/ do Kusi wtargnął/ chcąc ze Lwem pomścić znaczniejszą odnieść. Ale ten po pierwszej porażce ięszce się nie rostrzeżnowy/ do głębszej Kusi wkroczył. Przetoż też Leszek ziemie nieprzyjacielską/ aż po samy Lwow/ tamżamek y miasteczko/ znać je od tego Lwa założone/ y nazwane iest/ tym swobodney popuścił/ a wylupowszy/ y spalowszy wiele wsi y miasteczek/ Ktemu zamki niektóre niedale obwarowane y brońce się wziały/ y poburzyły/ mierzmierną korzyść odegnął: w której powiada/ że wzięniow cztery tysiące było/ a pięć tysięcy ludzi poległo. Roku potym drugiego 1281. uczynił zaciąg Leszek przeciwko Wroclawskiemu Książciu Henrykowi czwartemu/ Probusem/ to iest Dobrym/ nazwanemu: który potym rzecz samą dobroci/ daleko wstąpił. Przyczyna zaciągowa była. Henryk/ o którym mowa/ za zdrada Bolesława Łyszego stryja swego/ przez gwiał y wkrzywienie z dobr metkorych/ iakom wyszy powieścił/ złupiony/ zawziął też był y sam w sercu swym/ uczynił nazwisku dobrego przeciwny. Abowiem Przemysła Wielkopolskiego/ Henryka Legnickiego syna Bolesława Łyszego/ y Henryka Glogowskiego syna Konradowego/ Książ na zjazd/ y na umowy/ rzekomo w sprawach swych spólnych/ do wsi swicy Baryczy wezwawał/ pochwytał: a do Wroclawia wnieśliow/ do stroznie chował: chcąc wzajem na nich/ bezprawny wynalazkiem/ też coeols wiel wylupić. Obrażało to Leszka/ który do zjazdu onego acz też z Książcy usłyszał był zaproszony/ wszakże niewiedząc iakiey wymówki zajął/ że się tam był nie stawił. Zaczyn ten/ Przemyslowego niebezpieczeństwa żalowe litując/ gdy czasem pisaniem y poselstwem nie w Henryka otrzymać nie mogli/ wojna nad nim misieć się zamyslił: O co Wielopolacy usilnie go prosili/ y rownie z Niemcami giem Panem Pomorskim/ dać mu pomocy przyobiecali. A tak iak Koro wojsko zebrał/ a posłał też Wielkopolskie/ y Pomorskie/ na niego y wamowe ścigali/ ty się/ żarzą we trzy pulki wojsko we Wroclawskie/ Henrykowe dzierżawy zapuścił/ y odziele aż po samo przedmieście Wroclawskie zwojował: gdzie nadarzył Wielopolanie o więzienie Książcia swego rozmawiani/ nad chłopcy/ nad mieszczany niewinnemu/ y też nad budowaniem samym/ wielką stragę rospisali. A wdy am wsił am placz/ y narzekał ludzi niedznych/ Henryka wzruszyć nie mogli/ żeby był abo wojnie podniesionej odpor dał/ a mizerne go pustoszenia marności zabronił: abo wiec pochwytał Książęta wywobodził/ a przysięchł kłopotow siebie/ y wysyłał lud swoy/ pozbarwił. Lecz on tylko na zamku Wroclawskim zawarty przebywał. A Leszek trasy wysyłał i Wroclawski popuścił/ y wojsko/ Ktemu korzyść okwita zabrał/ lud posładowy rospuścił/ y z wojskiem do domu odciągnął. Książęta zaśie poimam przytrząc sobie więzienie/ według zdania ciemnejmka swego/ okupnia sta. Zaczyn Przemysł Powiatu Wielunskiego wstąpił mu. A Legnickie zaś y Glogowskie Książęta/ trzydziści kopymka na potrzebe tego/ aż do pięci lat chować podiełi się: co tamże poprzyśiądz/ y zaciągami warować musieli. W tychże czasach Sycylijscy jedney godziny Litę/ porney po wyspach miastach/ według ciemnejm znowy/ wybiły na głowę Francuz/ od Karola do Piotra Aragonijskiego odpadł/ a Krola Francuskiego wzięli/ pańskiego zamienili. Stąd potym między dwiema narodami tym/ a między Wroclawem/ wiele wojen narodziło. Prusacy zaśie Przyjacie marności haniebne wtrąpili: po których woserz y wdluz daleko z mieczem a ogniem rozwojdzac się/ Chry-

Le a

stobur /

Książ y
Książ y
Książ y

Książ y
Książ y
Książ y

Książ y
Książ y
Książ y

Książ y
Książ y
Książ y

Książ y
Książ y
Książ y

Książ y
Książ y
Książ y

Przedej wiele
mieszkańców po
paliłi Arysta

Litwa w roku
na Lubelski
władzę.

Sen polski

Wzrosty i
miejsc

Andrzej
wzrosty i
miejsc

Ob Lata
domierza
odtąd.

Robert / Marywerder / Janey / Plementow / y Grudzią / zaini ich rzuci / y
z gruntu roznali. Na drugi rok Litwa z ościami Jadrungow / nagłym ro-
zargnieniem / kraje Lubelski / trzema pułkami / srodze popustoszyła. Sady na ten
czas Leszek wedlug zwoezaw odprawował w Aratorie / gdy go upepowono o
wtargnieniu nieprzyjacielskim. Latychmiast wysłkniego pomechawcy / a flaa-
hcie / która przy nim y też na drodze była / wstok sie armować / a z sobą wyjeżdżać
rozkazawcy / daleko droga w kraj Lubelski przyjeżdża. Ale już nieprzyjaciel na-
brawcy / rozysci odchodził. Grysł sie tedy Leszek w sercu swoim / iż ani nad nie-
przyjacielem zemścić sie / ani ludzi w niewola zabianych weterować / wczesności
nie miał. Abowiem z małą garscią swoich / nie rownie wietrzy liczy nieprzyja-
ciol / przez lesne y bagniste ony / woadome a sobie nie wiadome / drożyla odo-
jeżdżających doganiać nie śmiał. W tak strasliwym rozmyślaniu / gdy droga
y niepamiętem wturzonego sen śmaczynadeś / ocknawcy sie / naziawcy wej-
to miasto przemowy żołnierzy / sen pociepy / iako go Archaniol Boży / Nu-
chali s. wejnie wkazawcy sie / potwierdził / o pewnym zwycięstwie wbespieczył / y
iako nieprzyjacioly / koniecznie gome rozkazal / woysku swemu przekłada. Aczym
sne osmielawcy żołnierza / a wozom postępowac kazawcy / sam z ludem go-
towym orey tytko / a na kilka dni strawnego zawisawcy / za wietrzymi nieprzy-
jaciela / swiezym tego przesadkiem puscił sie. Aczego między Litwami a Lit-
niemien rzetanu / dnia 13. Pazdziernika / dojeżdża. Gdy obciążony nieprzyjaciel
zdobyć / namniej pospiesz nie mogli. Poerwoją sie w tym na niepodziw-
nie przedzi przysiad Polatow Poganie / wozawcy śmiałosc ich / iako sie om za
woyskiem walecznym / serdecznym / y doję ludnym / tak opodal w pogoni iść
kusili. Wszakże iednak do poerzeby sie corychki spiarawcy / nabarzey za powo-
dem Jadrungow / ludzi przedziwne śmiałych. Połkocy nasy do nich iedno-
stagnym wyskowam wscim / gdy y plac lesna obeloscia ścisimony / y male woys-
ko nasych w krajem ledwie kesc tyssicy konnego czioweta bylo / na wiecey
wscoro / ludzi rozsyłować bionito. Wszakże Poganie rzywie pierwoy ston na-
sych strzymiwa. Ale wozawcy zabram poznawcy choragwie swoich / a wu-
dzac ze nieprzyjaciel wysłk sie wdal do boiu / trafunkiem dopad. sy orey z tytu
nań meynie wderza. Besbionni zasia / wolec y same niewiasty / wotaniem serca
swoim bodawali / a nieprzyjaciela trwozyli. Nawet psi ktore z sobą wiodli Pogani-
ni / y ktory sie przed tym na przysiad nasych wiodlo roziac y wiadaie radowa-
li / okrucnym kłaniem nieprzyjacioly jarli. Przetoż wotplwym mebespieczeń-
stwem przeletem / ze wysłkney sity do lasow bliskich w. hodza. Przynagla wole-
kacyym Leszek / przynagla y wozawcy / gniwem ścisimem / na prze-
miany pobudziac sie. Jednakże noc dołoczyla pogoncy. W teyie co bitwie
ofstet Jadrungow / ktory sie wpoime nasyim opierali / y od przystey roziary
Chrześcjanickiey odstali byli / do szedru wygladzono. Z Litwy też / która liczba
externastu tyssicy donosiła / malo co zostalo. Abowiem takowych wiele bylo / to
rzyacz zdrowo wpli / awozy czescia rosydaiac a czescia boiac sie swoich / sami
sie zabijali. Z nasych / co rzecz kaidemudziwna y Boskiey wielmożności ma bydz
przyczyna / y ieden cziowiek nie zginął. Takci Leszek plon wysłk / oddiawcy / y
nad to go ze zdobyćy nieprzyjaciol pobitych przyczynawcy / ze zwycięstwem
do Polki worocił sie. Zaczyn w Lublinie kościol / panuette zwycięstwa swo-
go wystawil / y swietanu Michalowi / ktory sie byl we fine zwycięstwo mu
owiecznac wiazal / poświęcił. A gdy już on wtrog potoy sobie od nieprzyjaciol
postronnych wezyni / domowe rosytki Leska nagabnely. Abowiem flachta
Sendomierka / za powodem Jana Woiewody / y Arystyna / Bastełana / tames-
czn / ch kraioy / z ktorymi śnady tej Pawel Biskup Krakowski przestawal / ob nie-
go odstapila / a przyzwawcy sobie Konrada K. Mazowieckie / onemu siebie / y
wysłknie miasta poddala. Zaczyn ani dobrodziejstwa / ani szesliwie powodzenia
Leskow / przełomic te / na niey nie mogly / aby byla zawzieta przeciwoy niemu za-
raz od poczatku memawisc ziozyla. Wszakże też Leszek tak też leduawcy nie puc-
ci. Abowiem z Krakowskich dzierzaw woysko iak mogac zebrał / y dwor swoy w

był.

sz. rok / obelawcy / do ziemie Sendomierckiey / przeciwo Konradoy wyciagnal. Lec-
on / przeciwo Leska / wperomony / gdy nie do Polka śmiał sie porawiac / z do-
mianom / swoich zasia / ludzi niewiele byl / z sobą zaciagnal / co narychley do Ma-
zo. wsa wiachal / oduczac sie nazad w rychle / z wietrzy okratem staroie. Zaczyn Le-
sek zasywcy wielkiey dobroci / skromności / y ponawcowania / przycypaly rebellicy
od Konrada opuśczone / latwie sobie przeciwnal / zaraz przez nich wysłknie obywa-
tele / spoinie z maszy y z zaniem / do swey zwierzchności przywrocil / a powsta-
wawcy woynę domowu / madoze zaciunil. Tegoż / wolec y drugie / roku / srogi / god-
sclinił byl Polka / tak dalece / iż wiele ludzi / pospolitych / z dziećmi y z jonami / w-
chodzac / nagiego wtapienia / do Węgier / y do Rusi / sie pzemioslo. Wszakże w obu-
dru / krajach / miasto zdrowia / w sroga niewola / prze okrucienstwo niewiernych
narodow / tamiecznych / wpadli. Abowiem sama Rus / ty / ch / ktory byli do mey za-
sli / imieniem / podatkow / Tatarom / w niewola zadala. Węgrowie zas / swoich /
Kumanickim / Poganiem / zaprzekli. W tychże / czasach / Filip Biskup / Sarnia /
ski / Legat / Papieski / z Węgier / do Krakowa / przyjachal / gdzie / wczesnie / przysly / y
lepie / czesrowany / byl / od Polatow / a mied / od Węgrow / od ktorych / trola / Wla-
dyzawa / do wietrzenia / byl / podany / z tey / przyczyny / ze / nań / o wieteczne / cudzo-
stwa / y / o Kumanickie / ganiarce / po / dugum / y / iagodnym / napominaniu / kłotwe
byl / zarzuci. Ale / tey / potym / y / sam / trol / od / swoich / Węgrow / w / wczesnym / wle-
niem / do / mekad / chowany / byl / aż / na / ostatet / od / Kumanow / ktorych / obcowania / y
obczarow / we / wst / nam / nasładowal / zamordowany / zginął. A Legat / z Polki /
do / ziemie / Pruskiey / odia / hal / tamże / sporczywe / trudności / y / nie / nasy / miedzy / Lit-
sciungiem / Pomorzem / Kiejeć / a / Krzyżatami / rozsydyl. Abowiem / Waczy-
slaw / wiat / Miesciung / wodo / Krzyżatow / sie / wdawcy / a / obelcie / życia / ich / przywawcy /
owczyni / ni / swoje / darowal / byl. Za / ktorego / przykladem / duudzy / drawy / bracia / po-
stepuac / tez / dobra / swoje / onym / Krzyżatom / oddali / w / wymowawcy / na / nich / sobie
y / wysłkney / familiey / swojej / aż / do / śmierci / wysłknie / przystoyne / ktore / darow-
ane / w / prawdu / przez / Legat / odia / hal / na / te / iednak / Miesciung / przywodi / ze / Wnie-
wien / abo / Niewien / k / Pomiem / Kiejeć / darowac. Wdzie / oni / zaraz / zamek
wystawil / ludem / obwarowal / a / Putemburk / przez / rozwalil. Roku / potym / duu-
giego / w / miesiacu / Pazdzierniku / powtore / Litwa / przez / Porwat / Lukowski / w / kraj
Sendomierki / z / mebacza / w / padla / gdzie / wielkim / wciunem / y / nado / wiele / Wsi / y
Litwie / z / strapi / krom / wietkiego / odporu. Abowiem / flachta / do / przyległych
zamekow / nie / wala / byla. Szymowal / na / ten / czas / w / Krakowie / Leszek. Lec / ktore / o-
wtargnieniu / Poganiem / wysłk / wstok / do / kom / y / do / orey / porwie / sie / spoinie / z
plawcy / ktora / na / ten / czas / na / ziedzie / byla / a / kazawcy / infym / zaraz / za / sobą / wyje-
dzac / domem / y / noc / nieprzyjaciela / gome / Sendomierzany / ktemu / flachta / rownie
iako / y / chopy / przez / Komorniki / w / pod / podwodami / wyprawione / o / wyjezdzie
swoim / owieczca / a / zaby / mu / co / przed / w / orey / na / pomoc / flanel / rozkazuie. W / ty
goy / sie / wysłk / sciagnali / a / nieprzyjaciela / już / blisko / dogamali / tak / ich / przeciwo / po-
ganiem / podburza. Tera / k / dy / z / was / w / boiu / me / znie / poczynac / przema / y / cie / Polas-
cy / son / dzieci / namilskich / krewnych / powinnych / slug / y / poddanych / w / asłych / ktorych / w
niewola / brzydk / na / ten / czas / Poganie / odwodza / ratuycie. Pobitych / slawow / y / niem-
awatek / matych / grontow / popustowionych / Wsi / Poluarkow / Mias / y / Mias / zek / spalo-
nych / kordolow / wylupionych / y / swiat / z / zewatconych / dziełnie / proste / mscie / sie /
a / z / waczego / w / go / y / spoleczney / oyczyny / obelzenia / w / z / odważywcy / y / zdrowie / w / etuycie.
Piekna / w / z / i / c / z / a / y / poczynac / w / z / i / c / z / a / y / o / o / z / y / z / a / y / o / w / l / a / s / e / m / i / e / s / k / a /
ma / bitne / w / i / o / d / a / c / obumrzec. Dobry / slaw / y / a / nizeli / zdrowia / dziełny / a / me / z / ny / w / a / l / e / c / z /
m / k / b / a / r / z / y / s / u / k / a / c / p / r / a / g / n / a / c / y / o / c / h / r / a / n / i / a / c / m / a / : / k / t / o / r / a / s / l / a / w / a / i / l / e / p / r / a / w / d / z / i / w / a / z / a / c / n / a / y / z / u / p / e / k /
n / a / : / m / e / p / r / z / y / c / h / o / d / z / i / z / a / n / c / m / a / : / i / e / d / n / o / w / i / e / l / k / i / m / n / i / e / b / e / s / p / i / e / c / z / e / n / s / t / w / e / m / n / a / b / y / a / : / C / o / i / a / n / i / e / d / l / a
tego / m / o / u / w / e / : / a / b / y / m / o / m / e / s / t / w / i / e / y / r / z / e / z / w / o / s / c / i / w / a / s / e / y / w / a / p / i / e / : / a / b / o / w / i / e / l / k / i / e / i / a / k / i / e / m / e / b / e / s / p / i / e / c / z / e / n /
s / t / w / a / w / t / e / y / w / a / y / m / i / e / p / r / z / y / s / t / y / z / P / o / g / a / n / y / w / p / a / t / r / o / w / a / c / m / a / l / : / A / b / o / w / i / e / m / i / e / d / e / n / z / e / t / o / n / a / r / o / d / z / f / o /
s / l / i / n / y / : / k / t / o / r / y / w / y / r / o / k / u / p / i / e / r / w / s / e / g / o / : / w / t / e / g / o / z / w / l / a / s / n / y / c / h / g / r / a / n / i / c / a / c / h / : / p / r / a / w / i / e / d / o / s / e / z / a / d / u / p / o / r / a / z / i /
l / i / c / i / e / : / i / e / d / n / e / g / o / z / s / w / o / i / c / h / m / e / w / r / o / n / i / w / s / y / : / y / k / t / o / r / y / k / r / a / d / z / i / e / z / a / t / y / l / k / o / : / r / o / z / b / o / y / s / t / w / e / m / : / a / p / o / k / a / t / n / e /
m / : / n / a / i / z / g / d / a / m / i / s / a / r / i / e / d / z / k / u /e / k / r / a / i / e / s / k / o / z / i / c / z / w / y / k / l / : / o / n / o / z / : / m / e / s / t / w / a / : / y / d / z / i / e / t / a / r / y / c / e / r / s / k / e / g / o / n / a /

20 3

mnicy

Konrad Ksiaz
Mazowiecki
wielki.
dobroci / y / mirt
walc Leskowa.

Slaw w Polce

Lesek Papieski
de Polki / y / do
Prus.

Arca Węgier
ktorego Wladyslaw
w / s / l / o / d / e / w / e / t / e
ganiem / y / z / a / t /
mnie.

Ksiazka Po-
morze / m / a / i / s / o
t / n / o / c / i / s / w / o / i / e
Ksiazka / d / a /
w / o / a / l / i /

Wnie / m / i / e / n /
w / i / a / t / e / z / n / e / d / a /
l / i /

Enlew / zamek
z / e / l / o / z / o / n / y /
Rok 1283.

Litwa / i / e / m / i / e
Sendomierka
pustawcy.

Dymowal / Ks-
ka / z / a / n / e / g / o
do / Ksycyma.

Wyprawa Władysława do Czeskiej i Margrabie Brandenburskiego do Polski.

Podjęcie wojny z Czechami.

Władysław wstąpił do Polski.

Władysław wstąpił do Polski.

Rok 1292. Władysław wstąpił do Polski.

Władysław wstąpił do Polski.

Władysław wstąpił do Polski.

Władysław wstąpił do Polski.

Władysław wstąpił do Polski.

dytą. weni zaś aby choć rozeym wojny wzynt / iestby go uaczej zawosciu gnie /
nie mogli. Wszakże on gdy Władysławowi / ani potego zrownac / ani frogie to
y nie wroconego serca tego zmięczyć mogli / wstąpił do Czech z mezym odiejdzie.
Gdy tedy trapić krainy Krakowa / Władysław nie poprzestął / częstym posels-
stwem y wysłownictwem swoich rozruchony Wacław / sam przez się drugiego roku
wyprowadził do Polski / wymordował sobie na positek z Saksami Pana ich Ottona
Drugiego Margrofa Brandenburskiego / a niegdy opiekuną swego. Ci tedy Książ-
żeci przemożni wespół chorągwie ziozyszy / przez Powiat Opolski / na zachodzie
miejscą Sierpina / do Krakowa wiaćali: gdzie z wczwosia przysięci / tutek
Tudziel sposob walczenia z Władysławem namawiając trawili: gdyż w ten czas
Władysław z potęgą siedząc / nieprzysięci rady przeymował. Alz wojdy Cze-
chorwie do Sieradzkiej tego dzierzawy wpadać / a one wolnemi narażdami plon-
dunę. Miałci wprawdzie wojsko Władysław / w franki iednak walney bitwy
nigdy nie występowali: lecz nieprzysięci y wśadzet gromili: spraczech abo iedzo-
cych / iak z najwistym rozruchem pod tabort podpadając / częstokroć erwoży:
pase / żywności / y dźw hutarce żołnierstwo / z katoro nagle wyłaskunę / zabu-
rai: tak dalece / że nigdzie potym z obozu bez potężney obrony konnych y pieszych /
wychylić się nie śmieli: w taboże zaś samym dwore straz nocną wzajem trzymać
musieli. Tak ich był Władysław nie pomalu napiofity. Przetoż nie długo bawiąc
się tam / miasteczko tyle zapaliwszy / wstąpił do Krakowa / a potym z tamtey zaraz do do-
mow swoich odeszli / chępiąc się iakoby wielkich rzeczy dożali: że tutek woi / a
miasteczko nadznie / ani przemyślem / ani położeniem miejsca obonne / spalili.
Niewiele przed czasem Litwa z Panem swym Witemem / z wiadomością inadz
Bolesława Książca / przez lasy Mazowieckie przepadły / na Litawie wtargnie-
li: gdzie Powiat Brzyki pustofic / wiele zdobyć zawzięli. Rok przysły 1292.
wstąpił do Polski Władysław / dźwiego jony / swietobli-
woy y pobożney mierowisty / ktora z meczyszy / jaony y nigdy cielesney sprawy
nie zakusowy / po śmierci meza swego wyszkie bogactwa na wboję y na rości-
ty Boję rozbawowy / w Sadecum klasztorze / wiecej niż dwadzieścia lat ostrze barzo
wyżyli. Zaczyn swietobliwość / że wielę przedziwnych cudow / tak za żywo-
taley / iako y po śmierci w grobu zjawionych / ogłoszona jest / samje Drugi wspo-
mna. Nychio po swietey białegłowie / przełaty Paweł Biskup Krakowski / obus-
marci ktory przy inych zabawach Biskupowi przeciwnych: tak się chwale ino-
ślustwo. n parat / że tej torowor / za nieostrojne z sieci wypuszczenie zwierza / pier-
si ofszepem przebil. Biskupstwo tedy po nim obiał Porop Sandomirski Pro-
boję / a Krakowski Danome / ktorego Drugi rodziny Kustki / Kustow po-
winnym Gryphiny Książny / a Lesza Czarnego Kancelerzem czyni. Tychże czas
jow na Śląsku Konrad Książce Glogowski / woyna podnieść na Henryka Książ-
ze Wroclawskie / za wydarcie sobie dzierzawy Wroclawskiej / wstawicznie prze-
nysławiał. Alz widząc się potęga nierównym bydz onemu / zbrada me ostrojne-
go pokonać wstanie: zaczął nocnem potajemnie zabiegami y zbrodniami maie-
tności tego pustofic. Potym Henrykowego rodzonego brata Książce Swidmice-
kie Bolesława / bratniema szesściu zayrzacego / za pomocnika sobie przylapczył.
Widząc tedy Henryk / że stryiego Konrad z wielkim staraniem woyna przeciw-
niemu gotuje / ktemu widząc / że niemala część Wroclawianow onemu przy-
nig była / wnet do tegoż brata swego Bolesława w prosby pożyła / aby z nim prze-
ciu Konradowi spiknął się: nie wiedząc iestże o postanowieniu / ktore on iuz
przed tym z Konradem był wczynił. Wymawia się w tym Bolesław zczupłość
maiećności swoich. Wziął tedy iednak od Henryka dwa powiaty / Jaworski y Strze-
gomski / przedstawiać z nim / pod przysięgą obiecał. Przysiędł w tym czas podnieść
woyna zawziętę. Tam od Henryka w obietnicy wperwiony Bolesław / ode dnia
do dnia oddładać / a raz na to / raz na owo wymowić zakładać / poczynia. Daie mu
Henryk znorow trzy miasteczka / Barchenbach / Granctstein / y Strzelin: ale on nie
mniey przedsię stawa medotrzymał mu. Alz tymi też Konrad / postrzegłszy że nie do

tońca

do iea wierne postępował z nim Bolesław / o ktorym dufał / że on wedlug w-
mowy zbrada iako miał iuz podejść Henryka / przetoż z iednego z obcowników y
konfliktarow Henrykowych Lutka herbu habdane / darani y obietnicami / do-
taciey zbrady przyswodził / że mu on wydać Pana własnego obiecał. Był w praw-
dzie / pomieniony Lutek serdecznym Kochankiem Henrykowym / wraczony od me-
go wola / do brodnego: ieno że oycę tego Bolesława / iaska a przyznano ludzka y
Książce / ro / wydrz ilego / katal był Henryk megoy ściag: dla tego / i on zabawił
mierzynę / i onerz iednego przed sędem stoiac / ani na napominanie dbać /
miał / a iak o sobie spawoy hardzie meoboystwem chępił się. Jednak wmozyl
był ten iak w Lutku Henryk / częste y znaczne czyniac mu dobrodziejstwa. Jakoż
y iak Lutek / że iustnie oycę tego stracono iawnie wyznawoy / przysięga wper-
nił był Henryka / żeby dla tej przyczyny nie przeciwno / o służebniczey wierności tego
nie mieniał. Te wsi iustie rzeczy wiedziat dowodnie Konrad / przetoż ognia sercu
poddawoy / a iana me dogoionę rozgryzł / wymogił to na Lutku / że wiecey
o mego w iuz ieden iak dawoy / a iuz tak wiele swiezych dobrodziejstw. Trafun-
kiem Henryk mył się w iasni nad Odro rzekę / me opodal zamku Wroclawskiego:
przypada tam z ludem orajnym Lutek: gdzie Henryk w prawdzie przestrzęzo-
go / lecz ktemu mierzynę / iako z iasni wywołocz / a lichym płaszczytem otrzy-
woy / na kon wrzuczonego dnieu y nocy me postawiać / do Sandomoyu / maie-
tności Konradowey wst. Z tamtey zaś zwiastano / że do Glogowa przyszedł
nego / w iasni scisłe naczynie wstąpił / w ktorym wyrzuczone były dwie tylko nie
wielkie sibi / iedna aby głodny karmić / a druga aby wytrawiony czyscił / zoiadł.
Siedząc tedy w nim zamku / nę pasc iupelnych Miesiecz / ani wstęć nigdy / ani
wlec mogli. Alz naostatek do tego przysiędł / że iak wywiedle ropa z mego / a ro-
baczem wstąpił. Czyni tak nadznie / znaczony / ato w iuz wypożyczony bywa /
pierwey iednak od Henryka / Kon. dori trzydzieści tysięcy grzywoien okupujących
piemacz: y nad to iestże dawoy / nuz z zamku y z powiatami tamiecznymi te mia-
sta / Kamylow / Doroltow / Kruczybork / Buczyna / Kunczelstat / Rozembert /
Haynow / y Bolesławice. Wszakże ani wypożyczony mogli wiecey wstąpić Henryk.
Lecz trzeciego potym roku / zmięglią zawse truchleć / roychorzył / starowczal /
pięty tego umienia Wroclawski Książce. Odumiał iynow trzech / Bolesława /
Henryka / y Władysława. Nad ktoremi Bolesław stry / me pierwey chciał
na prosbe oycowika przysięć opieki / dożad muaj Soboty zamku nie dano. Alz
Naley Poljeże zasie iako był Wacław Książce Czeskie po spłodrowaniu / o kto-
rynem powoiedział iuz / Sieradzkiej krainy wstąpił / iheac z Adolpchem Cesarzem
po Rudolphie na państwo obrany / w spowinowacenie zastapic / tym czasem
Władysław Lokietek powrocie dzierzawy Krakowskiemu podobane skodził / y o-
wiele maiećności obione Czeska / pustofienia gruntow bromie potuśiać /
przyswodził. Alz iawność Tatarska / Sandomierska ziemia srodze popustofy /
sił tego nadumiać. To tak 1293. przypadło roku. Drugiego zasie potym /
Amas Litewski Witema / chociaż malo przed tym w Prusiech wielę kłaję od
Krzyżakow wziął / sam zaledwie wcieli / awoży tysięcy ośm set konnych / Mazo-
wskiem ciwo przewodził / w Powiat Leczycki z meobaczka zapuscił. Tam iakno
miasteczko Leczyca / y rościł peien ludzi na odpust ieden znaczny skupionych / zlu-
pil / spalił / a grunty popustofy. Odchodzącego z lupteja / Książce Ka / umierz brat
Lokietkow / ludzmi swymi / me opodal Sochaczowa miasteczka / przestawoy
rzekę Bzurę / dojeżdża: a wderzoy na nich / wielki poboy w Poganiach czyni.
Wszakże naostatek / między punki zagęszczone nazbyt serdecznie wpał / zacił
od mro Litwie zwycięstwo oddał. Abowiem widząc Książce przypadek / ostatek
ludzi rożne pierzbac musiał. Tak tedy wiele ludzi zabili w ten czas Poganie:
je na kądziedgo z nich istone dwadzieścia głow działem przypadło. Po Kazimie-
rzu tedy ospotomnie zabierz / obiał państwo Leczyckie brat tego rodzoney Wła-
dysław. Tegoż roku Konrad Książce Czeski / Mazurów / też bez potonit wstąpił
y Bolesława / bratu dziedzicowa swego wstąpił. Niewiele zasie potym / Książ-
za cy Wyzna w Mazowsiu zamek wstąpił / spalił: aby ten wiecey iuz przysiędł /

Bolesław Sabi-
danczyk / gardło
traci / iestż / Po-
kane / Książce.

Władysław /
wstąpił /
Henryka /
wstąpił /
wstąpił /

Władysław /
wstąpił /
Henryka /
wstąpił /

Henryk /
wstąpił /
Henryka /
wstąpił /

Henryk /
wstąpił /
Henryka /
wstąpił /

Henryk /
wstąpił /
Henryka /
wstąpił /

Henryk /
wstąpił /
Henryka /
wstąpił /

Henryk /
wstąpił /
Henryka /
wstąpił /

Henryk /
wstąpił /
Henryka /
wstąpił /

tońca

Wzrost Arzyjacy
10000.
Bolesław X.
1740: owieckiego
10000 Litewski.

nie nie nazywał / z którego ona w ich y w Polsce dźierzawy / częste zabiegi czy-
mła: gdyż Bolesław aby im tego w dźierzawie swej nie dopuszczał / daremnie był
od Arzyjacy napominany. Arzy wielkie bractwo z Litwy miał: a zgola y
żone sobie / corte Troiedena Asiojacia / z tamtąd był porat. Ale tu już Asio-
gi Dżiesiątey Kładmy dokończymy / a początek Jedennastej sie-
gaymy od wznowienia Krolestwa.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi Iedennaste.

PRZEMYSŁ KROL.

Uczniwsiy sobie Senat Polski z trudności
mi / które po rozzerwaniu na wiele Księstw Krolestwa za-
tosnym obyczajem Polskę walczy / na Krolestwo wspo-
monat / y Jemowładztwa chwyć się. Do czego samej
czasy okazały zdarzyły. Abowiem Przemysł syn Przemys-
ła Książca Poznańskiego / już po zjeździe oycowstwu
rodzony / mąż rzeźwy / y do czynienia rzeczy godnych spo-
sobiony / wszytkiey Wielkiey Polskie sam ieden panował:
w Margrabstwie Brandeburskim / y w ziemi Pomor-
skiej / cnoty swej wizerunek dziełny / mało co przed tym

spisał: Ktemu państwa Pomorskiego spadkiem przypadł / y testamen-
tem Henryka Asiojacia Wrocławskiego / na Brakowski y Sandomirskie pań-
stwo / powołany był. W takie on dobra zamożył / że miał krom trudności y po-
stronnie wojny z Kartow Koronnym oderwać / y Książca insze tu powinności
przywiesić / y też z dostojnym sławą tytuł Krolewski odnowić / nie nie wątpili Polacy.
A też Brakowska szlachta już była fercą do Książca Czeskiego straciła. Był
tedy Przemysł Pan spamiętego y wysokiego umysłu: który Krolestwem od dwu set
y piętnastu lat zagubionym nie rzucił / ale też pragnął / y onego się do-
magat. Tedy roku zbawionego 1295. wchwalwsiy Seym panowie Polacy / w
starodawnym wszytkiey Polski stołecznym mieście Gnieźnie / Przemysła 38. lat ma-
jącego / Krolestem stanowią: a zaraz dnia 26. Czerwca znakomitym obrzędem poma-
żu / y Koronę Krolestwa przez Jakuba Swinka Gnieźnieńskiego Arcybiskupa na
głowe Kładą: przy obecności Książcy / Janie Gierbysu Poznańskim / Janie Koince
Wrocławskim / Gostawie Płockim / y Konradzie Lubuskim / Biskupach. Abow-
wtem Prokop Biskup Kraków: abo już był umarł / abo pewnie chorował. Wysław
zaś Włodawski / miewiemy pewnie / dla czego był nie przybył. Chętniński lepak /
pierwszy od Arzyjacy do Gnieźnieńskie Arcybiskup: obrocony ale na ten czas aby
Arzyjacy nie już spólnego z Polakami nie mieli / od Gnieźnieńskiego Arcybiskupa
stwa odłączony / a do Ryńskiego przyłączony był. Dział zaś wszytek inszy / który
ożył ludny dożyć y zwołany / z Woiwodami y Książcami rownie błogosławiąc /
panowamia szczęśliwego nowemu Krolowi winował / bankietow hojnych zaży-
wał / y rozliczne gry zwoził. Obiawsiy w tym Przemysł Krolestwo / wnet myśli
wszytkie swoje na to poczęt naciągac / iakoby Polskę wszytką wspotać / a do da-
wney 1295. y iednostajności mogł przywiesić. Naprzód tedy obrażone na sie

ferca

ferca Książcy inszych o porwanie przed nim Krolestwa / głodem y lańtawym po-
selsstwem zmieścić / y do wgażenia wzajemnych nieznoś / a rozruchow poimar-
Kowamia pobudzać ich zapoczął. Potym do wiatrowania y wmarawienia wojen po-
stronnych prace przystąpił / aby tak siadnie rostrmamoną y wysłanną potęgą Pol-
la pierwszą siłę nabrac / y zrosć się mogła. A z Arzyjacy Półnich Książstwo
w podeyżzeniu miał w sobie / przeczuwając że on iakoby dostać Gdansk (które
je mogło od nich dla wczesnego Kładu towarow y handlow zamorskich poży-
tecznym / a już było na ten czas / stanąć rozumieć) y wszytkiego państwa Po-
morskiego po mienkiej części przemyślować / obwarowywać Gdansk zapoczął.
Ale tak przechwalne roboty iego śmierz porywca / siódmego abo osmego nie-
siadac iako był Krolestwo przysiał / zciumił. Przyczyna śmierć Krolestwa Margrabie
Brandeburskie bydy rozumiano: Ktożby zażarzał mienawiscia wzrusić / y po-
tegi przyległego a przeciwnego sobie Pana / nowym Krolestwem y ziemi Po-
morskiej spadem przyczyniony / bojąc się / a nie miewiemy porwatu Sandomirskiego /
Polakom z darowia odietego ochraniać / gdy tatenie zdrażę zabieć go umysłu /
spodobność mieścić y czasu do wykonania niecnoty znayduć: wpaerzywszy / że on
obmyślowaniem y trudnościami RP. zmysły wliopotane na pograniezu Mar-
grabstwa Brandeburskiego w Kogoznie Polskim wcielał / gdy przyległe miejsc
tamtemu puszczę rozbitej polowania nazywały: a też y sam czas roczny rospu-
stnych Książcy do wciachy powabiał. Chęć go tedy tam wbespieczonego nie-
ostojnie ostojczy / wnet Otton Długi Elektor Margrabia / z drugim Ottonem
y z Janem Konradem brata swego synami / z Konstancyi siostry Przemysłowej w-
rodzonemu / Ktemu z gwałtowną orężną gwardyją / nocą ciemną przez lasy y przez
mianowce przepadłszy / na świtaniu wstepney Strzody zbitym ludem gniach / o-
taczając: spodziewając się z Krolewską szlachetą długim niespaniem / y opiciem zo-
morzona / nie trudności nie zając. Wszakże na pierwszy zaraz rozruch porwał się ze
snu Przemysł: a nagle y niespodziewana przygoda nie będąc nie strwożony / z tro-
cho stug przebudziwszy się do nieprzyjaciela następującego / miewiedząc co zacy / iak
by go wiele było / miewiedząc co zacy: górze dzielnie między miami y rzekami woliu po-
zabawę / naostatek / gdy wysiły na iednego z bliska y z daleka roznierzali / odkryty
wszytkich bronią wpał. Wspierzchna się w tym nasy: podnosi na potm-
twego Krola Sandomir / a chęć go z sobą odwieść na Koma wiodzają. Ta Ktożym
gdy się jedna miara osiedzieć nie mogł / puynatami okrutnie Ktożgo na placu zo-
stawia. Ktożby niektorzy / iak Długosy wspomina / z Sandomir / y z Ma-
laczanie (są to stany szlacheckie w Polsce) zaboystwa Przemysłowego / iedli nie
pomocnikami / tedy perome wiadomymi byli / nie mogąc znieść zawaśnieniem Pa-
na / występi / y nieprzyjacielskie sposoby zbierania mienawiscia / surowie karzącego.
Ta Ktożby zbrodnia niepodziwne piastą nosiły Gamie rzeczony / że im ani czerw-
nego obroni zająwać / ani spólnie w iednym Kregu z szlacheckim stanem stawać
nie opuszczano / aż do bitwy Ktożby Ktożby Kazimierz Krol stoczył był z Rusakami.
Ciało Przemysła Krola do Poznania zawieziono / w Kosciele Garnym między przodo-
tami złozone legło. Wiercono tedy / iak Ktożby śmierć zabicia żony swej / z dopu-
szenia Bożego przypłacił. Potomności wyprawdziej / imo pragnienie swoje / nie zo-
staro / krom iedney corti / Arzy macierzyńskim umieniem rzeczony / y już lat 10.
miałecy. Właśnie tego czasu Prokop Biskup Krakowski umarł / Jana Muska-
ta nauk wyzwolonych Książcy / namieśnicztwa nabawił. Zatożył tedy był Przemysł
spisał na przedmiesciu Książcy: a w Poznaniu zaś Książcy Pannom Dominikan-
tom. Nad to Krakowski: Biskupowi / poi dżiesięcinę z dochodow żupnych Bra-
kowskich / wiecznym prawem warował. Ktożby potym darowizny Wacław
Czech / tyle drugie przyczynił: tak / żeby od czasu onego już nie dwudziesta ale dżie-
sięta część Biskupowi darowano. Oderwali potym Brandeburscy Margrabowie
od Koscioła Poznńskiego Probostwo / że tak rzek / Sandomir / znamienite do-
bia duchowych: na które służyło im prawo y ordynary dochodow / Ktożby
Jny / Drawy / Warty / y Ktożby rzek. A władza szafowania tym Probostwem
zostawała przy Biskupie Poznańskim. Ale wydarło Margrabowie do Koscioła

Gg

Sol

Świętostwo Arzy-
jacy podryż-
ne Polakami.

Brandes obwa-
rowane.

Przemysł ob-
mawiano
Brandebur-
skich szlachet-
zabity.

Kogoznie iedno-
jest w Polsce / a
długie w powie-
cie Chelmin-
skim.

Strzoda Popiel-
cowa.

Śmierć Krola
Przemysła.

Sandomir / y
Malaczanie / o-
miewiedząc Przemys-
łowej miewiedząc.

Koscioł Przemys-
łowski.

Jan Muska-
ta Biskup Krak-
owski.

Dżiesięcinę sol-
ne Biskupowi
Kraakowskiemu
darowane.

Probostwo San-
domirskie.

Władztwo
Przemysłowe.

Krolestwo Pol-
skie iak długo
walcowało.
Rok 1295.

Przemysł w
Gnieźnie Arzy-
jacy obrany.

Biskup Chel-
minski pod Ar-
zyjacy / y
Kiego podobny

Przemysłowe
przeżyczenie.

Margrabiowie
nowe.

Sordynskiego przysięgli. Oco długo spor w Rzymie wiedli dwaj Biskupi: ten
natęż trzeci Jan Łoza, wysytkiego tego zamedbał. Udati Woysciech Arantius/
je tegoż tej czasu wiele miasteczek: Margrabiowie Brandeburscy, y Mysieński, Po
lato. n. odia: z tadje nowe Margrabiostwo wstawione bydz rozumie. Jakoz nie
strom od prawdy. O Prusakach abowiem nie pozwoalam mu: wyprawisy, jezy po
mozany umieniem Prusakow mianowal.

WŁADYSŁAW ŁO- kietek Krol.

W zamordowaniu Krola Przemyśla / dwudzie-
stego trzeciego dnia Kwietnia Senat z slachty y z Pomorza-
ny, na wybienie Krola nowego / w ludnym zastępie do Pozna-
nia ziachali. Wrzucona tam byla od niektórych wzmiatka Ry-
cey, zabitego Przemyśla / corki. Ale boiazni woyny od Margra-
biow y tej od Krzyzakow porostawiajacy, raczy majowowi wale-
cznemu y potężnemu / a mizli Pannie wloimney oddac krolestwo
radzila. Władysław zgola Łokietek / miedzy Kiazey Polskimi / nasposobniemy
zdat sie bydz: Ktozego, woyny czeffe przesei wiedzione dsielnym / y w postępie
bieglosci waleczney cwioczonym / zalecaly: do tego / iz nie pomatu wlasnoscia ma-
ienosci sroych mogli niedostonalie ieszcze sily krolestwa nadwaczonego / potrze-
pic: poniewaz Siradzie / Leczyckie / y Sandomirskie wysytkie Powiaty / ktemu
wielka czesc Kuzaw we wladzy swoiey trzymali: a zaraz / je mu na iyczliwosci y
ratunku Kiazat Kuzawskich braciey tego rozboney nie schodzie nie miało / sta-
bnie wysytki wierzili. Zalecalo go y malzenstwo tego / je Jadwiga Boleslawo-
Kiazica Kaliskiego corka poiat byl. Przetoż widzac / je przesei o obliwie Polka
na tak wiele panstw rozzerwana znorow w iedno ciato zrosz sie / a do iyczliwosci y do-
wng znamienitosc odyskak / wiec y pogranicznym nieprzyiaciolom opzecz sie mo-
gla / zgodliwym wysytki zdanien Krolom go obierali / y wiata nowemu Krolow.
spolnie poprzy siegali. Nadziejajacemu / zamkow y miast wysytkich osiadlosc.
w moc oddano. Odwolot iednak ten niewiedziec dla Ktozey przyczyny Koronacyey
zarowolaney / y pomazania Krolom sluzacy obzadek: am tustulem Krolow / lec-
dziedziecem Krolestwa Polskiego pisal sie. Jachawsky potym z Wielkiej Polki do
Pomorzana / z wielka tam wczuiwoscia od wysytkich byl przyimowany: a nawet
od samego Leska / Siemomysla brata swego syna / Ktozy zaraz po smierci Przemy-
slowy / zienu Pomorska opanowac przezagat / y iuz Gdanisk pod soba na ten
czas trzymal. Wszakze tego Leska / aby on sinadz pod iego niewynosc nie wicha-
rzył oddalwosy / y z soba odwiosy / Woleclawa miastkiego Pomorskiego slachetca
starosta nad Pomorzany przelozyl. Drugiego zaste roku do maley Polki przysia-
chawsky / warunkow lud y pomocniki Czechow / nalezbanami czeffem gromil.
Aczci trom miast warunkiem Czyskim bionacych sie / prawie niet im wiary
y postużenstwa nie dotrzymawal. Slejacy tylko sami z onemu przedstawiac /
do uszy. b. tram Polkich przescie im czynili / a Władysławem Krolom wpor-
nie garzili. Przetoż on na ten czas wyprawę przeciw nim podiat / a spustoszyw-
sky wserz y wzduz gliboko Slesko / dostateczne kozysci krom wsektley zabrony
odwolot. A zwlaszcza gdy samu miedzy soba klocili sie Slejacy. Abowiem Boleslaw
Kiazia Swidnickie / przyiawosy opieke nad synami brata swego Henryka Kiazica
Wroclawskiego y Legnickiego / woyny na Konrada stryna swego Kiazie Glogo-
wskie / podniec sie myslal / chcac sie mscic / iz on Henryka brata tego bazydam y
plugawym wzieniem o smierc / przypawil / y wielka czesc mactnosci na nim
oycalnol. Wszakze zaymuja sie woyna na pierowsym zaraz podniecemu mie-
ozzy Krownemu zgażnola / obawiajacemu sie / aby dwaj miedzy soba walczacy / trze-
ciemu na luptej nie padli: przetoż Konrad dwa powiaty / Boleslawicki y Hay-
nowski.

Władysław Ło-
kietek / potęga
y w dziele tycer-
kam bieglosci.Władysław Ło-
kietek Krolom.Władysław Ło-
kietek Krolom.Władysław Ło-
kietek Krolom.Władysław Ło-
kietek Krolom.Władysław Ło-
kietek Krolom.

nowski / z postanowienia Boleslawowi oddal. Z Ktozych powiat Haynowski /
zamkiem Kozonorem obwarowawosy / synom Henrykowym woroci potym Bo-
leslaw. Boleslawicki zaste na swa dzierzawa obciwosy / zamel w nim Kiezen-
dorsta wostawil. A potym o spanoszenie przysiediszy / Brzege / Niemiec / y Grod-
ko. w miasteczka obwarowal. Nad co Wroclawiany wladzey iego przeciwno / le-
dnego czasu rzekomo oblegisy / do teo przymodli / je wyslodosci muiow niyefskich /
na cztery lokcie zmizp musieli: a zaraz y Czech / woyny przeciw niemu o panstwo
Wroclawskie polusiatocego / do Landysuty serdecznie z woyskiem zaiachawosy
mu od przedstewienia wstraszyl. A Konrad Pan Glogowski / nie dlugo po onym
ugodzeniu z Boleslawem / na swiecie byl: pzes Ktozego Kapitula Duchowien
stwa / za staraniem y pomoca Tomasa Wroclawskiego Biskupa / w Glogowie
zalożona stanala. Poshel za nim w rychle y Boleslaw / ten napierwoy na swoje / y
na synow Henryka brata swego poddane / mescychane przed tym w Polsej pod-
tki / wlozyl: a slachcie / aby wedlug wielkosci dobr y dochodow opylanych zoid
wioda / nakazal / gdyz podlug sily swey przed tym zoid odprawowala. Odumari-
tedy synow trzech / Bernata Swidnickie / Henryka Jaworskiego / y Boleslawo-
Samburskiego abo Monsterberkie Kiazia. Konrad zaste Glogowski / Hen-
ryka y Konrada syny zostawil. Z Ktozych Henryk mescie oycowskie posiadl. Kon-
rad zaste garbacy Kiazie Seynowskie / Proboszem Wroclawskim zostal byl. Wes-
zwoany potym na Arcybiskupstwo Salesburskie / gdy w drodze w Wiednia / je w
Salesburku piwa nie wzywaj / wzial wiadomosc / pozucawosy Arcybiskupstwo /
z drogi oney worocil sie. Cziowiek zaprawde bezmozgi / iesli go to samo odwio-
dlo. Jakoby to iuz am ziarna ziemia tancieczna nie rodzila / am mogli do warzenia
tak barzo poizadanego piwa / piwowarow nawiesdz. Nawrocone go z drogi oko-
wac biat rozkazal / stad potym racunkiem y moca swoich rybarow / rychlo ry-
wota doronal. Po zesciu iego / Henryk biat wysytko panstwo Glogowskie obial.
W Ktozym tej czasie Wacław Czech z Judytha ziona swoa / Kto. a rychlo potym
ynarla / znanuimym obzedem w Pradze byl koronowany. Ale Władysław Ło-
kietek / po skonczenu pomienoney wyprawy Sleskiej / do wielkiej Polki y z wo-
yskiem zaiachawosy / wysytki w ocietnosci / w proznowaniu / y w roztrofach po-
graznal. Co mu wielka siecde przymoslo. Abowiem żołnierze lupieja iyc na wo-
ye przymylysy / tej am w potoku od trzynowzenia / y cienniemia podleszych / od far-
pania door koscielnych / ani od gwalcenia poczynnych meiatek / y wczowych
dzieweczek / nie sie nie hamowali. Icy on rospusly nie tylko nie powosciagal / ale
poblatzajac tym barziesy poimnazal. Innych zas dobreg y czniego Kiazica porow-
nosci / mtezenime zamedbywal / mloscia pici niewiesciey bedac wiotany / tat-
iz postrom / y pograniczn Sajowie / wiele Polkich y Pomorskich kram bez kara-
nia pustoszyli. O co gdy daremnie po kulla troc Andrzej Biskup Poznaniski strofo-
wai / y napominal go / a przecie duchowny mactnosci gwalcono / na wysytki Wy-
secezyg tlatwe zaiozyl. A choiaz to Biskupowi nagrodzil byl Władysław / me-
nawisc iednak przeciwko me / nu tak sie dalece w sercach ludzkich rozrosla / je tej
razd w Poznaniu sprawowosy / Krolestwo mu / w maley Polsej na ten czas go-
czecemu / po trzecim roku panowania odia: a pomimaw / y nim Henryka Kiazie
Glogowskie wladze pragnacego / wiec y mscie swego naroda Kiezen / Wacława
Czech Krolom obial / iz to on ieszcze miasta niektore w ziemi Krakowskiej trzy-
mal / a ktemu / je jeden potejmieszy nieprzyiaciel na Władysława nie mogli sta-
znalest. A to przypadlo w roku 1300. Ktozego tej roku Jubileusz przykladem Zyo-
dow / Kim / Bonifacyus osny papiez / napierwoy w Rzymie wstawil. Tychze czas
sow Litwa z ostactami pozostalemi Prusakow / wstawicznemu zabiegami Krzy-
zaki w Prusiech / y w Inflantach watalia. Nie popzestali om iednak Biskupow
sroych tiopotac / a dobia ich y miast naiezbzac. A tak y Fryderyk Darbaczniiego
Biskupa wyrzucil / y Rytkie Arcybiskupa Jana obronce sweg / aby tak latwie sa-
mi Ryge obiac mogli / do wzienia wrzucil. W tychze czasiech Ottoman meaki
w podlym y me znacny murejcu splozony / panstwo sobie Euretie przywlaszczyl /
rzeczy godne sprawowal / a potomkow sroych Krolestwa / y Tytmu nabawil.

Kozonow
zamel.
Ali guborja
zamel.
Dniesz / niemiec
y Grod / w miast
ieqz a obwaro-
wale.
Kozonow / Wro-
clawskie / za-
wstewienie.
Konrad K. / K. lo
gowski / w mact
Kaptula Glogo-
wiska.
Boleslaw K.
Swidnickie
w mact.
K. du / Puzny
wynalazek.
Synowie Boles-
lawo / Sambur-
skiego.
Wacław / Kozar-
da Glogowskie
Konrad / Arcyb-
iskup / w mact
piwa obitapil.
Konrad / K. brat
poimnal.
Kozonow / Wro-
clawskie / K. ze
ibow.
Władysław / Ło-
kietek / w mact
proznowanie.
Swawola / zoi-
mact.
Władysław / Ło-
kietek / mact
K. w mact.
Kozonow / Wro-
clawskie / K. ze
ibow.
Władysław / Ło-
kietek / mact
K. w mact.
Kozonow / Wro-
clawskie / K. ze
ibow.
Władysław / Ło-
kietek / mact
K. w mact.

WACŁAW KROL.

Wdobnym tedy poselstwem na Państwo wezwą-
Wacław bez omieszkania przyjechał y podług obyczaju od Ja-
cuba Arcybiskupa ro Gnieźnie pomazany y koronowany był. Z
ad ry. blo do Poznania iachawscy za rada Senatorow zone po-
iat Ryre/ tej y Selsbiera rzeczona/ corke odumarta Krola Prze-
mysla/ chęć sobie y Polakow małżeństwem onym tym barziej tro-
lestwo zmocnić. Rozesławszy potym po wszystkich stronach wo-
y.

Władysław z Henrykiem abo z Synonem Berka/ wysłanie dzierżawy Władysławowi
też się hordunace burzy/ y pod rólą swoie obiera. Co gdy się tak dzieje/ Rus-
cy rozumiejąc ze już czas ich przyszedł/ przetrzymali Polkę sobie przyległą iako
pustki iakie bezkarnie narażać mogli/ gdy Władysław opuśczone od swoich
iako by zadzierżec/ abo raczej odwrócić trolestwo pragnie. Wacław zaś Krol
nowy iakoby go zmocnić/ y pod rólą swoie nieposłusznym przyciągnąć wsiu-
te/ z walnym ludem do Sandomirskiej ziemi wtargnął/ gdzie wzdłuż y w szer-
zabiegając/ rozawszy y spalwosy zamek Bore/ yński/ dzierżawny na on czas/ w de-
chroty/ z niezmierną zdobyczą do domow plondronicy odesła/ dobrze pierwej
miz sie wtargniem ich Krola Wacława domosio. Tegoż wlasnie czasu Litwa do-
brym popustofyla. Wolatiednat Wacław tym czasem Władysława Kona/ mien-
nad Rusia mścić się. Lecz ostrożny y zimny Wacław na miejscu mgdy me-
postawał/ nikomu się nie powierzał/ nikomu nie dowierzał/ w puszcach y mie-
scach skrytych przesiadał/ miejca częstotroć odinental/ głod/ y nieczesność
powierza/ cierpliwie znosił/ a iednat wolej Senatorów stryć potuśiał. Zec-
rych częścią oddalonych od siebie/ częścią potęgi Czeskiej y wszystkich Polki zgo-
dlwego zdania bojących się/ a częścią iednostajnego postanowienia Rzeczypo-
spolitej gwałcie niepokufających widząc/ y odartego się bydz ze wszystkich oycz-
zny od Czecha wiedząc/ z nadzieie o zwetowaniu tro-
iactelich wychodząc/ do Węgier wtępuje. Z tamtejsz lepat w osobie piegrzym-
nazy do Rzymu zarębowawosy/ ostrością pokuty zlosi/ a pęjsie optotal. Potym
nazad do Węgier wtępuje/ w Woiwodę Węgierskiego Amadea przesła-
ka lat goscil/ stowornę pogody do odwrócenia trolestwa wygladając. A Wa-
claw troldhordunawosy wysłanie tego dzierżawy/ też Gostym y Płocko nara-
chal. Ale nie tam nie sprawosy/ y tylo grunty popustofyrosy/ nazad Mazowsi.
wstąpił. Zaden iednat nie pise/ coby go do narażenia Mazowsi/ lub z tamtejsz
z niezmierną oziębłością wzbudziło/ wyawosy ze gdy go podobno z razu Mazowsi
za Pana przyznac niechcieli/ potym woyna ostrasien/ popzysiejeniem poslu-
sienstwa wlagali go. Obśtalowawosy on z tym rzecz swoie w Polsce/ y zotawo-
wosy Starosty Czeby/ w Maley Polsce Mitolai Książę Opawskie/ a w Wie-
kiey Grycza Słazaka/ na Rurowach asie Tasje Wzembarczyka/ aby przystaw by-
ty wysłanie rzody trolestwa/ sam do Czech odwrócił/ lub to chęć ro czas zabieze-
aby pod niebetyność tego Woyciech Książę Rakuskie y nowo obrany Cezarz/ pora-
zawosy y zabawosy Adolpha/ nie wchrył czego w Czechach y na Morawie/ lub też
ze powietrze morowe Polkę zeymować poczeło/ abo wiec/ ze go też y Węgrowie
po śmierci Andrzeja Wenetem nazwanego/ a po Władysławie Węgrom panu-
cego/ na trolestwo wzywali. A chociaż im był Bonifacius Papież Karola i Mar-
cella młodzieńskia/ Karola Francuza Krola Sycylijskiego syna z Węgier
spłodzonego/ za Pana podał/ a wśakże nie wysłszy Krola go nie chcieli. Wie-
lom nie śinatował przykład dla potomnej zroczajenia/ od Papieja Krola podane-
go przyjmować. Ale też ani sam Wacław ofiarowanego sobie od Węgrow tro-
lestwa chwycić nie chęć/ syna im tylko swego Wacława/ dzierżawosy rok ma-
iacego/ za Krola podał. Z którym iednat/ trolestwa nie spokojnego/ osta-
cym/ do domu nazad odjechał. Potym Otton Książę Bawarskie/ od tychże

gro-
w

Wacław przywołanego y koronowanego/ Władysław Woiwoda Siedmiogrodzki po-
t. nat/ y nie pierwej wypuścił/ aż się ten trolestwa odprysiadz musiał. Od one-
go czasu mgdy Wacław/ Polki ius wiecy nie ogladał. Była tedy za panowania
tego w potęgu wysłta Polka/ wyawosy to/ że mało Polacy tak wydarciem da-
ronym Lublina/ iako y nowym w ziemi Sedomirskiej wtargniemem wyosy po-
miednym zarwasiem/ dobrowolną wyprawę wtargnię przeciwko Rusakom
podali. O Krola wtargnię Rusacy/ wśakże y sam wysłko zaciągnali/ Litwy y Tata-
row na posłki wzywali/ a tu Lublinu przeciw naszym wypad/ bytwa nieobwo-
czna/ wśakże ludnym zastępom/ stoczyli. Ale ani nasy/ chociaż dobrze me ro-
bit. wy me odmarwali/ lecz wysłta moga wśakże/ zrozonego nieprzyjaciela w tył
obracali. Wśakże na on czas cleska Rus/ y Poganie odmesli/ iakoz odmesli by
li y wśakże/ ieno ze im zamek Lubelski wtęczyli nazycyli. Acżi ani zamek dostate-
cznie ich bronić mogli. Obieciem abowiem od nasy/ gdy wtęczyli potuśiać nie-
snych/ głod między nich wplataną (iako to wiec bywa w zbytnim ludzi skupie-
niu) do poddania ich przycisnął. A Krol Lubelski zamek po siodnym y przedzie-
sacym/ ieli się memyle/ Krol/ iako go była Rus odieła/ na zad Polakom wro-
cił się. Zatożył tedy był Wacław Krol Sącz nowy miasteczko/ przy rzekach Dni-
nycy y Białey/ pod góra Krampakiem abo Bęszadem/ które miasteczko/ było
wprawdzie dzierżawo Biskupa Krakowskiego/ ale go Wacław do zanku y ma-
steczka Bieckiego/ że też to na pograniezu Węgier/ tam wśakże nazwy/ to podo-
bnie/ w Węgierskiemu nasy Polkiemu ponosi/ przylaczył/ saszumie/ saszumie/ ieli
dnat przy Biskupie zostawił. A co/ że ieli trwa y przywilej/ od Wacława Krola
la nadany Ducef wspomina. Wśakże wprawdzie czytać się go nie trafo. Wśakże
je Krola Węgierskiego Władysława Przywilej/ tegoż czasu pisany/ widziat
tor/ on zamek y Powiat Płocke blisko Sacza leżący/ Biskupowi Krakowskiemu
mu darne. Poczeła z tym nowa nadzieia o zwetowaniu trolestwa oświecać
Władysław/ gdy Polakom mierzyc się ius poczeła nadtość Czeska y latomstwo/
a cec/ ni je Wacław Węgierska woyna/ dla syna swego Wacława/ trudnił się. Co
gdy doś. o wiedziec Władysława/ p. real wśakże wpatrzona pogoda/ a wśakże
Amadea gospodarza swego pomoca/ do Polki z uienat garscia Węgrow wy-
cia ja. Przytawosy z mebacza/ wnet p. czytka zamek/ dzierżawę na on czas to-
sacza Krakowskiego/ Wśakże przyległy wśakże. A zaraz obrona Czeska z Wśakże
za zycielowosia Wśakże wyrzuciła. Zelow potym zamek y miasteczko do swosy
władze przystawca. A ius od tad wszystkie ziemie gwałtem y boiazina scismone/ do
me/ odpadaly/ y wysłta mu przynimazaly. Dopomogla nad to y fortuna wśakże
ie jo. Abowiem nie nazbyt długo potym Wacława/ iako był zdiady Węgierskiej
mienawidząc porzucił trolestwo/ syna swego z W-
gier rozprowadził/ w Pra-
de choros/ zdiatego/ abo iako rozumano truciżną napozonego/ zmięglił si-
chety wmozyl. Wśakże 23. Czerwca/ a Roku 1305. Po rozgłoszeniu śmierci tego/
sp. a. wy Władysławowe w miejscu pomek/ do lepszym stanaly. Ani ten z wśakże
tradnoscia/ a prawie za sprawą rolnow/ Sandomirski wysłte Powiat/ Czechy
ze wśakże pow/ rzucawosy/ odebrał. Tedy dopiero Potentaci/ prawie ze wysłta Bra-
row/ y Sandomirskie flachty/ za fczesciem wśakże/ z Władysławem się
spokim/ y na odebranie zamkow Krakowskiej strony z nim spolnie wyiezbiana.
Inz tedy y Jana/ Mistrze Krakowskiego Biskupa/ poiednal sobie był Władys-
ław/ obiecał mu Biecki Powiat y z zamkiem/ od Węgrow pomocnikow ieli
go wśakże/ przywołac. Nadiebiającemu z wysłkiem/ Wśakże Krakowskiej
za powoda/ Woyciecha Woyt/ brany Wśakże otwierata. Wśakże ius też y
zamek podali Czechowie/ widząc ze zdaniem pomocy omieszkał młodszy Wa-
claw po oycz w Czechach dziedziśnie panuacy/ Krolu je niedostatkami żyeno-
sa strapiem/ daliego obleżenia strzymać nie mogli/ Wyprawi się iednat/ dru-
giego roku Wacław młodszy do Polki/ dla dochodzenia woyna/ wśakże oycz
wśakże/ w Wśakże miescie przedmieszym Wśakże/ w poludnie przystaw-
tego/ zabito/ ieli z tego sudy/ czyli tej naprawie od Woyciecha Cezarza zec-
tego/

G 3

boycy/

Wacław Krol
Czech w Świe-
cie Koronow-
wany.Krola Czeskiego
wysłtę po-
mowa.Władysław z
wysłtę do-
stupny.Krol Sedomir-
skie ziemie
Biskupa
Krola Czeskiego
wysłtę po-
mowa.Władysław z
wysłtę do-
stupny.Amadey Woi-
woda Węgiers-
ki.
Gostym y Płocko
narażać.
CezarzaCzechowie Krola
nami w PolsceWoyciech Cez-
arz.
Krol w PolsceKrolowie W-
gierscy.Wyprowad m-
sich Polakow
przeciwko RusiKrol Czeski y
Litwa/ Polacy.Lubelski zamek
przez poddanie
wśakże po-
latom.
Sandomirskie
Krola Czeskiego
wysłtę po-
mowa.Władysław z
wysłtę do-
stupny.Amadey Woi-
woda Węgiers-
ki.
Gostym y Płocko
narażać.
CezarzaCzechowie Krola
nami w PolsceWoyciech Cez-
arz.
Krol w PolsceKrolowie W-
gierscy.

Krolow Czech
Kich pokolenie
zginulo.
Kiepska Czeska
po Wacławie
trzech panulo
cy.

Woyciech Cech
sąsiedzi.
Henryk siódmy
Cesarz.
Jan Krol Czech

Czechowie z
Polski wzięci
pili.

Wielko Polacy
do Henryka z
Głogowskiego
pryskają.

Arcebiszupstwo
wrocławskie.

Jan Krolow Arce-
biszupem Siles-
kim.
Wladyslaw
Henryk z
wrocławia.
Pomoczenie
Wladyslawowi
wielkiemu
zginulo.
Boguslaw Krol
Gdaniskim.
Litwa Wielka
Polska plemie-
na.
Kalisz y Gdanisk
spalono.

bycy/ wieciec tego y za swieja nie mozo. A toli wiec o oboygu sepcala. Wo tegoz to czasu Czechowie z postroma Krole y Kiepska braci sobie zapocze. A nas przod Henrykowi Kiepskiemu Karwackiemu / za ktorym Wacławowa młodego sio- stra by. a Krolestwo poslubili. Wszakże onego zaraż Woyciech Cesarz rozpędził: a ożeniony Rudolpha syna swego z Kyrse abo Helibiera Krolowa orodowiala / za Pana Cechom podał. Który gdy mało pocym w Pradze obumiał / znorowi Czechowie Henryka przywołali. Wprawdzie Woyciech Cesarz drugiego swego syna Fryderyka / przeciwko wole ich / dać im za Pana myśli: ale prawie w śródo wypraw w ożenies od Jana syna Rudolpha brata swego zabity poległ. Wszakże ani Henryk na państwo tamym długo wiekował. Zbyszyszy abowiem sobie Czechowie obyczaje tego / successora Woyciechowego Henryka siódmego Cesarza / o Jana syna Grabe Lucemburskiego / meza Helibier Krola Wacława młodego siostry / za Pana sobie prosili / wprośli / y zawołanym obzędem Koro- nowali. A to wszystko w siódmym roku przypadło / po śmierci Krola Wacława.

WŁADYSŁAW ŁO- kietek. Powtore.

Gdy już śmierć tego po wszystkiej Polsce gruchne-
ła / dopiero Czechowie / którzy dobież przed tym oddalone wsi
bydź od siebie wmyśli Czeskie przeczynawali / samych sie wchrami-
ac / ze wszystkich zamków wstepnia. Zaczyn nasy / ktorych iest-
cze do czasu onego boiaż Czechow w powinności trzymala / w
moe Wladyslawowi przychodzą: a odprawiając Szym w Kra-
kowie / zgodliwym wszystkim stanowi / powrocie Włady-
slawa Krolew stanowią. Poznańskiego tylko a Kaliskiego Powiatu obywatela
do Szymu nie przybyli: pamiętając abowiem na dawne tortostwa y obciążliwe
trzyrody Wladyslawowe / Panem go mieć nie chcieli: obawiając sie przy tym / aby
on mściwo / za wypędzenie swoje z Krolestwa / ostro z nimi nie postępował. Prze-
toż oni odłączyszy sie na ten czas od insey Polki / pod władzą Henryka Kieps-
cia Głogowskiego syna Konradowego / że to był siostrzeńcem Przemysławym /
podpadli. A tak to rozetwamnia / że zaraż w ten czas Wladyslaw Koronowany
nie był / sprawiał: gdyż Korona / y insey Krolestwa Polskiego obzędowe klejnoty
y herby / w Gnieźnie podług obyczaju chowano: wiec też y Arcebiszup / bez Ko-
rego Koronacya bydź nie może / w dzierżawie Henrykowej mieszkał. Ażci wako-
wało na ten czas / po śmierć Jakuba Swinki / przez lat kilka Arcebiszupstwo
długiey niezgody Kardyńalow w obieraniu nowego Papieża / po śmierci
Benedykta XI. który był namiestnikiem Boniface VIII. a nad to / że Borysław
Arcebiszupem obany / y od Klementa V. Ktozego po Bonifacyusie Papieżem
pierwey miz z Awinionu odiachał wczyniono było / potwierdzone / żywoć był do-
ronat. Wszakże na miejsce tego podał Papież Janisława Solimczyca. Podmopi
tedy woyna na Henryka Wladyslaw: ale gdy ten w franki boiu wystąpić me-
ciał / a tylko samych Miasz bromil / spustoszywszy Wladyslaw przez całe lato grun-
ty / wsi / y miaszeczka nieprzyjacielskie / sam do Pomorzana z metoymni pany Polki
nu / y z Kielczym Worewoda Poznanskim / wyjechał. Zaczę we Gdanisku od wocior
nastich Pomorzana poprzyjęzienie sobie posłuszeństwa oczymał. Przemysła tedy
y Kazimierza Kiepska / syny Demomyśla brata swego / nad wszystkie Pomorskie ziemie
przełożył / wyprawę Gdanisk: który spólnie y z zamkiem Bogusław Sedziemu ziemie
Pomorskie / do wiernych rzadow poruczył. A gdy Wladyslaw we Gdanisku przeby-
wał / Litwa milczkie woysko przez lasy przewiodszy / do wielkiej Polki wtargnęła:
Kalisz / y Starwysyn miasta spalila / kraine wtęg wszystkie poploniowala / y nie-

zmierną

zmierną łupież za ciepłą. Wacław / y tej Wladyslawowych hoidowni-
kow / wina. A tegoż roku to iest 1305. dnia 8. Maja / Koscioł Krakowski y zamek
dieroniary zgorzał / gdy wogiel ognisty z trafunkowego pogorzeliska od ulice W-
fytlich Zwojch wiatrem zamiesiony / w pietrowanie Koscioła Zamkowe / odo-
rom pobite / waleiszy zapadł był. Wszakże Koscioł rozrzucony w / starzale mu-
ry / na terazniejszy stać y w taka iaka dzis iest machine / po czternastym roku prze-
budował Antier Biskup / słachcie Biskup / Familiey Orow / Namiestnik Jana
zmarięgo: na co summa / Kladali / mierzec Kapitulę Biskupem / ale tej wysytko
duchowienstwo w Biskupstwie Krakowskim zamykające sie: nadeo sześć mie-
szczynie / pozyski ze wszystkich dochodow kapitańskich / Ktożkolwiek pod ten czas
wako / wac mogły / na toż budowanie obrócił Biskup. Ale Wladyslaw / nie długo
w potom trzymać mogli Pomorskie ziemie. Herstem był nowo wsczytych rozru-
chow Piotr Kancelarz Pomorski / syn Swanęze abo Swandze Worewody Gdan-
skiego / który im wiecy osiadłości miał / tym iestże wiecy mieć / takomnie y chęcie
pragnął: a gdy prosiacemu Wladyslaw mętozych rzeczy odmówił / nieochliwa
rade / iakoby oyczyna Margrabiom Brandeburkim poddać / wknorai: za
wiadomością perome / iestliż nie za poduszeciem oycy swego. Co mu wpraw-
dzie wyrzadzić nie trudno było: gdyż y w godności wielkiej / y w mienneysey wa-
dze między Pomorzany familia tego Kmitala / a do tego sam dierować zamkow
władza swego kierował. Wszakże posłatowawszy rady tego Wladyslaw / do Po-
morzan przypada / a porowawszy wiosk Piotra do Krakowa / sioda wnosil. Z który-
by był sie / iurawiey obeśedł / mienneyby był podobno tak sam / iako y potomność
tego / trudności potym wznal. Ale przyczem zgoła było / że Polska ożem Krzy-
żakow koniecznie bydź wklątana musiała. Abowiem / wypuszczał Piotra nie dłu-
go potym Wladyslaw prośbami braciey tego zmięczony / którzy byli w zaklas-
dzie samych siebie / wogledem brata wypuszczonego / oddali. A pocym y oni / z nied-
baley strasy wcieli / w Krokum czasie wmkneli: a przyfedi / do Piotra wieście
mieni / zely: ym / y oślaw zbrady / wknorai / wsiatrzonęgo / y tylko na ich zdo-
wie rozład miazęgo / wszystkie go wotpliwosci zbaroli. Przyswam w tym
Jan y Woldemarz Margrabiowie / opietunowie tego / z woyskiem sie do Pomor-
zan wtuneli. Naleychniast / wszystkie prawie tey tam krainy zamki y miasta / cze-
ścia przez poddanie wzięli / cześcia sturmem dobyli / za pomocą y ratunkiem Pio-
tra y braciey / sprawcow / a chlebojedcow tego. Po Gdanisku potym podem-
enali Taborow. Tam Wieszanie / iest to po wielkiej cześci Niemcami byli / y han-
die wielkie z Niemcami wiodli / bramy Sazon otwierali. Zamku brom Bogu-
sa Sedzia / z msa słachty Pomorskie wiarotomstwem Piotrowym niepotalano.
Cen tedy obawiając sie / aby obleżnicy / abo ostateczna potrzeba scisnieni / abo dlu-
gim obleżeniem przykonani / abo tej wiec podarkami podnaci zamku nieprzy-
taciom nie poddali / z Niemiera słachetnym y poczwysłachciecem daleka dzo-
ta / rowarystow zamek zleciwszy / do Wladyslaw wygada. Ktoż w Sandonu-
zu zastawszy / o sprawach ziemie Pomorskie / y o niebezpieczeństwie zamku Gdan-
isk / dostatecznie obwieszcza: ratunku przye / prosi. Obieciute w tym Wladyslaw w
rychle sie obleżonym na pomoc stawic. Wszakże upatrując Bogusław / żeby była
wyparwa ta wieśka zwolte / a niż przytke trudności moży / za soba pociągala / gdy
by był w ten czas dopiero wszystkiej Polki woyna do Pomorzana przypowiadal / a
zwalęza na schodzie lata: przetoż poszeptat Wladyslawowi / aby Krzyżakow Pru-
sich do bromena zamku tym czasem wyl / potib / sam poteznie przeciw Sazon nie
zgotowal sie. Pogranicznymi byli Krzyżacy Gdanisku / zawie do boiu gotowi / y
dopnie spanosiem: Ktemu Polatom sie napprzyzawosiem / iakoz mieli bydź / lu-
pane / czynili. A tak przypada na rade Bogusława chatnie Wladyslaw / zaczyn
prosto Bogusław z Mandaty Krolewskimi do Mistrza Krzyżakow przye / dja. Tam
ziednawszy / schadzke / wylęza Polakow wszystkich / a osobliwie przodkow Wla-
dylawowych / dobroczynności Krzyżakom zadzialane: za Ktoze wszystkie tey ied-
ney wdzięczności / iestliż potrzebuie / aby zamku Gdaniskiego od Sazon bromie m-
potawiali. Obieciute przytym / że ta ich wczynność nigdy miewdziećnym y me-

Kol 1306.
Zamku y Koscio-
ła Krakowskie
pożoga.

Wankier Bie-
kup Krakowski.
Kladanina di-
bo podatek na
budowanie Ko-
scioła Krakow-
skiego.

Worewoda
Gdaniski.

Siemia Pomor-
ska Margrabiom
podane.

Piotr Kancelarz
Pomor-
ny / y wypu-
szo.

Gdanisk
poddalo sie
Margrabiom.
Tęcza wia-
duga Sedzia
B.

Wierne rda
ale Koblina.

Oron Gdan-
sk / Krzyżakom
przystan zlecono

panica

Władysław Krzyżak
cześnie białe / y
niecierliwa ob-
powiedzi.

Derfawa tożbu
czyli Krzyżacy.
Honor / Chylni
ok / nusiągła
wzięte.
Swoicze zamek
oblażony / y do-
bywany.

Syfrida Ko-
mendator był
wona cłód / y
niecierliwa.

Agimende Sy-
fridow.

Andrzej Cedro-
wic zdrzech.

sobie y bratu swojemu Przemysławowi zaofiarowane przekłada: a iako na tego wpo-
minanie rzady Pomorskie przyieli wspomina: w pewnym / że nigdy żadney nie-
przyjaźni / ale dobrego sąsiedztwa y ratunku mieli po nich doznawać. Prosi przy-
tem / aby na obietnicę y na porównanie swoje pamiętało / na zad wojsko odwoła-
bli: obiecując / iż iesliby on / albo brat jego / lub z Pomorzyczow który / albo też na-
ostatet y sam Władysław Sery jego / onemu albo Krzyżakom insym w czymkolwiek
wielk prawo nie był dostatecznie wysyko nagrodzić. Szardzie y niecierliwie Mistrz
na to odpowiada mu: znając się do wysykiego tego co mu na pamięć przywo-
dził / iednakże wklazuje / że to dla tego czyni / iż woli sobie mieć sąsiady z nich / a niż
z tego potężniejszego. Teraz tedy sam / prawi / trzymać / a niż was niedzieć trzymać
iaczych ziemie Pomorskie / wola: gdyż wiekśym sobie a niż wam / przyjaciółem być mus-
szę. Wszakże tey uczynności żądzie nad wami. że z zamku obrone zwiędz / y rzeczy
wafie wcale wyniesić / bezpieczeństwa pozwała. Co iesliby się wam nie zdalo / tedy
iebie / y rzeczy swoich bronić / niech wam wolno gościć. To rzekłszy / do stoła godo-
wać kazi: Wzywa chatne Kazimierza y towarzysztwa ię na obiad. A gdy oni obie-
dowali / ty czasem wojsko Krzyżackie zamek obległo. Skonczywszy obiad / gdy Ka-
mierz nie słusne odnieść nie mógł od Mistrza / a do zamku z towarzysztwem y z flu-
gami swymi wrócił się: obaczy / ali zamek nieprzyjacieli oblegli. Wypisawia zartym
posły do Mistrza / którzyby go w tym napomnieli / że ten gwałt przeciwko powin-
ności / y przeciwko prawu wysykich narodow / zeliżwie z swemu ponieś / iż gdy on
tu o pokoju traktuje / tym czasem zamek oblegają / y onemu weńcia do niego bro-
nia. Odpowieda Mistrz Postom / mówiąc: Myli się to na tym mniemaniu Kazi-
mierz / abym ia tak wielkie wojsko dla proznowania albo przejsiania / a nie dla wojowa-
nia / zaciągnął: y abym iedną godzinę nadaremnie miał trawić / nie ghołdownawsy pier-
wey ziemie Pomorskiey: W czym iesliby mia Kazimierz posłuchać zechciał / radziłbym
żeby wkręnek zwiódł / y sprząsł wysytek wyniosł / zamek corychley podał. Tam Ka-
zimierz wiedząc / że przeciwko tak gwałtowney sile nieprzyjacieli dostatecznie zamek
obwarowany / ani żywnością nasprzowany nie był / potrzebney rady chycił się:
zamek poddal / a zdrowo rzeczy / y lud obzonny wyrzodził / do Przemysła brata na
Swieciński zamek przemościł się. A Krzyżacy Derfawa zapalili / gładiey w ziemie
postąpili: gdzie Nowe / Choynice / y niektóre insze miasteczka podobieście czascią
przez poddanie wzięli / czascią siurmem dobyli / a czascią zapalili. Potym do
Swiecia taboru poinkniali: gdyż ten tylko zamek w Pomorzanach wolnym iesze
zostawał: teory przyrozbieniem y rzę do bryze obwarowany / y do wytrzymania dal-
szego obleżenia żywnością przysposobiony był / pomierow w nim Przemysł y Ka-
zimierz Kijera / wiec też ostatet flachty Pomorskiey z ludźmi y dobry swemi /
zamiękli się byli. Co wyrozumiałowśy Krzyżacy / wiekśego starania na dobywa-
nie zamku przykładac poczęli: a wystawiośy basę kila / partany zamkowe gładiey
oblepienie otłuc postanowili. Do tego dwie subienicy przeciwko zamkowi na wi-
doku postawiośy / śmiercią obwiepienie oblażonym / iesliby się poddac niechcieli /
przegrajali: żeby tym wiekśa boiaznia ztrwożyć ich mogli / kila wieśmatorów na
kajdy dzień dostawiać / pizeb ocyma ich wieśali. Wysykich tedy inszych ieden
Syfrid niaak Komendator / czyśy zaśte pobożności y ludźkości nauczyciel /
(gdyż ten tytul przywołając sobie) okrucieństwem celował: który kądżego dnia
barzo wiele porozoro y stryczkow do konia przywozawśy / przysięgał nie pier-
wey wsiąc w gęba potarmu / ażeby był wysykie ony powrozy y stryczki wieśa-
niem Polaków / albo Pomorzanow / zaprojmil. Ale temu tego / barziej niż Poga-
niemu okrucieństwom / sprawiedliwa pomsta Boża dniey bioic nie dopuszcila. A
bowiem dnia iednego w ognia storac / nagle ob czartow rzucany w ogień skończył
y tak nieszczesny / teory wielu niesprawiedliwie gubił / sam sprawiedliwie zginał.
Tie mogly iednak one okrucieństwa y przegrozi od biomenia zamku / obleżonych
zawściągnąć. Sączym Krzyżacy widząc się daremnie czas trawiać / y nie mo-
gąc otworzyć / nie zyskujących / do zdrady się rzucili. Andrzej Cedrowic / ied-
nego z Pomorzan przynajmnia / aby im zamek poddal. Ten tedy nocny iedney stro-
ny albo ciscowy w tułow / y proc / y w kuf / ktoremu się naśy nadarżciey z bliska ob-
strzelowali / poderznowśy / do Krzyżakow wiejdą: y coby zbior / przekłada. Tedy

korowych

nażatutrz Krzyżacy z wielką dusznością basy przedtem wystawione / bliżej do zam-
kowych partanow podwodzą: ta strona gdzie przerwa / zeti / nadnie / y przysy / p-
czynila. Tam naśy gdy odgromie nieprzyjacieli / nad zwozay pierwśy barney
sturmuw tego chcieli / obaczę strzelba y orzeże insze na wroczę poprowane. Przy-
padkiem nowym strwożem / dopadły trafunkiem ikiego mogac orzeż y po-
krow / do końca biome się wsiłui: a czascią ierdziami na mury wdzierające się
nieprzyjacieli / pychala / czascią kamienie / y bryły walac / bezpiecznie podchodzą-
cych mordua / tak iż Mistrzowi odwrót uczynić przysło. Wszakże naśy niebespie-
czeństwem dnia onego strwożem / do tego obawiając się aby Krzyżacy wzianwśy
mocy zamek okruciey z nim nie poczynali / wyprawiośy do Krzyżakow po-
stwo na miesiąc rozjem biora / obiecując poddac się / iesliby im w miesiącu wy-
mowionym nie na odśiecz nie przysiedł. W tym Władysław w wysytemob-
wiesząc: a iesliby im ten iak nappredzey pomocy nie dał / że y oni / y zamek do
poddania przysć musi dorodnie wperwinać. Ale Władysław mając sam do-
lyc kłopotow domowych / Andrzej Kastełan Kospierkiego / z garścią ludzi
woiennych na pomoc im wysła / y aby tylko woynę przewodził / kaje. Wszakże
ten niedbale w rzeczach postępnac / ani przez wojsko nieprzyjacieliście przed-
nie dośmierwac / iesze nie zayrżawśy nieprzyjacieli na zad odwróci. Po wy-
ściu tedy przymierza / gdy żadney nadszie obleśm o ratunku nie mieli / po siedni-
dziesiętych dni obleżenia wynosił się z zamku Przemysł / y Kazimierz Kijera. Do-
gumit Starosta tamedzny / y Otton Lery Kastełan ze wysytem ludem / orzeżem /
y dobrem swom: z kad do Władysława zaiacharowśy / wdziecznie od niego przysie-
ci / y rostrzewiem byli. Tak w ten czas Swieciński zamek / a zaraz y wysykie Po-
morzany stracił Władysław / o przyłączenie sobie Wielkiej Polki kłopotac się.
Abowiem poczęli iż byli Wielkopolacy testnie sobie / Henrykiem / widząc że nim
pogardzał / a prawa y postanowienia przodkow swych wsiłnie gwałcił. Tedy zia-
w Gmiesne odpisując Henryka odstepnia / a pod władzą Władysławow-
przychodzą. O czym skoro Henryk wysłal / wnet Janá Bibersteina Grabc / z
wojskiem dla przywiedzenia do postawienia Polakow / wysła. Nadejdzia-
cemu Poznańscy Mieszcianie / za powodem Przemeki miastkiego / bramy Mies-
skie otwari / y lud warunkowoy wpuścili. Teory nad Prałaty y Kanonikami etc.
mu nad domami ich / na wyspie przy kościele pobudowanemi / okrucieństwa za-
jwiał / że to z Władysławem przestawali: gdzie też y Mikolay Szamotula / Ar-
chidyakow Poznański zabie. A wśalże dla podobiania dalszych kran Bibersteina
w potwapiacemu / ziaedzia z Polaki Dobrogost Szamotulski / nazwiskiem Para-
m / syn Thomislawa Woiwody Poznańskiego / herbu Nalaczey: teory dawśy
bitwa / gdy z obu stron trupa mienalo legio / zwycięstwo iednak odnosi. Sączym
lud obzonny Słaski / z Poznania wyrzuceno: a na Mieszczyzny / Henrykowi po-
magali / y okazy do tak wiele ztego / że też y Kieja wysdł kłopotu nie mogła / po-
dal / takż wone wlożono: aby jaden z synowich do Kapituły Kanonikow / y zgo-
la do jadenego dostoiństwa duchownego / przystępu nie miał. Tiewiele też po-
tym Henryk Kieja pomienione / badac woynę domow / od Woleśława Kijera
Wrocławskiego / syna / Henryka piatego / wrekłany y porażony / z frąntu w ch-
roba wpadł / dnia dziesiętego Grudnia obumari / czterech synow zostawiac.
Teory tak między się podzielił majątności / iż Henrykowi Żegany / Konradowi
Olesnec / Janowi Strynaw / a Przemysławowi naymłodszemu państwo Głogo-
wskie rownym działem przypadło. O wielkiej Polsce zaś nie pomyslił om. Kie-
ra od oneo czasu spokojnie iż trzymał Władysław: y tegoż roku dnia ostatnego
Zwietnia / syna Kazimierza z Jadwigi żony swey wrodzone / spłodził. Trafil tegoż
roku nie tylo Polska / ale też y niektóre insze krajny / głod cwał / z dejdow y z wylama-
wod zawżacy. Poddawśy wysykie Pomorzany Krzyżacy / nie poprzestali iednak
pieczolowania frąownego / bojąc się aby kłotnie domowe wprzetawśy / woynę
nie dochodzili ich Polacy. Przetoż chcąc sobie w nich bezpiecznie osiadłość obsta-
lować Mistrz Krzyżacki Karol / namieśnik Henryka zmarłego / na spolne wmo-
wy Władysława zaprasza. Teorych nie odmawiał y sam Władysław / spodziewa-

ś h a

rac sic

Andrzej Kasteł-
an Kospier-
ki.

Swiecie zamek
poddano.

Pomorżanie
nie zcho. dowali
Krzyżac.

Wielkopolacy
do Władysła-
wa przysła.
Poznańscy
lud do miast
wpuszcili.

Ślasko ied-
nielkwa okru-
cieństwa.

Ślaski pow-
gład Polacy.

Wielk na po-
znane / y wśa-
wione.

Henryk od Wole-
śława porażony
umari.
Synowie Hen-
ryka.
Pensław Głogo-
wskiego zostaw-
leni.

Syn Kazimierza
wrodził się Wła-
disławowi.
Głód w Polsce.

Ozamyśł B.
Glogowski
strony.

Glogowski Krol
Czeski dostal.

Henryk B. B.
glogowski umarł.

Wojna między
bracia.

Jan Krol
Czeski dostal
dostal.

Wojna między
Czechami a
Polakami
poddane / y z
od niegoż w
roku.

Wojna między
Czechami a
Polakami
poddane / y z
od niegoż w
roku.

Wojna między
Czechami a
Polakami
poddane / y z
od niegoż w
roku.

Wojna między
Czechami a
Polakami
poddane / y z
od niegoż w
roku.

Wojna między
Czechami a
Polakami
poddane / y z
od niegoż w
roku.

Wojna między
Czechami a
Polakami
poddane / y z
od niegoż w
roku.

canie przedać mu musiał. Do Glogowa potem za zyciowoscia Mieszan po-
wielkiej uiz cześci Niemcow / wmyśli przyloty / gdy Pzemysla pana ich ani
oblesnoscia / ani pieniadzy / niosłateli ani moca na swa stronie przeciagnac nie
mogli / tracił go napawa. A gdy po Pzemyslu stracił Henryk y Jan bracia /
w dobrą nastąpił / a bratu trzeciemu Konradowi Strynarow puszcz / barzo laciwo
krol y Jana / ktory też snadz wiadział o stryć bratnim / pol Glogowa za gotow
wepieniadze dostal : a zaraz podnawowy starosta Henrykowego / snadnie y du-
ga potowice do swojej władze przyloty. Aleci w prawdzie odyktat był / mial z
potym cześć oycowoska maetnosci tej / Henryk miodsy syn tego co Henryka / o
Karola syna pomienionego krola Jana. Abowiem sam Henryk starzy / nie dlu-
go był po takim kłopotcie. Te dierzawy tedy gdy uiz pościadł w Słasku krol Jan /
a do osiegnienia wshytkei oney krajiny goraca chciwoscia palat / nad to wro-
zajac / że Bolestawa Brzegskiego y Legnickiego Kiejcia latomstwo / y niedo-
staciki fortelom tego nie pomalu dopomoc mogly / wielkimi go podarkami y o-
bietnicami do podniesienia royny przeciwko Henrykowi Wroclawskiemu / pod-
burzył. Sączym Bolestawo wzpob tajemnem niazdani / Wroclawskia krajina o-
byczaiem rozboyniczym pustoty / a potym moca otwozyska wynusca. Czmyto w
prawdnie krol tym duchem / choc bratnimi rozruchami Słasko sobie obmocnił /
a wojniacz między sobą bracia zagubić : abo wiec iednemu pomagajac y onego
sobie obowiazac / y drugiego wojna zholdowac. Alec mu ta pierwsza wstoczy-
la nadszieda. Abowiem Henryk / gdy krzywo y składowe niazdy braterskie cze-
scia wytrzymujac / a cześciu odpor dajac odepzeć iednak nie mogli ich / do Wła-
dysława krola Polskiego o ratunek sie wciela : ktorego woierny opiece siebie y w
shytke swoje maetnosć poddaje. Jatoz barzo snadnie Władysław wsiłki Bolest-
awowe pokonal / y boiazna własnego niebezpieczeństwa zawosciagnal : co spawo-
wosy Pan enotliwy / Henrykowi nazad dobra wrociosy / z swego sie cieszyc / y sto-
stry zamajne wyposazyc kazal mu. To gdy krol Jan wyrozumial / co uiz był
o Wroclawiu dojezdu zwatpil / wnet nowa nadszieda wzbudy / fortelini w rzeczach
nabarbiac poczat. Henryka rzekomo dla pilnych y tajemnych spraw do siebie za-
prasa : iato nauczniwoy przyetego oblesnoscia / podarkami / zaplaty / mierzma-
nym ofiarowaniem / a naostatek mienawiscia brata niechotnego iniewala / y prze-
cis na nim to wymaga / że mu Wroclawskiego państwa wstapił / a na to miejsce
kto dożywoetnym prawem do wolnego wywama y faszuntu / od nieo przysial
za rada y wsiłnem namowami Senatowow y Mieszan Wroclawskich / ktorych
wiec rady zaiyrowal / od Czechy przenaietych. Takci Wroclawia Jan krol dostal
wosy / rychlo potym szanowoskie y Goleberstie Powiaty / ktore Wroclawscy Kaje-
ce prawem zastawnym od Bolestawa Kiejcia trzymali / z wielka krzywoza wy-
dali im / a i z mu ci do nabycia państwa Wroclawskiego dopomogli / barzo cze-
scie obwodziaszyl. Wmawialci sie w prawdzie nim o podchwycenie Wroclawia
Bolestaw / napominat go w przymierzu y w zlamaney przysiedze / ktora sobie ro-
zaimnie dali ieden drugiemu / migdy ni wozym nie szodzie : przypominat zaraz
swoie przeciwie memu zastugi y dobrodziejstwa / ktoremi go w tego przykrym nie-
szesciu od Czechow wypędzonego / dostatecznie podmagal. Wszakże morwami
swoimi tak wiele sprawil / i z Jan / blizym sie byds sobie ni zeli konu / powiedzial :
przydajac / że też y ieg własna maetnosć / szustnieli me szustnieli / zagarnac przedala
wmyślił. Do czeo dopomogla mu / iatoby biczyl Bozy / podana okazja. Abowiem
Władysław brat trzeci Bolestawow z państwa Legnickiego wygnany / y w Ma-
zowsku / iatkom uiz powiedzial / ożemony / rostrmanowosy posag / y przytachowosy
do Słaska / dal sie szysć Janowi że Legnica przedaie : czego y relogmcyami Le-
gniczánow potwierdzal / zeznawaiacemi że oni Władysławowi własnym pra-
wem nalezo : a pod władza krola Czeskiego chetliwie byds pragna. Wzial sobie
Jan na rozmyśl : a tym czasem Bolestaw do siebie przyzwawosy / coby z nim
Władysław stanowil / powiada : y listy Legniczánow pokazue mu. Przydaie po-
tym / i zeshy sie przy Legnicy zostac chcial / aby wiara y posłuszeństwo onemu y
potomnym krolom Czeskim poprzysiągli : wkazując że inaczej nie tylko Legnica /

ak ces

ale też wshytkego prawie ostrada. Czmyci czynichudzi : poprzysiągli poslu-
senstwo / tak przykrym niedostatkami scismony / że też syny rolaie naostatek ku-
pcom Wroclawskim zastawic musiał. Wszakże zbywosy przez śmierć jony swoy a
krola Czeskiego siostry : ktomu druga dobrze posazna powosy / mialo pokrzepio-
ny sam do Brzegi mieszkac oidiat : synom zaśie Wacławowi y Ludwikowi
państwa Legnickiego / lecz barzo zadluzonego / wstapil. Ktore iednak potym Le-
gnicki obywatel zlozywosy sie na sumnie / ze wshytlich dlugow oczyscił. Rychto
potym y drugie Kiejcia Słaskie / to jest / Glogowskie / Zeganskie / Olesnickie / Str-
nawoskie / y Galkembskie / w dierzawy krola Czeskiego wpadli / y cześciu zmo-
cnionego Jana boiac sie / a cześciu Władysława krola mienawidzoc / Czechom
wolnosć swoia wydali. Tenże też krol Jan Mielice zamek Biskupa Wroclaw-
skiego / przez gwałt y zdrade wielka podchwycil. O co potym Kantier Biskup
Wroclawski y zapowiedzia obecne krola / y rade Wroclawski krolowi pomagajac /
zaiyrył : a sam ze wshytymi Proboyszami y zakonnikami z Wroclawia wystapił :
iednak zaimu nie odwoetowal. Zgoia sam tylko ieden Bernat Kiejce Swidnickie
swagier Władysława krola / a po nim iedyny syn tego Bolestaw / pod wiara y spo-
lecznoscia Polakow do niekad przebywali. Niezatarlo iesze y po dsiadzie wshy-
stko prawie Słasko przesłaby starodawnego poczatku swego / ob nasych Pol-
kow zawietego / co jest / podatki Swietopietrza wyszcy pomienionego : ktory
pod tej własnie cazy odpadnienia Słaskiego tal jest wshytpony / że tylko ieden
pienadz od glowy co rok wyplacac / poniewaz przedtem trzy pienadze / y rzesoto-
rowa z kadey familiei placono. Tych też czasow Luzacy do krolestwa Cze-
skiego przypadli / gdy Henryk Kiejce Gursenberstie wshytke prawie swie na nich /
krolowi Czeskiemu darowal. Co takze był wczym z Lubuska dierzawa / y z Gran-
tfortem przy Wdze rzecze lezacy. Ale my uiz tu Slezakow odbedzy / chyba że ich
tieby wspomniec bedzie potrzeba dla rzetelnosci historyey zawistey / do Wła-
dysława przysapiny : ktorego tal gaste y wielkie trudnosci w ieden raz pomotaly /
że kazda zosobna wywiklywajac zaledwie mogli wydolac. Abowiem fraszowala
go napzob wydarta przez Krzyzaki ziemia Pomorska / fraszowalo oderwane przez
Czechy Słasko : naostatek gaste Litwoskie w Polske zabiegil / woyna konac obu-
dow przeciwnikow / biomyl. A tal wahajac sie w radach swych / rozwarzal coby
czynic / y na ktora pierwey stronie wdac sie. Widzial na oko że Krzyzacy / nie tyl-
ko w Pomorzaniech z pokoiem nie siedzieli / ale też na Powiat Dobzyniski czuwa-
li : ktorego był prawie wypustkonego od Litwy / sam nie dawno w Władysława
Kiejcia / Ziemiowita brata swego / tym sposobem dostal : puszczosy mu doży-
woenie Leczyce. Upatrowal tal sporone byc Krzyzaki z Czechami / że ich w tej spo-
lecznosci trudno bylo rozetwac : a zrolaszca / i z Czechowie przylaczeniem Słaska
do dierzaw swych swiezo zaprawieni / opanowac przez nich wshytke Polska
spodziewali sie. A i zdy w prawdzie z tych dwu nieprzyiacioli / sam prze sie był
gwaltownym y poteznym / wshytke z iednym trudno bylo tal zadrzec / iatoby y
z drugum nie miało przysdz do bow. Nuze też Sasowic Brandaburscy / iezy-
kiem y przymierzem z Krzyzakami spikmeni / aby ich odstapic nueli podobien-
stwa nie bylo : poniewaz też y oni za wshytke okazje najadzali sie na Polske / y
gdzie gwałtem / gdzie zdrada / graniczei szarpali. Sączym na te woyny wjadzo-
nemu krolowi / abo bylo Polske Litwie na pustoszenie odrazyc / abo też zostawi-
wosy dla odparcia niazdow iey lud obronny potege sobie rezerwac / y wosyła
nadzicuplic / ano ani supelne nie moglo dostatecznie onym dwom przeciwni-
kom wydolac. Wszakże zaimi abowiem Litwa zabiegami / to te / to owe krajiny
Polskie psowala : y własnie tychże czasow Poltowosko dierzawe Biskupa Plockie-
go / ktomu sto trzydzieści woi w Mazowsku szupila / y zapalila. Ktorey trudno zgo-
la bylo wrocić / gdyz ani polem bitwy w Polsce nie dajac / zdozyc tylko porwa-
wosy do domow wcielala / w domu zaśie okolicznymi lasy / y sztyrosia zaroslych
trzasawic / a naostatek sztyroskim rozlogiem pustyn rozrostlych wcalona / bezpie-
nie siedziat. Tal / i z koby is był wojowac ze chial / ten nie wartego kłopotu z
nieprzyiacieliem pierchlwym / y zaszadonym / iato z trudnoscia przelazdow / z

Ji

mewczes

Legnickie
dlugi z pán-
wego popla-
ciu

Kielce zamek
Biskupa Wroclaw-
skiego

Mielice zamek
Biskupa Wroclaw-
skiego

Jan Krol z
Czechy

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Wroclawski
Biskup

Giedymin wielki
i Ania Litwa
wielka.

Dymitrze Po-
lakowski Litwa
Sonia Rzymie
i Władysław
włocławski syn
Litwa Ryma-
kowskiego.

Rok 1325.

Polacy wzięli
wzięli państwo
Polewo Pała-
Wyprowadził Pała-
kowskiego do Litwy
grabił Litwę i Litwa
Litwa Ryma-
kowskiego.

Oficjalnie
Litwa Ryma-
kowskiego.

Wzięli Litwę
i Litwa Ryma-
kowskiego.

Litwa Ryma-
kowskiego.

Polacy wzięli
i Litwa Ryma-
kowskiego.

Litwa Ryma-
kowskiego.

Rok 1328.
Władysław Ryma-
kowskiego.

Rok 1328.
Władysław Ryma-
kowskiego.

małżeństwo nieba / y z wytrzymywaniem głodu zajęć miał. Prze. oż. dalo się
napięciem rady ofstareczney / kofstowac / a wbiagano iakimkolwiek sposobem Li-
twa do społeczności przyciągnac. Czego krol dotkac / miał z tad metaka nadzie-
is / wiezbac o spólnym zarobieniu unedzy Litwa a Krzyżakami: wstawienie do
borowiem walczyli z sobą. Zaczyn potwierdziwszy rade krolewstwa Senat spole-
czny / wnet do Giedymina Aniazia wielkiego (tak Litwa przycarfy od Rusi na-
zywać go poczęła) Litewskiego / posły wzparowu / aby oni pokoy z nim zawarli /
a córke swoie aby on Kazimierzowi synowi krolewskiemu za małżonkę posłubił /
prosił: posługu inzego na potrzebny Aniazia nie wymagać / tylko aby wie-
znie wosyście narodu Polskiego wypuścić. Nie trudnym w tej mierze starość się
postoił Giedymin: lecz zaśledził z Polakami w przynierze / kromi wosyście odo-
wiołi córke swoie z nim poslat. Aco z mieszczonym orszakem oboiey pici / y lat
rozmaitych / wzięmow wyswobodzonych do Krakowa przycarow / a wiarę
Chrzesciastkiew od Wankiera Biskupa przycarow / imieniem Anny ochrz-
czona / zarobianym obzedem Kazimierzowi rok sefinafny podzocemu / slubila /
Roku 1325. Od tegoż czasu Polak po wielkiej częsci przycarow / wosynami / y
plondrowaniem Poganow zniszczona / y opustoszala / ludmieszo y zymieszo bydz
poczęła / za posiadaniem y wprawowaniem tej gruntu od rolnictwa roppuszczone-
go z wiezienia. Pokoy / y zpowinowacenie z Litwa obstarowawszy Władysław /
iuz z wiezienia chęć y duszności wojny na Krzyżaki gotował: a napisał Maza-
ry / y Sasy Brandeburskie / gdy obadwa narody z Krzyżakami spoione byli / od-
ich spolku oderwać / y wizerunkiem własnego niebezpieczeństwa od posyłania
im posilkow / wstrząsć zamyslił. Dla tegoż na Mazowsie z Krakowskiej y Sen-
domierskiej flachtry wojsko zebiane poslatow / glownia y zelazem roszery wzdłuż
daleko pustoszy go / y miasto Piotrkow zapalił. A potym roku drugiego wieznie zarob-
wosy wojsko / sam osoba swoia na Margrabstwo Brandeburskie wycarow / walne
Litewskie y Ryma- kowskie poslati prowadzić: gdzie z wojskiem siodlowym tu Grantor-
cowi posłedił / gdy młot dla dania odporu nie wystepował / w parobzie miał nie
dobrywał / grunty lednat ze wosyście stron pustoszyć kazal: a popalwosy iato na-
wiecey woi y miasteczek / stoga z tamtad liczbe wiezmow / y rozyci inlych nie-
zmierną trzoda / odegnal. Oczutniey na tej wojnie postepowala Litwa / y srogie
w ludziach mordyrstwa czynila: Pamię y Pamięti wosetecznie lyła / koscioły ze-
roszad gwałcila / wylupowala / y zapalala. Wspominano tedy pisma mezy / y
znameniey wczyn / od ledney Salomniezki sprawiony. Acoz gdy Litwin nie-
do zgrozalenia ciagnal / prosił go aby tej gwałtu nie czynil: obiecując że to nau-
czy go fortelu / że ciata tego żadne orze nighy nie miało. Czego gdy od-
miej pragnal się nauczyć / wnet dziewka mezna / żeby to ciat / sly wyciaga. Zacz-
on dowierzając miecza dobywa / y slyie tej wcin. Tak dziewka poczyna w zadzy
wosetecznie zdrażila / a bzydzko cielesność wczyna śmiercią zrazila. Kospuszczo-
nazat Litwa przez Mazowsie plondrowa / nazad do domu przycar. Nie cierpiat
lednat pustoszenia Litewskiego Andrzej flachcie leden Mazowiecki: lecz barzicy
nad inlych rozgimowany / smutnego wczynu y pamiętnego wazył się. Abowiem
oślep wpadł między Poganstwo / Dawida starostę Gargynskiego znacznego
między Litwa człowieka / w posród polkow z mieczem napadł zabia / y zbro-
wo z między zatrwożony Litwy wiezdz. Drugiego zaś roku powroze Litwa do
Margrabstwa wypadła / a mordyrstwa y pozogi w nadroznych gruntach spra-
wawosy / w dochwyte zdobycz wiezila. A Krzyżacy zaś z Wacławem Ryma-
kiem Mazowieckim wtargnowosy na Litwa / kowale zamet wozli y zapalił.
Iuz tej wiecep Władysław meczal im wojny borgowac: kroszy nie tylko na zwie-
rchność y rozkazanie Papiestwie nie medbać Pomorzan mu nie wrocili / ale też
dawnym trzywodem swoieych nadawali. A tak roku drugiego 1328. wosyściey
Polisce na Krzyżaki wiezbac się kaze: od Węgierskiego krola Karola swietra swo-
go nie male posilki bierze: Litwa ktemu y Ruski też na pomoc zaciaga. A tak ze
wosyściey tym ludem na granice nieprzyacielskie przycar / wosyściey Chelminski
powiat aż po rzecę Wsaz / ogniem / mieczem / y drapieżą przycar / do bitwy

zaczyna

ied. iat nieprzyaciela z miasz. y z zamkow / roprawic nie mogli. Acozch dobywać
zgotla nie nie potufal / ze to y dobrze obwarowane byly / y ze nasy Polacy iesze
na on czas bieglosci y ewiczenia w dobywaniu miasz nie mieli: iatoz wosyście
prawie narody polnocne nie maia. Kospuscił potym Władysław lub posilko-
woy: Polakom zaś Mazowsie pustoszyć rozkazal. Co gdy się ostalo / nie dlugo po-
tym Krzyżacy z Mazurami wzajem na Litwa wtargnali. Gdzie nasy iat napie-
dzej przypadł / bierzo Krzyżakom dali / y porazili: aczci wozdy Mazurowie z Ryma-
żeciem swym Wacławem roznie się porozbiegali / lecz Krzyżacy mezmie wojnie /
do sezedu wospol z Komendatorem Torunskim zrazem legli. Tegoż roku Wankier
Biskup Krakowski na Biskupstwo Wroclawskie przez siedm lat / dla niezdoby-
dwu doprosicelow / wakuace postapił: a Krakowskiej Infanty Jana Grota
Slupskiego od Papię Jana / z ktorym z miodu iesze w Bonomey przycar /
sko był / dobrowolnie podanego nabawil. Drugie roku Jan krol Czeski od Krzy-
żakow na posilek wezwany / z potężnym wojskiem do Prus nadciarowosy / z Krzy-
żakami spinał się. Zaczyn zamet Dobzynski dlugo y rzeżwie się bromacy / y sro-
wany / naostatel poddal się / za poddaniem Starosty Pawla Spicymierza / na-
waciem Ogona / Woswody Leczyckiego z krol Krzyżacy wyrzuciwosy Polaki /
y wosynami z pozwoleniem Czechow / osadzili go. Gromili lednat nasy / y
wosynami wojska nieprzyacielskiego / z wladze na pasacych y plondrowacych czest-
kow / padac: ktemu slycy z ywonością Wosy plynace odbuac / odehymo-
wali: bierzo lednat wosyściey / wozdzac się bydz dobrze nie rownych / nighy dac nie
mogli. A tak nieprzyaciela rusyrosy tabor z Dobzymia / a przycarowosy Wosy /
dziano Miaszto opadli / pierwowym go zarobem wozli / y zapalił: gdzie acz Biskup
pa y Ryma- kowskie zabiali / lednat przycarowosy im / aby tam żadnego zgoia budowa-
nia wiecey nie wosyści. Czechowinli też Porwac dyerzawa Biskupa zarob-
li. Byi tedy na ten czas Biskupem Włodzisławskim Maciej Golanczerowski / na-
zwosiem Palura / syn Kascellana Wankierskiego Slawnika / herbu Toporow:
ktorego był / po śmierci w Awimome Gierardowey. Papię na Biskupstwo wysła-
dzil. W ktorego cudownym wrodzeniu to powiada / że matka tego lednym zleze-
niem drwina synow wrodzila: ktorych tylko on sam leden żyw zostal / a drudy
zaraz po wrodzeniu umrali. W Mazowsia potym Czechowie y Krzyżacy posłedił /
y ocuime to spustoszywosy / na Ryma- kowskim tamiecznym to wosyściwali / ze on Janowi
iatoz woz prawem krolowi Polkiemu / podbac się musial. Acoz tedy był tym
Ryma- kowskim / nie wspomina Dlugos: rozatze Wacławem czyma go Jana krola
Pozwilete / w Kancellarycy Krolewskiej trwacze: ktemu on zeznawa / że Wac-
ław Mazowsie / a zwalczca Piotrk / Wosogrodzkie / y Gostynin / prawem
lennym od niego trzymal. A w tym Krzyżacy chęć się sprawiedliwemu pozbac /
aby nieufnego y gwałtownego wzywania ziemi Pomorskiej nie zadarowano im /
doprosili y dokupili się z krola Jana / że im Pomorska ziemia wiecznym prawem
darowal. A tej barowizny przywoley / iesze iesze Dlugos. Zeznawa tenze Jan
p. zywoleyimi pieczęciami obmoconym / że też y Dobzyni za cztery tysiące y osm set
kop / iato sam zowie / Prastich wymje Krzyżakom przedal: to iesze nad to przyda-
lo / że ich miał Przywoletem Papiestwem od placenia Dhesiacin z pomienionego
Porwatu idocy / wozwolic: ktemu nie inaczej pokoy zawrzc z Władysławem /
ktory się czyni krolu Krakowski / (ze tego słow wzye) azby pierwoy z synem
biata swego Diemowita / wosyściego prawa Dobzynskiej ziemi wyrzucił się. To
sprawowosy / za nastapieniem zimy wojsko Jan odwrocil / y gupio lekomyśln-
ość / z podbić y do wiarę przywiedzenia Poganow / chepił się. Wspomina Du-
brawski / z agietem / iatoz Lokietek czterdzięty tysięcy czerwonych złotych miał
w niego dokupic się przynierza. Lat zaś drugiego prawie na dozwyciwaniu zbro-
ja / zezdzia się powroze do Krzyżakow w gestym zastępie Niemiecki y Czeski zoi-
nierz pieniazny: nad to przycarowosy się też byli do nich zaraz z poczętku Infanty
Krzyżacy. Z ktorymi oni ludmi w pograniczne krajny Polkie wtargnowosy /
fogród Krakowski y Naklo zamki moc / nie krom wielkiej tasi siwoiey / wozli y
zapalił. Abowiem Ryma- kowskie samiz nasy spali byli / aby wosyście nieprzyacielom

ji 2

do nala

Polnocne nato-
dy w dobyw-
niu miasz nie-
wosyście.

Ryma- kowski y Ma-
zowski p. c. c. c.
Polacy.

Wankier B-
iskup Krakowski
na Biskupstwo
Wroclawskie.

Jan krol Cze-
ski p. c. c. c.
Biskup Krakowski.

Jan krol Cze-
ski p. c. c. c.
Biskup Krakowski.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

Władysław wosy-
ści / y zapalił.

pobożności pol-
skom.Niemcy na ośm-
ię Bogom swym
lubiło niekiedy
zabić.

Chrystusa Bogą swiatości. Wierc wy to cierpiecie Meżowie? tak zakłócałi iścieście
że was żon, i siostr, y corek dla nasytku cielesney żądliwości od Niemców zacharwanych,
litość słuszną nie zeymie? tak zatwardziali, że się miżernym szerszeniem mątych dziale-
czek y braciey wássey nie poruszyli? których Niemiecy Knechtowie, karczmarzom, rze-
źnikom, kucharzom, y wysłecznym z wodnikom, na wieczną a brzydką wysługę, podda-
dzą. A wśakże swiatości tak sprosnie y zelżywie podeptanych, nie cierpieć powinniście:
o których krzywdy rzeżniewy żałowdy y prądzey przodkowie wásy, niż kiedy o dzieci, y żo-
ny, nie tylko o małżoność swoję, wymuiac się walczyli. Coż tedy? podobno mniemacie, że
złosiłowy nieprzyjaciół już nasytym kłopotem nasycony okrucieństwem, y chciwcy żądze
swęj pomścić? Nie pomścić? żałosne, aż was pierwszy albo z wśafney oyczyny ko-
niecnie wypchnie, albo krew wászą do szładu wysłie, a imię wykorzeni. Podobno wy nie
wiecie o frogoci narodu tego, który krwią ludzki pobitych Bogi swoje za dawną blagat.
Aczci y ja sam nie wstąpił nic o cności wássey, chociaż was tak wśilnie przeciw frogieniu
nieprzyjaciółowi pobudzam: wiedząc, że do tego czasu samżem was spusić z nim nie-
chciał. Jakoż przyznawam się, że aż do tądiam żałowdy wás gwałtem się bitwy
namagających, y albo nieprzyjaciół, albo też, iścieżby tak szerszenie przyniosło, swoję
wśafną krew, oyczyny gorącey pożogę żalać pragnących. Wśakże na czas lepszy
bezpieczniejszy chowatem was Rycerstwo: upatrując prawdyżiwą bydż przypowieść.

Tę żałowdy Mars ostroiny bitwy w oczy daie:

Goręlnych skut żałowdy / gdoś się nie zstanie.

Do czego wiele pomagac zwykła czasu y mieysca sposobność. Tak cześlakroć gesse nie-
przyjaciół wysoko od niewiele nasytym porażone bydż każdy obacz, kto sobie dawne dzieje
przypomnieć zechce. Nam tedy teraz tak się porocznie wysyłkie rzeczy słowia, że sprá-
wiedliwość Bożą, która pewnie sprawiedliwsey strony pokrzepi. a wászą cnota wpe-
wniony spodziewać się bezpiecznie będą, mieć w raku swoich zwycięstwo: nie wam pła-
ć nasytym wśafną krew, ten niezbożny nieprzyjaciół, godnie przypłaci nam niecnoty
y rozpuszney śmiałości swoięy. Naprzód abowiem wiem pewnie, że tylko liczba prze-
chodzą nas, a nie siłami: aczci już ani liczba żałowdy. Gdź nie dawno wysyłkie pra-
wie stał wojska swęgo, dla zhołdowania oślakom ziemie Kujawskiej, przez oślaków: ni-
goślawinysy przy sobie ieno wybierki hatałsry nieszczęsney, wieżniami, tłumokami, y zdo-
byczami obetkane, y obciążone. Ktemu że bitwa z nami nie porównaia. Oni a-
bowiem za pieniądze ziednani, y na cudzą wojnę żaciągani, y wielu swoich niecnot
złosiłowych wiadomości będąc, mnioy ochoty, mnioy y serc, do bitwy mieć mogą. W yżasie
zyskamey, słuszną y pobożną wojnę wiedziecie. Wierc też do tego, dawno oni wospie-
czeni wysyłkie żołnierski porządek opuściny, a rozpuszły żywot żałowdy, rzeczą
nową y nie spodziewaną, trwożą się. Słyszycie abowiem ten wrzask rozny, y nie zgodny,
prześtrachu ich wzierunek. Widzicie wuijanie się, y lekliwość zgranie pod chorągwie
się ciny, a rączey gądzie uciekac upatrującey. Na oślaków także my obślakowiali, że
gdź się oni do bitwy żałowdy, (iścież iścież pierwszy wśafny wytrzymać będą mogli)
żaraz drugi y nie spodziewany nieprzyjaciół, y tytu na nich uderzy. Wincenty ten iście, nie-
gdź Wojewoda Poznański, na którego onirądzie już dawno polegają. Ten abowiem słus-
nie żałowdy serc wśafny gąrdy nieprzyjaciółskimi wśafną, a nowa przyśluga pierw-
są pocztinowsi swęj planu zewrzeć, umyślił. Mężnie tedy postępuycie Rycerstwo, rze-
wo, y ochotnie boy krwawy żałowdy: a tak wiele tyściey poimanych braciey, dzieci,
żon, y też rolników wászych mścicie się: pobitych żałowdy, kurzące się iścież w r, y
miasteczka wśafne, krwią nienawistną żalecie, a wśafne y wolności wśafny bronie ślony-
cie: co oboje pewnie niebezpieczeństw nie wydadź, iścieżbyście śnadź (co rącz oddać
Bożę) swankować iako mieli. A na demysyko Bogą śafnego pobożnych ludzki pomocni-
ka, a niecnot żałowdy, swiatakradzcom, y kościół a wiary swoięy gwałtownikom ośrego
mścicieli, na ratunek wzywacie. To wyrzekłszy / gdy już śafny y z ochot-
nym sercem do bitwy żałowdy się rycerstwo obaczyl / a mgła żałowdy już też
opadać poczęła / do potania tróbić co przedzy kaze. Tam z pięci pułkow napiera-
wey dworski / ze wśafnych napotężniejszy / na nieprzyjaciół wypada. Strzymuje on
raz nie nagorzezy stroną przeciwną. Uderzo się w tym y inśe rocy krom poślu-

komych:

komych: obiedwie strony zwyciężyć wśafną / a żaden nie wśafną. Przypada na
wśafne strony Władysława serca swoim bodając / a nadmordowanysy poślu-
mi racuiac: ja mi nie żmordowany / chociaż ciałem y lacy obciążony. A gdy się
wojna żałowdy / nie mogąc krol obaczyc niślad Wincentego / już był poczoł przy-
wstąpić / bojąc się aby ten żałowdy nie krowal: upatrowali już y żołnierze /
pamiętając na słowa krolowskie: gdy oto on z cześlakroć swoję ośroczną wśaf-
y tytu nieprzyjaciół / na pozadnie pułki ich odwrocene według żmoroż wśaf-
derzy. Pośladną się w tym oni nowym przypadkiem strwożeni: przednie, że zas-
wśafny żałowdy y rozruch pośladkowy oglądać się / y coby to było / pytać między
sobą poczęli. Wśafniarza nasytym rzeżniewy żałowdy y już śafny wśafne-
tytu. Wśafniarza pobierają herby wśafne / żaraz pułki wśafnym boiem prze-
leknię / w tyt obiedwie: pała gesciey trup w pogonicy / a mgła wśafny bit wśaf-
Abowiem tak barzo żal y gniwo swęj nasytym Polacy / iż żadnego z nich dłużej
życie niechcieli. A już zupełnie zwycięstwo otrzymywać żałowdy / gdy oto dalekim
wśafnem leżące obacz. Byli to ci ludzie / których iakoś powiedzieli dla doby-
wania Brześcia naprzód było postanowione: a wśafne oni dowiedziawsy się o nasytym
pieniu nasytym / na pośladk swoim spieśyli. Tam Władysław wśafny me-
co ludzki znacznym z obiedwie wśafne pośladkowsy / a trochę napomniac
wśafny żołnierza aby w wśafny nie wśafny / a pośladkowsy zwycięstwa wydziec
sobie żałowdy nie dal / żaraz do nadchodzących wypada / niechcąc porażkę ludzki
swęj prześladkowsy / y wielkością rozgromieniom cinyżacych się między kereg-
ich potrożonym / namnię czasu do popierany pozwałać. Ależ wśafna wśaf-
wa żałowdy nie mogła porównać: gdyż mocy nasytym swęj rozpuszonym
wśafny / nie mogli nieprzyjaciół wydziec. A tak krom wielkiej trudno-
ści pierzchliwie tyt pobada: wśafne niewiele ich wśafny mogło / cinyżacy kreg-
sami y droga daleka zemdlone kome masyżacy / y też wśafny: aczci z przy-
rodzenia i Niemcy niewczasu zmieć nie mogą. Legło śnadź w tych obiedwie bi-
twach dwadzieścia tyściey nieprzyjaciół pobitych Aczci Długos na czterdzie-
ci tyściey trupa / pogrom ten pacnie. Wśafny przedzieś / albo iako drudzy wśaf-
y żałowdy tytlo z pośladkowsy żołnierstwa / a dwadzieś ośob znacznysy
iginda. Między cinyżacych ludzki żałowdy Chorążych dwóch / Żegota
Morawickiego / Bratowskiego / Krystyna Ostrowickiego / syna Prębory / Kąpiel-
na Bratowskiego / Sandonurkiego / y Jakuba Swinskigo / albo iako drudzy wśaf-
wśafny / Schumskiego / Żarnowskiego / Kąpielany. Dzień bitwy tej był 27. Wśafny /
wśafny pamiątkę Przemiesienia Stanisława 6. obchodzący. A iż bitwa mała
nie dowiezoła trwała / przeto zbytek dnia onęgo y noc wśafny na wśafny
pośladkowsy ciał odłożono. Wśafny żałowdy liczba pomieniona trupow rathowane:
y żałowdy / na poboiśku zbierano. Żeż krol przebieżając się / obacz trafantem i-
dnego z swęj śafny Polskiego / wielo ran zemdlonego: kroy na wśafny le-
żąc / wśafny z rany wypadaćce rękami wśafny żałowdy: co krol widząc / obied-
wysy się do Dworzan / rzeze. Jako wielkie cierpi ten człowiek wśafny? Odpo-
wie na to żałowdy. Wśafny krolu cierpi ten, kto w iedney wśafny z tak przykrym śaf-
dem mieśka, iakiego ja wśafnam. Wśafny krol żałowdy rzeze: Nie śafny / powi-
da, żałowdy iścież tej przykrać, byleś ieno żyw żałowdy. Żałowdy wśafny placu y ro-
gożony / żałowdy żałowdy krolowsy zlego śafny / cinyżacy otrzymal: y
nad to mianem pamiątkę dalekości swęj / poromnemu domowi swemu /
żałowdy: gdyż herb śafny / kroy trzy kopie na wśafny gwoźdź żałowdy
wśafny / wśafny / iakoby wśafny / od onęgo czasu nazwano: co prze-
tytu żałowdy roga mi mieniono. Był tedy pomieniony śafny / Głoryan nazwiska
Schary. Lecż Wincentemu Wśafny wśafny tak znacznym przyślugi / me-
tytlo dawny wśafny przebaczone / ale też żałowdy z mego cinyżacy odśafny / dośafny
ność pierwsy wśafny. Jednakże nie wśafny prześafny / że kroy na oyczyny
nieprzyjaciół namodził. Abowiem kroy drugiego żałowdy się na śafny
miśfna gniwem y żalem dobr za sprawę tego żałowdy wśafny / między żałowdy

Wincentego
przyśluga-Krytyka po-
sta-Wśafny
bitwy-Krytyka
przyśluga-Krytyka
sta-

Krytyka

Dom Jellag-
ka-Krytyka
Wincenty
przyśluga
Wincenty
sta-

żałowdy.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XII.

KAZIMIERZ II. Krol, nazwiskiem Wielki.

Krzyżoyna oddawszy powinność ciążu zmar-
łego Władysława/ złożyła Seym w Krakowie na obia-
nie Pana nowego. Wprowadzili tam do Senatu Posła-
wie króla Węgierskiego Karola/ prosił aby Kazimierz
w moc królestwa po oycu oddał Polacy/ posłali prze-
ciw każdemu nieprzyjacielowi obiecając im. Jakiż mada-
nie prosił ich do godności/ pomawiając i opowiadając/ wsi-
ła zyczliwość i chęć Polaków Kazimierzowi ganiać. Jero-
ny mazoni tylu króla no. we trudności jedni: zarzucono.

Albowiem królowa Jadwiga matka Kazimierzowa/ broniła za żywota swego
koronować ię: A wsiadłże prosił Kazimierza znie wolona będąc/ pozwolila: a
tedy zarzucono trudność do koronowania ię synowej namniemy nie nie zaradza-
li: przetoż do Sacra fcare^o wstąpiłszy/ zakon Franciszka s. przyjął. Daczym Kazi-
mierz i polne y z Anna zona swego dnia 25. Kwietnia/ w kościele Krakowskim od
Janstawa Arcybiskupa/ znależymy obzudem pomazany y koronowany był.
Da wznawce tedy rad młodych ięgo/ przydano mu Jana Nieleżyńskiego Brato-
wskiego Kastellana/ szpanalego/ mądrego/ y Rzeczpospolitej miuicęgo męża. Wi-
dząc tedy Kazimierz prawie wsiadł Polite orszem Krzyżaków a lotrostwem do-
mowym/ którego się było za oycę ięgo pize nie karanie dostatek namnożył. To/ nad-
wzrostła bydz/ przetoż pierwej domowe a miz postroenne kłopoty/ w ystoszenie w-
myśli. Daczym z Krzyżakami taci rozeym uczyni: pize któryby wieczy poży-
za rozeznaniem pomienionych Węgierskiego y Czeskiego królów/ mogli się być
postanowić: przydano w kondycjach przymierza/ że Niszez Krzyżaki miaz być
Brzyćcia Niaszczęścia Siemowitowi Księżciu Czeskich Mazurów/ albo wiec
Machyafowi Biskupowi W. odzlawskiemu zaraz dotrzymywania wstąpić: Ktoży
ieśliby poży wieczy z obu stron stanął Kazimierzowi oddać/ ieśli też nie/ Nis-
szowi nazad wrócić go mieli. Ale w tym nie dotrzymał Niszez wiarę: atoli
przecie trwał swym trybem przymierze: pod które^o czas/ pilnie zerwał zlodzieje
y rozbojnik wynalezione/ dziwnie postracono mekani. Nic też wiecy panu-
tego nie dźwigał się w tym Roku/ wyprawę śnieg/ który dnia dwudziestego trze-
ciego Kwietnia/ prawie na dochodzeniu roku koronacyi Kazimierzowej/ gwał-
townie wpadł: a trwał dni pięć zupełnych/ okryła żyźność nad wsiadł mi-
mianie sprawi. Ale za drugiego Roku 1335. tak gęsta śnieża przypadła/ że prze-
latywała widzieć śnieża broniła/ na ziemi zaś opadły kopyta konie woli-
scia przewyższała: Ktoż wyprószył zboża dozwolające/ o pzytę drogosc obywateli
le przynosiła. Tegoż Roku Miesiąc Listopada poży między Kazimierza a
Krzyżakami/ według pogodzenia Karola y Jana królów/ w mieście Węgierskim

Seym w Krako-
wie

Posłowie do-
głosz.

Królowa Ja-
dwiaga młodsza.
Kazimierz y
zona jego Anna
Korona.
Jan Nieleżyński
wznawca Krol-
stwa.

Korona z Krzy-
żakami.

Śnieg na scho-
dzie Kwietnia.

Rok 1335.
Śnieża w
Polsce.
Wypadek Kazi-
mierz Król
do Węgier.
Wiosna, miedzy
Polakami a Krzy-
żakami.

Węgierskim

Węgierskim v. m. m. d. w. a. n. / stał / z wsi w. o. z. e. m. i. e. n. i. e. d. n. a. t. Kazimierzowym:
gdz król Jan/ chwycił chytro y wykretny/ pieczęć ię o Krzyżaki/ Ka-
rola na swej dacie był przeciwny/ zajął w tej mierze barziej wrzede Sedzie-
go a miz bogobojnego wznawce: co obaczyc może w ięgo listach do Theodoryka
Niszeza pisanym. Atoli przysięgł przeciw Kazimierzowi poży/ chociaż się mnię go-
dulo/ byle tylko spokojnie mogli panować. Kondycje poży te były/ aby Krzy-
żakom przynależał Kazimierz ziemię Pomorską/ y Nieleżow zamek w Kujawach
nad Wisłą/ z obudowanymi: zgola aby oba bziegi rzeczne y dochody z przewozu przy-
nich się zostawiali/ takimże prawem/ takim byli miedzy Chelmiński y Toruński Po-
wiat od pzołdów Kazimierzowych/ wzięli. A Dobrzyński zaś y Kujawski zie-
mie/ nie odrywając od micy ani części Kazimierzowi Księżciu synowi Siemowito-
wemu należące/ aby królowi nazad wrócić/ y dziesięć tysięcy złotych względem
srod/ oddać. O której summie acz Decezt jadney wzmianki nie czyni: wsiadł
znac to z przysięgi króla w sobie niezgod rozeznanie miedzy królem a Niszezem
uż potym iako niechcieli dojść czynić Krzyżacy postanowieniu wsiadł /
zam. / ię y te summa w kondycje wrzcono było. Aczemu przydano/ aby zbie-
gom z obudow stron wolno było do odbierających mactności wrócić/ albo ię tej
iako chęć przedać. Wsiadł ię z Dubrawskimi/ iakoby w ten czas król/
Polski y Czeski/ też z sobą za rozsadkiem Karola postanowienie takie uczyni/
aby król Polski Czeskiemu wsiadł prawa Słaskiego wstąpił: a Czeski Król za-
sie/ aby się król Polski wiecej uż nie pisał: ktemu/ aby Polaci zwypłacania
Czechom holdownego podatku wiecznie królowi/ wsiadł od Karola prze-
cie wag brantownego zioła. Jakiż w tych kondycjach zgoda się obadwaj/
nie w orey by namnię/ która nad to przydać Dubrawski/ twierdząc że król Pol-
ski Czeskiemu dźwigał summa (poży mniemam otupiać) zapłacić był porównie:
przeciwie zaś ię zagięł twierdzi/ wsiadł/ że owiemi Czech Polakowi dwadzie-
scia tysięcy grzywnien oddać/ względem tego/ aby uż królowie Polscy tak do
Wrocławia iako y do wsiadł Słaska/ wiec ani do dzierzaw Opolskich nam-
nię prawa nie mieli. Przydać tenże/ iakoby zaraz w ten czas trzy pomienione
królowie przeciw Dubrawskiemu Cezarzowi zbuntowali się/ czego Dubrawski nie pi-
se: wsiadł tenże/ y zgola sam t. i. e. d. e. n. / że się te rzeczy wsiadł za żywota ięgo
y przy obecności króla Lotarka toczyły. Jakiż y prawda/ że się na ten czas tych
rzeczy mico obprawowało/ ieno że uż po śmierci Władysławyowej. Co się zaś
tenie podać/ o którym y Bonifacius pisze/ tedy s. k. d. / albo kiedyby płacił go Cze-
chom Polacy/ pewnie te go nie dowiodą om/ gdy rzeczy posiedmieszę z pierwszemu
porządnie y ięstosownie sychtować zechce. Tamże też zaraz sposoby wynaleziono
iako postać przeciwko stronie/ gdyby która w przymierzu brodzić co chciała/ po-
walać/ ięstliby się co takiego pokazało/ aby żaden z obudow narodow królowi
swenia potolem wsiadł/ dopomagać nie był porównie. A przy tym y spo-
w. o. w. a. c. e. m. i. e. d. z. y. s. o. b. a. w. s. t. a. n. o. w. i. l. i. e. Albowiem Kazimierz Księżciu cor-
t. i. p. o. o. t. p. o. s. t. a. b. i. Janowi Henryka Księżcia Bawarskiego synowi/ a król Jan
na wsiadł/ me d. o. r. o. f. i. a. me d. o. r. o. s. t. e. m. / z posągami piaci tysięcy kop Praskich
do których król Czeski/ jedni tysięcy y pięć setnych wsiadł/ p. i. e. n. e. d. z. y. / p. r. z. y. c. z. y. /
m. / t. u. e. t. o. m. a. d. z. p. r. z. y. w. C. e. s. c. h. a. d. o. p. r. a. w. o. w. a. n. o. : c. o. i. e. d. n. a. t. m. e. d. u. n. g. o.
t. r. o. n. o. O. d. p. r. a. w. i. s. y. z. i. a. d. W. e. g. i. e. r. s. k. i. / m. e. o. d. d. a. w. a. l. i. i. e. d. n. a. t. K. r. z. y. z. a. c. y. w. e. d. u. g.
b. e. c. e. t. u. y. p. o. s. t. a. n. o. w. i. e. n. i. a. / K. u. i. a. w. y. D. o. b. r. z. y. m. a. K. a. z. i. m. i. e. r. z. o. w. i. : k. t. o. r. y. a. c. z. u. z. p. r. z. y.
p. a. d. a. n. a. z. d. a. n. i. e. o. d. t. r. o. i. o. w. z. g. o. d. n. i. e. p. o. d. a. n. e. / i. e. d. n. a. t. n. a. d. t. o. i. e. s. z. e. w. y. c. i. a. g. a. l. i. g. o.
K. r. z. y. z. a. c. y. / a. b. y. o. n. b. y. z. a. r. a. z. y. z. S. e. n. a. t. e. m. / z. s. i. a. c. h. e. y. / y. z. N. i. a. s. t. y. w. s. i. e. t. i. e. m. p. r. z. y.
s. i. e. a. y. D. i. z. y. w. i. e. m. / P. o. m. o. r. s. k. a. / C. h. e. l. m. i. n. s. k. a. y. N. i. c. h. a. i. o. w. s. k. a. z. i. e. m. i. e. / o. d. s. i. e. b. i. e.
y. o. d. p. o. c. i. o. m. e. t. o. w. s. i. o. y. c. h. r. z. e. c. l. n. i. e. o. d. d. a. l. i. / y. z. e. w. s. i. e. t. i. e. g. o. z. g. o. l. a. w. y. p. r. z. e. l. i. s. i. e. C. o. g. d. y.
o. n. d. o. w. i. a. d. a. n. o. s. i. S. e. y. m. o. w. e. y. y. S. e. n. a. t. o. r. s. k. i. e. y. p. r. z. y. n. o. s. i. / z. d. a. t. o. s. i. e. w. y. p. r. z. y. s. t. u. m. r. z. e.
c. z. a. b. y. d. z. m. e. p. r. z. y. s. t. o. y. n. a. / z. e. n. a. d. t. a. t. m. e. s. p. r. a. w. i. e. d. l. i. w. e. r. o. z. a. d. z. e. m. / n. o. w. e. i. e. s. z. e. y. m. i. e.
z. n. o. s. n. e. k. o. n. d. y. c. j. e. p. o. z. o. m. / w. i. a. s. i. n. e. i. a. b. y. z. w. y. c. i. e. z. a. p. e. w. n. y. / w. n. o. s. i. l. n. a. m. i. c. h. m. e.
p. r. z. y. n. a. c. i. e. l. / p. r. z. e. t. o. z. r. a. c. z. e. y. p. o. z. e. c. i. w. e. y. w. o. y. n. y. / a. m. i. e. l. i. t. a. t. z. e. i. z. y. w. i. e. d. e. t. u. p. i. o. n. e. p. o. z. o. m.
c. h. r. o. w. i. c. s. i. a. w. o. l. z. G. d. y. t. e. d. y. p. o. s. t. e. p. e. l. w. o. j. e. n. n. y. n. a. r. a. d. z. o. n. o. / p. o. d. o. b. a. i. o. s. i. e. w. s. i. s. y.

Wsiadł miedzy
królem Czeskim
a Polskim.

Czeskich pisa-
now niezgod
miedzy sobą.

Krzyżacy niebo-
czyli nie pol-
nych wsiadł Pol-
skiem.

At 3

Janus w

Posag córki Krol
lewiekiej.Stronice w
Polsce.
Tatarskie w
Krajach polskieWojciech Wo
lodyga Sadowi
miejscowego Łas
tawoie szeli.Wojna Młods
wiecka z Sław
kami.Wojna Czerw
ona z Kocz
kami woiak.Jan Krol
Czeski / wojna
na Polce pod
noś.Wojna
z...

pomagali / a osobliwie przeciw Krzyżakom ilebykolwiek było potrzebą: na co cze
tery sta ludu zbrojne^o we czterech mieściech / od czasu tego iakoby im dano znać /
porządnie mieli wyprawic / albo wiec z nim samych sie starwic: tenze lud postla
kow / porowne byly obiedwie stronie / poła z dzierzaw ich wlasnych za granic
ce nie rozedzie / woselato żywnością / y pasą podymowac / za granicami zaś
abo w ziemi nieprzyjacielskiej / uż każdy miał zawiadywac o sobie: Młaska / y
zamki od nieprzyjaciol nazad odebrane / komu byly odiate / temu zaś wracac
sie miały. A do ktorych zaś przedtem żaden z nich nie prawa nie miał / tych
dostawosy spisywane osoby / zarowno nimu podzielać sie przyrzekli: albo też
spłacawosy jednemu częścico wydzienona / drugi mogli przy niej ostawać. Ta na
pierwey zaśla przyjaźń / y spoleczne stowarzyszenie Polakow z Książet Pomorskie
mi / nie mniej wzgledem boiaźni Krzyżakow / iako y przylegiego sąsiedztwa za
wzięta. Posag tedy pominemoney paniny / dwadzieścia tysięcy kop Praskich wy
nosil. Kroni wyprawy bogatey / y ochodostwa prawie pańskiego. Wzajem zaśie
Bogustaw dwa tysiąca kop dochodu rocznego / norwey małżonce obiecal.
Wesle w Poznaniu na schodzie Lutego / w drugim roku wymysina pompa / wy
zyto. Ktorego też roku wielka zgrana baranie z Węgier sie zawiazawosy w Polsce
opadła / wiec też zaraz nie miniesy tium Tatarow Polke y Rus napelnil / bedac
od Dąbkona / ktorego był krol starostą Przemyślim wczym / temu od Daniela O
strogicia / y od mektorych inszych Rusakow wicherz nowe wzbudzawosy / wy
wabiony. Abowiem oni wpatrzywosy czas / ze krol Kazimierz opodal z Polkei wy
lachawosy / omowami Krzyżakom / wojna Słaska y weselem corki swey barwic sie
musial / wnet przez tajemne Posly podburzala Cava Tatarskiego / aby holdowney
sobie Rusiey Polakom nie dopuszczal posiadac: obiecuać mu w tej mierze wia
ry y pomocy swey dodawac. Abowiem menawidzili omi władze Polakow / cze
scia ze ludzie tamci nie radzi Panom postroinnym holdowac: a częscia zaś o darowne
obrzedy wiary swey obawiali sie / aby iako forcelnie y z menagia wykorzystemone nie
byly. Widzeli abowiem wielu z swoich na wiare nasie Kzymistka / a prawowierne
Chrześcianiłko przystawac postzegajac to / ze do przyjecia oney urzedami / y insi
rozmaite nagrody / krol Kazimierz pociagal. Od tych tedy wywabien y podraco
wani Tatarowie / w dochroytke Rus obiegosy / do Polkei wielkim gwałtem wpa
dala. W ktorych wpadnieniu bedac z Rusi w czas wperwiony / przeciwo nim
wypada: gdzie biezgi tylko Wsiłne ludzmi osadzawosy / dosyc miał zabraciac im
przeprawy / nie dosimierowac nie rownie z gęsciejszym ludem w bitwie reczna za
chodzie: z daleka tylko nasyz Rus / z lutow Tatarowie / ostrzylowali sie. W tymie
wskrzyliwamni Wojciecha Woiwodę Sandomirskie^o / habdanczyka / strzala du
se zbarwila. Zaczyn Tatarowie daremnie polusiac na wielu miejscach przepia
wy rzecznay / z wielkim rozruchem plondrowmicy / mieczem a ogniem wysytili ma
ietnosci nadrojne burzac / przez powiat Lubelski / nazad odesli: ani zamku Lu
belskiego kilka dni dobywajac / dobyć nie mogli. Wspomina Dlugosi / ze sie te
goj roku Mazuroni zle bitwa pod Olesnica abo Elza / z Słazkami nadala. W
fajze coby to za wojna / między kim mianowicie / abo dla czego wzmecona byla
nie wynaydane: pominowaz Mazurowie z jadney strony do Słaska nie przylegli.
Wciaż wprawdzie / ze tegoj roku zime Jan krol Czeski z Karolem synem Ma
grabia Morawskim / a z nim Ludwik krol Węgierski z walna mocą / ale porwo
dzeniem nie do końca zreczynim / wojny przeciw Litwie dopomagat Krzyżakom.
Drugiego zaśie roku Jan wyprawil sie był na Polke / zaaczony wojna zega
la / troche wyssey odemnie pominemona: gdyż Henryk Książę tameczne / ratunek
sobie na nim wyzebrał / a za co siebie y wysytili materność swoje w tego opiekę od
bui był. Jakiż z tat goracz chciwością kasal sie na to krol podgrzybiał / spraco
wany / y jednego oka uż pozabawiony / ze też zaraz y wmrzec chetliwie pragnal / by
le teno był pierwey Brakowski mur / reka zwycięzna tknac sie mogł. Lecz
go onylna nadzienat / y acz on przez Opawskie / Cieszyńskie / y Świecieńskie dzie
zaw / z silnym woyskiem Czechow / Słazakow / y Niemcow / Brakowowi na wi
dok przy

Czechowie por
tają od Polak
ow.

Piobota Gola

Rok 1345.

Wład
cie Książ
wojna Czech
wie podnieśli.Ladysław wy
ta y wrodo.Krol Czeski
y Krol Cze
sim.Smierć Krola
Czeskiego JanaKrytyka
Praski.Krol Krolom.
Czeskim.Smierć Ludwi
ka Czeskiego.Okradzie
wloscy.

doł przysiedly / dwa dni w rosi Opata Mogilnickie^o Cyrznu / taborem lezac barwil
 sie: wstaje gdy mu nasy żywnosci y pasie bezpiecznie dosiagac bromil / bieroy zaś
 dać miechcieli / wnet on przestregajac / aby o scistość nie przysiedł / lub to dla niedo
 statku / iako chce Encas Sylwina / żywnosci. lub też boiac sie nadciągniema posil
 tow Węgierskich / od Ludwika nowego krola / syna y successora Karolowego /
 Polakom na ratunek zesłanich / iako pisze Antoni Bonfinius / oblejema wstapila
 rozdwoiwoy woysko dla wiatke^o popustofema nazad ludowi odiahać kazal: sam
 zaś w malym orsaku do Czech naprzod pospieszył. Zaczyn ieden zagon ludzi ro
 zdwoionych ku Olkufowi / a drugi ku Lelowi wdal sie. Co wyrozumiawosy od
 spiegiertow nasy / rozdwoionym także tej woyskiem / po nieprzyjaciolach odcho
 dzacych / w przedka sie pogonia puszczala: iakoj tych w rosi Bialej / a owych w
 pogoniei dopadły / na obudwu wielka mocą z tylu wderza / nie spodziewana spra
 wa przelaty nagle potrozoja / y zaraz w tyl obzoce. Młato ich coś w starwie me
 stwa kochawosy sie / przysiedly sobie / stos nasych troche wytrzymywalo: ied
 nakje y ci kromi wielkiej trudnosci / iako to w mniejszej liczbie y w sprawie pomie
 faney / porajem pierzchneli. Padli w obudwu bitwach y w pogoniei ci co prze
 dmyssy Czechowie: Zagis / Pearsto / y Alfia: Stramberczyt abo Sterberczyt /
 pominany Sinka z Dubrow: wiele nad to z podleyfych legio / y żywo do rąk przy
 sto. Jenie krol Kazimierz iakawie śanowac kazal / dlugo iednak ponosili wie
 szenie. Ale Jan krol wzawosy od rozgromienicow swoich wiadomośc klast / sine
 tny do Czech przyachal: a nasy przyzwoicawosy / nie w bogie korzyści odnieśli.
 Pierwosy dant wygraney bitwy Pradocie Gai ce Odrowozczykowi przyznano: prze
 toj krol Kazimierz pasem go rycerskim / y wiela inszych nagrod / wraczył. Topor
 czykowie zaś pominawosy Sinkona Czecha / od one^o czasu herb swoy Sinkiem ochrz
 cili. Rok spraw tych był 1345. Troche inaczej pisze o tym / iagielt / wdaac ze Po
 lacy nie krolewskie na on czas woysko / ale iaties inie od panow mektorych Cze
 skich na ratunek krolowi swojemu zeslane / porazic mieli: przyznawa iednak / ze Ja
 nowi z wielka kłoda swora z Polkei wstapic przyšlo. Przyczynę zaśie wojny / po
 wiada / ze Polacy dali / pocawosy naprzod pustofyc powiat Opawski / chcac tat
 Czechow / z Książę Swidmickie wojna dreczył / rowna marta odpłacic. Wsił
 wal abowiem krol Jan Bolesława Książę Swidmickie syna Bernatowego / kto
 ry z między Książę Słaskich / ten tylko ieden z Polakami iefczeprestawal / zholdo
 wac: iakoj dobywal Swidmice / ale odgromiony z tamad Ladysławe wsił / y zaś
 przedko wpuscil / gdy Bolesław lub orejny na wozach / pod osoba handlow przeday
 nych / zawieziony / tajemnie do zamku zapuscił / gdzie obrone Czelka częscia pobit
 a częscia porozrucal. Dlugosi rozumie / ze pierwey na Polaki / a niż na Książę
 Swidmickie / wojna podnieśli Czechowie. Trwa wprawdzie przepis Przywileju
 od Konrada Książę Olshenickiego / brata mniemam Henrykowego / tegoj roku
 postanowiony: w ktorym on zeznawa / z Gore / Seynawo / Freystat / y mektore
 inie teysie krajny dobra / krolowi Janowi zastawil w piaci tysięcy grzywien Pol
 skich / na wojna przeciw krolowi Brakowskiemu / (tego tam nazwiska zaył) wo
 lozonych. Jadney tedy wojny nie konal Jan / częscia gruntowanem państwa sy
 nowi krolowi bedac zatrudniony / a częscia przez śmierć zmiesiony. Abowiem pa
 nowie Elektorowie wsiłowaniem fostego Kluminta Papieja / y Philippa krola
 Francuskiego / syna Janowego Karola Margrabie Morawskiego na miejsce
 Ludwika Cesarza ipaciego iefcze / tylko ze Pedograzłanane y załatego / w
 tychże czasiech obiali: po czym nie dlugo ył krol Jan. Abowiem gdy na pomoc
 krolowi Francuskiemu / Filippowi swagrowi / swoinu fedt przeciwko Anglikom /
 a wyrozumiawosy / ze sie Anglikom zwycięstwo nadawac poczeło / wnet między
 woysko swoje zawiez sie kazal / tamie zabity polegi. Wymogi ten był na Papieju /
 ze w Pradze od onego czasu mlec Arcybiskupa pozwolit / ktoryby sam koronowac
 krole tameczne wolen był. Wstapil tedy na miejsce Janowe w krolestwo / Karol
 syniego Cesarza. Wnet tej niewiele pocym Ludwik Cesarz wmarł. Za ktorego pa
 nowania w wielu miastach Wloskich nowi tyranowie porostali: ktorzy sie pocym
 Książę y Margrabie tytułami / za pobłajaniem Papiejom pozajsczycali. W

Władzowie
pod władzą
obroną Króla
Polskiego.

Władzowie
Polskiego
Króla
Polskiego.

Polece obywateli
władz.

Polece obywateli
władz.

Polece obywateli
władz.

Polece obywateli
władz.

Polece obywateli
władz.

wogrod / y Nowydwor dostał sie: a Wankowi abo Wacławowi / Plockie mianem
cności przypady. Z tych tedy wszystkich ziemowit / syna iedynakę tej ziemowita /
o którym wnet serzey mowic bede / dziedzicem odumarl. Z Troiedena zaśie Bo-
lesław y Kazimierz wrodzili sie: z których Bolesław państwo Ruskiego / iakom
wyiszej powiedzial / dośedłszy / truciżna był zmieszony: a Kazimierz brat tego sam
po oycu dziedziczył. Wanku lepał też syna iednego Bolesława namieśnikiem dzie-
dzictwa zostawił. A wszyscy oni opiekaliuami / y że tak rzekę / lenownikami Kazi-
mierzowymi byli: aczci nie znayduie iesliż / siwey dobrej woli / czyli tej zwolowani /
Krolowi holdowali: tego tylko / wiem / że w postanowieniu dolożono: iż iesliż /
nich ktory me potomka męskiego nie odumarl / po onym Krol dziedzicem miał o-
stawiać. A tak Koro napierwey ze wszystkich Bolesław Koro Plockie bez potomu-
ka umarl / zaraz Kazimierz Krol dziedzicem tego naichal / y zamek Plocki w-
krag cegla obmurował. A pożytych rychlo potem dwoyściey grzywoien pie-
miedzy y Kazimierza Koro / tenże pomieniony zamek zastawnym obyczajem
puscił mu. A wpatke nie dlugo żył potem tenże Koro Kazimierz. Abowiem
Kolu 1354. dołonywaie żywota / też żadnego nie odumarl potomka. Zaczyni
Krol Kazimierz y Plocko / y dzierżawy tego wszystkie / do siwey władze odebrał. Zo-
stawiaiejsze ziemowit / ktory sobie prawo spadkowe po stryeczney braciey przy-
wlaszał. Obawiaie sie tedy Krol / aby on pod Czechy / lub pod Krzyżacy
podpadł / weyna puszciny y dziedzicem braciego nie scigał / takie z
nim pomarkowane uczynił: iż mu wszystkie państwo Mazowieckie puscił / po
przystężenie na nim otrzymawszy / żeby on nie dziedziczym Panem Mazowie-
ckim / lecz dočasnie tylko z latu Krolowskiej uczynionym / y lennym dzierżaw-
cą ożywał sie bydz: zwierzchności Krolowskiej y z potomstwem swoim aby
przestrzegal: przeciw każdemu nieprzyiacielowi / Poganinowi rownie iako
y Chryścianinowi / za każda okazy Polakom dopomagał: Kreniu / aby z młun
bez wiadomości Krolowskiej do przymierza / y do namnięszej społeczności nie
przystępowal. Na których wstaw poprzysiężenie / zlożono męysce w Kali-
żu / a dzień dwudziesty siodmy Grudnia w Kolu 1355. Tam ziemowit /
Kroliem Biskupem Plockim / y z wielka obecnością Potentatów / Panow / y flach-
chy Mazowieckiej / na dzień pomieniony do Krola przyjeżdża: gdzie przed obe-
cnością wszystkich / iakom Choragiero pod nogi Krolowskie rzucił / a wicnie
posłuszeństwo onemu / y wszystkim potomnym Krolom Polskim / przysięga obowia-
zue: y nad to przywileiem poddaństwo swoje zeznawa. Koro przywileiu wi-
zerunk jest o Długosza / z Krolowskiej Kancellaryey wypisany. Kedy też y to wáro-
wano / aby onych dwoyściey y Kazimierza Koro / pożytych młun Krol
nie placil: a Plocki Powiat aby pożyty trzymal: iednak po zejściu Krolowskim
miał sie ten spoline z Wyssogrodem y z Plońskiem / pod tymże prawem iako y dnu-
gie / do dzierżawien / owitowoych nawrocic. A iż Elżbieta / po mezu swoim Wanku
na ten czas owdowiarosy / wielka część mienności meżowskich iako Pani o-
prawnia trzymala: tedy tak o nie z ziemowitem Krol postanowił / aby po śmierci
wdowoy przerzeczoney / mienności na przed Wislu leżace / ziemowit / a na za Wi-
slu Krol pobral: y te iednak po śmierci tego ziemowitow / przywrocic miano. Tak
te rzeczy w ten czas sprawione y pogodzone były. Aczci przedtę potem miedzy ty-
miż Pany zaskla była dobr mienność zannana. Czym wprawdzie Długoszmianke
y o drugim iakimsi ziemowicie Koro / Wizeniskim / ktory miał sie też był pod-
pisac na postanowienie z Prusaki: Wic też y o Janusym Koro / Mazowie-
ckim. Wpatke z którychby ci Koro / spłodzeni byli / y coby za dziedzica pomienio-
ny ziemowit odumarl / lub Koro część w Mazowsiu Janusy trzymal / kedyby
umarl / a naostatę coby za successora dobr swoich zostawił / am on wspomina-
am ia znayduie. Terazże uż do Kazimierza Krola wrociny sie. Ten widzac bydz
Polska y ziemie Ruska częścią wojnami przestęmi y narażdami Poganiskimi / a
częścią gwałtownymi moiem wyprożniona / opustożona / y w obywatela wygo-
łociona / wnet ludzom narodu Niemieckiego / lub to wymyślnie zaciagnionym / lub
też dobrowolnie przychodzącym / rolne grunty nadaje / y sadowie sie dopuszcza:

ktorych

ktorych ludzi niemale pośolenie / w Podgorzkiej a Węgrin przylegicy krajie /
do tego w Ruskiej y poduszden widziny / uż grubšej mowy wywołacych / y
nie nierozney od ieszła w Słasku / w Norawach / Czechach / y w Prusach zwyczaj
nego. Z tadje uniona zarowosy / Wsioni y Miasieczkom pize sie abo pobudo-
nego. Z tadje uniona zarowosy / Wsioni y Miasieczkom pize sie abo pobudo-
wanym / abo wiec zapizatym nadali: iako co ja Lambert / Landefuca / Pila-
zno / Gorlica / Grefstat / Siczyn / co Niemcy Tyczynem zowia / Rozemberg / wiec
y inie od tych nie rozne. Za pieczolowaniem tedy y pracowitością pomienionych
przychodniow / wnet Polska ludziny y budynkami zagęszcza sie poczeta. So abo
wien Niemcy opizetmieszy y dbalszy gospodarze / tak w nabywaniu iako y w za-
trzymaniu gospodarstwa / Kreniu ochodźmiej radzi męskla. Obchodzi sie tedy
Bolesław tak z młun / iako y z inie / Mieszan y Wicznakami iakawie / y do-
brochwie: gdyż ich am robotam / am podatkam / am żadna krzywdy nie rzka-
Starostom swoim / ale też am samym Senatorom y flachcie ociażac nie dopu-
szczał / roinnac y karzac takich / ktoryby ich wazly sie okrzywdzac: z tadje Krol
pospolsztwa byz Kazimierz nazwany. Ktory nie tylko samym Niemcom prawa ich
Sakiego abo Maydeburckiego zazywać pozwolit: ale też y swoim Polakom / wy-
sławnego abo Maydeburckiego zazywać pozwolit: ale też y swoim Polakom / wy-
burku odwodzily sie strony / nie Krom iakieykolwiec sromoty narodu Polskiego / y
też nie Krom znacznego wydatku / y Kreniu prawomacych sie o / ob / tedy Kazimierz
z moży tak dalekie appellacye / na zamek Krakowski / iakowosy y porwatorow pna-
wo sadowo Niemieckich przemiosł / gdzieby sie appellacye od inieyższych sadow / ze
wosyżkiej Polki sciagaly. Na których to sadow powinen naprzod siedziec Koyt
wprawie takim dobre cwoiczoney / a potem z młun zaraz siedm iakowosy (gdyż tak
zwoylich nazywac) Ktorych wielki Koro / Krakowski obierac powinen. Od
tego iednak sadow rosie appellacya do Krola. Z tad potym / uż na ostatę sprza-
wy rostrzygnięcie / odbywaie wiec prawomacych sie / do Koro / Miasieczki po-
parze wyprawionych: a uż z tamtead męysce mte sprawy pomekne nie moze. Miasieczki
sta tedy po parze Koro / na sadow pomieniony wysladyac / te sa: Krakow / Sacz /
Bochnia / Wiczech / Kazimierz / y Olusz. Aczci wchwalono potym / aby Krol
iesliżechce sam strony rozsady / ob sadow swęz dalszy appellacye nie dawal. Ma-
ta tedy przerzecsem siedm iakowosy / Woytem swoim od tegoż Kazimierza nado-
no wolnosć / że żadny / powinnoscy / ciezarow ponosic / am podatkow Krolowi
placic nie miao: Kreniu / ozie ich mte nie moze Krom samego Krola / abo wiec prze-
zei wlasne wysladyone osoby. Tak na ten czas Kazimierz cudzoziemcami Polka
osadzil y przyozdobil: a żeby oni haibe onemu y wszystkim RP. czyniac / sadow inad-
prawa nie dosiagali / starawszy osobliwie potęznego y znakomiteo iednego ciela:
stawiaie lotrostwa starowszy osobliwie potęznego y znakomiteo iednego ciela:
a ten był Wacław / Borkowicki / w flachcekiej familiej Wacławowim zrodzony /
Wacławowa Poznanski / męysce / Ktory tajemnie rozboyniki przechowywac /
miasieczki teg co ich tracic był powinen / to on zwyczajem brzydkiej zylu zasety / sam
poży hermanie im zapoczał. O czym gdy gęste skargi y skargi ludzkie wiadomosc
Krolowi czynily / a Borkowicki na napominanie y strofowanie nie medbaie / ro-
zbiuac nie poprzestawał / wnet w Kaliszu gdzie był trapieni: do Krola przychad /
porwany / do zamku Olszynskiego zawieziony / y tamże w inrodliwym / y ciemny
wiazieniu glodem umorzony jest. Koro śmierci / gdy Jan brat tego mscie sta-
przegrazal / z roszakama Krolowskie zabity poległ. Mienności tych obudow / mie-
dy Ktorymi były zamki Rozum y Zacia / na Krola pobrano. Syn zaśie Macionow
zbieg / gdy z Margrabstwa Brandeburskiego Kupce / a potem flachte rozbuiac /
nalezdzal / przysciol czas zero miasieczki Rozawie od chlopow zamordowany /
gardiem mienoty przyplacie musiał. Znaydowali sie tacy / iako pise Długos /
Ktory rozumieł że Wacławow / pomienionemu Wacławow / przyczyna śmier-
ci były potęzne y wstęczne schadzki z Krolowa. Wpatke Koroaby to Krolowa była /
nie pomienia Długos. Abowiem Jadwiga żona wrota Kazimierzowa / chociaż
to oddalona / wczynie iednak y w dostatku państwa na Zarnowieckim zamku cho-
wana była: gdzie pietnascie lat starowszy / na ostatę dwoma iesze laty prze-

Wm

Wm

Krol Polski
Krol.

Maidenburg
Koro / Wacław /
Koro / Wacław /
Koro / Wacław /

Koro / Wacław /
Koro / Wacław /

Koro / Wacław /
Koro / Wacław /
Koro / Wacław /

Koro / Wacław /
Koro / Wacław /

Smierć Krolow
w Jadrze.

Rok 1358.

Stann Ducho-
wnego z gluch-
cim miedzy
w Krakowie
iemi / pomor-
kewna.Opisane Dacy
1358.Dacy Trojan
Cesarz z polsko-
wal.
Kacopius.Enid: do Wolo-
chow.Jazyk mowy ich
Słowiański i
z Ród sie
wiel do Wolo-
chow.Obrazie Wo-
lochow.Stan Wolech
mi zegeni.Gospodstwo
Wolechow.

zmorzeniem Woiewody pomurzonego / od oycy swego krom wselatney zabrony
do domu wzięta / rychlo potym wmarla. Zaczyn Kazimierz nie dlugo odwo-
lacz / trzeci poiażona Jadwiga Henryka Slogowskiego Kzajcia carka. W
rychle dopiero czasiech / to jest / po weselu tym Roku blisko przyszlego / kladzie Dm-
goś smierć przeczczona Maryasa Woiewody Poznańskiego. Na drugizas rok
wzięty sie byli spieczliwe zaszcia miedzy Bożentem Biskupem Krakowskim / a mie-
dzy filachem ziemie Krakowskiej / y Sandomierskiej / o prawo dziesięcin / o zwierz-
chność Sędziow Duchownych / o wizytacye y podatki Archidyaconow / Probo-
sczow / Plebanow / o fundowanie nowych Plebanij / y pomiatkowanie wolności
Klerycznych / y też o fcsenneścienne wakuacych Plebanij dochody / ktorych po-
czowscy od Plantiera Biskupa na pobudowanie kościoła Krakowskiego / y na
ten czas iestże zaiywano / iednakże miedzy oneza rozegnamem krola samiego / y
Jaroslawa Bogorye Arcybiskupa Gnieźnieńskiego zgaszely: gdsie też zaraz Lu-
belstkiego y Siedmigródzkiego powiatu ludzom / lituac pustofienia ich z czeftych
Catastich y Litewskich zabiegow podieto / wolność od placenia dziesięcin dolat
trzydziestu darowano. W tychże zaraz dniach Kazimierz promotny wypiarwa do
Woloch podiał. O ktorey niz mowa zacne / potrzeba mi pierwey pokolemie narodu
du tego przelozyc / iestli iestże co perownego z tak guzowatey gmatwanimy / badzie
sie moglo wywiklac. Dacya według starego opisanja Sieograsow / rzekę Wie-
strem / od tej Sarmackiej polaci / co Rusia y Podolem zowiemy / dzieli sie: od
zachodu stonca / Jazygom Metanastom granicami przypada: od wschodu / zie-
razem / co mieniam dzis Prutem zowia / y Dunajem rzekami / od Mezey niziej
co teraz Bulgarya iest / a od poludnia zas tymże Dunajem rzekami od Mezey
wyiszej / co dzis Bosna y Serwja mienimy / granice swe odwozdi. Tu tedy Dacya
po wielu woynach z Rzymianym odprawionym / naostatku od Troiedena Cesarza
zako pisie Eutropius / pobita y w Powiat obrocena iest. A iz pzejsciem woynami
opustofiona byla / tedy Cesarz pomieniony niezmiernie klusze ludzi ze wyszys-
kiego otregu państwa Rzymskiego / dla wprawowania ziemie / y osiadywania w
miesciech / na gruncy tamieczne przewiodl. Jednakże nie dlugo barzo potym za
Galenusa / a potym za Aureliana Cesarzow / nadsad one krajnie Poganstwo od-
wrotowalo. A potym za Gotowie za panowania Gracyana posiedli. A tak z oney
pomieszaney zgrate Rzymianow y Poganow / handlowaniem miedzy soba y
maizienstwy poiednoczonych / Wolochowie spłodzeni / iezyla nowego z dawna
swoia mowa Pogansta a Rzymska pogmatwanego y zszafowanego wywaro:
wiele iednak slow maia Laciniskich. A zci Ruskiej też y Słowiańskiej mowy zakra-
wala / lub to dla sasiedztwa y obcowania spolnego / lub ze też y Słowacy tak o-
ne krajnie / iako y inie tamieczney ziemie od Meotydu Jeziora / y od morza aj po-
Adryackie morze sciagajace sie / podobili byli / iakom za w księgach pierwszych po-
kazal. Tute wyszyl iednak narod ten Dacya trzymia: gdyz icy czesc zachodowa
iest ziemia Siedmigródzka powiatu Węgierskiego / tedy teraz Węgry / Sa-
sowie / Serbowie / y samiz Wolochowie nieszkaia. A Rypensko zas Dacya Ka-
sycan posiedli. Jest tedy Wolech narodem grubym / borowym / y zdradziecz-
kim. Seadoby iednak / y tedy Wolochami zwac sie poczel / nie wiedza. Poipo-
kie wprawdzie rozumienie / ieno iz jadenym dawnym swiadkiem nie wsparte / tak
czwierdzi / ze od Glakusa metakiego / lub to od staroszy / lub od pana swiego mies-
nia tego nabyli / tak iz z pierwu Glakozynami / y wnet potym zszafowanym od po-
granicznych Pogan nazwiskiem Dlakami y Wolochami przezwani byli. Politi
wprawdzie y Słowiański iezyl / nie tylko narod ten ich / ale też y wyszyl wlasnie
Woliti / Wolochami y Wolech nazywa. Co samo dowodzi / ze sie Wolitkie krai
ten narod wylegl. Kolo nie pieczolwie sie barzo Wolosyn / lecz trzody y woiz en-
czne na wrzod wychorowu / gdyz kraie ich nazymieysze pastwiska maia: tymje sie
też podobno dzieie / iz w nich wietfe owce y woiz nad inie Politi rodza sie: ktore-
ni om w niezmiernym prawie dostatku / mierzkać pograniczney Rusiej y Węgrom
ale też Polakom / Prusakom / Slezakom / Czechom / Niemcom / Słowakom /
Wlochom / y Turkom / co rok bogadzac zwykli. Wiara Chrzescińska Grecim

Eskaltem

Eskaitem obchodza. Ciemny y prawie nieznamy aj do tych czasow / ktore teraz do-
pisuje / ten narod bywal / y napierwoy nazwisko tego naydnie ia w historyey Wes-
gierkiej / za czasow krola Karola. Ktorey Roku 1330. przeciw Bazaradowi Wo-
iewodzie Woloskiemu / wiodi woyna. Zowia też Moldawa też wlasnie kraie: moldaw.
co iestli ob rzeki / czyli też od kąd inod / dostatecznie wiedziec nie możemy. Wpra-
wodzi za czasem ten ieden narod na dwore Państwa rozciety / też y w nazwisku roza-
drwalac sie poczel / tak iz ci / ktorey sie na wschod y na pulnocy sklamiaac Podola-
nom przylegli / nazwisko Wolochow zatrzymuia: a ktorey sie zas poludniowego
boku ziemie Siedmigródzkiej granicami dotkneli / tych nasy wlasnie Muleana-
ni / a dwudy Transalpinami zowia. Tiektozy też tych wlasnie Woloch / a
onych Moldawianin mianuie. Ten tedy narod z takiej przyczyny krol Kazimierz
woyna nagabnal. Po smierci Stephana Woiewody Woloskiego / dway synowice
tego Stephana y Piotr / o państwo z soba zadzierali. Piotrowi chocia to miodfe-
mu / iednakże dla szodroblwoey ktonnosci y przyieninych obyczajow tego / wiet-
sa czesc ludu państwa iyczyla: ktemu dostapil on byl od Węgrow pomocy: y
tak krom wselkiej trudności ziemie opanowal. Zaczyn Stephan z państwa
wyrzucony bedac / y skodlimsiej iakiej zbrady braterskiej obawiaac sie / do Polski
z metkorymi sobie iyczliwymy Pany Woloskami / do Kazimierza krola wiedzja:
gdzie pod wladze y opieke krolowska zawse bydsz przyrzekly / snadnie to od krola
otrzymal / ze go na stolice oycowskiej / przez moc wprawdzie obiecal. Tedy Kazi-
mierz / zaciagnawszy z maley Polski y z Rusi potejne woisko / zarz go na nowiu
Lipca z iemian / y z Stephanem wygnanciem do Woloch wypiarowuie. A nie zle
wprawdzie z pierwu wypiarwa ona szancowala sie Polakom: gdyz w oganiamu y
w waraczach pomniesznych / zawse dant otrzymywali. Ale Piotr widzac ze moga
nie moze z nasyim porownac do fortelu wcieli sicia chcac tym snadniey obespieczo-
nych podysdz / przez taemnie posly z Woloskami wygnanciami ugadsa sie. Potrze-
ba bylo Polakom do glabszych Woloch idacym / przebydz las zageczony / lomisty /
y do piazdu trudny / co pominam ob stoncznego wypalenia zowia. W tym
tedy lecie Piotr z ludzu swemu na zasadzach przypada: a ktorey nasy iedz mie-
li / dzewa podobnie / tak przesdz / aby sie wiody iakobolwiec na pniu swym otrzy-
niawaly. Tam nasy skro na lesny przesladet wesi / wnet z zasadz w wypadu Wo-
lochowie / dzewa nie dorobione wiela moga ze pniow spychata / poczarowy od
straynich / tak iz sie potym iuz same dzewa od dzew drugich naparte / na przemia-
ny walic musialy: ktore obwoalenie tak nasych pololatalo / ze iestli tego zdmogo-
tawszy nie vmozlylo / tedy perowie portutky y potaliczowszy / żywo w race pobito:
zaczyn malo co zdrowych z polkow ostatnich wilo. Odieta w klesce oney trzy
chorogwie Powiatowe / Krakowska / Sandomierska / y Lwowiska: Serowych
zas abo Siemianiskich też dziewiec: Toporczykow / Keliwozykow / Lisow / Kaw-
czykow / Swiebodczykow / Szrenianow / Szabankczykow / Potkow / y Strze-
mienow. O ktorey porazce poslyszawszy Kazimierz / na fortelną zbrada wygnan-
cow wciagajac / dla okupienia wieszow do nieprzyiaciela posyla / y snadnie to o-
otrzymuie. Byli tedy miedzy ienicami ci ludzie naprzedniemy / Klaroy Teczynski
y Andrzej Woiewody Krakowskiego / y Zbigniew Oleśnicki Dniad Zbignie-
wa tego ktory byl potym Biskupem Krakowskim y Kardynalem. Za tleka Wo-
loska nie mmeysa w rok nastapila zewnetrzna / od powietrza zawziata: ktora dia-
leko po ludziach rozlegajac sie / też y Polska przez siec Wietecy Jesiennych y Zi-
mowych tak przeczodziła / ze we wsiach y miasteczkach prawie polowica ludu
wymarło. W samym Krakowie na dwadziecia tysiacy ludzi wymarlych faoda-
wano. Wazniej tedy mor pomieniony nad Potentacy / y nad bogaczami / a niz nad
pospolstwem wydzuiat. W ten czas też Krzyzacy pomoca Ludwika Margra-
bie Brandeburskiego ktory byl synem Ludwika Cesarza wsparci / Litwa trzema
zabiegami skradnie wcielneli / y kiazie ich Kiejstena syna Giedyminowego po-
mali. Wszakże ten / zamiana wieszow wyswobodzony / a drugi y trzeci raz por-
many / seraz ofutrowiac / co raz wcielnal. Roku przyszlego 1361. wypiarowszy Ka-
zimierz krol posly do Armonu / wiedzal sobie w piatego Urbana po Inno-

Mm 2

cencynsie

wiara onychie.

Transalpi-
no abo mal-
tani.

Ploniny.

Politi Wolocha
pozabulali.Wawoy Teczyn-
ski.
Zbigniew Ole-
śnicki.
Powietrze moga
we.Krzyzacy Litwa
zastapili iacy
stura pomali.

Rok 1361.

1. **Príloha**
 2. **Príloha**
 3. **Príloha**
 4. **Príloha**
 5. **Príloha**
 6. **Príloha**
 7. **Príloha**
 8. **Príloha**
 9. **Príloha**
 10. **Príloha**
 11. **Príloha**
 12. **Príloha**
 13. **Príloha**
 14. **Príloha**
 15. **Príloha**
 16. **Príloha**
 17. **Príloha**
 18. **Príloha**
 19. **Príloha**
 20. **Príloha**
 21. **Príloha**
 22. **Príloha**
 23. **Príloha**
 24. **Príloha**
 25. **Príloha**
 26. **Príloha**
 27. **Príloha**
 28. **Príloha**
 29. **Príloha**
 30. **Príloha**
 31. **Príloha**
 32. **Príloha**
 33. **Príloha**
 34. **Príloha**
 35. **Príloha**
 36. **Príloha**
 37. **Príloha**
 38. **Príloha**
 39. **Príloha**
 40. **Príloha**
 41. **Príloha**
 42. **Príloha**
 43. **Príloha**
 44. **Príloha**
 45. **Príloha**
 46. **Príloha**
 47. **Príloha**
 48. **Príloha**
 49. **Príloha**
 50. **Príloha**
 51. **Príloha**
 52. **Príloha**
 53. **Príloha**
 54. **Príloha**
 55. **Príloha**
 56. **Príloha**
 57. **Príloha**
 58. **Príloha**
 59. **Príloha**
 60. **Príloha**
 61. **Príloha**
 62. **Príloha**
 63. **Príloha**
 64. **Príloha**
 65. **Príloha**
 66. **Príloha**
 67. **Príloha**
 68. **Príloha**
 69. **Príloha**
 70. **Príloha**
 71. **Príloha**
 72. **Príloha**
 73. **Príloha**
 74. **Príloha**
 75. **Príloha**
 76. **Príloha**
 77. **Príloha**
 78. **Príloha**
 79. **Príloha**
 80. **Príloha**
 81. **Príloha**
 82. **Príloha**
 83. **Príloha**
 84. **Príloha**
 85. **Príloha**
 86. **Príloha**
 87. **Príloha**
 88. **Príloha**
 89. **Príloha**
 90. **Príloha**
 91. **Príloha**
 92. **Príloha**
 93. **Príloha**
 94. **Príloha**
 95. **Príloha**
 96. **Príloha**
 97. **Príloha**
 98. **Príloha**
 99. **Príloha**
 100. **Príloha**

2acpblfupfrod
 2wertiego
 2afojenie.
 2fawemia na
 2kzinierzy za
 2ojona.

зрочаў яго
зні.

Es folgt

Obrazowanie
zaindowszyc młodzi

№ 1336.

Wleznosti mler
dy Károlem
Cesarzem a L
dostiem Bro
lem Wegesstin

Legat Papieſt

poſeć / y ſpotać
nowoaccie mie
dy Arclui.

cencyusie wysłanego Papieża / je mu on w Ruś Katedrę Arcybiskupstwa / a w Krakowie zaś / lub też to w Kazimierzu nowa / Akademia fundować dozwolił /
ktora na ten czas w Pradze Cesarz y Król Czeski Karol / us tej był założył. Około
czego tegoż roku wprowadzić zaraz król nasz za krzątnarowsky sie / napierwoy Arcybis-
kupem Lwowskiy Krystyna narodu szlacheckiego człowieka / którego Janulicy
Długosy nie pomienia / uczynił : y przy obecności swey Smieszemskiemu Arcybis-
kupowi poświęcić kazał. Akademicy zaś na Kazimierzu z fundamentu zaczętey /
y po wielkiej części przez niemaly czas znacznym kosztem pobudowaney / dla śmier-
ci swey dopełnić nie mogli. Szczęście śladz zawilne tej mu chwały zayrzęło / zo-
stawiając ją wcale na Władysława Jagiellę. Nad to odniedźsona znowu mie-
dzy Biskupem Krakowskiym y Królem / a między duchownym y świeckim stanem
o prawo dzieścin y zapowiednych klater / mezgoda / tegoż roku rozśadkiem Ja-
nosławia Arcybiskupa Smieszemskiego / trąfnięciem na ten czas kościoły Kraka-
wskiej ziemi obiedzajace / za społecznym obudowu stron nani sie przypuszczeniem
wzmorzoną zgineła : którego dekretu przykład znajduie się y teraz w Construkcyach
Koronnich / y w Synodskich abo duchownych / prawie na świat wydanych. W
cynje tej wolaśin roku Wrocław ogniem przypadkowym pogorzał. Drugi zaś
potym rok / a przytrey drogości y z ciężkiego głodu / Polakom y infym narodom po-
granicznym / pamiętny jest. Różnitya wprawdzie oracza Wiośna / w różnecznym
kwiatem sie roze wweśliwşy : ale zaś Czerwiec miesiąc burzliwe wichry y zawo-
ruchy dźdjarow rozruszowşy / wşytek kwiat ze zboża wrodzajnego ośiutł / a w kło-
sie ziarno niż sie wysypuace / pognoil. Przetoż głod był padł na ludzkie : którego
jednak dobroczynna rozrywa krolewska / z wielkim pożytkiem Rzeczypospolitey
wşyła. Zagęszczone były folwarki / spichlerze / y gumna krolewskie / okroicem sta-
roletniego zboża srogami : te zboża król wşytek na wşytek ludzki takim porządkiem
obrozić kazał / żeby postronny wşecy co maśmiejşy człowiek / one sobie za flu-
fina cenę kupował : pelspolstwo zaś niedostateczne / części aby na zamiane rze-
czy brało / a części aby zarabiał abo tej odrabiał. Ktorego tej czasu wiele zam-
kowo y miast murem / wałem / y okopami obwiedziono : Szabawki / groble / y ru-
ry na wielu miejscach sporządzono : a między infym gospodarstwem głod rowi-
şty abo przełop / od Krakowa aż do Bochnie przez pięć mil zupełnych / prowadzić
zaczęto było : aby tak w on przełop wodę z Wisły puścawşy / Sol / brzo / y infę
hąblowne potrzeby w łobzich abo na trawach tam y sam przewozić można.
Wszakże onego rowu nie dorobiono było. Szczęliednak był y summa niemala z
gunnen zpienieżonych Kazimierz : ktora summa roku drugiego zacney przybada-
mu ozdoby na weselu wnuczki tego / a córki Bogusława Książęcia Szczecińskiego :
o którym króciuchno pomorze. Zastly były męczyżni między Cesarzem y Kró-
lem Czeskim Karolem / a między Ludwikiem Królem Węgierskim żuciem tegoż
Karola / z blachy wprawdzie krzywdy / iako to bywa między sąsiady / wsczęta / te-
dnajże obmowiliem Karolowym tak zawichrzono / je sie tej wielką mocą armo-
wać obiedwie strony poczęły. Ludwik sobie Kazimierza z Ruskim / y Tatarskim /
posiłał / a prze żni zaś Zygmunta Króla Duńskiego powinno Bogusławo-
wego / na swo stronę dla pomocy przeciągał. Karol zaś Czechy / Morawy / y
wşytkę Rzeszę Niemiecką do oraza poruśał. Co gdy sie domośło Papieża Urbę-
na / wnet on obiedwie strony do pogodzenia się z sobą przywodzić / Legata do
nich swego metakiego Jana zakonu Franciszkanow / wymowca / y mądrego czo-
wika posyla. Ktorey gdy ochotnie pracując / raz do Karola / drugi raz do Ludwi-
ka y Kazimierza często króć się pociędza / a Cesarza do tego przyciąga / je on za ob-
mowisko przeprosić y we wşytkim usprawiedliwić się przeciwney stronie obiecał /
wtulającym samym jał w serce tak Ludwikowym iako y Kazimierzowym / wnet
Legat nie było pokoy między zawasmoniem Pány odnawia / ale tej y swiejeż po-
winowacenia ludnie : postanawiać aby Karol Cesarz wnieśc Kazimierza Kró-
la / a córki Bogusławowe Elżbietę za czwartą małżonkę pośl. Trzecią abowiem
Anna Bernata Książęcia Szwednickiego córka / ktorey prawem państwa Szwedni-
ckiego / sobie y namiestnikom swym Królem Czeskim nabywał / nie może przedyć

92543

pizes smierec wtracił / spłodziwszy udnal z mą syna Wacława. Dzień wejścia no-
 wego w Krakowie / a czas miestopustny / złożono. Siejdziano się tam do króla Ka-
 zimierza zaproszeni na weśelę królowie / Androk Węgierski / Zygmunt Daniłski / y
 Piotr Cypiski / mozem y Dunajem do Wołoch / a z Wołoch łodem przez Rus-
 aż do Krakowa wieziony / wiec też y Książęta / Ordon Bawarski / Siemowit
 Mazowiecki / Bolesław Swidnicki brat Bernarda zmarłego / Władysław
 Opolski / y Bogusław Szczeciński spólnie y z córką swoją nową oblubienicą.
 Władysław sam Karol w pozorowym orszaku przyjeżdża. Władysławowemu wszytkie
 Książęta y też królowie z Kazimierzem naszym / na miłe z Krakowa drogi zaia-
 gdzie porozumiewały się Cesarz pieszko tu nim się bierze / też y om z polązbow stwo-
 posiadawcy / nie bliskim miejscem pieszko tu niemu przystępna / przyścielska
 się wiecia / cieśno / y rozmaicie woskują. Ku Władysławowi szło nadbieżdzia Cesarz /
 wychodzi przeciwko niemu z oycem swoim / y z gością gwardya pamię y pań zame-
 jnych oblubienic / tam po skończeniu Ceremonii z poważną pompą y z krzyku-
 wym wejściem / sam Karol na prośbę Kazimierzową do zamku się obraca / a inszą
 gwardya gościuina do gospod się stwoch w Mieście rospisanych rozjeżdża. Wszyt-
 kie tedy te pomienione Monarchy / zaraz na pierwszy wstępie iść na pograniczu
 ostatnimi Polakami / wielką wesołością z rozkazania Kazimierzowego / y z ludzko-
 ścią podymowano / przysmowano / y w drodze odpowiadano / ktemu przez całe
 dwadzieścia dni wesełnych / hojnie / kosztownie / y zbytycznie raczono. A chociaż
 dostateczny wosytekiego zbytek / weblug wołey / y chęci każdemu gościowi dawano /
 za dożorem ojobliwym / slug / wrzadników / y szafarzów królewskich / iednakże aby
 wielmożny y szczerobliwy majątkat królewski przysmowił / zajętego Repstwa nie
 nabył / a na hojności pańskiej niemu nie schodziło / przetoż Kazimierz przestro-
 nych kazi w orszod rynku Krakowskiego nastawiać / y zaraz rozlicznym napoie-
 m / długie orszem napelnic kazał / aby tak bał sobie każdy co bytoliwiek lubował.
 Szarabował tedy orszodownikami / y szafarzami wszytkimi królewskimi / nieuk-
 Wierzynek Niemiec / Rayca Krakowski / którego był Kazimierz dla przyjem-
 borney tego rozrywki / cnoty / y w rzeczach potocznych biegłości / Podskarbum
 swoim uczynił / y ktorzemu nie tylko że się wszytkich rad swoich powierzał / ale też
 w wielu rzeczach na nim polegał. Ten tedy będąc bogactwem spanoszonym / nie kon-
 tentował się dostatecznie / że unięciem królewskim iako naczodbnym / sam wosy-
 tkat wesełom porządzał / ale też konieczne pragnął / aby swoicy nad to okazywalosci
 do osoby korony Polkiej przyczyni / przetoż Cesarza / Króla / Książęta / y Pa-
 ny wszytkie do domu swego zaproszone / dostatkami znamienitym częstował / y ko-
 storonymi w pominkami każdego z nich wdarował / a naprzod królowi swemu Ka-
 zimierzowi darował taki kleynot przepysny / który nad sto tysięcy słowiano / na
 ten czas. Porządnie wejść obprawiały / wieczny pokoy z sobą zawartały y poprzy-
 ciągły. Ktemu wzajemnie bogatym w pominkami wdarowowały się Monarcho-
 wie / a gdy z nich do swego domu roznie się rozjeżdżał / y aż na granice królestwa
 od polskich Panów osobobnie wyprowadzeni byli. A Kazimierz po wnieście swo-
 iey posąg dął złotych sto tysięcy. Szczęśliwa potym tegoż roku właśnie Polska
 plaga morowego powietrza. Drugiego zaś / zimą tak ostrą y śnieżną wderzyła /
 że też zwierzę dziki w puszczach / a ptactwo na powietrzu / zdychnąć zmrozone mu-
 śiało. Przyłożył poeym Kazimierz sercá na odebranie tej ziemi Ruskiej / którą
 był przed trzynastą albo czternastą lat / bierzy przy zbradliwej odpadnieniu przenie-
 wierzonych Rusaków / a jeżeli przez gwałt y orze Litewskie / wpuscił / przetoż na-
 kazał wosytkiej Polsce wybrać się z sobą na wojnę / z walnym wosytkiem prze-
 ciw Rusi y Litwie wyciąga. Iako skoro granie ziemi Belkiej dostąpił / zaraz
 do niego Jerzy Książę tamieczne przychodzi / króla blaga / posłusznym być przy-
 rzeka / y że go przy onej dźierżawie wcale zachowano / śladnie zyskane. A tak tam-
 nasy nie nie frajeli / owszem król Chelmuński dźierżawy y zamek Litwie odbierają
 onemuż go przytaczali / gdyż Lubartowi prośbaczemu odpuszczać niechciał. Ku
 Wołyniu poeym / abo tu Włodymirskim dźierżawom żołnierza pomógł / a
 gdy nito bitwy nie dawał / Lucko / Włodymierz / y Wleki zamek / moc pod wola-

Uczelnian /
low /
szkoła /
nie.

Przyjazd Karo
la Cesarza do
Zakopan.

Dofatell wefe h
ny.

Wierzyńska
Wiemia gos
Dność y ożaz
łość.

* Posag winnig
 * ce 9d Adzime
 * 13d Brok d'ny.
 * 17or.
 * 3ime Kradlime

Jerry K. Sioja
Bellevue.

Chelms' sto.

Włodzisław Li-
twa pusto-
Polsko spa-
lent.

z Lubuskim Bi-
skupem pomiar
Pomian-
Grabiowie
Dreńscy z San-
tochy Krolowi
Polskiemu pod-
dali się.

Krol Kazimierz
do Prus wysła-
dja.

Stowarzyszenie
Kazimierzowe
z Ludwikiem
przebiegło Cesa-
rysty.

Kol 1369.
Dziomskich Bra-
tów zgłoszenie.

Karanie Dyo-
manow o sibi-
cie kapłanów.

Slotan Bista-
pem Krakowa
Kun.
Bojczin zamek
y miaszczko.

Kol 1370.

Przedboz.
Przedboz K4
21. 11. 1370

dzio swoje podbita a drugie za poddaniem sie bierze. Zaczynam wyrzucac Luban-
ta / wysyła one kraine podbite y na hold obrocony / Alexandrowi Kiazeciu syno-
wi Michala Koryatha / a Gedyminowemu winowowi puscił. Ktozego chce tym
iawiey w staceczney wierze y powinności zatrzymać / Lucko / y Wiodzimierz z bu-
dynkow dzierżmianych odarby / murem ceglany obmocnił. Z zaprawde dotrzy-
mał wiary Alexander Kazimierzowi: ale Jerzy słabiąc w przeczonym posu-
sienstwie / kłakac potym rebellus poruszał. A Lwowa zaśie nigdy potym do-
tęto był Kazimierz / ani Rusi / ani Polski / nie pustoszył: mając dosyć trudności
z Krzyżakami / y też obawiając sie nieało warkunku mocnego / który był na weze-
snych miejscach Krol przeciwko niemu rozsiadł. Włodzisław przebiegł raz z Księ-
ciem swym Kieyście. n bezkarnie popuścił / y aż samę Polskę dołachal:
gdzie wylupował / miaszczko y zapalał / iako to nuncy obwarowane / też y za-
mek z wielą śmiertelnych z dobry swem tam sie zawartych spalila / matercy tym
wiecey do ognia rzucacy podładając. Podbił Rusi Kazimierz / nie prawde
pamiętnego przez cztery lata ostatniego wieku swego nie czynił / wypuścił co / je-
nie z Piotrem Biskupem Lubuskim / o nieało dobręgo odiecia / takim sposobem
pogodził: aby przeczony Biskup te mianetności / Krolowi z dawna ro / samym Krol-
lestwie Polskim ięse od czasow Henryka brodatego zaymował / zwołył obycaiem
dzierzał / a Krola Polskiego za Paną y obrońce swego uznawał: wiec też y to / je-
Grabiowie Dreńscy / z Dremem zamienili y z Santokiem Kazimierzowi sie podda-
li / a że oni y zamki pomienione w dzierżawie Kazimierzowej / y Krolowi Polskich
za dawna były / zeznali: y od onego czasu w tychże znorow dzierżawach Polskich / y
pod władzą ich zostawać przysięgli: nad to że tenże Krol wulka część Polki obia-
chawł / też do Prus z orszakem spokojnym iachal / dla przypatrzania sie Ma-
borkowi / Samkom Ktemu infym y Miascom / Ktoze byli Krzyżacy naludni-
li / obwarowali / y też we wysytkim pieknie wporządził / chce Krol z nich przykład
wziąć / też swoje Polki tym ięse pieknie wprawił. Tam przysiachawł / gdzie
sie Krolwie teno obodł / wśedzie mu Krzyżacy wieczność wyrządzali / y ludzkość
pokazowali: Ktemu w nieprzyjaźni tamże z Karolem Cesarzem zasedł / lub to swo-
dobę wola y Krzyżacy iako przyciągniony / lub też Krol Ludwikowi Krolowi
Węgierskiemu / Kto pod ten czas własnie śladz wojny Karolowi przypowie-
dział y Morawy miał pustoszyć. Jakoż iest wprawdzie w Kielepie Krakowskiem
przymierze / y zbracenie sie Kazimierza z Ludwikiem / wyraźnie przeciw Krolu
wi Cesarzowi y Krolowi Czeskiemu zawzięte / Roku 1369. Ktego przym m-
ciec nielubna / tj tychże czasow Krušce na pol z olowem siebrne y dosyć okwite /
w Bytomskich gorach spłonaly: zaraz potym iako byli nieszanie za pospolitym
władzeniem dwu kapłanow zabili. Piotra tamieczne Plebana y Nikołaja onegoż
kaziobdzicie. A wśadzie nie tym tylko karaniem Bytomianie przypatili swej me-
cnory / ale też od Biskupa Krakowskiego zatleci / z godności wśadzie zapiem / y
nad to tak byli potępieni / że od onego czasu jeden z potomstwa ich nie mogli sie
na stan duchowny swięcić / y namniesznych dobr Koscielnych wywac. Jedną je-
z Klatwy oney y z infego karania / po dwu leciech potym u Biskupa nawyśszego /
znacznym wykupili sie Koscim. Był tedy na ten czas Biskupem Krakowskim Glo-
ryan Worski herbu Jelitczkow / syn Kasiellana Sandomirskiego / a namnieszni Bo-
jety / Kto był zamczkow y miaszczko przysięgi Bojczin nadal / a wzrok utraci-
wał / wmarł. Pod te też własnie czasy Włodzisław K. Swidnicki y Jaworski wmar-
ł / Cesarza y Krola Czeskiego Karola swagra swego / według umowy dawney
dzieńsichnych dobr nabawił. A tak w ten czas ostatczna spłachet Kłakiey zic-
nie Krolestwu Czeskiemu przypadła. Ale iuz śmierć Kazimierzową piora do sie-
bie przymyła. Roku tedy 1370. przesunowawł Kazimierz w Krakowie / na samy
przystępie Wiosny / do wielkiej Polki odiachal / gdzie przez ciele lato bawił sie. Na
Jesień potym wyjeżdżając z tamtąd / w powiecie Sandomirskim y w Rusi / na
polowanie wysława cieleżime odłożyć umyślił / y iuz do Przedboża w Stradztun
powiecie przyjeżdżał / gdy go o to nieszczasny przypadek napotkał. Trafnił
abowian na dzień dziesięty Września wroczyślę swięta / narodzenia Matki Bo-

ję /

ję / nie słuchając przestrogi nabożnych ludzi metkorych / do lasow przyległych
dla polowania wyiachał: gdzie zachęcony / gdy przez miejsca zarwadził / y przez
lomiste chrostowiska w cierniowato gęstwinie Jelenia pierzchającego dołachac
wsiłne / wnet Koi roc wysytkim biegu bystrym padł pod nim / cziowieka lacy y
cialem obciążonego gwałtownie potłukł / y aż goręczy nabawił. Odmieszony
potym do Przedboża / y przedko pomoc lekarsta potrzebny do Sandomierza
wyjeżdża: gdzie nie dbając na zakazanie przestrogi Doktorsta / gdy pomier-
nie chować sie niechciał / a gruszkami / iabiki / y owocem infym w tamiecznych
sie ogrodach znanuencie rodzącym / nie powściągliwie obiadł / do tego w ia-
zni szóstroć sie zaparzał / wnet wznowił recedywa goręczy / znorow w cho-
robie zapadł / iednak nie tak gwałtownie iakoby na Karocy do Krakowa nie mogli
wylachac / za rada Medykow / wcześniesz y śladniesz lekarstwa w Krakowie
bydz powiadających. Przetoż z Sandomierza do Chrobuzan przyiachawł / gdy
z wczasienia podróżnego tym silniesz goręczy przypiekać mu poczęła / nad po-
zwolenie Lekarzow chłodna woda por sie / y zardzie zaraz tym wietrz ogień febrę
rospalającę zaroział. Ktozy iednak ptomien / skoro w nim wraźni Medykowie
pomekad przysięgli / w net w kolebce od Dworzan samocią do Kłascow Potrzy-
wackiego zamieszony / zupełnie w nim osm dni przeleżał: a pozdrowiony trofse-
czke w zarozietę drogę puscił sie. W Osietu potym / gdy za pozwoleniem iednego
z Doktorow mialkiego Matheusza miodu napit sie / dopiero iak znorow gorę-
chować poczęł: a tak do Koczyna przebie / a z tamtąd po dni kilku do Krakowa
dina ostatcznego Pazdziernika zawiezony / im daley tym goręczy śladz / y prawie
truchlił. Wypytył sie w tym Medykow / iestliży iuz Krakowa dołachal: zcie-
cha ich w obietnicy wponunac / je go w Krakowie pewnie wydzwic obeco-
wali. Prosił ich potym aby prawdznie iuz y bezpiecznie powiedzieć mu chcieli /
iestliży iuz z zdrowiu tego przywraciwali. Lecz oni gdy według zwyczaju swego
dobrze mu potuśywali / a on zaśie im daley tym znaczniesz bydz wyplonienie si-
ly swej postregal / narychmiasz przyzwawł do siebie Goryana Biskupa Kra-
kowskiego / y Władysława Kiazę Polskie siostry swej wnuka / Ktozy był w tychże
dniach od Ludwika Krola Węgierskiego postany / narodziłac go przyiachał /
wezrawł Ktemu znaczniesznych metkorych z duchowienstwa Krakowskiego ka-
planow / a nad to Dworzan y slug swoich / iuz w prawowierney wierze Chrześci-
anśkiej z swiata tego odchodzi / iawnie przedwysytkim / iato na Chrześcianina
przystalo / zeznawa: y zaraz Testament stanowi. Ktozym wiele rzeczy wielom / cze-
sca Dworzanom y Wredownikom / cześcią też bastrzatom swym / a nawoćcy
Kazimierzowi Pomorzan Szczecińskich Kiazeciu / obkazał: meco też Gnieźni-
skiemu y Poznańskiemu Kosciotom wdzalił. Krakowskiemu zaśie / Przy on zna-
mienie y Koscotome robiony / ze Lwowskiego niegdy starbu wyety y odwiezio-
ny / pospolu y z czafta w nim zastlepienego / dzewa Krzyż s. darował. Dwom
lepał cortom swym z trzecia zona spłobzonym / wysytki ubior sat drogich / y o-
bicia Koscotomego / Ktemu polowice wysytkich kleynotow / sruk y naczynia od-
ziota / siebia / y drogich kamien robionego obdac rozkazał / a drugie polowice
onychże kleynotow matce ich a żonie swej / naznaczył: zaczął Jstca abo opie-
tunem postanowionego Testamentu / Jana z Strzelca Strzeleckiego nazwo-
skiem Suchowilka Dziekana Krakowskiego / a Koronnego Kancelerza przełożył.
Tak wysytkie rzeczy porządnie rozprawował / a przechwalubnem swiętościami
obmecnował sie / piatego dnia Listopada z swiata odchodzi: y zaraz trzeciego
dnia po Konomiu w Kosciele Krakowskiego zamku / poprawym boku oltarza
wielkiego / wieczwie pochowany iest: gdzie y pobszdzien trwa ięse grob z wyra-
zem osoby tego na Marmorze wydżonym. Krolował tedy Kazimierz lat 37. był
60. Pan barżey porządkiem y rzemieniem potom / a iuz woiennym dzielem wśa-
wiony. Zgad że też sam tylko między Monarchami Polskimi / Wiekum był nazwa-
ny: nie ciał Kycerłkim sprawam y waleczno zabawa / iako okazalym budynka-
mi / y znanuencie skutę gospodarkę / a wielu miasz y zamkow obmurowaniem /

Sandomierz w
znanuencie or-
wace bogaty.

Chrobuzan.

Władysław
Kiazę Opolskie.

Testament Krola
Kazimierza.

Śmierć Kazi-
mierza.

Kazimierz Wlo-
cim dla ciego
nazwan.

Kazimierz

Enoty Kazimie
rowy i sprowy
zacie.

Zamki i miasta
od Kazimierza
Wielkiego po
mianowane.

Kościół eda
Kazimierza po
budowa.

Zwierzyńca.

nazwisko pomienione zaślugać: którego iako był sprawiedliwoscia / przychył
noscia / ludzoscia / przewybornoscia / y dobrocia swego y naprzemnieyszych y też
napodleyfych stanow dostąpił / tak tymż własnie cnotami / y przymioty wiek
swoy dokonywając / w potomney go wyszłych pamięci wykwiał. Abowiem
do nabycia sławy wiecy pomagając cnoty waleczne / przyjaźni zaście chęć / y miłość
ludzka / iuż za cnotami tagodnieyszymi pochodzi. Przeto też ludzie one z podzi
wieniem wrażać / a te zaś wdziecznie przymiwać wstawiczą pamięć wyrażać
zwykli. Ależi też y Kazimierz nie do końca był bez chwały wojenney: Ktoż w
prawdzie y na miejscach inszych / lecz oświadcze w Rusiey tym wiecy zarobił / że
ona od przodków swych dawno wracona / barżiej szczęśliwoscia a niżeli trudem y
praca odyfkał. Niektory od składu ciata / y od wzrostu wysłotiego / Wielkim na
zwoane bydy wdał. Ten krol wiktamine poplatana Panow sadowych / y wrzadow
rozduelnie dosyć wywodził: prawda po ganił y nieprawiedliwosc / ile mogło bydy
na ten czas / iedne oddał / a drugie przerobił: do przystępu śladny y ludzki do te
go klarg / też y podleyfych ludzi / iastawie y cierpliwie przesłuchował: wbożfych od
możneyfych broni / a skorku y wtrzymdzema ich nad nim mścił się / tak iż przy
chylneyfych popolskaw a niż ślachcie zdał się bydy: wiesznie od nieprzyjaćci po
brane okupił: a żeby niko me wtrążyć postrzegali / a iako wiec Lekarzy przepalania
y pielowania czlonkow z musu zażywa / tak własnie on śrogosc / że kiedy iuż nie
mogło bydy inaczej / zażywał: Polska przesiłny wojnami y wstawni insiem opu
stosowa y wymieszala naludni / y do lepsze porzadku przyswoił / z rolnictwem tago
dnie postępować / a pustki Niemcami osadzać. Zamkow do tego y miast wysy
lich prawie w Polsce ozdoba y murem obmoćmienie / ktemu kościolow Bozych
cegla pomurowanie / wyszko to jest panowania tego znamienia robota. Ten
abowiem Pan zamek Krakowski przyozdobił / wstałże przyozdobienia tego ledwie
teraz osłada iaka zostaje: jakożi do tego miasto Kazimierz Wisk od Krakowa
się dzielące: Wieliczka zaś / Skawina / Olkusz / Bendzin / Lelów / Sandomierz /
Wislica / Szydłowo / Radom / Opoczno / Wawelnicz / Lublin / Kalisz / Pzodry /
Stawiszyn / Wielon / Komini / Piotrkow / Łęczyca / Plocko / Inowłodz / Lwow /
Sanok / Krosno / Czarnob / miasta y zamki murem opasali. Zamki zaś / Poznani
ski / Kaliski / Sandomierski / Lubelski / Lwowie obadwa / Pzodry / Stradzi /
Wielon / Leczycki / Bolisi / Pielci / Niepolomski / Szydłowski / Przedborzki /
Brzeski / Bolesławski / Ostrzeszowski / Przemycki / Łanikoroński / Bedziński /
Lelowski / Czorszyński / Oczęciński / Ksepicki / Sieciechowski / Sołectki / Zawo
chofski / Korczyński / Kominski / Waleński / Wielon / Niedzyszycki / Kruswi
cki / Słotorski / Bydgoski / Lubaczowski / Trembowelski / Salicki / Tustanski /
Opoczynski / Pzysowski / Rawski y Wybogrodzki / temowie zamki częscia abo
znorow obmoćmił / a częscia przebudował. Kościół lepał krom rosofey pomie
monych y wplaconych / Niepolomski / Korczyński / Sołectki / Opoczynski / Lu
pszycki / na zamku też Krakowski dwor / z ktorych ieden na pamiatke s. Micha
łowi / a drugi s. Jerzemu poświęcony jest: przecinoko zaś tegoż zamku kościol
na Ściece meczetstwen s. Stanisława wstawiony / wiec też y spisał na Ście
domu założył. Wlad to Korczyński / Piotrkowski / Kaliski y Leczycki / klaszory
wystawił / a te wyszkie bogatym y znamienitym dostatkem / do chwały Bozey y
ozdoby kościelney potrzebnym / otracie nadali. Wiec też y Mogilnickiego klaszto
ru iescze na ten czas nie dobudowanego porzadnie dokonał: kościol także zamku
Krakowskiego ochedojnie ozdobił. Także też śnatruzy / także kramnice śrzod
rynkowe Krakowskich sukienię / kupcow / y roznych inszych przetupniow /
wyszko to jest tego budynku pamiatka. Obmurował był y Zwierzyniec pod
zamkiem Krakowskim nad Wisk: którego pozostale ostaki iakoby miał wdziec
Wichowica troche przed czasy wieku mego sanje wspomina: miejsce onego y te
raz iescze przy swym nazwisku zostawa / Zwierzyniec się od Polaka mianując.
Ziemowitowi Książcu Wazowieckiemu dziesięćiny płacił do Biskupstwa Po
znanińskiego / z dzierzaw y gruntow w tego wyprawu będących / dekretem nakazał.
Arwo zgola wyszkie postępi y zabawy krola tego w Rzeczyposp: czynione / so

chwały

Przymioty i ywo
ta Kazimierza
wego.

Wolności dydo
wskie w Polsce
Kod postępi

Wroba Kazimie
rowa.

Tam nowy ro
Włodzawiu.

Włodzawiu / y
Kacisli / zamki
Biskup obmuro
wał.

Spokośenie
Chelwerow.

chwały prawduwey godne: a tym wiecy że rozne od siebie miał Successora. Ale
zaś w obyczajach y w życiu swym domowoy dosyć był me ochedojny: w iedzeniu
y w pićiu nieporosciaglym: a w zadliwosci cielesney tak zanurzonym / że krom
trudny polożnie wstecznych / z ktorymi barżiej a niż z własniemi żonami obco
wał / też iedne Cześć meiala Kochyciane / piękności tej zajęty iako własna
małzonke poważał / poprzyśiagłszy (niemogąc oney inaczej dostać) wiarę mał
żeństwu / przy obecności Opata Tymieckiego w Insule z naprawy przychodzą
cego / którego Wiewiasta Biskupem bydy Krakowski mniemala. Wsa. se po
tym one przysiala y strupowata bydy postrzegł / przez od siebie odzucił / a na
to miejsce meiala szefter dydowke miłował / dla obcowania chował / z ktorą Wiew
iure y Pelte / dwu synow spłodził: a dwie corce zaś aby w swej wierze dydowskiej
trwały / matke tym darował. Za teze to szefter i sprowa y przyczynami / wielkich
wolności w Polsce naređ dydowski dostąpił / tak starych ktorych mu był meic
dy Bolesław Książ Kalskie w swoyey dzierzawie postąpił / iako y wiele inszych
od Kazimierza krola nowo nadanych. Jakoż y w tej mierze wsteczniśtwo Kaz
mierzowe winowano / że Karol krol Węgierski / z żona y ze dwiema synami swo
mi / mebespreczeniśtwo od Feliciana popadać musiał. A tak za słusnym śnadz / ka
ranem Bostun / żadnego mekiego potomka / a prawduwego po sobie dziedzica
nie mogli ostawić Kazimierz. Choćiaś on tedy sam tak barzo był wsteczny / w
strzemielstwo iednak kapiłany oświadcze miłował. Co ieliż nich ktorzy miał w sobie
iaka bieglosć / y dowcipną rozrywke / taktemu on wielu rzeczy powierzał: y choćiaż
by tacy w prostym y meznacznym domu zrodzeni byli / przedśie on iednak me tylko
ich z ślachty porównawał / ale też y przykladał. Miał tedy palne o tym staranie /
aby kapiłany wysy / ileby mogło bydy sami przez się obecne / wrzedy swoje odpra
worali. Był wzrostu Kazimierz wrodziwego / stanu wdanego / ciata oty
go / wlosow gestych a kędzierzawych / brody zapuszczoney / wymowoy ogromney /
iednak trofeczke przyśiagłszy. Też zapanowania Kazimierza (gdzi słusna rzecz
y inszych ludzi cnotliwych w sławie godney nie młecze) / Kacisli Włodzawski To
porczył Biskup Włodzawski lat 42. na Biskupstwie ziały / śarny kościol Wlo
dzawski spodzameza do miasta przemysł / y nowo wybudował: do tego drugi ko
ściol na pamiatke Witalena meczennikowi poświęcony / w tymże miasteczku
wystawił: zamek we Włodzawiu y w Kacisju murem ceglany obmoćmił / a po
tym nadstarzawł się / y wzrostu ostradawł / Sbiutemu Proboszczowi tegoż
tam kościola / a powinnemu swemu Biskupstwo pisać. Ależi potym tego za
łować musiał / odnosząc od Proboszcza me według zaślug swych dogoda. Jaros
ław zaśie Skotnicki Bogoryczki Arcybiskup Gnieźnieński / wiele też także po sobie
znacznay pamiatki zostawił / o ktoray mizey troche śladney się mowić będzie. W
tychże czasach Krzyżacy Prussy y Inflancy a Liwa / w zaimnym pustośenim /
y miast zamkow rozburzaniem / między soba walczyli / a podczas do boiu przycho
dzo / lecz skutkiem rozmaitym. W Niemcach zaśie Chelwerow abo Swietczy
tow spoleczność przed śiedmiogdziesiąt lat postanowiona / przez krzywdy Książ
ktorzy om miasta trapił / do wielkiej zamożności przysł. A tu iuż
panowanie Kazimierzowe kończąc / też y Księgi tej zaráz
dokonczmy / a drugie poslednieysze z postroma y
nas rzadzącym krolom poświęćmy.

En

KRONI

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XIII.

Przedmowa.

Krolowie 3
ostronia.

Rozbujac czasy zaraziesze od pierwszego Lecha Osadze Polskiey, az do smierci Kazimierza Wielkiego biezace, zawisse Polacy, Krole, Xiążęta, y Monarchy sweo narodu miewali, wyiagnosy Wactawa Czechę, wprzeszley chredze pomienionego. Od tad zaszę iako krol Kazimierz umarłszy syna zadnego nie ostawil, az do tych własnie czasow, o ktore sie pisma moie oparły, postronni zawisse Monarchowie Polakom rozkazawali, iako to Ludwik Wegrzyn: y zięć iego Władysław Jagiełło Litwin, z potomnością swoją, ktora do tego czasu żyjąc iesze krolinie. Za czym w opisowaniu tych czasow, niechay zaden odemnie nie oczekawa do skutecznego wywodu tych spraw, ktore kiedy ci krolowie, kedy indziej, a nie w Polsce czynili. Bo acz ia Historia moie przez krole y Monarchy przewodzi, jednak sie na tym postanowienie sudi, nie tak dalece samych krolow y Xiążęat, iako narodu Polskiego, sprawy dzielne oglašając przebieżyć. Y przetoż cokolwiek Ludwik, o którym wnet pisac zacynam, lub to w Wegrzech, lub we Włoszech, lub tez kedy indziej znaczne go czynil, ktemu co y drudzy Monarchowie, iuz po nim w Polsce rozkazujący, iesli do Polskiej Historicy nie bedą rzeczy należące, zaledwie y to krotko, dotknie ich. Litewskich zaszę spraw od czasu Jagiełła krola iudących, iz sie z Polskimi zetknęły, wiec nie wysytkich pomine, chyba ieszcze, mney sie nam na co przydadza. A tak tym teraz Czytelnika przestrzegssy, iuz zawzięte od smierci Kazimierza wforego krola czasy, opisowac zacynam.

LUDWIK KROL Węgierski y Polski.

Smiertelney chorobie / y wnet poty o samey smierci krola Kazimierza / opowomonym bedac od lyna swego Jana / ktorego byl dla tej samey przyczyny do dworu krolowskiego wsradowal / Siemowit Kioze Mazowieckie / natychmiast Plocko / Rawę / Wysogrod / Gostynin / y Sochaczow / zamki / pod wlasna swoie odebral / gdyz te dobrowolnie mu poddawali Staro-

Siemowit Kioze
Mazowieckie
zamiast niekiedy
podlega

rowie

Stomie: czescia je według postanowionej umowy na Siemowita własnie przypadać miały wieść: a czescia datkami y obietnicami podępiem bedac. W obu dwu tedy Polakach / wiec tej y w Rusi / po rozgłoszeniu smierci krolowskiej / nowo wsczete rozruchy niektore pograniczn wzburzali. Naprzod abowiem Chaję a bo Chaję ieden z Starostow Stona Brandeburskiego Margrabie syna Ludwika Bawaryna Cesarza / wyrozumiawszy iz za zdrada trzech Sasow dla obony na Sanktu ostawionych / tamieczny zamek straz niewielka miał / y w żywnosc nieprzygotowany byl / ktemu przeobiazd na ten czas Sedziwoia Wirzeia Kasellana Dnińskiego bez Starosty zostawil / przetoż z garścią ludzi / samych prawie rolnikow pod pomienionym zamek przypadai / a rzeczo go dobywając zaledwie od Sedziwoia Slesyńskiego dzielnego nielobienca / ktory za wstapieniem zdrajstwie Sasow z trocha swoich sam zamek potężnie bronil / puszcz y nie spaniem zemlonego poddany bierze. Z drugiey zaszę strony Lubare Litwin z bratem swym Kiepsentem y z wojskiem sposobionym / memogac pierwszym zawodem wziac zamek Włodzimierskiego / oblepieniem go oklada. Zarobiadywal na ten czas zamekiem Pietraszy Turli / Leczyckiego powiatu slachcici. Ten / acz moglo oblepienie dłużej wydzierżec / iednakże bacząc że Alexander Kioze / ktorego Woiwody z rozkazania Kazimierzowego posłusni byli / do Brakowa oducchal / niepodzielając sie zadney niśkad pomocy / okrucieństwem y przegrośkami Litwini w strasony / stary zamek dzewiany co go bronil podać. Sączym woiwodygo Lubare warunkiem dłym osadza. A nowy zaszę / ktory przez dwie lęcie Kazimierz z wielkim kęstem cęglę obmurowywal iednakże nie dokończy byl / rozburza y rowno z ziemią poklada. Zamek w Lubelskie y Sedomierskie dzierżawy toż Poganiśtwo wypadły wielki Plon zabralo: a między innymi klasztor Swiatoczysty zniwio. Zkad / gdy między infu łupieża częstę dziewa krzyż świętego w zlocie zawarta odwozic / iuz ostętem granic Polskich wyłachac mialo / pamiętna rzecz przypadla. Abowiem poiazd na ktemu krzyż s. z infu zdobyca wieszono / za dno wsiłno moca / ani bydla iu ani człowieka ruszyć sie z miejsca iako wrzuty nie dal: owsem krolowiek wozy onego kęsi sie / zaraz wsiłny chłopi / woli y konie nagle zdychając padali. Władczym zapomniawszy sie z dymu Poganiśkie Kioze / a przyczynę tak cudowney sprawy / y naglego pomorku ludzi swych / z Rusina iednego wyrozumiawszy / zaraz krzyż przez Chorobale meiatęgo slachcica wieźnia / darowawssy go wolności / na miejscu pierwie odsyłai / a sam z ostętem zdo byczy w cale do domow odchodza: gdyz zaden taki meznaydowal sie / ktoryby byl sasiadow na gwałt Poganiśki zwolnywal. Pomieroz to zawise bywa / że pod czasem smierci krolowskiej / co żywo rozpęsniey sie swęroli chwyta. Abowiem Ludwik krol Węgierski / dobiez przebytem od samegoż Kazimierza sukcesorem krolęstwa Polskiego obzany / acz zrazu zaraz o smierci Kazimierzowej wiedziat / iednakże on w domu iaczyniował sie: wpatrując zdaleka / do kogo by sie tej rady y zamysły Polakow braly. Obawiat sie abowiem / aby oni darone wstawy zlamawssy / infego kogo nie wraczyli krolęstwem. Pomieroz iesze żyły pozostale dwie corce Kazimierzowe: żył y Kazimierz Kioze Szczeciński / wniat z cęrti kiego spłodzony: żył do tego Kuitawski y Mazowieckie Kioze / tej pokrewi y społecznicy iego. Jednakże przecie Ludwik matka swoie / a siostra Kazimierza zmartego / corychley do Polski przed sobą postat. Ali niedlugo potym przyjeżdza ktemu do Wyżegradu od Panow Seymunacych Polskich wyprawien postowie / Floryan Biskup Krakowski / y Jan Strzelecki Zancierz koronny / prosiac aby natychmiast zaraz do Polski wyłachal / sflice krolęstwa sobie naznaczona osiagnat / a mebezpieczeństwa przysile / y iesze nadchodzące meodmowanie pocłumil. Przestuchawssy on poselstwa / coby miał czynic domskad rozważal. A w tym o cięgaicemiu sie gdy y nasy prosiac / y Węgierscy Panowie radzac / z obu stron dołuczali / naromic odpowiadali mówiac: że ani Węgrzy do czego radza / ani Polacy o co proszą / dostatecznie nie wieđza: gdyz to obudwom meodogoda bydz musi: pomieroz ani dwie trzodzie o iednym pasteryz bezpiecznie sie obeysc nie mogę. Dojyc y az nazbyt / trudności iednym narodem władać / a coż dwie krolę-

Sedziwoy Kioze
Bulan Dniński /
Starosta Sanktu
tości.

Sankto odiero
Polakom
Litwa Włody-
mierz przez pod-
anie wzięcia.
Pietraszy Turli

Weduglenie Li-
te wsiłne do pol-
ski.
Klasztoricy
gory wylupiony

Lub wsiłni.

Zubrowa krola
odleganie sio.

Elizbieta krolowa
Węgierska /
do Polski przy-
jechała.
Pocłowie z Pol-
ski do Ludwika
wyprawien.

Węgrzy w wsi-
łna odpowiedzy.

Władysław Kł
ja wchodzący w
Polisę.Sędziwoy
mek.Sędziwoy Wiel
kopolski starosta
obpór dół Wł
dysławowi.Kozuch ob
Władysławowi
znawie.Sędziwoy
przez piaszko
Sędziwoy opu
ścił.Sędziwoy za
mek.

Jan Anick.

Władysław Kł
ja porażony.

an sy sie a posty odprawowy za onychże postow rade do Węgier: prz tamowy
zamysły swoje do krola swagra swego wysyła: na którym prośbami krola woy
porowney swojej roymogł to że on do Papieża imieniem swym posła roypia-
prośać za Władysławem / aby mu wolno było obścić odanem: symoc klasztor-
ny krom wraży sumnienia porzucić / a osiadłości y kiejśwo bezpiecznie trzy-
naci. Jednak ani w ten czas niemogac przedać nic rozkazac / ze czterema tylko osob-
mi tajemnie Węgier wymknął sie: skąd do Inowrocławia przytaczający za-
mek zniebaczką opanował: gdzie zaraz Mieszanom zwołanym prz. siegac sobie
posłuszeństwo rozkazał. A stamtąd natychmiast / także rzeźbą zasyp-
Gierokow Miasło pod władzę swoją przywrócił: Komitę Starostę Sędziwo-
skiego trąfnięciem w polu nadybawoży poimiał / y tegoż dnia zaraz Sędziwo-
poddanie wziął: gdy starosta pod zamek tamieczny podwiodoży zabie go przegr-
zał sie / iesliby on zamku poddać sie niekazał. A tak trzy zamki w jednym dniu w-
bieżał: a gdy sie do niego nie mała liczba woluntaruszow zebrała / roztet on wieści-
dusność zawiaroży / zaraz nazawerz Sędziwoy zamku mocą dobywa / y trzeci-
go dnia przez poddanie go bierze. Co gdy doszło wieść Sędziwoy Sędziwo-
skiego Wielkopolskiego starostę / co przedy on krola Ludwika o powodzeniu
sprawo Anawskich obwieści: a sam zarym zbawoży niemala gromadę słabych /
dla zawościagnienia Władysławowych wołkow pospiesza. Temu naprzod Ino-
wrocław / nie mając we Władysławie żadney nadziei / poddał sie. Czym Wład-
sław przerażony / y zaraz od swych pomocnikow opuściony / też y drugie zamki
oddaje / a zwołając gdy mu Sędziwoy obiecował iasne y szczerobliwość krolowa-
stwa. Lecz gdy go ta długo oczekiwana minęła / a niedostatek tym barziej cięzał /
znorow on toż co y pierwey broździe wymyślił / a ośobliwie za radę y podżeganiem
niektorych złoślikow. Przeczuwał roysyście one rady teg Sędziwoy Starostę a
rozumując (takos sie nie omyla) je Strzypinli swagra swego przeseń nad Sędziwo-
przełożony starzec / megrabnie / y opilec / od Władysława śladnie mogli by-
wędłony / przetoż przełożeniśwa chciał go był zlozyć: jednakie od niego y od swo-
stry swey wprośbony bedac / wola one odmienił. Włoskucie tedy puencie po-
miemonego / podnawmnie Władysław rybitwy / ktorzyby z Torunia winą przy-
wozisy opoili go. Co gdy sie sstało / az nim polspolu y straż / też przytadem pan-
skim nie trzeżwa / pojmela / wnet nocy ciemney zstąpi na to od Władysława lu-
dzie / diabiny przystawoży zamek wzeli / a straż y starostę poimali: aczci po-
tym Strzypinlikiem tysiacem złotych wykupili porwini. Dopieroż znorow
wielki tłum ludzi głodnych / podunzonych / y rozpustnych / wartogłowow / do
Władysława zleciał sie: a miedzy innymi Dylem Bodka Drzemego / ktor-
niektedy Władysława potrzebnego swoim dostatekiem roznagał / miodziemce
rzejwoy / z garścią mienak pieśnych y konnych ludzi na ratunek mu idac / Kacala
Biskupiego zamku w ciągnienu dobydź silowat: lecz odgromiony od za nio-
woych / Gierokowa dobywał: gdzie zyczliwoscia y pomoca Mieszani wspany
zamek spalil / a starostę tamiecznego Gierarda Stomierskiego pod władzę swoją
zawoził / wśatze go potym Sędziwoy drogo okupil. Wśatze tedy Władysław
z zamku Sędziwoy Wielkopolski / tak dalece / że też ani sam Sędziwoy z Wie-
kopola / niemogł go zawościagnąć. Dlatego y sam Jan Anicka Strzeniawczył
Starostę Stradzi / z powiatem Starostwa swego / dla potłumienia eleazego
zapalu / ruszył sie. Wśatze wozy tego y ciejar drugi gdy sie inśa droga wdarowy /
od Władysława przelate były: nie leniwiey przedsie Anick / z Bartosiem Wzemi-
berczykiem Starostę Brzylum lud swoy zettawoży / zaraz Władysławowi na
puszokiem Inowrocławianow barziej ludno / a niż waleczno zgracie prowadzace-
mu / ku Gierokowu zajeżdża / a dawoży bitwe śladnie rozgramia y poraża go. Za-
czym Władysław dopadłszy iodź / Wśe wćiekac przebywa / a w zamku Sędziwo-
skim zapada. A choć to był Sędziwoy / na zamku Jarosław / a Sędziwoy
warunek żołnierski / dla zacośnienia naidzbow teg zstawił / przeto on jednak pło-
z pogramieza tamiecznego zabierał. Przetoż Sędziwoy uż wieści-
go wymyślił / Wielkopolskom roysytkim y Anawianom do boiu stanac rozkazał /

nad to

nad to Kazimierza Kłaje Szczeciński na posilek zaciagnął. Ten tedy lud roysytek /
na zamku Sędziwoy dobywał doniekady oblegi Wład / ystarwa: ktorz mierzac
obliegenie wytrzymawał / ale też o niemaly mowczas y skody przecierona strone
przywodzil. W nocy aborowiem porządne gołmerza nałodziach z zamku ro-
puszczal: ktorzy gołmerze przewoisy sie milczkiem dostanowiska nieprzyaciel-
skiego / nie iedno samych od taboru oddalonych zabual / ale też porządnie sta-
nowiska trwożyli: nad to oreżem nieiatkiem abo naczyniem przemyslnie vro-
bionym / okolo sturmu zabawionych z zamku obrażali / y odgramiali. Tych te-
dy stut roymysłonych rzeźniśnikami y dozorcami byli dway mlynarze: z ktorych
ieden Sędziwoy Władysławowi był poddał / a drugiego na imie śantka Brzy-
skich mlynow dźiedzica / poimiał był przyślych czasow Władysław. A gdy tenże
to śantko skutek oney woyny y obleżenia / ktorzego blugo wytrzymać zamek nie-
mogli dla niedostatek żywności / sam z soba rozważał / boiac sie przyry / abymu te-
iż nieprzyaciom przeciw oyczynie pomagat / a zdrańce nie poczytano / przetoż
był poddać zamek wymyślił: lecz gdy zamysłow znakami takimis dosko / wnet śan-
to na proby dany / sposob y roysytek porządnie wknowanej zdrańcy royspiawał. Co
porządnie wybaczyroży Władysław / postat zięcia śantkowego do nieprzyaciol
z listy onegoż / poddanie zdrańcy zamek obiecuiac um. Wciejony tate sprawo
Sędziwoy / pragnac sam ieden tylko z wśetego zamku y z wprzietnienia woyny
roysytkę pochwała odmiesć / dla tegoż przed Kazimierzem Kłaje / y przed in-
symi panami rade swoje zatał / a tylko sam ciemney nocy / wedlug umowy z garścią
swoych ludzi cichusienko pod zamek przyśedł: gdzie gdy brono etworzona uż
dwadziecia y sześć gołmerza wślo / natychmiast ludzie Władysławowi na to
śamo z gory tajemnie pilnuacy / pierwey niż Sędziwoy z inśym ludem wśedł /
krate bronna nad śamo wśecie zawieszona nagle spuszcza: ktorz ciezarem
swoym y ostro zakorowanymi hakami znamienitych dwu ślachcicow Polich /
Fryderyka Wedelego / y Pana na Wściu przytuczonych zabila. Natychmiast
rozmieciwoży wśedze po zamku / onych dwudziestu sześciu nasamy przod do za-
mku werwanych / kamienim y pociskami na śmierć potelatali. Tak Sędziwoy chy-
trze na wjad / ty przywiedziony / wiele dzielnych meżow ostradamowy / śinatny y ja-
loiny do taboru wrócił sie. Wśatze zaście scurzac / rozniewany zeliwoscia
odmiesiona / roysytkim śiatami az do wieczora zamku dobywał / dobydź go iednak
nie mogli. W dobywaniu onym Kazimierz Kłaje Szczeciński przez śyśak w le-
bderzony / nie długo potym żył. Wśatze gdy uż Władysław o zatrzymaniu
zamku rospaczył / spaliwoży iawnie przed zamkiem mlynarza y zięcia te / y też ktorzy
mu do zamku rada y pomoca przystep czynik poddał sie: zaczym do krola do W-
gier odeśłany / dziesiec tysięcy złotych za powiat Gierokowski wziął od niego:
nad to Opactwem iednym znamienity w Węgrzech był darowany. W ktorym do
mek od znieśławoży / do Dwiniomu wrócił sie: tamże odnowoży obścić zakon-
nicze wieki swego dokonat. Owi zaście co mu w Polsce broździe dopomaga-
Gescia sie śami na wygnanie dobrowolnego potulama pusćil / a częscia wiezie-
niem y dobr oddaleniem potepiem / ślufne karanie odmiesil: Woyciech Krancyus
pomek od to inaczey o Władysławie Kłaje udae / ktorz y on także Bratym
nazywa / wśatze go Panem roysytkiey Polski bydź mieni. Ale na coż sie przyda / rosy-
skie roysytkie rozumienia dostatecznie rostrzofac: Zecniwoży sobie śelzbieta
malka krola Ludwika z roysytkami Polskimi / przez z Polski wyiachala / y uż zna-
mienite dochodow pożytki w Dalmacyey / w Wenetow darow uż odikancy / od
śyną wśetla była: wśatze rychlo potym zalem wyiachana z Polski wśeta / znorow
sie do mey z pozwoleniem tego wroćla. Wśatze dziaucey z wiekta y okazata gwara-
dya ślachty / Senatorowie Krakowscy y Sandomirscy aśtu Sędziwoy zajeżdżaja:
opowiadac iey przytym pewnie prześławiana wiadomosc / że Litwa nara-
chać popustofyc Polke iśtonie wradzila. Lecz ona w lekomyślnosci bialoglo-
wskiej mowozna niewiaśta obawiac sie im nie kaze / cheplawie wdaiac / że śyn
tey Ludwik tak groatowynym a walecznym ludem roysytkich celme / iż na śamo
imama tego wspomnienie mierzac Litwa / ale wśetog obścić roysytkie narody

O o

Dziec

Śantko o zdra-
ńcy myśli.Kazimierz po-
mian Szczeci-
ński Kłaje za-
bity.Śmierć Wład-
ysława.
Woyciech Kr-
cyn.Ślubieta wśeta
śa do Polki.Ślupawo nie-
wśatze.

Litewskie do
polski wrócić
nie.

Inflanty Krzy-
żacko polskie.
Zabici w mu-
zyce nad samą
Korymbulą.

Lupieństwo y
gwałtownie
Węgrom.

Przedborz Brze-
ziński.

Jan Amick ob
Węgrów zabity.

Klęka Wągli-
ka w Krakowie

Rok 1376.
Piotr Amick za-
rosta Ławickim
Papieżem Ami-
onem do Rzymu
sta przynosił.
Turcy Grecy
niezadowolę.

Legat Papieski
w Polsce
Synod w Wnie-
towie.

Podanie.

Biskupstwo
Wrocławskie
władca.

dzieć y leć się musza. A z tymi natchmiasz Litwa z ogromnym woyskiem z Li-
twy y z Rusi zebrałymi / y z Kijaję swymi z Kiejstutem Jagiella / Witoldem /
Lubartem / y Jerzym / przeskoczy dalekimi y Kiejstutem przelazłami dla opusto-
śkości przez powiat Lubelski / cołkowitę gruntu zayduie sie w ziemi Sando-
mierkiej nad Sanem y Wistą rzekami / wosyście plondniac y mieszac taką przedo-
ścio zbiegala / że barzo wiele z flachy znaczniesey y dobze maletney / abo wieka-
żca pobrala / abo w domach własnych wbespieczona zagnia ostoczysy pobu-
la. Sazym meofiacowana na on czas zdobył w ręce Pogańskie wpadła: która w
cale y bespiecznie / nie namniey nie zaywisy trudności / wwiezli. Chociaż to rola-
śme pod ten czas / tey w ich maletnościach Krzyżacy Piuscy gwałtownie flode
sprawili / kęś powiatow w Inflanciech dwakrotnym narażdem zniszczyły.
Ale krolowa / elizbieta chociaż to osmdziesiąt lat panietnica / a rozdy tańce /
gry / y muzykę tak sobie lubinaca / że namniey zniszczeniem y morderstwem Pogań-
skim nie wiodiły sie / nie biesiad kroczyliwych nie przestawala: aż i w tym przy-
leglesy kłopot przerażili. Dogadziac Węgrów kroyz mą do Polski zatechali
byli / dzapiesliwej naturze y swych kráior obyczaiom / zwykli tey w Polsce by-
li chłoptom / siana / owsy / dwa / gwałtownie z wozow rozrywac / żadnego
wzgledu ani braku nie zaywajac / lub to kto naprzedaż do targu Krakowskiego /
lub tej wmyślnie naniży wzytek iaki gdzie y komuśkolwiek wiozł. Ochraniac tedy
miałki Przedborz Brzeziński flacherny młodzieniec / aby na taką szarpaninę nie
przyšedł / wnet czeladź swoie ożegna przed dworem swoim przy branie zaraz Ka-
zimierzki abo Bocheński zbudowanym / zafadzysy pilnowac podwood swych
kaje: które gdyż sianem nadachaly / ali Węgrów zwoyłym norowem szarpac
siano poukna sie. Wypadnie w tym czeladź Przedborzowa / a siana gwałtem
brać nie dopuszcza: ślad zaraz poswarki / z poswarkow zwała / a ze zwady bitwa
miedzy Węgrami a Polaki wsczata wrośła. Kroyz gdy kupiac sie z obu stron
gwardya ludzi na racunek biejących tym okrumey wzbuzala / wnet od krola
wey z zamku Jan Amick Starosta Krakowski na wzmierzenie rozruchu zeszany /
od tumanu Węgierskiego postrzał w siy odnosi / z tomia zemdlony spada / y na-
tychmiasz skonczył. Dopieroż studzy / towarzysstwo / y przynaciele postrzelonego
rozstrzelni / że wślad zbiegajac sie Węgrzy ostoczę / y wielka w nich kłęka sprawa-
ła / zabuniac nie tylko sie w onym rozruchu szumacych / ale tey z gospod wywolezo-
nych / y na wstronu wynalezionych. Legio śnady trupem dnia onego Węgrów
160. niemogac z nich żaden wybiegac sie / chyba teści kroyz do zamku mogli wsko-
czyc. Trzy dni potym zamek zawarty / y od onych czasow obleżony był. Co w ro-
ku 1376. przypadlo. Rydzio potym po burdzie oney / Elizbieta w śmiele do
Węgier odiachala / dawsy Piotrowi Amick zabitego Jana synowi / aby on iak
cołkowitę jał swoy po zginieniu oycowskim tulic mogł / Starostwo Leczyckie.
Tychże czasow Papież Grzegorz jedennasty / kroyz był stolicy y mieskanie Papieskie
z Awinionu do Rzymu przynosił / poslykawsy że Turcy z Amuratem Panem
swym przebywaly todzianu Siemowenki / elešpont / wiele miast Grekom / y Ce-
sarzowi Konstantynopolickiemu (kroyz ich był pierwey przeciwko zbuntowanym
Kijajom / które na posutek z Azey wywiodł) odwił / y wielka kłęka Bulgary /
Serby / y Albanczyti pobili / boiac sie tey Włostka ziemi / zewszad pomocy naby-
wal. Dla tegoż samego tey do Polski wyprawil Mikolaj Małorycki Bisku-
pa. Ten zezwawsy na Synod do Wnieutowa Biskupow zaledwie na nich / wy-
mogli / że po dwu grośu od kazdey grzywny dochodow rocznych duchownych na
on zaciąg wojenny placic przyobecal. A iż Biskup Wrocławski Przedysław Po-
gozelski malo przedem obumarz / bogaty depozyt w piemadze zostawil / przetoż
Legat krom podatku na Synodzie uchwalonego / zebrał od wmarłego dziedzic-
twa trzydziestci tysięcy czerwonych złotych: a nad to ięsze postanowil / żeby Pa-
piżowi osm tysięcy na rok Biskupstwo Wrocławskie z dochodow swych placi-
to aż do tego czasu / potiby na miejscu zmarłego Przedysława inšy Biskup nie był
podany. A dla tegoż to Papież zwolil aż do siódmego roku / wysładzenie abo po-
wierzenie Biskupa Wrocławskiego. Drugiego roku Ludwik podług zdanja

matki

maci swej nowe starosty w Polsce osadził: zacyim Wielkopolanom Domarata
Pierchmickiego podawsy / Sedziwoia Szubińskiego z tamtad do Krakowa prze-
molił. W Amawach zas zlozywisy z wrzedu Bartosia Wzemburszka y Barto-
śa Sokolowskiego / na ich miejsce Pietrasa Malocha przelożył: dla tego iż ten ie-
den drożcy / niż oni obadwa / pożytki tamednego starostwa oplacać był obiecal:
Domarata zasie dla tego / iż on wielu Węgom w pomenionej Krakowskiej w-
tarcze do zdrowia pomogli. A ponieważ tedy Ludwik wtargnieniem Litewskim
do Polski / ktemu odpadnieniem Kijajcia Belkiego wzruszony wojnę przeciwko
nim sporadzał / przetoż dawsy Domaratowi z Węgier wyiezdajacemu listy o-
tworzyte / do Biskupow y wosyściego Duchowieństwa Korony Polskiej / ratun-
tu y podatku od nich na wojnę pobeżną / przeciwko Pogaństwu prosił. Lecy Bi-
skupowie postapic go medcieli / boiac sie / aby ona ich szkodliwosc w obyczay-
nie wchila / a potym z obyczaiom w ustawie prawom nie wpadła. Jednatę przecie Lu-
dwik kroczyć zawazeta wojnę wmyślił: zacyim wosytkę Polskę ruszywisy / a gotow
ludziom stanac pod Sedomurza kazawsy / samz nie podłym woyskiem Węgierstwu
przebywisy goze Krampat / prosto przez Sanok do Sedomurza przyezdja. Tam
namowiy spole odprawowisy / a z woyskiem sie porachowawisy / iż widual potężne
przezoj y ludne woysko / część onego tedy była Krakowska y Sedomurka fla-
chra / z Sedziwoiem pod Chelm posyla / a z drugo częścią sam tu Belzu sie przy-
miera. A zaprawde Sedziwoy w osnym dniu Chelmu dobywisy / zaraz tey y Gra-
bowiec / Choroblo / y Serwolos / miasta y zamki pobral: a potym do Krola / ie-
scze Belz oblegajacego / wrocil sie. Był abowiem zamek ten przyrozbieniem mney
śca doby obronny: dla tegoż krol głodem go wymorzyć nadsadził sie był. Ale w ty
przyšedł do obozu do krola Kiejstent Kijaj Litewski / od nieprzyiacioli na stano-
wienie potow zeszany: kroyz tym prawem potow dostapil / żeby Jerzy Kijaj siebie
y Belz krolowi poddal / ktemu Litwa aby wosytkie wieznie Polskie powypuszcz-
ła. Co gdy wyronano / zaraz Ludwik obleśnościa y obietnicami Jerzego wnie-
teżony / nie tylko mu Belz oddal / ale tey Lubaczow / y sto grzywnen co rok dochod-
du z Bocheńskich żup przydal mu / wzawsy od niego poprzyśiężenie / że miał
stacecznie pod wiarę y opiekę Polaków / nieodmienne przyzwac. Podobno tedy
y to dopomoglo Jerzemu y Litwie wosytkiey / że w zrozdzie miedzy Węgrami a Po-
lakami na ten czas wsczety / gdy Węgrzyn miałki Piotra Szafrańca flachcica
Polskiey przez twarz wranil / na rozruch y bitwę strojsza zanośilo sie. A tak krol w-
prawdzie Piotrow / jał y bol / dąrowawsy mu zamek y Powiat Pieltowey flaly / v-
smierzył / ale zas woysko / ochraniaac aby z obu stron zawasniwisy sie / częć goršey
nie nabrono / zaraz rozpuscic musiał. Śnady na ten czas sami Toporeczycowie 7-
choragwi swych własnych mieli. Wspomina Bonifinus / że ięsze potym dwa-
kroć Ludwik krol Litwe nalezdajaca / z Rusi wyprucal / a one wspanial. Wpo-
dobawsy zacyim sobie izne krajny Ruskie / ktemu postrzegajac żeby tam był
mogli wiarę Chrześciańska rozplenić / wnet przez posta swego wyiednywa to na
Grzegorz jedennasty Papież / że on w tamedney ziemi drogie Biskupstwo /
Przemyskie / y Włodzimierskie / a trzeće Arcybiskupstwo w Haliczu / postanowic ze-
zwolit. Tak to wprawdzie Długosł wdaie: Ale ięśli pierwey Arcybiskupstwo we Lwo-
wie wsfundowane bylo / iakom ia przedem z tegoż Długosł przypominai / tedy
Biskupstwo / halickie komecznie zaraz stanac musialo: gdyż samo iedno znayduie
sie Arcybiskupstwo w Rusi / y tylo w samy Lwowie. Zgola ia rozumiem / że we Lwo-
wie za panowania Kazimierza / Biskupstwo w samy przod zalozone bydz musialo:
ponieważ tam nigdy Arcybiskupstwo sadowic sie nie moze / tedy w dżerzawie a
bo Prowincyey swoiey żadnego Biskupstwa nie ma: iako y w Rusi na ten czas za-
dnego nie bylo. A tak to śnady bydz musialo / że gdy za staramiem Ludwikowym
wiele Biskupstwo naroslo / dopiro Arcybiskupstwo w Haliczu fundowano / potym
go do Lwowa przemiestono / Biskupstwo zas Lwowskie w Kanuencu osadzono.
Ale Ludwik chetliwisy bedac Węgom a mizli Polakom / wnet ziemie Ruskie Po-
lakom / od kroyz podbita była / odawisy / przylaczyc to swym Węgom wmyślił.
Zacyim / iż tam mektore Starostwa y znannute powiaty Władysław Kijaj

Starostwie w
Polsce.

Podatku san-
dychowey krola
wł postapic na
śce.

Wojna Ruska.
Sanok.

Chelm odebra-
no. Grabo-
wice / Choroblo /
Serwolos / Belz.

Jerzy Kijaj /
Belz y sam śle-
bie krolowi pod-
dala.

Ludwik wity.

Żołd miedzy
Węgrami a Po-
lakami.
Pieltowa flala
Szafrańcowi
dąrowano.
Potęga Topor-
czycow.

Biskupstwo w
Rusci zalozone /
Przemyskie /
Włodzimierskie /
co teraz Lwem
nawia.

Arcybiskupstwo
halickie do
Lwowa przelo-
żone.

Kamienickie
Biskupstwo.
Ślania Ruska
Węgom przy-
wlaszka Ludwik

Dobryński i Dy
bowski powiaty/
Władysławowi
z Kuliębskiej
dano.
Dobryński i Dy
bowski powiaty/
Władysławowi
z Kuliębskiej
dano.

Kłopoty polskie
nie byłyby
tyleż, gdyby
III.

Władysław Kł
się spierał pol
ski.
Kłopoty w pol
sce w Gnieźnie.
Polacy nie ch
cieli walczyć ob
cego.

Władysław Kł
się spierał pol
ski.

Synod w Kaliszu
podatki rade
nego wina do
by duchowni
mi.
Rok 1378.
Kłopoty w
Kłopoty w
Kłopoty w

Opolskie i lasy Ludwikowej wiecznym prawem nadane trzymał / y już Kłopoty
ciem Ruskim będąc nazywany / tej y sam tego tytułu używał: przetoż Ludwik
choc tym snadniej tego co był zamysłał dokazać / dał Władysławowi dzierżawę
Dobryńską y Bydgoską / co z dawna Wybógrodzka zwano / wyjąwszy powiaty
Waleckie y Siochowskie / nie dawano przesię po śmierci Kazimierza Kłopoty
Szczecińskiego z wstawy odebrane: wiec tej Inowrocław / Gniezno / Sioch
ry / Scharlewo / majątności y Władysława Białego / iakom przedtem namie
ni / okupione. Co mu tym sposobem darował / aby on w przedorome poprzysięgi
w wierze y w opiece królów polskich zawzię przetrwać / a majątności pomienio
ne tylko lennym prawem trzymać / do inzego żadnego dziedzicwa nie zaciągając
ich / krom swoich własnych dzieci / y co potomka męskiego. To mu tak darował / Ru
skie od niego Starostwa wzajem odebrał / y swoim Węgrom przyzwołał. Wy
mienna tedy Bonifaciusz Starosty tameczne imieniem Ludwikowym Rus spia
wując / a osobliwie Emeryka Agielskiego Biskupa / Jerzego Sadere z bracia / a
potym Emeryka Bebeke / y Jana Zapolego. Podwyższano to sprawą y przytra
piałom bydy poczęła: ale w semramu prawie ludzkim / wrazliwie krzywdy od
panów idące zwykły się przeżywać. A tej zgola naprzecie niewiedzieć co było
czynie / y iako one wola w niebytności tego przelomac / pomierzać y inie ięcej
przyległy kłopoty odednia do dnia odkładać swych nieznaśliw nie dopuszczali.
Gdyż wczajszali lotrośwa / rosta śmiałość swowolnych y nieochliwych ludzi:
podleżył drapieża był potężniejszy: gwałt przemagał nieprawo: iedy abo zgo
ła milczali / abo wiec gwałtownie / możniejszy przeciw chudszemu wzmagal
y: co stało się że młt ieden bydy mściwielem krzywdy / młt Karunkiem lotrośwa
nie obierał się. Te rzeczy acz pospolitym były wczajem / ale z wielu żezga
nym żalem spoione: przetoż tym znosniejszy bydy się widzieli ze przywarty niezwy
nie dochodziły. A tak o Starostwa Ruskie Węgrom podane przyszło na ten czas
zamulczec: o domowych zaś rozpustnych nieuczynnościach częstymu luty / wia
domościom y kłopotom wielu ludzi wkrzywdzonych / z kłopotem się wmarowało. Toż
wzdy on poruszył / acz sam do Polski nie przybył / wdać się mu powierze w niey
służyć nie chciał / Władysława jednak / z. Władysław miało siebie za sprawcę / y
namiestnika posłał. A było to wprawdzie wściekłość gminowat co podleższemu:
ale zaś ślacha z Senatorami dwatroc / raz do Wislice / a drugi raz do Gnie
zna zezbierając się / pozwolic komecznemu niechcieli / aby on cztowiek nie będąc od
nich nigdy za Pana obrany / miał kiedy nim wladac: wywodząc: żeby stał y pra
wa / ktemu przobkowi ich wstawy / gwałt ponosić musiał. A tak z onym zezwole
niem wyprawieniem do króla co z przedmowy osob postowie snadnie to sprawili /
je on Władysławowi przyzwołać nazad do siebie kazał: obawiając się aby wraza
ona do knowania rozruchom nowych Polak nie podburzyła. Co gdy się tak dzieie
podatki przedtem pomieniony radełny / kłopoty tylko w do dwu grosu przywiodł
był Ludwik / ten potowica według starodawnego placenia / na poddanych du
chowienstwa z rozkazania królewskiego wyciągano: to iest po sześciu grosy / a po
torcu ięta y owsa z każdego łanu: za wsiowaniem królewskich poborców / do
wodzących je poboru pomienionego wlienie / y wolność od placenia ślachaie na
dana / stanowi duchownemu y dobronu koscielnym namniej nie służy: przetoż
dając do tego / że duchowienstwo rosytko ma bydy za co powinno / gdy polowica
mniej od starodawnego placenia / z nich samych / y z ich poddanych radełne wy
bierał. Kłopoty iestliby duchowom placie niechcieli / tedy zupełny on po
datki według dawnego zwyczaju wybierać przyrzekał / pomierzał król tak im
własnie rozkazał. Dla tegoż Jan Arcybiskup Gnieźnieński / Synod w Kaliszu
uczynił. Skład postowie do Węgier wyprawieniem / Główny Biskup Krakowski /
y Dobrogost Dziekan / zjednali w króla aby tymże prawem y obyczajem co się
koscieradełnego / dobra koscieradełnego z ślacheckim placili. Te tedy rzeczy
aż do Roku 1378. przez całe osm lat Ludwikowego królowania w Polsce działy
się / tym własnie porządkiem iakom tu opisał. Przez który czas Litwa y Krzy
żacy za pol się najeżdżając / wzajemnym mordertwem okrutnie się walcili. Do

tego

tego Karol Cesarz / na schodzie onegoż Roku życia swego dokonał / gdy miało
przedtem Władysława syna starszego w młodych latach na królestwo Czeskie poro
lat: a potym koscieradełnym przerażeniem podnawiały Kurświrze / Cesarzem go
był uczynił. Postanowił też ten był jednostaynym zezwoleniem rosytkich Cze
chow / y po przysiężone wstawy / że od onego czasu królestwo Czeskie dziedziczne
spadać tylko na potomka męskiego miało / odcieraw od białej pić sukcesy / cho
ciaż y one pierwey prawne był do namiestnicwa przytoczył. Władysław Biskupa O
tomunieckiego / y Kłopoty Opawskie / z młocy y wosłafkiej zwierzchności Margra
bie Morawskiego wylaczył. Tegoż też Roku wiec / y inzych kilka lat / nie we rosy
tkim wielka Polska potowu zaięwała. A chociaż z pospolitey namowy żadney
wzyny nie wiedzianno: wosłafie przywratani / silami / y rozboymczym prawie spo
dem / tak narody pograniczne Polak / iako y onych Polacy / naprzemiany burzyli
a gwałt gwałtowny obu stron odcierawali się. Władysław abowiem kłopoty
ślacha Pomorska tak Waleckie mieszczany ścisli byli / że po przypadkow 3go
mu miaścizna / gdzie indziej mieszczanie hurmem stamcąd przemieszć się chcieli / ier
dno ie domarat Starosty Wielkopolski z porządnym ludem do Pomorzana wotar
gnawszy / solwarki / wsi / y miaścizna / dzierżawy kłopoty popustofyli / y tak
samych zawościznał. Do tego Sedziwoy Włocławczy / Kłopoty Bismieński / Ser
bu Włocławczy / majątności Swatoborza Kłopoty Pomorzana Szczecińskiego / który był po
Kazimierzu przyrodnyim swym bracie z insey maci w dobra nastąpił / ogniem y
mieczem wniwecz spustofyli: za ratunkiem Jana Czarnkowskiego / Sedziwo
Poznańskiego / a synowca swego. Przyczyna tedy opowiadanej mechei to by
ło / że Sedziwoy kłopoty Kazimierzowi Kłopoty / z Oronem Brandeburskim z Nar
grabia wojniacemu / dometąd w ludnym dosyc poczęte zoldował / a za to mu
Swatoborz dziedziczny następnik Kazimierzowi zasłużonych pieniedzy nie wy
placił był. Zaczyn Swatoborz pustofieniem gruntow swych poruszył / zebra
wszy z ludzi stoych menale woysko / ktemu z Starogrodu y z inzych miast nad mor
skich / zaciągawszy sobie na pomoc pieś y konne posilki / do Polski z ludem w pa
da / y zaraz przy Słopinskim Jan Czarnkowskiego zamku tabor stanowią. Na
zauwaz rychło po wosłafie stoyca / gwałtowna mocą zamek wosłafie wsiłue:
nad którym aż do wieczora bawiac się / doremnym zarodem ludzie swe wpraco
wał: wiec nie nie sprawiwszy / tylko swoich wielu dzielnych y kłopoty me
żow / przez wysłanie okopy ku zamkowi pod okrywaniem przysłancomanych / y wy
rbać partan toporami przynaglaących / kłopoty zwierzchu y pociskami po
tluczonych ostradł. Roziem potym za wkładaniem się Suleśa Wedelego / do
birowi między sobą stanowią / dla pogrzebienia trupow pobitych. Kłopoty Swa
toborz pochowawszy / przerażony kłopoty wosłafie z obleżema wstąpił / a rozdwo
ionym woyskiem wkrótce tameczne wsi popalił iak nie długo potym potoy sobie
z Sedziwoiem uczynił / zastużony zold zapłaciwszy / y słydy poczymone nagrodzi
wszy mu. Wosłafie zezadane potowu nie mogli się długo cieśc Swatoborz. Abow
niem Roku drugiego 1380. wosłafie Jan Wedelin prawem zastawnym od
Czarnkowskiego Jana na wolne wzywanie / powiat y zamek Słopiński / wnet zebra
wszy z kompani / ktemu z Tusieneczykow y Słopienczykow miało Garść ied
nych y pieśych ludzi / dzierżawy Szczecińskie naciachali: rozumieć je mu to przepie
ć miało / pomierzał Swatoborz infa woyna z Brandeburszany / y z Pomorzany
drugimi wiodac / był rozzerwany. Ale go to mniemanie zdrażilo. Odchodząc
go abowiem z dostateczną zdobyczą z dzierżaw Pireckich zebrał / w porządnym
ludzi orfaku Swatoborz / na granicach polskich dojeżdża. A moglić wprawdzie
Wedelin wwieść lud swoy do bliskiego zamku Słopina / lecz gdy tupieży nabycy
niechciał wpuścić / nie nie poruszył / lecz ludu swoich inieyś w kłopoty wie
smacy prawie a mieszczanie tylko byli / z potężnym daleko woyskiem nieprzy
jacieliskim bitwe zwrócił: tamże swoy lekomyślności przypłacił. Zginęło w bi
twie ony 450. Polakow / a sto reżow przyległe pokłono. A wosłafie y Pomorzany
nie krom rozłania krwie y zguby swoich zwycięstwa się dobili. Tychże czasow /
(czego peronie zamulczec nie ślufna) Niemiec ieden z Wenetow strzelba spijano co

Śmierć Karola
Cesarza.
Władysław Cesa
rzem y kłopotem
Czeskim.

Sedziwoy Wł
1378 y 1380
Pomorzanie
Pomorzanie

Słopiński
władysław

Rok 1380.
Wedelin P.
morzanie
pustofyli.

Pomorzanie po
raniu Polak.

Wymyślny wy-
nalezek królów
Smierć Elżbi-
ty Królowej sio-
stry.
Smierć i potom-
stwo Siemowita
Książęcia Mazo-
wieckiego.

Henryk Probo-
szo Płocki i jego
żona.

Siemowit żona
zabita.

Obrzęd Siemo-
witowy.

Seym Polski w
Budzynie.

Trzy sprawy
Korony Polskiej
Zawisza Biskup
pew Krakowa
Kam.

Wolność rozda-
nia wrodo-
w do tole-
w Biskupowski-
konu.

od grzmotu huczliwego putkami nazwano na samej przod wymyślił. Zaprawde
nagle zagube dzielności meztwa i żywota ludzkiego. Drugi po tym Kół śmier-
cia i szelbiety królowej starej matki Ludwikowej / y też śmiercia Siemowita
Książęcia Mazowieckiego / wstawit sie: zaczął Siemowit Janą y Siemowita
dwu synow z pierwszej żony córki Mikolaja Książęcia Opawskiego spłodzo-
nych / dziedzicami odzyskał / tak i Janowi przyległości Warszawskie / a Siemo-
witowi Płockie / spadkiem sie dostały. Druga zaś żona córka Henryka Książ-
cia Sambińskiego / syna y dwie dziewczęce zrodził był: z których jedna Władysławo-
wi Opolskiemu / a druga Kazimierzowi Szczecińskiemu / po onego zaś śmierci
wz owdowiała Henrykowi Brzezińskiemu / Synowi Ludwika w stan małżeński
poślubił: Henryka lepał syna z drugiej żony wrodzonego / na stan duchowny w-
dawczy / Probošzem Płockim y Leczyckim uczynił. Ależi wprowadził Leczyckie-
nie krom gwałtu y wżyzwiedzenia swego / Pełka Garbowi od Arcybiskupa
Gnieźnieńskiego tamczym Probošzem obiały: wpuścić musiał gdyż Hen-
ryk y Małżeńności duchowne dzierżaw jego / zbrojna ręką najeżdżał / y k-
temu Łowicz woyłkiem odczył: nie pierwszy obleżeni odchodził / aż mu Pełka
prawa swego wstąpił. Nad to tegoż Henryka matkę tenże Siemowit / pierwszy w-
miej Kochając sie / potym ię czeladzi zabici rozkazał / poewarza cudzołóstwa zro-
dziony. Czego po tym okrutnie żałował / nie perwego o przeniewierzeniu tej do-
nie mogąc / a ktemu potomstwo z miew spłodzone sobie wyraźnie podobne widząc.
Był pomieniony Siemowit Pan hojny / i nie rzekę rozrzucny: z tadze poddanym
cieżko czynił / gdy częstym poborami / skarbu paże wydatki marnotrawne wypro-
znalego dokładał w wietku silował. Wiele z młodości kosciołom nadawał / ale
do lat przysędz / nie miew onym wynował y pustozył: dlatego gęste kłatwy y za-
porowiedzi odnosił. Rychto po nim zmarł też Dobiesław / nazwiskiem Sowka
Biskup Płocki: po którego śmierci co naprzedz Sądor Kaptula Biskupem o-
brała / bojąc sie Książcia Mazowieckiego / aby oni brata swego przeciwko wolej w-
syfickiego duchowieństwa / gwałtem nie pobawali. Zaczyn potwierdzony był
zaraz od Jana Arcybiskupa: a nie kontentując sie jednym potwierdzeniem / wnet
sobie drugie wypadły do Rzymu u Papieża Urbana zjednat. Ale król Ludwik
po śmierci matki swej / wstawczym y frogim Polaków skwirkiem przerażony /
chcac Polskę Rzeczposp: postanowił: a w sądach iakolwiek porządek uczynił
przetoz Seym dla Polaków / na put postu wielkiego w Budzynie obwoływał.
Rzecz to była nowa / y wiele niepożytkow / także niebezpieczeństwo / Senatorom /
flachcie y wsiytkiej społeczności Polskiej z sobą przynosiła / tunc sie przez tak da-
lece oblegie drogi do postrońnego krolestwa: iednakże przecie wiele z Senato-
row / lecz więcej daleko z inšych stanow / których własna wraża bolala / a nadzie-
ia sądu krolewskiego o dostąpieniu sprawiedliwości tufyla / na on Seym chociaż
daleki / iechało. Wiele tam y roznych sposobow / krolembi w mebytności k-
lewskiej Rzeczposp: rzadzić / y sądy odprawować / wynaydowano. Przyšlo na ko-
niec do tego / że według zdania krolewskiego / acz na to mało ich pozwalało / trzech
osobom rzady / y wsiytkie władze Korony Polskiej oddano: mianowicie Zawiszy
Kurozwackiemu herbu Koźcy / Krakowskiemu Biskupowi / Następnikowi
świeżemu nie dawno zmarłego Floryana: wnet też bratu Zawisze przereczonego
rodzonemu / Dobiesławowi Kastełanowi Krakowskiemu: a nad to Sedziwo-
rowi Szubinińskiemu Książkiemu Woiewodzie / a Krakowskiemu staroście. Sadow
zaśie żadnych nie odprawował tam Ludwik / lecz wsiytkie sprawy do nowo obra-
nych namieśnikow swoich abo Trojwładcow (gdyż iusmierzować ich tak może)
odeśłał. Nad to dał Zawiszy Biskupowi zupełną zwierzchność rozdawania wra-
dow / y dygnitarstw walcących w Koronie Polskiej / wyiawczy Kastełania y
Woiewodztwo Krakowskie. A tak Seymu dokonczywszy / wsiyscy sie roziaćhali:
a ludzkie utrapiem / y w nadziei dostąpienia sprawiedliwości omyleni / w śni-
tku do domow odesli. Trojwładcy lepał wybrańi / gdy po obwołanym wyroku
sądow odprawowania wsiytkie Korony / poczaroszy od Znamy y od wielkiej Pol-
ski / obiezdzić poczełi / nowa wprowadził lecz omylna nadzieie w wymysłach ludz-
kich

fich wzbudził: y przelichywał w zaprawde w miastach wielu kłarg / y spiaro-
ludzi gęsto skupion / ch: a rofakże nie nie sądzili / lecz wsiytkim do Kalisa ziez-
dżac się za sobą kazali / spodziwając sie że tam y Zawisza Biskup / bez którego są-
dżić niechcieli / miał też nadiachac. Abowiem on z nimi nie iachał był obecnie /
lecz Mistrza Jana Tasiychowieckiego Krakowskiego Archibiskupa a swego
Kancelerza / na imiesce swoje posłał. Zaczyn odpowiedź taką odmówił / wsiytek
on gnam wżyzwiedzony / a prawa pilnujący / kłatwami króla y Trojwładzce spro-
móc / roznie sie rozwinął. Tegoż roku w Polsce plondrowano dobra niektore
kościelne. Abowiem Władysław Książce Opolskie nie dopuszczał wyryć dziesięci
ny Płockiemu Biskupowi z gruntow Dobzyńskich: a nad to ięzce z poddanych
tegoż Biskupa po 24. groszy od każdego tanu wyciągał. Wszakże przez Dobie-
śława Biskupa kłatwa strwożony / wnet za pilnym staraniem Jana Arcybiskupa
Gnieźnieńskiego / y Szpiluty Biskupa Włocławskiego / w zamku Sierotyskim z-
nim sie pogodził / y wsiytko wżyzwiedzenie nagroził. W wielkiej Polsce zaśie
Bartosz Chotecki (abo raczej według Długosza Chotecki) też y Rozmurskim na-
zwany / gdy z zamku swego Obalanowa wsiytkie przyległe majątności rozbo-
mczym / sposobem plondrował / natychmiast Domarat Starosta tamczyny krai-
n / wsiytkie flachcie do oręża wzbuzzył / woyna z rozkazania krolewskiego prze-
ciwko niemu podniósł. Tam po spolicie flachcie / nad doby Gnieźnieńskiego y Lu-
bickiego koscioła okrutnie widziwiała: Bartoszu zaś wpołożonemu / pokoy
tym prawem dano / aby zamek y powiat wsiytek królowi puscił / a jinnym zań
to ięzce osmańskie tysięcy odebrał / zmiożył iednakże z tamtąd ze piemadze / krolembi
kupcom francuskim przez sie z towarow rozbitym / powinien był nagradzać. Nie-
długo też po tym Dmciow zamek Arcybiskupa Gnieźnieńskiego Bernard Garbo-
wski wbieżał. Zawiadywał zamtrem onym Pełka brat Bernardow Probošz Ku-
rakowski: ten badac wzwanym na wczes od Piotra Malochi starosty Leczy-
ckiego y Kaniawskiego / gdy z Mikolajem Kastełanem Leczyckim o myślistwo
zwaodził / w onejże zwadzie zabiti ięz. Wszakże ani Kastełan uchodził / wysł
iednakże kług Pelczynych nie mogli. Zabici tedy bracie wyrozumiały Ber-
nard / zamek był tamten napadł / przyrzadzić / bydlą co nawiecy / pozabianego do
zamek naniósł / ludzi ile mogli w towarzystwo sobie zaciągnął / y z onymi zaraz
Karb Arcybiskupa wylupil: A nad to nie pierwszy zamek przywrócił / aż odpuszc-
me wysięptu y skarbu wydatęgo / za wkładaniem sie w te rzeczy Domarata Sta-
rosty Włocławskiego / Piotra Malochi / y niektórych innych Senatorow o-
trzymał. Odebrany zamek / Piotrowi y Mikolajowi braciej swej do dzierżenia / y
rzadzenia Arcybiskup powierzył. Po tym zaśie rok idący 1382. roku Bisku-
powo eo naprzedmieszch y krolewski śmierć / ktemu rofsterki nastąpiło wpanie-
tniły. Naprzod abowiem dnia 12. Sycznia / Zawisza Biskup Krakowski w-
Dobrowodzieńskowarku swym / lub conagia y gwałtorona choroba ściśniony w-
marł / lub też z diabny / po której snadż do Chłopiński dzierżki na brog las (gdyż
dwojako wdał) zpadłszy kłagi polamał. Ktożego ciato / gdy obzadem y powa-
gę żołnierską Dobiesław ocieł / y Arzeław braciego Kastełan Sandomirski do
grobu prowadził: powiadał / że nocy iedney w kosciele Krakowskim gdzie po-
chowany ięz / słysano hełst / y porzanie koni biegających / ktemu głosy czartow
czyni słowy wrzeźszących. Jedźmy, jedźmy, na górnicy. Cudowne to ięz rzec-
tęno sie wielu godnych powieści / y świadectwo wtwierdzona / ięz to zwyciężem
iaktimama w sobie koscioł Samkowy Krakowski / mierzkał po śmierci osob za-
cnych niektórych postrachy okropne czynić / ale też blisko przyšlo śmierć Kro-
low / Biskupow / Pralatow / y Kanonikow przeznaczac. Władzi tedy pomieno-
ny Biskup w kosciele przereczonym Książce mełta / co Manjjonarzami pospoli-
cie zowie: w inšych zaś rzeczach bierzey rozkośom swiectum niż Bogomyśl-
ności holdował: rzadził Krakowski kosciołom lat pultezcia. Na którego
miesie nastąpił Jan Radulski krolewski Medyk a Kancelarz koronny / pomoca y
zyczliwo-

Arzywby Bisku-
pa Płockiego.

Bartosz Chote-
ckiego koscioła
Obalanowa na
król dośkwa-
no.

Dmciow wsiaty
y oddany.

Pełki Probošza
Kurozwackiego
zabici.

Rok 1382.

Zawisza Bisku-
pa śmierć skor-
mowa.

Koscioł Krako-
wskiego mełta
praktyka.

Jan Radulski
medyk Bisku-
pa Krakowa
Kam.

Jan Arcybiskup
półśmierci obywateli.Dobry Arcybiskup
Kupem.Dobry Arcybiskup
Kupem.Dobry Arcybiskup
Kupem.Dobry Arcybiskup
Kupem.Dobry Arcybiskup
Kupem.Dobry Arcybiskup
Kupem.

zyciowość króla Ludwika wparły. Po Zarocy w trzecim miesiącu wstąpił
Mikołaj Burski Biskup Poznański / naprzód Kanclerzem a po padaniu si
ciała tajemnych członków przez dwieście / a potem Kancelarzem / y owozodowia
tością gardła y izejta tak gwałtownie / że tej y mowa był stracił / zderzony / na
ostatek umarł. Czworok świąteczny / swarłowy / y niepokorny. Zatem w
rychle też Jan Arcybiskup Gnieźnieński umarł / mając dowcipu biegłości y z ma
drości barzicy między polskiem / ponieważ prywatnie żył / a młł w Senacie
rosiety: do gmeru porzucił / przeciw duchowieństwu tak stowem / iako y w
czynkiem porzucił / y niedość skrzetny obrońca y mściciel dobru / y przyrod ko
ścielnym: krewnym zaś swoim / aż nazbyt przychylny. Rozewali tedy oni zbior
wysyłek y majątności zmarłego: ktemu dobri kościelne szarpali / y zaledwie Dnie
row następnikowi jego Bożenie Szeligi / wrocili. Ziemowit zaś Kie
je Płockie obwieścił o śmierci Arcybiskupa / zebrałszy meco ludu / wsi Arcy
biskupstwa pustofy / y Łowicz oblegił: którego gdy Legat Kapituły Gnieźnień
skiej Andzrej Biskup Czerzyński / a Sufragan zmarłego Arcybiskupa / o przyczynę
woyny wypytował / odpowiedział mu. Nie praw / dobri Arcybiskupie iako to
od przodków moich nadane / należy trzymać / dokąd Kathedra walcu: wstaje ta
y tego pragnąc nie bade / tylko mehay Łowiczem który Kanonik / a nie moy nie
przyjaciel wielki Dersław Tronczyński Kastellan Gnieźnieński / rzadzi. Taka od
powiedź rozgłoszł Kapituła / wskot do Electy pospiesza. Zaczem obrat Arcy
biskupem Dobrogost Nowodworskiego / Doktora w prawie / Kanonika Gnie
źnieńskiego a Krakowskiego Dziekana / zherbu Talacy: Zategoż prośba Ziemow
it z obleżenia odiahał / Arcybiskupstwa iednak nie mogł na ten czas dostąpić
Dobrogost: gdyż mu w tej mierze przeszkadzał Ludwik król: dowiedziawszy się od
Domarata Starosty / iakoby on miał Kieże Ziemowita podburzać / aby wiec o
Krolestwo po Ludwiku kusił się. A tak gdy Dobrogost przeciw zdaniu Krolew
skiemu do Papieża / wepół z Mikołajem Biskupem namiennym Poznańskim /
do Rzymu iachał / obadwa w Tarwiju od Wenetow z naprawy Ludwikowej
pomani / y zatrzymani domiekać byli: potk Urban sofsy Papież następni Grze
gorzow Bożeney Szeligczyka Rządca Krakowskiego Arcybiskupem nie wroter
dził. Poznańskim zaś Biskupem Jan Arapido syn Bolesława Kieżećcia Opol
skiego a brata Władysława wrogo / w młodziuchnych latach osiał. W obudron
tedy tych prośbach nieprzystojnych / chetliwym Urban Ludwikowi stawiał się:
chcac w odszepienstwie / ktore na ten czas kościół rozrywało / onego sobie znie
wolic / a bo wiec inż zniewolonego zatrzymać / a dobie zaśłuzonemu odrodzićć.
Gdyż Ludwik na prośbey potrzeby tego / posłał był Karola swego synowca z wo
skiem do Włoch / aby on nad Joanną Krolową Neapolitańską / ktora staramie swo
im Klimunta siodmego z Francuskich Kardyńalow zaciagnionego / przeciwko
Urbanowi na Papiestwo forytowała / zemścił się. W tychże czasach Ludwik
król / gdy inż nademglwajacy zmiennagła truchleć napoczał / pragnąc za żywota
iesze corzi swe porządnie obstarować / złożył Seym na Polati we Zwoleniu a bo
Zoleniu / w miesiącu Siemice Spiskiej / na samym schodzie Lipca. Gdzie skoro się
gesty Senator zjechał / zarazem successorem swoim w Krolestwie Polskim mianua
Marek coke staro z Zygmuntem mejem iey Margrabie Brandeburskim / Ka
rola Cesarza y Krola Czechiego synem / z Kiezbietu wnuczką Kazimierza Krola spło
dzonym / y inż na ten czas Kół czternasty pędzycym. Ktoemu wiare y posłusze
stwo tamże zaraz Polacy z Ludwikowego rozkazania po przysięgali. Lecz niewie
dzieć iesli tegoż Zygmunta Węgrom y Polakom za Pana podał / czyli tej tego sa
mym tylko Polakom dla sąsiedztwa z Margrabstwem Brandeburskim przylegic
go / a Wilełma zaś Kieżećcia Leopolda syna / ktoremu był mnieysza dzierota
Jadwige w stan małżeński posłubił / Węgrom / dla takiejże przyczyny y spo
sobności. Do Kieńczyłszy Seymu Solimńskiego / zaraz wyjeżdża Zygmunta do Pola
i z Pany / y z niepodym ludem Węgierkim / dla wsmierzenia rostrykow wnetrza
nych / y też dla osiągnięcia / iesze za żywota oycy zony swej / ośiadłości Krolestwa.
Zacharowy tedy do wielkiej Polki / Kozmin zamek y Miasło / wiec też Nabyfycy y

Kozmin

Kozminiec dzierżawy Bartosza Choteciego / ktory podobno iesze nieprzesłat
był rozbiuac / pod władzą swoje przywrocil. Złed potym potwapiuac się Zy
gmunt w nowe postanowienie z Bartoszem zaśedł / a sam tu Mazowsiu pom
tnął się / chcac Kieże Ziemowita na posłuszeństwo biacego / wsiłnym gwałtem
do poprzysiężenia wiary przyćnagac: poniewaz Jan brat jego inż tej to był dobro
wolnie uczynił. Tedy Zygmunta pustofy dzierżawy Ziemowitowe poczyną. A w
ym Krol Ludwik dnia 13. Września w Tarnawie / gdzie był Seym na Węgry zlo
żył z swiatem się pożegnał: o ktorego śmierci Komety prorokowała. Zaczem Zy
gmunt wperwiony o śmierci tego / pomechawszy na ten czas Ziemowita do Po
mania odiahał / a ciało zaś Ludwikowe do Białogrodu / gdzie mało nie wysficy
Krol Węgiersey leża / w znakomitych pompie prowadzone jest. Krolował Ludwik
w Polakow lat 12. w Węgrom zaś czterdzieści y ieden: a żył pięćdziesiąt y sześć.
Wzrostu był średniego / oczu wypukłych / warg troche odwieśistych / włosów
y brody kędzierzawey / twarz y wosłey / a ramion trofeczke nągąrbionych: oby
czaiow zaś cał dobie pomarkotowanych / je w postromu rzeżwo y gornym wmy
stem woyny wiodł / w domu zaś przyiemności y sprawiedliwości pokoy wpa
wiał: na obiedwie zgoła strome mądrość wielką y pomarkotowanie wmyślu oso
blwe miał: gdyż y sam przez się w nauki się chetnie wprawował / y niektore rze
czy z Astrologiey zwył był przebadywać. Pobożność zaś y wiare tak zachowy
wał / iż niezapomienysza miał to sobie rzecz / Zydy y Hunny falszywych Dogow
chwalce / do wiary prawdzowej przyćnagac. Czeg wprawdzie na Hunnach dokas
zał: na Zydach zaś gdy ani przegrofkami / ani dobrodziejstwem przewieść tego nie
mogli / z iennie wysfickich wywołał. Opospolstwo niemney niż o słachcie pieczo
lował się: przetoż wbiór mekiedy odnuemiac / wsi y Miasła przeiejdzał / nadsu
chyciac coby o myniach / poborcach / sedziach / wrzednikach tego / a nawet
y o samym metaiemnie pospolstwo przesepcywało: y w wielu rzeczach / z takich
wiec podchwyconych moro siebie poprawiał / a wrzedniki strofował. Ten Krol
Węgrom nieposłusne Bulgary / Bosnency / Serby / Krawaty / y Maltany /
do posłuszeństwa przyćnagł: Włochy z Bogdanem Woiwodą ich pod opie
kę swoje wziął: Dalmacya Wenetom oddał: we Włoszech woyny mekroce
toczył. Zaczem tak gestymi rozerwany trudnościami / nie mogł
według potrzeby Koronie Polskiej dogadzać.

Zygmunta Wł
wie pafosy.
Krol Ludwik
marł.Wydanie y
obpęćć
Kozmin.Ludwik coby
nim mowiono /
podburzał.Spirany y
bieli
ności tego.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XIII.

Rozerwanie Krolestwa.

O rozgłoszeniu śmierci Ludwika króla / zaraz w
gowie wysfickie Starostwa od niego / iakom powieidiał / po
wielkiej części w Ruś otrzymane / to jest / Arzemiemec / Olesko /
Zorodło / Łopąty / y Smatyn / zamek z powiaty swemu / Lu
bartowi Kieżećcia Luckiemu / wstawy od niego gwałtowna
sume złotych y srebra / poddali. Obawiam się iednak aby Smatyn
nie miasło Ratna a bo Khatyna / w Długosia omylne napisano. Gdyż Smat

Węgry siacost
wie / Kie
dzierżawy
Kie
poddali.
Włochy pod
Kie
wypędził.

pp

ryn opo

Zbiór zapisków

Zygmunt od Po-
laków zemu w
zgadzony.Zbiór pod Ká-
domskiem zilo-
ny obywateli
Krola.Zbiór Wiślicki.
Zygmunt przy-
był do zjazdu.
Krolowej Hel-
żbiety postawie.Pracy Polaków
do Zygmunta.Zygmunt do
Krolowej pu-
ścił niechęć.

tych opodal jest od tych tam powiatów y Litwy: Ratno zaś między pomimo-
nem zamkami usiadło y długie sprzeczania o nie tak y o inie dzierżawę między
Litwą a Polakami trwały: czego ślad na swoim miejscu dozna. Wszakże nie-
wstał Karania ona zdrada przemierzonych Węgrów: abowiem Helżbieta Krol-
owa Węgierska / żona zmarłego Ludwika / wespół z częścią odśladziła / maie-
tności pobierała y częścią pościła / a częścią w inrodliwych katusiach wzię-
łażala. Ale w Polsce / gdy już Zygmunt Margrabia za Krola był przyięty / nie
z wielkiej przyczyneczki wielką chęć ludzkich wyległa się odmiana. Prosił go
pilnie Senatorowie z gęstą gwardyą słachy / aby Domarata z Starostwem
Wielkopolskiego złożył: czego gdy on wpozmiebron / wysłstek on gmin do niego
się skupiony do domów się nagle rozwinął. Zaczyn Zygmunt wyiachawszy z
Poznań do Gniezna przybył: tam od Bojenty nowotnego Arcybiskupa wze-
wie przyięty / zaduszy obzedeł Ludwikowi Krolowi zmarłemu znamięcie od-
prawił. Stamtąd zaś do Kuitaw nawrócił: gdzie powtórę od postów Wielko-
polskich o zrzuceniu z urzędu Domarata przynaglony / surowie im y groźno od-
powiadał. Czym tak od siebie serca Polaków odtrącił / że wnet ziaćhawszy się
spólnie do Miłostawy / posły do matych Polaków wyprawiając: wywołując ich /
aby oni ziaćhawszy się z nim iednostajnie pod Kądomsk / o postanowieniu Rze-
czyposp. y o Elekcyi nowego Krola spólnie radzić pomogli. Posłuchano w tej
miejscu. Wybrani w tym z Senatorów y z słachy Małopolskiej postawie / na
miejscu umowione / dnia 25. Listopada / spólnie z Wielkopolską zjedli się: i
gdzie wielu zdania na to zmerzały / aby Jadwiga młodszą dżiać Ludwika /
za Ziemowitą Kiazę Warszawskich Mazurów wydać / onem y Krolow-
oddali. Bromli Zygmuntowej strony Bojenta Arcybiskupa y Domarata /
sta Wielkopolski. Zaczyn rady do posławców y zamawiania przysy. Wia tam
iednak stano / aby na postanowienie z Ludwikiem wczymone / y na przysię-
swoie pamiętać / a potolemu Ludwikowemu Krolowi mezagracac: wpa-
tatego potomka z narodu Ludwikowego Kroliem wczynie / Krolby w Polsce
becnie mieszkał / a sprawy koronne sam przez się sprawował. Acorem zaprawo-
de słowem / acz pod pokrywą / iednakże Zygmunta z Krolow pozbawiano / po-
miewaj on y Węgram razem panować pragnął. Odprawowano potym drugi
zjazd Małopolski / dnia 6. Grudnia / w Wiślicy: gdzie też byli razem postawie
Wielkopolską ziaćhali. Stawili się tam y Zygmunt Margrabia z Bojenta
Arcybiskupem / y Domaratem Starostą / mehcąc zasypiac sprawy swej. Przy-
chali nad to y Postawie Węgiercy od Helżbiety Krolowej zesłani / Stephan A-
gierki y Jan Chenadeyski / Biskupi. Ktoży wolne sobie wcho siednawszy / wprze-
miedzić kuz Polakom / że Ludwikowi zmarłemu wiały strony czeł tego poprzy-
siejoney aż dotad dotrzymują: Ktoż aby do końca statecznie zachowali pilnie v-
pominając: prośba zacy aby się mekwapiali / y nikogo zgola Kroliem nie obierali:
ażby pierwej Krolowa dostatecznie iako matka namyslic się o corćach swych mo-
gła / Ktożby z nich Węgram / a Ktoż Polakom za Krola podać miała: Ochotnie y
śniaczo przedmowy takie przestuchywali Polacy: widząc że y z wradzemi zjazdu
Kądomskiego y też z wola wysłstek stasowała się: y przetoż według oney we wysł-
tum zjazd postąpi. W chwalił przycym drugi Seym w Sieradzu / na dzień 26.
Lutego w Roku przysięgł y tam odpowiedzi pewney od Helżbiety Krolowej cze-
ścić wradzili / mehbając na prośby Zygmunta o nie odwołanie wywołające. Nadra-
ził on abowiem sobie był serca Polaków / częścią / że Domarata z Starostwem zrzucić
mehciał / a częścią iż gdy miał iść / Polaków puszczając mekazał: wiec też / że dy-
chorowienstwo mekanie w Polsce pożyteczne / odzucawszy prośby Senatorów / Cze-
chorwi iednemu dąrował. Dla tego też me prośba me sprawowy / z pod Wiślice
odiachal: y zaraz do Krolowa prosto się był zapuścił. Lec go tam idobiesławo
Kurozwenccki Kąstellan Krolowski wpuszcic mekazał: bojąc się żeby Małta
abo fortelem / abo też przywoławszy z Węgier posłków / mocą me opąnował / Krol
by potym obietnicą y dąrowizną Senatorów y słachy nie nagabywał / a sobie
mezmierował ich. Takci od Polaków Zygmunt / me ochotnie przyięty / nazad do

Węgier

Węgry Krolom
Węgierskim.Zygmuntowi a-
ni wstąpił ch-
tów.Węgry Krola
WęgierskiegoKrola na Krol-
ow ziaćhali
Węgrowsi.
Zygmunt z Wa-
gier wstąpił.
Krol Krol Węg-
polski y Wa-
gierki ziaćhali.Serwis Dan
Krolowski.Śmierć Krola-
wcy Helżbiety.
Węgry pod Krol-
ow chowana.
Zygmunt o Wa-
growsi Krol-
owce pogol.Ziemowit Kiazę
Mazowiecki o
Krolow Krol-
ow.Bartosz Chote-
ckiego wstąpił.
Krolowski do-
był.Domarata
mianowicie.

Węgier odiaćhali: do statków iednak wstępnich z nakladu pospolitego doład grá-
nie Polskich niemungal / dodawano mu. Przyiachawszy zacy do Węgier / obaczy
Marya poslubną swoie me Krolow / ale już Krolom od Węgrów obiana / y wko-
ronowana. Ale go y tam wietże iedne Kropoty obiały / oddaliwszy od niego chęć
y miłość swiętę jego: Ktoż lub to sama z corćą swą chcąc wedlug zdania swego
Krolow / lub też iaka infia przyczynę miała / była mu niechętliwa. Taj potym me-
chęć onego spólnie z oblubienicą w niebezpieczeństwo ostateczne wprawiła / a s-
wielkie zaś samey przyczynę zguńienia przyniosła. Abowiem gdy białegłowy obie-
dnie wedlug zdania Mikolaja Gary Woiewody / Krolstwo sprawowały / a one-
tylo same / wiec y przyiacioly / infich osób zamedbywając / w godnościach wy-
nosily / Ktemu o przywołaniu z Francuz infie Krola tajemną radą przemysławiały /
wnet rzecz meprzystoyną wieci Senatorowie / Krola Krola Neapolitańskiego / a s-
nowca Ludwika zmarłego / ze Włoch na państwo wywoływaia. O Krolow przy-
iędzie postysławiały Marya / co pędzły z Zygmuntom do ślubu pokwapiła: ied-
nakże przecie Zygmunt z Węgier do Czech wyiachal / obawiając się zbrać y si-
del Węgierskich / iako o tym Bonfinus pisze. Krol zaś częścią fortelami / a cze-
ścią iawnym gwałtem y siłą Krolstwa dostawiały / rychło potym za sprawę sta-
rey Krolowej o zabito śmierć przysiędł. Ktoż zbrodnia wyrzodziwszy / bezpieczne
we wysłstek do infich Krolow Krolstwa Węgierskiego / y tu Krolow iachali.
Tam Jan Horwat rzadca Krolow / co oni Banem nazywają / pragnąc zemścić
się Krolow Krolow / Krolom on był chętnym / na Krolow wderzy: gdzie zabi-
wszy Woiewodę / y Błazę Gorkasę Krolowego zaboyce / Ktemu infy lud roz-
gromiwszy / Krolow Helżbieta w rzece wtopić kazał / a Marya donieś pod stra-
ż chował: Ktoż naostatę Zygmuntowi do Budzyna przyiachalemu / y woyna
przećwito sobie gotowemu / odesłał. Tak te rzeczy tegoż roku kiedy Jągielo Po-
lakom a Zygmunt Węgram Krolow poczał / przypady. Tom ia o sprawach
Węgierskich pod tym y posledniemych czasach dziających się / iednym pociągim /
dla tego / troficzek sercy pisał / aby tym rzetelniej historya naszą plynęła. Do Krol-
rey ius woracam się. Podano było meatę nadziei o dochodzeniu Krolstwa Pol-
skiego Ziemowitowi Kiazęciu Mazowieckiemu: przydał mu do tego oruchy Bar-
tosz Kotecki / zbrodnarz śmiący y wrogołowy: gdy przyiachawszy do niego / y
człwość mu y racuneł swoy zaośiarował. Zdato siem tedy / że śladniey moze te-
go dopięć Ziemowit / kiedy widy zamki abo miasta iakie w Polsce pod władzą
swoie pobierze: a tak na to samo Bartosz wysłstek od niego wyprawiony / za-
mek Kalski wbiec w nocy pokusał. W ius był ieden z iego żołnierzy branie zam-
kow / iednem przemierciał / a w skatubina wywierciając pilie zapuściwszy / dżu-
re / Ktoż mogli chłop wleść / przetart był / gdy oto z podla piekars ieden smier y
zgiel postysławiały / straż zamkow obudza: dopiro obudzona / łamienimi / y iako
mogąc porwanym orzelem / meprziacioly do zamku cishoce się / iednych z gozy
przywala / a drugich w rzeć z błistą odgramia. Skąd Bartosz wyparty / zamek
swoy Rozminiec / mebarzo dawno od Zygmunta Margrabie wzięty / odebrał.
do tego Chotez warunkiem osadził / a przeprawiały się przez rzekę Prośna / do
Rozmina rzucił się. Wszakże stamtąd od ludzi Domarata Starosty odgromio-
ny / Parisko zamek Michala Tomajskiego / obleżeniem przez ośm dni trapił / y prze-
cie to na dzierżawę tamednym przewiodł / że on odstapiały Domarata na Krol-
ne onego przysłał. Co dzień tedy bądziej rojły zaciągi Bartosowe z menawieci
Domarata / Ktoż on (słusnym zarobkiem / czyli też z zbrodnicą ludzką nie-
wtem) tak wielce ziednal był sobie w ludzi / że też pospolitym w podobanem / wstę-
stka prawie słachta słuchac go w niczym me chęcia. Owszem gdy się ten na zię-
dnie Wiślickim / wedlug uznania Wielkopolską / wprawił iednoć pragnął / od-
powiedziano na to. Inaczej się wprawił iednoć me moze / potym wrzadu nie zlo-
żył. Po wielkiej tedy częci dopomogło mu do zbrodni oney rozstawione wda-
wanie / iakoby on w Sasiech / w Czechach / y w Kasiubach żołnierza miał za-
ciągnąć / chcąc tym potężniej Krolowostwo przećwonić / y infymi wistami pokarać. Za-
mych wleżeniem / wianami z dobie wysłpieniem / y infymi wistami pokarać. Za-

P p 2

czym

Władysław Książę
Opolski i
Krośno
mierze.

Jan Tęczyński
Książę
Polski
w rabinie.

stlich prawie zdania na Siemowita Książę Mazowiecki zmierny / wsiłując aby
zań Jadwiga córke Ludwikową wydał / zaraz mu y Krolestwo oddali. Władysław
bieżal też był do zjazdu onego y Władysław Książę Opolski / a swągier Siemowit
toru rodzony: mając też miało swoje o dostąpieniu Krolestwa otucha / iako ten
ktory bliskością króla Kazimierza dosiogał. Ten tedy Siemowitowej stronie
wsilnie się przeciwował / y aż go o mały włos nie pominął / ieno że wzdry temu Se-
natorzka dostojna zwierzchność zabiegła. Miał po sobie Siemowit y Bożenta
Arcybiskupa: na którego pyranie / iestliby Krolew chcieli mieć Siemowit / wsi-
stek zjazd iednostajnie krzyżowcy pozwałal. A wsiłkze przedmowa iedney tyl-
ko znaczney osoby / wsiłklich wola iednostajna przeliterowała. Ta osoba był
Jan Tęczyński Woynicki Kastełlan / syn Andrzeja Krawcowy Woiewody:
ktory śnadź tym Kastełlanem stow / miał wczynie przedmowa. Niedale ia wpraw-
dzie Pánowie żadney nagány, tak społecznemu zezwoleniu iako y rozsądkom was wsi-
łkich, ani też y od Siemowita serca nie oddalitem: iednakże wy upatrujcie, aby zmá-
ża nieślan y iakiey zacne Polakom imie teraz nádpłuskane, potym nieblakowało. Ia
choćby to nam doskonałe tá spráwa służyła, y wolne wsiłklich zdania o nie się inż o-
párty, przedtę iednak dłuższym czasem y uwaga, rozmyślać się ná tak wálne spráwa
rádźlibym: ponieważ

Wsiłkła rzecz słowoplwa znacznie ludziom sędzi /

A zá rada porwoczo w tej tropy jał chodzi.

Tęczyński gdyśmy wiarę nássa dzieńce króla zmártęgo Ludwika przysięga obo-
wiazali, uważajcie się proszę iako napilniey, iestliż ychibynsy oney, słusność mieć iako
do obrania sobie Pána iusiego możemy. Záprawda ia nigdy do złomania przysięgi
nie bade nam pomodena. Tiesli tu kto w tak zagęszonym orsaku, któryby ten zakon
przysięgi, názwiatobliny wazet społecznośc człowięczy, lekce považał, mnie pro-
szę z takim bezwiernikiem wolno niech będzie nieprześlawać. Nie tak ia ábowiem
iestem zápráwniony, ábym ábo ludzie ná mey wierze y cnoście polegające ofukiwac, ábo
wiece Bogá tájemnych myśli dozorce, ktoregom do przysięgi sámochcac y wiedzac zá-
pomocniká y świádká wezwac, krzywoprzysięstwem záradzac miał. Których zamy-
słow, ábo ráczey słacisłwa, aby też y was Pánowie, y wsiłkkiego narodu nássęgo, Bog
záwse wchować raczył, uprzeymie proszę. Coż tedy czynić będzie przegze kto: Wiece
to iuz w królá ogołoceni, wzajemnymi morderstwá y zewnetrznym rosyrykiem záginac
mamy? Bog niech taká oddali od nas plaga. Ale coż wzdry poczeć? Wiece powiem iako
rozumiem. Zwlec ieszcze te namowystony Elektiey Páná nowego rádźlibym. Ale sa tu
ieszcze y dotąd postowie krolowey slárey, ktorzy iakieby nam rozkazanie ábo ráczey próby
przyniesli, wsiłk wiecie? Tym tedy tak odpowiedzieć mniemałbym. Ze wy, coście ráż
krolowi Ludwikowi poprzyięgli, gwałcić tego niechcecie: onsem badac wyietem z
przysięgi Zygmuntowi Márgrábi uczynionej, chetnie namódsey corce Ludwikó-
wey ládwidze wiáry swej dotrzymac chcecie. A iż koraná Polska tak dawno po krolu on-
dowiála, w gwałtownym niebezpieczeństwie snuie się, tedy potrzeba nam nieprześla-
wac wsiłnie prosić slárey krolowey, aby do was corce swoje ládwidze, záraz á záraz
przysłała: ktoraby obrzodek známienitey koronácyey otrzymatá, méżá nie tylko sobie
ale też y nam upodobanego, poistá, y z nim wespat Krolestwo spráwowatá. W czym
iestliż ona ná blisko przysięgi swiátki żądaniu y prosić nássę niezgodzi, tedy wprzó-
d oświádczeni, że nie z nássę przyczyny poprzyiężone Ludwikowi wsiłny tamac się
musia, dopiero lub to Siemowitá, lub też kogo iusiego, zá królá sobie weźmiemy. Abo-
witem ná zdanie krolowey do tad się ociągáacy, że nie rzekę z nas przesydzáacy, nie-
słusna będzie tak dlużo czekac, poki áż z gruntu wsiłcy niezáginie. Wsiłktem
zdanie śmáłowatá Janowe: przetoż dekret Seymowy ná nim postanowiono:
prydatac też to / aby Jadwiga przysłaławsy / iesliż Krolowacze chce / przyszełta
podług zdania rády koronney za mąż isć: w Polsce z meżem społecznie mieskać /
á ná to wálnym stáranie y chaciá przemágać iakoby Wieloniskie y Dobryńskie
dzierżawy / y też wsiłkcie á wsiłkcie w Rusi Polskie wiatki moglá odebrać. A tak
z tym odprawowsy posły do Węgier odestali / y też samy rozsiácali się. Zá násta-
piem, potym Zielonych swiatel / gęste zastepy Potentatow także y fláchy

do Sęcza

do Sęcza / spodziwając się że Jadwiga Krolew iuz obrana tamtedy iachac ma-
la / dla wyrządzenia powazney wczynności / drogey zárachali. Ale ona na czas
wchwalony nie stawia się była. Jednakże z listami matki iey / ielzbiety przysła-
chawsy Woiewoda Kaliski przyczynę omieszkana przelożył: wymawiając to / iż
ona zdufc pragnac chce Polakow dogodzić / ai się do Károwá przysłała: skąd
daley postapic memoże dźdzami á gwałtowna powodziá obietanednakże ná tym
test / raczy sobie niebezpieczeństwo odważyć / a mżli ich uprzeymości przeciwko
sobie nadawac: prosiac przeym / ielzbi to im niewczynności iakiey nie mośto / aby
oni samy do Károwá przysłaławsy / porządnie z nią sama y dostatecznie / y wsi-
me / y obecnie się o wsiłktem náradzili. Spráwa to było poselstwo Woiewody:
przetój wrocawsy do domow iusie wsiłkto zgromadzienie / záraz co z przedmowa-
nych Senatorow do Károwá / mianowicie ciáda: Dobiesław Kurozwęcki Ká-
stellan / y Spytek Mielstynski Woiewoda / Dygmitarze Krawowsy: do tego Jan
Tarnowski / Sedomierzki / Wincenty Beniski Poznański / a Sedziwoy Szu-
bicki Kaliski / wsiłkto Woiewodowie: wiece też y Domarat Kastełlan Poznań-
ski / a Generalny Wielkopolski Starosta. Tam iuz w iusie wstáwy z Krolowá zá-
chodzą: to iest / aby Jadwigá nie nie odwołocnie ná dzień Márciná świętego
pámiatke obchadzacy / 11. Listopada do Polski stáwila się / y według upodobá-
nia powaznego Senatu koronney / stan Márczeński przysłał. Co iesliż ona bez
potomnie wmarla / aby siostra iey Márya y z potomnością swoia Krolestwo Pol-
skie obiera: á takie prawo aby też y Jadwidze do obiera Krolestwa Węgierstie-
go / po śmierci Máryey wzajem służyło. A tak wiecey pokoy między Węgry á
Polakami obślalowany stanal. A w tym K. Siemowit / záwzawysy wielka otucha
tak z głosow Seymu Siradzkiego / iako y z wólcu Senatorow nepotaconey chci-
y życiowosci przeciwko sobie / wnet dostapic ná Krolestwo / y záraz w stan mat-
ki iey Jadwigi nádziera rozdety / z piacia set stoych ludzi iednych / ttemu z Arcyb-
iskupem y Bartosiem Kozmuskim do Károwá puścił się: tym wymysli / aby
Jadwigę z Węgier przyszełataca / iesliż iey niemogł w stan Márczeński dopro-
sić iemaczej / gwałtownie porwał. Lecz ona tego z tak znacznemu osobami zá-
wzeta droga / nie mogla się wiadomości Mieszan Krawowskich wchonic. Prze-
toż do Márcza wpuszczoney me iest / za obawieniem się Krawowian / aby go gwał-
tem opánowywac niechciał: á tak onemu do Proboszeza Kleparskiego dworu /
ktory badac iesze Proboszezem támeznym Bożenta Arcybiskup / zbudował był /
zarachac na ten czas przysła: iednakże tam według popasat. Abowiem goy
podeyżranym się bydy z Krawowian zrozumiał / boiac się z Márcza wycieczka
kiey ná się / záraz drugiego dnia / do Kórczyná co Wówym mástem zowia / odesta-
chal. Gdzie dm 15. na przysiad Jadwigi / y ná wyrozumienie postanowienia zá-
zdu Károwskiego czerawsy / do wielkiej Polski iak náprzedcy pospiera / chcąc
sobie barzney przychylności wielkich á mż malych Polakow zádzierzec / y iesze iey
wiecey przyczynic. A badac okrutnie ná Spytká Mielstynskiego / ze to spráwie
tego był przeciwnym / záwzawony / Kórcz másteczko tego zapalił. Odawano też
dyze przysiad Jadwigi / dla samego tylko wchonięcia sídel Siemowitowych tak
się dlużo odwołaczal. Ale on widzac że mu fortele nie pláca / do woyny otworzyszej
rzucił się: záczym Woiewode Plockiego Abraáma / á z nim Krzesława syna
Kruswickiego Kastełlana Dobiesława / z porządny woyskiem postawysy / má-
lo me wsiłkcie másta Krawskie pod rólády swoie podbua: ofobluwie zá i-
czlwa pomoca Pietrasa Málochá támeznego Starosy á Kastełlana Brzy-
skiego / y Starosy Kruswickiego / ktorego w nazwisku nie wyetkałá pisma.
A choćby pomienon osoby / dla otworzyszej przychylności Siemowitowi obo-
wzanej / z przedow ielzbieta porzucawsy / ná ich miecey Sábora Móścickie-
go podala: pozno iednak ten / y dopro kiedy iuz zamki temu oddane woysko Sie-
mowitowe obieglo było / z Węgier wrocil się: á toli wzdry od Mieszan Brzy-
skich / okrutniejsza Siemowitowego lekáacych się / ochotnie był przyszeł: wsiłk-
ze od Mazurów obleżony / rychlo potym / y z tamtąd wyrzedzac musiał. A zá tym
Mazurowie wzawysy przez poddanie Másteczko / wólcu mieszan do wiece náw-

tracali

Senat Polski do
Károwá wsił-
czy.

Przysięga iusie
Sęczy wsiłktem

Siemowit Kórcz
do Károwá ni-
wpuszczoney.

Kórcz toż co y
Wówe másto.

Spytek Miel-
stynski.

Siemowit pod-
bił Krawskie pod
władzą swoia.

Leczyca poddala
le się Siemowitowi.
Szymon w Sieradzu.

Siemowit król
polski na
intencję.
Książę oblażony
od Siemowita.
Konrad książę
Oleśnicki.
Książę wielki
polski.
Jeden miasteczko.

Gamblice wysła
płono.
Kamień miasteczko
złoto.

Kwiecień w
lupione.

Spisane bliżej
dopasując na
Arcybiskupa
Kłopotow.

Jeden wyśko
no na Arcybiskupa
pie.

Pomieszczenie
współzawodni
wano.

Poniec zamek
od Sieradza
spalony / a od Po
laka pobudzi
wano.

tręcał / y z majątkości złupili: wiec też y Leczyca za tego Pietrasia starosty / prze
mylem / w moc Siemowitowi przychodzi. Tedy Siemowit Książę z Leczyca
przyprowadzony / zawiązał y potęgą zaraż y ferce / otworzył się iuż królestwo przy
własza obie: a przyprowadził y wszystkie Polskie Seymy pod Sieradzem na dzień
15 Czerwca / mieczem y ogniem / Ktożby mu posłusznym był mechcieli / przegra
ża. Władzę białą w tym / Mikolaj Włocławski / a Sabor Płocki / Biskupi / y też
Bojenta Arcybiskup z mełką Gwardya Wielkopolską. Tam Arcybiskup za
ziednoczeniem przystąpił do flachy tamecznej Seymu / królem Siemowita
ogłosił / y zaraż koronować chce / ieno że wżdy mełkowie poważne osoby nie radzą.
Po rozprawie Seymowej / prosto Siemowit do Książki wojska zawiadzi / a zamek
tameczny y z miastem oblega. Tam z nim Konrad Książę Oleśnicki / trzy sta ko
piunik na pomoc wiodąc spłynął / a wżgledem nagrody zaciągu onego / miast
ko Odolanów z pozwoleniem Bartosza wzmógł sobie. Alec też w tych cza
siech y sami Wielkopolscy wznowionem rostrykami powtórnie tłukli się. Abo
wien Kozłowski / y Kamień / Książę / a z nimi Wierzbica Smogolecki ze
brawszy nieco ludzi / Zmiana Arcybiskupa / Książę / przyrodzeniem mieysca
obronnego / dobyć siłowali: iednakże Nieszczęsny do kilku dni przymierza / a
by się Arcybiskupa Pana swego naradzić mogli / prosił y pokoiu / pozwolili. A
tym czasem miasteczko Gebice / dzierżawne na ten czas Siemowitowi złupili: Be
dzymierz zaś Książę / też z ichże strony ieden / Kamienie zamek y Książę
majątkości Arcybiskupa przez wolne poddanie obiegł: twierdząc za rzecz pewną /
że Arcybiskupa królowa cześć odszodzi / y z ziemie wywołac kazają. Zaczem Arcy
biskup odliczył y czterdzieści y pięć grzywien groszów Czeskich / nad to dziesięciu
ny Półtuckie baronów / Zmien okupit: którym okupem powabieni / Abiam Wo
iewoda Płocki / y Sławek chorąży Mazowiecki / Ktoż Książę z ludem warun
kowym bronili / Kwiecień tegoż Arcybiskupa miasteczko z okolicznymi wsiami /
winnęcz poplondrowali. A sprawiedliwiec się podobno także turmie na Arcyb
skupa zwały: gdy on y Arcybiskupstwo tamco pod infa osobą porządnie od Ka
pienuli obrotu / fortelnie porwał był / y temu na społeczne wzmowy / y zgodliwe po
stawienia Seymowe nie pamiętając / prywatney rady na Siemowitowe stronę
przystąpił. Wszakże nie tym tylko te przypłacał: gdyż Domarat Książę Poznań
ski / Ktożby inż było na ten czas z Wielkopolski starostwa złożono / a natego miey
sce Peregryna Węgierskiego / synowca Gloryana Biskupa Krakowskiego poda
no / wróciwszy się z Węgier z oycem żony swej Woyciechem Woiwoda Książ
wskim / a z Grzymalą y Wierzbicą krewnymi swoimi / prosto do Zmiana do Arcy
biskupa przyjeżdżając tamże skutcznym fortelem do tego go przywodzi: że on Grzym
le y Wierzbicie do czasu Zmiana wstąpił / dowierżając Domaratowi wymyślają
cemu: że go Królowa / Książka spólnie z Zygmuntem zięciem swoim / za nieprzyja
ciela koronnego sadownie potępił: y iakoby inż do Papieża posłać miał / aby
go on iako przemiernika / przysięgi swej trzywołomce / y pospolitego pokoiu
gwałtownika z dostojności Arcybiskupiey złożył. Jednakże wymógł to sobie
Bojenta Arcybiskup / aby się z takim nieprzyjacielsko nie obchodzili / y żadnych
potym wydatków spuszczać majątkości / na liczbie nie kładli. Tychże czasów
Książę Głogowski / Henryk y brat jego / rozumiejąc że rozewrą królestwo / K
temu wrzawa że wnetrżney wojny Wielkopolskiej / pogoda im wczesną do obe
brania Wschowa wczynie miała / ożenie pomienionego miasteczka mocą wziąć
połuska: lecz od nieszczęsny fromotnie odgromieni / powiat wyszedł tameczny
plundrownicy popustofyli. Tych tedy chcąc Peregryn starosta Wielkopolski
trocić / y zaraż za jednym zawodem Książkowi na odsiecz przybył / spłacał wojsko
postanowił był. Ale iż się ich nie wiele zaciągało / a imiona swe na piśmie po
dawał / przetoż nie dobrego nie sprawił / y tylko majątkości Biskupa Poznań
skiego / y Opactwa Lubuskiego splundrował. Przytym też Tomisław Włocławski
z bratem jego / i z Konradem Książcem Oleśnickim Poniec poddali byli / po
chwył y do więzienia wtrocili. Potym iachawszy do Ponieca / zamek tameczny
od Sieradza ludźmi warunkowych przyjazdu tego nieczekających spalony / pobu

dował

dował / nie krom wciśnienia y niewolei wielkiej poddanych kościołowi Poznań
skiemu obowiązanych / a toż Książę y Polska mieszkańcy. Drugi potym wo
jska popis pod Włocławsk Biskupa Poznańskiego wsi / odprawować wmyślił: na
który wprawdzie niemato flachy niechalo się było. Jeno że go Bartos Kozmin
ski rozewrzał / gdy na ludzie siechale niepodstępowanie napadł / ożenie na nich
derzył / z kim odebrał / a mełkowie w więzienie powiodł. Co gdy się do małych
Płock / Ktożby zupełnego na ten czas pokoiu zazywał / y do Węgier domosło:
malo Polacy wprawdzie wicherowatego szczęścia braciey swey licowali: y złoży
wszy na dzień 25. Lipca prawi na święto Jakuba Apostoła główny Seym w
Krakowie: wprosił y przytym Książę Siemowita / y Bojenty Arcybiskupa /
aby do nich przybyli / wnet o zgodzie y pokoiu wszystkich korony / między nimi pila
nie umawiała się: y zaledwie ich do dwu miasteczek rozemnię. Aleci przed
Bartosiem Książką obleżeniem trapić nie przestął: y wielkimi skądami okoliczne
wsi y miasteczka / mechcąc dlać na przymierze / wyniszczał / po iaz sam Siemowit
przystąpił do wstąpić mu stanąć y spokojnym być rozkazał. Wic y w Ku
jarach / przedmcy y postowie Siemowitowi / dobra przeciwnił tego też nie in
czey burzyli. Królowa zaś Książka / Zygmunta Margrabie Książka swego / y Dy
miera Serygońskiego Arcybiskupa / przysła ze dwunastu tysięcy ludzi zbrojnych /
Ktożby Siemowita / y buntowniki jego wstronił / a wielką Polskę w spokoju.
Przebył tedy Zygmunta gory Bieszczady / stanowisko sobie w Sacza obrat.
Gdyż gdy Senatorowie Krakowscy y Sandomierscy / lub to z chęci swej / lub
wezwan do mego sieziachali / społecznie radzić poczną / iestli słuszną rzecz wo
ne na Siemowita podnieść: gdyż tego iedni dla zgwalcenia rozumu bronili
/ drudzy zaś przeciwne / zgwalcenie bydz inż od niego / wsiłnie przekładali: Ja
kosz przemogła stroną posłednię. Przetoż y omz Węgrami przeciw pospolitego
pokoiu gwałtownikowi woynie podnoszą. Przez Radomską tedy krajem / icho
do Mazowsza Polacy równo y z Węgrami pod sprawą Zygmunta przypa
dli: gdyż gdy Siemowit bierze mgdy dać mieszać / dzierżawę jego wszystkie pła
radnie ogniem y mieczem popustofyli. Majętkości iednak brata jego Jana / me
nie karpali / dla tego iż on spokojnie się zachował / ani postanowienia o króle
stwo z Ludwikiem iawnie wczynionego / nie gwałcił. W tychże czasach Staro
sta Wielkopolski / wnosząc przybliżonego swej strony wojska wwieziony / zebra
wszy nieco ludzi z Wincentem Woiwoda Poznańskim / z Derławem Ostror
giem Grocholskim / y Sędziwojem Swidwem Książką / Książkami /
Ktemu z Arnoldem Waidowskim / y z infa mełkora flachy / pod Zmianem taboru rzu
cił / wieńcząc / że Arcybiskup z Siemowitem przestawał. Wszakże royparci od mia
sta / nad chłopy y nad przedmieszczańy stojeli: a zagrabwszy zdobycz do Gniezna
posłi / mieszkanie Arcybiskupie y insey Książki złupili: Książki powiat / i go do
moratowa stroną bronili popustofyli. Wzajem zaś ludzie Domaratowi / gdy
z pod Leczyca plon zabierali / wnet za mieszczany / dla odbicia sobie zdobyczy z mia
sta wysłanemi / gonąc miasteczko białe / y zapalają. Drogoszą Książką
Starosta Sieradzki / zamek Wolborz Biskupa Włocławskiego / za wiadomości
Henryka Książki Włocławskiego / Ktoż na ten czas po śmierci Zbiluty Bisku
pa tamecznej zawiadywał pomienionym zamkiem / gwałtem wnet / Ktemu mie
szczany / y pograniczne chłopy spustofyli: spodziewając się że plondrowaniem tak
gwałtownym porużona Kapituła Włocławska / Mikolaja brata ię Biskupem
obeć miała. Lecz się omylił w nadziei Troianowej / abowiem Proboszczowi Po
znańskiemu a Książkowi Włocławskiemu / Biskupstwo pomienione Kapitu
la oddała. Aleci Urban 6. Papież / nie przywsił onę Książkę Jana Aropidia
Książkę Opolskiego syna / z Biskupstwa Poznańskiego przemogł / na Włocław
skim posadził. Ale Zygmunta Margrabia / przeplondrowawszy Mazowsze / na
Książkę wojsko zwiódł / y przez iedenaste dni Brzyscie obleżeniem trapił. W co
poty wlożył się Władysław Książka Opolski / wnet między nim a Siemowitem
na kęć miesiąc aż do Wielkiej nocy rozemnię. Od Ktożby potym Domarat /
gdy chcąc się Zygmunta przyśluzić / z przemiernym ludem Sajow / y Pomo

Tenże też Obo
lanowski y
Chocelowski / a
Chocelowski 30
wie się.

Szymon w Sierad
wie.

Książę.
Książki mie
spokojny.

Wypisł W
grew do Polki.

Pastoranie w
Mazowsza.

Dom Książki
Książki w Gnieźnie
wylupiono.
Książki Książki
Książki Książki.

Wolborz wsiaty

Jan Aropidia
Biskupem Włoc
ławskim.
Zygmunta Książ
wy pisał.
Książki Książki
Książki Książki.

Q q

rzan /

Anten odebial
Arcybiskup.

Litwa wdzow
se pusto.
Drohiczyn obla-
zomp.

Drohiczyn spa-
lomp.

Rek 1384.
Sedziwoy Sta-
biniski do Pol-
ski w pols-
dza.

Raby Krolowej.

Pradla droga
Sabiniskiego.

Seym w Radom-
ku.

rzan / z gruntow Kujawskich zdobytych zabieral: a przez tego materności w porwie
woystko przewodził / wielka szkoda w Inowrocławiu popadł. Był tedy przy zarwie-
raniu pomienionego prymierza Arcybiskup Gnieźnieński: który wyrozumiałowy
z Zygmuntą / iż go Książce strasząc Domarat podeseł / y to na nim wysłał
je pokrewnym tego do wiernych rąk / Zmian puścić musiał / wnet po oświadczeniu
Zygmuntowym / aby nazad wrócił mu go / prosił. Czego goy om bronio / a przez
tego wymowionym wstawom wydatkow piemiężnych wpoiminia sie / zaraz Ar-
cybiskup naradziłszy sietaimie z Burmistrzem / y z mektozem mieszczany prze-
dnieyszym / do Zimena wpuszczone jest: skąd powyrzucawośy Sasy / y Pomorczyki
ludzie warunkowe / Jaranda Dziekana Gnieźnieńskiego nad miastem przelożył.
Co gdy sie tak w Poljsze kluci / wpatrzywośy Litwa pogoda do wczesnego sprawo-
wania rzeczy swych / z Jagiella Ogięrdy synem Książcem swym / Mazowie
naradzała: Drohiczyn zamek / który był Jan Książa Mazowieckie / Kieyscutow
oycu żony swej zeronaczna woyna zatrudnionemu nie barzo dawno przedtem /
wespół z Kieyscutem / z Kamienicem / y z Surasem wbieżał / obleżeniem obwiodła.
Trasunkiem obiać był kamrad na ten czas Sasin Starosta zanku tamiecz-
nego / a Marjalet Kieyscuta: który ednat o obleżeniu zanku / gdzie namniej był
obrony nie zostawil / postykarowśy narychmiał z nagłym orszakem trzech sie ko-
pynika / a śleszczęsiat kusznikow / na pomoc zankow przypada. Zaczyn w klu-
wyskowawośy woystko / szkodkiem pultow nieprzyjacielskich / do zanku sie prze-
bina. Takiego serdeczności z otuchy dostapienia zanku stracone Poganiśtwo
inż sie oświadczać biato / gdy w tym Książcy mektozy obywatel prawi tamiecz-
kainy zdrada z Litwa namowowśy zamek zapalił / a jamu po porozach do sta-
nowiska nieprzyjacielskiego pospuśczał sie. Litwa w tym zanku gorące woystko
moca dobywa / niechac wymyslnie nie dać rozwozu naszym do gaszenia pożogi.
Takie wiele śmiertelnych częścią w ogniu zgorzało / a częścią od mordercow nie-
przyjaciół zginęło: Sam starosta o wśelakim ratunku zwaprowśy / z trocha pozost-
stał / żywo w ręce nieprzyjacielskie przypadł. Trwożyła serca Polakow Krolowa
Helzbieta / nie postając im na czas postanowioną Jadwige córki swej. przetoż
daremnie czekawśy dwa zupełnie miesiąca / przez Listopad y Grudzien / po zają-
ciu zaraz Roku nowego 1384. Sedziwoy Szubiniski Woiewoda Kality / a Staro-
sta Krakowski / z ważnym zdaniem Biskupa / y innych Senatorow ziemie Kra-
kowskiej / z przednieyszą mektozą młodszą ślachetką / do Helzbiety aż do Jadery
miasta Dalinackiego przyjeżdża. Stan Rzeczy. Polscy w kłopotany / y prosby
Senatorskie pilnie przeklada / a prośbom przysrozeć dobac. Prosił tedy / aby
nie miedwioznie Jadwige na krotkiezas do Polski zesłał / obiecując iż skoro
po koronacyi nazad odejść / y aby przy niej dotąd nie dorosła musiała pozwo-
lic. A żeby tego tym peromeśta była / syny ślachetkie z sobą zawiesione w zanku
dziecy podawał. Czym rozwioś Helzbieta / z edney coraz druga wymowka stroi
a Sedziwoia warplwa odpowiednia zabawia. Czym on rozdrażniony / nieate-
mnie posobie gniwo wkażował: a iż bez odprawy oświadczać chce / dał sie posłyszeć.
Co gdy Helzbieta postzegła bojąc sie aby on nie Starosta Krakowski wracawśy
sie czegośkolwiek przeciwko niej nie knował / Jana Tarnowskiego Sedomier-
go Kastełlan dla oświadczenia zanku Krakowskiego posyła: a Sedziwoia tym
czasem zatrzymuje. Nietayne były Sedziwoiowi rady one Krolowej: przetoż
dnego z wiernych sobie przyjaciół y towarzyskow / jako napędzey do Krakowa
wpyła zleczać mu: aby on przyjazd Tarnowskiego wprzezwiośy / jako napilney
staral sie / iakoby mu zanku zadna miara nie poddawano / nie sie nań meoglo-
dając by też mu y w Węgrzech zginąć przysio. Sam zatył wkradkiem z Jadery
wywinałszy sie w dwudziestu czterech godzinach sześć dziesiąt mil wielkich /
to ja Węgierkie / na konie często przesiedało sie / wpada / y nie niepostawiając
do Krakowa wpracowany przyjeżdża: tamże Senatory o wśyskich rzeczach po-
rzadnie sprawuje. Uchwalili byli mało Polacy Seym w Łelowie / na dzień wzo-
ry Marcia. Lecz obaczewśy przyjazd Sedziwoia Starosty / do Radomiska on
Seym przemiesli / gdzieby też y Wielkopolicy przyległocia mieysca pobudzeń

stawić

stawić sie mogli / y społecznie o Rzeczyp. radzić pomogli. Jakoż zachalo sie ich
tam gwardya niemala / wyrozumiałowy z wlaszczą przyjazd z Węgier Sedziwoiow.
Tam gdy wiele o hardości y posmiertku Helzbiety / o wpołkoiemiu ktemu zeron-
cznych rosytkow / y też o Elekciey Pana nowego traktowano: a że ednat Ele-
kcia Krola nowego / kłopotow przed sie wgaśie niemala / częścią dla tego / iż ani
z postroinym / strony poprzysiężonych Ludwikowi wstaw / pogodzenia żadnego
nie było / y też miedzy domowym dla gwałtownych rosytkow potom mieć metus-
sono / na ostatet rosytkim zdalo sie / aby iesze raz serca Krolowej pofelstwem ta-
godnieyszym przekusic / azaby snadz pofelstie wkorzenie / trozeby wielka obraze y od-
razenie wymyslow Polskich / nac darowało / wpor Krolowej przelamąć mogło. A od cza-
su one / aby zgola nie do niej / ani w Koronney / ani w prywatney potrzebie / nie te-
dzil. Naznaczono przey dzień 8. Marcia / w Krolowej Krolowa Jadwige córka swo-
ie / iesliby ia mieć chciała Krolew Polskim / komecznie do Krakowa stawiła: czego
iesliby nie wezmila / skąd inąd radzić o sobie przyobiecują. Ktoze postanowienia
aby miedwioznie wgruncowane miedzy nimi trwały / wzajem ich sobie dotrzy-
mac wśyscy poprzysięgali. Wyprawiony z takim pofelstwem Przedzław Wa-
welski / cziłowek w domu ślachetkim / acz meznacznym zrodzony / poruszył wzdry-
Krolowa / iż ona Zygmuntą zięcia swego w lud / w konie / y w orze sporadzi-
wśy / dla rzadzenia Polki / tak długo doładby lata Jadwige nie nadesły / posyła.
Co gdy przedtem w Senatorow Polskich wieściu gruchnało / obrazem om posmie-
wiskiem Krolowej / y też że ona według swego y Węgrow swoich zdania Staro-
sty sobie w nich stanowi / a raczej im Pany podaje / wnet woystko zaciąga / y do
Sacza z nim przychodzi. Zamek zaraz do Lubowle abo Libla / dzierżawy na
on czas Węgierkiej / do Zygmunt pofelstwo wyprawia: przestrzegając go / aby
przeciwko woicy / y chęci ich rosytkich do Polki wjeżdżać nie wazyl sie: w czym ie-
sliby wporowi dogadzał / przyrzekał z nim iako z Koronnym nieprzyjacielem posta-
pic. A tak cofnął wśad Krolu Margrabi: to ednat wzajem wyednat w Pola-
kow / aby mektozy z Panow Radnych do niego przychali / y w meńskich rze-
ciach obecnie z nim postanawiali. Wyśłano zatył Spyta Melszynskiego / Se-
dziwoia Szubiniskiego / y Jana Tarnowskiego. Na Krolowej Zygmunt to tytko
sobie wprosił / że przyjazd Jadwigi aż do Światet iesze czekać przyobiecali.
Powodem przyobiecania onego oświadczył Sedziwoy / gdy onemu Zygmunt
statecznie przyobiecował młodz tamte z Węgier wyswobodzie / Krola po stryem
rezydzie tego z Jadery zatrzymawśy Krolowa / pod strażą miec kazala: abo-
wiem om Sedziwoia Starosty Krownem byli. W obietnicy ednat nie ostat sie
Zygmunt / a to snadz dla niebezpiecznych onych kłopotow Węgierkich / iuz mied-
piero odemnie pomienionych. A w tym wielka Polka / powozie niepołozie wzbu-
rzyła: tutek sie napsemiany Senatorowie z ślachet zabianiem / y wiezmow zabie-
ranie / ktemu zameckow mektozych gwałtowną dobywano moca: miedzy Krol-
ni romacano tej Bień / Mikolaja Łodzie abo Łozie zameczek / Krol iż to był stro-
na Domaratorow / przetoż oblegli w nim y dobywali Łodzie / Wincenty Woiewo-
da / Peregryn starosta Poznański / y Swidwa Kastełlan Wiatelski. Wśakie om me-
mala strate w dobywaniu odmowśy / z mezym wstąpić musieli / wśi przyległete-
dnat złupili y popalili. A potym też rozieni miedzy rozwasimonymi stronami za-
wzięto. Ktozego rozeymu gdy Swidwa y Wśoda Burmistrz / iesze wazac Domara-
ta / przestrzegac wzbramiali sie / znaczne potym jedy przy Domarata popadli: a
bowiem on Kazimierz y Szamotuly Miateczka ich / y ze wśiami przyległemu wy-
lupit. A za ty też Krakowskiej y Sedomierkiej ziemie Potentaci / na dzień 8. Marcia
według postanowienia / znowu sie do Sacza zachali / y na przyjazd Jadwigi o-
czekiwali. Ale gdy oney doczekać sie nie mogli / iesze sie byli do Węgier zraz wy-
prawic zanieśli / edno je wzdry Przedzław Wawelski odradził: rozważać / że abo
on z Książce abo wśyskie ziaz z lekomyślności / przymowitby nie wśiedł / Kiedy
by postanowiwśy iuz / y Krolowej sie z tym iawnie oświadczy / mego zgola od cza-
su onego ani w pospolitey / ani w prywatney sprawie nie wysyiac do niej / znowu z
pofelstwem nowym wyprowadzić tego mieli: zaczyn y pofelstwo ono komecznieby

Władysław Se-
natorow.

Zygmuntowi
Margrabi bio-
rę wiażd do
Polki.

Rozuchy Wiel-
kopolskie.

Spyta zanku
dobywala.
Kolem.

Książce y Sta-
mowu Miatka
zupieno.
Książ w Sacz.

Jagiello Poloc
any wojnie.
Wilno wiał
Kieyftut.

Śmierć Woydy
Łowd.

Jagiello Wilna
dości.

Kieyftut pol
many / y w wia
żeniu zabity.
Witold w wia
żeniu

Śmierć Witolda
w wiażeniu / mi
łość / y wiaż
małżeństwa.
Witold do Pina
vile.

Postawie Ja
giella z do Pro
lowey y Senat
row Polskiej.

Konbryc prz
stego małżon
stwa.

Kieyftut obwołeszony od Komendatora Ofterodeńskiego Emotra swego / który
coite tego za Jana Kieze Nazowieckie wydana chrzcił mu / jednatże i syn
iego Witold / brata stryecznege z miłości z nim zawzięty / wsiłnie omawiał / prze
tozdał ięscze pokoy Kieyftut / do kad aż Jagiello wojny przeciwko Polocczanom
rebellizującym nie podnosił. Na która wojna gdy z nim Włkszy Arzyński napo
silek roziachal / dopiero Kieyftut zbyroży wsiłkiew waplności / a w dochwyte
woyfto zebrałszy do Wilna wotargnal / y pod swoy go regiment obiał. Gdzie
pryzwarowy syna Witolda / (gdyż ten przeciwko bratu niemu na wojne był nie
iachal /) znalezione przywileie pokoyu z oycem Jagiellowym wstawionego poła
sme mu. Wszakże prośbami tegoż syna zmiwolony / tylko Wilno Jagiellowi o
deymnie / a przy Krowy y Witepsku ostać się mu pozwala: Woydyta zaś na su
bienicy obwołęła. Aleć nie długo potym / gdy Kieyftut Korybuta wladzy swej
nieposłusznego do poddaństwa przywrócić wojną siłnie / lub iako Litewskie pi
sma świadczo Siewierstiego Nowogrodka dobywa / tym czasem Jagiello nie
złaz Wilno przez naprawę zbradliwa odebrał / ale też y Troki w ściemnie sobie
poddane wbiegi. Z obu stron potym awieje woyfta zbierają: Kieyftut ze Smudzi
a Jagiello z Puskaw y z Infantczykow / tamten aby nazał Troki odebrał / ow
żas aby się przy nich ostał. Lecz gdy przyślo do wyższenia / wnet Jagiello pierwoy
niżby się woyfta starły / Kieyftuta y Witolda rzekomo na rozmowy do siebie wywa
bionych podchwytał / z których Kieyftuta okonanego do Krowy zaślawni / w wie
żeniu zamordował: Witolda zaś w Wilnie przez manaty czas więzić / ani na
prośby Litewskie / ani na przyczyny Włkszego Arzyńskiego Puskich / nawet ani na
żądanie własnych braci y stryjce jego / wyswobodzić niechciał. Do Krowy go
potym odesłał y na śmierć potępił. Jednatże go tam małżonka cnotliwa lito
ścią y zmyslnym fortalem od śmierci wybrała: Albowiem ona mała wolna do
maja swego przechadza / nocy iedney / jedna ze dwu pamien służebnych w wbiór
meja swego obłotły / onego w ściany białogłowskie wbraniego / stucnie za sobą
wyrwała. Stąd on wyzwolony / zaraz na Nazowskę do Kieze Jana swagry
swego / a stamtąd do Puskich Arzyńskow wcielił się: Krowy z pierwow go / iż ich
pod zatrudniony czas do dania sobie ratunku wzywał / stroskował / a potym ligo
dnie rostrzeżwił / y dobrze we wsiłkiew porużył: Jagiello iednak spokojnie pań
stwa zazywał. Bo chociaż byli Arzyńcy ze Smudzi / Witoldowi znaczenie przy
chilno Litwie naciachali / a zamek Trocki ściemnem dobyli: wsiłkiew rychto stam
tąd od Jagiella z Ruśi nawroconego stromoie porozrucani / wstąpić nazał
musieli. Co mnie troche ferzey opisućemu dla tego wdało się przedluyć / cze
ścią abym był samilq Jagiellowe rzetelniey wywodzi / a częścią też abym siłko
ryg tym łatwiey do potęcia wdać mogł: Krowy iż obrad na sprawach y wojnach
Litewskich a Puskich / ile co do przedsięwzięcia naszego należeć będzie / zaślodzić
przyjdzie. Teraz zaś na porządek zamiechany powieścinafey wspomniemy. O te
go to tedy Jagiella wyprawieni w dźwostleby postawie / Skirguel y Borys bra
cia tego / a z nim Haynulo Starosta Wileński / przypykie wpomni Krowie
Jadwidze przynosi: tamże iey Kieze swego imieniem w stan małżeński żada
tę / a przytym o Krowie na miejsce posagu przymawiają się / obiecując wzajem
wiele y wielkich rzeczy / Krowie Polskiej ozdoby y rozszerzenia / a Krowie
wzajem przymnożenia bogactwa przydać mogły. Cuię gluchym zaprawde wchem posel
stwo takie przyje / ferca Senatu Polskiego zachacilo: Ależas Jadwiga na mał
żeństwo pogańskie konieczne zezwolić niechciała. Opowiadaiaż zatyń dźwost
lehom przyczyny / Krowie iż cał daleko zatrudnionym w pomysłnym odprawie
niu poselstwa przeszkoda były: to iest / że Chrześciance za Poganną iedź się
nie godzi: druga / że iż postanowienie maiale z Wilemem Kiezeiem Ka
kuskim / przedtym dobrze strony małżeństwa zaśl / warowane zakładem dwu
tyśięcy złotych / Krowie się rozkładać miał. Odpowiedzia na to postawie: że co się
tłmie wiary Chrześciancey / tedy Jagiello z drugą bracią swoią z matki Chre
ściancey wrodziwszy się / ięscze żaraz z pierwoy lat wprawomieru wiara raz
zaprawiony / y do tego czasu ferca do nicy nie traci / chociaż obradkiem iey ochry

rzony

czony nie iest. Aż tego na prośby / y wsiłne namowy wielu osob zacnych wczynie
nie hciał / to dla samey iedney Jadwigi / y małżeństwa nieodmownie wykona / że
samego siebie / bracia swa / y wsiłkiew narob Litewski / do Chrzta świętego przy
wiebzie. Strony zaś dwu set tysięcy zakładu / te on podeymnie się sam zastapie /
a iestli na to przyjdzie / wiece y zapłacić: Ktemu wsiłkiew skarby cał swoje / iako y przy
kow stoych do Polli wywieść: nad to y Litwie do Korony przylaczyć / aby cał ob
czasu tego w iedney z ma wladzy przebywała. Przerazaly także obietnice nie poma
lu ferca Polakow. Wpatrowali / że Krowie wiele ozdoby y rozszerzenia miało
przybyć / Krowie Litewskim. Wpaterowali nie mniej rzecz pożyteczną / gdyby
sobie nie tylko pokoy wieczny / ale też ratunki wsiłkiew y posili przyłaczyć mogli /
zwłaszcza takiego narodu / Krowie nieprzyiacielskie naziady / prze Krowie wielką część
Polli przyslych czasow do zniszczenia przysła / trudno było zacościć / wpatrowali
nad to / że przestawo / y chwalebno Krowie imiemowi swemu Polska przysłać
może / gdy / a waga swa Litwie obledliwa / do Chrzta nawroci. A wsiłkiew
bez rady Krowey starey nie w tej mierze stanowić niechciał. Do Krowie się też y
Jadwigę odwoływał / niemogąc iż inaczey zbyć rady / y wsiłney prośby Se
natorow. A tak do Węgier do Szeliety dźwostlebi odesłani: y żaraz z posrząd
ku Senatu Polskiego Mikolay Bogorya Kasztellan Dawidowski / Włodet O
grodzński Podczasy Arakowski / y Arystyn Ostrowski Starosta Kąkimiński /
postawie z nim wyprawieni / poządany respos przynieśli. Odpowiedziela abo
wiembyla Szelieta: iż iestli by to był rzecz potrzebną Krowie. Swoyey rozumieł
Polacy / tedy ona ani pożytkow iż omieścić / ani też do przymnożenia wiary
Chrześciancey drogę zagradzać niechce. Po teyże to rychto odpowiedzi do Krow
waczey z drugą cora zaiachawszy / od Chorwata Bana iakom woysey opisał w
topionat iest. Taki respos Szeliety Krowey / Krowie doferł wiedzic Polakow / na
tychmasi za iednostayna namowa wsiłkiew ziazdu / na Krowie iednak bärzo ma
lo by. O Wielkopolkow / że abo Siemowitowi raczy Krowie zycyli / abo tej
ze wnetrzniem wojnam rozrywani byli /) dźwostlebi Litewskie pocieście
odprawia: a z nim żaraz Włodet y Arystyna / wyslycy przerzeczony osoby /
Ktemu Piotra Szafranca / y Zinta Kosowickiego / abo raczy podobno
Kogowski / w poselstwie do Jagiella wysylają: Krowieby go do małżeń
stwa Krowey Jadwigi / y do rozdzienia Krowie Polskiego wozwarowy / z sa
bo wespół pocześnie przyprowadzili: iestli by ten wyslycy naznaczone kondycye
przył / y żaraz iż poprzyślą: a nad to ięscze iedney podał się / to iest / wsiłkiew
małżeńności nazał odwetować / Krowieby iakimkolwiek sposobem z pod wladze Ko
rony Polskiej odpadły. A tym czasem Krowie z Siemowitem w takie pomiarko
wanie zaśl: aby on żamty y Maista wsiłkiew / pod Interregnum w Polscze po
branc / przywrócił: a względem przywrócenia / na dźwostlebi tysięcy kop Prastich
prześlawał: Krowie summy do kadby mu nie zapłaciła aby on zastaronym obyczaj
em Amawy wsiłkiew trzymał: Ktemu wiaznie aby z obudwu stron powypuszczane
były. O Krowieby zaś / Krowie sobie gwałcac przymierza / wzajemnie strony wyrza
dzaly / wysadzem z obudwu stron wzawcy / aby iż iedni: postanowienie Si
mowitowe o Leczyce z Polskim Senatem zawarte / aby iż nie nie wazyło: na o
statet Klastor Mogilnicki tenże Siemowit / aby odyskał y nazał wroci. Co gdy się
tak sprawiło / tym czasem Wilem Kieze Kaskuskie wperomiony o wsiłkiew postępu
spraw Polskich: wperomiony Ktemu y o przychelney zyczliwosci Krowey Jadwi
gi przeciwko sobie / lub to z iey samey / iako było slychać / wmyślny naprawy / od
Siemowita Dalewickiego Strzegomczyka podkomorzego Brakowskiego / Krowie
mu się ona we wsiłkiew powierzała / aby swych rzeczy nie zasypiał Kieze prze
liżony / y napommony / z pozornym ludzi chadogich gminem / z porządkiem
pietnym y z wielkim skarbami do Krowie niespodziewanie przyiachal. A wsiłkiew
se za sprawę zwierzchowną Dobiesława Kurozwackiego Brakowskiego Kaste
lana y infych Panow Kąkimińskich do zamku nie puszczony / do miasta odwrócić mu
sił. Jednatże częstokroć się z nim Krowie Jadwigę / gestym orfakiem dwo
żan y Graucymeru swego otoczona / w Klastorze Ściannika świętego / iawnie w

Litewscy postawie
do Węgier
odesłani.

Szeliety Krowie
wsiłkiew.

Postawie Pol
icy do Jagiella

Konbryc prz
dawn.

Postanowienie
Krowey z Si
mowitem Kieze
ciem Nazowie
ckim.

Włodet Wile
ma Kaskuski
na do Krowie

Wsiłkiew do
zamku nie wpu
szono.

61300

Mileście Krolew-
ny Jádwięgi prę-
ciwko Wilhel-
mowi

Gniwogą Wł-
dysławem bo-
gactwa.
Jádwięga z J-
giellą i sio-
strą

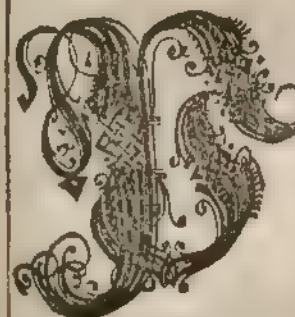
Władysław Jagieł-
łow do Król-
wa.
Rok 1386

Jágiełłow z
Witoldem ugo-
dą i postano-
wieniem.

szedł białego dnia zjeżdżać / tamie biesiad y tańcow swych z nim zająwala. O-
rosem y to o me / wiec niewiem tesliż prawda / powiada: iakoby z nim / pier-
woy niżby Jágiełło nabiachal / tak serdecznie słub wżąć pragnął / że tej gdy mu
do me y do zamku przystępu zabroniono / rekami swoimi forte zamięniono odbić /
y w miescie z nim wesele požadane odprawić / wżylaby sie była / byta był od tego
Dynier Gorąyski Koronny Podskarbi nie odwołał. Zaczym Wilhelm zamysłom
swoim przeciwne bydz Polaki i stornie wyrozumiały / a zaraz o przyjeździe J-
giell y niemylnie postyfiawo / po niektorzym czasie tajemnie z Krakowa wymknął
sie / skrzyżawione z sobą y Gniwogą Dawelickiego złożył. Z ktorych po-
tym zpanosony Gniwog / wielkie sobie śnady y znanie maizności potupil:
jednake je potym sromotnie potomstwo jego rozszarpał / y marmie rozrmanito.
Władysław i z bracia sworo y z gęstą gwardyą Litwy Jágiełło / a Jádwięga
przecie tak sie wda / iakoby zań i sio-
mowi zająca / zeznawiając w silne / że sie z nim wespół chowala / z nim w malucz-
kich leciech dzieciną z dziecinę zę w jedney kolebce spłatal / y tej dorosła dorosła /
iesze od Wycy poslubiona iest. Jágiełła zaś tym bázyley menawidziat / slyšac
go bydz ciowięta wzrostu malego / osoby spetney / obczajow grubych / a wiary
y przymiotow poganstich. Przeciwnie to iednak zbili Senatorowie / przekladan-
iac iey / że w bezrozumnym wieku dziecinstwa słub przerzeczony nie wazy. Co sie
zaś dotykało przymiotow Jágiełłowych / prosili Krolewny aby poiytek koronny
y przenachwalibnięssey wiary Chreścianstkey rozmnozenie / nad wysyśle rzeczy
inše przekladac / raczy na wysyśle Rzeczposp / a mż na swoje iedne roskośy do-
godny wzgląd mieć chciała. Takci wżdy ktoro zmięczony był wmył białego
wy / czesćci wstawniczym rozwozowaniem y częstokrotnymi prośbami Senato-
row / a czesćci poselstwem Zawise Olesnickiego / ktori wmyłnie na przypatrze-
nie sie Jágiełłowey osobie / y na wyrozumienie obczajow jego / pod pokryw-
pęćcia sie o zdrowie / wyparowony bedac / przyiemnięssey go bydz wrody / a mż
Jádwięga rozumiała / odnosi. Dopieroz kłtka Senatorow przeciwko niemu wy-
iejdza / miedzy ktorymi napzednięszy był Spytł Melszynski Woiwodą Krako-
wski / przetoż on zaiachaniem drogi / wielko sobie mulość o Jágiełła zbudował:
drudzy zaś Senatorowie w Krakowie nań z Krolewną wespół czekali. Wiachal
tedy do Krakowa Jágiełło 12 dnia Lutego / Roku 1386 a po śmierci Ludwika
wey czwartego / mając w towarzystwie z sobą wielko liczbę Kozak y Senatorow
Litewstich / także Kustich / wiec tej Woyśa y Swidrogiełła bracia rodzone / a Wi-
tolda stryiecznego. Abowiem iuz go był przednat / y z Prusa do Litwy przyzwał
puszcawośy mu Grodno / Bzyskie / Drohyczyn / Mielnik / Bilsko / Suras / Ka-
mieniec / Wolkowisko / Miasta z Powiatami y wysyślemi przyległościami: wáru-
iac iednak sobie na nim wiara / y posłuszeństwo wśelacie: tak dalece aby on ani po-
selstwa nigdy nie żadne nie wazył sie / trom wiadomości ię / wyprawić. Przyda-
pimá Litewskie / że na ten czas Witoldowi / tej Wolymia y Podola Jágiełło wsta-
pil. Ale to perwienysa / czego sie ia z przywileiow rek samego Witolda podpis-
nych y zapieczetowanych doczytal. Tych tedy ludzi miał z sobą w gościnie Ja-
giello. Ktory przyiachawośy Krolewnę Jádwięga / zádumawiać sie na pueknoś /
y křaltownoś wrode iey / w pokoju wital: nazawuż zaśie przepysne / y bogacie ko-
stowne / przez Witolda / Woyśa y Swidrogiełła / podarki oddal. Ale iuz przy-
iazd do Polski Jágiełłow / rozzerwanie Krolestwa / y Księga Czternasta
niech kończy.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XV.

WŁADYSŁAW JAGIEŁ- ło Krol.

O kolenie rodziu / y obyczaje Litewskie / w
przekłach Księgach tyle opisywalem / ile mi palnie szuka-
cemu wymacać / y bázyley z męznacznosci / a mż iakiey
starożytności plemienia / wyważyć sie zdarzyło. Teraz zaś
sie pierwoy o zabobonach narodu te / ile rzecz będzie po-
rzebowala / a mż o Jágiełłowym panowaniu / trokto
przełożyć zechce. Prawie aż do tego czasu Litwa / w celu
fałszywych Bogow / abo raczy przeklętych czartow staro-
dawnemu białowchwalstwu obowiązana była. Nawet
ogień za Boga wyznawiać / w zawarcu ochoboznym / y co w głowniejszych
miastach iak świętość iak chowala. Pionowizasia / Perkonosiem go mianu-
iac / wczciwość Bogu należąca wyrzadzała. Gaię / y przewybornieysze drzewa nie-
ktore w puszczach / za święte poczytala / tak iż ich ani siekiero / ani żadnym inšym
naczyniem y sposobem / nie godziło sie nadziać: iakoz y nie przepiekalo sie co dru-
gim / gdy ktory zabobony takie gwałcie wazył sie. Abowiem gwałtownika takie-
go nagła czartowska sprawa / abo natychmiast zabijała / abo wiec przedśia na
człontu iakim zarażala. Jászortki nadto y weje nie trom dostrwa iakiego bydz prze-
rzeczona Litwa sędziła: owsem ię za gospodarskie Bogi w każdym domu cho-
wając karmila: mleko im stawała / a na ofiare kury y kaptony rzeżała: biorac to
sobie y wysytkiey familiey za męszasćie frogie / y nie wchronne zginienie / gdyby kto
z onych gadzin iedne mierzac zabul / wderzył / ale tej y potrocił. Obchodzili też co-
rok / wroczytzy y zawołany zabobonow swoich obzadeł / prawie na poczetku Pa-
sziernika / po wprzatnieniu z pola: na ktori wielkim tłumem z żonami / z dziećmi /
y z czeladzią schadzała sie: gdzie przez cale trzy dni tych potraw samych wżywala /
ktore była białwanom swoimi za ofiare nabawośy / pokladia. Z woyny zaś wrocawośy
sie / lupy męprziacielskie / y iednego znacznego kogo z wieźmow / miasto ofiary
zywo palia. Trupy ludzi umarłych z naykřostownieyszymi fantami / ktorych wiec
za żywora zwyki był umarły zająwac / ktemu z koñmu y z rynstrunkiem wysyśletem
w ogień rzucala: stofy zaś drewo z trupami powinnych swych goraiace / mlekiem
pácoła / y miodem syconym / wzgledem ofiar zadusnych oblewala. Te tedy bledy /
y inšych wiele zabobonow Jágiełłow / pierwoy a mżliby Jádwięga do slubu
przyšlo / wespół z bracia / z radnemi pany / y ze wysyśle zgoła kompanią / y dro-
tem iego obzucie Polacy kaza / woyawośy tych ktorych iuz w Ruśi ochrzczono bylo:
a tak dnia 14. Lutego od Bożeny Arcybiskupa / y Jana Biskupa Krakowskiego
go Jágiełło ochrzczony / Chreścianinem wczyniony / y Władysławem nazwany /
natchmiasť Krolewie w stan małżeński znaniećie poslubiony iest. Zaczym zię-
mie wysyśle Litewsko y Smudzko / ktemu tej część Ruśi / ktora w dzierzawie lub
to samego / lub braciey rodzoney y stryieczney iego była / do Korony Polskiej / wie-
cznym

Litewskie zabo-
bony.

Bogowie Lito-
wscy.

Wojcie Bogami.

Wroczytzy biał-
owchwalstwo.

Ofiary z ludzi
palenia.

Postępek.

Jágiełło Wł-
dysławem ochr-
czony.

Litwa / Smudz / y
część Ruśi do
Polski przyłączo-
no.

Witold z Arzyżu
Pami.Grodziński za
mek wstąpił.
Oblegających
cierpliwość.Chleb Litew
kie.Książę Pomor
skie pod wiarę
opiekę króla
Polskiego przy
chodzi.Książę Pom
orski z Bydgo
są postąpieno.Królowa Jad
wiga zamieszka
w Rusi oddala.Arzyżacy Litwa
wojowa.

wieźniał on dobrze / że długiego obleżenia Grodzieńskie znieść nie mogli. Pre-
coż iako nappredczy z niemalym Prusakom y Arzyżakom ludem / na odciecz swom
przychodzi: a polozyszy sie taborem z te strony Niemieniu rzeki przeciwko wiajn
zamkowu pagorek wyspacił / na którym fortece nowa obmoćnie silnie. A wśa-
że obleżeniom namniej to ulgi nie przynosiło: owosem nasi przed ieg oczynia zam-
ku miszgo dobyli. A tak odzyskawszy on zapoczęta robota / lancuch żelazny łodzi-
ni na tamte stronie rzeki zaciągniony / do zamku przyniesiony / na którym wstano-
wowszy łodzi / most na nich przez rzekę spina / chcąc tym siadniej obleżonych ra-
tować / żywności im nawozić / chorych y poranionych do siebie pobierać / a na to
miejscu swiego ludu napuścić. Ale y na to druga skute żołnierze królewscy
wynaśli: poscinawszy abowiem na bieżni haniebne łosie / w rzekę ich nawo-
lili / y po wodzie napchneli: które bystrością wody porwane / y gwałtownie do mo-
stowi naparły / lancuch on nagle przerwały / łodzi metoz z ludźmi opierając
mi sie stoczyły / y zatopily. Z tych jeden mianł Niemiec na dalszy bieżni ob-
zowi królewskiemu / nie dbając na głosy swoich na sie wrzeczających aby raczej w
rzecze zatonał / a mi sie w moc nieprzyjaciół dostawał / zamieszony wypłynął.
Na minie to wysyłał rady y postępek nieprzyjaciół / i wybadali nasi. Wśa-
told zwatpowszy aby miał zamku obronę / długiey zaraz nocy wietrzącemu podo-
bny / że wysyłał ludem wstąpił / a zamek też po przedziastym dniu obleżenia /
w ręce królewskie przyszedł. A zaprawde mało me tak oblegającym iako y oblezo-
nym / obleżenie tanto dojadło. Abowiem też y om tak (rogiego wśelkiej żywno-
ści niedostatkowi wyl: ze im naostatki czarnego / grubego / y z żarni żytnych / ościan-
mi wespół / w żarnie tylko przetartych / chleba upieczonego (y teraz Litwa także
go wjyż) zaledwie do jedzenia wystarczyc mogło: komom zaś galezie z dziewo-
a stare pokycie z chalup Litewskich odarte / y aż z czterech tysięcy przyniesione /
miasto oboków dawano. Wziawszy Władysław przez poddanie Grodno / i
chal potym do wielkiej Polki: tamże Wacysława Książę Szczeciński Pomor-
zan / przysięga obowiazanego / pod wiarę y opiekę swą y królestwa wśelkie-
go bierze / a zaraz z nim przeciw Pruskim Arzyżakom w towarzysztwo zachodzi. A
abowiem ięście przywileje Wacysława / tegoż roku pisane: którym on / i kró-
lowi y koronie Polkiej wiarę poprzysięgał zeznawa: y zetoż brat tego Bogusław
miał w Bydżach wczynie przysięga: a po trzecim zaś bracie Barnumie ze też
Bogusław obicować miał sibi. Obowiazanie sie przytem Wacysława rorcie kró-
lowi / Bydgoszcz wzięciem od niego wzięwszy. Jest y drugi przywilej imieniem
wśelkich trzech bracię pisany / y zapieczetowany: w którym om oddana byda sobie
od króla Bydgoszcz zeznawia / y onemu poślikow y powinności swey gotowość
iako opiekalczy obroncy swemu przyobiecują. Jakiż tedy Wacysława dobył / kró-
re nazał wracać / a Bydgoszcz pozbył / którzy sie potym wpoimawali / nie per-
nego niewiemy: chyba podobno pod Interregnum / y pod rosyjski zewnatrznie
Wielkopolskom / pomienione zamki opanowali: abo wiec Wacysława cyle samo o-
panowali / a Bydgoszcz zaś po śmierci Kazimierza tej Szczeciński Pomorzan
Książę / lub to brata / lub przedste porwinnego swego bliskiego / przyrodzonym
prawem spadkowym / sobie przywłaszczowali. Gdyż przedtem powiedzialem / że
onemu między innymi małecnościami y Bydgoszcz pomienione / Kazimierz wielki
testamentem był odkazał / y że przy mey Ludowik go zachował / wśa-
ciego / znorow sie na do Polakow wrócił. A tym czasem gdy sie król wojna Li-
tewską zabawia / śladz też y królowa Jadwiga drugiey Polakow wojsko zebra-
szy / Jarosław / Przemyśl / Grodek / Halicz / Trebowla / gozny zamek Lwowo-
y inże zamki niektóre w południowej Rusi pod władzę swą przywiodła / Słazki
z nich y Węgry powyrzucawszy / którym był niektóre król Ludowik onych sie zam-
kow porzucił. Nad okolicom potym zboja / skoro Lancaster syn króla An-
gielskiego Henryka z walnym wojskiem Angielskim / Frankow / y Niemieckich
woluntaryusow / na rozstawiony pogłos wojny podmiestnia przeciwko Pog-
nom / do Pusa nadciągnął / zaraz do Litwy trzema pułkami wotarynial Arzyżacy:
rzekomo dla wprowadzenia na państwo Witolda wtrzywdzonego / a ono właśnie

y wymyśle

y wymyśle dla podbicia y opanowania ziemie Litewskiej. Pierwszy tedy poślik
wodził sam Witold / drugim sprawował mistrz Instancich Arzyżakow / a trze-
cim iadził sam setman wielki Konrad Walerod. Mistrz Pruski. Ściągnęli sie
zaczem te wysyłał wojska do Korona miasteczka / nad spłynieniem sie z sobą Niem-
na y Wilney dwu rzek zbudowanego. Skąd do Trokow przeszedł / miasto tamie-
czne spalił. Stamtąd zaś taborem bliżej Wilna pomknęli. Tam wojsko królewskie
przeciwko nim wyciągnęło / a zwiodłszy bitwę przegrało / pierchnęło / y wiele
człystych meżow wronilo: między ktorzym poległ znaczni ludzie Książę / Symon
y Jaromutowowa Słeb Swietosław Ktemu Jan Lew. Poty zamek misz Wi-
li / Arzyżym nazwany / me tak rychło nieprzyjaciół oblegi / iako go przedko
Litwa y Rusz bracy przyniesieni spalił. Z ktorzy pozogi wchodzącego Kory-
liella brata królewskiego nieprzyjaciółce poimali y ścieli. A nad to cokolwiek w o-
nym zamku zbrywało ludzi / wśelkich abo ogień na popiół spalił / abo wiec me-
pryaciół okrutnie pozabiał / zaczęli do czterech tysięcy dusi tam zginionych
rachma. Zamku wysokiego bronili Polacy / Moskoczowski / Mikolajem Staro-
sta: rezy am kleska swoich y spaleniem zamku miszgo / am groźba nieprzyjaciół
sta y wstawaniem sobie głowy ściętego Koryliella / naostatki am meżnem seur-
mem y wielkiej skutku / a w biciem meustrasem / poddać zamku mechcieli. A
wchramając sie zbrady ac / y am straż koczny / y inże wysyłał powinności / zam-
kowey obronie potrzebne / Litwa y Rusz oddalił / między sie podzielili. Dziury
zbitego muru / abo rynnem y gnoiem wypelniali / abo wiec ktorzy bydlace feroko ro-
spocierali / y tak strzelbe seurniacych osutawali: na ostatki ciała wotasyymi me-
pryaciół / wełnie sie do zamku przedzierając / przystęp zawałali. Do tego
Skirgiel brat królewski w nocy z Litwa y Rusia swą wycieczą czyniac / wicnie
skody y znaczną kleskę w nieprzyjaciół sprawował. A gdy tak przez trzy miesiące
popróżnił zamku obleżonego dobywano: na ostatki w piero- ych dmach Pa-
dziernika przysło nieprzyjaciółom odstąpić / okrutne poburzenie nierządc swieci-
kich ale też y kocznych budynków / Ktemu frogie zamordowanie w ludziach bez-
bronných y w dżiateczkach niewinnych zrobowiły. Niemalo iednak y sami w oble-
żeniu onym dżielnych meżow pozbyli: między ktorzym zginął Algard Grabi-
Koryliński: z Książę zaś z tej strony Narimund brat Jagiellow / a z tamcey
Koryliński brat Witoldow / roznie pozabiał: gdy Koryliński dziala zabito / owe-
go zaś warezka porażono / żywo lostano / a na bieżnie z roztazania Witoldowego
ja nogi obwieszłszy / ludem aż na smere wstrzelano. Popuściłszy zaś potym po-
graniczne z Pruska ziemia Instancy Witold z komendantem Ragnierem a Sta-
rosta Instancich ktorzym to osoblwoie zlecił by / mistrz Pruski. Ale Władysław
król / chcąc ratować wraipione y oczyszczyć / wicem dostaciem oręza wojennego /
y z okrutną żywnością do Litwy / Książę Litopada ziachal: wahałca sie y ro-
spacając Rus y Litwa / szodrobawośc swą y hojnym rozdawaniem osobl-
wie suten z wolny wctanych / y z sobą wielkim dostaciem narwionych porzucił.
A z Mikolaj Moskoczowski / obawiając sie naprzod okrutności hardzego Skir-
giella / potym zmocnionej potęgi nieprzyjaciół / wiec też zdraclwych Rus-
kow y Litwy niestateczney wiary wchramając / Starostwa sie odrzekł / przetoż
Jagiello / Jana Olesnickiego Polaka herbu Dembna / na miejsce tego przelożył:
a Skirgiellona zaś chcąc Wilna pozbyć / panem Luowoskich dzierżaw wczymł.
Drobieczyński powiat z Drobieczynem samym / z Mielnikiem / y z Bielkiem zamka-
mi / Janowi starszemu Mazowieckiemu Książęciu / dziedzicznym prawem daro-
wał: wymowawszy aby powiat przereczony / iako przedtem zarwie / tak też y od o-
nego czasu do Polki przynależał: y aby imieniem onego Jan pomieniony / takż
powinność y posłuszeństwo / iako y drugie Książę Litewskie / królowi poprzy-
sięgi. Zime potym król do Korony wrócił sie: gdzie z Książę Słaskiem / z Hen-
rykiem Słogowskim / y Scynawskim / a Konradem Olesnickiem y Kozimskim /
przymierze tym prawem zawarł / aby om do niego do Kalisza przychali / a tam
sie z nim we wśelkich meznastkach y w skodach podziałanych wgodzić chcieli:
Skąd znać i om mieli iako z Polakami nieprzyjaciół / o ktorzy my iednak me nad

to samo

Kowno miasto
spalił.
Król spalono.Arzyżacy Litwa
pogromili.Zamek misz Wi-
liński zbrakł.
Rus spalili.Koryliello Książę
poimany y
ścielony.Poboy Litwa
pi.Wileńskiego
zamku wysokiego
Polacy obronili.Narimund y Te-
cyliński zabra-
li zabici.Witold drugi
raz do Litwy
wpada.Wyprowadzili
z Wilna
do Litwy.

Jan Olesnicki.

Powiat Dro-
bieczyński
w Książęciu Ma-
zowieckiemu da-
rowane.Przymierze z
Słaskiem.

Odrusie y Smo-
lenkie Książca
Jodanyma
Witolda.

Spieglesio Kio-
jadem Krowi-
kim / Czerka-
Klem / Swinio-
grodzkiem.
Smierci Kio-
giellonowa.
Olegary Alow-
kie.

Jan Kiois Kio-
lowie.
Kzejankie biser-
iowy pustofa.

Wafil Kial-
mofiemski i-
Witoldin.
Cztery Litwa
porafila.
Witold Podole
pobit / a czes-
oniego Krolowi
Polskiemu pze-
dal.

O Podolu praw-
dziejapowiesc.

Podole ule od
Witolda ale od
Kazimierza Krol-
la zheldowan.

Wlascnosc
Witolda pola
Kada Ruchaly.

Kol 1394.

achali Książca Odrusie / Smoleńskie zaście Książca iakoby do Witebska nadbieżat:
tamże wszyscy Witoldowi posłuszeństwo przysięgać mieli. A na Wiosnę przysię-
tenże Witold / snadź Sycemirz y Kijow pod wladzą swoję odebrał: z kad wyrzuci-
wszy Książca Włodymierza / Skirgielłowi go według postanowienia wstąpił: Skir-
giello zaście Czerkasy y Swinograd zamki wbieżat. Jednatże w rychle potym na-
łow iachawosy / od Czernca iednego namiestnika Metropolisy do wsi zapiofiony /
trucizną poczeszowany / y umorzony / w Pieczarach znaczne pochowany rest.
Sę tedy pieczary / rozłożyste y bujne pod Kijowem iastmie / przemojnych Bohar-
cyrow Kussich pogrzebami rostawione. Długos w zamku Wyfogrodzkiem / bla-
niezmierne gostrucienstwo / zabitym go bydy powiada. Opisane przeyem Kroni-
ka spraw Litewskich / że Witold Jana syna Olgimundowego za Pana Kijowia-
nom miał postać. Kzejankie do tego dżierżawy przez Symona Książca po wielkiej
czesći splondrował: sam zaście osoba swa do Smoleńska postąpił / Książca oney
Krainy Gleda nieposłusznego z państwa wyrzucił / a inszego nad Smoleńszczy-
przełożył: tamże snadź do niego Wasil Kmaż Mostkiewski żaciego gdy w nawie-
dżiny przyiadał / wczciwie od niego przyiety / wczestowany / y hojnym wdarowa-
ny / nazad się wrocil. Tatarsy potym iakoby German Witoldin Książca Olgierd po-
raził / y trzech ich Carzykow zabił / ktorym wiać Podole roczny hold płacił: The-
odoza zaście Koryatowego syna Książca Podolskie / snadź Witold z podwładze
swę wypisgajacego się porażiwszy y poimarosy / Bracław / Kamieniec / Smo-
trycz / Skala / Czerwonograd / y wyszko Podole pod wladzą swoję podbit. A i-
akoby potym zaście iedne Podola z przyczeczonami zamki Wladysławowi Krolowi
żadajacemu spuścić miał / czterdzieści tysięcy złotych odebrałszy od niego. Te-
tak rzeczy z Litewskich Kistoriy wyczerpmone / dobym sumnieniem w tym niu-
scu przypisalem. A wśakże co się Podola y Kamienca dotyczy / tedy Krolowiel to
był ten pisarz / atoli przecis abo poblądził / abo tej umyślnie porządki rzeczy z fał-
wał. Abowiem naprzod / niechay tego inż tak Litwie pozwolimy / że one Kraina
Podola zabiegami Tatarskimi spustofono / synowie Koryatowi osiągnali / y oni
wyszky pomienione zamki / wyszky Bracław obmecnili: iednatże w zaiem
niech nam tej Litwa pozwoli / iakom ia wyszky przełożył / że Rus Poludnio-
wa y Podole az po sąsy Brzemieniec / Kazimierz Wielki Krol Polski / a nie Wi-
told zholdował: czego ia nie po lekkomyślnych znakach dochodzę / lecz postano-
wieniem y przywilejami sąnymi Książca Litewskich gruntemie dowodzę: między
ktorymi podpisał się też Jerzy / ieden z synow Koryatowych / brat tego to Theodo-
za / ktorego pilina Litewskie / od Włoch traimie tamtey przyległych / zabitego
bydy wdala. Do tego / iako iedno ktora ziemie do Korony przylaczono / tak zaraz
oney Krainy Woiewoda miejsce perone w Senacie Krolowskim zasiada / a Podol-
ski Woiewoda Belskiego zarofe posiada. Jui tedy w tych czasach / o ktorych się
teraz rzecz toczy / maistności Belskie Polakow słuchali: a owsem drugie abo pew-
nie trzeciego inż potym roku / Siemowitowi go Książciu Mławowieckie Krol był da-
rował. Wład to / iako w inszych powiatach Kussich / Krolowiel w dżierżawach
Korony Polskiej na ten czas były / tak też y w Podolu Węgry Krol Ludwik staro-
stanu był przełożył: o czym się wyszky pisał. Czo ielcze świeżo pamietia w Krolow-
skim Kłepie trwalo dwa przywileje / od Theodoza Książcia Podolskiego / a Pana na
Munkacz zamku Węgierskim / troche posledzey pisane: ktorymi on zeznawa / że
się z Krolowem Polskim Wladysławem pogodził / a oniemu samemu siebie / y dżierżawy
swę Podole / pod Władzą y opiekę podzielił. A na ostatel świadeczy przywileju
Krola Wladysława wizerunk pod tytułem y pieczęcią Wojciecha Arcybiskupa
Gnieźnieńskiego z samego wlasnie przywileju wypisany / że Krol zamek y powiat
Kamieniecki Witoldowi y dziećcom tego lennym prawem daruje: a to Roku
1394. dzialo się. Ktory zaprawde czas iednoczy się z tym / kadby pomieniony pi-
sarz / tenże to Kamieniec y inże oney Krainy zamki od Witolda pobrane bydy / w-
spomina. Co wważając / podobnieyfarzecz tak domierzać / że Witold gdy zaście
Podola Sycemirz w sobie y Czerkasy zamykając / pod wladzą swoję podbit / zaraz
y Kamienca od Węgrzyn Książcia tamiecznego dostal: ktorego iednat dostal-
cznie

cznie nie panował / potł jobie od Krola pozwolenia na nie iako do Krolstwa na-
leżać / nie ziednat. Ostatel zaś oney Krainy / podobna rzecz je Węgrzyn y
od onego czasu za pobieżaniem Krolowskim trzymał. Tychże czasow Krzyżacy
Pruscy za podczuwaniem Swodrygielłowym / Litwa częstymi zabiegami
wzdłuż y wśerz / daleko niscyli: zamki niektore pobiali: y Wilna stolice tame-
czney potufali: maiać perona nadzieie że Czerncy Ruscy według umowney
naprawy / zbradliwie się obeydzą / a w zamki Wilnijskie ogień zapuścić mieli:
wśakże gdy ieden z onych Czerncow zbrada wysztych wynurzył / y o słusne ka-
ranie przywiodł / Krzyżakom nie nie sprawosy obdachać przysło. Mielic w-
prawdzie pogotowiu Litwacy nie podle wyszko Polakow / czesć od Krola ze-
slane / a czesć z Woluntaryusow zebrane: nigdy iednat nieprzyiacielem boiu
czepnego pokostrować niechcieli. Dosyć było naszym z cherych zaśadzek nie-
przycisnąć wrywać / a pod czas tej zabiegi czynić / y grunty ich przepustofywać.
Stad posło / że Krzyżacy nie minicyse od nich skody y samu popadali. Co
gdy się tak w Litwie sprawuje / Krol y Krolowa w zemie po kołu wdawosy się /
murozo zamku Krakowskiego / ielcze na on czas niscyli / wyszky podnofo.
Burgrabiom dochodow przyczyniać / y aby om po iednemu wierzchowemu
strzel:owi zarofe gotowcem chowali / obmynlawia. Do tego na przedmiesciu
Krakowskim ku polnocy / y w miasteczku Kleparzu Klastor Krzyż S. zaktada-
ia: w ktorym Siogali zakon Benedyktański z Pragi wywiesione / ktoryby
teykiem Siowianin naboienstwo odprawowali / fundus. A choć iak Koscioł y
Klastor on / przez śmierć Krolowey Jadwigi / dokonczony nie stanal / przećte ie-
dnat iż w nim y spiewano / y Księ swiate mowa Słowiańska odprawowano / i-
elcze y za czasow Długosowych / samie wspomina. Drugi także Klastor na tymże
przedmiesciu ku zachodowi / nazwiskiem Panny Maryey na Piasku / postawio-
ny / dla Karmelitow zakonnikow zebzacych budus. Wład to w Kosciele zamku
Krakowskiego Pfalterysy ofadzaia / y perone im dochody z Dup solnych nazna-
czaię. Pod tenie czas / gdy Jan nazwiskiem Páruus Biskup Krakowski obumarl /
na miejsce tego Kapituła obrala była Setegiego abo Sieciecha Chmieleckiego / ie-
dnego z Kanonikow: ale na prośbę Krola y Krolowey / zrzucosy Bonifacyus IX.
Sieciecha / na miejsce to Piotra Wisa w prawie biegleg / Probosza Wloclawskie-
go a Kancelarza Krolowey / herbu Brogow / nie dosyć rozadnie Biskupem uczynil. A
wśakże nie wśla poty / y i-^o nadeta chwosć Karania. Przyiadał był tychże czasow
nawiedzając Krolowa Jadwiga Zygmunt Krol Węgierski / od ktorey Kiska dni
w Sączu ochotnie przyiety y wraczony był / a po dlugich z nim namowach o spra-
wach Rzeczypospolitey y też prywatnych / nazad do Węgier obdachal. Co i-
się po zechu Maryey Krolowey / zony Zygmuntowey a siostry Jadwigi nasę dżia-
to / sam porządki czasow iawnie wyswiadcza. Pise abowiem Antoni Bonfini-
us / iż wiele trudności Zygmuntowi / Karwaci / Bosnieńczykowie / Wulgarczy /
Włocha / y Maltanie / bzydzac się biale / pici y Krola postonnego wladzą / zaba-
wali: ktorych on gdy woyna do powinności przyicgnal / iakoby wyszky inży wci-
chnąć miel / tylko sam Stephan obudwu Siem Włostich Woiewoda poweo-
re rebellizował. Tego Zygmunt gdy woyna pokonywa / iakoby Krolowa Marya
obumrzeć miała: co wyrezunawosy Wladysław Krol Polski / z ogromnym wo-
yskiem do Węgier wtargnąć potufal / chcac imumentem Jadwigi zony swę dżiedzić
ne Krolstwo pod wladzą swoję osiągnąć: lecz gdy przeciwko ni-^o na pogranicze
Polskie Jan Kamisa Arcybiskup Strygoński z orężnym ludem wyciagnal / iakoby
on zaraz zarowu swę pomechal. Trwalo do tego czasu w Kancelaryey Krolowey
Polskiej przywileie pokoiu z Murezem Maltaniskim Woiewoda / holdownikiem Krola
Węgierskiego / a z Wladysławem naszym malo co przedcy wczymonego: gdsie wa-
rowaly sobie strony / aby ieden trom wiadomości drugiego przeciwko Krolowi
Węgierskiemu / woyny nie śmiał podnosić: rozjem zaście abo przymierze za spra-
w iednego zarwiete / aby obadwa potwierdzali. Stadje co podobno wrośty
rozumowy one z Jadwigą Zygmuntą Krola: ktory snadź nie dla przyiacielskiego
nawidzenia iey / iako Dingos rozumie / przyiadał był / lecz dla ugrunecowania

Krzyżacy Litwa
pustofa.
Wilna doby-
wają.

Jan Książca
Witoldin.
Burgrabiowie.
Koscioł w o-
le Krakowa.
Włochowstwo
Kosciołne Si-
owianin 1394
Kiem obdrowo-
wano.

Książca Bisku-
pa nie przypie-
piet wśak
Ksciem Kralo-
wskim.
Zygmunt Krol
Węgierski do
Polski przy-
dial.

Rerum Vngar.
Decad. 3. l. 2.

Krol Wladys-
ław Węgry o-
siągnąć pokoi-
fal.

Micey Wole-
woda Maltan-
ski pola Kom-
bomizaly.

Biskup wrocławski
władysław król
w papieżu

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii
Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii
Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

królestwa swego w Węgry / królestwo on sobie zaraz na początku me hatnym: a
Jadwidze zaś jako prawy dziedzicze króla Ludwika przychylnym bydy wsta-
wał: y dla tego to z nią traktował / aby iey w dobru hoiem y gruntownym
pozwoletem / tym bezpieczniey mogli królować. W tychże też czasach Henryk
Biskup Włocławski / pod wiarą y opieką Władysława króla Polskiego postąpił.
Co ieliż z swoy chęci / czyli też gwałtem przycisłomony uczynił / nieznaydujemy:
wrazem tego / dla czego y kiedyby od króla odpadł / chyba podobno gdy król y kró-
lowa Kunawy Siemowitowi w Naszowieckim zastawnym prawem puszcili / że on
spólnie z Kunawianą za władzę Siemowitową uodal się. Ależ się iestże przywile-
je Siemowitowe czwartego potym Roku napisane: królem on zeznawa / że mu
król y królowa dziesięć tysięcy kop / w których Kunawy zastawę trzymał / wro-
cili: nieprzydarne iednak / ieliż nazad Kunawy oddać miał / czyli też uż przedtem od-
dał był. Trwając abowiem Władysława Opolickiego królestwu zowie: skąd możemy wpa-
robować / że pominione Kunawy w posagu mu Siemowit puszcili: coż abowiem
tego Agata miał za sobą. abo też podobno że powiat / Inowrocławski na Kun-
wach trzymał / tedy względem onego iednego królestwu Kunawskiemu (tak o wiec
zwykli czynić Panowie) pisał się. Podiaćci rozprowadzie tychże właśnie czasów król
woynę przeciwko temu to Władysławowi: iednakże nie znaydujemy aby Kunawy
skądby takie przez te woyny popadac miały pominowaz na w Dobzysławskiem ziemi zro-
biono. A owoż samy iestże na on czas Kunawianie z królem zold przeciwko
Władysławowi wiedli. Zacięgi tedy woyny pominomony / staż dla tych przy-
czyn król podiać / aby był naprzód przysięgał / króla swiętobliwie zaraz na
początku królowania swego przysięgi wsiłknie maiećności od Polki przedtem
oderwane odzyskać / wypemil / a druga: aby był Władysława zpod władze się
swoy wydzierającego powściągnął. Abowiem on ani maiećności tych nie wracał
króla rozrzuca darowizna Ludwika króla / jako się na swym miejscu mowilo /
poślubił mu była / ani też imieniem dzierżaw onych pod wiarą y posłuszeństwem
króla Polskiego / zawpę z potomstwem swym przebywać / jako lenny dzierża-
wa poprzysiężenia nie czynił / królemby był król kontentował się. Wrożem na-
przych y na rozgarda wrożę posły królestwie hardziej y lekomyślnie odprawo-
wał / a wypawoży gestę kopce / dzierżawy one swoye od infey Polki zymem nua-
steczkiem odgraniczał. Do tego Inowrocławskie / Tuscumskie / y Tucholskie maie-
ćności / nieradząc się nie króla / dzierżaw swoy Jadwidze / która zona Alexandra
królestwa była / darował. Mistrzowi także Krzyżackiemu Konradowi Walero-
dzie / y wsiłknie Krzyżackom Pustkim / naprzód Siemowit w sześci tysięcy / w sześci
set / w trzydziestu y w dwu czterystu złotych Węgierskich / y zaraz zaś wsiłknie
ziemi Dobzysławską w pięćdziesiąt tysięcy / zastawil. Chęć go tedy król niepo-
dzierwane zaszkodzić / z piacią się tylko Senatorem / królestwu nie mienia pisać / w tej
mierze znoś. Z Siemowitem miłośnym królestwu w Naszowieckim zacięgi swoy
a swagrem Władysławowym / w mektorych warchowach / lub to o Kunawy / lub
też (co y podobniejsia rzecz) o wyplacenie posagu się / też swoy zawziętych / z po-
zwoleniem króla / wey / y nieze skąd tego pomiarował się: zaraz mu Dobzysław / Lu-
baczowskie / Buskie / Grabowskie / Gorodzieckie / Swolenie / y Lopatynskie / Sta-
rośwa wieczny prawem / y na potomne dziedzictwo puszcili: warowawszy to iednak
sobie / aby maiećności darowanych nikomu obcemu / tylko koronie Polkiej lu-
dzioni podległym przedawac nie mogli: wojennego zacięgu żadnego / aby z kró-
lem y z Polakami odprawować nie omieszkał: do tego aby żadney woyny nie do-
lożyłszy się pierwej króla Polskiego przyporządac nikomu nie śmiął. To tak ob-
stawawoży / a wsiłknie Polke do ożęza wzruszwoży / Krystyna Ostrowskiego /
Sandomierskiego Kastrallana z iedną częścią woyska ku Dobzysławowi przesła /
lub to chęć tak Władysława od podezżenia następniacy woyny zastłonić / abo
też rozdzielenie woyny potęgę tego rozciąć. Sam zaś z ostackiem woyska /
uczyniwszy pogłos iż za Krystynem porębiez / wybożną wnieśli drogę do O-
strowa przypada / taborem się pokłada / y zaraz dnia trzeciego szturmem zaimie do-
stawa.

Władysław król
z Austrii
Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii
Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii
Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii
Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

Władysław król
z Austrii

stawa. Do infey potym zamków zacięgiy częć woyna / za nadciągnięciem
dano wia y Jana Krzysia Naszowieckich przyczynomony / Spyt o wsiłknie
królestwu Włocławskiemu Włocławskie / jako naprzód wyiędza / mechę częć nie
a nie częć do poprawy potrozonym nieprzyaciolom bogować: a tak w sto-
dymy dnu Krzyżacki / Włocławski / Ostrowski / Brzeski / Bobolice / y Grabow /
przez poddanie zajmte. Kastral Czestochowski / y Włocławski / na tamiecznym
przedmieściu od Władysława królestwa trochę przedtem założone / spólnie y z ma-
iećnościami swymi / za poboznym wyrokiem słachetnego króla wcale od wsiłku
wojennego zostala. Zostawał iestże zaimie ieden Bolestawiecki / przyrozbieniem mney
sca / y przemysła fletu nad rzeką Prośną doby obwarowany. Ten iż w armate /
w ludzie y w zyrnosci łobziarni nawieziona / bogacie okwicono / przetoż siedmio-
letnie obleżenie wytrzymiał. Krystyn zaś Kastrallan Sandomierski / jako kró-
dobzysławskiemu ziemie doiać / przylaczwoży do siebie Kunawian / zaimie w Bo-
rowitach obegnal: a wsiłknie posłyłszy o nadciągnięciu przeciwko sobie
z gwałtownym woyskiem Konrada Mistrza Krzyżackow Pustkich / z obleżenią co-
przedem zachal. A sam zaś Władysław królestwu dzierżawy królestwie / z Słaska wy-
padać / obyczajem rozboymczym pustofyl: kupce Polkie na iarmark do Wro-
clawia iadace ze wsiłknie towarow rozbił / a prawie ze wsiłknie ich odarł. Abo-
wiem zachalo się było do niego nie mało Polkich zbrodniarzow / częścią tych
królestwu własność swoye straszoży / ludzkich dobr latneli: częścią zaś królestwu
potępiem / częć odsadziem / y z ziemie wymolani byli: a częścią też / królestwu zna-
cznie do siebie wyściepli wiedząc / prawu zwinąć wsiłowali. Tym tedy królestwu
trzon y zbrodniarni na oyczysie y dziedzicze dzierżawy tego / nagle z woyskiem
derży: zaimie y maiećność mektore pobral: wsiłknie solwarci / y grunty popustofyli:
a co przedmiesko dnu zamkach maiećność tego Opole obleżeniem otoczył. A do-
stępował wprawdzie Władysław królestwu w Włocławski Cesarza a króla Czeskiego
pomocy / a wsiłknie nie dostąpił: a to dla tego / że on mało co przedtem / uż z kró-
lem Polkim zawarł był gruntowne przysiężę / w którym sześć set kopymitka / y tak
wiele kufinkow na posilek przeciwko każdemu nieprzyaciolowi / a przeciwko zaś
z posłuszeństwa się wypierać buntownikom / spoleczność ziednoczona / oba-
dwaj ci Monarchowie wzajemnie sobie stawiać przysięgli. Ależ wylaczył był z
takich konducy Włocławski Elektor Cesarzow / wylaczył Biskupa y miasto Wro-
clawskie / Krzysia do tego Polkiey Słaskie / opiekali Czeskie: iednakże tym
tylko prawem / aby przeciwko nim nie był poruczen dopomagac Polakom. Gdy
tedy uż nań Krzysia Władysław trudno miał się spodziewać / wnet Konrada O-
sławskiego / y Bernarda brata swego Niemodlańskiego abo Galkiemberskiego
Krzysia / do króla Władysława za iednację (tak o tym Długosi pise) wysła / y
połoy otrzymane: pierwej iednak przysięgli / aby kupcom towary wydarce po przy-
wracał: królestwu Lublince / Serzelce / y nad to infey iedną zaimie / y maiećność
onemu wzięte / aby prawem wojennego zholdowania odzierał: Królem staż
Spyta Włocławskiego tamże zaraz wraczył. A wsiłknie iest iestże w sklepie królestwu
królestwu / Bolestawa / y Bernarda Krzysia Opolickich / y brata ich Jana Aropidia
Biskupa Kamieńskiego z królem Władysławem / uż po śmierci imiemam Wła-
dysława Krzysia / pod Opolem wzymona / postanowiona / y dziewięć pieczę-
ci wprzymiłowana ugoła: która rzetelnie warune / aby przerezione Krzysia O-
pol Slogow mney / Serzelce / y Domaraz / z zaimiem / z miast / y ze wsiłknie
ich okolicznościami od czaju onego trzymali: tak właśnie iako y stryich Władys-
ława zmarły trzymawał / a żeby przeciwstrzegali iakoby co wsiłknie y namnieszę kró-
dezi królestwu Polkiemu nie mogło: wsiłknie z obudwu stron aby porowypusza-
no: Bolestawa / y Krzysia / wsiłknie warunek Władysława zmarle / na imie tego sony po-
zostale Agaty / bronił: żeby namnieszę zyrnosci / y nie a me posłukow przeciw kró-
le nie dodawali: zaimie onego aby nikomu infey opocz króla Polkiego poddać
nie pokufali: na ostaciek aby ostrony Olesna y Lublince / żadney trudności Włoc-
ławskiego / Spyta / nie zadawali: a we wsiłknie rzeczach tak się zachować mieli:
iakoby prawa królestwu Czeskiemu w mczym się nie nadiażalo. Za do trzymanie tedy

Wojciechowo Tę-
taro n z Litwy
i Polaków na-
byte.
Książka n z
tętarom posadza-
ni.
W. ołd wileń.
Początek s.
miejsc Wielkiego
Księgo.

Smierć Łam-
lanowa.
Tatarskie s.
miejsc Książki
Księgo.
Rubel co jest

Archierej J.
dwór smierć
chwale.

Władysław Lit-
wowski w Płocku.

Wych gto w rade / gdy przymorek lektwości miedzi popedliwa zaryzując Spyt-
tę / zganila / wnet nasy bitwa dali: a zwycięstwem Pogaństwo / óczci też nie krom
jeody ich / porażem przegrali. Co gdyby było Pogaństwo nie gestwo zastepow o-
krowowało / perwinie cnota y dzielność nasych porażoneby było. Niemato tam
nasych iednakże nie krom pomstę zginęto. Miedzi tymi bracia krolowscy Jadwiga
y Dymier / Korybut / y insych dzielniec Książki y Litewskich Książek / na płacę le-
gło: a barzo mało żywych w ręce nieprzyaciółom wpadło. Wicoid z Smidrygiel
tem bratem stryjecznym / z Ostrogiem Ktemu y Szamotulskim / widząc że sie
woyńska jego na przegrano zanosilo / pierzchnowym zawodem wiejdza. Ale Wiel-
koscynski lub co wiachaniem / lub też ochramaniem sie Cara Pogańskiego / krole-
mu sie był z cnoty y mądrocy rozrywki swoyey przy namawianiu z nim potow
podobal / mogąc wcale zdrowie swoje wnieść / miedzy nagleszone zastępy Po-
gańskie Poczyl / a Koczynski zginac poczyni wolał: czego samie sobie życzył / y
Pawłowi to Smidrowickiemu przypowiedzial. Ten mu abowiem do przymierza-
go namawiającemu lekkie serce na oczy / y folgowna miłość dla nadobney zony
wyrzucal: a wzdoy on mity Rycerz / iszykiem a nie reko mezmey / sam naprzod
przed wysytkiem tył podal. Nie dlugo też po zwycięstwie y sam Tamerlan zają-
wał swiatą / w tymże zaraz roku umarł. Tatarowie za iedną zaraz drogą zwo-
ciestw / Podole y Wołyn pustoszą: aż do Lucka zabiegli: Książki iednak trze-
ma tysięcy rublow / i iedno y grunty swoje / od pustoszenia okupili. Wzay tedy
rubel w Anai y Litwy sto groszy zupełnych. W tychże też wlasnie czasach krole-
wa Jadwiga córka ścisliwa Bonifacya nappierwyszym zleżeniem wrodzila / po-
krocy dziecinie w czwartym dniu obumarł / y sama matka nie dlugo żyła: a po-
lewym roku kościół zanku Arakowski przed wielkim ołtarzem grob swoy zale-
gł / gdzie pogrzebem znanym / y wiele krolow nad to samego Papieja Bo-
nifacyego IX. ozdobnymi poselstwami przyzobionym / kosztownie chowana była.
Ażci wprawdzie Pospolite oni nie na pogrzeb / lecz na chrziny potomka krole-
wskiego / za wezwaniem samego krola postali byli. Była tedy Jadwiga prze-
wyborna pobożnością / y swiatobliwośćią żywota obdarzona: krom woskresz-
hardości / lekomyślności / y krom gniewu żyła: przynawania rownie tako y
zadaw pici y godności swoyey nieprzyzwoitych wchramiając sie: czas wysytek
swoy abo na chwale Bożej / abo na czytaniu pisma pobożność w niej y obyczaj-
ie swięte budujące / abo też wiece na przestuchowaniu y wzywaniu świrtu ś-
rot / wodom / y insych ludzi znedniatych / trawila. Dostarki zaś wlasne swoje / krole-
rych bogactw domu oycowskiego nawiozła z sobą była / sezdobliwie na wyjezdy
bogich / na przymnożenie chwaly Bożej / y na poyty Koczynski / wydawala. A
krom tego co sie wyiszy wspominalo / dwa ołtarze za żywota swego w kościele
Arakowskim sprowadziła: w Pradze zaś Kollegium przepysne / dla wprawowa-
nia w nauki ludzi Litewskich / lub gorowe Kupila / lub sama zalozyła: maternosci
bogate / skądby mu dostateczne sły podatki nadala: krole Kollegium polpolacie
krolowey domem rzeczone było / y iedne za czasu Długoshowego / nie heretyckim
salerstwem nie zaryżone / spolnie z osiadłosciami trwalo. Jednakże przed sie pa-
miej go moia nie zaciagnęła. Umierając tedy Jadwiga / ostatel zbioru swego / cze-
ście na rozsfarowanie w bogum / a częścią na wybudowanie y na dokończenie Al-
demey Arakowskiej / która był Kazimierz wielki z gruntu już był zapoczął / odkaza-
ła: namieniwszy w testamentie Isteżni woli swoy ostateczney / Pietra Biskupa / y
Jana Koczynskiego Kastrallana Arakowskiego. Darowala też była kościółowi Ara-
kowskemu do odprawowania Mszy ś. ornar bogactw kosztowny / perlami tylko a
drogimi kamieniami przeważnie osadzony. Dwa razy roczne / po st wielki / y zaś Ab-
went / nabożna wstrzymieźliwość / y w martwieciem ciała znowe swięciła. Bo-
skośa swiatą / nadatą powaga y lekomyślność z doczynnych bogactw chłuba. Ga-
dzila: tak iż gdy krol z drogi pisał do niej już na samym zleżeniu badający / aby och-
dostwem wspaniałą y kosztowną obiciem tożniece sobie przyzobocił / inad-
taka na to odpowiedz odmości. Dawnom sie ia już pogorniać nikczemney y smutney
pompy wyrzekł: zusem też y to dobrze / że sie wiec smierć z potęgą cześkroć rade
braci.

braci. Przeróż upokorzeniem podtem / a swięckich nadości odmiolem. przysłowney do-
broliwosci Bożej / która hanna niepodności już zemnie znisć raczyła / odwiedziczyć mo-
ga. Te tedy rezygnowobliwość żywota / ze w grobu znaczne cuda oślawia-
ly / pisa historykowie.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XVI.

Namienita powinność wyrzadziwszy ci-
lu krolowey Jadwigi / Władysław krol zasmucony / y
aby sie miał na krolestwie osiedzić / przywspierwszy:
widząc że aż dotąd na imie tylko zony swoy wolnemu
narodowi cudzoziemiec panował / do Rusi wstepuje: y
iuz zamyslał krolestwo zruć / a do Księstwa oyczyste-
go dobrowolnie odiać / pierwej a niżby z poniewolno-
stymota wyrzucony był. Ale one iego dumy Sena-
torowie Polscy łagodnie wcieśli / y w nadości wpewnili /
nie odmienno mu chęć też y na czas potomny zaośiaro-
warowy. Co gdyby ma to wprawność iako czynio / je on iako cudzoziemiec po-
zbywszy majzonki / zaraz y prawa dziedziczne w krolestwie pozbył / wlażnia mu na
to poszodki / które inad y sama krolowa Jadwiga konając przeznaczyla: to jest /
aby on Annie Wileńsk / Gracie Cyleyjskiego coła / krole siostra wziął / który mal-
sobie za drogo zone Dymunt krol Węgierski po śmierci Marycy / wtorem mal-
seństwem pośl. Przeglądając / że oney wlasnie dziedziczo krolestwa służyło /
gdyż ta sama wnuczka jest krola Kazimierza zmarłego. Posmakowawszy rade
Władysławowi. Przeróż do Germana stryja Pamińskiego / ponieważ iuz oyc-
niemala / wyprowiem w dzierżawę Jan Obychowski Kastrallan Szemski /
Winta Rogowski / Jan Ostrowicki / wysytko pociesnie spawili: y zaraz Roku
drugiego dnia szesnastego Lipca / Panna do Arakowa przyprowadzili: która / i-
krom Włocławskiego isyła jadney infey mowy nie rozumiała / dla tegoż pierwej
niżby wesele došlo / zupełne osm miesięcy na przuczeniu sietzyla Polskiego tra-
wila. A tym czasem krol do Litwy zaiachawszy / potow y wysytkich wstaw z Wi-
toidem y Litwa swoy a z Polakami naszymi / tym gruntem wponawiał: gdzie
przysiężono y pisimem wprzywileiowane: iż iesliby Witold bezpotomnie wstąpił /
aby wysytkie a wysytkie dzierżawy iego / spolnie y z władzą wielkiego Księstwa / pod-
zwierżchność krola / y wysytkie Korony odpadły: wyiawszy pul Nowogrod-
ka ze czterema solwarkami / krole Dymuntowi bratu Witoldzinemu wstąpić
było powinno / tym iednak prawem / aby on przecie krola y krolestwa Polskiego
holdownikiem ostawał / wyiawszy do tego dobra posajne Anny zony Witoldzi-
ney / a woskresz te po iey śmierci do krola y do krolestwa przecie wroć sie miały.
Te tak wstawy znać że Roku Chrystusowego 1401. odprawowane / popisane / y
zaraz reko y przeczami obwarowane były. Szędzwszy tedy krol z Litwy / i-
spetney wrody nowo przywiezionej oblubienice do ślubu nie nacieral / przeto iż
za staraniem Senatorow Polskich miesiaca Lutego w miasteczku Diecu z Pany
Cyleyjskimi sie wimawiał: nowe postanowienia zawozał / abo wiec dawne w-
trawdzil / coż dopiero w Włocławsku wesele wyisyl: gdzie też Anna krolowey ma-
tka a Kazimierz wielkiego coła / ktemu też Witold z majzonką swoya Anną / po-
magali

Władysław krol
leśna myśl on
binił.

Włocławsk
swo Władysław
miał.

Krol do Litwy
wyleża.
Włocławsk
dem y z Litwy
odnawia.

Rok 1401.

Władysław
krol wtore
majzonko.

Akademia Arz.
Kolejka Arz.
na.

Akademia Arz.
Kolejka Arz.
na.

Wacław Cesarz
Kolejka Arz.
na.

Robert Cesarz
Kolejka Arz.
na.

Ładysław Pro
Kolejka Arz.
na.

Ładysław Pro
Kolejka Arz.
na.

Kolejka Arz.
na.

magali się rościć. Koronacja jednak nowotoczny królowej, je aż do drugiego Ro-
ku zwołano. Niechcąc wdać. W tychże też czasach Akademia Krakowska /
według testamentu królowej Jadwigi / y z hojnego daru królowej / założona
jest: dwa budynki przestronne albo Kolegia z gruntem wywiedzione / dla Philozo-
phow y Theologow iedno / w ulicy Szwedzkiej na on czas rzeczony / co dziś uli-
ca świętej Anny jest / a drugie dla Jurystow y Medyków w ulicy Grodzkiej albo
Zamkowej. A wkrótce się Medykowie do Philosophow przypieglili. Zaciąganiem
przytem Mistrze y Doktorowie narodu rozmaitego z Prastkiej Akademii: którym
król pierwsze dochody z Dup solnych / y z cel koronnych / wiecznym dekretem nadat:
y wszystkie pożytki duchowne kościołowi Florianu świętego należące / okrom Pro-
bostwa przysłał. Zamysłszy potem też Akademia y mactwiejska / wielu y zna-
mienicie wczonych samychże medycow dobiożycstwem stanowią / okwitym
czasu iednego owocem sinacznego ćwiczenia Dyalektyki / Matematyki / Philozo-
phiei / y też świętej Theologii Krowinela. Spokojnie na on czas we wszystkich
powodziło się Polse: stądże się też mnożyły chęci do rzemieślna gospodarnego
pokoiu. A wkrótce niegdzie indziej. W Czechach abowiem y w Niemczech / wsi-
stkiego się był Wacław Cesarz na opilstwo / na gre / y na wszystkie niecnory po-
dal: tak bezcenie / i gdy mu o pogorzeniu iegoż zamku iednego powiadano / ślad
tytu słowy pytać miał: *A winą w lochach nie gorzący widy?* Ślad potem na taką
wzgardę był przypiegl / że go naprzód nieścześnie Prastcy poimali / y przez taką nie-
ścierę w więzieniu mieli: z którego wprawdzie acz ułknął / iednakże znowu od
Senatorow niektórych z wiadomością brata swego Zygmunta poimany / do
Wiednia zaprowadzony / y pod straż pilnie był chowany: a wkrótce y sam / do-
iakoś wskoczył / wnet go Elektorowie Cesarstwa z rąkami / a na tego miejsce Ro-
berta Woiewoda Kenu / za potwierdzeniem Bonifacjusza IX. Papieża / za Cesa-
rza obalił. Pustoksyli też na on czas Węgrowie wprawdzie / Norawy / i Niemcy / do-
wie zaś y Margrabowie Morawscy / ziemię Czeską / za pobudką króla Zygmun-
ta. Aleć ani Węgrowie pokoiu zaijwiali. Gdyż król Zygmunta na królestwo bra-
terstwie lać niepoziewaig / własnego swego ostradali: a zgola też y samego / u-
on sirowo nazbyt z przeciwnikami swymi / po flesce w Nikopolu wsiętey poste-
powal / samyż Węgrowie poimali / synom go Mikolaja Gary do strzeżenia od-
dali / na zamku Sokolskim wiesili: a na to miejsce Ładysławem królem Wapoli-
tanskim / a synem króla zabitego / stolice osadzili / y z Włochy ziemię przysłał.
A wkrótce onemu zaraz z Dalmacyey nazad wrócić się przysłał: lub co od Zygmun-
ta wypuść / onego uż z więzienia wyparcentu / iateż na wgasione jarzacych si-
w królestwie swym roztęrow oderwanemu. Wkrótce y Salacyns Podgra-
bia Kijże Medyolańskie / wszystkie prawie do ożeniamie Włocha pomiał: y z
przeciwko memu florenczykowie Roberta Cesarza wielkiej siłny dołupnem y o-
bieciami na ratunek wzywali. Jednakże ten męstwo nie / prawowity ze Włoch
do Niemiec odwrócił. A naostatę kłószka Chrzescianstwa Kieczpos. zaraz od
sinterci Urbana y Klimunta / dwóch Papiezw słuchala. Abowiem na miejsce
Klimunta / Kardynalow Francuscy z pomocnikami swymi / Benedykta XIII.
Aragończyka najwyższymi Biskupem obalił: z osobną zaś na miejsce Urbano-
we Kardynali Włochy Bonifacjuszem dzierżawym / a po nim w tych czasach wla-
sne obumartym / Innocencyuszem siódnym / y rychło zaś po Innocencyusie
Gregorzem dwunastym Rzymską Katedrę rządził. A tak iedni Monarchowie
z polskościem swym iednego / a drugich z drugiem drugie z wierzchności przestrze-
gali. Sami nawet Papieże ieden drugiego wyklinal: za odstępstwa poczy-
tal: a przychylna chęć y zyczliwość przeważnych Potentatow / rozgrzeszając ich y
pozwalając im rzeczy wielu / na swoje strone przeciagali: a każdy przed siebie każdy z
nich o przywróceniu spoleczeny zgody kościołowi Chrystusowemu / by też y wi-
minac sobie dostojenstwa własnego / pod przysięgą y Cerografami obowiaz-
wali się pracować. Takci na on czas wszyscy okrag Chrzescianiski wielkie potro-
żenie wznowiali. Ależ w Polse naszy / wszystkie z laski Bożej sprawy spakowane si-
wodziły: dla tegoż przez kilka onych lat nie w męj pamięte być nie pisa. Wyja-

wysyt.

wysyt / i niektórych zbrodnarzo / w polpolicie przelazdy rozboymczym obyczajem
zadawacich / król Władysław powściągnął: dobywszy przez moc dworskim
ludem przywrócić ich zamku Chrostyna. Wkrótce tedy rozboymkow onych byli
Grot Silupetti herbu Krowy / y też Jan nazwiska y familii Kogala Kastellan
Włocławski. Z których ten żywo poimany przez wiele lat wycierpiawszy więzie-
nie / aż na przyczynie Zawisze Czarnego wypuszczony był: a ową zaś / sam poprowadzie
zbiorno wskoczył / iednakże zamek iego Konary w ziemi Sandomierskiej na wni-
wecz rozburzono: do rozboymstwa tedy przywiodło go było czi odsadzenie / o-
glowe Jana Olszńskiego Włocławskiego Kastellana / którego był na ograniczaniu
Probstwa Sandomierskiego gruntow / pod zwierzchnością syna Olszńskiego
bedących / niewinnie zabił. Tedy też Wiryż dziebieczny Pan Drzeniu / pod wia-
dą króla Władysława y wszystkich korony / tym prawem podpadł: iż iesliby krom
potomstwa obumart / aby pomieniony zamek na króla przypadł / a starostowie
zaraz od tego czasu / też y z żywota iego / królowi wiare poprzysięgali. W tychże
czasach / gdy w Poznaniu przenasiewieć ciał Chrystusowe / pod osłona chleba /
według starożytnych wsi / ystkiego kościoła Chrzescianńskiego obrzędow / y we-
dług samego Chrystusa Pana y Apostolow iego postanowienia / w kościo-
łach iednym przysięgającym / rozdawane / przelate miewieściło iedno w o-
sta prymaw / wytradio / chec go żydom na wragame zaprzedać / a iednak ro-
zmysławszy się / gdy onaj miewieści na łach Poznankiego przedmiescia pozuci-
ła go / zaanienicem cudam mierzemu obrawione y znalezione było. Zaraz te-
dy na onym miejscu kościół Władysław król zakłada / y nazwiskiem Bożego ciał-
la postroica. W Tarnowie zaś Kapituła Kijży Piotr Biskup Krakowski postano-
wił wkrótce / że go Jan dziebieczny tamczyny wsiłne o to prosił / y część dochodow swo-
ich odrocenie tamże nadawał. Pod tenże właśnie czas / Dobrogost albo Bonawen-
tura Alcybiskup Gnieźnieński wmarł / Mikolaja Kurowskiego Szrenawczyka o do-
stojenstwo przyprowił. Który to Mikolaj Włocławski też Biskupstwo / ślad był
przemiesiony / za zyczliwość królowiśka cale dwie lecie wiodnynje czasie trzymał.
Roku drugiego 1403. Woiewoda Włocławski zięzander / y zaraz Roman syn Pio-
trow / badacz podwładze y z wieszniem za siaramem królestwu w Swidrygierla
wysłowodzony / wepół y z rade swia królowi przysięgał / y statecznie Włoc-
ławski iego y wszystkich korony przestregac obadwaj przyrzekał: a iedne nad to
Roman / pomocnikiem się bydy / y towarzyszem wojny przeciwko każdemu nieprzy-
iacielowi / wywarł / tylko dla odbiagu miejsc dalekich Prusaki z Litwa / obiecał. Przy-
tem też król Bogusław Kijże Pomorski do Dworu swego przysłał / uirgieltu mu-
osm set grzywnien postąpił / a żeby na każdą potrzebe ze stem kopymka staroś sta-
roś / iad to Wilhelm Margrabia Nysenki / spolet przyniesza iednostajne-
go z tymże królem umocnił: Wkrótce y Senat Węgierski z Polskiem / gdzie sobie
mocno zobustron warowano / żeby iedni przeciwko drugim / też y królowi swym
niepomagali. Do tego ciż potem Węgrowie / do króla samego Władysława o po-
koy y przyniesze posły z peronym zleceniem wyprawili: w czym iesli co niednali /
wiedzieć nie moge. A zgola iad tego do czytania się / coby zaprzeczyna brat te przy-
miesz radził: chyba podobno mienawisc Węgierska / a zeliżność Zygmunto-
wi królowi swemu wyrządzone. Abowiem wielka ślad chęć Władysław o wy-
swobodzeniu iego z więzienia miał pracować: dalece że też y królestwem od Se-
natorow Węgierskich sobie przyniesiony pogardził: a ktemu do Sacza przyniesł
sie / chec tym śladmiej prze bliskość miejsca postrach na Węgry zarzucić. Wpędł
zatem z wieszniem Zygmunta / za polcowaniem białegłowy flachetney / której sy-
nom do strazy był podany. Nie pomiału mu na on czas y Scibor Sciborzyci
Polski flachcie dopomogli / tym samym / że Polskimi y Czeskimi żołnierzem / część
gornych Węgier Polse y Morawom przyległych / onemu wiermie doerzymali:
do tego przeciwny stron iego zamku / pod wladze swoje przywrócił / tak że Sena-
torow niektórych nadostawawoy w więzieniu trzymał: a gdy mu uż wotku wozien-
nego / co iest / płace żołnierskiej nie dostawał / wnet w Władysław króla dziesia-
ci ryciacy Polskich grzywnien pożyczą: w tymże zaraz dlugu nowe Margrabstwo.

Ct 2

Kron

Chrostyna zamku
Włocławski do-
brych.
Grot Silupetti
y Jan Kogala
zbiorno.
Zamek
zburzono.

Drzeniu zamek
królowi podda-
ny.

Sakrament na-
wielki w Po-
znaniu na lo-
kach wyndle-
ny.

Kościół Bożego
ciała na po-
miesciu Poznań-
skim.

W Tarnowie
Kapituła Kijży
Piotr Biskup
Krakowski postano-
wił.

Włocławski
Biskupstwo /
ślad był
przemiesiony.

Roku 1403.
Woiewoda Włocławski
zięzander / y
zaraz Roman syn
Piotrow.

Przyniesze mę-
stwo.
Węgierski Se-
natorow z Pol-
skiem postano-
wienie.

Przychłonek
króla Władysław
z pr. c. 1403
Zygmunto-
wi.

Scibor Scibor-
zyci
Polskiego wlad-
Zygmunto-
wi królowi docho-
wana.

Smudzi Arzja
kom puszono.
Smudzi Arzja
kom holdowac
niechce.

Wielkizy Du
biezajski.
Swidygiello
powrocie do Pru
tafow wiezaja.
Podole do Pol
ski puzwocono.
Wotowodow
Wolofy spol
nie y z Rada
swota postu
frenstwo w R
miencu Krolowi
poprzydugala.

Drachim zamek
odebrali Polacy.

Wielkizy Du
biezajski.
Wielkizy Du
biezajski.

Wielkizy Du
biezajski.

Zbigniew Arze
sliti, Getman
Rycerstwa Pol
skiego.

Swidygiello
Wielkizy Du
biezajski.

Litewskie wojsko
po bitwie pod
da.

luzni y Stotorys odliczono. Jaki y Dlugos sam wdaie, ze Arzjacy wrychle por
ty w wojne z naszymi zasiedly. Dobryma na samy przod dobywac mieli. Stad po
dobniey dowierzac, ze na on czas y pokoy bylo zawarto y Dobrym Polakom wroco
no. Dlugi wprawdzie potym ziazd z tymi Arzjakami przez Witolda odprawowa
ny, skodliwicy sie byl nadal. Abowiem on nie mogac sie juz daley potedze y gwał
townich opzecz wstapil im Smudziey. Wzbiamatac sie wprawdzie Smudzi Arzja
kom poslusienstwa oddawac, przetoż nocnym napadaniem y skrytemi zasadkami
lud warunkowy ich zabijala / a Witoldowi wprzymie dotuczala / aby tej jarlu
wymy Niemcom ro okrucienstwo nie dawal: ale coż przemogla potrzeba pojztek.
A tak z rozkazania Kiejcego, dac zaklad Arzjakom musiala. Zaczyn Arzjacy
chcac tymi jarubniemy on narod w poslusienstwie zadzierzeć / trzy zamki zaraz we
Smudziey wystawiala: dwa nad rzeka Arzja / a trzeci nad splywaniem sie zjo
ba dwu rzek Niemem y Dubieje. W tym Swidygiello nadzieja opanowania
przez Arzjaki wysylkily Litwy zwojedziny / znowu do Prus wiezaja / Podole re
dnak odiezdajac / warunkiem swym obmacnia: przetoż krol ziazd w Gmeroko
wie stoiczysy / a w Podole zacharysy / wysylkie tamieczne wlosci y z zamkami
przez poddanie odebral / poczarosy napzod od miasta Kamienieckiego / gdzie
nad wysyla kraina Piotra Szafrańca przelozyl. Od Alexandra Wolostke / do
spodara juz ode dwu lat przed tymi sobie obowiazalego przyswarzysy samego
spolnie y z Rada / grontowine popzysieczne poslusienstwa: kibie / krole wey / i
nomi / y wysylkily Koronie Polskiej wczynione / znanemnie otrzymal. Acz rolu
przeslego / takoz byl przysiega Roman tej hospodar Wolostke / co y teraz ci
pietwa przyswile obudow / w skarbie krolewskim trawicze. Stad p...
rosacie / ze obadwoy ci miedzy soba o panstwo nie spierali. A w wielkiej Polce
Tomasz Węgłyski / Sandomirski Kaptelan / a starosta Wielkopolski / Sandomirski
zamek od zakonnikow Rycerzmi Jana s. rzezonych porwany / ciwartego
dnia scurmem wzial: a powyrzucaw yz niego warunki pod wladza swoje przy
wiodl. Ale Witold pokoy sobie z Arzjakami znalazly / tegoż Kofu / to ust / 1406.
przebywysy rzeka Vgr / napierwey wyprawie przeciwko Litwie podiat / lub to
checia do rozpostarcia granic swoich wiet / lub tez zrywda od ziccia swego / Ma
sila / a narodow tamiecznych Anazja / powabiony. Wzajem y meszaniem na
rodem Ruskim byia z poczatku Litwa / com ia w pierwey ciadze polzala: ale
juz na ten czas przyszynkami pogranicznych narodow czascia jinszymi spadzami
przyiaczonym / a czescia tej przez Gwale y zbrade podbita / nie w podiazamozysy
stosc wzbiata sie byia / a jednat bitwy dac polem meszania. Przeplemnosy tedy Wi
told dlugo y seroko maitnosci ich / peren okwicy korzysci do Litwy wstepu
te. Jachato bylo z nim na tamte wojne slachy Polskiej nie mato / Kora zdo
bycza nieprzyiacielu bogacie popanofala. Wietz ten potym moca / iden tyk
ko Kof wpuszczysy / na one wojne przyloly sie: wspary posilekami Wielko
polakow / ktorym Zbigniew Brzezki Marzalek koronny wczamul / y tej
Arzjackiem ratunkiem: zaczyn aj do rzeki Oci plondiac zagnat sie: Kora
rey rzeki aby przebydz tymi latwoey nie mogli / Swidygiella Strielcznego brata
tego lud / wsilnie mu przeprawy biont. Abowiem on lub to plochoscia rade
dowcipu swego / lub tez zaszloscia wytorzony / Branku y Starodub zamki /
Kora w Siewierskiej ziemi z dobroczynnosci Krola Wladyslaw trzymal / spalw
ry / przepadl byl na strone Anazja Wasila Witoldzimego nieprzyiacela / Kora
remu znacznie dopomagal / woylek Witoldzime z potrych zasadzet y w prze
tazdach trudnych jarpnosc. Stadze sie dochodzic moze / ze abo Swidygiel
lo troche przedtem czasem nie do Arzjakow viachal / iakom ia przed tym z
Dlugosia przelozyl / abo tej wiec wedlug postanowienia przynierza z Witol
dem zawzietego od Arzjakow wygnany / y wyrzucony bedac / z nieprzyiacielu
iego Litwa spiknel sie. Dostapil jednak od Witolda Wasil pokoi za per
nymi kondycjami. Kora pokoy postanowiszy Witold / zawodnym biegiem
przeziadac sie w Kone / do Litwy ku miodzej jemie (iako to on do zalorow natat
czywym byl) pospiesza. A woylek zasia tego krom wselkiej spiaroy y zwoierchno
sci pozostawione z Litwy wiezdzajac / gdy przez opustofale juz niedopiero od

siebie

siebie y od sameyze Litwy grunty ciagnalo / glodem utrapione / y wieza nie
wczesnoscia dla przykrego powietrza y nie pogodnych zawierzuch w ziemi kalu
zowatey utkopotane bylo: wiec tej y ob Tatar / ktorych byl sobie Moskwin
snadz iako opiekun obioncow na pomoc wezwat / z bokow y z tylu nastatung
cych okrutna szkoda popadlo: a toli przedsia oni / prze enote y dzielnosć Polakow
takze tej Arzjakow / barziesy piešym niz konnym boiem porażem y rozgromiem z
klask odyseć musieli. Pisma Litewskie jadney zgola wojny od Witolda przeciw
Moskwin podiaty nammy nie wspominaia: y zaprawde grunty stamte strona
Oci lejace / nie w Moskwinie ale w Rejanskij dierzawie ja / Kora Witold z wo
stiem na ten czas pustofyl: a choćayze one podsiadzie Anazjowi Moskwinie
mu holdow / iednatie na on czas wolajnego Pana swego Olga muieniem mialy.
Tegoż czasu Jakub Kobyluski Brzymalski / Mikolay Chrzastowski Strzegom
czy / y Jendrzey Teczynski Toporczyk / o zgwalcenie Krolowej Anny pomowiem
ia. Z ktorych wprawdzie Chrzastowski z Korony Polskiej wpiachal: Kobyluski
trzykrotnie wieziem na zamku Lwowiskim podiat: Teczynskiemu zas iz nie tak
barzo podezrzany byl / nie sie zgola nie sfalo. Strofowany zaty od Senatu
krol o zbyteczne y porowcze dowierzanie / y tej o zeliwog potwarz Krolowej / sad
na powiadacze zasadzil: gdzie Klimant Moskwinie Wislicki Kastellan a
Krakowski starosta / w faisywey powiesci wyekmony / wrzedowine y w glos przed
wysylkami wdamie ono odwoływal / y tak za klamca sam sie osadzil. Mialo te
dy przedtem w Krakowie z wielkim rozruchem wzburzone pospolstwo przeciw
ko Zydom powstalo: a nie medbaiać na hamuicę zabione tegoż to Moskwin
rozkiego Starosty / y Mikolaja Litwoska wielkiego Kradze mezwyczajnie proja
lo. Zimione y zapalone domy Zydomskie: a pojoga posinykiem wiece przebiega
iac tej sie domow y Chrzescianiskich dobiala: a nadto koscioł Swiatey Anny / w
Krag Kora / Zydomstwo pobudowane bylo / spalila: czesc zasia Akademney / co wie
tym Kollegium zowieny / z wielka praca samy obronili studenci. Wielka tedy pie
cja na wychowaniu y w wiara Chrystusowa wprawowaniu Zydomow przydro
wu zachowanych / Chrzescianie podieli. A nawet y doroslych Zydomow wiele / Kora
rych bylo nie wyzabowano / dobrowolnie sie pochrzescio. Rozruch tedy ony klask
w nich wczynione / przyniosla im zaszlosć fałbierstwem y lichwami bogactwo
namachlowanych / do tego spianofemem rozporowiona swawola / y znaczne o
nychze zbrodnie y niecnoty bezkarnie onym nadaiace sie. W Litwie zasia po ro
spawie oney Moskwinie / Kora potaga Litwoska okrutnie zdobniala by
la / Arzjacy jadney sytosci w charym iakomstwie swoim wznowac niechcac /
nowe sobie przyczyny do zawasmenia y do wojny wynaydowali / ani od w
trzyrodzenia hamowali sie. Ktorymi trzyrodami przycisimony krol Wladys
law: gdy raczy do pokoi / choćay to skodliwego / a juz do wojny slusny
pochopniemy byl / ziazd z Wlrykiem Junungiem Arzjakow Pruskich Mi
strzem / w miescie Kownie odprawial: a wiatze przystojnego nie od okru
tnego / y z cudzey porowlosci w nadetosc wietz zachodzacego / Mistrza / wy
iednac sobie nie mogli: przyiacielum iednak sposobem w zaimnie wdarowan
rozlaczali sie: gdyz Arzjacy wojne / z Kora juz wnowana iedze sie zatrzymy
wali / do czasu przynusiac chcieli. Alec medlugo y ona przynuska trwala.
Abowiem krol wrociszy sie do Polski / dwadziecia Siat zbrojem / z Kura
wskich swych folwarkow namloczym wyladowawiszy / po rzeka Wisle aj do
morza przypuscal: a z tamtad zas przeciwko wadzje Niemem rzeka do Li
twy samociuz prowadzie kazal: chcac tak narod swoy dla slabych na ten czas
wrodzaiow zgromadzy / w niedostatku podpomoc. Rozbili one statki Arzja
cy: Wyprawine wzym do nich krol / wspominaac sie skody / w poselsctwie Mikol
aja Kurwskiego Gniezmskiego Arcybiskupa / Mikolaja Michalowskiego
Sandomirskiego / Janusa Tulkowskiego Kaskiego / a Wincencego Grando
wskiego Warkieskiego / Kastelany: wiatze ci nie mogac nie spiarow / przyachal
li: abowiem Arzjacy iawna y faisywa potwarza omawiali / iakoby na onych
statkach armata przeciwko nim poganstwu podwieziono: a nad to y druga trzyn

Moskwin y Ed
taronie poraje
nie.

Krejanskij dier
zaw od Witol
da uisgone

O cunzo ofstwo
Krolowej potwa
zone ofoby.

Moskwinie
Kastellan a
starosta w Krak
owie na am
pocp ony
stapanie y po
a ian 1406
do w. Litew.

pojoga Kradko
wsta.

Slach Krolowski
w Krakowie
iaktum w Krak
owie.

Statki Polak
ow zbrojem na
ladowane y us
zaczepil.

Poslowie z Pol
ski do Moskwy
wyprawieni.

de do

Sądziomni
Litewskie po-
bitli Krzyżacy.

Smudź odebrał
Witold.
Rok 1409.
Poselstwo Krzy-
żaków do Litwy.

Seym w Łęgu.

Poselstwo do
Krzyżaków.

Między Krzy-
żakami i Litwą
rocznica.

Dobryń wileń
i spalono.

Rypin y Lipno
nie tegda su-
pione.
Obrona żelaz-
nosc Krzyż-
aków
Dobryń i
poddane.
Władysław
Gedagorowicz
go y wileń in-
ficy za podd-
nie żelazną kła-
no.

do oney pierwszej przydali. Kupce abowiem Litewskie w Kagnecie pozabijali y handleich rozbili. Takie tedy przydworone obzary rozjarzony Witold napiera-
woy wojny konać Krzyżaki zapoczął: Kąbowda Marszałka z ludem lekkim taje-
mnie do Smudziey posłał: warunki Krzyżackie regimentu Michała Kochmepa-
stera/ starosty abo Woyta Margrabstwa nowego/ przestrzegać/ lub co po-
mał/ lub pozabijał/ abo wiec porwyrzucal: y tak Smudź wysyła/ zaraz pierwszym
wstępem na Krzyżaków panowame rozdygające się/ pod władzą swoie ode-
brał. A w tym roku drugiego/ przytłachali do Obornie Postowie Krzyżacy do kro-
la: przeladając skargę o wydarciu sobie Smudziey/ o poimanie y pozabijanie tamże
warunkow swoich: przegrajac z tym/ wojny zelirowości y krzywdy swojej do-
chodząc/ ponieważ Witold napomniomy poczynionych skąd nagradzać nie chce:
y dla tegoż zaraz pytał krola/ iesli by wiec on przy nim się opowiedział abo nie:
Kąrowat na takie pytanie myśli swoie/ niewiedząc co czynić/ Władysław: wro-
zał iż odstąpiwszy Witolda/ konieczne go Krzyżakom/ a zaraz z nim y oyczynne
swoie odwołajac było trzebanieli mu też dopomagac/ tedy wysyła zaszle moc wojny
niebezpieczney na się y na Korone Polską/ do plondrowania y pustoszenia barziej
nad dzierżawy Smudziey sposobnieyszą/ zaciagnac przychodilo: a do tego wzdry-
gały się na one wojne serca Polaków. A tak wysyła one sprawę do spólnego Se-
natu y do Seymu walnego zupełnie odlozywszy/ nie zrazu pewnego Postom nie
odpowiedział. A w końcu oni hardości y niecierpliwością nadaci/ oświadczy-
wszy się/ nie z ich samych ale z krolewskiej przyczyny/ pogroźtowane bydy wstawy
pokoiu/ przegrajac iachali. Na dzień potym siedmiasty Lipca/ Seym w Łę-
gachy krol złożył/ na którym gdy spolecznie wradzone pierwszej wysyłki postępi
nieprzyjacielskie wyczerpnac/ też się dopiero do wojny rzucić: trzy osoby z pośród
dru siebie/ też wlasnie co y pierwszej/ wysłali tylko Kasztelana Tatarskiego/ do
Mistrza wysyłać. Zadał w tym Mistrza Postowie aby zaszle między sobą złoży-
wszy/ do porównania przyjacielskiego o wysyłki krzywdy y niezłości z Władysła-
wem krolom przystąpił. Ponieważ Kieśtro Litewskie nie Witoldzina/ ale krole-
wską wlasną y dziedziczną jest dzierżawą. Zapala się na takie poselstwo rozgnie-
wany Mistrz/ namniemyjąc wolę cierpieć w tej mierze nie chce/ lecz zaraz a zaraz
Litwa wojny tolać przegraja. Tam Arcybiskup ona furja Mistrza hardego
na kros serca zajety/ rzecze: Poniechaj, prawi, Mistrza, ani myl wojny nas Polaki
wstrząsac: owszem tak wieść, że iako pradka na Litwa z orażem się rozwiędzie, tak pra-
dka wżadtem też nasie oraża, w dzierzżwach twoich rozwiędzione poczuieś. Acze sto-
wa iesliż z rozkazania krolewskiego zleczone miał/ czyli też gniewem pżerazony o-
stro y mienowicie wyrzucił/ peronie tego miewiemy: atoli wiem/ że Mistrzowi na
appetyt przypadły: y dla tegoż on na nie/ tak zaraz odpowiedział. Bierz to raa-
niem, że mi tak za krola przyrzekasz: wiec ia też pierwszy o głowie a niegi o nogi, y ra-
czy o role a niegi o ptoniny, o grunty wrodzajne rączy niegi o polna dziedziny y o
buynę pusłynie, sczascia pokusic zechca. A tak na on czas porwocza niecierpliwosc
Poselstwa/ wojny bliżej namknęła. Zaraz w tym a zaraz Mistrz/ słowa one samymi
kuciem wypelnia: zerwad abowiem rozestawosy/ setmany swoie/ w pol prawie
miesiac Sierpnia/ Dobryń zamek z wojskiem wielka mocą wziął y spalil. Po-
lati zanku bromace/ spólnie z Jakubem Plominskim starostą tamiecznym/ nie mi-
tosierne wyscinal: zkad daley postepiwszy/ Rypin/ y Lipno miasteczka/ zaraz na
pierwszym wtargnieniu wbiegal/ y zniszczył: na mieszanym y wieśmiaty dzwone okru-
cieństwa wywoierat: saczym ani wiekow raniem/ ani plci biatley folgowat. Po-
tym taboru do Bobrownik ruszywszy/ scurmem na zamek wderzył y przez poddanie
obial: chociaż się ten budynkiem/ ludzmi/ y żywnością potajnie obmoczony/ dlu-
żej bionć mogł. Dla tegoż Wacysław Gedagorowicz herbu Lisow/ starosta
tamieczny/ krolewskim dekretem o podanie zamku do wieze skazany/ bzydnie po-
tym wiezenie cierpiat. A druga zaszle slachty dla obrony zamku zostawiona/ wysy-
stke krol czi odjodzil: y chociaż one mieczść Bartosza Plomykowskiego ieden z nich/
miejna y dzielna na wojnie Grunewaldskiej przyslugę wczymona/ przyskoymie
zmiosł był z siebie/ a w końcu o odsadzenie wczewego z fraszunku raz w głowę zafed-

fy/ 103 wiecey potym do rozumu przysdz nie mogli. Nieznie potym Stotorya od nie-
przyjaciol dobywana/ w osnym sie dniu Krzyżakom poddac musiała/ gdy wiel-
ta cześć obwoy zamkowey z kufy y z pulhatow zbity/ a ostatel iyrwo zabrano: kzo-
tych potym Krzyżacy acz wzglebem zamiany wiezniow wypuscic Witoldowi
przyrzekli byli/ iednakże przemowierzeni swoich wyswobodziosy/ pzed sie tych nie
wypuszczali. Na dobywaniu Bydgoszczy zasia/ gdy iuz wieksza praca bydy wpatro-
wali/ iako to nad zamkiem ob pierwszych obronnychym/ przetoż podnawosy
Burgrabie przez zdiadliwe wydanie onego podesli ię. Co wyrozumawosy staro-
sta tamieczny Thomas Wegleszynski/ który też Generalem wysyłki wielkiej Polski
był/ dla niebytności tam na ten czas swoiey srogim fraszunkiem zdiety/ nie dlu-
gotym wmarł: a miesca wrzedow swoich/ Wincentemu Granowskiemu Dia-
kieskiemu Kasztelanowi/ wstapil. Krol tedy czepty y peronemu poselstwu we-
wyslyt obwieszczone/ mehcac iuz daley odwołaczat/ wyslyt Polka/ Rus/ y Li-
twa/ do wojny przeciwko Krzyżakom porusa: y zaraz Małopolać z Rusia do
Wolhoya/ a Wielkopolać do Leczyce zaciagnac się kaze. Co gdy wypelnio-
no/ popisawosy on w Radziowia wojsko/ ronet na zachodzie Wresnia taboru
do Bydgoszczy przymyła/ y zamek ludem obwodzi. Dopiero Mistrz Krzyżacki
zwacpiwszy o zamek aby się przy nim ostać miał/ Konrada Kioze Olesnickie do
krola z takim zleceniem wysyła/ aby on wespolek y z nim o przysadzenie Bydgo-
sczy/ na Wacława sie krola Czeskiego przypuscit: a chociaż to on duchem tym
czynil/ aby był zaciag on krolewski o nadaremne podiecie przywiodl/ nie odma-
wial iednak Władysław/ ieno iesli by był Mistrz nie tylko o same iedne Bydgoszcz/
ale też o zupełny Dobrzyński powiat/ y zgoła o wysyłki mezgody na tegoż rozsadku
prześcac chcial. Juz abowiem juna nadsigala/ do tego Witold z Litwa iesze był
nie nadsignal/ a co wieksza przez Posta je iuz przybydy nie moze/ krolowi sie wy-
mawial/ y przymierze wiać radzil. A gdy Mistrz na przyście podanych sobie od
krola kondicy ociągali/ w dzierżawym dniu Polacy Bydgoszcz dobyli/ wstok
ię ponaprawiali/ y warunkiem zmocnili. Mistrz tedy wojsku swemu do Swiecia
ściagac się kzał: co krol wyrozumawosy/ zaraz tam cześć wojska swego przeciw-
ko nieprzyjaciolom wysyła: porażeni zacyim y rozgromieni od naskych tancic/ kzo-
ry byli wopzod nadiachali nawet z taborow zupieni. A w tym czasie nadiacha-
li Postowie krola Wacława/ Kondrad starszy Kioze Olesnickie/ a z nim Jenko
Wrocławski y Swidmeki starosty: saczym przymierze między zawasmonymy
stronami postanowosy/ wojne one za ichze spólnym zdaniem aż do dwudzieste-
go czwartego dnia miesiaca Czerwca na drugi rok rozia/ aby ty czasem Wacław
wysyłki między nimi niezłości dostatecznie rozszal. Siad Senat krolewski na te-
zyli pospolite przypadal/ iakoby od Mistrza zfaszowany/ niewę wyslyt przystoy
ne obstalował przymierze. A tak sie na on czas wojny zawzięte rozprzagly. Aczci
dygmunt Korybat brat Witoldow/ niewiedząc iesze nic o postanowieniu przy-
mierza/ z Litwa Prusami naachal: trzy miasteczka nieprzyjacielskie y barzo wiele
wsi zupit/ popalit/ y hoyna korysc z dobyczny bezpiecznie wmosł. Czego chcąc się
zemiścić Krzyżacy/ kzozy wymowki miewadomosci przyiac mehcaci/ zaraz roku
drugiego w miesiacu Marcu przekradkiem cichym/ przez dzikie manowce y nie-
depane lasy/ z ludem swoim przepadli: a przebywosy rzekę Tuctupę/ straz Litew-
ską y Jaskry/ po paleniu ognioy y dymow kuzacych się wysłakowana/ potuclli:
do Wolkowisk zas z niebachka wtargnali/ gdzie wiele ludzi miewimnych w dzień
swiecy dla nabozeństwa się do kościoła zkupionych napadli/ powiazali/ a spali-
wosy miasteczko/ do wiezenia zabrali. Witold zaszle w siedmi milach na ten czas
od miesca onego przebywal/ lecz o wtargnieniu nieprzyjacielskim wperwiony/ w
dorywocza w lasy przylegle y ziona wskoczywosy/ do tad w mch siedzial/ dotad o
wyslyt nieprzyjaciol z Litwy nie wyslyt. Na pierwszym tedy wstepie tej wojny
Puskiey/ Synod się w Pizamech muezcie szecurynskim otworzył: a to wyslyt krod-
li wstawieniu rozerwania w kościele Chrystusowym/ kzoze za mezgody dwoch a
czasem y trzech osob/ o dostoiniostwo się Papiestwa przepierajacych/ wiecey nad-
lat ceterdziesci Rzeczpospolitey Chrzescianskiej wacław. Na który też Synod Piotr

Stotorya podd-
na.

Bydgoszcz wy-
dana.

Wincenty Gra-
nowski Kieśtro
Wielkopolskim.

Wypis Pol-
kow przeciwko
Krzyżakom.

Bydgoszcz obr-
bił Polacy.

Pruskom pod-
wiciem sie sta-
nawic.
dygmunt ied-
nie Polakami a
Krzyżakami.
Wacław krol
za swawoca
Krzyżacy biol.

Litwa Prus-
koma pusłoty
y miasteczka
ie zapala.
Wzajem Litwa
Krzyżacy mizgo.
Rok 1410
Kutupa zlek.

Witold w se-
siech przypada.

Synod Pizan-
ski.

Chorągwie Pol-
skie Litewskie.Gońcomie ob-
krzyżkow.Miejsce Prokowi-
mistrz polski.Do domu obpo-
wiedzi Krola
Wladyslaw.Krol z podleg-
nymi wychodzi.Wzrost z wy-
stąpi.

bych ogarnęło niebezpieczeństwo / by byli nieprzyjaciele na ten czas zaraz cho-
gwie na naszych iestże nie wstępowanych / namesli. Cze^o iż męczymili / snadź to sam
Bog w nich sprawował / w obawiających się / aby byli naszy zdrajcy iako y zasady
kami w sposobnych miejscach lesnych przytąconymi / skodliwie iako nie podej-
li. A tym czasem też Hetman Zyndram z Witoldem dogodnie y porządnie wo-
sko wstępowali: w lewe strzydło Polak / a w prawe Litwin postąpił / gdzie przed-
stał wojska wszystkich / y z starodawną służą żołnierzy / w ogromnych pułkach
ściśnął się. Już tedy rycerstwo sprawione / aby do podkama trąbić kazal / dołącz-
ło Krolowi: iż y miodzi lekka po jedne / po dwa / y czasem potrzech zpod chorągwi
miedzy franki zastępowo dwoustych wymykając się / w rowney z nieprzyjacielem lu-
czbie wciśnię harce zwodziła: iż nawet y sam Krol nabożeństwo skończywszy / me-
bitna zgrais kapłanów y pisarzy w taboże pozostawiał / a sam warownie wzbro-
iony iż do wojska swego wyszedł / gdy oto dway z nieprzyjacielskiej strony wypra-
wieni gońcowie / nmeniac się mieć do Krola od Włistrza swego zlecenie swiebodnie
wyprowadzeni przed obecność Krolowską przyszli. Opominając się imieniem Włi-
strzowskim Krola / aby nie tak oświeconym oporem y nie z taką lekką bojaźnią wybie-
rał się / a do boju co prędzej rozejdzal: do którego aby tym prędzej pospieszał / dwa
miecze gołe pojęła ludzka straważone (co y pieśń od czasu bitwy oney złożona y
aż podziś dzień trwająca wyraża) onemu w rece iden / a Witoldowi drugi odda-
ła / aby y tych iestżech obudwu przeciw Krzyżakom / zayli: Ktożby aby ścisło-
ścią miejsca na wstępowanie ludu swego nie się nie wymawiali / y aby w zaro-
stych chrestach dłużej nie przesiedzieli / obiecując im to po Włistrzu swoim / że on
rownowy polney gotowy im więcej wstąpić. A gdy tak hardomyślnie poselstwa
gońcowie omi sprawio / tym czasem wojsko Krzyżackie / gońcowo swych obie-
cnicę sama rzecz doborodząc / z miejsca na którym stało nazał się trochę cofnielo.
Zatym Krol / gdyż Witold w feregach Litewskich porządkiem opatrniąc na ten czas
nie był / porozumiewał się z Pany przy sobie obecnymi / łagodnie gońcom onym
y skromnie odpowiadając. *Aczci ja, prawi, dostatek mam w wojsku moim oręża, a
toli w imię Boga mego y te ia broń na nuzgardę y wraganie mnie od nieprzyjaciela po-
stąpi, chętny przyjmuję: a przyjmuję nie inaczej, ieno iako pewną twórkę zwycięstwa
które mnie mieczem tych dobrowolnie postąpię snadź szczerze przewieścę. Nigdy mi
ia zaprawde nie nuzbraniat się pokoiu, ale że sobie barżey Krzyżacy woynę smakują, a
nie winney krwi Chrześcijańskiej tak wprzeżyma chęć wojować, mamia za-
pewność, że sam Bog za niewinność moją a strona sprawiedliwa wojować będzie.
y onże sam nuzgiac znaczna pomsta zokrucieństwa Krzyżaków, hardych dostatecznej
mi pomocy doda. Abowiem ia nuzsytek terażniejszy postupek, y też obierania sobie do boju
rownowy polney, onego mądrosć przedwieczney y nie potęży sprawiedliwości na światu
opiekę polecił. Zaczynam one przyte miecze do Krbu Krolowskiego włożone / iestże
y podziś dzień cho waia. A gońcowie zaś odchodząc / ieden z nich Krola Zyndrama
ta / a drugi Szczecińskiego Książęcia / herby przed sobą niesli. Tedy natychmiast
Władysław Krol podług czasu napominając żołnierzy / że zdamem Hetma-
now y Senatorów swoich / radzących mu aby on czasu bitwy w pewnym ludu:
oręża / dla obrony sobie przydanym / na wstępnym miejscu przebywał / z miedzy
bojowych feregów na stronę wstępną / a zaraz do podkama krzyżacką crebaczo-
m kaje: przyczem też wszystkie rycerstwo pieśń o matce Bożej śpiewało. Na wyda-
nym pagorku w sprawnych zastępach Krzyżacy stali: z które^o gdy dwore pułki
leż na naszych wyszłeli / a skodliwie by namnemy onym wyszłalem nie mogli /
wnet z miejsca wydalego na nuzine się spuszczać przeciwko naszym postępczo. Wy-
padała y naszy przeciw następnym. Straśliwa w tym powstanie bitwa: meżnie
obiedwie stronie jarłowe serca rozwodzą: a wrzast meżow / sześć oręża / y huk tra-
baczo w krzykłych / daleko się rozlega. Zupelna tedy godzina ogromna bitwa
trwała a zwycięstwo zabawne nadac się mianu mechanicznie. Wę Krzyżacy upa-
trzywszy prawe strzydło słabsze bydz naszych / w którym Litwa / Rusacy / y Tata-
rowie / w konie / w oręże / y w liczbe ludzi nad nasze Polaki podległymi meżo be-*

opracowanie

Litwa wzięta.

Cnota Smoleń-
skanow.Chorągwie Pro-
kowi obdoby.Zbigniewa Ole-
śnickiego cnota.Zayli polski
li Polacy.

dac wzmagającym się staty / wnet kilka rocom posilkowym nagle postać
się z nimi kaja: tym umysłem / aby strzydło ono prawe rozgromiwszy / wszystkie
swoe siły na rozgromienie lewe / w którym potrzebny sami iż Polacy by wiedli / skó-
dlwie obroć mogli. A nienadaremna to praca ich była. Zaraz abowiem z tej
strony się się powodzić naszym poczęło / pomieważ Litwa y Tatarowie zniemagła
z bitwy wymyć się zawzięli: aż na ostatki gdy przez jedno stajanie iakobkolwiek
się nieprzyjacieliom opierał / wnet nie medbać na przebieganie Witoldziny / ro-
znie wciśnię zapocznę. Ani żadno miara zastanowić się mogli / ale z kwapliwym
zawodem do Litwy wiaharowy / iakoby wyszło wojsko na głowe porażono za-
perone wdać: Sami tylko Smoleńscy Rusacy / we trzech chorągwiach na tym
ze strzydło stojący / zarczę mierzona bojaźliwe pierchanie kładąc / chwale cnoty
znaniemicy prawdziwie zastąpił: którzy ieden pułk z miedzy siebie nawzajem vro-
niwszy / ostatecznie dwa na lewe strzydło feregów Polskich naskoczyli. Inakże
iż zatym nastąpiło tam szczęście: naszy abowiem bitwa rzeżwo wzmagając / cho-
ragiew Krolowską / z ręk Marcina Wroclimowickiego Krakowskiego Chorążego
wyszłono / gwałtownym uderzeniem w nieprzyjaciela obbili. Tamże dopiero me-
przyjacielskie pułki rozrywając się poczęły: nastwierali naszy porażonym: a wola-
nie iak na tej drobny deszcz przetrzepując / kurżąc / dalekie pożyżnienie oczom
odeymuwać / przykropił. Przyleci zatym / ieno widy po czasie pogonia / co się to za
Litwa z prawego strzydła rozgromiona opodal była wmości: która wprawdzie by-
ła ordynki swoje nie iż poniesiane zastała / bez chyby one bitwa ponowiały by-
ła: Ale je iż wpracowana / y nadwzięciem swoich Krzyżaków strwożona / do-
na rycerstwo naszych nieprawie przyrodożona była / przetoż nie dłużej stusowio-
łatoru oprzeć się mogła. Zostawał iestże pułk ostateczny pod szesnastą chorągwi
sprawiony / y szczęcia bojownego iestże nie niepokuszający / którym się był sam
Włistrz potencacy swymi obmoćnił. Ten mde szczęście swoich porozumiewał / na-
załol wdożny wysiłek hurmem puszył się: tym umyślnie duchem / żeby był na na-
szych z boku iako uderzył. Trafunkiem na miejscu onym z chorągwią mmeyszą / y
w sprawnym orężu swoim Krol się był wstanowił / Krowe^o Włistrza wyrota nad-
suchy waiać / a komuby on zwycięstwo zyczył oczekiwając: zaczął on rozumieć
je na umyślnie pułki one przywodzi / wnet pisarza Zbigniewa Oleśnickiego do
feregów swoich posyła / aby mu kamrad kilka rot posilkowych na pomoc przy-
wodzi. Wszakże onemu Mikolaj Krelbasa Kłaczek bez ludu odiachac kazal:
niebezpieczna to bydz rzecz powiadać / aby snadź rotę postane podobieństwa
iakięgo wstępną ludu męczymili / a nieprzyjacieliom acz porażonym / re-
duarze nie porażonym iestże / nazał się szczerze serca nie przydawały. Powie-
ro tym Oleśnicki Krolowi / że w ludu w boju sprawionych / wladza y rozkazanie
ładne y meżnie meżay. Jednak przedsię Krol wsiłnie chciał bitwa z nieprzyjacie-
lem się Kofować / ieno je mu osoby pewne / których obrome od wszystkich wojsk
poręczony był / nie dopuścili: a propozec mmeyszy / żeby obecności tego w kupie
onę miewydał / ku ziem złożyć kazali. A tym czasem Łużak nie iaki Dypold Ru-
terczyk męży dżeln / Kryslem zewszad opatry z miedzy feregu nieprzyjacielskiego po-
skoczywszy / wolać iakoby przeciw Krolowi samemu też znaniemicy wzbrowionemu
wyproszone kopie składa. Wziemnie y Krol przeciwko memu hartowne dzie-
wo nawodzi. Lecz Zbigniew Oleśnicki acz namnemy nie wzbrowiony / z wlokiem
tylko kopie / chęć od Krola niebezpieczeństwo swoim niebezpieczeństwem obra-
ć / przeciwko memu wypada: a zawiodły botiem w pol spadana kopie Dypol-
da z konia natęczywszy chwala: obalony Krol dzierem tylko w czolo trafunkiem
z faktu ogoloco / nie skodliwie uderzył: iednak go przedsię gwárdya Krola
rosta zabila. Chwalebna to była y wieczney pamięci godna / młodziuśca ślache-
tnego przysługa: która poty Krol znaczną iaką y Biskupstwem Krakowskim nie-
zamedbał mu odrodzić / gdyż on na stan duchowny swięcić się zamysliwa-
jąc rycerstwu pogardził. Już tedy naszy wysiłek zastęp nieprzyjacielski / lub ten
co się był z nim zrazu napierwey podkai / lub też co rozgromiwszy w pogoni Lu-
twa postępczy na nich uderzył / na pował trupem składał / gdy trafunkiem one

z f

gromada

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XVII.

Ożestani ząym po Krolestwie Polskim z v-
ciefina nowina zwycięstwa / y z listy Krolewskimi do
Arcybiskupa / do Biskupów / Akademików / y do Sena-
tu Krakowskiego Gońce y Komonicy / natychmiast
zwycięstwo ogłaszając wszystkie prawie Korone meo-
garnona napełnili radością. Dla tegoż po wszystkich
osiedlach y nabożeństwa tryumfujące / y przysto-
nie / zwycięzcy Bogu czyniono : y zaraz dzień piąt-
sty Lipca przepisywano zwycięstwem wystawiony nie-
dzy dni święte policzono / y na cześć go Kozestania po święcie Apostolskiego

Wileń. Kozest. 14
cor.
upolacy nieomile
o w swych
Rozie popiole

Henryk Płk
Jemali mł.
Jost obmoim

Polacy sfo-
d Krzyżakow
płdu.
Wielki wó-
d. Książki Woje-
wood.

Soestlein. W-
tina Ożest. mł.
y przyom mł.
płez poddane
obito.

ozdobnie poświęcono. Trzy dni tedy na onymże stano-
wisku zabawiali się nasi :
w czym sobie zgola nie mądze / nie wozanie / y przeciwko
zdanu ludu w po-
stepu y zwycięzau roziennym dobie wyprawy / poceli : gdyż
woiennym ciotkow-
wysicy aby za jednym zawodem zwycięstwa sobie przymna-
żać / w triumphy dala-
fe zachodzić / a nieprzyjacieli wroty sie inż nie dawac
rospocierać / radzili :
roztropnie przekładając / iż iestliby natychmiast do
Malborku wtargneli / a
bo chociaż też to cześć potężnego woyska swego posłali /
śladz krom wiel-
kiej trudności zamek on wziąć mogli : zaczęli po
wzięciu onego śladu i
wysyłać inże dzierżawy Krzyżaków pod
władzą Krolewską y Krolestwa Polskiego
go przyda. A bez chyby takby się to było nadato.
Barzo abowiem biało-
miał przeciwko zamek obrońcy ludzi : y
Kozę srogo porażka a prawie na gło-
we wybiciem swoich strwożona
roznie się zamysliwano / y
czego by radniey chwycić się
nie wiedząc / a cześć obdzieć / a cześć
poddac zamek przemyśliwa-
ła : dośad też aż dnia trzeciego
Henryk Piaweniński Komendant
Świecieński / który dla
bromienia krajny tamtey
pożostawszy do bitwy
oney przyb, dz nie
mógł / przytachaniem
swoim nie roztęził. Przy-
wiodł on tam abowiem z
sobą pięć tysięcy
człowieka / ze
wszystkich okoliczności
zebranego. Posłowie
zastępy gimnasty
Krola Węgierskiego /
posyłałszy do
Malborku o
skaradney kles-
sce Krzyżaków y o
zabiciu samego
Mistrza / wnet odebrałszy
roze widałtu
teście droudziesięć
tysięcy zwoych /
które im był
Mistrz tam obliczyć
rozkazał /
nazad do Krola
swoego odesłał. Popatli
też byli y nasi / dla
obrony pogranicza
Pomorskiego z
Mazowieckim Wankolem
Toporezytem Woiewoda
Kaliszka a Starosta
Łatelskim od Krola
zostawieni / zgube
nieśka przez Michała
Kochanowskiego
Wojta nowego
Margrabstwa /
trzecim dniem
przed pogromem
Grunwaldskim
wyprzedzono /
pod ten czas
gdy na gruncy
nieprzyjacieli dla
puszczenia
wypadli byli :
które to zguby
przyczyna na
Starościę przy-
słychała / gdyż
on Polaki
nasze rzewo
sie z nieprzyjacielem
nadrożnym
potykał / poczołszy
w
przed wietac
do pierzchania
pobudzi
nieudatke
potrzebnie to
barzo
stało się / że
eleka
warczki
oney po
zwycięstwie
dopiero
wiadomości
ludzi
Krolewskich
dośia-
Bez
pochyby
abowiem
wacilaby
była
nowina
taka
serca
 żołnierzy
Pollich /
by
była
przed
potrzeba
wsuich
domosła
się. Kusił
potym
Krol
taboim
zaczyn
mnaście
czka
mektore
z zamkami
a
mianowicie
Soestlein /
Morant /
Preizmark /
Żyrgoni /
przez
poddanie
obiat :
gdzie
zastawili
przewo-
dne
bogactwo
Krzyżackich
dośia-
tę /
wszystkie
złupow-
sy
miedzy
rycerstwo
rozdał /
a
potym
siódmym
taborem
do

Malbork

Malborku przyciągnął / y zaraz drugiego dnia miasta onego dobył / a o mały
tydzień zapędem zaraz też zamku samego nie wziął / gdy nasi za ludźmi z miasta się
opierali rozbiegającymi zagani. A iż zamek tamieczny w przestroni y rozlo-
żyła machina był zbudowany / przetoż nieprzyjacieli wpatrując y bojąc się iż iestliby
go ze wszystkich stron w jednym czasie dobywano / że na wszystkie strony rozewa-
ny y przyczony warunek dostatecznie bronić go nie mógł / dlategoż most którym
był rzeka Wogat cześć albo wysłówek Wisły spierał / spalili : chcąc tak od strony
tamtey gdzie rzeka zamek oblewała / bezpiecznie ostawać. Potym nasi na trzy
tabory rozstawili woysko oblecieniem zamek obwiedli : z których jednym taborem
swoim Polacy na stronie wysłówek zamek obwiedli : z którym drugim Litwa na stronie
misy / a trzecim między obadwa w ścieżce Rysy y Podolanie / położyli się :
zaczyn strzelba
rozszadziwszy / y jedne na kościele mieście / a druga stamce
strone rzeki na mie-
scu spalonego mostu rozrychłowawszy / mury z obu stron tuka. Co
gdy się tak
do Malborku spławione / tym czasem mało nie wszystkie
ślachta Polska /
Chelmu-
ska y Pomorska / ze czterema Biskupami Chelmuńskim /
Warmińskim /
Pome-
rańskim / y Sambuskim / dobiwoliwie pod
władzą zwycięzcy Krola
przyšli : do
tego zamek y
miasteczka
przez
poddanie
obiat / a
mianowicie
Gdańsk /
Elbiąg /
Toruń /
Chelmino /
Krolewice /
Świecie /
Gnie-
wo /
Tczew /
Nowe /
Brodnice /
Brandenburg /
Aspurt /
Grabin /
Wencestar /
Golub /
Grudzią-
ż /
Alemburg /
Osterode /
Ludburg /
Działdow /
Sczytno /
Kurzetnik /
Bratyan /
Kowalo-
wo /
Hammerstein /
Bytorow /
Lemburg /
Holandia /
Piskarz /
Kogozno /
Szum /
y Tuchola. Ale Elbieżanow
chcąc y
życiowość
nabórzy
tam
przeciw
Polakom
świadczyła
się :
gdyż
oni
Wernera
Tęczygiera
Komendatora
swoego /
człowieka
teżkimi
barzicy
a
niz
też
nie
mnieysze
go /
z
zamek
gdzie
z
bierzy
sionotnie
wciel-
szy
zapadli
był /
wyrzucili /
a
zamek
Krolowi
poddali. Ten
tedy
zamek
Krol
Janowi
Tarnowskiemu
Krakowskiemu
Woiewodzie /
do
wienych
rzadow
polecil
tamże
on
potym
skosnąć
nacyma
czesć
złotego /
a
czesć
srebrego
znalazłszy /
wier-
nie
wszystkie
y
zupelnie
Krolowi
odeptal. Ślache
zasie
Krol
wszystkie
y
mieszany
y
przysiężeni
przesłuchawszy /
dawnym
sie
swoim
prawem
cieścić
obudwom
ich
stanom
dopuscił. A
z
onych
miast
z
zamek
wziętych
Krolewice
y
Holan-
dy /
Witoldowi
Książcu /
Osterode
y
Ludburg
Janowi /
Działdow
y
Sczytno
Siemowitowi /
Mazowieckiemu
Książcu
puścił :
Bytorow
zasie
y
Hammersteinu /
do
tego
Sepelbenu /
Grydandyey /
Alemburgu
(podobno
ma
być
Galkemborku)
nad
to
płk
Sioborow /
Bogusławowi
Stolpniemu
Książcu
wstąpił. Przy-
laczili
się
był
wprawdzie
pominiony
Bogusław
Krol
prze-
stęgo
do
Krzy-
żaków
pierwszego
z
Krolom
postanowienia
zamek
obaw-
szy /
jednatke
rowna
plocho-
ści
opuszcz-
y
ich /
po
bitwie
Grunwaldckiej
do
Krola
do
taboim
przyśedł /
tamże
pod
władzą
y
opiekę
tego
y
wszystkich
Polaków
staczenie
przechywał /
do
tego
swoim
własnym
kostem
przeciwko
Krzyżakom
y
przeciwko
każdemu
nieprzyja-
cielowi
w
samej
tylko
ziemi
Wielkopolskiej /
a
za
wielką
Polską
zasie
Krolewskimi
inż
grofem
zold
arżec /
znamięnie
poprzyśięgi /
y
wpzywilewali :
Wagry
tylko
wypinać /
ileby
oni
od
słusnych
Kondycy
potom
oddalac
się
mchcieli. Czego
wszystkiego
iz
on
miał
wierne
dotrzymac
samiż /
Pomoczykowie
poddani
tego
Krolowi
za
przyjęciu. Tym
tedy
prawem
puścił
mu
Krol
te
maetności
Krolom
za
świe-
cie
wylizal. Nad
to
synowca
tego
Kazimierza
wolno
wypuścił /
gdy
samiż
Bogusław
z
własnym
swoim
y
z
tego
poddaniem /
stawił
go
gdziekolwiek
Krol
tę /
nie
omylne
zań
przyrzeczył. Inże
zasie
zamek
miedzy
Senatory
y
ślachta
Polska
am
też
Czechow
mepomniac /
podług
zasług
każdego
rozdał. Wiet
też
y
nnaftu
Gdańskiemu
darował
polowice
wszystkich
pożytkow
z
młynow
pochod-
zących :
nad
to
gruntow
iedną
mila
pola
około
miasta
zajmujących /
(
wyparo-
sy
Koscielne
y
rolasnych
dziedzicow
dobia /
także
też
laci
zamek)
nawet
wsi
pe-
wne /
y
wolne
w
mozu
ryb
łowienie
przez
dwie
mili
tu
portowi
wschodnie-
mu /
a
naostatek
Plebani
co
przedmiesze
sio-
y /
y
wolne
kafowanie
dzwomierwa
szedroblow
postąpił. Zostawali
też
zamek
mektore /
iako
to
Radzyński /
Gdański /
Piochowski /
Świeciński /
Brandenburgski /
Belga /
Kagneta /
y
Troipe-

Malbork wio-
to.

Wogat rzeka.
Zamek Malbork
i oblegi pols-
cy.

Ziemia Pruska
wszystkie prawie
Krolowi podda-
le sta.
miast puste.

Elbieżanow
chcąc przeciwko
Polakom.

Dziwotny Krol
leżący w Pa-
niech.

Bogusław po-
morski Stolp-
nicki Książ-
ca /
dini swoimi Pro-
lowi polskiemu
przyśięga.

Dziwotny
Gdański ob Kro-
la nadane.

Wskazanie po
la to wo pod Mał
borkiem.

Przemysław Sen
atowa do Krola

da albo Memela / które wszystkie ięsze nieprzyjaciel warunkowy osiadał. Z tych
zamek Gdański zabiegając aby nie przeciwnego od naszych wznąć nie mogli / przy
obietawę posłuszeństwa Krolowi sie Malbork Krolowi poddał / niebezpieczeń
stwu sie uchylił. A z tym gdy tak w swoim zawzięciu obleżenie Malborskie trwał
to / wpatrzywszy dnia jednego obleżnicy nie ostrożny bydy postępek strażi naszej / z
wielkim zapędem wycieczkę uczynili: iednakże za przedkiem zbieżeniem sie naszych
miętkom kleski skodliwej wparci do zamku wpadli: za którym naszymi nieostrożnie
sie zagnawszy / aż pod mury zamkowe z niebezpieczeństwem podpadli. Albowiem
z oney strony mur staradnie strzelba skolatany był y osłabiaty: zaczął się śladnie go
nieprzyjaciele na naszych pod mury bezpiecznie podbiegających zwalili / a obwale
niem onym niemają ludźmi pokutli. Straż tedy one trzymało towarzystwo / pod
chorągiewami Dobiesława Oleśnickiego / Zmury Wisnińskiego / y Gryfow abo
Świebodczyków / słujace. Prosił potym / y wprosił / Henryk Pławeniński o wolne
namowy z Krolom: a rozawożył z sobą brata / y kilku przedmiejowych Czechow takich
Slesaków / w umiżonej postaci do taboru przychodzą / y zaraz tak do Krola mowil.
Porażeni od ciebie krolu Wielki okrutnym boiem / y prawie nawniniec wybić / nie ma
my zgola nie przyczyny skądbyśmy kiedy abo miecz twój waleczny y zwyciężny obwinieć
abowiac na fortuna / słyszkować mogli: przy nas sąprawda samych / y terazniejszy po
gromu y wsiłkich kłopotow / hurmem sie teraz ną głowę naszą nawałających / wsiłki
ka przyczyna zostale. Myśmy niesprawiedliwie twego własnego pragneli / a maitno
ści swowolnym mieczem burzyli: my głupi włożyli skromność / y cierpliwść twoją nie
znaliśmy: my nąślatek sami toba / chociaż okrutnie przez nas obrążonym / awżdy zra
czne bårzo y śladne do pokoiu kondycie podajacym / hårdzie y upornie pogardziliśmy.
Przeżoż też / sprawniedliwa Boga wiecznego pomsta / od ciebie y od niezawalzonego woj
skā twego potrożeni y powaleni ięstemy. Ależ iuz dożył nietajnie rozpusły nassey to
bie / y Mścicielowi Bogu / przypłaciłmy: gdyż nie tylko zaścipy nasze do sęadu matego
wybite / ale też Xiażetā / Hetmany / y wsiłkie Herby wysłpkoni takich nagłowe zrażone
trupem napowal złożono. Poznałszy iuz tedy bład / poznawszy y zbrodnie swoje / błahe
mizernych Krzyżaków ofęzadki / pod zwykłą dobroćtwość twoją cięna sie: prośac / abys
do oślatka nas nie gęładzał. Iednakże to cnotā ięst / krolu waleczny / wluować sie skwircz
cych / co y wojować upornych. Znałmy cie bydy Pānā Chrześciańskięgo / znałmy za
russe do miłosierdzia bårzey y wrodzoney dobroci / niż kiedy do chwały meśtwā pocho
pnieysęgo. Aczci co za chwale meśtwā na tym placu odnieśiś / ięśli pokładaczych y
pod nogi twoie podzucających sie wsiłnie potłoczyć zechceś? Ani Lew ani Niedźwiedź
śnadź iakiey frogosci nie ięst. Co tobie krolu wielki za pożytek / co za wciecha przynieść
może nas nieborakow zniszczenie? Wiele zeznamam tobie / niemniej Litwie twojej / a
ięsze wiecey Polakom zawniśiemy: iednakże im wiecey ięst prześlanych zarobkow
naszych tym będzie pozorniejsza aobroćtwość twoją. A wsiłkże ani my ciebie wsiłkich
ze zwycięstwā pożytkow pozbawie chcemy / ani sie my nie dyskreć cāłowitości nassey
nie domagamy y owsem Pomorskie / Chetmińskie / y Michatowskie maitności / nād
to ięsliby ięsze cokolwiek wojnā Polakom wydaręgo / abo iakim inszym sposobem naby
tego y przywłuszonego / między nami znaydowāto sie. Wsiłkiego ty tego rācz szczęśliwie
zāżywać. Pruskā tylko ziemie ktorā niekiedy przodkowie naszy / gdy Māzowski y Polski
takā zapłata powabieni bronia / sprawniedliwa wojnā y krewia swoją w Poganiśtwā dostā
li / przy nas aby zachował przez śmierć zbawienna Chrystusa Boga / y przez imię prze
naszowej Maryey mātki / podktoręgo my imienia chorągiewami żołnāś wiedzimy /
upręymie upokorzeni prośimy. Wic / syc / ślad tobie / wic / syc Polakom y Litwie twojej /
pożytek potym wrocie / gdy ty nas nąślatecznym oney ziemie odłogu zupełnie zdrowych
zachowasz / niż kiedybyś z tę wsiłney ofary nassey skodliwie wypchnął y wykorzenił.
Rozmācie takā Pławeniński przemowa Senat Krolowski rostrząsał. Wzruszā a
bowiem niektorzych do wlicowania upokorzeniem swoim / y wpatrowaniem niedo
stonałości spraw ludzkich / Ktemu słusznoscią kondycyey y wkladnem prosbami:
zwłasczā wważających z sobą mēstacāk omyley fortuny / y żywota ludzkiego ro
zmaitość: dudyż iasie pomysłnym nādaniem spraw swych wmiēiem / y obrot
szczęścia przyszłego obowiazalem sobie y wiecznem poczytacz / a zwłasczā i

wrodzona

wrodzona narodzi / ięnnieć / lub to wniśtu woleć / lub też to hardość podo
bięć / to takie cęta / że chyba aż ośłateczna rozpacz tak wladna y pomijona
przemowa one w / ięnnieć / radzili strwożonych dołonywać / y zaraz iuz z onych tra
tow wypleni / a prawie wkożenie menasycone y nieocelowe nasienie ono: aby
śladz czego na ten czas potrzeba zięte wstąpię / tego zaś potym / do pierwsiey pote
gi przysiędy / przez gwałt y przez zbrodnie nie weterowā. Wic / też do tego zdato sie
onym / że i Malbork na którym w ten czas wszystkie rzeczy zawożyły były / długiego o
bleżenia wytrzymać nie mogli. To tedy z dānie / ięsię wszystkie rady przemogło: we
dług Krolowego Zbigniewa Brzezińskiego / Pławenińskiego z rozkazania Krole
wskiego takā odpowiedz dāie: rozwodząc / że on kondycyey potoiu od zwycięzcy
podanie ma przymowac / a mēz domu weterowane przynosić / abo ięsliby przynosi / te
dy mētych maitności zwycięzcom potrzeba mu wstępowac / które ich wladni y
z dānia były / y teraz powtore prawem wojennym y poddaniem sie nabyte są: ale
raczej Malbork y Krolowy ięsię dobra pod swoia wladzā miał / te pierwey aby pood
dawał / to ię dopiro dobroćtwości wzwycięzcy dopiakał. Obratony takā odpowie
dāia Pławeniński / gdy z częstā powtarzającym prośbami nie ię ięsię doprosić
nie mogli / odpowic. Rozumiatem ci / a / powiada / sem wam tak / słyszmy / y ktorychbyście
jmy / a / prasić sie mieli / kondycyami / dogodnie przysłużyć sie miał. Ale ponieważ wam
y krolu w / nassemu co ięsięgo sie zwięziało: wic / też Malbork / y ięsię miastā przy nas
ie ięsze Krzyżakach opierac / pierwey mi kto nā gardle wsiłazie / niżeli te wam pod
dam. Tmam iā pewnā nādzieję / że iuz od tego czasu miłosiernejszym nā nas okiem w
gęładac Bóg prawdzimy będzie / ponieważ my gnien swiety y wsiłzy / tego gwałtowni
niem pokoiu y hardościā naszą zādziałane / częscia pokaraniem y śmierciā na wojnie
tey pozabitych / a częscia tak / kładna y pokorna prosba naszą / dostatecznie iako mne
mam / i błażaliemy. To wyprześ / y wic / ięsię słow Boga wsiłkich spraw ludz
kich wznawce y dozorce wiecznego nā świadectwo mowoy swey biorac / do zani
tu nazad odchodzi. A podobno mēnadatamnie Boga / prośby one Pławeniński
we / wzywaly. Albowiem / od czasu onego iuz sie nie tak ięsię powodzić / y w
stęż fortuna naszych odstępować poczęła. W kilka dni iako sie to działo / stano
wisko Wieluńskie rozgromiono / strzelba piecz pozuszczano / y niektorze ięsię skodliwe
wraty pomyrzadzano. A nie dlugo zaś potym / Herman Mistrz Infantek / z
Krzyżaków / z piaci set żołnierzā tajemnie do Pāni wemkniś / wpatruac / spra
wom / szym ożayey / siośroney: iakoz / krom trudności one fortelnie opanował.
Albowiem / krol nādieżdżante tego porozumnia / wsił / zaraz przeciwo / mēmu Wic /
ze dwunastā chorągwi Polskich wysła: na Krolowego Witolda / gdy nad Pasiarę rze
ka za nāsięciem / Holandem przysiędy / wderzyc gotue sie / wnet on / od bitwy
do fortelu postąpił: zaczął tajemnie z Wic / dem wsiłkawszy / sioć nāmow /
nabechtal go aby on raczej swemu pożytkowi / aniżeli Polskiemu zabiegac wolał:
a Zmudzie y Szubinskie krāte / aby zawożył z nim / y z Krzyżakami postanowie
nie / na swo strone obmocił y wsiłkował. A tak / Herman za sprawę tego / zostaw
wsił y Belgi y Brandeburku / oślatę woysła / z piaciadziestā tylko konnych do
Krola do taboru przyeżdżā: ślad / pādło z pozwoleniem Krolowskim do zamku ob
leżonego / iakoby to dla poddania y stanowienia potoiu przepuszczoney / wdziera sie.
Pławeniński y obleżenie wsiłkwa / wolał im / y chęć Witoldzina nā swoje strone
przerobiona / przeciada / y sposob kōńczenia / ięsliby potrzeba / wojny / y odweterowā
nia / ośtrādanych maitności / stanowi. Co tak / ięsię wsiłkawszy / o potoiu am / wsiłman
ti / czyniac / ośiadał. Zbrodnie bårzey zawożawsił / ięsię Pławeniński / żadney iuz o po
tym / wsiłman / nie czyni / od naszych zaś wciłmone / tak / zbywa / że / cęktore / sām / pierwey
kondycyey do bawolnie podawał / na te / y / za przymow / pozwolcie / wiecey / mēchce.
Sam / nad to / Witold / wsiłnie / w Krola / ośiadz / sie / domagał / y / sāmego / do / ośiada
ma / z / obleżenia / przywozdzil. Wsił / że / na to / nāmow / Krola / nie / mogli: / przedsi / ię
nā / ośiadz / częscia / prośbami / częscia / menawisziā / y / wielu / przyczyn / wniślamem
po / Narodzeniu / nā / wsił / Pāni / wyiebnat / sobie. Wnet / zaty / y / Māzowieckie
Ziōzeta / z / pozwoleniem / Krolowskim / tej / ośiędz / ię. To / gdy / sie / tak / odpierac / cām
czasem / Pleban / Gdański / starzec / iuz / zgrzybiaty / / rēkomo / nie / mogoc / dlużej / wcił / o

Odpowiedź Pro
kiewa Pławeni
ńskiego.

Wieluśmnia
odpowiedzi Pław
enińskiego.

Wieluśmnia
odpowiedzi Pław
enińskiego.

Wieluśmnia
odpowiedzi Pław
enińskiego.

obl. ena

Władza Pleban
na Gdanskim.

Czerwoneziote
duplozi.

Polacy forteln
poddaniem w
igrodzili.

Wielka rada
Polskiej chł
pnieć do Krola
w.

Rada miedzian
Tromby.
Ruszenie od ob
lężenia Włoch
Riego.

Wielka rada
Polskiej chł
pnieć do Krola
w.

Rada miedzian
Tromby.
Ruszenie od ob
lężenia Włoch
Riego.

obłożenia wytrzymać / z zamku Malborkiego za dopuszczeniem naszych o żadnej
zdadzie nie mniemających / a na otrzymanie lata / ktemu na dostojność kapłanów i
go pobożny wzgląd mających / wyłachali / a niedy spietem rzeczy swoich trzy
dziesiąt tysięcy czerwonych złotych podwoynych / od Henryka Pławenińskiego wzię
tych / fortynie wywoził / które Gdanskim / Słobowickim / y Swieckim
Komendatorom / dla zaciągania żołnierza naemnego porządnie oddał. Ale la
cnieysza to była / a niż wydzierżać tak długie obleżenie / które już dołuczać y przykrzyć
się naemnym ludzom Czeskim / prze wielki niedostatek żywności / biegunkę wra
pionym poczęło. Przetoż on / prywatnie rade swoich przez Jana Sokołę Czech
w Krolowski wojsku żołduacego / o poddanie zamku z Kolem stanowią / belpie
czeństwo sobie wpełatę y czterdziestu tysięcy złotych wymawiając. Lecz gdy to
Senatorem rostrzając przysła / siromota to bydy rzeczą dawno się naszym / zlotem
dokupować się / abo fortelnie nabywać zamku / zwałęz dawało zwycięstwo w
rękę y ięzce oręza mającym / a także praktyki Czeskie obzucione są. Potym wieść fał
szywa wyszła Krolowski tabory nieperwog nowina zymuie / iakoby Zygmunta Ce
larsz ogromnym wojskiem do Polski miał wtargnąć. Czym poruśeni nasi / od
iachac do domow y Krola domagaia się / co y samemu Krolowi mekroz radzą / a
napierw ze wyszłych Jendzey Taczynski Kaptelan Woynicki / który do nad
bney y miodziuchney majonezki przetęknowią / nie mogli już daley (iako Dlu
gosi vdaie) cklwemu miłości pragmeniu odeymować się. Ale zaś słachy co
przedmieszy / ktemu Mieszan Puskies y Pomorskie ziemie / osoby / które po
zwojęstwie Brunwaldckim do Krola y z miasta odpady były / wstawicze od
radzali / y prosili / aby tak kosztownych zwycięstwa onego posytekow / za wzięciem
Malborku pochodziących lada iako / nie puszczal. Wozym iestby posuchac nie
chciał / i z wyszłę zaś Krzyżacy odebrać mieli / wperwoma : nad to wymawia
icenna się niedostatkem płacy żołnierskiej / aby im pobory nakazał / samis
ochotnie radzą. Taczym gdy on nowonabytego Państwa zrazu podatkami
wciążac niechciał / radzili mu mekroz aby zamki y miasta krajow camych na
iemnemu żołnierzowi / wzgledem zaśluzonych pieniadzy / prawem zaślawnym pu
ścił. Lecz on ani na taką rade przypadł / obawiając się / aby żołnierze om z Mie
szany ciężko się nie obchodzili / y aby lub to ci lub samis zdrady iakiey y podda
nia miast nie wtkowali. A tak obzuciczy zdrowe rady one / których nappredmies
sem perodem był Mikolay Tromba Podkancierz / nie tylko słowy ale y pla
czem aby zawziętego obleżenia nie poniechować przywodzący / dnia dziesię
tnastego Wresnia stanowiąco spalwosy / a ponurny warunek z rós zadworo
nych z Jendzeiem Brochockim herbu Ossoroy w Szczunie dla pustokama
krajow Malborkich zostawiosy / z obleżenia zechano. Mito to było widzieć
obleżeniom / którzy do takiej ścisłości przysli już byli / że zaledwie ich Henryk Pła
woniński do kłen tylko dni / aby zamku nie poddawali wprosił : przekładając perome
wo tej mierze bydy się obwoiczonym / że już Polacy z obleżenia wstapię. Co iestli się
przed puetnastą dni nie żyści / pozwala żeby już w ten czas zamek iako samis zech
poddali. A żeby imniey wesoło naszym odciągnięciu z pod Malborka nadawalo się.
dzimny był przypadek zrobit : gdyż koni Krolowskich / którzy przedtym ochotnie przyja
ięc / a ziemie wesołym kopytem przetukaliac rzęstwo był / zawięzowali stawac teoy
w ten czas Krol go Krol / chcąc się ruszyć taborem / ośiadi / natychmiast koni pod
mny padły nagie zdecht. Który trafunek za wroję nieśczęścia sadzono. Jed
nakże odiezdając Krol / Radzini zamek dobrze obronny / na którego obleżeniu y do
bywanu częśc wojska od bitwy Brunwaldckiej czas nadaremnie trawila / przez
poddanie wzięł / gdy go żołnierze potężnym zapadem brania wylamawosy pra
wie już wbiegli byli. Pietnastu tam anacznych Krzyżakow zaślano y do Polski za
rozietor ofstatiemu zaś gminowoi namniey nie nie skodzono. A zamek on Janowi
Sokołemu Czechowi do wierney opieki zlecono. Ktorego gdy zaraz potym w To
rumu / gdzie był za Kolem iachal / mieszanin ieden Tornicki ocruł / wnet Krol on
że zamek Dobiesławowi Puhaley Woyniechowi Malickiemu pod straż y obrone
poruczył : Sokołego zaś male synaczki / wzgledem zaśluz oyci ich / wczęcie y boy

me w

nie w Brakowie chować kazal. Nie proznowal tym czasem Henryk Pławeniński /
ktorego już Mistrzem Krzyżackim obrano było : lecz zewszad wojska zaciągał / po
zyczysy na płacenie żołdu sta tysięcy złotych w mieszan Gdanskich / którzy już
pod władzą Krzyżakow znowu się nachylali : z osobna zaś także wielkiej sum
my / y nad to pietnastu tysięcy. w Wacława Krola Czeskiego dostal / zaślawnosy
mu dobra Chomentowskie / które Krzyżacy w Czechach trzymali. A który orbat
ludzi z przyległych krajów zebrany / na samy przod ściagna się / ten z Michałem Ko
chmeyerem Woylem Margrabstwem nowego / zamek Tuchola oblegl. Mieszan
nie abowiem zaraz na pierwsze wtargnięcie nieprzyjacielskie poddali się byli. W
Tuchowie Krol na ten czas przebywał / gdy ona wieść do uszu jego przysła. A w
fakie on nie mogli zgola radzić / iakoby tak tych / iako y drugich swoich / którzy ro
wnego przypadku od nieprzyjacieli oczekiwali ratować / a pustokama dierzaw
swoich zabronić mogli. Seo tylko abo coś więcej kopymkę z Dworzich rot / tej
odiachac wzmagającego się / prosba wstawicze y obietnicami wsiłne do tego
przywiodł / aby każdy z czeladzi swoich dla poratowania Tucholey iachal : a nad
tym Piotr Niedzwiecki herbu Starokoniey przelożonym był. Dogodnie tedy bar
zo Sędziwoy Ossorog Woiewoda Poznański / y Dobrogost Szamotulski Ka
stellan z ludzmi swoimi y mekrozimi Wielkopolski / a z nimi Marcin Labiński
Woiewoda Krzyżski z onymi się spietali : y tak zjednoczona ona potęga / że abo od
Tuchole zaślaczona była / abo tej dla insey iakiey przyczyny w Koronowie (miastecz
ko to ani mieyscem ani budyntiem nieopatrzone od Tuchole nie opodal iest) przypa
dła. Kurawicki zaś y Dobzyński słachcie na Brodniey / Brzeszin / Kypinie / y
Nadle / dla zawzięcia nieprzyjacielskich niaizdompozostac kazal. A sam w Jno
Wolawiu z małgarcie dworzan swoich zostali y zaprawda gami sobie rade wpo
rno swoich je kiedy obleżenie z pod Malborku zwiódł / y wojsko rospuścił / zwołęz
gdy go iedne po drugich nie pociesne dochodziły nowiny. Abowiem y Ossorog
Nidebur / y Dwidow zamek / w tychże prawie dniach nieprzyjacieli odebrał : do te
go Stanisław Chabunowski Sulimczyk / y Mikolay Synowiecki Starożoneczyk / z
obrony Koronowskiej zachawosy niepomalu Krola zermozyli / rozgiaszając warunki
zamikowe w wielkim być niebezpieczeństwie. Zbliży abowiem już następowało do
syc potężne wojsko nieprzyjacielskie / z Hermanem swoim Kochmeyerem Micha
lem. Ktore storo przysiały y małgarcie naszych wyrozumialo / wnet troche ludzi na
obleżenie Tucholey pozostawiosy / samo w dozywczę iako napewno zdobyć do
Koronowa posłocza / chcąc tak naszych wbespieczonych ofkoczyć. Jaks zapraw
de zrazu fortuna zawziętkom ich dogadzać była poczęła / wfałże do skutku same
przywiesie mechciała. Abowiem gdy om spiegi Polskie meostrojnie się zapuszczo
ne przela / a z onych słuczniey rzekomo statecznie wyszkie rzeczy twierdzących /
nie wielę barzo zgrat morochu meczennego w Koronowie bydy wybadali /
wnet na one słowa na wzgardę sobie Polaki wzawosy / a feregi spławne poris
tawosy / sami z koni zsiadali / y na tfeale zboycow Krom wfałkiego porządku mia
sto opadali. Tłasyżacy przysiały nieprzyjacielski porozumawosy / a ięzce tra
funkiem na ten czas obiedwali / w dochwyte do oręza się rzucę / do klastoru w
tym na brzejsku y gory nad Berda rzekę zbudowanego / melekluwie się zbiega
ię / y wstok się w fereg sylwa. Co gdy nieprzyjaciolom nad mniemanie przypa
dio / iako napredzy do koni swoich posłocza / a onych dośladły nazad odwroca :
lub to niepodziwano rzecze strwożeni / lub też wmyślnie na to wladzeni / aby by
li iazda naje daley w pole od piechoty wwiędli : y zaprawda ochotnie Polacy iedni
do boiu chciwi odchodzacy malkowali / serdecznie ich podiezdając / strzela
ięc / y tejsz bliska natarły raczno bronie mordując : wmyślnie aby byli docęd
nieprzyjacioly zabawić mogli / doładby była piechota nie nasćignęła. Storo w
tym do Lansta wsi klastoru Koronowskiego mule od miasta / mekrom wielu
nieprzyjaciol poranienia / przykutli się strony / natychmiast Niemcy na pagorku
wydalym zaślawnosy / y w dozywczę lud swoy sylwa. Lecz ani Polacy bitwe
dać omiekwiali. Gdyż z obudwu stron prawie liczba / mekrom / y dzielnością
woienną rowni sobie żołnierze byli / ieno że Polakom z placu swego na ktorym

Potomstwo Go
Kolego Krolow
Kam Kolem wy
powane.
Henryk Pławeni
mus mi-ujem
Krzyżackim.
Gdanskim na
Krona Krzyżac
do powoie obu
poddali.
Tuchole zamek
Krzyżacki oblegl

Koty dworskie
dla obion wy
pawione.
pietnastu wia
bity. Sędziwoy
Ossorog.
Dobrogost Sz
amotulski y Ma
rcin Labiński
woiny iolo wio
do.

Koronow mi
Kreglo.
Krol Krol y Do
byński Krol
chra po zame
Kachroszowa
Ossorog / D
debur / y Dwid
bowiem / Krzy
żacy odebrał.
Stanisław Cha
bunowski Ma
Polay Syno
wiecki

Władza miedzian

Stagnacja w
miejscowości.

Wzrostu
dobrej Polacy
Wzrostu
dobrej

Polacy porażili
Prawdziwi.

Legat Papieski
w Krolu.
Krolowa mowa.
Krolowa mowa.

Wzrostu o si-
mie Prawdziwi
Synod w Kon-
stancji pisy-
pisanie.

Wzrostu
pod niebytności
Synodu w
Węgrych
Wzrostu.

Kol 1475.
Alexander Wo-
wodz Wol-
ski porażili
Krolowi
Dobrym po-
pisywali.

ka / y / Młkita (tak Rus / Licet / zowie) wiec też y innych mektorich. Popuściłono
jednak daleko wzdłuż y woskerz grunty / gdy ich nie miał ratować nie siedł. Wzro-
sły zarym krol niekiedy sobie wczynną nadzieję o poddaniu sie Chelmina y Tom-
nia maść znacznich / uż był miał taborem wynisłnie sie tam rusko / jedno je go
Mistrz Krzyżacki Chytrym y wynnym fortalem ofutanego / ledyindziej oboro-
cił / podnapiawosy Kurjora / rżkonio do siebie od Komendatoria Brodmieckiego
listy zmyślone mojącego / które oznaymowały / iż Brodmiecki zamet w żywnosc y
w strzelba wojenna nie badac przypozadzon / dniejszego znieść obieżenia nie
może. Ktoże listy z poimanego Kurjora wytrzesione sprawosy w nasych do-
wierzanie / y co zarym sprawosy / iż prozno nadzieję o dobyciu zamku tamtego zba-
lamuconych / od lepszego zarozumienia odwróciły / y tak wosytkie site nasych / nie
wiecey sie nieprzyjacielowi iako im samym dla ścyltego niedostateku żywności w
przyszarżca / celiwym y nie dogodnym obleżeniem nadwozili / y zmierzmyli.
Abowiem Brodmiecki nie tylko że mieyscem przypozadzon y skutka znieśc nieczu-
dobrze obiorona była / ale też w ludne warunki / w żywności ktemu y w oreza dosta-
ci / hoynie obkrocowała. Na oney tedy obleżeniu krol ze wosytkim woyskiem cały
miesiac daremnie strawał. Z tamtąd Wicold medbaic na zatrzymywanie krola
wskie mekrom obuszenia tego obiachal / y uż choroba z głodu wielkiego miedzy
woyskiem wosytkim zarozumia / żołnierkie wnetrza płowac nie pomalu poczela / a
wzdy przedste obleżenia osłonywał Wladyslaw / a rozestawosy po wosytkich stro-
nach z wranikiem oreżnym obozowe przeczupnie / żywnoscia tabory spowac ka-
je. Na kroych / gdy jednego dnia nieprzyjaciele ku wosytkiej okazyey z ożem wderzo-
li / daleko w wosytkim poczecie od trochy nasych wosparci y rozgromieni sa / fesci-
dnieści z miedzy siebie o wiezenie przywodzły / a dwou set ludu na placu ostrzo-
wosy. Przysiachal w tym do krola Legat Papieja Jana XXIII. Jan La wane-
ski Biskup / który latwie to wyrednal w krola / uż jobie one celowa y godna woynie
(gdyż to tak bylo potym nazwano) przypozadzonego / ze on rozien z Arzyżakami do
druu lat wosytkosy / wosytkie sprawe swoje na waga Synodu Konstancyskie to-
cheliwie rad przypuscił. Zaczyn krol wosytko porozupczawosy / a jam do Pol-
wosytkosy sie / za zdaniem przesacnego Senatu swego w poselstwo na Synod
wyprawia / Mikolaja Arcybiskupa Gnieznieńskiego / Jana Wlodzawskiego / a
Jatuba Plocznego / Biskupa / Andrzeja zas Laszkiego - romnata Posnanskiego
ktemu Jana Tułskowskiego / Kaliskiego / Kapceiana / y Dawida Garbownego
nazwiskiem Czarnego / przewybornego czlowieka. Obiecal tedy Sygmunt w pa-
wie oney zyciowie Krolowi przeciw Arzyżakom stanać / w zaimmie opiece tego
sprawy Węgierkie poruczac. Wozym sie ofiarowal y sam on Synod / pisac w
tey mierze do krola listy. Z zaprawde Wladyslaw powinosc przyacielska kate-
cznie Sygmuntowi oswiadczył. Abowiem gdy Turcy ziemie Węgierkie burzyla-
a Bosnie od Sygmunta pierwey odebrana / porazwosy Węgry / znouu odcymo-
wali / zaraz Wladyslaw wyprawosy do Turczyna groznie y sirowe poselstwo
do fesci lat przysmerze miedzy stronami zawisł / y Pany Węgierkie z wozienma
rozwozobozil / Gdzie y wieczny miedzy nimi pochoy peronie jedy był sprawil / tedno
je Pipon Giorenczy Grabia Temeszyński / wosytkie rzeczy niewozajnie rozwozchry-
pouawosy miasto spiega Grzegorza Ormiana / Wladyslawowe Gońca / kroy-
ry wozod wielkiego Popla / o pokoy do Turkow iadacego / chcac ich tak od wtari-
gmienia do Węgier odwiezdz / wmyślne biezal. A wosytkie sczesliwie przedste y po-
tym Mikolaj syn Piotra Macedonczyka / w niebytności Sygmuntowej Turci ra-
zowitka pogramial / y z Bosny piecz wyrzucił. W tym krol Wladyslaw Litwa /
Polke / y Rus wosytkieprawie za jedna droga obiachal. Zaczyn gdy na zietone
Swia ki roku drugiego w Sinatyne domierad mieścił / przysiachal tam do mego
Alexander Woicwoda Woloski / gesta y pozorna gwardya flahey fwoy ocoio
siebie maic / gdzie krolowi iawnie poklon wyrzadzawosy / choragiew pod nogi
iego rzucawosy / y poprzysięzanie wozeczayne wczynnosy / pod wladza y obrona ie-
go y tej wosytkich Polakow wiernie trwac obiecuc / wopominki bogate dacie / y wozie-
tem ich od krola bierze. Przyslo tamje w rychle za nim też od Cesarza y Patriarchy

Konstancja

Konstantynopol / do drugie poselstwo / żywności podziarowana zebizace. O-
frumie abowiem Turcy ziemie Tracka miszyli y wtrapiu / kroych Cesarz Maho-
met obdawa woy w Arzey marenosci / kroye był Dziadowi tego Tamerlana obia-
Cesarstwa stolice / Dusy do Adryanopola przemost / y uż Multany wosytkosy / a
na Konstantynopol y na wosytkie Grecya zanosil sie okrucie. Hoynie w tym
Wladyslaw krol wladomale Konstantynopolany żywnością zapomogi / dosta-
tkiem ku portowi Kaczubyskiemu morza Pontckiego / kroy na on czas w Pol-
skiey dnerzawie był / zboza okrucie przypuszcawosy / a sam z Sinatyne znouu do
Litwy zarychawosy / dwadzieścia tysiecy grzywien Prastich / czterdzieci siat prze-
wybornych / do Polke / sto kom / y tak też wiele siat zioroglowu od Wicolda w
wopominkach wzial. Roku zas drugiego pochowawosy w Krakowie Anna krola
wz obumarla znouu do Litwy iachal / zaczyn w Wielumu we Smudziey z Krzy-
żakami Prastymi rownie iako z Instantekim / o rozadzeniu granic Smudzi / y
o postanowieniu wiecznego pokoiu / traktowal. Wosytkie gdy Krzyżacy me podo-
lana wielkomyślnością nadymaie / zadnego rozgladu / najmnieyszy stusności /
y spawiedliwosci w rzeczach zazyć mechciel / me nie sprawosy roziachanie sie.
Przydawalam tedy hardych norowow onych / iako slychac bylo / przysiaż z Tata-
rami wiedzoscina / kroye omich do pustoszenia Ruskich marenosci wozburzali. Ja-
koy w rychle po ony czasy nieprzyzyczna gestwa Poganyow onych / z hetmanem
sie ioyim / Edygo na grunty Kurowie zniebaczka wosytkosy / gdzie zelazem a o-
gniem nie litoscawie wosytkie dobra burzyla. Samo miasto Kurow zupila / y ro-
wno z ziemie slozyla / y tak od onego czasu Kurow raz ozdoby fwoy ostradawosy /
uż iey wiecey potym nie odwrotowal. Zamku tylko nieprzyjaciel gwałtowna mo-
ca dobywac / wozac tednak nie mogli. A krol co był miał woyne nieprzyziacoly
ugamie / to on tym czasem w Zantoku wejsciem sie zabawial / zezyrosc czyniac
y wosytki onemu / y tej imiemow y dostoiensci swemu / gdyz poig był za ma-
jostka / zibiete Pilecka / Otona Woiwodoy mekiedy Sedomirskiego corts / wooo-
we uż dobre podstarzala / y tej dobre wozelu mejow wiadoma. Abowiem to
Panna ielze / naprzod Morawianin uden / z wielkości posagu gwałtownie por-
wat / onemu sa zas meakto potym drugi także Morawianin wybart / a zabawosy
pierwszego gwałtownika onego / za prawozuwo jone miał to w siebie / aż na ofra-
tek za Vincentego Granowskiego / Wafelskiego / Kastełlana Toporezyka / prze-
dziewoslebstwo Spyetka / Mielstynskiego krowne / swego / wydana byla / y przez nie-
to Granowski do herbu Lelawy przyebnoczył sie. Lub to tedy zalona miloscia
y cielesnym obcowaniem niewiasty tamtey zachwycony / lub też tranikiem przypa-
roney milosci napoiiony / y czarowniczym rzemiaslem zamamiony Wladyslaw /
tak roznyim y nieprzyziakym matzienstwem operat sie był / atoli wielka ziad nie-
slawa imiemow swemu nie tylko w swoych / ale też y postronnych narodow zbudo-
wal / tak dalece ze tej ona mestaw na ueztych rozglaszacych Krzyżakow / Sy-
nodu dotachala. Do tego sie y to sciagalo / ze obzadek Chrzescianski gwałt z
matzienstwa onego ponosil / pomieraz ona trzejna siostra krolowi byla / gdyz
matka iey krola mekiedy Chrzcala. A wosytkie Synod za usilnym staraniem krola
wosytkim / matzienstwo ono potwierdzil. Potym krol Seym w Krakowie slozawosy /
nowowosiego matzontke porzadkiem zwyklym koronue / przeciwko zdaniu mekro-
rych Senatorow / a osobliwie Sedzwoia Ostrozoga Poznanskiego Woiwodoy.
A iz to Lwowoski Arcybiskup Jan Kzefowski Koronowal / przeto obawiaiac sie
Mikolaja Arcybiskupa Gnieznieńskiego / kroy na ten czas w Synodu Konstancyskie
go dla znamienosci fwoey w przyiemney wadzce pluzyl / (tak iz go z Za-
chedia Rzymoska / ielz Dlugosowi domierzac mamy / wsilnie potykano / ieno je
przyiaciey mechciel) aby go bylo y potomne Arcybiskupy Gnieznieńskie od oney
zmierzchnosci krolow y krolewien koronowama nie oddalono / otrzymal to od
Synodu / aby Arcybiskup Gnieznieński uż od onego czasu / Polskim y Litewskim
Pymasem ostawal. To abowiem dostoiensciwo koscienne przenosil wozad Arcyb-
iskupa / y roznie iest od Prymasa krolestwa.

Patryarcha Kon-
stantynopolskie
go poselstwo do
Krola.

Port Kaczub-
yski dnerzawa
Polke.
Dary od Wicol-
da krolowi ofia-
rowane.
Krolowa Anna
omarla.
Krol Krzy-
żakow z Litwy.

Tatarami zle-
mia Krola pa-
robo.

Alz krol Pileca
Pa trawia zoad
trawia.

Koronacja k-
siej.

Kroybiskup
Gnieznieński
Pymasem.

Ozysdator Mat
luka Dłazow
Riege.
Bodność y sa
cuosć Kromer
w i.
Kromer i do sta
mogł w piśniu
Sistwy obla
dżi.
Kromer i do
wiadomości do
opisania Siste
wy dobiegał.

Nie pewne wda
nie rzeczy uab
nie w wolnego
narodu iuday
le sta.
Sądność nie pe
wny i nowina
ozysdator.

Matluka Dłaz
owicki, dawed
Pierwsze ma
iustwo Pilec
kiey.

Samilla Pilec
kiey.

To iuz tak Kromer nie we wszystkich ostrożnie Pilecką, y matzen
stwo z nią krola Władysława opisyuje: wiadomością iako mniemam pfor
nych wieści rozstawieniem prze mierzycielia z czadość nasiunych, z Dlu
go stem obśedliwie zwiędziony: iako ten który Senatorem godnym, Bisku
pem, y possem w sbrawach koronnych zawisse pracuiącym bedac, nie
mogł mieć sto ani czasu, ani sposobności, w prywatnych domach słachac
kich z osobną przywileiow y pism starozytnych, zasnagac, powiaznymi
y tak gestymi trudnościami obiety: lecz z przywileiow koronnych, z pi
sarzow ktomu iawnie przez rece idących, wiadomości dochodzac, Ji
storia swoje stanowić: czego zaś ani z przywileiow koronnych, ani z pi
sarzow potocznych wyczerpnac nie mogł, tedy iuz (zwyktem trybem
Kromkarzow inżych) na wdanu słownym wiadomości swą sądowić mu
siat. Ktore to wdanu nabarżey między narody wolnymi inakże, a mż
sāmā rzecz me sie, panuia. Bo iesz w olemu narodowi wosytko czynić,
daleko wiecey mo wić co cścieć, zeydzie sie: y tak wiecey z afektu same
go rozmaite wdanu y nowiny, amzeli z istotney prawdy pochodza, s
dzac potoczne rzeczy, abo z przyrżm abo z mienawisćci. Wiece kiedy
Pan Bog domowi kteremu pobłogosławi, a ze szesćcie predko znaczym
dostoienstwem wyniesie kogo w redney fūmiley, zaraz na to druga y
dzieciata z mienawisćci sie oburza, a iz sie to nie z nią tak rozrutnie
szesćcie obśtło, wśilnie zayrzy: y iako czego samā dostapic nie moze,
tak tez tego drugiey nie zoczy. Zaczem wedlug mienawisćci rzeczy sika
luie, nowiny trzesie, y wśelikim sposobem zbić takie szesćcie siłue:
nie wwarzaiac, ze sie to iuz inaczey rośtāc niemoze, a co sie ozdobnego ro
dne domowi sślacheckiemu dzieie, to wśilnie ozdoba wśylkiemu stanowi
przynosi mieno ze to trudno wiedzic prywatney zadości nie vmorzywśy

W takim tedy zamieszanu powieści rozmaitych bārzo bywa trudno
prawdy sie domāc. Ztādze tez y to posśto, ze sie tā podła omyłkā w
cśwalebne pisma wwarznego Kromerā Historykā wćisneta, y pomiekā
wśczypliwie na wychowānie y obyczaje przerzeczoney Pileckiey przy
tarta. O czym zaden inśy Historyk nie piśat, krom Długosā: czego ies
dnāk y ten mczym ieno samā takze pospolitā powieściā popiera. Ale ia,
czegom mogł z pism starozytnych dosiagnac, to kroćiusienko przetoze:
spuszczaiac to wśylko na wwarznego czytelnikā rozsadek. Abowiem zay
rzatem ia na pewnym miejscu starozytnych zapisow oyczytych: opiewai
cych, ze pomemiona Pilecka nie od Morawianina, iako Kromer cśce, por
wana, ale Olbrychtowi Xiāzećciu Cieszyńskiemu, z kśtattowney wrody,
piekności, y z posāgu (iedynaczka bedac) dobrze mairnego, w podobaw
śy sie, przyszłonym matzenstwem panna zaraz wydāna zań bytā: a ie
szoze zrak wśilnego oycā swego Ottonā z Pilce Wojewody Sandomir
skiego, herbu Toporow, y z dokłādā rādā Andrzejā z Jābconney Wo
iewody Krakowskiego sryiā rodzonego swego, wiec tez y Januśā z Jā
bconney Kāstellanā Sandomirskiego bratā sryiecznego rodzonego, który
był synem wysśey pomemionego Andrzejā. Ci tedy wśylcy iako iā zrak

swoić

swoić przerzeczonymu Olbrychtowi poslubā, tak tez obecne wesele
odprawowāli, wielu zacnych, dostoyrych, y godnych ludzi zaprosiw
śy. Umart potym Xiāze Olbrycht: a pam owdowiātu, iuz podleyśym
niciako sloopniem, sślā za tego to Wincentego Grunowskiego Nakiejskiego
Kāstellanā, a Generānego wielkiey Polska Stareśte. Odymartey potym
y ten: zaczem fortuna na w podobanie krolowi Władysławowi podawśy
ia, wrycśle z niey matzonke mu z dziewoslebić, y krolowi Polska koro
nowatā. Ktorego wprawdzie matzenstwa iako zaden z Kromkarzow
am z Politykow krolowi mechwali, tak y ia, zupelnie w tey mierze z ni
mi przestānac, pochwaluc go nie moze, ani pochwaiam. Abowiem me kro
leśt wo wolne krolowi, ale krol kroleśtwu sśosowac sie y dogadzuc powia
men: iako temu w ktorym nie samopāsna cściwosć Tyrājska wydziwia,
ale okreslona prawem, y wśtawāmi ogrāniczona wladza Pājska skro
mnie, y pomernie pānuie. Dla tegoz tedy me wż gledem cściwosćci y wpo
dobānia wśilnego, ale wż gledem pożytku y ozdoby wśylkiey Rzeczy
posp. obśtćcie matzenstwa mał byt krol Władysław zaciagac: ale ze inā
czyy wczymit nāgāne w matzenstwie ponosi. Nie pochwaiam tedy mat
zenstwa, lecz tylko zelzywosć na obyczaje sślacheckey krolowey we
wleczoney oczyszczać, wkazuiac iz niegwatrownie od Morawianinā
porwana y zās wrypwāna, ale przyszłonym trybem iako sie iuz powie
działo, poslubiwāna bywatā. Czego mnie y iam Stānislaw Orzechow
ski orćowick godny, nie nānagāmony, y piarż prawde wysśpyruiacy,
mieriako poswiādca: gdy krola Augustā ozemema wczac, radzi mu aby
sie zemił z ozdoba koronā, a nie z w podobaniem swom. Nie tak, prāwi,
iako Władysław przodek twoy, który był Grunowskā z domu Pileckich
poiat. Białagtowe wprawdzie wczewā y dosyc zacna, iednakze przy
watney iakiey, a nie krolewskiey osobie do matzenstwa sśposobnieyśy: pomie
war, prāwi, krol, nie kwoli samemu sobie, ale kwoli wśylkiey koronie o
zemiac sie powinien. Tak Orzechowski matzenstwo tylko takie krolowi
gani, ale wczewego Pāniey nie nie wymuie, owśsem zaleca, y dosyc przy
śtoynie piśie. Oczymem ia tym sserzey mowit, abym byt y Kromerowey po
wagi nie namney nie posśarśywat, y przedsie podobnieyśe dowody pi
śniem obśtalowane, na ochronienie sławy zle osśacowaney w posrżodek
sławit. Ale iuz czās Kromerā posłuchac.

Tenże nād to Micolay Arcybiskup (Rowa se Kromerowce) z kolegami swoi
mi doklāzai te: ze Janā mēiatie° Galchemberczytā zakonnikā Dominikanow / we
dluż dekretu Synodu onego / w bzydō ciennuie wtracono: iz on od Arzyżakow
podnāpiawiony / Satyra abo tśajśle zeliywie wśczypliwā na sświat wydawśy /
krolā ma Władysławā y wśytko imie Polskie sśtalowal. A gdy onemu potym Pa
pieś Marcin piacy / ktoremu Micolay Arcybiskup do Papiestwa nie pomaiu do
pomogł / mēiatie° posolgowywol / wnet Posłowie krolewscy nowoy rzeczy wāży
wśylsi / do przyszłego Synodu na dñiesiay rok wchwalonego / spāwā rusyli. A
wśalje wśpāwiedliwsi sie im potym tenie Papię / zwierzchnosćci powāżnych Kar
dynalow / przypredziomy. Kāiśie zās obiazliwā w Lutetū Arcybiskupowi odda
no byto / wśilnie gdy Akādemiki tameczne cśestowal. Abowiem on Zygmunt
wi Cesarzowi / dla pozyskānia Synodowi krola Aragonijskiego / y dla wśpokoienia
Francuskiego y Angielskiego krolow iadocemu / za kollege y towarzysia wśspol

z Tulistō.

Wrote, malien
two on-938.

Krol Pweli Pro
lektow me Pweli
two Kwoi Kwoi
lowi.

Stanislaus Ori
chobius de in
stitut: Regia
libi 2.

Jan Sāchembe
czyt o piśn. a o
nilywe do rēta
sienā wozuony

Appellacya ob
Papię do Syn
odu purpłego

Posłowie Polescy
z Cesarzem do
Stānczyposłani

Przymiarze z
Arzyżakami.

Kol 1418.
Słabo Litewski
z Arzyżakami.

Słabo 14 Krol
prygorowane.
Witoldowa 30
u dno.

Poselstwo Pa-
nie do Krola
polskiego.

Poselstwo Pa-
nie do Krola
polskiego.

Słabo Krol Wla-
dyzława z dy-
guntom
Compromis Krol
Litewski.
Wladyslawowa
Wojciech Wila-
nem Krolowa
Wila / z Kancel-
rem Krolowym
Wojciecha Cesa-
ria chytrości y
lekomyślności.

Poselstwo Cesa-
ry do Wladys-
ława.

Poselstwo Cesa-
ry do Wladys-
ława.

Kolem między
Polakami z Arzy-
żakami.

z Tuliżkowskim y Janem / od wosyftkiego Synodu w poselstwie byl przydany. Pomienol zaym Wladyslaw Krol do drugich dwu lat z tymi Arzyżakami przy-
mierza / na prosbe Cesarza y Krola francuskiego Karola / a drugiego z As Kolu
1418. powtorze w Smudzkim Wieluniu o potoiu z Arzyżakami sie namawial / za-
ciagnawszy tam z soba Senatory nielkore Polskie. Z tad gdy nie nie spiarowosy
odiachal / a respiarowosy Senatory sam z trocha dworzanow w Wigrosach le-
siech / mysluym polowaniem sie zabawial / o maly wlos w Komendatora Ka-
stemburskiego zasadzil nie wpadl. Pod tenze czas Witold ostradowosy troche
przedym Anny zony swej / drugo poiet Juliana wdowa / wmarley zony ciotke.
Ktoze malzenistwo nieprzystoyne Jan Kropido Biskup Wlodzislawski / ktory tej
byl z Krola do Litwy zaiachal przeciwo wstawom Koscielnym / jednoczye wazyl
sie. Chociaz Piotr Biskup Wileński zadna miara tego wczynie niechcial. Azci to
tak czestokroc bywa / ze

I prawo. y przystoynosc. y uslawia Boza.
Gwalt ponosi od synow przegane go toza.

Drugiego z As Kolu gdy sie Krol do Polski nawrocil / przysli przedn postowie
ed Marcin Papieja / Jakub Kampliusz Spoletanski y Ferdynand Hispan Lucen-
ski / Biskupi / prosc aby miedzy nimi a Arzyżakami mogli pokoy skanowic / ktorzy
ochotnie y czodroblawie od Krola wraczeni / wyrozumawosy wola tego do potoiu
przychylna / zaraz stamted do Pina do Arzyżakow iachali. Tych om podarkami
z falkowani / gdy w przywileie do ich tylko spiarowosy nalezace wyzrzeli y wypisali
(dla czego snadz barzicy a niy dla stanowienia pokoiu za prosbe y koscem Arzyż-
kow iachali byli) spiarowosy Krolowosy nie ies me rozumawosy / lekomyślnie y niew-
waznie dekretem swoim potepili. O co potym surowie Krol przed Papiejem sty-
lowal. Jakoz dozwoil on potym Krolowi powtorze spiarowosy swoiey do wozdziej.
Kospiarowosy zaym Posty Papiejskie Krol / do Kaspowa odiachal / na spolne w-
mowy od Zygmunta Cesarza wezwany / gdzie gladum tego pochlebstwy wwie-
dziony / na wrozenie tego puscił sie o wosyftkie stody / zelywosci y Erzywody teore
od Arzyżakow ponosil / nie sluchajac nie Senatorow z nim obecnych / temu si
przeciwstawosy / a niosatet / aby wzydy perownym sposobem y perowny dnem sady o-
ne obowiazano radzocyh / a miedzy tymi przodkowal Wojciech Biskup Krakow-
wski / y tenze Kancelarz Krolowny. Niepozwalali tedy na on Compromis postowie
Arzyżacy na ten czas tam bedocy / aby wiac za niepozwalajacyh sie wmyślnie
pokazywali. Tam Cesarz okrutnie tej rzekomo obrusony / zerwac sie potego prze-
ciwo nim z Wladyslawem pod przysiege obieciue czym z checony Wladyslaw
uiz go byl dluzna summa darowac / y zaraz Spiska ziemie wracic mu zamysla-
wat / ieno ze go wzydy Senatorowie z ktorzym w tej spiarowosy znosil sie / odwiedli.
Po skonczenu siazdu onego wracowosy sie Wladyslaw do Polski / usilnem sta-
taniem woyna przeciwo Arzyżakom sporozadil. Postal byl y Cesarz / Biskupa
Pasawskiego y Kancelrza / a z nim Jana Grabie z Herdeku do Krakowa / aby
rzekomo armate y inie na puskla woyna potrzeby dla woyska tego poskupowali.
Tych Krol hoynym dostatkami podeymowac rozkazal. Wskazie om gdy nad czter-
dzieci dni w Krakowie przemieskali / czyli to dobrowolnie / czyli tej wywabien /
perowie niewiemy / do Wager do Cesarza nazad odiachali. Wrocił sie potym do
Krola z Wager Zbigniew Bzieski Marfalek / Ktoze bylo dla prowadzenia po-
silkow od Cesarza pozostawiono / mekatecznosc Cesarza pobaczowosy. Karmio-
ny prozinnu obietnicami Cesarzkimi Wladyslaw / zawzietey do Pina woyny nie-
poiniechawal / nie uiz ani na tego poselstwo dbajac / ktorzym on wymagal co na
nim / aby na iniey czas ona woyna odlozyl. Juz sie tedy woyska do Wolborza scia-
gnety byly / a stamted przez Mazowsie na granice nieprzyiacielskie wystapowaly /
gdy eto do Krola do taboru przyjezdzia posel Bartosz Kapia Arcybiskup Medyo-
lanski / dla rozucia woyny od Cesarza zestany. A wzial ten zaprawde miedzy nimi
znorow do dwu lat rozien / zwolajca gdy mu w tej mierze Witold pomagat / wiac
tey y poroga Papiejska przystapila / ctemu sam przyobiecany od Krola Compromis
pzyppominal / a do tego drugi z przeciwny strony samje od Arzyżakow pzy-
nosil.

nosil. Czas tedy Compromisu na dzien hosty Stycznia / w swieto Trzech Krolow
zlozono. A takci nadaremny byl on tak wielki wstet y wyprawa rocienna / nie-
trom semranta wosyftkich / Krolowosy memadros w wczynieniu Compromisu
winioscyh. A wskazie Krol wosyftke one wine na Kancelrza obalit. Dla tegoz ten
o wielka do wosyftkich menawisc przysiedl. Zacie z Erykiem Dunstun / Szwec-
kim y Norweckim Krolom / a Pomorskim Ksiiezciem / y z tego wosyftke rada ia-
wone na ten czas / Wladyslaw y Witold przymierze y zjednoczenie w taborze mie-
dzy soba zawzeli / przeciwo kazdemu zgola obudwu stron nieprzyiacielowi / ale o-
solhowie y wyraznie przeciwo Arzyżakom / tym prawem / iz iesliby ktory z nich od z
przysiezenia onego chial stromic / aby poddani tego pomagac mu nie byli powin-
ni. Wskazie warowano / aby ieden trom wiadomosci drugiego przeciwo Arzy-
żakom / a zgola przeciwo wosyftkiemu nieprzyiacielowi / woyny nie wazyl sie pod-
nosic. Wyieci tedy z postanowienia onego od Wladyslawy y Witolda byli / dy-
gunt Cesarz y Wacław Krol Czeski / a to wzgledem przymierza z nimi wpzod
zawzietego. Wracajac sie zaym z oney woyny Wladyslaw / prosto przez Kuda-
roy do Wielkiej Polski wdat sie. Ktoze z Poznania do Szrody iadacego / przeci-
winy przypadek natrafil. Abowiem iuz ku wieczoru / przez caly dzien pogodny y
przezroczyfte mebo badac / natychmiast czarnym obronilo sie oblokiem / gdzie z
miedzy czestego trzaskania y islawice okropney / z grzmotem strasliwym piorun
wderzowosy / zaraz wozniki Krola samego ciognace / y dwu drabow Krolowskich /
Ktemu poznanskiiego y Sandomirskiego Woiewod / y dziewiaci iniey dworzan
Krolowskich Konie / wiac tej y pocztowego Konia Krolowskiego / na ktorzym pach-
la iedno Kopia Krolowska niosace siedziato / iednym zapadem zabil / roznicom y
wosyftkim iniey iedcom nie sie nie ostalo / Krom co na pacholeciu sata piorun-
nem rospota byla. A Krol sam gdy oglusiony y zemdlony doniesed lezal / niofsta-
tek odetchnal y zupełnie wosyftkim zdrowy / ieno ze przednie do filku dni po-
tym nie styal / Ktemu nieiatie acz slabe bolenie reki prawey wznawal. Wiercono
pospolicie / ze go on przypadek dla nieprzystoynego malzenstwa z wolej Bozey
pzerazil. Tychze czasow Wdyga Car Katarzski wyprawowosy z podarkami posel-
stwo do Witolda w przymierze z nim zasiedl. Tej pod ten czas gdy sie Kacerstwo
Wileksa / y husowe w Czechach mocnilo / a rozruchy stogie tak w Pradze iato y
kady indziej z wielka zelywoscia Krolowosy brozdzily / nad to gdy okolo czterdzie-
stu tysicy mieszkan rownie iato y wiesniakow z jonami y z dziecmi do gory iedney
zestlo sie / a wrzad nowey Pragi klumem pospolstwo wyzabijalo / grysl sie o te
rzeczy niepomatu Krol Wacław / stad na Podczaszego swego trafunkiem rozgme-
wany / gdy wlasnymi rekoma zabic go zapadzal sie / nagle powietrzem zarazony
padl / y w rychlych dniach potym zywota pozbyl. Wyprawowal sie na ten czas
Zygmunta Cesarz trafunkiem przeciwo Turkom gdy go ta wiadomosc o smierci
Krola Czeskiego zaslta. Trocha abowiem przedym obumarl tej byl Mahomet Ce-
sarz Turecki / co Zygmunta wczesna sie bydy okazyo do poscignienia zamkow
przeze Wagram odictych / y do zwetowania kleski swoich / zwiadzalo. Zaczym
bedac sam w sobie rozzerwany / do zwetowania Krola Polskiego na wmozwy wywosy / do Sa-
czu co przedzy ziedia. Tam strony spiarowosy Czeskich y strony Tureckiey woyny ra-
dzono. Radzil Cesarzowi Wladyslaw / aby nadewosyftko ziemie Czeska pod
zwierzchnosc swoie przywrocil / a obczepienstwo wzmagajace sie potlumil / do
czego sam przylozyl sie y dac pomocy wperowal. Wskazie on gdy merzadnie y me-
spolobnie woyna Turecka nad Czechow wspotnienie przeklada / zaraz y Turci nie-
miesprawowosy tym barzicy zwasnil / meśmiesac z woyskiem przez Dunay dla onych
ze Turkow przepiarowosy na bzezu dalszym biomacych przepiarowowac sie / y tej Cze-
skiego Krolostwa ostradal. Abowiem Turcy za przywodem abo wiac za wypra-
wieniem Balazeta / nowego po oycu Mahometie panujacego Cesarza / Wager
K y Siedmigradzka ziemie okrutnie wojowali. Czechowie zacie do Berny na
Seym od Cesarza przyzwani stawili sie / a wladze sluchac przyrzekli / przestzegali
tey rozkazania y Pajsczanie potajnnu rosyrtow zaciogami y spolecznoscia so-
retyska zmocnieni / rozwalowosy fortece nielkore przeciwo zamkowi wystawo-

Pozny zaciog
woieny.

Wojciech Wila-
nem Krolowa
Wila / z Kancel-
rem Krolowym
Wojciecha Cesa-
ria chytrości y
lekomyślności.

Poznanie stagi
Krolowskie bnie.

Krol oglusony.

Kosycki Czeskie

Smierc Wacława
Krola Cze-
skiego.
Mahomet Ce-
sarz Turecki w

Zygmunta Cesa-
ry z Wladyslawem
Krolowem
siazdu w Sagu.

Wojna Zygmun-
towa z Turkas

Wojna Krola
mils paroko
Turcy
petaga Pradza.

Wzrost Wroclaw
wstodolom
Pracanie dy
a nuncow te
belluio.

Wymunt wile
ka.

Defret ob Kro
la Wymunta w
wymont.
Postowie z Pol
ki do Cesarza.

Wymunta Cesa
ra wyrok.

Wladyslaw w
Witold wsta
zanie do Cesarza

Wymunta Cesa
ra wyrok za
palgwo.

Wladyslaw

ne / porzucawszy ktemu lancuchy y zapory / ktozem przystepu broniac / wlice miey
skie pozawalali byli. Stozono iuz bylo z wrzedow y staroszy przez onychze po
smierci Wacławowej / na zamkach krolewskich osadzone. Ale gdy Wymunt
nie do Czech z Berny / ale do Wroclawia odbiahal / a tam wartoglowow nie
ktozych / ktozy wrzed mieyski pozabulali byli / pokaral / wnet Przejazd boiaz sie
aby y onych tez za tako zbrodni nie karano / miec sie na baczeniu poczeli: Taz
bazyrczyli chłastre one surowata ludzi ladawskich / ktoza od zamku Taboyeczy
kami nazwala sie / do siebie przytaczali / brany mieyskie przed krolem nadzie
dzajacym zamknali / wojsko tego Niemciami y Węgry zmocnione porazili / y z ta
borow zupilu / gdzie wiele Panow y slachty Czeskiej / i krolewska strona trzy
mala / na placu leglo. Sam zas Wymunt po przyjezcie na zamku swietego
Wacława korozy krolewskiej / nogami zdrowiu swemu poradzil. Ale te rzeczy
pozniej troche / tamte zas pierwey / dzialy sie. Kazal byl Wymunt do Wroclawia
Polakow y Krzyzakow postow za soba iachac / aby ich byl tam w spolnych spra
wach rozsadzil. Ale y sam az na dzien ostateczny dla sadow umowiony / po zac
eku roku nowego przyiachal. Obawiajac sie tedy / aby z uplywieniem czasu y zwierz
chnosc tego nad Sadami onymi nie uplynela / wnet al / byl Krzyzakom sie za
chorwal / namuncy nie wyrozumawszy / a zgola ani miedzy kontrowerzysa pusca
wszy sprawy / wyrok z larey / ktoza w kalcie pogotowiu mial / przypisawszy wotele
rzeczy do sprawy nie nalezacych uporne czyta: nie me dbatac ze nasy nie pozwalal
li / y na wiare a sprawiedliwosc jednego wyzkowali. Byli tedy poslanu Arcyb
iskup Gniezniński / Krakowski / Wloclawski / Poznanski / y Plocki / Biskupi. Kra
kowski zas / Poznanski / y Sandomirski Woiwowodowie: do tego Kastelan Kalu
ski / Marszałek Koronny / y Zarzysa Czarny. Ktozy wysly dwuch tylko zostawo
wszy / natychmiast odbiahal / niechcac sie zadna miara dac zatrzymac Cesarzowi:
ktozy wprowadzie w omylec bledu swego postrzegi sie / ale wime na tego infego
kladal / a pomiarkowanie y poprawa dekretu przyobiecował. Na ktoza iednak po
rowie Krzyzacy pozwolic niechcieli. Na to tedy osobliwie on wyrok Cesarzki dy
bal / aby roymazawszy dekret wznowcow Papierskich / Karola Węgierskiego / y Ja
na Czeskiego / krolow rozsadzi / ktemu wstawy w Toruniu miedzy Polakami krolami
a Mistrzem postanowione / w zupelney wadze zostawaly / chociaz onych wstawo
wime iako y rozsadku / Krzyzacy pierwey nie dotrzymali. Przydano nad to bylo me
co o klorowey y o Jasiemcy zamkach. Ktemu o mlynach Lubickich y o pogranic
czu dzierzawo Krzyzakich z Mazowsiem / wiec tez o czesci ziemie Smudzkiej / co
Litwie wstepowano. Ktoze granice tak dlugo w dzierzawach Litewskich bydz
mialy / dotadby byl krol y Witold nie umarl: na co y wime wstawiono dziesiec ty
siezcy grzywnien srebra. W tych wyslych rzeczach / koro iako napredzey Wladyslaw
worow / w Litwie na ten czas z Witoldem polnaccemu / znac dano / natychmiast
obadrowy az do zplaczu / y do rzewliwego narzekania / gniewem przesaci byli. Wnet
zatem krol naradzawszy sie z troche swoich / conaspiesniewy Zbigniewa Olesnec
kiego do Cesarza wyslyla: ktozyby mu znakomite tego y czeste dobroczynnosci / a
onego zas nie tylko froga niewdzieczność / y iawna niesprawiedliwosc / ale tez prze
mierzenie y trzywolamstwo na oczy wyrzucil / a i krol na wyroku tego przesta
wac nie badzie / oswiadczyl. Ktoze poselstwo gdy Zbigniew przy obecności wielu
Biskupow y Kiazet powaznemu slowy y troche surowiey odprawial / a zaraz po
nim Wladyslaw Cebnita wystapil / gdy Witoldowym muieniem usze metore
rzeczy wyslypliwie Cesarzowi zadawal / dotego z przynimera / y z prziznam go stro
fowal / tak dalece on ich poselstwo Cesarza obuszilo / ze tez on gwałtownie pra
wo narodow komecznie posty potopie byl chcial / iedno ze go wzdy blisko siedza
cy Biskupi y Senatorowie od tak swawpliwego / y nieprzystojnego zamyslu ode
wiedli. Zaczyn onych rozprawiono krom odpowiedzi. Az potym w rychle Cesarz
wyprowadz / y dwuch poslow do krola poprawic sie w omylec oney obiecal / ktoza
nie ze zlosci / nie meostroznie od Krzyzakow osutany / popelnit. A wofacie ani w
t. m. warte slowy nie dotrzymal / gdy byl powrocie Wladyslaw Biskupa Krakow
skiego y Marszałka na to janie wyprowadz. Wmieszono potym sprawa woposzrodek

radu Senatorskiej / dochodzic iesli slusna rzecz na nieciotliwym dekrecie Cesar
skim przestawac / czyli tez zamedbawszy onego / z wojny Arzyzatom sie obezwac.
Wradzono zatem / aby iesze do czasu wciachac / oczekiwac / azaby pierwey Arzy
zacy nie dosly czyniac dekretow Cesarzkemu / slusna do wojny przyczynzyna dali.
Jako nie dlugo czekacze bylo. Gdy abowiem oni dwanaście tysiecy y piec set
czterwonychlotych z dekretu Cesarzkiego / na dzien pierwszy krolowi zaplacic powin
ni byli / a oney wyslych summy pogotowiu iesze nie mieli / wnet postowie krolew
scy / Jan Koscielnicki Woiwoda Wloclawski / y Zbigniew Olesneccki Sekretarz /
srebra od nich ktozym summy doplacono / przizac niechcieli / y gdy tak ten dzien po
woy wsteli / protestowawszy sie o niedoslyc wczynienie dekretow Cesarzkemu na
Arzyzacy co przedmiesz / zarazem odbiahal. Co barzo rzecz wdzieczna y pozadana
krolowi / Polakom / y tez samemu Witoldowi przypadla. W pokoiu iednak domie
lad potym Polacy / Litwa / y tez Arzyzacy siedzieli. Ale zas na Seymie Leczy
cim / dnia dwudziestego piatego Lipca / mialo do skodliwych rozruchow y mor
derstwa nie przyslo. Obrusona byla krolowa Zelibietka na Woyciecha Biskupa
Krakowskiego / czescia ze on krolowi na majestwo rey nie pozwalal / a czescia
tez ze synow rey Janowi / ktozego z Wincentym Granowskim miala / przywileju
na Grabstwo / ktozym go krol pzezimow prawo pospolitemu ozdabial / podpisac
y pzezatowac niechcial. Wiedzac tedy ona / ze krol wyslytki wina nieskonczono
go Compromissu / na Woyciecha Biskupa / na Tulstowskiego Kaliskiego Ka
stellana / y na Zbigniewa Brzejskiego Marszałka / ktozych ona podobno tez nie
checnych sobie bydz pzezyczowala / obalal / zaraz msciwa niewiasta ona okazy po
watal / y wstawicze krola pzezicowlo nim wzburzala: a iako to wiec sprowne by
wiaz jenskie y meow oblesnosci / namowy / y prosby nocne w zabawach lubia
cego zjednoczenia / do tego prawie krola naciagaly / aby zarzucawszy sprawy na
Woyciecha / pieczac mu Koronny obial. Jakoz dotazala tego / ze onym trzem ia
wime na Seymie sprawowac sie kazano: y obumarlac wprowadzie byla / iesze pzed
czasem Seymu uchwalonego krolowa / z pospolitych wyslych stanow / krom same
go tylko krola / radozcia / ktoza y same stroie / me jabolne ale swietne rzetelnia o
swiadczaly: iednakze pzedois sady na Biskupa / y na dwu infych pzezeczonych
Senatorow / sprawione byly. Tam gdy krolow y opiekalciny Piotra Wisa dawo
ney wrazy pamietm / huraniem Woyciechowowi wragali: ktemu gdy Barthol Wlo
dyl herbu Sulimy / za ktozym synowica Piotrowa byla / sprawa pzezicowlo Woy
ciechowowi odprawiac / pzykreni nań slowy y wyslypliwie nacieral / nie cierpiel co
Biskupowi bracia / powinni / y opiekalciny / ktozych gesta gwardys ocozony na
Seym byl wiachal. Rozrasta sie zatem z kroyob zaimnych / y z przymowek swar
liwych rozruch y niesamnia: ce zywioz obudowu stron z zamku na dol do gospod
zbiega / ozeja copredzey porywa / y do tupy sie zwolowa: a krol sam z Senatora
mu az do pokoiu ostatniego wchodzi. Co / by bylo natychmiast zamkowey brany
nie zawarto / a wzwozu wskok nie podniesiono / hoymieby sie tam byla krew lu
dzka rostaczala. Ale wzdy ona wzmagajaca sie zarliwosc Senatorowie stumili
zaczyn krol z oskarzonym / a osobliwie za staraniem y dzialnoscia Jana Carnow
skiego Krakowskiego Kastelana / tamze sie zaraz pogodzil. Kadozo potym o
Weczypospi: a osobliwie o Czechach / ieslizech proscacych mial krol pod wiadzo
pryzlac: abowiem iuz byla pawna wiadomosc / ze oni porazawszy y wypadawszy
Wymunta / Wladyslawowi swoje krolestwo mieli. Jednak ze iesze postowie od
nich nie nasciagnali byli: ktoza sprawa wozanie y pilnie rostrzajnowy. Kada ko
ronna na tym przypadla / aby krol przyniesionego sobie krolestwa od Czechow nie
przymowal: a to dla jelt heretyckich / ktoze rozne odsczepienstwy wyslytki zia
mie Czeska napowietrzyly / y tez dla rosterkow zerownicznych / y zaciagow rozma
tych / a ktemu ze Cesarza Wymunta gotowego iuz mieli niec niepryziaciela / po
miewaj nań slusnym prawem krolestwo ono przypadalo: radzo iednak / aby nim
krol iawne nie pogardzal / lecz wsepliwie odpowiedzia Posty rozprawil / aby tak
boiaznie ona Wymunt Cesarz w powinności przyiacielskiej mogli sie zadzierzec.
Po rozprawie zatem Seymowej nastepnia Postowie Czescy / ktozym na hardosc

Krzyzacy nie sp
ulo dosly dekret
krola Cesarzkiego

Seym w Legy
cy niesposobny
Krolowa dla cze
go Woyciecho
wi Biskupowi
Krakowskiemu
niechadzina.

Smierd krolow
wep Zelibiety
wyslytki pzyie
mnia.
Sad na Bisku
pa Krakowskie
go / y na dwu in
ych Senatorow
wgniazny.

Kasyrka na Sey
mie.

Krol pzednal
se z Biskupem
y inżerni.
Jan Carnow
skiego wrog.
O pzyiecia krol
lestaw Czeskiego
spolne namowy

Poselstwo Cze
skie do Wladys
law krola.

Kronika Bolshien
domość krola
pobania.

Seym Niepo-
lomicach.

Posłowie Czeski
drugi raz.

Przeby Czeskie
do wiaty popyt
leżące.

Odpowiedź po-
nem Czeskim
hansa.
Władysław
Krol i Wice-
Krol i Krol
Kronika Bolshien.

Posłowie Pol-
ski do Seymu
i Czeskiego.

y surowość Zygmunta wyśkutałym / a masekta krolestwa swego Władysław
w owi oddawiać / krolestwo tak stowoy odpowiedziano: że krol przeciwnego
scześcia ich licze / do tego y sam od Zygmunta w rzeczach wielu tak znaczne
trzyrodzony jest / iż słusnie Czechom / za takie ich sobie przychylnie chęci / przeciwno-
ko memu pomagac by miały: ale i to sprawa krolej sie domagać walna / y trudna
jest przetoż nie krom rady Witolda brata swego stanowią z nimi w tej mierze nie-
chce. Taka odpowiedź odmowa Czechowie / cześciedną ich postawę do Litwy
do Witolda iachala: a drugie zaś miejsce do przemieszkania / w Niepolomicach
dano y dostateczny koszt podemnować kazano: dla tego aby była w miescie obe-
aność heretykow / obywateli kościelnych nie zagradzala. Znowu pocym Seym
w Niepolomicach przypowiadano na dzień iedenasty Listopada / Posły Czeskie
(iż abowiem y duży od Witolda przychali byli) nie odmawiać ich iawnie
od nadziei o przyłączeniu krolestwa Czeskiego przez Władysława / wstępnie odpie-
wiono. Przychali tedy znowu oni po zachęceniu Krola drugiego: a zastawiać krol-
la spólnie z Witoldem w Litwie w Nereczu / o coż co y przedtem prosili: przy-
dane / że on tak zwarszy z sobą wespół Czeska y Polska potęga / siadniey nad Krzy-
żakami / y nad samym Zygmuntem spólnym nieprzyjacielem krzyżow / zemi-
ścić się może. Czego jeśli on nie weźmie a Zigmunt Czechy podbije / pewnie je-
am Polska przed niesprawiedliwym orzeczem tego / wysiedzić się nie będzie mogła.
Coby się zaś wiaty dotknęło / obiecano się im z obzedy y z ustawami kościoła
Katholickiego we wszystkich zgadzać: cztery sobie tylko wyjątki zachowując / krol-
re sobie y na Zygmuncie wymawiali / iednak że pozyskać ich nie mogli. Te tedy by-
ły przeczeczone wyjątki: naprzód aby pod dwoma osobami Sakramentu na-
światłego pożywać wolno im wszystkim było: druga / aby przypowiadac słowo
Boże każdemu zgoda wolno było: trzecia / aby iawnie spowiedz y pokute od-
prawowali: a czwarta / aby folwarkow y innych dobr kościelnych / które byli ko-
ściołowi y duchowieństwu oddali / nadaw im nie przywrócili. Co jeśli Władysław
krolestwo onego odstąpił / jadąc aby wady Witold przyjac go zechciał.
Długo ich wprawdzie Witold na rzeczy wieklat / wkręcając onym nadziei mieniąc /
że lub co dla jamego tylko zmięcenia się nad Zygmuntem / ociagać się w tej mie-
rze nie miał. Aż naostatku dnia piętnastego Sierpnia doskonato im w Lublinie
odpowiedź / krolewskim równie iako y Krzyżakom imieniem / dano: która tym kfi-
tem bzmiała. Seć obadwa od Zygmunta znaczna obraza ponoszą / nie myśle-
lednak z nim niecierliwie się obch. dżić. Wie: że za zsiemna Czeska Wacławowa zmar-
le krolestwo / dziedzicznym prawem na Zygmunta brata tego przychodzi: panie-
tara iednak na przykład / które z nim postanowili / chociaż nie obiedwie stronie
dnatowa wiaty dotrzymali ich. Do tego za grzech poczytali sobie y heretykow
panować. Zwolizas wczuwości Czeskiej / wolałim obyczajem starac się obre-
cni / iakoby na Zygmunta / y Papieja / wiat y kościol Katholicki / od którego
sworowolnie odtrzelali się / statecznie potędnac mogli. Co jeśli Zigmunt dopu-
ścił inżemu w nich krolowi panować / a lub by tej to y nie dopuścić / byle tylko o-
ni na drogę prawdziwej wiary / y do społeczności powszechnego kościoła wrócić
się chcieli / tedy jeden z nich / krolowi dobremu Rzeczypos. Chrześciańskiej / jeśli by
w tej mierze była wola Papiejska / krolować w nich wzbraniać się nie nie badzie.
Taka tedy odpowiedź rozprawioły posły Czeskie / zaraz krol do Zygmunta Ce-
sarza w poselstwo royprowie Jana Carnawskiego Krakowskiego Woiwodę / y
Zbigniewa Olesnickiego Sekretarza: którzyby przypominawszy skromne dawne
Władysławowe przeciwko niemu dobrodzieystwa / a onego wzajemnie przeciw-
ko Władysławowi wraży y krzywdy znaczne / że przedsiad Władysław w przy-
zmi statecznie trwając wiary swej nie odumienia / rzetelnie pokazali: y zaraz wy-
wali go aby im z Czechami pomarkować się / y kościółem ich porównać / iak
wie pozwolić chciał. Czego jeśli on nie wzbraniał / w obudow tych rzeczach
pracować Władysław będzie / y by też to wojnę / gdyby inaczej nie mogli / do po-
winności ich przywieść / y pod Władzą tego a do zjednoczenia kościoła Katho-
lickiego wsilnie ich przywrócić zechce: teno aby też wzajemnie Zigmunt pocym
według

według postanowienia / potęga z nim swoje przeciwko Krzyżakom znośił się. A
dla wykonania sprawy tej / aby Władysław pod władzą swoje Słasko do tego
czasu ro załadzie trzymał / do kady Zigmunt wiatę w mego swoje okupować / ro
postanowieniu spólnym nie wprawiedliwił się. Przytemne było poselstwo także
Zygmunta / y z wiatą on dobrowolnie chęci / a ni z co Posłowie go pro-
sili / Władysławowi ożwał się: mianowicie chęci mu za małżonkę posłubić / a
do córki iedyną swoje / na którą Węgierkie y Czeskie krolestwa dziedzicznie przy-
padać miały / abo tej Agathe po Wacławie bracie jego pozostała wdowa / jeśli by
romniejsze małżeństwo przybrać latom swym wolał. Jeśli abowiem młodzie-
czna była córka Cesarza. Posąg zaś przeczeczoney wdowoy / jeśli powiada Sło-
sko / y złotych sto tysięcy. Takowy response gdy Posłowie od Cesarza Władysława
w owi odmiesli / wysłał on zaraz do Litwy do Witolda Zbigniewa Olesnickiego /
aby on z nim we wszystkich sprawach dostatecznie się naradził. Wysłłte zatym
sprawa na Seym Niepolomici zwleczono. Żad Zawiśa czarnego / za osobliwym
zdanem Senatu / dla znowienia za krola Agathy / do Zygmunta wysłał. Kto-
ry Zawiśa gdy z Cesarzem woyna Czeska zabawnym iachal / a po wiaty ob / he-
retykow porażce onego / do przyszłego miasteczka Gory / z wiela innych rozgro-
mencow z pogromu wśedi / wiat heretycy miasteczko ono przez poddanie obic-
wsi / 3700 go pomiali: a do Pragi zawiosły przez długi czas pod straż mieli.
A mogli on wprawdzie iedzie przed obleżeniem miasteczka wniknąć się: iednak
wolał sobie y zguba ostateczna od wazyc / a ni kedy towarzystwa swego / lub Ce-
sarzskich żołnierzy / odstąpić. Jego tedy przedłużone wzięcie przeszkoda było / że
nie na ono małżeństwo krolowi nie zebrało. Co gdy się tak dzie / tym czasem krol
Władysław z Fryderykiem Bamberckim Margrabim (ktory będąc pierwey Bur-
grabią Noremberskim / Margrabstwo od Zygmunta Cesarza / lub barorowizno
wzrost / lub tej kupi był) spowinowacił się / posłubiwszy Fryderykowi synowi star-
siemu iedyną córkę swoję Jadwigę. A z tem w młodziecznym był iedzie na on
czas wieku / przetoż go od tegoż czasu na dworze krolewskim przez Helasia Theo-
loga Sendomirskiego Dziekana / y przez Piotra Chelmskiego poczuwego slachci-
ca / hojnie y wczuwo wychowywano. Był abowiem wstary między pany spo-
winowac onymi / z pozwoleniem Senatu Polskiego (co wysłłto w Krakowie spra-
wowało / gdzie był na to samo Fryderyk stary ziachał) i jeśli Władysław
jadnego porożka małego nie spłodził / krolestwo Polskie po śmierci tego po-
żymym prawem na Fryderyka zacią obrocio się / chociażby też to przed weselem ie-
sc. e wiat oblubienica: a on wzajemnie Margrabstwo oyczysne swoje / które z
wiatu Polakow wrost / wiecznym tej prawem zapisał. Tak te rzeczy Diugosz
w dat / aczci tego w Intercejach małżeńskich rzetelnie nie warowano. Jeśli też
krol innych czeł swych odumiał / te Fryderyk wyposażyc był powołen. A jeśli
też syna dziedzicem ostawił / tedy iż sto tysięcy Węgierskich czerwonych złotych
posagu po panie wziąć / y we dwu latach po wypełnieniu małżeństwa odebrać
miał: która suma po śmierci Jadwigi / do krola przedsia y krolestwa Polskiego
wrócić się miała / jeśli z ma Fryderyk nie nie spłodził potomka. Co jeśli też Fry-
deryk nie wżoroży posagu wiat / Jadwiga przedsia do kady iedno żyła / ro
Margrabstwo peronych folwarkow y mactności na dwieście tysięcy czerw-
nych złotych ofacowanych / wzywać miała. Obiecowal przytym Fryderyk ośiec
wielko przeciwko Krzyżakom / aleby potrzeba było pomoc. Wpatje gdy go rychlo
potym o nie według postanowienia żądano / wymawiał się że tej posłać na on
Krol nie mogli / zaczym namowil krola / aby do drugiego Roku woyna z Krzy-
żami odlożył / obiecać pewnie tak w te rzeczy potrafiac / iakoby Krzyżacy dobro-
wolnie krolowi posłusni byli / a nawet y woz ię lucheny wozie nie odumawiali.
Przystąpił też iako mniemam do przedłużenia rozeymu powaga Biskupa Rzym-
skiego / przed którego na ten czas sędem / sprawa między krola a Krzyżakami za ho-
dzaca / Pawel Włodzimirski / Kustofy Kanonik Krakowski imieniem krolewskim
w Rzymie i opierał y odprawował. Jakoż przychali był na początku drugiego
roku 1422. Legat Papiejski Antoni Senus / Doktor praw / mój doskonaly y nie

Odpowiedź sy-
gmunta Czeski
i obeludce.

Seym Niepo-
lomicach.

Zawiśa Polak
krolewskiego po-
mali.

Władysław
Bambercki
Margrabstwo
Noremberskie
od Zygmunta
Cesarza / lub
barorowizno
wzrost / lub
też kupi był /
spowinowacił
się / posłubił
Fryderykowi
synowi star-
siemu iedyną
córkę swoję
Jadwigę.

Fryderyk i
grabię nie
nie obeludce.

Pawel Włode-
mirski.
Krol 1422.

Woleśa Prusa
i pobliża.Andrzej Brocho
IIIObrota Woleśa
wileńskiego
Brochocki.Kowalowa
SchonczkaWielkim wsiety
i nązad obiatyArzyjacy Erola
połowy prosta
i otzymnia.Zondycy po
leku w Wielu
opisanie.

supelne wole niezwykłym sposobem boiu / z między dzew gesto rozrostych /
pieśo sie bronić. Zsiadało tam z koni y Niemcy / rozumując że to przytaczonych z
leśnych glibeli wyćwaga. Ale natychmiast grądem strzał gestych okryci / wielu
z naczelnego ofca / jednych o śmierć a drugich o więzienie przywiodły / sami co
przedzwy pierzchała. Lecz y w pogoni niemato klesła biała. A tak zwycięzcy Wo-
leśa z obnoży y z więziami zdrowo sie do taboru wrócili. Nadto drugo Arzyjacy
nie mnięka klesła pod tenże czas / między Orlowem a Muzynowem wsiami po-
rążem / odnieśli / od Andrzeja Brochockiego Bzestiego Starosty / miewający
mejsnego / iako pobożnego y nabożnego człowieka. Zostawili był tego Erol z Ma-
cieciem Łabyszyńskim Bzyskim / y z Janem Kościeleckim Inowrocławskim / Wo-
iewodami / ktemu ze wszystkich słachta Kowalowa / zupełnie rzady onemu samemu
zlecający / dla bronięcia krainy tamtej / aby byli czego nie broili Arzyjacy. Obu-
sżywy sie tedy Woiewodowie że go nad nich przelożono było / przedko do domow
z towarzystwem swoim rzekomo dla przypozdzenia żywności / odiaćchali. Został
przedko w taborze namnię odiaćdem ich mustrasiony Brochocki / y już ostro-
żnie mając sie na baczemu zerwał straż pilną rozładził. Było na zamku Woleśo-
wie ośm set Arzyjactkich ludzi konnych / dla obrony pozostawionych / którzy
chcąc Polaków nie przeskrzeszonych nagle potłumić / wsiężyły wojsko y długim
zakolem oboczywały / z tyłu gdzie nie rozumeli o straż / w nocy na straż nasych
wderza. Ale nie osułać przedko. A chociaż pierwsza wbiepierzona pogmiewi /
wskazuje od drugiej straż do trzeciej / a stamtąd zaś aż do samego taboru wrzodzi-
ły okrzyk przedko / Brochockiego z ludem ocuci. Zaczyni z ożem napędce
pochwyconym do nieprzyjaciół / już sie w tabor wolonować poczynających / serde-
cnie nasy wypadno : a zwołszy tamże bitwa (wiele ięże mieściąc przyswicać)
języlwe zwycięstwo na nasych stronie opadło. Kosypami pierchmieniem nieprzy-
jaciół / gdy sie poprzytaczali y nie wiadomych lasach błąkali / na poboy y na o-
darcie dtopstwu do kilku dni zostali. A wielka tam była liczba wziętów po-
mianych / między ktorymi Komendator Toruńskiego Miasteczka / y dwanaście
Arzyjactów było. Gdy sam Komendator wskoczył. A Erol Golubia zamku do-
stawy / do Kowalowa co Niemcy Schonczem zwoła / taboru przymknął : a na
dobyciu zamku onego stodoła miała popadł. Abowiem miasto sanuz Arzyja-
cy spalili byli. Poimany nad to z trocho ludzi Drobogost Kastellan Kamienie-
ski / prze krotzego mebiegłość Drahm zamek niewiele przedtem od żołniersow Wie-
mieckich do ziemie Pruskiej radocych wzięty był. Ażci go zaś nązad w małym
czasie odebrali nasy / za dziełno sprawę Winięca Niemca jednego : który będąc
między warunkorzym ludem nieprzyjaciół / tatemnie w nocy Polaków nasych
do zamku w żwirzających ścieżkach na wnośił : zaczyni namieściem obrota zamkow
natychmiast porwyrzucali. A Pawła onego dożywotni pójekiem na żupach Wie-
lickich Erol darował. Pomechawszy zarym dobywać Kowalowa do Torunia Erol
postąpił : tam od spiegiertzow trafunkiem wyrozumiewa / że Arzyjacy lud niema-
ły zebrali. Ażci wprawdzie nie pomyśiali oni woskrynym boiem porwać sie z na-
symi / lecz tylko nąstosowane sposobności do wczesnego sprawowania rzeczy sroych
iako napulmę czuwali. Przeciwko onym tedy sełnasie chorągwi Polaków / y tej
tak wiele Litwy wysła. Ale pierwszy a już na widok przysła / wyrozumiewały nie-
przyjaciół nądziejanie Polaków rozno sie rospierzchneli. A Erol gdy sie o powie-
trzu Toruńskim zaradliwym dowiedzia / wchodząc zapowietrzma zamysł pierwo-
sły odmiennia / a spuśtosywały tylko przedmieścia / na powiat Chelmuński wojsko
nawodzi chcąc go lub przepustofy / lub tej pod władze podbić. A w tym Arzy-
jacy już tej y sami sobie niezreżne woyna przykrzac / ktemu słachty y mieszczan
swoich kwierkiem y nązektaniem stręćkami będąc / poselstwo do niego / jedząc
połowi / wysła. Jakoś y krom trudności dostąpili go. Spisując zarym połowi
prawo nad Osę rzekę / y w ięziora Mielną / w Erolowskim taborze : między ktorymi
te kondycy przedmęse były. Aby Erol Galarowy y Piotra Sedziow Papiestkich
dekrét : Mistrzowie zaś Arzyjactów Paweł Pruski / a Szyryb Jastrzębski /
Toruńskie y Zygmunt Cezarza dwa dekrety przypuszczają prawego wczyna-

ne iak narychley znieśli : Smudzi / Szudy / y Wleśow / gdy zamek Arzyjacy rozro-
la / y materye wywozła / aby Erol w dżierżawie sroy trzymał / do tego pol Wleśy
y pol dochodow mytnych w Toruniu : Arzyjactom zaś aby wsiężyli cokolwiek im
był na ten czas obiat / nązad przywocił : przeszle krzywdy wsiężyli aby już zu-
pełnie wmozone z obu stron były. Co ięliby krotz strona woyna odnowić chciała /
aby poddany ley wolno było panem sroy nie dopomagać / summa nad to Arzy-
jacy pewną powiną byli Erolowi płacić : chociaż tego w przywilejach niedoło-
no. Te tak wstawy tej y sam Eberhard główny Mistrz Arzyjactów pismem swo-
im warował : iednak te nie były trwałe. Gdy po odiaćchaniu Erolowskim nie pe-
nili Arzyjacy / postanowienia / co był Cezarz wnięśli nie um rozkazał. Zed gdy se-
ca rozwaszłone wsiężyli namnożyć między Monarchami rospierzchnię za czasem
miał / przetoż Senatorowie Węgierscy o spólny zjazd z naszym prośbą. A ięzwo-
co otrzymnia / że sie do miasteczka Biezmarsku wysładzone od Erola za zdanem
Zemtorow osoby / z nimu społecznie zjedzia. Tam postanowiono aby w pol-
wielkiego postu na drugi rok / sami między sobą Cezarz y Erol zjazd wczynili / a we-
dług postanowienia dawnego / przed Polakami y Węgierskim Senatem o spólny y
zatemne krzywdy / rospierałi sie : Postowie także od Arzyjactów z dostatecznym pra-
wem aby przybyli. Na onym tedy zjeździe gdy Mikolaj Tramba Arcybiskup Gnie-
źniński obumiał / na miejsce jego Woięch Jastrzębski / chociaż oięgający
sia / za sprawę Erolowską nastąpił. Po nim zaś miejsce Biskupstwa Krakow-
skiego osiadł Zbigniew Oleśnicki / ktemu spierwu przeciwny w tym / lecz po-
tym języlwym y pomocnym był Witold / gdyż na ten czas sam Erol do Litwy
był odiaćchł. Zjada sie potym z sobą Cezarz y Erol na dzień postanowiony w Sta-
ryn siele : gdzie gdy wiatemne krzywdy swoje przed rozładem spólnych Senato-
row przynęsa / zaraz pokoy ca nę między sobą stanowią / wiec tej y Arzyjactom
kondycy w Wielu ięziora postanowione / wyłonywać kazano : co pełnie przy-
biecali / y zaraz wosplawe mektore spólnego postanowienia kondycy / do han-
dlow y do kupiectwa przynależące / zjazd Polakami pod Wleśowem namowi-
wały / do wad nie przelać. Wystąpił potym Erol Korybutow z ziemie
Czeskiej / gdzie on nie w pobley potędze przebywał / y wielka już sibi w Czechow
zwierzchność / krom Bzyskiej ięzylki pozyskał. Pięta miasto łagodna dobro-
cia ze frogosćią nąspol pomiejską w lepszy porządek / iako Sylwiusz pisze / zapia-
wiał : zamek obronny barzo / co Garlstanem zwoła / zupełnym seści miesiący o-
bleżeniem lecz nadaremnie trapił : a ktemu z wojskiem Zygmunt wim kilakroc
lekkimi wtarczkan / seżasłowie iednak wołował. Wroćszy sie stamtąd / że sobie
ziemie Dobzyskiej y Polaków wyednać nie mógł / wielu wnięstow ludzkich do
zawzięcia rozruchow nowych przynagabywał. Czym frogosć sobie w Erola / nie-
kryła y y Senatorow mienawie sprawił. Wypławiem zarym od Erola Zbigniew
Uominat Biskupstwa Krakowskiego / Sedziow Ostrogoz Woiewoda / Do-
brogost Szamotulski Poznanski Kastellan / y Stanisław Ciolek Podkancierz
dla odgraniczenia ziemie Smudskiej / pierwszymi is kopcami od dżierżaw Arzyja-
ctich odiaćli. Tęcej nad to pamiętmęsego w Roku tym nie przypadło / tylko co
Senatorowie z słachta na Sejanie Wartczin / prawa mektore pod mebytność
Erolowską wstanowili. Drugiego zaśie Roku dnia dwunastego Lutego / Erolowa
Sophia zwykłym obyczajem koronowana / ktery obzadek koronacye krom Pol-
skiego y Litewskiego Senatu / wielu gesta obecność Monarchow / Książat / y
jacznych osób przyszedziła : a mianowicie obecność Zygmunta Cezarza z Bła-
hara zoną tego : Eryka Erola Duńskiego trafunkiem na ten czas z nabożney dro-
gi Hierozolimskiej / tam tedy radącego : wiec tej Brandy Kardynata / nazwi-
skiem Placentyna Papiestkiego Legata : przystym Juliana Cezaryna Andycora
stolice Bzyskiej / ktery potym Kardynatem został był / a nad to obecność tych
Książat : Ludwika Barbarskiego / Siemowita / Wiadysława / Kazimurza / Ale-
ksandra / bracię rodzonych Książat Mazowieckich / Bernata zaś Opolskiego /
Bolesława Cieszyńskiego / Jana Kaciborskiego / Kazimurza Oświęcimskiego /
Wacława Opawskiego / ktemu dwuch Konradow Białego y Czernego Książat

Połowy dla rosta-
nia Cezarstwa
go nie dośled.Węgierskich y
Polackich pańow
zjazd w Kiezmie-
stku.Wojciech Ję-
zylowski Ar-
cybiskupem
Gnieźnińskim.
Zbigniew Ole-
śnicki Bisku-
pem Krakow-
skim.Zygmunt Cezar-
z y Wiadysława
z Erola zjazd.
Odnowienie po-
łowy między Ce-
zarem a Erolem
Ostacy z Arzy-
jactami wozmo-
wione.
Korybutow z
Czech wróćchł
kazano.Ograniczenie
ziemie Pruskiej
od Smudskiej.
Zarym w Wleśo-
wie był pod meby-
tność Erolowską
Rok 1424.
Sophia Bora-
nacya.
Zjazd Monar-
chow do Krakow-
wa.
Legat Papiestki

Krol do Wtargda
huc przyderka
[...]

Weydenblome
Bräuderburjer
pyprednami
domu Kelnis
necq; Low.

Kewbntā Ete
 chomēnā Prol
 itwā ar3; wāla
 Ete chomēnā
 wāla rōp; āma.

Reybut de
L'archevêque

Właściwość po
bita dla d. s.
zobacz przecho
do d. s. om.

Ern Woldby Ra
moet Jägiello
rei sin vrecht.

Legat Vapleſt
w Polſce.
Fozd: Kryſt

Waldpflanzens
gelenklich.
Jahr 1926.

Kozleńskich / wiec Wacława Żegajńskiego / y Zygmunta Korybuta Witoldowego
brata / y ięce nadto bytności Ziwińskiego y Tomińskiego Komendatorów / i
mem Pawła Ruzdosa Mistrza Arzyackiego / on alt zarolany porwajacych.
Sami tylko Witold przysłał mehcaci / dla której przyczyny na królowa oba-
żony miewiedzieć. Wskazywały na tymże niedzie Królowa / iakoby Jadwige co-
królowa / za Bogusława Króla Ste. priske przyjaciela Cesarzkiego / w stan ma-
jęński posłać / widząc że był Władysław iakomie jęce do Fryderyka Margrabie
królowego synowi królowa inż zaręczona była / wracil / a to z tej przyczyny / iż on
pomocy żadney według wmożnego postanowienia na wojnę przysłał me do-
dał mu był. A wśakże wskazywały onym me zbudować memożono / pomierając to kró-
wi Senatorowi rozradzali / a przeczecionej wojny nad wszystko o bramali. Ko-
radził to y Witold choc me owoce / przy którym na ten czas Fryderyk młodzie-
chuy wychowywał się / pomierając król rozręka sprawę do niego był odłożył / a Ce-
sarz y królowie też od niego w tej sprawie posłali wo rozpiać wali. Przysłał do
tego potym też y zwierzchność Papieża / gdy on narodu Fryderykowego zarzad-
cił od swojej familii Kolumacy / też rozrędzony był zeznał. Postanowiono
tedy na tymże niedzie / osobliwe za wśilwym żądaniem Kardynałskim / że król
Władysław Cesarzowi opioć woinitarnych / cożey harmin na żo. d Krzyż
świętego od Papieża obwołani roynędali / pisz tysięcy ludu komiego przecz-
szerey komi Cesarzowi posłani na wojnę obce. Dniażan / też inż rzeczy me-
ale w rozmowach skreych. Alż na ostatę po piętnastu dni / królowie / iak
hoynie y ozdoby wczestowani / roznie do jęch do nowo rozrędz-
zasie król Władysław też do Wśilce odjeżdża / gońcego Cesarz posłali wo zap-
żadające / iż gdy am sam am Witold panować w nich me-
ta za króla im posłali / gdyż on pierwie widzi na rozpiać przecz-
choin oświadczył cnoce / dzielność / y pilną przysługę wo-
choin me tylko odmowiono / ale też z wojny ożwać się im kazano / gdyż wo-
cewa niepomechali / a Zygmuntem Papieżowi wo rozpiać posłali me-
Jednakże iachal przedse Korybut krom wiadomości królowie do Cesarz-
niacim zbrodnarzow y dłużnoro scismonych orfatu / iakomie był do me-
chal. Przeco Władysław podeyżyma Cesarzkiego / y wielu inżych w-
choć iak był według obietnice posłali iedne / pod spaw-
kiego iak / Cesarzowi na wojnę posłali. A wśakże wo posłali / gdyż
Mżawy iak do podeyżymu się bydz w-
nimie posłali / a do m-
niono / nazad się do Pol-
Pazdziernika / wrodni się
rego w piątym miesiącu po wrodzeniu / zwoyżan królowie
Władysławem nazwano. Znachali się tedy byli na one chrz-
ski / Weneckiego y Medolańskiego Króla / ktemu me-
króla zaproszonych / Postowie bogate dary rozbicie przysłać : Witold zaś
kolekta jęzroszbyka / iakomie waga siebia wająca dziecięciu posłali. Wzane me
Władysław wszystko w pomniku odesłali. Przysłał potym Legat Papie-
ynus Vrijn Kardynał / Biskup iak / przysłać królowi za dar / k-
ny ieden z gozdz ony / królowi Chrystus Jezus Orendownik zbawienia
flego / przyoity na Krzyż wistali. Przysłał iak zwoyżan w-
wa wicżdżającego Legata / wyspaw-
3 kapłany y zatonikami w-
królowi / wo Kardynałskimi k-
chowa. Nic nadto pamietnego przez one dwa-
moroza powierze tak dalece w Pol-
polek z królowa / y z Wito-
myśliwem zabawa / trafunkow-
lekarstwa zajmować / wo
Seym wo Leczcycy na
Swoigeczne dni-
złojono : kedy król przez
Witoldowe-
zadac /

Królowi Siemowitowi staroego do listki przysłał: gdy ten naprzód pisał syny / a potem sam obecnie królowi w tym sprawiedliwym się / iż go było wdano intybę on Maie-
statu królewskiego łomiesze przesfrzegać niechciał. Wdania tedy y podeyszenia
onego Stanisław Pawłowski Archydyakon Płocki / napierwszym był poczetkiem
gdyż tráfunkiem roku pierwszego / na Synodzie Łeczyckim / gdzie na króla 20. tysią
czyłotycho z roztazania Papięskiego daremnie dochodzono / żadną miarą nie po-
zwalał / aby roztazanie one Papięskie do Płockiey Dyocesyey ściągac się miało /
ponieważ w niej / iako y we wśystkim Mazowsiu / prawa powiada / y zwierzchno-
ści naminy król nie ma. Co podobno według zdania Królowego Kancelerzem
tego bedąc / yżá królowego on zwierzchnością rychło potym po śmierci Jakuba B-
skupa umarłego Infuły Płockiey dostąpił / nie wważnie wyrzekł był. Na Sey-
mie zaś Łeczyckim Krzyżakom pozwolono / dla wśilnego a nieważnego nale-
gania Witolda / aby młyn Lubicki / który według obowiazku postanowienia
społecznego rozrucił byli / znówu pobudowali. Wyprawieni zaś tym w oney
sprawie Posłami do Witolda / Zbigniew Biskup Krakowski / Domarat Biskup
Łanicki / Piotr Szafarianiec Podkomorzy Krakowski / y Nikolay Brzebiecki kró-
lewski pisarz / Witolda Królowe z nieważnych a pozymocych obietnic / y z lekkomyśln-
ości jurorow sforsowali. Przeczwalał się abowiem Witold / iż gdyby było tego
na prosby tego nie wczymono / dzierzawę Dolantckie we Żmudzi ku morzu po-
chodzące / zaraz Krzyżakom darować. Na tymże Seymie król / ięcsze wieciej rze-
czy dopinał / ale iednak nie dopiół: ponieważ on obietnice względem oney rze-
czy w Brześciu na Seymie Roku przeszłego nie zyscił. Obiecował tedy po-
twierdzić / y przyczynić wolności ślacheckich: obiecował do tego kościoły
klasztory od powinności stacyey wolnymi wczynieć / y nad to Kuświany o-
podatkow owśa wyswobodzić / ktoroby byli tego syna w roku przeszłym wro-
dzonego Successorem królestwa naznaczyli. Zaścym postanowiono było / a-
by był król one obietnice swoje na blyko przyszłym Seymie / przywileie na wśystkie
powiaty abo Woiwodztwa popisawśy / iako naygruntowniey wtwierdził. Za-
le on odmieniośy z namowy Cesarzickiey zamysły / gdy tego co był przyrzekł wo-
pelnić niechciał / wnet Senas wśystek razem porostawśy pisano swoje / ktorym si-
był z strony syna obowiazal / z rok Zbigniewa Biskupa (gdyż się król onemu g-
był powierzył) roziete / z markotliwym śienianiem / y rozruchem niemalym / prze-
wczynia go królewskimi na drobne ścuczki podzapał: y takci nie nie sprawiośy
z Seymu rozruchano się. Jednakże inśy potym droga król czego pojądał dośed-
gdy po jednemu Senatory przez ciatemne praktyki / według napominania Cesa-
rskiego z miewalał / dośuczai / y od każdego zośobną cyrographow dostawał: wie-
też takie od miast y od woteli ślachećy Powiatowey / a zwłascza od Kuśi y Podola-
now. Alzgoła niewiele się z między Senatorow znalazło / ktorzyby na Rzeczposp-
a niż na własny pożytek / y niż na łaskę królewską / wiecey się oglądali. Wdrobił si-
tedy królowi onegoż Roku drugi syn Kazimierz / który przed wyscieniem roku obi-
marł. A Witold zaś zaciagnawśy z Polki wielekę liczbę natenniego żołnierza / e-
goż roku wyprawil się przeciwko Kuśiey Płkownikom / na on czas ludziom wo-
nym / ale zaś potym pod Państwo Moskiewskie podbiecym. A rośatkę ona woyn-
nie dośyc się mu szesławie na pierwszym wśtepie wiodła / iako ta / ktora król wśie-
kiey sprawiedliwoey przyczyny podbieta była: gdyż nieprzekawatce deśdże wśta-
nie leiac / ziemie z przyrośzenia samego lgnąc / tym barziey nagrożai / tak do-
lece / iż woynłó ani pośpieśyc / ani kom napasować spośobnie żadną miarą nie me-
gło. Alz wśdy na ośtatek Płkownikowie wielkę wagę złota y śrebra / częścio z plawie-
nego a częścio z robione go / potoy sobie kupili. W tychże tej częścio Władysław
z Kuśiey ślachećy Polścze podległey / y ku południu śkániający się / pięć tysięcy
ludzi iednych z Janem Kobylńskim Grzymalczykiem starośo Sanockim / Z-
gmuntowi Cesarzowi na pomoc przeciwko Turkom posłał. Ktore posłali aż do
Brailowa (nnaśtecsko to nad zplawem Seretu z Dunajem / rzek na ośtatecznyo-
Wotolickich y Muleańskich granicach wśiadało) daleką drogę prześluchśy się / prze-
dwóń miesiąc na oney mjinie polá prześzroczyśtego społnie z Wotochami (kt-

Siemowit Książ
Wąsowiec Krpo
też na sobie kro
lę.

Буде Лавруси:

Weym' Lodge.

1736, n. Labiche

Lepomysina
 nienwaina rade
 Doltoldowa.
 Doltodpłam w
 lue/aby syn ta
 go iefce ni mo
 wiatko Ptolem
 byl miśniewo

Senatu Prolet
Riego známien
ty postep.

Kazimierz spł
 Władysławow
 przedził się p
 mał.
 Wzorny Wite
 domą przetrwał
 przesłaniem.

Rusz z Wołosz
 Cesarzowi na
 pomoc przeciw
 to Turkom po
 słano
 Seret rękę.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Królowieści / którzy prawdziwymi dowodami wczony dysputacy / obiedy ich
przekonywali. Sam zaś król przemowy po polskiej użył : takieby potroję
nie na ich sprawy wysłuchał i wiary samej odmiany / y z potrojenia Księgi przy-
pady / dostatecznie przytaczał : rozważając iako królowie między królestwo
Czech / same tylko odstępstwo na zagubne imię prowadzą / rozglądając na
przód wrzedy duchownych równie iako y świeckich stanów / wywołując y grun-
tu miasteczka y zamki / wyzabijając albo wias strachem rozpisując co powa-
żniejszą osobę / pogwałcując wczynie panie y panny / małżeństwa przecznych
białych głow / za grube wieśniacze chłopstwo y za marno gawiedź polskości
nieczemnego zarczać pozwolując / grunty wsi częścią Poganom sercem wynu-
szyć / a częścią kłamstwem takimśi samychże gospodarzów opuszczać /
pośladować / rozłupując y wotecz rozbujać kościoły Boże : odrzucać
przenasiewanie ceremonie / wiarę świętą zniekształcać / y tak rozrzedzając / stras-
liwym / y obzidylnym rozprawom sekci / że też zgolić jeden z drugim zgo-
dzić się w tej wierze nie może / a naostatku wysłuchał rzeczy y też samego przyrodze-
nia porządki na opał powyspaczając. Co wysłuchał ieliby się wczasy nie obaczyl /
perwio a iuż ostateczną wygubę koniecznie popadać musi. Zaczyn na takie rze-
czy ieliby się poumyśleć chcieli / obierowal to dla nich wczynie / że równym kondu-
cyami sprawę ich do swej kluby y do zgody przysięgali. A wślad głuchymi wsi-
ma Czechowie słowa te poymowali.

Trudno na zgubę oślepić bieżącemu zdołać.

Wierę y upór na drogę prawdy nawałować.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Dotąd tedy oni mieszkali w Królowie / dotąd też Zbigniew Biskup obzedy
kościelne zaprowadził był / a krzyżmo też w klasztorze Mogimskim poświęcał.
A tak dogadując dniem wroczystym święta Wielkonocego / Czechy po polu
Korybutem na Kazimierz król wyrzucił senirzających przeciwko Biskupowi /
ktorego też y infey przyczyny wraże mieli / abowiem gdy byli mało przedtem z
chmicki klasztor na granicach Węgierskich złupili / na ten czas Zbigniew na-
do łupy zbiorczy opisałni / porwinne / y przytaczając swoje / za odchodzącymi pu-
ścił się był w pogonię : z ktorych naostatku wolejące się ludzie / ktory sprządk wcho-
dzących pułków swych dogonić nie mogli / zabijał. Z tych tedy przyczyn Kory-
but rozgiewany iawnie przed oczyma królewskimi ze Zbigniewem się zamawiał :
a rozważając spólnie z drugimi odstępstwami z Królowa / nie tylko się nań y na
kościół / ale też y na Stanisława S. podnosić zaczęli. Ale wstok prze-
groźki one za słusnym skargom Biskupowi spólnie wiały spłonęły. Odieżdżając
abowiem gdy obaczyl że Głowice Konrad Biały Książę Oleśnicki przez po-
danie wzięt / złupit / spalił / a ludzie ich skodliwie kłose pogromit / w mały poczet
obrocom / y ze wysłuchał rzeczy ogoloceni / do Czech nazad powędrowali. Od-
nich tedy y ślacha Polska młodość / też rozbujać przywykły / czasu jednego kła-
sior Czesko-chowski / dla zawołanego oddawania chwały rodzicielce Bożej / y
przewstawicze nie tylko Polaków / ale też pogranicznych Węgrów / Morawców /
Czechów / Słowaków / Sasiów / Prusaków / y Litwów pielgrzymowania y schadzki
okolicie bydy obogacającym rozumiejąc złupili : zaczęli chęć podeyrzenie świę-
tośradzważ siebie na Czechy Heretyki obalić / obrazowi przenasiewskiej Pań-
ny / ktoremu po polskie z wielkim poświęcaniem wczynie wyrządzać / rano-
znatomuż zabala. A wślad mniejszą stantad nad mniemanie swoje łupież od-
mógł / a nad to świętośradzważ swego słusne karanie w tymże zaraz Roku pod-
iała. Przywodzącami tedy mienotykaty byli / Jakub Włodowy Rogowski / herb-
u Działosy / y też Jan Koriopatwa herbu Szreniawy. Po rozprawieniu Czechów
y Korybutem / do Biecia król Władysław zaiachawszy wojnę przeciwko Swidry-
giellonowi sporządzał. Tam nabiadał go poseł Ludwik Komendator Toruński
od Mistrza Krzyżackiego wyprawiony / opowiadając chęć y staranie tego / kro-
re ma do pomiarowania rozprawiany między sobą bracia. Za co onemu podzi-
kowano y aby w tym pracował chętnie pozwolono. Ale w rozmowach krys-
tych że infa praktyka knowano / Długos odiać / a mianowicie iakoby król Mi-

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

strza Krzyżackiego miał o to zadac / aby Swidrygiellonowi był zwyciężonym : a tedy
sam do Rusi z wojskiem wyruszył / aby w ten czas Mistrz orężnie Polite nabiadał
współpustosz. Wywodził tenże nie podłych piskarow na świadectwo / tych wieci
ktorych po śmierci w Królowie iawnie rozstraszonych peno wśladzie bydy
miał : jednakże na onych spólnie y z Długosiem iako nie wierzdzam / tak też ani
bromo. Posłał potym król do Swidrygiellona w poselstwo Jana Bzyskiego
Lutyczynego sioła piskarza / zleciać aby go on do rady zdrowej przywiesc mógł.
Lecz onego Swidrygiellon rozgiewany przeciwko prawu narodow gwałtowno-
nie zabaniał. Co król rozmarzony tym rychley z wojna pospieszył / a ruszył
y i bory pod miasteczkiem Szorodiem nad Bugiem rzeka / przez całe dni dwa na-
ście obdym ieli : a nad Wielkopolemi nie pospiesznie idąc / y nieprzyjacielskim oby-
czajem ziemie wśladzie wciągnęli pustofac / oczełkował. Potym się zas
przez Bug rzeka przeprawil. A tym czasem po polsku wojsko królewskie
długo / y tródnym y ze wysłuchał mianowicie swora w zarosle y błotne lasy po vcho-
dulo. Przytaczal też był y Swidrygiellon z ścisłą tysięcy ludzi orężnych : zaczęli
Łucki zamek armatami / yronozia / y ludnym warunkiem obmoeni. Uganiał się
potym nasy / nieprzyjacielem Łucki starczel lekci : a w tych wysłuchał Polacy / a
do mała barzo abo też nie sworich nie wromiły / zawse przewyżali. Tam Sień-
ka Książę Ruskie zabito : tam wielu pomianych wzmianow królowi przywiedziono :
spalono miasto Włodymir / przepustofono powiat Włodymir / co go był król
Theodorowi / abo Seyduktowi Książcu Ruskiemu darował : króy to Książę me-
dlugo potym umarł / król był dziejcem wczynie. Nie poprzestawał jednak
król Swidrygiellona do wpołożenia namawiać. Wślad nie stantad spokojne-
go nie przynosiło. Spodziewał się on abowiem że król stantad infa wojny
Krzyżacy / z ktorymi był przynierze zawart / w krótkim czasie odwościć mieli.
Wślad nasy potym z chorągwiemi Wielkopole : Których o mieścianach zabala
rona / y o mepowstągłwie w ciagnieniu diapietwo / ostrymi słowy zgromiwszy
wysłuchał rason król wojsko / przez rzeka Sępr Łucko oblewając / tródnym y gła-
boki bode n przewod / gdy Swidrygiellon y most był zruć / y na dalszym
bieżu / wślad daremnie przeprawę bronil. Wślad tedy ten dalece merowitym
się bydy tar wojsku walcu / wnet miasto Łucko spalił / zamek zas pod wiarę
Juremu Rusinowi poruczył / naamy am potaszać ścisłą wotemego /
iako naprzecy wćka. Czego Smetanowi swemu zadróscząc wojska roznie się
rozbiegł. Jednakże wielu z nich Polacy w wćkanu onym potłuli / y pochwy-
tali. Wślad wzmianami te ludzie znacniejszą zachwycono było / Konbaldę Li-
twoskiego Marszałka / y Gostalda : Których potym Swidrygiello ośwobodził /
przyrzekł królowi że oni zawse na rozkazanie jego do Królowa stawić się mieli.
Rozumiano tedy że iuż y sam Swidrygiellon na ten czas zginać miał / gdy śata te-
go spójoczono między łupieża infa wżrżano. Zgina o iednak meco y z Polakow
ślachetnych y meżnych ludzi / ktory się byli meostrojnie za Tatarami / w Swidry-
giellonowym wojsku zold wiodącymi / w pogonię zapędzili. W tychże potym
dmach / y z tychże nieprzyjaciół ziemie Belzko pustofac / zwycięstwo Polacy
odniesli. Gdy tam król ścisły tysięcy człowieka z Kazimierzem Książcem Maza-
wieckim / y Janem Menzjkiem Dambrowskim Starostą Ruskim / dla obrony
zastal był. Który zamek Oleśko mogę wżać / iednakże go przy władzy Bogda-
na Rohartynskiego Rusina / ktory był me maieć gwałtu żadnego do Swidrygiel-
lona przeiadał / y od niego Starostwa ponumionego zamku po odiaću sobie
od króla dobr wśladnych sworich dostapil / zostawil : to konducy / aby go on za-
raz królowi ieno Łucka dostano / nazad królowi wroć. Obległo potym wojsko
wojsko zamek Łucki / ktorego y dobywano : ale przerywczym sturmem y barzo
tepo / a to śnadz iako slychać było dla królewskiego pobłajania y litowania się
nieprzyjaciół. A chociż wielką część muru strzelb wyrzucili Polacy / daremny
iednak zapędem do sturmu przypuścili. Do trzech dni potym rozejmu / dla prze-
myślowania o poddaniu / król obleżonym postapil / nie słuchając w tej mierze
zabraniać rady swej : przez ktore dni mury zkolatane y blanci zamkowe pona-

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Wzrost Krolew-
stwa do Herety-
kowi.

Strycy w Ta-
boze Polan.Strycy w Ta-
boze Polan.Ktoby piesz-
czył w Ta-
boze Polan.Ktoby piesz-
czył w Ta-
boze Polan.Ktoby piesz-
czył w Ta-
boze Polan.Ktoby piesz-
czył w Ta-
boze Polan.Ktoby piesz-
czył w Ta-
boze Polan.Ktoby piesz-
czył w Ta-
boze Polan.Ktoby piesz-
czył w Ta-
boze Polan.

prawiano: kamien y pociskow w tych nanosono: y tej sie w woda przygotowa-
no / ktorey czerpania bronili wiec nasy oblażonym. Tategoż potym y drugi raz
rozeymu / nie krom feimranna wosyftiego wosyfta / pozwolił krol nieprzyaciolom.
Znaydowali sie jedni z miedzy panow y z miedzy rady krolewskiej / ktorey
całownie w nocy z oblażonymi częściami straszno wy nie wali / a nadto orzka y
zywności im poddawali. Co obelżywie potym Stankław Trzciela Labenczyk
Wawrzyńcowi Szembie Sieradzie na Kattellu wsiadał był. Ale Swidry-
giellon bardszy smieszny / amżeli skuteczny jako on rozumiał / przemysleł wstra-
ścić nasy od zarozietey woyny potuś / zmusił w i do krola listy / mianem Ca-
ra Tatarskiego / zeznawiając / że on / Dobole Swidrygiellonowi darował /
y zaraz w pominięcie / aby ie onem dobrowolnie krol wrocil. Lec z sie mu ta-
kie zamysły powodzić mecha dozwolił / o pokoy prosić do krola wo-
prawie / lub to z prawego serca czyniac / lub woynie zroloczyc / lub tejto dla da-
nia oblażonym ratunku chyerze zmusiac. Rozumiał to abowiem że Polacy dla
nadchodzenia bliskiego zmy / y tej prz nagla zaraze fomic ich wymarzając / wo-
nie sobie już przykrac / do domow odiać / przagnali / do tego też sam na Tatars-
kiej Wolsztie posilk / checz onymu przeznie / K i y / Podale pu / tojyc / wmy-
ślenie oczekawał. Postanowiono z tym aby z obudru strom Senatorowie wy-
dzem / peronego dnia miedzy soba kandyce pokoy wynagrodzali. Co gdy sie ta-
sprawie / tym czasem zamek krolewski Kato przezdrade Rusakow onego bro-
macych / nieprzyjaciele rozali / spalili ktemu ziemie Chelms / a popustofyli. Wpaf-
je lozostwa onego nad nim Ciolet Podjarosci Tatarski / ze stem trzydzięto-
tylko ludzi a nie wiecy / na wbeszczonych serdecznie wderzywszy / ze naci / i /
znacznie / ze trzy sta z miedzy nich zabili / a czterdziestu żywo poma-
pod Krzemieniem na ten czas wozze sie nasy Polacy /
plondunacy wrodzilo. Goy abowiem nieprzyjaciele na macy /
myśle sie po polu przebiegacych y puścacych / z zamek /
sadyki przywiedziem / barzo w malej liczbie /
lu abo pozabijano / abo wiac pochwycono. Wotonyrzo tedy /
insie obleżeniem Lucka / y wiatrym rozważniam /
oblegli miedzy soba sie bratni. Abowiem Litwa y tej Rus /
tego tenokolwiek z narodu Polskiego y rotary Laetey /
ku przydybali / każdego dziwnie w myślowi mekani na blaneach /
fy mogli to widzieć / okrutnie /
porofoim / gdy ich narod ten wprze-
czarnokształskiego /
wych zabobonow czynili / tedy tej y /
młodzieńca / w gardło nożem wderzywszy /
z niego krew / ktemu wnetrznosci wosyftie y /
na drobne stuczki wiatkowsy / na zarze /
nym przyswiedkiem mezbosnie / y /
kie zamkowe wogly okadzywali. Ma-
rych tenokolwiek dostali /
połoy miedzy Senatorami /
ieno dzy bylo pierwcy Arzyaki y Wolo-
ro tej prawa pokoy wolożono. Obadwa abowiem /
zaciągali y na to wielkimi podarkami /
y Arzyacy zgwincowsy /
chomie /
Wolochoy z meofacowane /
meckich zagrabiona /
ney braciey /
mich puscowsy /
Wprawdzie sam Alexander /
natje nie dlug potym /

rozli

rozna czej /
semu dzierzaw /
lkiej ziemie /
ka Wzemburka /
gdy om wzaw-
dzym biezem /
nych / y orzka /
odoyt /
ro gromam /
doyta w /
700. ludzi /
y Siochom-
nych wybie-
goy seroko /
dzy kroy-
rowienica /
lki warantem /
tedy o-
podana /
by rey opu-
Arzyacy /
wsiednie /
go /
ma /
Lucka /
go /
gl. /
A dopiero /
insey /
boezym /
odmiesli /
tem miedzy /
przeistali /
y stanow /
wisy y /
zaktier /
ma miedzy /
agota /
mytem /
ciestwa /
toiu y /
rozstapow-
3 dawna /
stich /
Chelmina /
słachy /
wielkim /
foc /
A gdy /
szedobli-
to wiele /
bylo po-
rozli

Krysiak /
li Polacy /
Krain.Krysiak /
li Polacy /
Krain.Krysiak /
li Polacy /
Krain.Krysiak /
li Polacy /
Krain.Krysiak /
li Polacy /
Krain.Krysiak /
li Polacy /
Krain.Krysiak /
li Polacy /
Krain.Krysiak /
li Polacy /
Krain.

Dob

zime

Krol Biskupi
nrofuio o wstie
l nie dobre
kacelnich
abigamw 21
stupi wolnośc
mogę

Seym w Wierpo
lomisach.
Sinterc Jdmu
gi Krola wstapi
plawie corci.

Kol 1432.

Klasz Párcow
li nie dojęt.

Seym w Stradzi
w. do wyłacz
no średo wla
doława Krola
Polkim nájna
sa.

Sumiarká 34
zdrádo porcio
w.

Samila w dle
to.

Polkowic herc
tylow Czełch
do Krola.

żmna wistkami ich / niedostatek swoy podejmowali. Na scodliwy przykład zaca
sprawozdala sie zanosic Biskupom. A tak Woyciech Arcybiskup Gnieznowski / y
Zbigniew Biskup Krakowski / z przedmieszym Kosciorow swoich duchownosc
stwow pospiesznie do Krola wjezdza / chcąc tak niesprawiedliwe darowizny tego
zarwsciagnac. Gdzie Arcybiskup tagodna prosba zmerowic Krola nadaremnie
towal: Zbigniew zasie wieszego wysly / y starego serca maza / suto wysly uis sto
wy na Krola sie oburzy: niesprawiedliwe bydz cudzego mienia darowizny tacie
do wodu: czego iesliby nie pomiechal / ostrzezy nad nim czulosci wrzedu swego /
y gorzezo sie z nim obescia zayc medow. ocnie przegrza. Wczynoscia zaty n
milosterna / y pobojnym ludzi mizernych polcowaniem omarowiacem sie do
lowi / tat odpowiadat: Se nie potrzebaby bylo teraz milostierdzia y polcowania
takiego / by byl sam wterapienia tego na glowe wiodu ludzi niezaczagal. Pomiewaz
w glos wysly te wieści roztreszywnia / je on samie Arzyzaci z pokolem sie dzia
na wist ludzki poruszyt. Co chociazby sie inaczej nalazlo / w tym przedsiat nie
wone popada / je woyne przeciwko nie wdziecznemu y z oslowemu bratu sprawie
dlowie podiera mogac małym zarowdem / w rychle y szlachwie odpra wie / p
wrodnym iakimsi poblajaniem y wzywaniem folga swoi odwołac / do te go
koby armacy y zwnosci Lucim oblażencom poddawac kazat / pomiechal p
tyrano. Aczci tej to lawna dla nich wczynosc byta / je przypieza / p
warowimiey poczepian sie / podwaktoc przeciwko wyslym zdania postepowal
im. Tac na ten czas Zbigniew Krola bezpiecznie strowal / chociaz to on Krol one
sie same obawiaac / nie młomu w Krato wstie / y oceszy Krola meco dobr
stori / Niechowskie / darowac mechtat. Co jamzena ten czas do bruchnac do
gimewa na pamietni przywodzi. ale nie przedsiat one rzeczy w meczycy serca do
gimewowego nie mogly / nie tat je dalece o swole / ufo o pospolita stano du
wonych trzywde statecznie wymusiace. Wroci sie potym Krol do Polki dla odpa
rowania Seymu w Niepolomicach / na dzien 11. Listopada / y w walonego
Tamie Jadwigi corci swoiey / za Fryderyka młodego Brandeburskie / y Margra
bie zaraczony / pze smierci ey rychlo ojtadał. Odawano pospolicie iakoby to
stue Wacocha maia / zabiegac aby synom ley do dostapienia Krolestwa prze
stoda iaka me byla: a zrotalesa be dac panowniczko Krola Kazimierza Wielekiego
Kroiego cnot pamiatka / tez y na ten czas iesze przypiecia barzo Polakom byta. a
do tego y sam Krol / ley a nylt przystalo / zmar ey bawie jatowal. Po zaszczep
sie roku drugiego / sam Krol do Luwina z wielem Pandow orfiam oiezbj / a
Senatory wyslyte / Woyciecha tyzo Arcybiskupa wyaczyt / na odprawowa
nie zjazdu z Swidrygiellonem do Warcowa zasn. wopacem gdy Bro. wygied
na omieklwatocego drugo doczetac sie nie mogli / nie nie spawow / nado sie
roziedzaja. Byl abowiem w Swidrygiellona Ludwik Komendator Com. p
teory bez przesłanem imieniem Arzyzatorow okolo tego pracowal / iakoby byl po
boyz Polakami nie dofedi. Zaczyn Krol o sprawy Rzeczypospolitey / y o mebespie
czestwa zepod nasadzone / trajowinoy / dila dwudzieste o trzeciego Kwietnia
Seym w Stradzi odprawia: na ktorym syna starkego swiego Wladyslaw
sucejadrem Krolestwa nazyacza / y wyslych stano w Krownych jednostay
nym zeswolenem wroterdza Postanowiono tamze / iz iesly sie wole woiem ro
ezasie iednym nacijselo / aby inke do czasu odlogiem zrucow / na odpacie rep
Krowoy nacijsa byla / wyslyte wistki y potege wyslyte obrotic: aby inadz na wole
czas i rozerwane y wyszczuplone wysly / z dney spiostat dostatecznie nie mogli.
Lacymze Seymie bi Krolaia Tumigrata / o zdrade wysley pomie. nona / prawome
potepiono y czi odjadzono: chociaz wiele ich wynawalo / je on z potrzeby barzicy
a mizli z mechosy zdrady pzerzeczoney dopuscił sie. Byl to ciłowiet Samiley
Wielekoy / Krola za herb domu Szachownice wjwa. Potym Krol Zmucy Kij
cia i Nazowietkie to corce / a siestrzenicy swoiey / za Boguslawia Kijz / Scopin
stie rozbajac i / ostrowne wefele sprawowal. Sed do maicy Poliki wracajace
sie zatachali w Pabjanicach / Krole miaszczo ze wyslym powiatem Kapienty
Kraowstiey dzierzawie / Postowie heretykow Czełch / posili przeciwko Arzy

zatom

Synod Bazyli
ski.

Czechowie na
Ceremony Po
cel. luych ob K
la y ob Bisk
pawowp
iii.

Zapowiedz na
obmody Ksiele
ne Krali ober
nosci Czechom

Krol czesniem
ny na Abigam
w Biskupa.

Zbigniewowa
mowa do Krola

zatom obiecuiac / y z Korybutem Krola poroednywuiac: a zaraz przychylnosc Sy
nodu Bazylijskiego przeciwko sobie opowiadac. Abowiem roku przestiego
y Marcia Papiez Synod w Bazylii przypowiedzial byl / nad ktorym Juliana Kar
dynata Dyakona / imieniem swoim przelozył: a chociaz pod ten czas wlasnie obu
marisy Eugenuisa czwartego succesorom byl otrzymat / przedsiat iednak duchow
wienstwo zelwane / o sblowic za porowodem Sygmunta Cesarza / on Synod odpra
wowa: gdzie gdy wiele wynalazkow Rzeczypospolitey Chryscianstkiey zdro
wych postanowiono y obwarowawano / tedy tez y do Czechow w miescie Wgrze
na ten czas seminaeych Posly wyprawiono / Ktozyby ich byli na droge wiaty
prawdy ley tagodnie nawodzili / abo wiec do schadzki y na rozmowy spolne
pznaciel ko wzrowali / serokimi slowy wiele im obiecuiac. Te tedy na ten czas
sprawy Polskiemu Krolowi Czechowie opowiadali. Przypiecia taticich poselstwo
Krolowi bylo / przypiecia y Senatorom / woyne uiz na Arzyzaci spozadzaja
cym: Pzeroy Posly one o hoime y hoime podejmowano / Ktemu z pozwolen
niem Arcybiskupa y Biskupow na ten czas obecnych / do obzede / o Ksielech
przypuszczano ich. A gdy w tym pzerzeczem Postowie iuz obiedzali / a do Kra
kowa nad roztasanie Krolowstie z drogi swey powrocili / wstaly tam natych
miasz po wyslych Kosciorach ceremonie / dla Klawy Biskupa chociaz nie obe
cnego / wiec tez y za jednostaynym wyslytego duchow. uizwa Theologow y
Jurystow zeswolenem / Ktozych byl Suffragan na to samo obestal. Za wielko
wzgardz biali co sobie Czechowie: Krolowi zasie / Ktozy iednak je tat bydz mialo
prorokowal / y Biskupow inzym barzo to przytro bylo / je sam ieden Zbigniew
ich wyslytech postepci / y w podobamie iedem wvazaniem obelzyl. Podjezali do te
go tym iesze barzicy gniew Krolowstie przeciwko Zbigniewowi / Jan Menyie
wamowist iustia Woiwoda / y Piotr Korbok / Ktozy obadwa z roztasania
Krolewstie gwoli wezwosci Czechy odprowadzali. A tat zapali sie Krol prze
ciwko Biskupowi / zaszyn sie witaicemu w Wislicy reki / swiadectwa do
bicy woli / dac mechtat: owoiem sie nan przytymy mialo stowoy ofutnal / y Pio
tra Wjpa odnucenym szeseciem groziłmu. Ale on namnie / sie stad nie poerwo
swoy / Krolowi nato tat odpowiaa. Chac raczy y w dziaacowac w pelaku po to
bie Krola mioscimy / a nie wraze jada obicowalem zylowam macy: a tym bespiecz
niey se sam y zdrowia y tez estymacy tworey / Ktozy tobie z nieprzynatof twach nabar
zicy Krzyzacy / iesli kdy tedy tezy na Synodzie Bazylijskim w toczye szlowali / zupel
na y slatczna wiara przestrzegatem / wselakim zabiegajac sposobem / aby ciebie kro
la za Kautora y obrancz Haretykon przekletych dowadnie nie odnieszono. Ale iakozkol
wik / atoli sie ia o smiadesam / se kiedy to co wiara za. had i poczne / tedy mnie uiz w
ten czas ani Kralowstie / ani niczyie zgoti inke przegiosi / y zamarszki niechadne / nigdy
tak wstraszyc nie moga / iakobym ia co rozumiem / obrezo y przystoyne / czynic slatcznie
nie mial. Wiac anez wierzchowna powaga Arcybiskupa / Biskupow inzym namniey
mnie w tey mierze nie porusza / zwlaszcza msiacego posobie zgoalime zdania Bozkich y
ludzki. h praw wznawce. Piotra zasie Wjpa w. ku / o uiechay lepiey Krolu w spominac
Ktozy wistk nie tak wkrzydzone mu Biskupowi / iako tobie krzywdzace mu Krolowi hana
be fromotna pr. ynost. Aczci mne y ta wstraszyc nie pomyslay / gotowego zwlaszcza o wlas
re / nie tylko wselakie zelgynowosci despekty odnosic / ale tez mizerne wgnanie / a na
slatek smierci rozmaria ochotnie podiac. Gdy mu tedy Krol na co sie oswal / chelpiac
sie se tej y on posobie ma Boskich y ludzkich praw wznawcow / a rozne od niego
rozumieacych / wnet wezwano przednie / se glowy Akademney Krakowstiey / a z
onymi spuszczono w frantki dysputacyey / Jana Szasfranca Wloclawstiego / Ja
na Theologa Czelmskiego / Biskupa / y tez Wladyslawa Opowostiego w Bi
skupim prawie ciłowietu biego / Ktozy na ten czas Podanciezem byl / a po
tym Biskupem Wloclawstym zostal: ale ci Krom erubiosci pzerkonam / odpor na
wyslytem wzial. Jednakze gniew przeciw Zbigniewowi Krolowstie me do grun
tu przedsiat wczinal. Pzerzeczony on z tym byl od Jana Tarnowostiego Kralo
wstiego Woiwody / aby zdrowie swe mial na bacney ostrozności: wiedzac za
perone / je Krol pewnych nan podnaprawil / Ktozyby z poszrodku zgadzic go mo
gli.

DDD 3

Senatu Polskiego

Senat Wojskowy

Senat Wojskowy

Senat Wojskowy

Senat Wojskowy

Senat Wojskowy

na bydlat chłopskich grabież wyciągać nie zabraniać. Do tego walność pieniędzy kowalnia, też y białymgłom nadanie, z których mynice, blachonazna y satysyna moneta, z wielką Rzeczy. Wirata, wychodzić zwykła. Zabobonow zaś niektórych z dawnego ięzgo czartowskiego gwyżsiau w tobie uśadzonych, y też mnie samemu nietatnych przewidyem zamilceć musie. Jużemci ja w prawdzie o wstykim tym, z toba sie samym iednym na samy przod umawiał: potym kilku instrych, do rozmow takich przyzwałem, ale iżem najmnieyszy poprawy aż do tego czasu ni tobie zbudować nie mogł, przysło mi uż do tego, że w zgramadzenim spolecznym poczesnych Senatorow musiałem to przytoczyć: aby, pomieniąz cie boiażn Baża w pomienności Chrześciańskiej zatrzymać krakobnego nie może, przynamniey wstyd ludzi zacnych od nowowu zawładnąć. Co iestlić y to nie pomoże, pewnie przykrzeyszego iuż lekarsztwa na wleczenie twoie, nieodwrocnie zażyj. Zesłuchy sie mnie wprawdzie, sąrowno z insemi przysad twoich zamilczywaniem y snadczno ludnym pochlebstwem, takki twej Pánkskiej zabiegac: ale pamiętam na powołanie uradu mego: zacząłm mie ani postrachy groźne, ani dobrodziejstwa zniewalające z czutego stanowiska nie spodza, na którym mi Bog y zwierzchność twoia Senatorem, Biskupem, a rzący strażnikiem spraw swiatych wysładziwszy, przestrzegać obęścia kazao ty. Wiecey ja sobie ścacie zdrowie oczekazy mitey, a niżeli wstykie ludzom smakuiać karzyci: a za wielkie twoie krolu przeciwko mnie dobrodziejstwa, pamiętnieysze w mnie y wielkiej ceny iest zdrowie y zbawienie twoie, a niżeli obecna y przynatnym pochlebstwem utarowiana łaska, która iednak trwać y, pewniey, y gruntoncy nie zwykła miewstawa. Nie mogli sie tam krol dluzey uż zdruczyć: aby był dalsey mowy tego nie przerwał. Zaczynm płacziwie z gniowu przesemnywać styknie: że on tylko sam choćiaż instry wstyky Senatorow y też sam Arcybiskup Primas y wznawca Rad Koronnych/ milczę/ tak niepowściągliwie/ hardzie/ a słowy przykre/ wstawia nian nacieria. Tam dopiero wstyke Senat porostawszy/ iednakiej rozumienie/ y siow bydz mowa Biskupa Krakowskiego/ zeznawa. Co stykac krol/ bardszy ięzge zaiatrzon y rady Senatorstkiej porwie sie/ wiele na Zbigniewa przegroził czyniac: wstakie rychto potym obaczysz sie/ bardszy sobie potym Zbigniewa ważył/ y po prawic sie w przymocach przesni naganiionych silował. Wic tey y Woyciech Arcybiskup/ wprzezmie za to dziekowal Zbigniewowi/ iż on wiatym wmyślem/ y takę dusznością iaka prawemu Stanisławowi swietego successorowi przystoi/ wysze pti krolowskie gromić nie zaniechował. To tak odprawowisz/ a koncluzya Seymu wczynowisz/ do Krakowa krol odejdzia: chceczaraz z tamtad do Kuśi copredzey wybrać sie/ dla obecnego wysluchania przysięgi/ ktora Stephan Woiewoda Mol darowski obowięzuac mu wiara y posłuszeństwo swote/ powinen był według obietnicy uczynić. Na samey tedy oney drogi wyprawie dnia mu znać/ że Fryderyk niemiecki Ruskie Kieja wygnaniec/ z niepodłym orszakem Czechora/ zamek noroy nie daleko Czorsztyna obronnie wystawiać zamyslił/ skadby na pograniczne Polskie y Węgierskie grunty wypadać/ tym bezpieczniey mogli zbijać y korzystać/ drapięzyc. To skoro krol wyrozumiał/ natychmiast dwor swoy na plondronimki one rusy/ potejnie ich rozgromił. A potym zarozetę droga koniac/ gdy w Kuśi do mułeczka Grodka przyiachal/ zaraz truchlaacego nagla gorączką popadł/ śmiertelna choroba zlozyla: ktorey przyczyna ziad bydz zrozumiane/ iż nocy przesleg/ ktora nad inie w roku onym przypadać bardszy oziebla sie była/ dlugo w lesie przepierowaniem Slowiczym według obyczaju wciepać sie/ chłodno wilgotnością napusiony powietrza merozniejszego zachwycit. Ostateczny zacynt kres 31 wota swego porozumiewa/ o przyniecie zbawiennych swiatosci na samy przod staral sie: wrazy swote wstykim odpuscił/ y wstykich zaś aby mu odpuscił: wzajemnie prosil: testament porządnie spisał/ y testiby co komu z najmnieyszy woda wiał/ nazad wrocić rozkazal. Syny Senatorom obecnie bedącym/ wiać y słachcie na opiekę zlecił: a ojoblwie Władysława/ ktorego goręcey milował. Zosłona zaś Zbigniewowi Biskupowi słubny pierścień od Jadwigi krolowej wzięty/ nad ktory nic kochanśego na świecie nie miał/ za wspomnieć postali odpuszczenia wstykich przysięch wstykebow prośac/ ktemu dusze swoie modliwom/ a jany zaś pozostale opiece tego zlecać. A potym dnia ostatniego Włada/ w sie

umastym

umastym wiaćm dniu iako był poczał chorować coninie/ da ha wtychmal: pte krolowarowy lat beze dwu przedziat/ y miesiacy trzy. Abowiem iakoby dlugo żył/ niewiemy: acoli od Wicolda starzym był. Tak wicita tedy w nim hoynosc y szod: oblawość panowala/ je me tylko starb pospolity roppioznil/ ale tey wielkę część krolowczyzny/ tey y me zasłużonym/ a ojoblwie myslęwa y instrych wciech swoidch/ aczi przystoynych/ pomocnikom y slugom rozdawał: a podczas cate poliaty ięzguiny ludzom darowyo: iat zbyczmie/ że tey czasu iednego Biskup narowył Marcin piaty/ rozrzućnoś one zawoćciagnac w nan potupal/ postawoży Arcybiskupowi Lwowickianu mandat/ ktoreby darowziny one tego obćmal. Zamtow y musł am nowych me budował/ am starzy poprawiał: Kościoly Chelmicki y Kurowski w Kuśi postanowil/ y w Biskupst. o obćcił. Z tych na Chelmickie Jana Theologa Dominikana przelozył: y kuoli onemu porwiat wstyke Lubelski od Krakowskiej Diecezyey oderwac/ a do Chelmickiej przyjeziepic wiać. wiać: rozpacac iednat tego nie mogł/ abowiem Zbigniew Krakowski Biskup potejnie tego zabramal. Alasfor tey nad wyssey pomienione budyni w Lublinie pod imieniem s. Brygidy zalozył: do Kazimierskiej zaś Krakowowi przyleziey Plebaney/ Kanoniki Regule Augustyna s. obowięza. e wprawdyl: Ginezmienst/ Sandomirski/ y Wislicki kościoly/ Greckim malowaniem ozdobil. Chęcia myslwego powołania prawie nad zamiar iaty był: obowiem zwierzca dorodnego/ a mianowicie Dubrow/ Kieja/ Kanoniki/ ktemu przelozone Akademiei/ y uiaśta Krakowskiego wrzedy/ zwył był podzielnica przychodnie ludzki y ięzgo drow blwoy. Zadnym choćiaż najmnieyszym podartiem mowego nie pogarozal/ a daru iacych/ nie oddarowawoży/ od siebie nie wypuszczał. Zadatacemu o cokolwiec/ polowice tylko tego o co wic prosił/ zwył był wozilać. A tak wiać wsty nian proba/ we dwonastob wiecey o tak wiele prosiwał/ iako polowice czego dostapic/ sie bie pragnali. Wiatnych wic wrazy rychto zapamiętywali: w karamu zloz/ me dwomilosiernym był: przypochlebnym zasłusnem barzo rad u. ho stosował: nawożniestwa y kłiszy Bozey wprzezmym sercem przestęgał: posty wstelać chlebeń tylko a woda odprawiał. Zabobonowi mektorym ięzge od pierwoych lat przyswoy/ sy/ tey y do śmierci holdował: nudzy ktem y to bylo/ je na kazdy dzien pierwoy a miz z potow na swiate wyszedł/ trzytroc sie wic w koto obracał/ y zdblo trzytroc tey lamie/ na ziemie coraz porzacał. Wstrzymużnym był pze wstyke wic swoy/ nie instry napoy tylko woda pijal/ cmo iedzeniu iednat nie pomierny: wic tey y w wzywanu lazney iat dalece/ je tey co trzeci dzien zarow wzywał: mektory/ iż sie w nuy kazdego dnia mytal/ pija. Odziezy stroyney do iedzu zamedbywał/ y w nuczym instry tylko w futrach barankowych/ a w futrach grubey weiny nośil sie. Jablek nie rad wadzał/ a nawet am zapachu ich znieść nie mogł. Wroštu był średniego/ tworzy podługowatey/ suchey/ y ku podgariden ścięgnione: gło wy tysey/ niewielkiey/ y lipczastey: oczu czarnych/ malych/ y mektaczny: h: syie dlu. gley/ a wymowy grubey y przediey. Ciało tego z wielką pompa do Krak. wia. zaiwiozono/ y we czterych Wiedzielach w kosciele janku Krak. wie/ przy gestyni ziejdzie wielu Senatorow y słachy/ znanieć pogrzeb odprawowano. Grob tego prawie w pol koscioła po prawey stronie męysce zastapil/ y od Zygmunta krola prawnuca tego/ troche przed mowa panuicia ozdobić zbudowany iest.

Alle uż o Jagiellonie do ięć: a teraz o Władysławie synu tego/ ziktorys zacznem.

Wypisane Pa-
lami do CzechWojciech Krol
lem Czeskim.Polacy nie ule-
gali wojnie z
Czechami.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.

iało slychac byto / osobliwie mu na to radzili. A tacy wyprawieni do Czech / dla ob-
siedlenia posesyoryj Krolestwa imieniem Kazimierzowym / Sedzawoy Wstrowog Po-
zananski / y Jan Teczynski Sandomierski Woiwodowie z niepodlymi wojskami /
lub tez iako Bonifacius pisze ze dwiema tylko tysiecy jezdnego żołnierza / w uci-
sney sprawie przez Slesko przeciachali. Z tymi spiknela sie niemata liczb Czech
choro / tak iz do czterestu tysiecy w wojsku onym ludzi wojennych stanelo. Puz-
stosyli zacym oni / strony przeciwnoy dzierzawy. Juz ich byl wbiegi na ten czas do
Pragi Wojciech / y uiz obzedem zwyklym otrzymal byl Korone: a nad to zebrał
tez byl daleko walmieysze wojsko tak z Czechow / iako y z Węgrows / iako y z wojsk
Ksepe Niemieckiey. Z tym tedy wojskiem przecynko nieprzyiaciom wykopil.
Dacym lud Kazimierzow / meczow z nieprzyiacielom dobyte potezniejszy w mie-
scu nieposobnym bierow zwiesdz / y Tabora miasteczka okopami y wozami w ca-
lozse sie obmacnia: ktorogo ani Wojciech dobywac w tabozie nie smieje: tez y
sam nie opodal obozem sie polozyl. Czeskemu tam wojcieczkami / y wstarczami le-
kami / nie podle skody obiedwie stronie popadaly. Gdy tedy Kazimierzow /
choc sie ob gestey strzelby zastonic z ktorey rzeczo parzono / do miasta wstapil
zaraz Wojciech rozpuscil wojsko: gdyz on sam w pasie yzywnosc iuz tez byl nad-
ubozal / do tego trudnoscia mu wielka przysc mialo dobyte miasto strzelba / y
wnoscia / y ludem wojennym poteznie obmocmone. Kazimierzow / y zaden
godnego nie sprawowal / pienie dzie tylko wytrawowal / a komi posyly / y Czech
wojskami. Ale pierwey iesze a niz sie byl o tym wystapieniu dowiedzial / wlas-
dystaw / skoro go bylo o niebezpieczenstwie ich wprawiono / zaraz on nie wstraz-
siony groznym poselstwem Wojciechowym / wojska natchmial Polke na woj-
ne Czelka porusza: a ktorady nablizy bylo z Krakowa wyjezdzajacemu / copradzey
z wojskiem Malopolakow plondziacych do Sleska wpadly / rozdlyz y w serz
głęboko je pustoszyt. Toz wlasnie niemu Slesku polacie drugo Wielepolacy
grobili. Przyczyny tedy pustoszenia Slezakow te byly / iz oni Wojciechowi dopo-
magali / a terrorowim rozbiciem Polke plondziac nie przestawali: do tego
klamliwa moneta kucac y zagaszczowac / o niemata z tad skode Polacy przywo-
dzili. A tak moca y boiazna scianiem Wacław Opawskie y Kaciborskie / Boles-
law Stogorowskie y Opolskie / ktemu Bernat / Jan / y Nikolay tez Opolskie Kujaw-
ski / a nad to slachta Brzegska / przysmerze z Wladyslawem y Kazimierzem zaroza-
li / a Kazimierza Krola Czeskim obianego przyznali: przyrzekajac / zaraz mu na ten
czas wiara swoje poprzysiedz / iako skoro w Czechow Koronacye dostapi: falszy-
wey tez monety slubowal nie mnozyc. Osmiercinie zasie Kujawski / Wacław / Prze-
myslaw / y Jan / napierwey przed inzymi przyrzekli / ze na przeciwo Kazimierzowi
nikomu pomagac nie mieli. A iesli by inzych Slezakow przychylnosci na niego sie
chylily / ze zaraz tej onemu wiara poprzysiedz mieli. Te tak na ten czas rzeczy ro-
Slesku sprawiono. Z tad zaraz Krol ednym zawodem giebey do Czech postapic /
aracunien swoim dodac gotow byl: Lecz o powodzeniu spraw Czeskich w Opaw-
wie / od Woiwody Sandomierskiego z Czech wracajacego sie / dostatecznie spra-
wiony bedac / wojsko rozpuscil y do domu odiachal. Nie byli tedy w zaciogach
onych Rus y Podolanie / klesko domow / ktore znacznie na poczatku lata one go
od Tatarow odniesli / zatrudnien bedac: y aby tym wietzey pod niebytnosc swo-
ie nie popadli obawiac sie. Zabiegli abowiem byli w ziemie Tatarzy / Podole na-
sczac / y niezmierny plon odwozdzac. Za tym tedy uiz nazad odchodzacy / gdy
Podolanie poteznych ludzi orszaki zbawily / w pogonia sie puszcili / na grzechy na-
iako trzeskawice z boiazni wstapic musieli: a nie bedac mieysc wiadom / zwar-
eome smiele sie na nich zapedzo. Stali przeciwo zaraz na mieyscu spozobney-
szym wyskowam Tatarzy: z tad nie przyrzaz gestwo strzal na naszych / y to pal-
ka lgnacego wybiurajacych sie / z daleka wystrzelowali. Tam dworakom Klopocem
przedmieske pulki strowzone / posledniym porozumienie czynily / aby nazad
juz wstapic / placu im wietzego do wyratowania sie z onego blocka przysdaly. Ale
oni na takim hasle mylac sie / a porazony uiz bydz lud swoy mniemajac / rozina-
wcielac zapoczno. Nie przepatrzili zacym ani Tatarowie okazyey. Abowiem

pierwsze

pierwsze naszych wse potarfy / wojsko pierzchajace wporne gonie / wielko w nim
kleska sprawiona / y ktosikolwiek nawinie / nikogo zywic nie mysla. Tam malo
nie wyszla slachta y sama prawie twierdza waleczney Rusi z Michalem Bucza-
ckim / Starosta abo Woiwoda Podolskim / trupem na placu poleglo / tak dalece /
ze uiz gestymi od onego czasu zabiegami / wstapic one krajne Tatarzy krom boia-
ni burzili. Nie przystoi tedy pomnac znamienitey czlowieka meznego sprawy / y
przewybornego cierpliwosci przykladu: Jan Wiodyk / herbu Suluny / wielo ran
wstrzelany / gdy miedzy trupami za zabitego lezac / od Pogonow z odziey odziera-
ny byl / tak dalece w sobie wstapic dech wtal / iz gdy Tatarzyn jeden wbiory na no-
gach iego rozparajac / tez y w ciato zarzynal / a palec z pierścieniem wcinat / nie on
lednat namienieszego sarknieniu boleści abo dolegania / po sobie nie wktazal / y tak
niepodobna cierpliwoscia zywota swego ochronil / ktorogo Dlugos iakoby z one-
miz pociami sam widziec mial / wspanuna. W rychlez czasach Wojciech Krol od
Ksepe Niemieckiey Cesarzem byl nominowany. Lecz dostoiensstwa onego zale-
dwie / y az za pozwoleniem Węgrows / ktorym slubowal byl Cesarstwa nie przys-
mowac / dostapil. Barbara zasie matka zony iego / gdy uiz wstapic mianosci
ktore byl polajnym prawem w Węgrzech y w Czechach obiat / wstapil: do tego
gdy uiz dwanaście tysiecy czerwonych złotych z dochodow rocznych odleci / w-
net ona wywobodzona bedac / z Węgier do Polski sie przeniosla: gdzie od Wla-
dystawa Krola ochotnie y z wielka wczewoscia przyeta: zamel Sandomierski z sta-
roswem y ze wstapieniu do hodami / do wolnego wzywania / pozytkow przynima-
jania y do spokojnego mieszkania / prawem dozwozennym obiat. Jednakze przed-
sia poznieszy od Dlugosia Węgierscy y Czescy Kronikarze w panuaci zostawili /
ze ona niepowosci glowie / wsteczenie / krom wstetnego nabozenstwa / krom boia-
ni Bozey / y krom nadziei zywota blagoslawionego ostatet wieku przezyta / a ob-
umariety na zamku Praskim w grobach Krolow pierwszych od Grzegorza Podies-
biackiego cimecznego Kzadzce znamienicie pogrzebiona jest. Tegoz Roku mies-
siaca Grudnia na Seymie Piotrkowskim Wladyslawowi Krolestwo powierdzono:
no: y zaraz opiekuny abo Prorozory z wzedu y z dozorstwa zlozono / poniewaz
Krol uiz byl pienastego roku (ktory rok w nas st. nie onietz odemna) dopedzil y
wolnosci poprzysiegi. Tamze y Zygmuntowi Wielkiemu Kzadzce Litewskiemu
postanowienia dawne z Jagiellonem y z Polakami wzymone ponawiacemu /
przywilezem Krolowstwu Kzestwo gruncowome ustalowano. Do tego Probirze do-
gledacze / ktorzyby mierzalowaney monety przestrzegali / w kazdym z osobna mie-
scie przelozono: abowiem sie wiele bylo falszywych namnozyt pienie dzey. A w-
skazke nie dlugo on porzadek erwal / oproz maley Polke a Rusi. W zgodzeniu po-
tym Krola z Cesarzem pracowac zaczeo. Jescze wprawdzie na ten czas miedzy
Eugeniuszem Papiezem a Synodem Bazylejskim / pomiarowanie nie bylo. Pa-
piez abowiem Synod do ferarza przemiesc silowal / gdzie uiz byli Jan Paleolog
Cesarz / y Jozeph Patriarcha Konstantynopolscy / z wiela Greckich Biskupow
na to jamo przybyli. Synod zasie Katedre Rzymiską Eugeniuszowi odezynowac /
iniego Papieja stanowil: a wdyz przedsie tak Synod iako y Papiez / przez Posty
swoie miedzy Cesarzem y Krola Polskim / pilnie o potoy czynili / y do vgody ich
spoleczney wiekli: tym duchem aby byli wgaszowal miedzy Monarchami temi za-
ciagi wojenne / tym wczejney Grekom y Węgrom dodac ratunku mogli. Obie-
ma abowiem narodom tym nieznosnie ciezkim byl Krol Turecki Amurat: Mula-
taniska / Wolosy uiz byl zholdowal: y pod tenze zaraz czas Kascya y Serby holdo-
wne Krolow Węgierskich ziemie nisczyli: Syngidun abo Siderow / lub tez iako
naszy zowia Smudorow / miasto na brzegu Dunajskim troche ponizey Biologro-
du zbudowane / oblegi byl y dobywal: zaczym ani Cesarz woyna Polke rozerwac
ny wczejnie swoich ratowac nie mogli: y dla tegoz on nie stromil od potoy: wrec-
tez am Polacy. Juz abowiem oziubiy byly chaci Czeskie przeciwo Kazimierzowi:
Slezacy zasie Wojciecha Margrabie Brandeburskie od Cesarza za Pana wzia-
wofy / czestemu nalezdami / iako Eneas Sylurus y Dubrawski pisze / granice Polke
nisczyli: lub iako Bonifacius wdaie / nisczye dopiero mieli. A tak z onegoz zaraz Sey-

G g g

mu Piotr.

Michala Buc-
ckiego Tardio-
wiczabli.Jan Wiodyk
Krolowstwu.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.Wojciech Krol
lem Czeskim.

zysłem aboniem że nie jednolaynie zgodnym zdaniem y uprzejma wola wysytek
 spot cznie obywatel ziemie wafy na krolestwo zaciagał, abym był wam pozwolnym so-
 bie pánovať, a woiuscego Turczyna od ziemie Węgierskiej odegnat. Przetoż odlo-
 giem puszczysy trudności Litewskie, które obecności moicy teraz nabarżicy potrzebowa-
 ly, pragnieniu wafsemu, a usilnym prosbom poslow wafsyich dogodzić chciałem, y tymem
 rychley obecnie stawic się wam pospieszał. Lecz nwidz mnie obecnemu inakpý teraz
 spranu wizerunk przed oczy wysłupie. Nie iedną pánue wola we wysytekich: ruzne sa
 choci: ma z między was nie troche ani tajemnie życzylnych sobie syn Woyciecha po-
 smierci vrodzony, ktorego iuz y koronowano. Zkad czego kto inzego krom woyny
 zenuwaczney między wami w lada dzień oczekawać ma? Tey ia powodem ani przy-
 czyną byż wam niechce Węgrowie. Okwiecie oczyszym krolestwem kontentui-
 sie. Zaczynam wy żadney odemnie przeszkody nie obawiać się, iakimkolwiek oby-
 czajem poszytkam wafsym, pokoiom, y zdrowiu pospolitemu pilnie a pilnie zabiegaycie:
 a na mie iuz w zgladu namniyszego nie mieycie. Co skoro krol wymowit odwozdu
 siezfoha Węgrowie / w podziwieniu maiać / ead wielka wstydnośc / y spániały w
 mysl krolewski. Potym Wawrzyniec / ead waz Woiwodha Węgierski krol vi
 podług zdania wysytekich dziekue / iz on przecznego oca swego a flachetnego
 krola tropu cnot nie vchylbiać / prawdziovey woiary Chryścianstkiey nie macze-
 bionie pragnie / ieno iako y on rozkrzewic se wofelatick miar pragnal / a dotego
 ze wietzego wozgladu na zdrowie pospolite / a niżeli na dostoiensstwo swoiezajnyo-
 wia / go przytem aby raz przyniesego z wielka wysytekich radoscia y znadzieia zupie-
 na / krolestwa nie odesucal. Przeciadaiać nad to / jezta nie na tym me mysl / wiet-
 zec iz za pospolitym wysytekich stanem zezwoleniem z krolestwem potykało go.
 ktore to zezwolenie y podziśbienie cwa statecznie / zdrowa rada a zgola potrzebu
 wiparte. Trocha ich tyle / lub to rada biatoglowyko zwiędzionych / lub tej pa-
 wać cudzymi imieniem pragnących / z krolowa spolnie woiary swey nadlamalo.
 daleko w oblegia od czasow terazniyszych z strony koronowania niemowia-
 rada niemowielnie zeflo: a wofatje tym ich skodliwym v skutom / wysycky spolnie
 do ofstateczney krwie zakraczac nie przestano. Wicaby iuz w niczym wozplir-
 sci namniyszy me miał / zaraz wysycky woiara mu poprzyśiegać / zwozto woy po-
 czatek od Dyomizego Arcybiskupa / a podmozsy wedlug zwozcatu swego w gori
 pod pachy Wladystawa z winiutecym wglasaniem pospolitwa / krolew bodz
 miannio. Do Wizegradu potym iachano / eby schowanie swe miała Koron /
 ktora blosławionego Stephana bydz wdawano / ona krolowa zcamad w /
 kradkiem przed wysytkim wywozia. Przetoż o mały wlos Wladystawa G-
 ra Bana / staroste zamkowego y Podskarbiego / rozruch nań wczyniofsy
 pospolitwo nie rozszarpalo. Jaroż y poumano go bylo / ieno je to wozoy przed
 krol z dobrodzieystwa swego wozwolui / przegraziać natechniaf do Polki odia-
 chać / ielby mu Wladystawa / ktory woiar te go wofspieczwiofsy sie / do rady tamtey
 przytachal / me wozpuszczono. Postanowiono zatym / aby od onego czasu nie m-
 ieno Polak / starosta na Wizegradzie nie był. A tak zaraz tamze Wincetego Sza-
 motulskiego Miedzyrzeckiego Kascelana / starosta przelożono. A krola zaste zio-
 wfsy z czapki glomney Stephana swietego Korone / dnia 17. Lipca zawoian-
 ceremona w Bialogrodzie Strygoniski Arcybiskup koronowal. Przypadek tey by-
 w onych dniach pamietny ieden wczynel: Węgrzyn mienal / czlowiek me znaczne
 kondycyey / pokazal wielka waga zlota / wdaiać se sobie od Elizbiety krolowey na
 to samo bydz dany / aby Wladystawa krola abo orazem / abo wiet crucizna żyrowe-
 ta zbawil: ktore wdanie lub to bylo prawdziowe / lub tey w nadzieie wietfszy nagro-
 dy zmyślone / atoli go Wladystaw me wdarowawfsy zamieđbat / y w samym sobie
 pokryl / przestrzegaiac aby z tad iakiey obelżywey zmazzy y oflawy / na Elizbieta nie
 wewoloti. Węgrowie zaste onegoż to Węgrzyną rozpalonemu kleszczami okrutnie
 sfarganego / na flaki rozśiekali. Po odprawieniu zatym ceremonialney korona-
 cyey / krol Senatory Polskie / ktory go byli do Węgier przyprowadzili / rozpusci-
 li. Z tych tedy Zbigniew Biskup nowym Kardynalsstwem dostoiensstwem / ead od Li-
 genufa Papieza / iako y od Amadeia Albiogistiego abo Sabaudyjskiego Kiezo-
 cia / ktore

Odpowiedz ob
 Węgrowi
 dyktowaniemu
 na.

Węgrowi
 dyktowaniemu
 na.

Węgrowi
 dyktowaniemu
 na.

Węgrowi
 dyktowaniemu
 na.

Węgrowi
 dyktowaniemu
 na.

cia / ktorego był Synod Bazylejski po oddaleniu Eugeniusza na miejsce tego o-
 brał / y czwartym Sezesym mianowat / przyrzonoy do Alakowa wyieđzajac /
 z wielkim wysytekich woinowaniem przyiaty był: A zci na drodze w Kiewiefu mia-
 steczku Węgierskim zaledwie niebespieczeństwa wfeđi / gdy naprzod zwada y zaraż-
 biera / między mieszczany a slugami tego powstala. Wicogo iednak z tego strony
 nie zabito / rannych tylko mienalo bylo. Mieczanie zaste krewa y zabiciem wielu
 swoich / ktemu pol miaszczka spalaniem / rozburzonego me wozajnie rozruchu so-
 wicie przypiacili. Ziazdy potym Malopolacy dwatroć w Koczynie odprawo-
 wali / g dzie pięć tysięcy pomocy ludzi iednych / krolowi do Węgier poslac gron-
 rownie wrođzono. Zaczynam dla placenia ludzom onym zoidu / wchwalono aby
 woiarney dwanaście groszy z kazdego tanu na pobor wyplacali / krolowey / y fla-
 cha krowaby żadnego me miała poddanego swego / osim y czterdzieści groszy / co-
 my grzywna zowieniy. Ktoreby zaste flachcie sam przez sie żołnierstka one odpra-
 worac chciat / aby taki y sam y poddam tego / od wofelatick podachu woiuym
 zostawal. Na to tedy potrzeba bylo oney pomocy / z Węgrowie otwozysciey iuz
 rozne bontowania pomnazac zacynali / a czescia krolowey / czescia zas krolowey
 iezliwosc swoie oswiadczeni. Jaroż wietfsza potega miała krolowa w gornych
 kramach Węgierskich / Kafusom y Morawom przyleglych / ktorych miasa wofsy
 fite prawie obywatelom Niemieckim zageleszone / y nad to dnyim cudzoziemcy i-
 go nategeto żołnierza woiarntiem regimentu Jana Jskry Czecha przestrzegai-
 cym / obwarowane pod woiara krolowey przybywały. Od tych grunty strony prze-
 ciowney pustofohne: wiet y zamki czescia dobywane / a czescia przestradze opano-
 wane bywały. Z drugiey zaste strony Wladystaw Gara / meenotliwie dobrodzie-
 stwo krolowi obrońcy swemu odwozuciazac / zlamawfsy spolnie z Arcybiskupem /
 Strygoniskim przysięga woielu potega y zwozch. bnością swoia / na strone krola
 woy przeciagnol / y woiylo ogromne zwozciagnal. Przecaw ktoremu krol nie
 czeciac żołnierza Polkiego / dwor swoy wofcel z Węgrow a z Polakow wsta-
 norzony: do tego Woluntaryusze Węgierskie otoko siebie na ten czas badace
 oreime rusyli / a nad nimi Witolaiowi / y ystaczowi / abo iako misy rozumiera
 Witaliufowi / ktory był od krolowey do krola odpadl / a Janowi / humadowi /
 łazal: zacyim penne zwozciestwo obiecuiac sobie / znanienica kleska przecawne
 woiylo porazil. Sam iednak Wladystaw wymienal sie: wofatje me nazbyt
 dnygo potym od Fryderyka Cesarza / po Woyciechu stryecznyim bracie / przez
 kroweta Niemecie na Państwo woiadzonego / pominany / siedmudziesiat
 tysicy zlotych musiat sie okupowac / gdy iadac krol za krolowa / do Kafu-
 byl przytachal. Wicome zacyim wofatje / z dobrodliwie krol przypuszeal / ktora
 dobrocia / wielka sobie milosc w Węgrow enpil / a ktema Szwabstka y Karwa-
 cka ziemie / wozprawiofsy tam w ofelstwie Witolai Lafociego Kratorwitego
 Wicelana / krom wofelick woiyny odebrał. Frykacza zaste y humada / bogata na-
 groda wraczyl. Z ktorych tamtego Banem Karwackim / a tego zas Woiwodha
 Siedmugrodzimi wczynil: a potym nad to Temieszynskim y Siewier / yskim staro-
 stwem przypianofyl. Stadze napierwcy Jan / humad / ktore y Korwinem ode wsi
 g dzie sie był wrodzil / niektozy zwali / w starow y zaciuoac posiedzi: g dzie przed tym
 czlowiekem był me znacznym / z matki Greczka / a z oycy Witolafyma wrodziofsy sie.
 Licktozy go Zygmunt / Cesarza przypiodzieci bydz mieniali. Od mego ropza-
 rodzie zamek humad na ofstacum pograniezu Siedmugrodzimi wystawiony / y
 od mego nazwiskiem tym rzeczony bydz rozumiera. Tegoż potym / humada Wla-
 dyfaw / iz sie on w przyslugach rycerskich mezeni dzielnyim obieral / a Turki ziemie
 Węgierska pustofohne / kleska bitew porazal / tey y hecmanem Węgierskim wczynil.
 Tak w tym rozzerwaniu / gdy Węgrzy między soba sie siunio / tey ani Czechowie po-
 toiu nie zaijywali. Obrolawfsy abowiem dla wybierania krola nowego Seym w
 Pradze / iz w tym czasie Elizbieta po Woyciechu Cesarzu orodowiala jona poro-
 dila / a Pany Czeskie / aby syna tey iako wlasnego dziedzica swego krolestwem Cze-
 skim me pomagali / przez Posly wpoiminali / zaraz iedni dobrze sobie zachowalych
 krolow Woyciechowego syna / Zygmuntowego wnuka / a Janowego prawnu-
 ka wpo-

Zbigniewowe
 niebespieczeń-
 stwo w Kiewie-
 fu.

Kiezo-
 Alakowa wyie-
 dzajac.

Wicogo iednak
 z tego strony
 nie zabito /
 rannych tylko
 mienalo bylo.

Mieczanie zaste
 krewa y zabiciem
 wielu swoich /
 ktemu pol mias-
 zczka spalaniem /
 rozburzonego me
 wozajnie rozruchu
 sownicie przypia-
 cili.

Ziazdy potym
 Malopolacy
 dwatroć w Koc-
 zynie odprawo-
 wali.

g dzie pięć
 tysięcy pomocy
 ludzi iednych /
 krolowi do Wę-
 gier poslac gron-
 rownie wrođzo-
 no.

Zaczynam dla
 placenia ludzom
 onym zoidu /
 wchwalono aby

woiarney dwa-
 naście groszy
 z kazdego tanu
 na pobor wypla-
 cali / krolowey /
 y flacha krowa-
 by żadnego me
 miała poddanego
 swego / osim y
 czterdzieści gro-
 szy / co my grzy-
 wna zowieniy.

Ktoreby zaste
 flachcie sam
 przez sie żołnier-
 stka one odpra-
 worac chciat /
 aby taki y sam
 y poddam tego /
 od wofelatick
 podachu woiuym
 zostawal.

Na to tedy
 potrzeba bylo
 oney pomocy /
 z Węgrowie
 otwozysciey iuz
 rozne bontowa-
 nia pomnazac
 zacynali / a
 czescia krolowey
 / czescia zas
 krolowey iezli-
 wosc swoie
 oswiadczeni.

Jaroż wietfsza
 potega miała
 krolowa w gornych
 kramach Wę-
 gierskich /
 Kafusom y
 Morawom
 przyleglych /
 ktorych miasa
 wofsy fite
 prawie oby-
 watelom Niem-
 ecckim zagele-
 szone / y nad
 to dnyim
 cudzoziemcy
 i-go nategeto
 żołnierza
 woiarntiem
 regimentu
 Jana Jskry
 Czecha
 przestrzega-
 iacym /
 obwarowane
 pod woiara
 krolowey
 przybywały.

Od tych grunty
 strony prze-
 ciowney
 pustofohne:
 wiet y zamki
 czescia
 dobywane /
 a czescia
 przestradze
 opano-
 wane
 bywały.

Z drugiey zaste
 strony
 Wladystaw
 Gara /
 meenotliwie
 dobrodzie-
 stwo
 krolowi
 obrońcy
 swemu
 odwozuciazac /
 zlamawfsy
 spolnie
 z Arcybiskupem
 Strygoniskim
 przysięga
 woielu
 potega
 y zwozch.
 bnością
 swoia /
 na strone
 krola
 woy
 przeciagnol /
 y woiylo
 ogromne
 zwozciagnal.

Przecaw ktoremu
 krol nie
 czeciac
 żołnierza
 Polkiego /
 dwor swoy
 wofcel
 z Węgrow
 a z Polakow
 wsta-
 norzony:
 do tego
 Woluntaryusze
 Węgierskie
 otoko
 siebie
 na ten
 czas
 badace
 oreime
 rusyli /
 a nad
 nimi
 Witolaiowi
 / y ystaczowi
 / abo iako
 misy
 rozumiera
 Witaliufowi
 / ktory
 był
 od
 krolowey
 do
 krola
 odpadl /
 a Janowi
 / humadowi
 / łazal:
 zacyim
 penne
 zwozciestwo
 obiecuiac
 sobie /
 znanienica
 kleska
 przecawne
 woiylo
 porazil.

Sam iednak
 Wladystaw
 wymienal
 sie:
 wofatje
 me
 nazbyt
 dnygo
 potym
 od
 Fryderyka
 Cesarza /
 po
 Woyciechu
 stryecznyim
 bracie /
 przez
 kroweta
 Niemecie
 na
 Państwo
 woiadzonego /
 pominany /
 siedmudziesiat
 tysicy
 zlotych
 musiat
 sie
 okupowac /
 gdy
 iadac
 krol
 za
 krolowa /
 do
 Kafu
 był
 przytachal.

Wicome zacyim
 wofatje /
 z dobrodliwie
 krol
 przypuszeal /
 ktora
 dobrocia /
 wielka
 sobie
 milosc
 w
 Węgrow
 enpil /
 a
 ktema
 Szwabstka
 y
 Karwa-
 cka
 ziemie /
 wozprawiofsy
 tam
 w
 ofelstwie
 Witolai
 Lafociego
 Kratorwitego
 Wicelana /
 krom
 wofelick
 woiyny
 odebrał.

Frykacza zaste
 y humada /
 bogata
 na-
 groda
 wraczyl.
 Z ktorych
 tamtego
 Banem
 Karwackim /
 a tego
 zas
 Woiwodha
 Siedmugrodzimi
 wczynil:
 a potym
 nad to
 Temieszynskim
 y Siewier /
 yskim
 staro-
 stwem
 przypianofyl.

Stadze napierwcy
 Jan /
 humad /
 ktore
 y
 Korwinem
 ode wsi
 g dzie
 sie
 był
 wrodzil /
 niektozy
 zwali /
 w starow
 y
 zaciuoac
 posiedzi:
 g dzie
 przed
 tym
 czlowiekem
 był
 me
 znacznym /
 z matki
 Greczka /
 a
 z oycy
 Witolafyma
 wrodziofsy
 sie.

Licktozy go
 Zygmunt /
 Cesarza
 przypiodzieci
 bydz
 mieniali.
 Od mego
 ropza-
 rodzie
 zamek
 humad
 na
 ofstacum
 pograniezu
 Siedmugrodzimi
 wystawiony /
 y
 od mego
 nazwiskiem
 tym
 rzeczony
 bydz
 rozumiera.

Tegoż potym
 /
 humada
 Wla-
 dyfaw /
 iz
 sie
 on
 w
 przyslugach
 rycerskich
 mezeni
 dzielnyim
 obieral /
 a
 Turki
 ziemie
 Węgierska
 pustofohne /
 kleska
 bitew
 porazal /
 tey
 y
 hecmanem
 Węgierskim
 wczynil.

Tak w tym
 rozzerwaniu /
 gdy
 Węgrzy
 między
 soba
 sie
 siunio /
 tey
 ani
 Czechowie
 po-
 toiu
 nie
 zaijywali.
 Obrolawfsy
 abowiem
 dla
 wybierania
 krola
 nowego
 Seym
 w
 Pradze /
 iz
 w
 tym
 czasie
 Elizbieta
 po
 Woyciechu
 Cesarzu
 orodowiala
 jona
 poro-
 dila /
 a
 Pany
 Czeskie
 /
 aby
 syna
 tey
 iako
 wlasnego
 dziedzica
 swego
 krolestwem
 Cze-
 skim
 me
 pomagali /
 przez
 Posly
 wpoiminali /
 zaraz
 iedni
 dobrze
 sobie
 zachowalych
 krolow
 Woyciechowego
 syna /
 Zygmuntowego
 wnuka /
 a
 Janowego
 prawnu-
 ka
 wpo-

Teleph poimka
ny.Epereńskie
y spalili Polacy.Polacy Jstra
rążili.Dzielenie
nie jeden zgo
rzal / a drugi
Jstra poddał.Kardynał Poleski
wiodł do Wia
dyława Krola.Alexander Kio
le / a drugi
Kardynałem.Synod Floren
cki.Połec miedzy
Krolom a Krola
wo w Węgrych
spierali.
Emeryk Księża
ty Cezarynowy.Białogrod
Tury dawał
obłożenie y
stał się do
woli.

naszych dostało: atoli ani sam Teleph wyścis nie mógł. A ci wszyscy Symonowi Biskupowi dąrowani: w rychłe potem od niego po zawarciu z Jstrą / y po obmożeniu z powinowacem przymierza / wolno wypuszczeni są. Tej prawie w tym czasie Nikolay Czajka Biskupowiecki / y Nikolay Komorowski Podolniecki / w krainie Spiskiej / Starostowie / w małym ludzi pocztę / noca pod miasto Epereńsk / wiedząc że w nim niewiele Jstrzyńskiego warunku było / podbili: gdzie po diabinach icho przysięgawanych niespodziewanie wpadli / w dorywcze go zluili y zapalili. O czym natychmiast rozwiłszy wiadomość Jstra / wnet w gotowym orszaku iędnego żołnierza Polakow odchodzących dobiegła / zaczęli krom trudności mała ich garstka rozgromionych / którzy z wodzami nieprzyjaciela z daleka postrzeżonego lekkożajnie czekali / czesząc pozabijaw / a czesząc pomaw / wsiłki zdobyć oddziały / y Czajka y Komorowski / heimanowich dostawa: a podemknaw / się pod Brzeżowiec / ieden tameczny zamek lub to pożoga trąsił / kawa / lub też wymyślnym podżuceniem ognia spalony / a drugi dobrowolnie sobie poddany osioga. Później aż kłóta rot warunkowych Zbigniew Kardynał dla zastrzymania powiatu Spiskiego / wyprawił z Polski musiał. Na początku tegoż lata dwaj Postowie Papieży / do Węgier w tejże sprawie do Krola zachali byli: od Eugeniusza wprawdzie Julian Cezaryn Kardynał Sabiński Biskup: a od Felicyana zaś też Papieża / y zaraz od Synodu Bazylejskiego Alexander Diemowita Książca Mazowieckiego / y Alexandryn Krolowskiej ciotki syn / Patriarcha Aquileński / Biskup Trydencki / y zaraz Kardynał tytułu s. Wawrzynca w Damazie nie barzo dawno przed tym od samego Felicyana wezwany. Dali tedy oba dwaj / ten aby zwierzchności Felicyanowej / a tamten zaś aby Eugeniuszowej Krol ze wszystkimi swymi przestregal. Sprawiedliwsza strona Eugeniuszowa zwiadzała się byż Węgrom / ile tego / który Greki y tej Umiany miał po sobie / którzy byli na Synod w Ferarzu przesłani obwołani / a potem dla powietrza do Florency przemiesłoni / zgodliwie przychali. Przychali był nad to Jsydorus Lipoński / y wsiłki Rusi Metropolita / dwiescie kom orszaku około siebie mając. Polakom zaś / pomieważ Akademii Krakowskiej zwierzchności Synodowej broń / do tego Felicyan nie tylko Zbigniewa Krakow / Biskupa / ale też Wincencego Gnieźnieńskiego Arcybisk: poważnym Kardynałstwa dostojenstwem wraczył by / za rzecz bezpieczniejszą zdalo się / dołączyć rozrywaniem między onemi trwając / do kadzadnego z nich Papieżem nie uznawać. Traktował potem Julian z Krolom y z Węgrami / takoby ich był mógł z Krolowa Elizbety pogodzić. Krolowa Lasydystawa dziecina / z Koroną Szczepana świętego w Rakusach zostawia / y opierce Fryderyka Cesarza polecia / sama nazad do Strygomey iachala / chcąc bytoscia swoia Węgry z nią przedstawiać / pod władzą swoia zatrzymać: traktował nadto z Krolom tenże Julian o podniesieniu wojny przeciwko Turkom. Jakoż przedśia pokoy z Krolowem tajemnie wynalazłami zawzięty stan / zwiadza / gdy sam Krol do niego za prośbą tegoż Juliana do Jaworzyna przychaw / obczaje iey swoje / cnota / y poważną wdzięczność obecności oznaczył. Wpiera on pokoy / gdy Krolowa w rychłych potem dniach czernono y boleścią macice strapiona obumiera / powtore rozchwiliał się / pomieważ gornych Węgier obywateli / którzy z Krolowem przedstawiali nie mniej przedśia strone dziecicia Władysława trzymali / abo raczej prywatnie własnej ochramali / y krom braku wsiłki rorome przyiaciela iako y nieprzyjaciela zaspólnie wojowali. Pospolita wieść była / iakoby Krolowa straciła miano. Aż ci o niej Bonifimius pisze / że do Budzyna do Krola przyachaw / a z tamtąd do Jaworzyna znowu wracaw / się / zaraz potem trzeci dnia grzyżemmy strykanem wnetrza / o nie podbył Krola Władysława przywiod / obumrzeć miała. Wiać też ani w nainowieniu Krola na wojnę Turcką / nie zajął trudności Julian / zwiadza / gdy nie tak dalece pożytek wojny przeciwko Poganom podnieść / iako wsiłna potrzeba podniesionej od nich pozbywać / a wydarce mianętności odbierać / krom odwołki radziła. Abowiem Amurat wiedząc dobież o Węgierskich rosterkach / o zewszterznej onychże wojnie / ofiarki Księżańskie y Siebmigrodzkiej ziemi wojowali. Miasto Białogrod obległ był / y wsiłki go potę

gg / lecz

go / lecz poproszmy dobrowol. A chociaż Krol Władysław przez Dobrogośća Ostroroga / y przez Łukasza Gorkana Polaka a Posty swoje wzywał go / aby był obłożona pomiecha / a raczej z nim pokoy y przymierze / którego sam się dobrowolnie y nie dopiero doprasza / grunciecznie zważył: przedśia on iednakże nieuzyskał. Później do Smiderowa odesław / sam aż do 7. miesiąca obłożenie zawzięte toczył. Aż go gwałtowna kłóta swoich przymuśloni oblał. Ale przedśia ani w ten czas gornej nadeśności nie zmizł: Owsem odpiarł Krolowskie posty / nie inatym prawem do spólnego pokoyu przystąpić oświadcza / ieno aby mu pierwey ofiarte Księżey y tej Białogrod podano. Obiecował Legat Krolowi y Węgom niezmiernie od Papieża / y od inych Monarchow Chryścijańskich na wojnę Turcką posłki. Do tego zaś w Węgrach zaraz na początku same przez się cała duszność ustanowione nadzieja / ięćże barziej z fortunę powodzenia przećmoko temui Poganom do czasow onych pod onego Panowaniem nadającego się / przyrastały. Abowiem krom tego że Amurat / pod Białogrod / opuszczając fromotnie siedmiesięczne obłożenie / nie nie sprawi / y hańba oblać musiał / tej Jan Huniad pod znamiemieniem szczęśliwego panowania Władysława Krola / tej Pogany trzema biewami znamienitymi w onym iednym czasie porażł / gdyż raz tamże pod Białogrodem / drugi raz w ziemi Siebmigrodzkiej / a trzeci raz pod Waskapem: na granicach tej Siebmigrodzkiej krwawy boy zwiódł / wsiłki dzie z nich przepłyne zwycięstwa odnosił. Baż Mlezya Heimana y walecznika dzielnego wojp / y synem zabij: Sciababyną zaś drugiego Bażę ięśliwa Krola go napłosił / y uciekać przymusił. Poruszał przym Krola y obywateli Węgier / ięć nad Stephanem abo Jerzym Despotem / ktemu nad Księża y nad Albanią policowanie. Który Despot w miewie onych lat od Turkow z obudowu dzierżaw wyzuty / y w obadwa syny od nichże poimane / wrzebite / y oczu pozabawione osierocony bado / z dobrodziejstwa Krolowskiego w ziemi Węgierskiej żywoć otró / tany gnarował / a iako iawne wsiłki pokornie żadał / tak też y szeregulnych Senatorow prywatnie wiewalał / przynaglać aby na Państwo ostradać / nie prowadził go. A naostatet harde Turckiego Tyrana Amurata poselstwo trąsuntem pod czasem tej wsiłki spoleczney rady przymiesione / wsiłki prarot / ierca srogo żarliwość rozdziało. Nie inaczej abowiem postąpić chciało pokoy abo przymierze Węgom / ieno aby pierwey hodo Tyranowi na każdy rok placu / abo wiać Białogrod (co Wlandorfa Albo / y tej Albo Grecka nazywa / Taurunem snadś to miasto zastarodawna bywato) podali. W tej tedy nadziei wierzono pospolicie / że Poganom dobież tufyć miał Mlezya Talonezy Dalmascki y Kariwaki Pan / potęge y szczęśliwe nadawie / a potęgowany stan Korony Węgierskiej sam z sobą rozawiać / y ięćże goięgo wtrapienia obawiać się. A tak wpatrując Krol wsiłki Senatorow do wojny przyklonione / Szym w Budzynie podczas Świątek roku drugiego / to iest 1443. zgodliwie przypowiedział. Gdzie natychmiast wojna iednostajnymi wsiłki stanow radami nie zwolocznie y chwalo. Wyprawił zatem poselstwo do Cesarza Fryderyka / wyprawił y do inych Panow Chryścijańskich / ktemu do Krzyżakow Pruskich / także Jmflantskich / którzy wyraźnie nieprzyjacieli imania Chrystusowego wojować po / przyięgli / zewszed pomocy prośać na tak dalece pobojne / chwalebną y wsiłki ktemu Chryścijaństwu zdrowo wypawa. A wsiłki nie nigdzie nie pozyska / oprocz dwuletniego z Fryderykiem Cesarzem rozrymu. A to widy Eugeniusz Papież wojnę pobojną Krzyżu świętego przeciwko Poganom / po wsiłki nasrodach Chryścijańskich obwołać zaczął. Śred przedśia iakoby żołnierza wola / nego / abo wiać hałasty zaspólny liczb / zlażo się było: Krol sam Legat Julian miasto chorogi pod Krzyżem prowadził. Polacy iednak Krolowi swemu miada posłki zesłali. W tychże czasach dnia piątego Czerwo gwałtownie ziew / ięćże trzęsienie Węgierskie / Cześć / y tej Polska Kraus burzy / wiele budynow / a nawet zamki miedze szolatalo y rozrzucało. Dnia poym dwudziestego wczor / 6. miesiąca Lipca wojp / z Budzyna ruszoną przebył pod Sionym kamie / niem rzeka Dunaj / na granicy Poganów wsiłki. Pobrano zatem y popalono w

h b z

Księża mied

Krol wsiłki
rwa y Krolow
począł
nabyć.Stephan Des
pot z Księżey
y Albaniy
pobojny ob
Kurposelstwo Hun
iatawa do Krola
Władysława.Szym Węgier
Krol w Budzynie
Krol 1443.
Wojna przeciw
do Turkow
chwalo. 6.
now Chryści
iustich o pomoc
nabawiać się

Księża mied

Wschódzła Sofia
miasto od wschodu
byłoby widać

Alfio Turko
w rękach wojska

Boj macedoński

Druga potyczka
Turkowi
Karambey z
Bak i Gertman
Turkowi polni
m.

Krol w dobyte
nie stały postre
lony.

Głob w wojsku

Rasycanach y w Bulgaryi niemato podobnych miasteczek: wiec tej y miasta in-
te: a osobliwie między tymi przodkowało miasto Sofia / które Sardyko / nieko-
rzy zadarona bydy mniemano. Skoro w tym nad rzekę Morawa / nie nad ta iednak
kroza nazwisko ziemi Morawskiej zdarzyła / przytachano: zaraz krol wyrozumia-
wszy od spiegiertwo nie opodal bydy wojsko nieprzyjacielskie / Jana Humada z
dziesięciu tysięcy lekko zbrojnego żołnierza / między którym y Polacy byli / prze-
wzięto niemu wysłać. Acz y Humad cichej nocy z niebaczka na stanowiska jego
wderzwszy / hamobno kleska prawie na głowę nieprzyjacieli zrazil. Do trzydzi-
estu śladz tysięcy Turkow trupem na placu legło / a czterech tysięcy żywo w wiezie-
nie przysła. Bulgaryo zacym prawie wysła / iako Bonifimius wspomina / cze-
ścią przez noc / a częścią przez dobrowolne poddanie się / dla bliskości uszły y po-
kolonia / osobliwie za sprawą Polakow pod władzą krolowstwa przywiodły / na Al-
bańskie granice przysła. Wyśłoty sławne y Poetow y Historykow / zwołająz y
Greckich gozy Macedonij y Tracyi od Niszonow / Dardanow / y Trybellow /
ktory teraz Rasycanami / Serbami / Albanczykami / y Bulgarami są / roznie ob-
graniczają: y tylko we dwu miejscach przyczyna do zysku mają: z których iedno
do morza Euryńskiego y do Tracyi prowadzi / a drugie ciążym barzo y trudnym
przesłabkiem ku Macedonij zachodzi / bliższe to iednak taborow krolowskich by-
ło: y uż go była niezliczona prawie liczba Turkow osiadła / z wodzem Karambe-
iem bliskim porównym Cesarzki / a zemanem Azatyckim / abo Beglerbeiem
Walcley / od Amurata dla bronięcia przepawy naszym po onej pierwszej klesce
zestana. Zakazał tedy był Amurat Karambeiorowi aby był zgola bitwy nie dawal
naszym: Wszakże on zakazana takiego / widząc liczba naszych niewiele / dozwol-
mac nie chciał. Lecz na wojsko krolowskie ku gorom nadciągające w dzień Wilczy
Urodzenia Bozego wielkim pechem wderzył. Tę oświecał am krol bitwy: a
porazony y rozgromiony pogany / nadto zeman ich Karambeia / pomiarowy
na gozy przereczony wojsk ich wparli y ślasy na których stanowią swe mieli. aż
do wieczora wojska mocą nadaremnie dobywał / a nie krom uszkodzenia swego /
tak dalece / że tej y sam / chociaż zbrojony / kilka licznych postzajow odniósł.
Tak zaprawde nasz Dlugosy y Philip Kalimach wdą. Antom zaś Bonifimius
macezy erocha te woyny piśmem wywodzi. Piśe on abowiem / iż wojsko krolow-
skie gdy blisko zawatu gor onych nadciągnęło iakoby częścią przyjazdem trud-
nym ustrąsione / a częścią mroźnego nieba niewczesnością y głodem ustrąsane /
odniósł sobie wolny / nie dbając na odwołanie Humadow / ani na prośby Jerze-
go Despoty uśmnie wymoc miało. A powiada / że tej y sam krol ze wojskiem in-
nym wojskiem chorągwie nązad obrociowszy / iednym dniem przedem obiaćiał.
A Humad z ludem lięszym zmięgał za nim postępować miał / aby był tak krol
bezpieczny mogli przetrwać. Na tej to / powiada / tylko garść ludzi Humadów
woych Turcy wypadli y uż pogromieni y rozgromieni byli / pierwszy zaś krol z
drugim wojskiem na pomoc Humadowi przypadł. Przypadłszy zarym / iakoby ze
wojskiem wojskiem wciśnając nieprzyjacieli / aż do gor ponurionych gwał. Tak
Bonifimius: który niewiem ieliż nie przypochlebia Humadowi / srobuąc się w la-
ste krola Macyasa syna tego / pomierają onemu swego dowcipu Kronika Węgier-
ska przypisuje. Ale iakobykolwiek / atoli iakowa rzecz iż Polacy meladano pomogli
w onej bitwie krolowi / y nie tylko lud iedny / ale tej y piechota / która między ie-
zdnych w mieścarosy się / kopyta koniom nieprzyjacielskim podcinała / a Turkom
na nich siedzącym golem przecinała. Po odniesieniu zwycięstwa onego wielka
prośba zmięgał krola Jerzy Despot / aby wojska iedne nie odwołał / do koby
był pierwszy Rasycy y Albaney wojsk / podbiwszy y wpołowiony pod władzą
swoię nie przywiodł: y zaraz sto tysięcy czerwonych złotych dawal mu. Ale fra-
ska złoto w teściwym głodzie: ani żadną miarą wojska namowić nie można / aby
dlużej zmięgać tam chęć / pomierają koniom y ludzom głob nie wycy do-
czal. A z odjeżdżającym naszym z tyłu się Turcy pokazywali / obawiając się krol
zajadł abo wieżego gwałtu iakiego / aby był tym lięysie / wyprowadzając wojs-
ko mogli prowadzić ożę w prawdzie zbyteczne / lub to nieprzyjacieliom obiete /

lub od

lub od swoich Trupow po odbierane / wzajemnie pozakopywał: a drugie zaś cie-
żary y obierzy nieprzyjacielskie / którekolwiek zarada bydy miały żołnierzom popa-
li / y dalekimi drogami do Białogrodu przyciągnął. Gdzie przez kilka dni ody-
wosy żołnierza / prosto z tamtąd do Buzynia przyciągnął / a bęsimi nogami do
nuasta wędzły chorągwie nieprzyjacieliom obiete w kosiele dzierżące matki / napo-
tomny znat zwycięstwa przybijac kaje. To gdy tak skora wieść po wojskiem
Chrześcijańskie rozmościła / natychmiast od wojskich Monarchow Chrześciani-
skich / y tej stanow pospolitych / a nadto od samego Cesarza Konstantynopolskie-
go Jana Paleologa gest zewszad następując posła / w tak znamienitym zwycię-
stwie krolowi naprzemiany winnia / do woyny zarozkrey kończenia wzajem-
go pobudza / y wojennych mu posilkow dodac ochotnie obieca. Zosobną
zasia Papież Eugeniusz z Wenecjan / z Generożykami / y Philipem Książciem
Burgundyskim potęga wodnych bojowników / dla zabronienia Turkom z Azey
przeprawy / obiecali mu spozadzić. A zaś Polscy Senatorowie wyprawiając
iawne y prywatne poselstwa / tej y omiawdzili tak fortunnego nabawia krola
w swemu winnowali: y pominali przeym aby onego iednego / niebezpieczeństwa
pozbywszy / drugi raz uż tak trudney y dalekiej woyny szczęścia potufac nie śmiał:
lecz do Polki jęby iako naprzedy przytach / a raczej o zdrowiu y wpołowieniu
dobrze zaśluzony przeciwko sobie oyczyny pilnie a pilnie radził. Abowiem y Ta-
tarowie częstym zabiegami Podole y Kusi burzili / ktemu Litwa z Książciem
swoim Kazimierzem przeciwko Holsławowi Książciu Mazowieckiemu woyny
dla opanowania Drohicke powiatu istotnie spozadzała: a nadto od Slezator
wielka Machina woyny zbuntowaniem się Książce niektórych jarzaca / spiepine
wymkac zdala się: ktorey podioga to było. Zbigniewo Karbyski y Biskup Krakow-
ski dla wbożenia koscioła swego / kupił był w Wacławu Książcia Cieszyńskiego
go powiat abo Książstwo / iako pospolicie mawiano Siemierkie / za sześć tysięcy
grzywnien Praskich wargowane. Jednatę do dopięciu poselstwy erudni go
Nikolay Książce Kaciborskie. Tę tedy gdy o eo samo naszym iawne pod sprawą
Piotra Szasfranca woyna tonali / trąsankiem zaraza y mepozycy wojenne Holsła-
wa Książce Opolskie / ktory prozien był woyny / doctnety. Zarym on iedno sobie pocy-
mionych Polakow w pominal: ktorey iestby nie nagradzali / woyny przeciwko
nim obowiazal. A onemu i infle Książca Slezkie / ile bliska krećkoscia między so-
ba spowinowacem pomagac miał / znać było. Te tedy rownie obieca / iaw y
następujące kłopoty / aby był krol przyjazdem swoim wamierzy / y od korony ob-
dali / uśmnie Polacy doukczali mu. Coieśliby się przedsię od woyny Turckey ober-
wac nie mogli / aby widy w oney krom rady ich nie nie stanowili / z doli. Te tak
wojskie rzeczy wymyśl krola słachetnego roznie cięgnęły. Tu i odcy przyemna za-
smatowanej chwały / y pobudzi wielkowiadnych wojskiego Chrześcijaństwa
Monarchow: owdzie zaś Polakow / ktorym iako barzo porównem miał bydy / do-
bize rozumiał / prośby y nadspieszące niebezpieczeństwa / mysliego rozrywaly.
Przemogła iednak spolna wojskiego ożęgu Chrześcijańskiego sprawa / za uśm-
nym dotęczeniem Legata Papieskiego. Wszakże przedem aby me co koscia Pola-
kow zamiechywać y pogardzać widział się / obiecał mi na Swiętych do Polki
prybydy / zaraz za wważnem zdaniem Senatu spoleczne do Rzecz. wpołowicy po-
stanowic. Wągram zaś na dzień 8. Jerzego Seyni w Buzyniu ziozyl. Tamże
y sam Jskra z przeciwney strony herst przyzwany / wnałszy od krola wbespiecze-
nie nadiachal. Abowiem Węgiercy Panowie wojski uż po śmierci krolowej
pod wiarą y pod posłuszeństwem krolowitum byli. Gdzie zaraz z Jskra y z infle
Ladysława dzieciny strona rozien y pewne postanowienia zawiazowały / z iedno-
stajnym wojskiem Węgierki / stanow sezwolenem / woyny przeciwko Turkom
spolecznie wawalono. Nieczanom zarym y rolnikom pobory piemiężne na kofe
wojeny / pomierają nie z starbu krolowskie nie było / wyplacac nie kazano. Wia-
do sie przeym z własney chęci do oney woyny pobożney / Jan Waradzynski y Sy-
mon Agierki Biskupi. Tak tedy Seym odprawiały / do Polki krola wybierają-
cego się / wielka chęć y uśmkiem Panowie Węgiercy koniecznie zatrzymali / bo-

Poselstwo Wo-
narchow Chry-
scjanickich do
Wladysława.

Króla Polakow

Książce Po-
dole użgo.

Książce Slez-
kie.
Książce Slez-
kie i odcy
niewo Biskup
Kaciborski ku-
piał.

Książce Pol-
skie.

Seym Węgier-
ski w Buzyniu

Bolesław Król
Opolski Łupce
Polaków

Łupce polskie
Władysław
Polak

Łupce

Przymierze na
Władysławie
Łupce

Konfederacja
Łupce

ięc się aby Polacy nie mogli pragnienia swego nasycić / nazad go im posłał.
Ktoż go zatrzymać nie mógł / podjął się do Polacy. Abowiem Bolesław
Król Opolski zasłyszawszy / że król woyna Tureckiego zatrudniony / do Polski ca-
rychło przyjechać nie miał / tym iż wieść o duszności Łupce Krakowskie na za-
marł do Wrocławia iadgerozbił / y także ono ich wstąpienie na dwa kroć sto ty-
śacy czerwonych złotych śacowano. A gdy się to wyszło król w Wągrzech
domostwo przyćmierzyć on swoimi Łupce / dołabdy się sam z woyny Tureckiej nie
wrócił. Gdy tedy na woyna wradzoną z porządkiem / tym czasem Turcy z Je-
rym Despotem w Rascy / y z Janem Humaden traktować o pokoiu zaczęli /
pod kłatem okupowania Karambela / którego pięćdziesiąt tysięcy czerw-
nych złotych Despota wywobodził. Chocę tedy Despot do pokoiu przychylniey
sym Humada wezwać / przyobiecał mu wszystkie maćności / które wygnaniec
w Wągrzech częścią z lasu Dymuntą y Wojciecha Cesarzom / a częścią też z szco-
dobliwości króla Władysława otrzymał. Ażwoli temu tedy Amurat pokoiu pra-
gnął / iż wiedział dobić z tak wprzymym zezwoleniem / y z tak wielką machiną
Pánowie Chryścianscy woyna przeciwko niemu sporządzili / wiać też dołabdy
cznie w rok przeszły samego iednego Władysława potęgę / z wielką škoda / wo-
dą doznawał. A nado druga nie lęka woyna z Asyey od Króla Karamanli-
go / zaraz nad nim się tuż rościła / która wysyłać siłami / pokoiu z Władysła-
wem zawarłszy / odeprzeć myślił. Jakoż am Władysław / wiec am sam Wągro-
wie od wezwania y chwały pewnego pokoiu stronił / którego z dawnych czasów
sami go w Turko prosić / a gdy nie wprasać zwykli byli / a tych nie iść / o przy-
obiecanych posilkach wodnych od Wenetow y Gienecytkow słyhać nie było.
Tedy król do Segiedynu / nie pomiechować iedną wyprawę zawzięty / aby był
tym ławicy na łow konducy nieprzysięgi przywołał nadzieją / gdzie zaraz po-
stawa Amuradowych przepysne dary przynoszących wózów zagęszony / obecnosci
wielu Wągro- y Polakow woznie słucha / y zaraz pokoiu zadowalać / albo ra-
czej przymierza do dśięcia lat wjeżdża / a to tym przymierzem / aby Amurat Golubiec /
Smiderow / Zarnow / Krusow / Korow / Siemierzyn / Nowobard / Grebar-
nik / Ostrowice / Surzyn / Kośnik / Koperhan / Protopia / Łaskowice / y Zielony-
grad / zamki / nado to wszystkie Rascy / y ta część Albániey / która Despot w Ra-
scy trzymał / y tej dwu synów Despotowych wieźmow przywrócił / a na wypra-
wienie tego wszystkiego / coś niewiele czasu podano. A tym czasem przyszły listy od
Francisłwa Kardynała Weneś / Hetmana wodnych łowowików Papieży /
wiać też y od infych Hetmanow także wodnego żołnierza / a zaraz y od Cesarza
Konstantynopolskiego / ktorzy to listy oznajmowano / że Amurat wyszło / pra-
wi / woysko do Asyey na woyna Karamanlika obrocił / ktoru je wodne woysko
pogotowiu iż w okretach na morzu stoi. Śaczym wspominać / aby król z wo-
ny pospieszał / a tak szosowney y znamienszey pogody wywobodzenia Grecyey / y
odwrotowania Europy / z ról się wysłuzić nie darował. Nad to obiecowali oni do-
łabdy tego / żeby Turcy do Europy nazad iż przyszedł nie mogli. A Paleolog zajął
woysko ziemnego na pomoc zjechać / y do woyny przyprowadzić obiecował. Czym
wysyłał porucznika Juliana Kardynała / który długo a daremnie stawać pokoiu
rozradzał / dopieroż do zawzięcia opuszczoney woyny całą chęć / staraniem wysy-
łać y wstawicze pilności króla wsiłnie podburza / woiennę zaśluga daleko bydy
znaczniejsze niżeli spokoynę domowę pod chory niebiejsze wynosi / potrzeba wy-
ciśnione przymierze / które długo wietnie trwać miało wywodzi / y cisko folgując
czasowi a nie sezyrzyć bydy wsiłnie powiada. Czego y przykładem potwierdza / ro-
wodząc / że aż naznaczone dni minęły / Poganie iednak kondicy przyobiecanych
nie pełnią. A chociażby żadney omyślaniny wyłonianu podanych wynalazkow
nie wezwały / pierwsze iednak z Papieżem z Burgundijskim Królem / z Wene-
ciami y też z Gienecytkami przymierza y stowarzyszenie na woyna pobożną za-
wzięte w wiatry wadze mieć potrzeba. Co ieli król o sumienie się / a przy-
sługi Poganiom wezwany nadzwadzić nie śmiał / tedy go bożni takiey zwierz-
chności Papieży pozbawić / a zgoła rozgrześć gotow iść. Też namowcy co raz

powracają

powracają y wstawicze dotuczając królom / naostatek wymaga co na mło-
dym cztowictu / że się on nowo przysięga z Senatem Węgierskim na woyna Tu-
recka obowiazuje / zwłazęza gdy też y sam Humad zdama pierwszego wstąpił /
Bulgarckiego królestwa obietnica złudzoną. Tę śmatowała taka królewska ra-
da o zgnataniu przymierza Senatorom Polakom / którzy y krom tego że się na tem
czas król on woyna trudnił / niechętnie ponosili / y iż wiadomości o zawzię-
tym przymierzu medopiero pociechy radośney nabyli. A tak iako skoro o tym wstę-
pili / natychmiast do Piotrkowa na Sejm zjeżdżają się / y zaraz dnia dwudzieste-
go piątego Lipca / poselstwo do króla wyprawić naradzają. Ale on wprzedaż /
zestawiony pierwszej na spólny zjazd Janą Gruszczyńskiego Krakowskiego Kusto-
śa / ktorzyby opowiedział / że iż król woyna konać Turczy na grucownie zawzięł /
y zaraz Polakom przykazał / aby Bolesławowi Królowi Mazowieckiemu przeciw-
ko Litwie y Kazimierzowi / dopomagali / ieli by oney woyny słusznymy roynala-
skami rozciąć między nimi nie mogli. Już się abowiem Kazimierz pod Drohycze-
nem był położył. Miał y Bolesław nie mniejsze od nieprzysięgi woysko / w ktorym
wielez Polaków słachy woluntaryusow służyło. Był nad to y Michał syn Dymun-
ta Króla / a Bolesławowi iść / ktoru nie mało pomocy mogli dodać ocy żony
swoy / ponieważ słyhać było / iż wiele ludzi z woyska Litewskiego tajemnie z nim prze-
stawać / gdyby było zwiedziono bierze nastrone ię przetrwać miało. Jednakże
przedsię Włodyśław Powoła Sandomurki Podkomorzy / a Hetman woyska Ma-
wieckiego / fortuny wstępnego boiu doznać w niebytności Bolesława wey me-
chiał / Gdyż na ten czas Bolesław Sejmem się bawił / tedy na prośbę tego / we-
dług królewskiego zdania postanowiono / aby Leczycanie / Anawianie / y do-
brymamez nim spólna woyna zawzięli. Wyprawiem iednak wypraw do Ka-
mierz w poselstwo Wincenty Arcybiskup Gnieński / y Jan Włodek Sędo-
murski Woiwod / gdy pokoiu nie mogli / rozjem przedsię między nimi y wysy-
łają odlog do przysięgi królewskiego sprawili. Wpół rychło same między
sobą Króla o wszystkie sprawy tak się zgodzili / że Bolesław Kazimierzowi on-
sę wszystkie o król się warcholili dzierżawę / wywarły powiat Wągrowi / postę-
pił / a względem tego dwanaście tysięcy złotych Praskich od Kazimierza odebrał.
A wsiłnie y takiego postanowienia nie dołabdy statecznie Kazimierz doerzynał.
Wnet abowiem też y Wągrowi powiat Bolesławowi wydarł. Postępił iednak do me-
ry iż do króla wyprawiem iachali obwieścić od Gruszczyńskiego Polacy / że iż
król na zawzięcie woyna wysyła / nazad z drogi wrócił. Postano iednak do me-
go z polskitey namowy / w teyże samey sprawie przez gońca listy. Ale on wpo-
Wresnia woysko z Segiedyna taborem ruszył me do końca wejoly / ani w dobiey
nabził / na którą wrajać cegwałcone bydy przez się przymierze y zlamano przy-
sięgę / nie mogli się zdobyć. Już abowiem Poganie y syny Despotowcy y też zani-
li przyobiecane wrócili byli / do tego wpatrowali iako daleko mniejsze woysko / a iż
wielkość woyny potrzebowała / y iż w pierwszym zacięgu było / prowadził. Wie-
lech abowiem tak z Węgierskich iako y z infych wszystkiego Chryścianstwa na-
rodow / zawarciem pokoiu wbespieczonych y osużanych / nie zechalo się było.
Nado z między Polakow ktorzy obecnie przy królu byli / też nie troche iż mi-
według nadziei królewskiego szkodliwość nadawala się / wyjednawszy sobie gley-
poodbiędo. Co Włodyśław Łaski / skarbu królewskiego dozorca / wielko był nie-
nawieć popadł. Powracawszy tedy król do Bulgarey / w trzecim dniu miesią-
ca Listopada Dunay pod Orfowa ze wszystkim woyskiem swym przebył. Ta była
rada tego / aby był prosto do Kalpola krajny nad morzem Helesponckim wsi-
dły / tedy okrety Włodyśław posilkow stały / woysko wróci / y zaraz tamże z ludź-
mi wodnymi spłnł się. Zrad / ieli by był nablizy do przetrwania zają-
chiał / przez granice Macedońskie y przez Andynopol iachac mu przychodziło.
Ale iż ona droga trudney barzo / iakom wyafey przypomniał / przez gory opoczyste
przeził ma / am woysko mać oblogiem wozow między ciastnymi ścieżkami oblo-
nić się w ciągu niemu nie mogłoby było / dla tegoż przez Bulgarey iż rownieysza
y w lery bok wchodzące droga / Eu morzu Euxynskiemu woysko ciągnęto. Zaczym

do Litopoi

Polacy nie chwa-
to królewski
rady cegwałce-
niu przymierza
Sejm Piotrk-
owski

Władysław Król
Litewski do Polak-
ów

Woyna między
Litwą y Mazo-
wiami

Despot o dopy-
maganiu Ma-
wian przetrwać
Litwie

Włodyśław

Kardynał Wę-
growski / Kardynał
obier

Władysław Król
Litewski do Polak-
ów

Władysław Król
Litewski do Polak-
ów

Władysław Król
Litewski do Polak-
ów

Władysław Król
Litewski do Polak-
ów

Witopola
Bulgaria
Wlad Abo Dda
gula Woiwoda
da Multanli

Teckle Kacoda
mne zudli

Arcewski wpi
roft

Peter y A
mien zaimi de
b, te

Ten Tarnowski
Lefel Dobry
cft

Wojko Tur
skia

Ward

Wspomnienie
wojny Chry
stian, li-go

Wieszila
prafyld
Bicwa pod
Ward

Wlad

Wlad y fere
Wlad y fere

do Witopola miasta stołecznego ziemie Bulgarii, we dwudziestym koscym
dmu gdy nadiahało / przyjecha do krola Wlad Abo Dragula Woiwoda
Multanli / prosiac odpuszczenia / i z przeszlego czasu przymerze z Turkami po
trzeba scisniony zawiazal. A widzac niewielek liczbę woyska krolowskiego / w
ktorym ledwie pieciastu tysiacy konnych / a pieszych daleko mniej / eo Arzyz
kow bylo / gdy aby krol nalezal sie wrocil / zadna miara do tego przywiesdz go nie
mogli / czterema tysiacy ludzi swoich pod regimenciem swego syna idacych / wojs
ka tego przyezymil / sam zasie do domu wracajac sie / dwu zawodnikow raczych /
y dwu Kalauzow abo przewodnikow przeszkodu podrozynego bohze wiadomych /
dla przygody boiu przeciwnego krolowi przydal. Storo zatym na gruncy Tractie
wielu znakomitych y przedziwnych potomnych / slupow y mogil / za stia
rozytnych Cesarzow staraniem wystawionych / (ktore iuz poganstwo zburiło
bylo) przeslabkami tej y w ten czas iescze znacznymi nadeiagnione / zaraz wyrok
krol wydal / aby żołnierze na koscioły Chrześcijańskie chętności nie zajmowali : do
tego aby Turcy a wlebowie bezpiecznie / y wcale z rzecami swoimi / z obrony miast
y zamkow wstepowali : y zaraz wyroku takiego pisnia przez wiazanie Turckie na
wysokie strony rozestal. Stadzie wiele miast niektorych dobowolnie poddano :
Petresza zasie y Sumienu co Pesche u y Sumienu nazywa Bonfinius / gdy sie pod
dać niechcialy / jednego dnia obadwa senniem gwałtownie wzieto. Gdzie prze
znamiennie wzierunk miasta swego dwa slachacy Polscy / Jan Tarnowski / y
Lefel Dobrycki / eo y same Dzierozne Węgierkie przysnawia im / wypia
wili / gdy jeden z nich w dobywaniu Sumienia branie iuz wie ranie odniosly / wy
lamal : a drugi pod Piecreszem sam napierwoy na mury wskoczyl. A tym czasem
przypada wiecie / ze Amurat ze czterdziestu tysiacy Turkow / ponizey Kalapola w
też iako Pawel Jorunsi z osimobdziesiąt tysiacy Turkow / ponizey Kalapola w
kracach niewielkich z Azey przepiarowi sie / lub to za przetaymem y wiadomościami
Wenecow y Gmienowczykow podkupionych / abo też wiec za mepzestrzezeniem
onych dla sporządzenia żywności strażey siezdzajacych. Wszakie am wiadomośc
ona y strażyc krola od zawiazania nie mogła. Dziesiatego potym dnia Lipopada
gdy iuz nasy pod Warn / eo Dyomypolem starodawnym pamietnicy naz wali
miastem porażka miejscelowa w ten czas zaraz wstawionym / y iuz sobie dobro
wolnie poddanym / stanowiska swe mieli / skoro po wschodzie slonca dnia znać
spiazgowie ze iuz mepziacieli nastepnie. Z horyzyl byl w ten czas krol na opuchlo
y na zaintrzone noge. Pzetoż Sumiad woysko nasych bierow namagajacych sie
w taki spacie wyskowal. Pod samym gor torzeniem w Warny konczacych sie. Je
zioro od morskiej odnogi wyplywajace / kopiec na tysiac krolow feroi miedzy so
ba a gorami puszcilo. Na onym tedy kopcu Sumiad woysko w nakrzywione feregi
spiarowil / zaczym krawedz prawa do gor przypinajaca sie Despodowi / Multa
nom / Julianowi Legatowi Waredzynskiemu y Agieriskiemu Biskupom / y ces
Frankobanowi / przydarosy im nad to Bobzyckiego z trocha Polakow / zostar
wot / a sam lewa krawedz na swo opiete zawiazal : krola zasie w poszrod feregu z
Polakami y z Wegrami dworzany jego postawil : a wozy / ktore boy wiodacych
bori y zatyki potejnie ostamiac zwoyly / wyszkiez mebieta gawiedzia na samie os
statki powracali / a te dla tego ze wiele przyleklowych żołnierzow ochraniajac
sie miedzy nimi siadnie przed boiem mogio. Tak tedy wyskowawosy woysko / na
dwa tysiac krolow kumepziaciolom postapiono : gdzie powytlawosy chorow
gwie (ktore iedna nagla burza / w cicho y w iajna pogoda nagle przypadly po
sarpala) do trzech godzin na Pogany ocetliwane. Wdzina sie potym om / od
ostatecznych pagorow / y zaraz nasy na prawe strzydło wderza : iakoż nie blus
go nasy wderzeniu ich z tej tam strony / gdy komevleimone niezwozaynego wu
dowika y partocu smrodliwego Wielbiadow cierpiec niechcialy / ktemu gdy lna
dzi Multanli pomoe natychmiast sie rozbiegla / wytrzymac mogli : zrazeni
zgola rozgromieni / y przez pagorkowate gory ku Galacie az na dziesiate tysiacy
krolow rozpiosen od Turkow. Szczęśliwym iuz porowdzeniem krol z Sumia
dem na lewym strzydło bierow wiodł / y iuz na cztery tysiac krolow Pogany w

sparte

sparte y zcofione znaczna ich kleska nadplemniać pedzil / mordowal / ani za le
dnie iuz woimacy opzecz sie nie dopuscił. Z tamtad zas na wyratowanie swo
ich / krosy na prawem strzydle z Julianem y Frankobonem gwałtowni mepziaci
cielskiemu iuz dotrzymac nie mogli / przypadly też y tam Pogany meimym sercem
rospzrosyl / tak dalece ze om rozgromienicy wyszkiez meim Tracpa roiescia lachwo
rostrwoyli / iakoby iuz wyszkiez ich woysko wybite bydz do szedni miato. Ale krol po
raznowy iuz y rozgromiwoy wyszkiez iazde Turckie / na gesty zastep Janczarow pie
chotnych / ktorym sie byl sam Amurat odczyl / y miedzy ktorych wcielajac kasa abo
herman Azarycki ropadal / nazbyt smiele z trocha swoich y tyle samych Polakow
wderzy : zaczym me daie sie Sumiadowi / lub to mepziacieli pierchajace iescze
gromiacemu (iako Węgrowsie y samiz Turcy wdaia) lub też z polowica woyska w
cielajacemu (iako nasyncy pisa) zadno miara odwolac / za spena a sobie y wrodze
niu swem za mepziacy na rzecz wstapienie poklada : wsilnie twierdzac / ze tema
ko woyna podobno / nie godzi sie wcielac. A tak w szrod samey gestwy mepziacy
ciol naciśmionych / serdecznie boy wiodac / gdy ich meim kleska pokladal / a kasa
Azarycki iako Bonfinius wspomina reka swo zabila ostatec sam ku wieczno
wi iuz koma od Janczarow przebitego zwalony / y na tymże miejscu zabity gmiel
za prawde Pan bliższego żywota y sławy wiecznepotomney godzien. Inaczej nie
iako Kalimachus te woyny opizuje. A o wyskowaniu woyska krolowskiego / nie ro
znie roprowadzie ode mnie pise / ieno ze przedia Sumiada iakoby on z Wotochami
Multanli perownego miejsca mepziacieli sobie na dobawanie ratunku swo
im / iesliby om na ktorym miejscu w gwałtownym niebezpieczeństwie byli / nasa
dzic sie miat wdaie. Zrom tego zasie wspomina / ze Węgrowsie krosy na prawym
strzydle wyskowani stali / gestwa strzal z rok mepziaciol z daleka strzelajacych /
na pzemiany lecacych rozdzaznieni / na pagorki z przeciwney strony mieuwaznie
w spawie pomieszaney werwac sie mieli : stad iakoby Poganie wietzymi elnmem
nawalwosy sie / na dol ich postrecali / a domiedz biacych sie / naostatec rozgro
mili : tymie razem / porowad / wcielajac Biskupi / pogineli : Legat zasie z Despo
tem y Frankobanem do wozow wskoczyl / gdzie wacplawym boiem domiedz wos
towali / dokad az Lefel Dobrycki / ktory bierow wiodac / y drugich pobudzajac /
stos mepziacieli nabarziey wytrzymal / wielo ran skoty y postrzelany poległ.
Tamie dopiero gdy sie iuz Węgrowsie rozbiegli / iakoby Poganstwo na tabor w
derzyle. Co / prawe / krol postrzegly / wnet tam z Sumiadem przypada / a okrutnu
li poganski na dwa tysiac krolow odgranna. A wracajac sie potym / z tymie
Sumiadem po miejscach rozrozmionych bierow z siey strony pokrzejac / y wyszkiez
lad iedny Turcki / w tyl potejnie obraca. Z tamtadze dopiero nasy do lupszy
obacowosy sie / na Wielbiady kromokanu oberkane trafantem przypadly nneli :
tych tedy obecności y zapachu niezwozaynego nie mogac wytrzymac kome / na
tychmiast sie przeletly / zbiegaly : a wzawosy natel wpernie / ani sie powrocic /
amiez zastanowic iedzcom zadno miara nie dali. A tym czasem krol z trocha koma
nych na zastep Janczarow przypada. Tam / powiada / boy krowosy iak znowu
rostaie / y iuz wyszky prawie Turcy wchodzic zapoczynali / gdy z przedia nasych /
czescia z strachowilkiem Wielbiadysym / a czescia klanilwym o zabiciu krola swoe
go wdamem pzetwozanych obacz : roz dopiero sobie wzajemnie serca dodajac /
Janczarowie boy krowosy odnawiaie. Sumiad zasie wiodac potwozenie y wcie
kanie swoich / krola miedzy zagaczona Poganska liczbą bierow wzburzajacego /
nadaremnie odwiesdz silowal : az go naostatec Janczarowie z zannego koma zbu
wosy / orazna reka okryli. A Sumiad ciata krolowskiego odratowac nie mogac / gdy
sie iuz wyszky rozbiegli / też y on sam z trocha ludzi Wotofskich iakawosy fortune
zymot swoy zachowac miat. Tym szkaltem wiaznie ieno ze słowy kersymy opizuje
Kalimachus. Wszakie Poganie konnego żołnierza pozbywosy / ani Węgrowsie y Mult
taninow wcielajacych / a narwet am wozow y taborow az do trzeciego dnia elnac
sie nie smieli. A bierow noc iescze ich w boiu ocmiwoy / w dofkonalym zwycies
stwie mepzoni : wiec też y zasadzil obawiali sie : acz tedy trzeciego dnia / okru
tne chwyl y rannych pozabawosy / tabory wylupili. Juliana zasie Kardynala

Bassa Azarycki
kuso krol zab
la
Krola Wlad
skazagimie

Belaj Tuzem
ta po wycia
kome

Julian z kady
na d zgnimie

Jul

wcielajacego

Kronika Polak
Rok.Wojak obu-
rowni tron wiel-
kości tej ligab
pobitych.Wojak obu-
rowni tron wiel-
kości tej ligab
pobitych.

Rok 1444.

Rok 1444.
Rok 1444.
Rok 1444.

W rękawcego / Mianem ieden przeczłone przez Dunaj rozciąg / zlotem toze miał
złota rozlaronnony / zabit / y w głąbokość Dunajską nagiego wrzucił. Kalimach
wdał / ze go w oboczystym gozysku iednym / totrostwo odarło: a Grzegorz Sa-
nocli iadąc cāmradę nadybał / a strofując go z pismie wierzenia / y z pobudki do
złamania przysięgi / koniacęgo odiahał: y tak on / porwada / zginac miał. Z
miedzy Polakow dway tylko nie więcej z pogromu usio / Jan Kępcowski ktory
potym Był kapem Krakowskim / y Grzegorz Sanocki swięzo przeczczony /
ktory Arcybiskupem Lwowym zostal był. Polegli tedy miedzy ludźmi naznac-
nieszcan dway oiaa Tarnowskiej / Maior y Gratus / ktemu Marcin y Stanisław
synowie Dawide Czarnego. Ze wszystkich wojska ktore śladz nad dwadzieścia ty-
sięcy ludu wojennego nie przechodziło / zaledwie piata część w samej bitwie zgi-
nielo / a wzdry ledwie część trzecia wybiegala sie / ponieważ wiele ludu cocielisko
pożarło / a droga daleka gubiła: Turkow zaś na osmdziesiąt tysięcy / iako na-
Jugos rozumie: a iako zaś Bonfinius / tedy więcej nad trzydzieści tysięcy (gdy
ich było sześćdziesiąt) trupem na placu legło. Z miedzy wojennymi zaś Polakich
Paweł Grabowski co był Chelmujskim Był kapem / Wojciech Bychliński co po-
kancierzem / Jan Wotroba Strzelecki / co Kanonikiem Krakowskim y Probo-
szem Michala Swiętego: Jandzey Siemęński / Jan Dorowński / Marcin
Chorazyski / y Piotr Łarofyski dźwone potym z wzięcia usio: Dwanaście zaś
innych przeczczonych młodzi Polakow w Andrynopolu / gdy od Amurata ze wszy-
stkich liczy wojenna prze wdacność znanienito wybiatowani / y do pokoiu Tyra-
na Poganiskiego zawzięci byli / na zabicie tego pado sie spyzysiegi: iakoż dołazali
by byli chwalebne go y po wszystkich wieki pamiatnego uczynku / byich był nasa-
nym prawie rostepie / Białgarzym ieden / ktorego tylko samego do rady cakię przy-
puszczali byli / nie wydal. Przed sie iednak on ktore już by dźwawione zamysły swo-
gostrzegali / wchramiac na obizydliwa jādze / abo wiać na ośrńcieństwo Tyrana
onego nie przysć / natychmiast zerwał otarawowarę zapory / z ożem rołaznym
do siebie krocz / swymy rełami samych siebie raba / y tak na przemiany zabija-
jąc / nie / mżna śmierć podejmia. Przypadła tedy rzeźba ona Roku 1444. a krolu
wana Władysława w prawdzie w Polakow w rora iedenastym / a w Wo-
grow zaś w piatym / ponieważ on ledwie iedną dwadzieścia lat wieku swego prze-
nosił. Był tedy Władysław ten wzrostu wrodzowego / twarz Graczej ale po-
czepney y znanienicie poważney / wioła czarnego / w pracach y w wytrzymywan-
niu głodu przedawne trwały / wstrzemiuzłowy / sprawiedliwosci y nabożności
przezstrzeżacy: w obyczajach / ludzkości / w dobrociwości / aź prawie nader ro-
zjutny / w nysiu zaśia y serca spamiatosci tak wielkiej / że nie podiego przed sie me-
bial / ani jādę trudności / od zamysłu raz wważnie postanowionego / mżdy o-
derwany nie mogli bydź. Wlastatek wszystkich w sobie znanienite miał przymioty
krolow: wielkie miedze rołkowladnym y zacnym Monarchom przysioi. W prawdzie
o Krolow Polskiej rolystet w myslach na woynę Turecką ziozony / mżney a mż był
porowien zawiadywał / a oney nie tylko starb na cudzo rzecz wyprosił / ale też y
dochodow rozrzuconym dactkami wsczuł. Wstaje aby to potomney eno-
tego pamiatce nie w Polakow niewdzięczności me mżo / sowa
wicie temu ostatnie czały zabiegły.

KRONI-

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XXII.

Interregnum.

Atę już tedy zginienie krolowskie z pierwu nie-
pewne wieści / ale potym wroterdzające mowy rozgro-
miencow po rolystet Polse rozrzeszy / niezmierny žal y
frąsunet serca ludzkie przeraził. O krolu samym żyłi on te-
seze czyli tej zginol / pewnie wiedzieć sie nie mogło. Nie
schodziło iednak w ziemi Węgierskiej na taktach / ktory j-
on zdrowo z bitwy wiahał / y abo do Konstantynopola /
abo do Wenecyey / lub do Włoch / abo też wisc do Muli-
can zaiachał / twierdził: mżkrozy go zaś w Kascyaniedy
abo w Albanię z wojskiem w cale bydź wdawali. A chociaż rozność rozgłoskow-
eakich podeyrzana bydź mogła / acoli temu wierzono / coby było rado widziano /
doład aż z menagla opadać y truchleć nowiny rojne poczeły. Tedy dopiero iawnie
wyprawieni do Tracze / Grecze / y do Białgarze Jan Kępcowski / y Egidius
Suchobolski dla przesłatowania krola / nie iednak niktad pewnego nie odnieśli.
Daczym to gdy sie tak dżie / Senatorowie Polscy przymierze roczne z Bernatem y
z Bolestawem Kijazetę Opolskimi iawnie w Siogowie zawzięli: z ktorego dowo-
dnieznac / iż od rozbijania y wzajemnych krzywd czymienia Poczetek rolystetow za-
wzięty / w iawno był potym woynę strony obiedwie wprawił. Tak sie tedy z sobą
pamiatowali: naprzod aby wieżnie warunkiem obowiazawszy / z obu stron po-
wypuszczano: Polakom przeciw komu infemu woyna wiodacym / aby z gruntow
Opolskich żywności wolno było dostawać: Kijazetę zaśia one / aby nikomu przeciw
wóło nim y sami nie pomagali / y też ludzkom swym dopomagać bronił: a nawet
przez grunty swoje jādym torzyskom y nieprzyiaciolom Polakow / przeizdzac me
dopuszczali. A ieliby strona iedna od drugiej krzywdę lub škodę iaką popadła / a-
by to rolystet miedzy nimi dway z obudwu stron wysadzem wzawey / na pewne
miesce ziechawsy / statecznie rozizdywali. Głowne zaśia y już wszystkie potocz-
ne mżgody / aby na wzanie krola Władysława / gdyby sie on wrocił / przypuscie-
y na onym już przestawać / ieliby z Senatorami Polskimi samym przez sie Kio-
zetom do ugody przysć nie mogło. Obiecowali abowiem dla tej samej sprawy o-
becnie do Polski przyiahać. Wue też z mieszczany Wrocławskimi / z Namysławo-
skimi / y z Nowotarговиány / trzeciego potym roku / do dziesięci lat przymierze ty-
miz kondycjami wzięto. A nad to Oparoskie / Raciborskie / Cieszyńskie / Gówa-
cimskie / y Coszynskie Kijazetę w tymże wlaśnie roku do Krakowa przynachawsy /
pokoy y zgodę z krolmi y z krolstwem Polskim wznowili. Zkąd iasna rzecz iest /
że przez one czały / gdy krol trudnościami Węgierskimi y woyną Turecką rozera-
wany był / niemale wraży Polakze wszystkim Słaskiem napadły były. Ktorech
iednak co z wietsego przygałono było / pierwey / a mż o zginieniu krolowskim
pewna wiadomość wzięto. A zatym skoro porozumiano że Węgrowsie infes-
go sobie krola / mżnawicie Władysława po oycu Wojciechu Cesarzu wrodzo-
nego syna / iedne y piat lat nie mżącego / obrali / na tychmiast też y Pola-
cy na

Niepewne no-
winy o krolu.Kijazetę z do-
wiedzami wzajem-
ne nieznajomości po-
między nimi.Władysław dżie-
nił na krola /
wo ob Węgrowsie
wzięty.

Kazimierzowa
nazad sta co fali
nie.Pociskiwo Kazi
mierza.Kazimierz Po
la Kom Ponbyce
podaje.Necnotliwa
sada.Pociskiwo Kazi
mierza.Szanad Mulek
ny pufosy.Jerzy Podebda
dy zosdzca Krol
lestwa Kazimierza.

Krol 1447.

Koronacja Kazi
mierza.

stapowoy nazad ich nie odebral. Azci cza srokoc znykli ludzie wlasne pozyski swate
naa Rzeczypospolitey przekladac. Ziejdajac sie tedy w gestym zastapie Senatorow
wie na dzien postanowiony do Parsowa. Kazimierz zasie doremnie dlugo oczek
wany / y aby przyjachal wspomniony / pisal sie zeby on kiedy znal najmniejszy iaki o
przyjecciu Krolestwa / abo o postanowieniu rady spoleczney / Piotrowi Aurorowi
mu podac miat: lecz matki swey / a mektorich Senatorow Polskich sobie wpe
mych / prosbami zmiwolony / do Zjeszczia zachal. Zaczyniesliby z nim co po
traktowac chcieli / aby tamie do niego przyjachali / wskazuie. Wielka zaprawa
na ten czas byla Polakow naszych cierpliwosc / a prawiem miserna kondycja / ze
wlasnie Poganiska nadetosc / y sczyre nagrawanie tak skromnie wytrzymac mo
gli. Jakoz przed sie postali oni secciz miedzy Senatorow do Zjeszczia: abowiem
sie wshetkim iachac nie zdato / wchraniajac aby on skodliwych wynalazkow i
lich / przez moc na nich nie wymogl. Pomerzajac taka wiec byla / iz Kazimierz nie
podty orsat Litwy y Tatarow na ten czas byl zaciagnal. Z taka on tedy kondy
cya Posly napierwoy poclat: co jest Krolestwa inaczey nie przyjac / ieno aby Po
dole / Lucka / y Olesto Litwie oddane bylo. Na co gdy naszy nie pozwalali / y nie
nie sprawowoy odiachac chcieli / tym czasem mektorzy z naszych podsepneli Kazi
mierzowi / w mocy to iego bydy gdy na Krolestwo osiedzie / ze te wshetkie rzeczy sam
przez sie uczynic moze / ktorych teraz zlad nad sie doprasza: wciwierzdzajac przyklo
dem / iz tak byl ociec iego Mielkewskiemu / tak Swidrygiellonowi / tak naostatet y
Witoldowi samemu / tej wlasnie dierzawy pusci. Podobala sie w tym rada Ka
zimierzowi: y takci wzydy na prosby Polakow zezwoli / a na dzien dwudziesty pie
ty miesiac Czerwca / w Roku blisko przyszlym / na obiecie Krolestwa przyjachac
do Polski obiecal. Przed sie iednak zarazem (iako dlugosi wspomina) Lomazy y
Polubice od starostwa Pancerowskiego y od Polski odzwolal / a do Litwy przyse
pil. Tej w rychlym czasie potym Mikolay y Wacław Kaciborski a Boles
Cieszynski Kiazeta / do Krakowa przyjachawoy / a Zbigniewowi Krakowski
Biskupowi Siemierz oddawoy / potoy z Polakami zawarli. W tychze ob
czasow / Jan Sumiad sprawy godne w ziemi Węgierskiej czynil. W rychle a
wiem po Klesce Wárenskiej / skoro go Drágula Woiewoda Maltanjski / od co
byl z pogromu wiezdajac poimany / wolno wypuscil: wnet walne woysko ludz
orejnych zebraowoy / naprzod Turki Kascya wojuiace / mocno biewo y rzeki Sa
wy porazil: a potym zaraz Vlryka Grabie Cylejskiego / na Karwacya y Slawo
nia pograniczna / iako pod Interregnum / czuwajacego / dierzawy iego przepu
stowoy do poddania sie przymusi. Z tad gdy na Seym Węgierski / na ktorym
Ladyslaw dzietne Krolom obrane / przyjachal / zaraz iednostaynym wshetkich ze
zwooleniem Podkrolim abo rzadzca nawyszym uczyniony / do ziemi Maltanjskiej
z woyskiem skodliwym wpada: a spustowoy gruney / Drágula z iednym synem
poimal y zamordowal / drugiego iednak gardiem y wolnościa darowal. Potym
Krola młodego v Fryderyka Cesarza tedy go wychowywano / woyna dochodzil:
zaczyn Kacufy / Seyrya / y Karynthys plondowal: przed sie iednak nie dopiel
aby bylo Węgrom Ladyslaw wydano: Ktozego tej am Czechom profacy / po
stlac Fryderyk mechtal. Przetoj tam Jerzy Podebady / zdaniem y wladza swoia /
wshetko Krolestwo sprawowal. A tak na ten czas / iako y przed tym niekiedy / tym
troygom Krolestwom iednakiejszescie sluzyto. A tu iuz Kazimierza Krolowcego
zawesmy.

KAZIMIERZ III.

Edy w Roku Chrystusowym / tysiacnym / cztery se
nym / czterdziestym / siodnym / ozdobna Litwy y Rusi gwardya
ogesczony Kazimierz / dnia dwudziestego piatego Czerwca / w
dlug umowy do Krakowa przyjezdza: nazajutrz zaraz zawola
nym obzedem Korone bierze: a zasie trzeciego dnia / gdy według
obyczaju Kascelan Krakowski Korona / Woiewoda Berto / Po
znajski

znajski Wole woda Jan. 10 / a Sandomirski tej Wole woda muez przed nim nie
ali na rynek Mieczci / dla wiecia od muezan przysiegi zstepnie. Tam pierwot
a niz na muezat sie nie przygotowany wstapil / poslowat miedzy Biskupy a miedzy
Kiazety Wazowieckimi Wladyslawem y Boleslawem (abowiem Kazimierz Ro
ku przestego umarl byl) o wyse miejsce / Ktozyby z nich prawe rekt Krolewsko
posiedzi: muel / wshetne / woioc sie do zamku nie nie sprawowoy przymusi go. A
wshetne wshetny potym strony sweoy Kiazeta Biskupom / przypadla tedy pratey.
ta iatlegos muezscia miedzy samym odprawowaniem ceremonialney Koronacy
tey: Abowiem gdy z filu woi Opactwu Tymieckiemu przynalezacych / iz stacyey
Krolowi nowemu iako muezowczayney wydawac mechtal / bydlad zadieckowano
bylo / narychmalst wiesniaczki za bydlam swoim idace / stworem y placzliwym
narzekaniem metrom poruszenia y fentrania wshetnych / cosciol napelnily. Do te
go Kascelan Wazowiecki / tegoj dnia tedy na grunty Polskie Kazimierz wiachat /
trafintowa pojoga wshetel do szeduzgorzal. Radzono potym / Ktozego Krol ze
dwa dciat P. piejem wznowac: iestli Felicyana / od Ktozego Postorow o tym sa
nym przyjachali byli / czyli tej Mikolaja piatego / teory po smierci Eugenusa /
nie dopiero iuz zgodliwym zdaniem Kardynalow wysladzony byl / y tej w tey sa
mey sprawie listy do Krola przyslal. Tego tedy wznowac podobalo sie: zaczyn ro
poistwie wyprawien do mego / Wsheta z Gorty Prokofez Poznanski / y Piotr
Szamotulski Kascelan Kaliski / postupienstwo Krolewskie oswiadczyli mu / a przy
tym d. iestec tysiecy stoty / na posilec wojenny przeciwko Tatarom iednali: Kto
ta sumnie stanom duchownym Polskim wyplacac narazano / ziednali nad so v Pa
pieza wolność podawania dzierwiedziat wshetow duchownym / Ktozebykol
wiek w powiecie Gniezniejskim walcowaly / y prawu Papiektiemu przynalezaly.
Prosil abowiem unieniem Krolewskum Papieza o dziesiacine ze wshetnych dziesia
cin / Ktemu o prawo wolnego rozdawania we wshetney Polisce wshetow duchow
nych: a nad to / o podobat grofa s. Piotra / wshetne mecy o nie pozwolono. Am
wiele zas potym Felicyan pewne z Litwianem postanowienie zawaroy / Papie
stwa z swey strony odstapil / zaczyn tej Synod Jazleycki konczy sie. Pozadnie
Koniczywoy Krola nowego Koronacya / a rozprawowoy / y z za brana twoli wshetey
wshetowoci wyprowadzowoy Litewskie / a do Wiktey Polski Krol Kazimierz
wshetel z matcy wyjezdza: a gdy to yna do Kalisa przegost / przychodzi do me
go Wshetaj syn Sygmunta Litew / Ktozego dziesiacine: qd sie wshetowony do mog Krol
lewskich porzucony / o przymocenie sobie dzierwiedziat wshetow uprzecinie pro
sil / wshetne mechtalnego me odmof. Skoro zatym do Poznania Krol nadiachal /
wshetko miaslo ogniem przypadkowym zgorzalo. Ktozego wshetny mechtalnym
Wshetajaniem lupiestwo flag Krolewskich / tym iestce wshetey poydalo. Jednakie
Krol wyslakowane lupiestce / na spychal zaraz poraral. Wshetaj Lublin / Smn /
Sieradz / Bochma / y Kiejs miaszec / ta tej ogien y tegoj roli u spalil. Potym Seym w
Piotrowie na dzien Bartolomiea s. odprawowau / gdzie prawa muez / wshetow
zdania wshetnej Senatu Krol postanowil: potoy y wshetow / zarazie Wshetaw
brataz Arzyjakami wshetdzil: a wyprawowoy do mshet wshetne poysewo /
popoy siejome tychze to wshetow na nich wshetnel. Profiony zatym od Senatorow /
aby tych mshetowoci Ktozebykolwiek dierzawoy Polska abo sa abo wywaly / Litwie
nie postepowal. Do Litwy zas odiezdajac / aby staczey rozpadne ofody z muez
dzy Senatu Polskiego zaraze przy sobie muezal / nad to Theodorowi Bucackie
mu Podolskiemu Staroscie / teory by zamki mektorze w Litwie wshetawoy ode
bral / aby wraze wshetke przebaczyt: ale nie namney rada Litwy / Ktoza przy nim
byla / nabechtany / uczynic mechtal / y iako napiesniny do Litwy odiachal. Kto
tym zaprawde odiazdnie przydalo sie serca ludziom zlym a muezowliwym / ze tra
dziesia zzbijaniem mierzke gošcinie osadzowano / ale tej woi y domy ludzi fl
checkich / wshetne y miaszecza skodliwie narezdiano / gdy tym czasem Krol w Li
twie wshetawczynie tylko polowal / a spaw Korony Polskiej / bynamney nie prze
strzegal. Przetoj z mshetowoci swozwolestwa naroylo tat dalece / ze sie tej y sa
mey flachty mienalo z Slezakami y z Węgrom zzbijajacy wshetowaryfenie ta
czylo /

Kazimierzowa
nazad sta co fali
nie.Pociskiwo Kazi
mierza.Kazimierz Po
la Kom Ponbyce
podaje.Necnotliwa
sada.Pociskiwo Kazi
mierza.Szanad Mulek
ny pufosy.Jerzy Podebda
dy zosdzca Krol
lestwa Kazimierza.

Krol 1447.

Koronacja Kazi
mierza.

Szabow miedzi
Krol 1448.
Seym w Lubli-
nie z Litwa.
Kradziez Litwa
wskia

Respons Polak
Litwa

Podole pod prą-
nem Polakim

Lutka pod prą-
nem Polakim

Legat Papieski
do Litwy

Konrady Welo-
skie

Sumob spowa-
ca Węgry

czyto / czego Starostowie krolowscy y Senatorowie niektorzy / iesli im nie podobaj-
zali / tedy pewnie zamedbywali. Wiele na ten czas kupcow towary nie daleko
Grabowa wybarzo / wiele ktemu rosi w powiecie Wielanistim zupiono y zapalo-
no / do tego Bendzin miasieczko forteylne roztete y w popiol obroczone. Drugie
go potym Roku ku schodowi Miana spolecznie z Litwa w Lublinie Seymowano.
Prosilao to Litwa / aby rowno z Polakami jedynym prawem przynierze iey sluzby
to / to idyco to krola Kiejstwa Litewskiego Korony Polska przywileiem Wladysta-
wa Jagiella wiazze y ustanawia / aby z miedzy obowiazkow znieiono : do tego aby
by Podole / Olesko / Werle / Lopatyn / y Chorodlo / powiaty / ktore ona sobie nad
prawo odprawne bydsz twierdzila / wroczone. Na co wyslytko aby wtocznie y ligo-
dnie Polacy odpowiadzieli / am sere Litewskich od siebie nie obrazali / samje krol
prosil. Zaczyni sprawa na rozsadki puszczy / takowy respons podano : iz drogi
spolobnietey do zatrzymania wyslytko Litewskich bydsz nie moze / nad to sauro /
aby ona spolnie ze wyslytko Rusia krolestwa Polskiego wladza y tytulem / od ci-
woty Kiejstwa swoje / od tego czasu szczyt sie chciala. Od czego sie ona stroni-
la / tedy dopiero na one zadamia iey odpowiadziano : napzod co sie ktem przynierza /
ze one barzo dobrze krol Wladystaw y Witold postanowili y spisal : am ro nich
znayduie sie taka nieustupnosć dla czego by Litwa na nie wogiac miala pomierzo / o-
nym wolnosci / onym klac hecwa / swiebody / y wiele nad to przezacych rzeczy
nabyta. Wic te prawy Polakom megodsi sie na nich zadney odmiany wonosic /
aby snadz do konca wagi nie wtracili. Strony Podola zas powiedziano / ze go
krol Kazimierz wielki / Tatarzy zamtad wyparfy / nabyt / y Kamieniem Chacow-
niem (miewiem iesli racy nie Chocimnem) Cezymiem abo Ciekumiem / Bato-
ca / Miedzybozem / zamkami / y niektorzymi inshymi warunkami obmowit / po-
tym go krol Ludowik osiagnal / y tak az dopiero do Jagiellona spolnie z krolest-
wem przyslo. Rezy to Jagiello napzod go Wielkym kiejstwu / potym bratu
Swidrygiellonowi / a na ostatek Witoldowi prosba przysly do czasu pusci-
zaczym po smierci Witolda pod wladza Polakow znouu sie wrocilo / czego
samje Witold rychlo przed smiercia warownie dobytal / y zaraz do przyslygi
Starosty przywiodl / zeby oni ktemu go krol samego krola nie oddawali. Ja-
koz tak z tym postapiono. Abowiem z strony Oleska / Werle / Lopatyna / Luc-
ka / y Chorodla / powiedzili iz maza iesze przywileie Zygmuntia Kiejstia wielkiego
go Litewskiego / ktorzym on wypraznie zeznawa / ze powiaty przerzeczono do Pol-
skiej Korony naleza. Nad to ze y pamiatnicy zysa iesze miedzy nimi / ktoryz iz to tak
bylo zeznala. Tym spolobem na ten czas Litwie odpowiedz dano / y zaraz Seym
konczono. Przyslychal tamje byl Baptysta Biskup Kamerynski a Legat Miedzo-
lata Papieja / zloty roza krolowi za wpminek przynosiac. Zadney mu tedy wro-
ciwosci do Krakowa przyezdzajacemu przelozen Akademicy nie wypradzili /
twierdzac me Nikolata lecz Felicynta prawdziwym bydsz Papiejem / tako tego
ktory pa odskrychnieniu porzadnem Eugenijsa / zgodliwie byl od Synodu
Bazylijskiego na Bachebra Rzymiska podany. Abowiem ieszegdy bylo o dobrowol-
nym Papiestwa odstapieniu Felicyanowym nierozglosilo. Pozawarcu Seymu
do Krakowa krol nadiachal. Gdzie me wielkim czasem zabawiony / skoro Lega-
ta Papieskiego odprawil / a rozeymu z Kiejsty Blaskimi do roku pomaknal / zaraz
do Rusi wyjezdzia dla wspotnienia rozruchow Woloskich / z tey przyczyny zaroz-
nych. Po smierci Stephan y Eliasa bractey hospodarow Woloskich / na tego pail-
stwo od umarle Roman / a na tamtego Piotr synowie zarazem nastapili : z tych
Piotr Jana Sumada / ktory Korone Węgierska imieniem krola Wladystawa spra-
wował pomoca wsparty brata Romana wyrzucil. A byl ten Roman ciotezonym
bratem krolowi Kazimierzowi. Wyrzucony z tym z panstwa na Podole wskoczyt.
Tego krol Kazimierz prowadzil / y mienasli miedzyprosznoma bracia stryeczno
polagodzić zamyslat. W drodze z tym wprawiajacego / ze Roman struty ob-
umarl : przetoz w drodze pospiesza / a obywatelom Rusi Przemyckiej / Lwowskiej /
Beiskiej / Chełmskiej / y Podolanom / orajnie sie wyprawic y za soba wyjezdzac
kaza. Po zejściu abowiem przeciwnika swego / odmawial Piotr krolowi poprzy-
sieniu /

zenia /

zenia / ktore pierwey przez posly ochotnie przyobiecowali. W tym gdy krol byl we
Lwowie / przysly do niego ciotka iego / a matka Romana strutego we drou sce-
tezdnych Wolochow. Zaczyn on Wolochy / one wiara ich pochwalowaly / pien-
dym gotowymu podpomogi / a ciotece zas Kolomyiey postapil. Do Kamienca po-
tym przygosciof / y niezmierna radoscia od Podolanow przyety / y hojnie pra-
czony byl. Skad do Piotra hospodara w poselstwie wyprawil Piotra Odro-
waja Woiwodę Ruskiego / y Przedsiborza Komiepoiskiego Sandomierskiego
Zastellana a Przemyckiego Starosta / z takim rozkazaniem : zeby on do niego
przyslychal / y wiare mu poprzysslygi / a do tego zas Michala zbiega / Kiejstia Zy-
gmuntia syna / aby mu wydal. Abowiem ten / wladzonym bydsz na zdrowie swoje
krola porozumiewaly / wnet z Litwy na Mazowsie do oycy zony swoiey / a z tam-
tad do Pru / lecz gdy y tam wysiedziec sie bezpiecznie nie mogli / na Slesko / a na
ostatek do Woloch ziachal byl. Zaczyn Piotr / wyprawdzie dla poprzyssieniu po-
slusznostwa / wiazowaly wbezpieczenie od krola / stawic sie mu obiecal : Michala zas
sie / ktory do niego wcielil sie / aby mial wydat / ze to am krolom narufema wiaty ie-
go / am z dostojenstwem mayestatu krolowskiego byloby / powiedzial : rozkazze aby
od tad z ziemie tego wyiachal / rozkazac mu przyrzeka. A tad do Tatar z Woloch
ziachal. Nie czekal tedy krol Piotra : lecz wyprawowaly do niego czterech po-
slow / obiecana przyslyga do Chocimna od niego / ktemu od Panow y od slachey
Woloskiej / dostatecznie otrzymat : ktora przyslyga to rzetelnie warowano / ze nie
wajnie sa / y bydsz maza / przynierza wyslytko / iaktedytlowiet y z kmetkowiet tad sam
Piotr / iako y Wolosa zarozila. Ktoemu to slowy / ofobliwie Węgrowie wyrazali
sie. Nad to sam przedsie hospodar we trzech miesiacach ktoroby mu znac dano /
do Krola mial przyslychac / y wczymone poprzyssienie powrocie przed nim ponos-
wic. Wyprawowaly z tym krol posly do Chocimna / sam iako nayspieszney do Li-
twy chcac wedlug czasu na Seym i Towogrodzki przybydz / odiachal. Sniachal go
tedy byl Tara Tatar / ktory posel w Kamienca posla / i przeciwno Piotrowi Wo-
loskiemu Woiwodzie obiecuac mu : ktorego krol z tajemna rozprawa odeslal.
Ledwie tedy co na miejsce postanowione do Litwy ziachal / gdy Tatarowie istal-
tem strumienia porwoczego na Podole roypadli / y w strogiey zartwosci / zelazem
a ogniem wyslytko dobra mscyli. Jednatze one plondro / wnikl Theodor Buczacki
Podolski starosta / z gotowym orszakem wojennych ludzi na miejscuach trudnych
kilkatroc zastoczowaly / niemala kiejsta nadrazil / y silu wozniow zabianych oddil.
Odwracajace z tym Pogany Turza Rusin / abo wiec Litwin / o chowanie w Bra-
cia wu przyslywaly wraczi. Skad ludziom podeyszenia przydalo / iz oni luo to od
krola / lub od Litwy podnaprawieni / Podole pustosyli. Welo rychje czajow po
smierci Wincencego Krola Arcybiskupa Gnieznskigo / Wladystaw Wporo-
wski Wlodzlawski Biskup / od wiatkcy czesci Kapituły krolu Krolowi obrany /
na miejsce iego postapil. A Biskupstwo zas Wlodzlawskie / Nikolay Lasocki od
Papieja Nikolaja przeciwno woley krolowskiej / gdy go on Janowi Gruczy-
nskiemu nagalat / podany / obiat. Osiadlosci jednak w matetnosciach Biskupach /
iz mu iey wradnicy z krolowskiego zakazania broni / dostapic Lasocki nie mogt.
Zaczyn roku drugiego / w Kamerynie zachwyceniem powierza wmozony / wola-
nego Biskupstwa Gruczynskiemu wstapil / maza dowcipu / rozrywci / y nauki
przewyborney : ktorego snadz rady tej Jan Sumiad po wielkroc zazywal. A iz sie
wymanka o Sumiadzie natracila / slusna rzecz porazki iego / ktora w tym Roku
od Turkow popadl / slowy krotkimi dotknac. Ten abowiem / poplyswaly ze Anu-
rac Cesarz Turcki wojne przeciwno Węgrom wchwalil / dobrowolnie ze drou-
dziesia dwiema tysiecy Węgrow y inshych posnikow do Bulgary / ku rzeci Sczy-
tnicy przycioma mepzyziaciom wystapil / przybiawaly swie w sto warzyfente wo-
ienne Woiwode iulcanskigo / y znawuente Kiejze Alwanstie / od Turkow San-
derbenem rzeczone. Abowiem Jerzy Rascyanski Despot / gdy po elajce w Warny
wzietey panstwo swoje za dobroczynna sprawa Amuratowa odykal / wiaty po-
ganinowi raz obowiazale dotrzymawal. Ale am Albanczyk na miejsce y na czas
znomiony nie przybyl. Przez trzy dni tam od poranku az do wieczora / litwa wsta-

Kolomyie Soc-
podarowcy pu-
sione.
Desalimo krola
Kiejstia do
hospodara Wo-
loskiego.

Wolosa z So-
podarowcy w me-
bystnosci krola-
wskiej wiaty
poprzysslyga.

Tatarowie po-
dole msczo.

Wielki Tata-
ry gromi.
Litwinom ch-
cokaz na so-
Litwa.

Wladystaw O-
porowski kiej-
stapem Enie-
mentu n.
Nikolay Laso-
cki przyslyga
zda krolowi
mu Biskupem
wznomny.

Chwalebny
dant miedzi
Kiejstia.

Expedycja Wo-
grom przeciwno
Turkom.

Sanderben.
Kiejza Litom
podana.

211

Wiczyng

Wagrowie po
jeści.Sanleba do
Apot. Afcydu
fi polnat.Turki rozgromi
Sanleba.
Sanleba Amur
cz.Wschodnie W
nem Turckim.
Dziękuję Sie
wielce w Kusi
od W. Afcydu
uowiana y Afc
od Krola obad
u.Sanleba do
Krola Polacy po
godzili.Seym Piotrko
wski.Epizgula o
miejscie między
Kardynalem y
Arcybiskupem.Dostojestwo
Kardynała.
Wzrost K. Afcy
du pochłonięto
Kardynala.Kardynał y Ar
cybiskup i Sey
ma obiedzio.Kardynał y Ar
cybiskup i Sey
ma obiedzio.Kardynał y Ar
cybiskup i Sey
ma obiedzio.Kardynał y Ar
cybiskup i Sey
ma obiedzio.Kardynał y Ar
cybiskup i Sey
ma obiedzio.

wieczna wiedziono: aż naostatet gestwa Poganow wolatam Wagrowie / klesce
podpadać musieli. Ażci też y poganie nie krom znaczney škody zwycięstwa dosta
pili. Ponieważ wdano / że ich trzydzieści y cztery tysiące w onych trzech bitwach
poległo: Chrzęścian zaś ośm tylko tysięcy zginęło. Sami umiad pierzchnięcie
zdrowiu poradzi: lecz w ręce Despotowi wpadły / od niego zatrzyman / a po
tym za peronem wstawami wypuszczony był: danoży w zakładzie miasto siebie sy
na Ludyława / którego jednat rychlo potym groźba wojny wyzwolonego od
stał. Zaczyn Despotowi przeciwko Turkom dzierżawę tego dla wypuszczenia swe
go plondniacym / z wojskiem na pomoc przybył / a nie spodziewanym przysia
zdem potrwoszone nieprzyjacioly rozgromi. Ani też długo potym żył Amurat.
Lecz odumierałc synowi Mahometowi / którego leższe za żywota successorem
był uczynił / wladza Turcką ostarwił. Ale my do spraw naszych historyę przywróc
my. Roku drugiego gdy Książę Michał zbieg / Starodub / Wrohogrod Siewier
ski / y mektore inje miasta Kuskie Wolskie przyległe / pomocą Tatarow wbieżał / a
lud krolowski na przedcezerany pogrom / wiekła inż potęgę krol przeciw niemu
obrocil: a wyrzuciwszy samego / miasta wbieżane odebrał. Pod czasem tedy zabaz
woy Krolowskiej w Litwie / Sofia Krolowa y Zbigniewo Kardynał. wyprawiający
do Węgier Jana Zagoranskiego Krolowej Walskita / y też Jana Długosza star
go Krawowskiego Kanonika / umieniem Krolowskim Posly / siodlawa między Janem
umieadom a między Janem Jikro woynę / y samy Polakom dlabliffego sasi
stwa (abowię 19 w Spisach zwodzono) niebezpieczna potoy między stronami za
warły rozeli. Wstąpił potym Grudnia do Polski krol na Piotrkowski Seym wro
cil sie. Tam wielka między Senatorami o pierwsie miejsce / y o podawanie zda
nia / wszczęła sie mezgoda: a to dla Zbigniewa Biskupa / ktoremu inż odedowi Pa
piejow pierwey leższe Kardynałem wezmynonemu / Mikołay Papię mało przed
tym kleynoty dostojności oney przysłał był. Abowiem skoro Zbigniewo do Sena
tum przychodził / nacychmiast Władysław Arcybiskup / wchramiając miejsce pier
wszego wtracić / ze wszystkich Senatorami Wielkopolskim / ktorzy także pier
gawo one od siebie do Małopolskowi przemiesiona mieć mechteli / odbrał.
Wiersey abowiem godności poczytana bydz każdego Kardynała / a inż tedy Bi
skupa / inż Arcybiskupa / y inż Patriarchę samego. Jednatże przedzie krol z ty
mi / ktorzy pozostali byli / Seymował: y Fryderyk Cesarza poslow / za Władysła
wem Książcem Wazowicem powinięty ięć prosiacych / aby go krol przy Krawie
y przy Welsie prawem spadkowym po bracie bez potomka wmarły zachował / prze
stał / a one sprawę z Władysławem na infty czas odłożył. Surowie potym z
krolent wmarowali je Wielkopolacy / że on pod mebytnoscich / w radę Seymowa
zachodził: a przytem aby Arcybiskup pierwsie w Senacie miejsce zasiadał / wy
móc usilowali. Lecz krol że to me w mocy tego jest powiedziat: ale iż ta była wola
Biskupa / inż wysze go zwierzchności tego w tej mierze przestrzegac potrzeba. La
ostatet. aby zarząd. taka niespodzianosc ona Rzeczyp. me była / wprosił Zbigniewo
z Piotrkowa wyjechał. Toż też uczyni y Arcybiskup. Zaczyn bezpiecznie inż o
Rzeczyp. radiono / y zdrowe mektore wynalazki postanowiono. Wstąpił one
wszystkie przedk. wniwecz spełnaly: gdy krol na żądanie Senatorow przysegi
(iż porządnie y według praw Koronnych panować ma) czyni / ktemu pier
wsich krolow praw / konstytucy / y darowizn wszystkich / inż to z polspolitych wchwa
ły / lub zwłajney swej do wroci nadanych / przyznac ani otwierdzie mechtel / w
chramiając aby był Litwie swoyey czego kolwiek me wiał. Roku potym drugiego
mianowicie 1450. na poczatu Wiosny / rade Krol z Janym tyko Małopols
kami w Krakowie odprawował / o wysładowaniu y powołaniu inż zidziey
stwa / y rozboymetwa / krole mektarne scia rozstrzeżone. też y między przedmiesia
Kłachy zamnoży. y sie były. Mianowicie Piotr Szafarniec / wielka y troimotna
hańba / w tej mierze slynał. A zdalo sie wprawdzie Senatorom / awna czyni in
gus / to z strony krolowa. Ale Jan Teczynski Krawowski Woiewoda / czo wle
miedzy slachta miłosci y wrogi wlektrey / taki postępek rozradzi: me aby naat za
złodziey inż y zboreami poma / ac / jedno je me tak dalego stanowic z krolent prze

cyro

czoko zezwoleniu wysytkrey Korony mechtel. Zezwolili sie abowiem byli mie
dzy soba na Seymie przefym Senatorowie / doradza słusznego krola me przy
znawać Kardyniera / dokadby aż on przysięgi / o ktore go żadali / me czyni.
Ażci częstotć zwylki Senatorowie wiecey kroi swoyey y przyziadom po
blajac / aby tak wistfo sobie potęga ziednać mogli. A tak po odprawieniu
niażdu tym leższe barney rosta w lotrach zapamiętanych swawola / a nawet si
chac było / że też y na samego Krola Szafarniec si dła gapiat. Wyprawił
potym krol Piotra Wdrowia y Przedziborza Koniecpolskiego z wojskiem Ku
skim y Podolskim do Wolo / nowowżetemu pod ten czas rostyrcami znorui sie
klopocacych. Jakoby tedy z Piotrem hospodarem Wolo / skim postapiono / ni
gdyż doczytać sie nie moge. A wstąpił Bogdan / ktorzy przyplodiem będąc A
lexandria hospodara / prawdziwym synem czyni sie / Państwo Wolo / skie takoby
duedziennym prawem według braciey na sie przychodzace naciachal. Zostawał te
ż syn inż Welskowi Alexander y z matką wygnaniec: ktorogo to mało przed
tym z rozkazania krolowskiego / Jan Siemiski Olejski na stolicę był wprowa
dził / y Bogdana wyrzucił. Ale skoro Siemiski żołnierza odwróci / zaraz Bogdan
teoy był między gorami zapadł / zbrojny mechtel ostar / zbrodniażow Wolo / skich /
y ludzi nowey dmianny pragnacych / ktorym on był dobra z strony Alexandrowey
poobiecował / potwore Alexandra wpedził. A zaprawda radzono w Senacie
krolowskim / ięśli krol wstąpił ziemia Wolo / ską wsłone podbić / y w prowincya a
bo wiec w powiat obrocic / ma / puszczony Alexandrowi miłodziubnemu / pewna
miłodziubność w Kusi. Ale dorazac tego w narodzie okrutnym y obcego Panowa
nia nie cierpiacym / a ktemu dla bliskiego sasiestwa z Turkami ktorzy Bulgary
y dalszy bież Dunaju posiedzi byli / trudność niemała wpatrowano. Zdrówia
tedy rada zdalo sie / to bydz / aby potęga cudza / y cudzyn niebezpiec. eistwem tak
zudomionego nieprzyjaciela pozuywac. Przetoż Wdrowiażow z Koniecpolskim na
prośba Janychy / Wolo / skich / też przez sie dopomagacych / inż W. Alexandria pro
wadzie na Państwo Kuzano. Zaczyn ci / trzema pułkami do ziemi Wolo / skiej w
targu / inż: gdy Alexander Wolo / sky / Theodor Bucacki Podolany / a inż zas
Kuską Wdrowiaż y Koniecpolski prowadzi. Tam Bogdan me rownym sie bydz
widząc / nieprzyjacielowi nacychmiast / to laż w wci. A jednat o potoy z na / ym
si dła fortynne sychmiac / przez posly traktował. Jakiż dostąpił potoy tym p
rotem / że dokadby Alexander lat pletn / inż me dorot / aby tym czasem / on Wolo
chom panował / a krolowi aby siedm dziesiąt tysięcy / inż Długosza wdać / abo
tak Wapowski piśe siedm tysięcy / tyko gal. uow Turckich / ktemu ktem liczb
perona / y też perone trzody bydia na kuzoy rok wyplacał. Potoy wstąpił W. y inż
nasy obiedzio. Zaczyn Bogdan odwrócił lud wooy sicejstami / prostym / w le
sie jednym me daleko wsi Krasnego / ktorzy nasy / przejdziec niu / na ciastym y
trudnym sicejstku / przysiała. Lecz o tym wszystkim dostatecznie nasy sprawien
od przebiegow y ob spiegiertow Burtulabowych (tak Wolo / skia zamowce staro
ste zowie) ktorzy stateczna wiarę stronę hospodarczyka niodeg trzymali / wnet wo
zy y ciężary wstępie z roaruntem Wolo / chom / pod regimientem Burtulabowym
idacych / y z wsem Podolanow wprzod postawiy / sami przygotowan fortuny
botu krowawego / tak w spojobnym iato y we zlym miejscu pot usic / a raczey wcz
wie zginac / a inżli stromotnym y wielkaniu podobnym odiażdem / zdrajcy przenie
wierzonomu zwycięstwa krom rozlania krowie wstapic / stano wia. Jednatże wie
le sie ich barzo z woyska naszego nad rozkazanie Komistrowo / taimie z wozami
wytradio. Szostego potym dnia Wrszania / z wyprawnym orfakiem wstąpił sie
Bogdan. Ale ani nasy / chociaż sie polekala była Wolo / skia z Alexandrem będąca /
biro me omiektwali. W żołnierza konnego nasy / a w piekły nieprzyjaciela po
dlug wczęności miejsca okwitowali: jednatże przedzie one piechote jednymi
ludzi odkryli. A tak gdy sie konni wderzyli / a nasy żyłwie nacięli / wnet nieprzy
jacieli wstępnacy / a po roznych miejscach rozproszony / feregi piechotne otwo
rzyli. Jednatże me ociętny przedzie nasy / chociaż meztęcznym spojowem wro
wama / biro jarliwio wredzi. Lecili trupem co dzielniey / mizowie z nasy /
ktozy w naczelnich pułkach okrutna woyna wzburzali / y inż oslabiwac wstępo

Polacy 34 krol
niechcieli mieć
Kardyniera / do
koby in by
13. krol nie w
gini.Spolna ród
Polacy o p
robie nie
Wolskiej w po
wici.Wstąpił y Po
skan u Wolo
w do Wolo / skim
Wolo / skia budo
wami podarui
kami krola Pol
kiego.
Zdradą Bogda
nowa.

Burtulab.

Wojciechowski

Piotr Obromka
i Michał
Dugacki
i Ignacy
Bartłomiej
i WojciechGregory Sano-
wicz i
pewnieZdzisław
i
iAleksander
i
iKrol 1451
i
i

i

i

Do Wrocławia
i
i

i

wojsko poczęło było / gdy oto Burtulab obwieszczone o bierwie / na miejscu be-
spiecznym wstano wroży wozy / sam z posilkowym orszakiem onym ludzi jako nazy-
wają przypada / wnet naszym serca przydaje / nieprzyjacieli / zaś okrutność / y
plenną chluba zawzięcia / a zmagia potworzonych w tył potężnie obraca. W
takim naszym niepodziwanego / aże ci zezguba swą / dostąpi zwycięstwa. W
lu abowiem walecznych mazow wronili / a między tymi co przednieyszych / Odro-
wój Woieroda / y Michał Dugackiego. Trwała bitwa od poranku aż do wie-
czora. Nieprzyjacieli rozproszonych przez cztery dni Burtulab w lesie wynaydo-
wał. A Bogdan dobył zdrowy do Barionu miasteczka uśpiał. Wasy zaś aże swą wy-
hamebnie iednak nadbrażeni / y wiejsza zezgumienia majnych waleczników zawo-
a niż porażenia nieprzyjacieli radość / wynawiać / dosyć na ten czas mieli / nazad
do domu odwrócić. Za Odrowojem Woieroda / rychło też bratniego Jan Arca-
biskup Lwowski / jałem utrapiony obumiał: na którego dostojność / czo-
wież narodu proste w miasteczku Sanołu spłodzony / Mistrz nauk wyzwole-
nych / którego się wysłany przypominano / nastąpił. Nie długo zaś potem Tata-
rowie / o porażce słachy Ruskiej posłyszawszy / gwałtownym nawialem w Podole
y w ziemi Ruskiej / aż po Grodek miasteczko / y aż na grunty Bełskie / pustoszący
zabiegli: y o mały włos Kieja Mazowieckie Władysława / Bełskim państwem
po śmierci braterskiej rozdzaje / y myśliwym polem na on czas bawiać się /
nie pozwiali: a żagrawszy niezmierne / ludzi / bydła / y stada łupież / zdrowo do
domu wśli. Skąd okrutny jał / skroń / y tej doiaż przydworonym wciśnięciem powo-
żona / mierzając Podolany y Rus / ale też wszystkie Polska trapiła: gdy nrogo nie
było / który / iedliby iedzie znówu co nieszczęśliwego napadło / mogłoby być ratunku
dodać / zwołając gdy Krol w Lwowie zabawiony / na zbieżce spólnym z Liwo-
o Podole / y o Lucko trącał. Wnet też ani w samej Krakowskiej ziemi pokoy
tychże czasów bydy niechciał. Abowiem Przemysli Kieja Tojczynię zebrałszy wo-
sko / Siewierza / zanku Biskupa Krakowskiego / dobywał: a odgromiony zamtad z
hania swą / wyszedł on Powiat spuścizny. Wszakże nad nim Zbigniew Kardynał
zaciągawszy też miałe wojsko / tak dalece zemścił się / że aż w niego Przemysł
pokoy prosić / y skody poczynione nagradzać konieczne musiał. Potym Krol
drugiego pod Szwieczone czasy / na Sejm do Piotrkowa Krol ziahał: gdzie
powtore radzono z strony Zbigniewa Kardynała w niebytności onego. Abow-
wiem sam Krol / aby był on na Sejm nie zszedł / wprosił go był: zaczął warowa-
no prawem / aby ten wprawdzie pierwszego miejsca w Senacie zaiwiał. Lecz od
onego czasu / aby młot ani Kardynałskiego dostojństwa / wiec ani wstanieżney
Legacyey Rzymskiej / nie radząc się pierwej Krola y Senatu wszystkich iednak so-
bie / ani przywołując nie miał. Do Krakowa zaś Krol przychawszy / ziadł z
małymi Polakami odpowiał. Na który Łukasz Żgurka Woieroda y Starosta
Poznański / Mikolay Skora Kasztelan Daliski / y Wawrzyniec Żareba Kasztelan
Siradzki a Starosta Wieluński / imieniem wszystkich Wielkopolakow ziahał
byli. Połufano tam znówu o wypisaniu z Polskiej rozpuszczonego terroru.
Ale na Jędrzycy wiele słachy nie pozwalalo. Jakoż y małoby była potrzebna /
by był tylko Krol iedne zbrodnicze y zloczynice karaniem znoić / a obelzone wciecz-
ka zbroycow zamki / Berwald y Wielezyn / pod władze swoje przywrócić zechciał.
Welczyn miał Słajak Giezy / a Berwald zaś Włodyk Skrzyński spólnie z Bata-
ryna żona / zloczynnym wydzierstwem parając się / trzymali. Zawarli tedy Krol / y
wyrokiem zapowiedział / kupcom Polakom droga / aby oni towarow do Wrocławia
wła / y na Śląsko dla nowych cel y myś tamże wymyślonych nie wywozili: zażna-
zano ktemu postrońnym kupcom y handlownikom / a mianowicie Torowiczem
kom w Krakowie y w innych miasteczkach Polskich sadować się: dla tego iż naszym
spółob nabywania żywności odeymowali. Z Bolesławem zaś Opolskim Kieja-
ciem powtore rozjem pomieniono. A naostatek gdy Krolowi o poprzyjęciu
praw Koronnych dołączano / wyjednał to sobie w panow / że się iedzie z onym spiera-
do ziadu spólnego z Litwą zatrzymać przyobiecali. Który to ziad w Parsowie na
dziej trzydziesty Sierpnia / przypowiadano. Wprosił też sobie Krol / w Nowym

miescie

miescie / ziadł z Małopolakami powtore mając / że po pięci groszy z lanu na po-
erzebe y wytek Bieczyno. Wypłacać pozwolono y zaraz na zawiadywanie y fado-
wanie onym poborem / Krakowskiego y Sandomierskiego Woiewody postanowio-
no. Tam Zbigniew dopadłszy okazy / sirowi Krola strasował / iako w nieko-
rych innych występach tak też mianem w tym / że on Michał syna Zygmunta
Kieja wkradł / y nieprzyjacieli w pokorzonego od wczynności odciął: ro-
zwozając / że się mu z tej przyczyny wszystkie zawzięcia jego mniej szczęśliwie poci-
ga. Zaczyn gdy Krol w poiego zbież / przedsięwzięcia nie może / Boga na świad-
decwo wozywa: oświadczać się w głos na Krola / że on winny wszystkich rzeczy /
ktorebykolwiek na ludzi y na Krolestwo jego przeciwnym szczęściem oburzyły się / o-
stanie. Do Rusi z ciałem przez Sandomierz Krol iachał. Przyszedł tedy był do niego
w Sandomierzu Dawid Mustafy Amurata Cesarza Turckiego / nie nazbyt dawno
obumarłego / brata syn: ktory wypędzonym miedzy badoć od stryja / przez wiele
lat w Węgrzech błąkał się / y wiarę Chrześciańską wygnaniec przyjął był: na ten
czas zaśie posłyszawszy o śmierci stryja / podchwycenego państwa konie-
cznie dochodzić umyślił. Zaczyn Kazimierza w tej mierze zjadał / aby mu wol-
no było przez dierżawę jego lud przewieść. Jakoż wprawdzie śladnie co on sobie
wyjednał / y nadto kosztowne od Krola w pominki otrzymał: ale gdy nad progi Du-
nayskie przysięgnął / a Mahomet po śmierci Amurata oycę swego krom wśle-
kiej trudności y odporu Panem bydy w Turkow zrozumiał / przez Polskę do Węgier
odwrócił / y tamże o starość przyszedł. W Samborze zaśie Krola Kazimierza go-
sżącego / poselstwo Krolowej Sophy y Senatorow Polskich zaszło / prosiące
y napominające / aby on Lucka od Polaki odrywać nie dopuszczał. Abowiem
Szwedzięli dierżawca Lucki śmiertelnie już chorował. Toż wlasnie na Krolu
wymagali z nim obecnie badoć Polacy. Wszakże Krol na Sejm Parcowski zu-
pełna sprawa ona obłożył: y wprawdzie je Lucko Polakom przyłączyć pra-
gnie / potwierdził / lecz tego iako napilniej przestrzegać kazał / żeby się tym sa-
mym Litwa nie oddalała. Przysięgała tamże była Marya Seliassa obumarłego
Wojoskiego / gospodarza żona z synem swoim Alexandrem / pomocy y Krola
przeciwko Bogdanowi zadać. Lecz y ona sprawa na Sejm przysły obłożono.
A tym czasem tak samych / iako y miast Wojoskich dierżaw ych / Jendzejewi O-
drowajowi Starości Lwowskiemu bronić kazało. Sejm potym w Parsowie
doszedł. Na który Litwa nie pierwej przychac chciała / ażeby ten byli wiarę y wbe-
spieczenie polspolite Polacy dali. Aż wiozy naostatek sam Krol / drogey aż do Lo-
maz ziahał / y zioła to przyprowadził. Przedsie iednak Goštałd przychac
niechciał. Tejże tedy czego y dawno / na onym Sejmie dopiadała się Litwa / do-
tuczając / tak o Podole / o Lucko / y inne tejsze krainy miasta / iako też y o poprawie-
nie postanowienia / ktore ona bez wiadomości / ani krom hania swoyey / y nie
krom wyrażania obowiazkow niewolniczych spisane bydy twierdziła. A tak tymże
tejsze Kieja Zbigniew Kardynał imieniem wszystkich Polaki dał odpowiedź /
dostatecznie to zbijać / co ona z niewiadomości swą przynierza spisanie
bydy twierdziła. Ponieważ ani Marya Biskup Wileński / ani inni Senatoro-
wie Litewscy zaprzec tego nie mogli / że przeczzone ustawy już posłedzey samiz
potwierdzili / y wlasnie przysięga swą zmocnili / a zaraz z strony Podola y innych
dierżaw / ktore sobie Litwa przywłaszczala / że te wszystkie do Polaki przynależec
mają / oniz warownie przyznali. Spuścić się iednak w tej mierze wolno iey na
ktoreby chciała wznoweć / a naostatek y na Krola samego spólnego Pana / aby iey
ślad potym przyczynki iaka wystawiana / abo podjoga rozruchow nie ostawa-
ła. Wszakże Litwa ani tejsze słusne kondycyey niechciała przyjąć. Ażeby iednak
w zawieszonych sercach nie rozdzielili się / uradzono iedzie do roku zupełna spra-
wa na Sejm drugi w tymże miesiącu przypadać / obłożyć. Ziadu dokonawszy
Krol do Litwy na zwykłe towy odiachał / zawiadywanie spraw Wojoskich Jano-
wi Gijowskiemu Krakowskiemu Kasztellanowi y Starości / Piotrowi Szamo-
tulskiemu Poznańskiemu / y Przedziborowi Koniecpolskiemu Sandomierskiemu /
Kasztellanowi siewosy / a Polakich zaśie trudności iakoby zamedbawszy / nie nie

Ale 3

poruszony

Zbigniew Bi-
kup Krola go-
mi.Dawid Turczyn
wygnaniec.Marya Gospo-
darza WojoskiegoJendzejewi O-
drowajowi Star-
ości Lwowskiemu
bronić kazało.Kieja Polakom
w Parsowie.
Wobec nich
polspolitego za-
broniłono Lit-
wie.Goštałd
Kieja Kieja
wskazując na

Stary Práda
Wieluńsko pu
Reda.
Pomiette w
Wielkiej Polce
Jubileus w
Polce.

Spofob Ráto.
máma plemi
dy Jubileus
wch.

Woban Wofe.
Synády.
Pietr páńst
nástácal.

Elippa Kiojela
Burgundzkie
go porádku de
Sájmieja.

Isk Sanieda
porádku.
Kot 145.
Swidyngelloni
na.
Luko owano.
wála Litwa.

Michal Kioje
otczy.

Serménie Po.
la Kow pnieu.
Bo Krolowi.

Poselstwo Po.
Kow do Krola.

poruszoný swiętý wíelu flachty Wieluńskiey klaszka od Jana Gielza kupieckie iawo
nego w wtarcze jedney podieto. Aleci mogli na to krol za wymowke zajyc powie
trza morowego ochrone: ktore roku onego skradnie wielka Polska walcio: Ma
la abowiem Polska plagi takowey prawie nie nie wznala. Chociaz to niezmierna
ludzi zchadzka zerofad sie do Aratowa cisnala/ gwoli Jubileusowi/ ktorego byl
Nikolay piety Papij do roku jednego/ po odprawieniu onego w Rzymie/ Dy
occezyy Aratowskiey/ Gnieznijskiey/ Lwowiskiey/ y Wileńskiey/ takim prawem
postapi/ aby kazdy obciachowawszy coby mogli na drodze Rzymiskiey według kon
dycyey swojej strawic/ polowice natiadu onego do skzynki iawney wynysine na
to przygotowane wlozyl. Ktozey to summy polowice/ aby na krola dla natiadu
wciennego przeciwo Tatarom odliczona byla: z drugiey zaś polowice tej na
dwie rozciety/ aby jedne czesc krolowa Sophia na wyposazenie w bogich Pame
nek zaroziala/ a ostatek zaś Papijowi dla pobudowania w Rzymie kosciorow
odezlać powinno bylo. Ale i ciżkim zdal sie bydz facunek on polspolstwu/ prze
coj na czwarte go czesc zmijono. Lecz oni/ ktorych bylo na opzaznienie Wolo
skich rozruchow wyslano/ gdy o wojnie przemyslawia/ tym czasem Bogda
na/ Piotr Alexandra starago bekart (ktory takze tej sobie prawo Panstwa Wolo
skiego przywlaszczal/ a w przyniesie w stworzyszenie z Alexandrem zafedi byl)
putanego foreylne przez zbrada zabil. A nie dlugo zas potym/ tej y samego Alexan
dra tenze to Piotr/ przetrwawszy wozel przyniesza/ zywota zabawie silowal: iatoj te
go y dozadzal by byl/ by sie byl tamten nie wniknal. Wrocicossy sie tedy z warunkiem
Polskim Alexander/ nie lednat dla mrozow roczney zimy/ y dla wstapienia w gieb
se kraie Piotrowego/ sprowowac nie mogli. Przyslo bylo w tychze czasach do
krola od Filippa Kiojela Burgundzkego poselstwo/ poslikow/ abo priededzy na
podpomozienie wojny Syryackiey/ przeciwo Soidanowi Egypcijskiemu y Syry
skiemu krolowi/ zadac. Ale mu odpowiedziano/ ze krol dojsc ma trudnosci/
aby nawalnosc Tatarow/ ktoryz tej Pogany sa/ od ludzi swoich odrazil/ pomowaz
miewiele do tego/ ze ich wspotwionych wojowac krol ma wola. W Wegrzech zasie
tej przez te czasy humead Kiojela Jana Jitra Bafow y infie metkore w onym
porowicie zamci trzymalacego/ a wladze swojej nie przestrzegajacego/ gdy go for
tylam wsiadlic nie mogli/ wnet do wojny otworzyszy rzuciwssy sie/ klasztor ieden/
warunkiem przesi wmozniowy/ oblezeniem otoczyli. Ale Jitra zaciagnowssy na
przedcz Czechow y Polakow cztery tysiaceludzi wojennych/ wnet oblezonym swo
im/ klasztor humeadowi hardzie odmarowacemu poddawiacym na odsiecz przy
pada. Zaczyni gdy biewa zwiadli/ a oblezenci spojone wyieczki podczasem bi
woy czynili/ przelony y wielka klaszka z belnasta tysiacy Wegrów swoich pora
zony byl humead. Roku potym drugiego w miesiacu Lutym Swidyngello
Kioje odumieralac Lucko Litwie/ hurmein dla tego sameg naciskalacey sie/ oddac
rozkazal/ nie panustat ac ani tey przeciwo sobie zloczynnosci/ ani nasych Polakow
dobrodziejstwa: gdyz za oney sprawa/ zamku y mactnosci Luckich ostradal/
a za tych zas dobrodziejstwem nazad odebral: ktemu siebie/ Starosty swoje
y wssytkie prawie flachty przysiega obowiazal byl/ aby po smierci onego/ krom
samych Polakow/ nikomu nie byli poslusni. Tegoz tej prawie czasu Michal syn
Kiojela dygmunca w Moskwe na wygnaniu blatalacy sie/ truczina z przy
czyny Senatorow Litwiskich/ iato polspolcie wierzono/ w trunek w puszczono/
wmozony iest. Wbudowu zatym ciata do Wilna zawiezono/ y wczuwa od krola
pochowane sa. Tej byl Kiojela nie dlugim czasem Piotr Chrzostowski Przemys
ki Biskup/ sintercis popzedzil. Zbad wielkie w Policie rozruchy porofaly/ y zgo
la w glos przeciwo krolowi semrano/ tak o Lucko za tego snadz zamedbanem abo
wiaz pozwoleniem podchwycone/ iato tej y o Biskupstwo Przemyskie/ Nikolaj
wi Blaskowickiemu cziowierowi postromemu/ mianowicie Slejakowi/ nadane.
Dla ktorych przyczyn spolne ziadzy metakie od malych Polakow/ y od Rusi odpra
wowane byly. Zbad zaraz Jan Giesnicki Sandomierski Woiwodá/ y Woyciech
Michalowski Zawichoyki Kasteellan/ iawnie do krola zstrony Lucka/ zstrony
Biskupstwa Przemyskiego/ y zstrony wymozenia przysiegi wyprawieni/ z drogi

nazad

nazad wrocent byli/ gdyz Kasteellan Krakowski Lucko wbiezane bydz za wola y
rozkazaniem krolowskim wierzdzil/ aby tak snadz na wzgarda me slo y poselstwo
ono: postanowiono nadto/ aby Matopolacy spolnie z Rusia/ Wiodzimierz od
Litwy nie dawno spalony/ pobudowali/ warunkiem obmocnili/ a Lucko takim.
kolwiek sposobem mogac/ pod wladza swoia odzeli. Wszakze nadaremnie padlo
postanowienie ono/ przestrzegajac wazy krolowskiey: ktemu je takie rzeczy w za
medbywaniada/ ktore do wolu razem w zawiadywanie przychodza. Zakazano
tedy Podstarbieniu y solnemu Supnikowi/ aby oni jadney armaty do Lucka/ by
tej to y sam krol rozkazal/ przesylic nie wazyli sie. Wczym gdy krola obwieczono/
okrutnie sie on na Zbigniewa Kardynala/ y na Woiwody Krakowskiego y Se
domiskiego/ zapalit: a zaraz wstajac sie na nich/ do Wielkopolakow na ziad
spoleczny poslal/ iatoby to oni krolestwo mu odzwoac/ y dochodow Polskich za
braniac mieli. Przypnu Senatorow prosil/ aby do Sandomirza na Swiatki/ dla
rozsznania y zemsczenia potwary y zelywosciwego/ przychali. Przyszedza za
tem Jan Wloclawski Biskup/ Lutski Dgorka Poznanski/ Mikolay Szarley
Brzyzki/ y Boguslaw Inowloclawski/ Woiwodowie: wiec tej y z Matopo
lakow metkorey/ wyraźnie y wnyssine wzywani. Przyszedza nadto y infy/ cho
ciaz mianowicie nie wzywani: lecz onych/ i zstrony Zbigniewowe/ na ktorego
gnew krolowski nabieracy sie zapalal/ trzymac zdali sie/ do rady nie przypuszczono.
Jednakie krol czego pragnal dozadzac nie mogli: poniewaz wssyicy iawnie widzie
li tych/ na ktorych krol wozadzal/ mestusnie y falszywie bydz odmesionych. Przysie
dza w tym do Aratowa. Przychodza tam duma jedney do rady/ tej y oskarzen/ iato
wiez nim o to wina wiazac sie/ i on obmownym pochlebcom wcha wolnego nazy
czal: je onych za nieprzyziacoly poczytal/ a na sie zelywosc sromotna sam do
browolnie zaciagal. Gtosowych sie bydz/ do oczyszczenia wsselakim obyczajem so
bie zarzuconych potwary/ oswiadczajac. Wprawdzie o poprawieniu niepoitye
cznego y ziego rzadzenia Korony/ i z oniz powinności wrzadu swego przemysla
wali/ y rady dosiagali/ ale barzney potrzebney a mizeli poityczney Rzeczypospol:
przynawiaja. Co usliby inaczej padlo/ amizeli by krol chcial/ wssytki tego wina
na nim przysychnac musi: poniewaz am sam przez sie/ wolu y wielkich wystepkow
w sobie nie poprawione/ amizbirowemu napominaniu posluszen bydz nie chce. A
tylko na proznowaniu/ na lowiech/ a na wymyslnych potrawach/ wstawicznie
czas trawi/ ani spraw ludzi wtrzywdzonych nie przesluchywa/ ani tej o pokoiu y
o wspotroieniu Rzeczypospoli: tak od Poganstwa Tatarskiego/ iato y od zbrodnia
czow domowych/ namniemy nie przemyslawia/ am w rade zachodzi. Pierwszych krol
ow postanowieniami/ praw y wolnosci kazdemu stanowi dobroliwie nadanych/
mierzac przez zupełne piac lat me wierzdzia/ ale te tej/ z trzyrodo znaczn wolu o
sob wnyzanie lamie/ y wath. Czasz krolownym y ciżkim podwodami mieczany y sie
lany mizerne do wostwa przywodzu/ od kosciclnych y od klasztornych ludzi nie zwy
czayne podacki lub stacye/ y obroci stajenne/ wyciaga: ktemu swiezey pamieci cza
sow/ cziowieka obcego/ swoich daleko godniejszych pominowssy/ Biskupstwem
Przemyskim waczyl: Litwie swojej/ zamedbawssy Polakow/ wssytkiego sie zmie
wolil: one same do pokoiu y do przyziacielskiego zycia przypuszcza: z nie sie same
pospolitnie: z nie w sprawy potoczne y w zarzy krolowilne zachodzi: a na tey wzy
tek y na ozdobe/ skarby y dochody Koronne royszczupla: oney niofstatet Lucko y
Podole od prawa Polskiego gwaitem odrywac dopuszcza/ a zgola zyciowosci w
tey mierze y ratunku tey swego dobie. Wczym wssytkim je go czasz krolow przez sie
y osobnie y iawnie napominat/ przypominamu Zbigniewa/ ktory od wssytkiego
Senatu rzecz czynil/ a wdy on polepsiac sie nie myslil. A tak od onego czasu rady
krolowskiey pomiechac/ aby go snadz pochwalacym wystepki tego nie rezumia
no/ obiecui: lednatze przyrzeka/ memniey przedzie o kosciclnie/ klasztorne/ ster
ciskie/ y o wadow w bogich wtrzywdzenie y sprawy/ tej y z niebespucczenstwem zy
wota swego/ wssilnie zastawowac sie. Seznawalo do tego Aratowski y Sado
mierski Woiwodowie/ toz wiasnie zdanie swoje bydz. Co skoro wyrzekli/ zaraz
z miejsca poeywala sie/ y z rady wystepuja: a drudzy Senatorowie na ten czas be

dacy/

Wssytki Polakow
przeiwkordá
nu Krolewskie
III

Staraga Krolew
Ka pzed ziadze
Wielkopola:
Kow na Rus y
Wssy Polaki.
ziad w Sando
mirzu.

Senatorowie
malcy Polki:
Krolew wmaria
la sa.

Spisany Krolew
nie ugdanione.

Obianewa di.
Kupa surowocé
y wolnosci iszy
Pa.

Jydoma Rusin
zadyma w
poslem do Cesa
za Konstanty
nopolitęgo.
Jydoma Rusin
na. a wopadził
Rusacy.
Tureckie oferty
corazwie od
Chryscjan.

Konstantynop
pol wstępy.
Zdradę Hugu
zaplata
Paniwa Ture
ckiego Róla do
Konstantynop
la pomyślnie.
Rok 1453.
Zabiegł Tatars
kie do Rusi.

Lafg.

Rus Tatars do
Gadu polak i
i.

Alexander Go
spodas Woloski
Krolowi Polak
m. a w nich p
s. a onego p
s. a onego p
s. a onego p

Operow sam
Jan Sprowski
Arcybiskupem
obracz.

Wiem w Par
wie.

poselstwo Li
twackie.
Zadania Litw
ackie odpar dlo

doż Metropolitę Rjorostkiego / w Legacyey do Konstantynopola wyprawił: Ktoż Kardynałem od Eugeniusza wezmony / a od Rusi swowey / iż się na Syno dzie florenteckim z Kościołem Rzymskim zjednoczył / wygnany będąc / nazał do Rzymu iachat był. Ten tedy gdy dla boiażni galer Tureckich / do Konstantynopola przeiadać nie mógł / pod ratunek Alfonsa Aragońskiego / Sycylijskiego / y Neapolitańskiego Krola / y tej pod Wenetow wcielił się. Mielł tej om na ten czas zarowne porządzone galery przeciwko Soldanowi w Egypcie. Tę to ząym galery Jydoma / Tureckie galery porażony y rozrzucony / do Cesarza Konstantynopolitęgo zaprowadził. Jednatże przedsię Nachomet / zaraz Roku drugiego Miasto pomienione obległ / y rżewo dobywał / a po pięćdziesiąt dni obalenia przez zdradę Greczyn / meakiego Gierluc / onoz Miasto wziął / Ktemu samego Konstantynopolitęgo Cesarza Paleologa / meżnie bitwa wodzącego / w brany mieyskie zabił. Am długo zaś potym tej y Gierluc / wyproszniawony że go był Cesarz / Ktoż on zdradził / wielkim dobiobdziejstwy w racył / słusnie placąc bezwinną zdradę tego okrutnym meżem skatował: zączym przybył władze y panowania swego / w Konstantynopolu wstąpił. Lecz do przedsięwzięcia nawołaymy tuż pisanie. Na wstępie pierwszym tegoż roku / me wiele co Tatarow zniebaczł na Luckie y na Włackie grunty zabiegł / gdzie blisko dziewięć tysięcy ieńcow / y meżnierną misa lupiej wgnalo. Cij potym Tatarowie liczba wiejszą przymnożeni: znou pod światła Wielkonocne w targinowoy / grunty Trabowelskie opustosyli. Zą tymi posiedzy w pogonia Jan Łaszy Dymkowski / Jan Niemiec Łaryczowski / y Maryas Niedzybojski / Starostowie / wnocnych dopadli: gdzie me wielkim barzo poczęcie na gestwo Poganiśko nie rowno wiejszą / lecz rozspala / meżniernym pedem wderzo / wielkim poboiem zraja / y wysyłł im plon obduia. Trzysta jednat Tatarow / gdy z nocnego pogromu onego wstęli / a nie wieluczka liczba naszych postrzegsy / serca zawzali byli / powozie nazałurz bitwe z naszymi zwiędli. Ale tej y om / me do końca iejsze z potrozenia nocnego y porażki swoych oplotawoy / Krom wielkiej trudności rozgromieni sę. Ostatki ząs rozpięchmone Bractwami popadli / y zescał ro / zabili / a zescał żywo Krolowi odejli / tāt dalece / że tej y ieden z nich madoz się wybiegać nie mógł. W tychże czasach Alexander W. ne woda Moldawski / o wstawy za pomocą Polakow pańsł od oycy / pod wiarą Krolowitę / y wysyłł ich Polakow ząwż y wiernie zostawic / przysięga y obowiązaym pisanem / przed obecnością Posłow Krolowitich / spólnie z Radnym Pany swym / warował / y wysyłł potęga swa / tāt na przeciw Tatarom / iako y przeciw Kijednu nieprzyiacielowi / wznagac Polaki siubował. W tychże czasach Władysław Arcybiskup Gnieźnieński / Ktoż był zamek Oporow obmoeni / wmarł / Jana Sprowskiego domu Odrowaz / Prowo / zą Sandomirskiego Gnieźnieńskiego Kanonika y Krolowskiego Pijarza / na mejskim otrzymal: zolajęza gdy ten / wiecey zgodliwych głosow / a niżli Thomas Serzempniński Theolog / Krolowi Krolowi odmoł. Aczci piśe Wapowski / że barziej był Serzempnińskiemu w tej mierze Krol przychylnym: lecz iakoby potym od Senatu namowiony / Sprowskiego iako cziłowca godniejszego nadeł / miał przeiozyc. W rychłych dniach potym za Arcybiskupem / Władysław Wiliński / y Pawła Kaimenckiego Biskupa / tej same c niewchronna pognala. Miesca zatym Czerwo / Krol w Parowiu na Polakow rownie / iako y na Litwie Seym ziozyl. Jednatże nań przed sie Panowie Litw / c nie stawali się / na wknawanie sidi / meżniernie iakich / zmyślnie wimowei / iadac: poselstwo tylko wyprawili / Ktoż ziozyla one strony poprawienia wstaw / a ziozylny oddania sobie Podola y Wolyma piosieczke powtarzalo. Wlazowali tam nasy przywileie Jagiellonowe / wlazowali Wicoldowe / y Swidrygiellonowe / a nad to Litwa / ieże wlasnymi dowodami zbuial: gdyż ona tym samym zstrony swoyey wespziec wstolowala / iż był Krol Jagiello Wicoldow / Wolymie y Podole we czterdziestu tysięcy czerwonych złotych zastawil. Stadze abowiem nasy istotnie to pokazowali / że przezeczone krany pod prawem Polskim zadawna były / y dla tegoż po śmierci Wicoldowej wespolek z pientadziemi dluznymi / znou do

dzierzano

dzierzano Jagiellonowych prawdzima successya odpadly. A naostatek nasy przy puscił sprawie na winanie / pozwalali / lub to na Krola y na Papieia / lub też na Ktożoby sama chciała Monarche. Zączym ona Tatarskie sobie Carą wznawco obierala. Co iż nie przystoyna / sromotna / y smiechu godna rzecz była / przetoż taka odprawo poselstwo wzięto / aby o tym wiejsza Litwa / że Polacy prawa swego żadną miarą wstąpić nie zechco. Potufal tedy Krol y mektozy Senatorowie / wysyłł one sprawę na insy czas iejsze odiozyc / iakże bronili tego Polacy. Przestuchywano zatym postow od Władysława y Bolesława Książat / Nazowieckich / od słachty Ktemu y od Miast Puskich / y tej od Miistrzy / od wysyłłiego stanu Arzyżackiego / zesłanych. Xi. zeta Nazowiecki / Tykoćina y Gomaję Miast / od Litwy sobie odierzy / nazał się w pominali. Puskacy przeciwko wstę / y przeciw okrutnemu panowaniu Arzyżakow / ratunku y Krola stwirczeli. Przeciwie ząs Arzyżacy / aby Krol nad przymierza y postanowienia wstawiane Puskatom nie dopomagal / prosili. Odpowiedziano na to zarowno Puskatom / iako y Arzyżakom / że Krol Chryscjaniskim Monarche będąc / mnożyc między nimi rostrykow niechce. Lecz iesliby na rozsedek meżniastki przypuscił chęci / wzbiamac się tego nie będzie. Postom ząs Nazowieckim surowie Krol / me radzoc się Senatu / y me Krom osuknienia dał respens. Dlatęgoż Kardynał Zbigniewo srodze go o to strofował / mowiac. Nie przystoi Monasie ostrymy słowy / lub wezynkami kogokolwiek wrażac. Nawet / powiada / y pscot / Krola bez żadla mowia. Z Xi. zeta Nazowieckimi nie obchwyć / ale wezćwie obezdy się Krolu przysłalo: ile z tymi / Ktozy towarzyszyli y przysięgli Polakow / Ktemu samego ciebie powinnymsa. A nado sprawą tą do wysyłł Ktozy Polski / iadga się. Z Ktozy / aby wkrzywdzenie iakie Xi. zeta Nazowieckim / a nawet samemu tobie wroć miało / nie trzeba lekce wazyc. Potwierdzili taka mowę Zbigniewowa wysyłł insy Senatorowie / y me pamalu za to dziekowali mu. Ale sromotney potym Krol obchodzil się z posłami. Potym zstrony poprzysiężma y wtwierdzenia praw Krolow y Książat dawnych iawne z nim tenże Zbigniewo umieniem wysyłłiego Senatu wmarial się. Przypominal Krolowi nadto rozgarde Litwiska zescał i on wzwana od niego będąc: przyiadać na Seym me chciat / a zescał iży Ktozy meby w rzeczach wielu / lećce sobie rozkazaniego wazyla / y zgola wysyłłie sprawy według zdania y według woley wlasney swoyey odprawowala. Przywodził mu na pamieć też y mebezpieczeństwa / Ktemu sidi zduilurze / Ktozymi go ona zesctotrotne wlowic potufala. Janacz ząs wiara / chęci / posłuszeństwo / y tej zbytnia prawie cierpliwosc Polakow wysyłłich / znaczne onemu oswiadeżona / rozwodził: prosiac przyym / aby wzajemnie Krol barziej onym a niżli Litwie przychylnieysym / y barziej dobiobdziejnym stawal się: onych raczy ile sobie wiernieyszych y powolnieyszych / a niżli Knebnicy Litwy / w radach swoych zaiywal: y raczy wpona iey ocietnosć pomocą tych wtrocił. Am od padnienia iey polci om zduwila y żywota zaiywać mogę / me nammy nie strachal się: a pewnie / że to Krom Karania iey me spelnie / rozumial. Ponieważ om z wlasney chęci / y barzo radzi rozkazama iego przestzegac zechco: y choćayby fortuna zagle pociech zamyślnych iego / na wspaniał rzućla / me om iednat zawiarte przestwo niemu wprzymosci swey nigdy odmawiac nie mysla. A po Litwie ząs / ielz ona w porożeniu szesliwym iego w tāt wielkiej zdradzie wznac się dala / zesgo on na wroście szesca zagniewanego spodziewac się ma: Na tenże prawie Ktozy / tej y insy wysyłł Senatorowie mowę swę stolowali. Czego wysyłłiego Krol przysięgnieysy / glowe na dol spuscał / słuchal: a słuchajac / wzdychama zesce z serca zaiolnego wypuszczał. Tāt tedy Wicold / o Seymie Parcowskim do wiadomości podal: y tenże zaraz wspomina / iakoby Jan Książę Oswiecimski przestiego roku perzeba przyeismony / gdy zanku Oswiecimskiego nasy dobywali / wezynowoy on w Brakowie perone pomarkowane z Senatorami / zamek za słusnymi roynaliskami poddać miał. Wszakże zostal iejsze w Metryce Krolowskiej / przywileie wstaw samegoż Jana z Polskimi Senatorami / tegoż wlasnie roku me w Brakowie ale w Parowiu / a Ktemu pod mebytnosc Krolowitę / spisanych: Ktozymi obowiazal się on / zamek Oswiecimski / na ten czas w obiazaniu

Tykoćina y Gomaję
Miast / od Litwy
sobie odierzy /
nazał się w
pominali.
Puskacy przeciwko
okrutnemu panowaniu
Arzyżakow / ratunku
y Krola stwirczeli.
Przeciwie ząs
Arzyżacy / aby
Krol nad przymierza
y postanowienia
wstawiane
Puskatom nie
dopomagal /
prosil.

Krol ob Zbignie
wa / y ob Sena
tu strofowany.

Arnobioł z
Krolowi.

Cnotę y posu
szenie Polak
ow.

Książę Oswie
cimski do Pa
rowia iadgał.
Poznanie
Książat Oswie
cimskiego z Po
lakami.

Święty Prusek
Tom na Arzyjacy
21.

Święty Prusek
Tom na Arzyjacy
21.

Święty Prusek
Tom na Arzyjacy
21.

Prusek
Tom na Arzyjacy
21.

Prusek
Tom na Arzyjacy
21.

Prusek
Tom na Arzyjacy
21.

Polskiego / ani też Niemieckiego języka w mowie zając nie umiał / a Zbigniewowi
obrzęd w tej mierze przysądził / zaraz Zbigniew w obudwu językach biegły / za
wstąpieniem mu tego Arcybiskupim / ceremonią onę odprawiał. Arcybiskup zaś
Miech Chwałębny / nowa królowa pomazał / y Koronę ozdobił. Po
stowie zatym Pruscy / między ktorzymi Jan Bażeni przodkował / do Senatu wpro
wadzeni / spierali się sobie wolną audyencyą / syrocy dostatecznie przekładali
co : iako złościwo niecierpi / y iaktymi fortelami Arzyjacy w Pomorskiej y Michas
torostkiej ziemi Polaki niekiedy podabili : iaktim okrucieństwem na Dobryń / na Ku
iawoy / na Mazowsze / y na wszystkie inże Polke matkę swoje / mieczem y ogniem
rozwoźdząc / prawie do opustoszenia krajiny one przywieźli : iako miewierne y
nieścaciecznie pokoy z Polakami zachowywać / y zawiść zachowywali : do tego iako o
strey / frogier / haniebney / y zapamiętały władze na nich samych zająwali / y ięże
zajywali. Wylęcał ich drapieży / gwałcenia / y cudzołóstwa nad ženami / y dzieć
mi ich własnymi / od syre mezo y matkę żalosnych oderwanymi / zajęte. Co ięśli
ktorzy przeciwko nim ostrzwać się śmieli / nad tymi oni bicia / nad tymi więzieniem /
y ściecia set katorostkich mat / naostatku głównym karaniem / nieślusnie wyprawia
li. Tym tak częstym y frogim więzieniem chcąc zabijać Prusacy / spiesznie / pra
wi / mieć / co wiec Liga nazywali / między sobą stanowić. Ktorę co / powiada /
Liga / ode dwu mistrzów Pawła y Konra : a potwierdzoną / naprzód Lubowit /
nad Arzyjakami w ten czas przelożony / oddać poczał : y zaraz ratunku przeciwko
nim / iakoby przeciwko nieposłusznym poddanym / u Fryderyka Cesarza prosił. Do
ktorego oni gdy poselstwo ozdobił / dla dania o sobie sprawy / a dla uskarżenia
się na Arzyjaki / wyprawili : wnet postowie ich przez Miorawy iadacy od zbior
dmarzow / ktorych Arzyjacy wmyślnie podnaprawili byli / poimani / y w więzie
niu domiedzą zatrzymani / aż wżdy naostatku wypuszczeni / do Cesarza się dobiali.
Tam gdy Cesarz z kompromisu na sądzie zasiadł / nie przystojnego odmieść nie
mogł : y dlategoż zupełnie ięże sprawy swe maść / przedstawac na rozsądzu tego
niechcieli : iednakże on przedsię za uśilnym naleganem przeciwników / y za pomo
cą postow Niemieckich / ktorych oni przesłaniem podnieśli byli / mieścić o
neich Liga dekretem obcią / aleteż ście set tysięcy złotych winy płacić im nara
zał : y ięże nad to czci obśadzeniem obciążonych / ktemu z przywilejow y z wolno
ści złupionych / niewolniczym a prawie bestyalskim obczajem / tak okrutnym ra
ranom przysądził : ktorzy potym trzy sta ich na śmierć skazali. Zaczyn onego Ty
raństwa uż dłużej Prusacy wytrzymać nie mogąc / z ożciem się przeciwko Arzyja
kom rozwodzili : a wżdy y warunki od nich ojadzone z Miaszcz / z Mias / y
z zamkow mało nie wszystkich wyrzucali / y uż od czasu onego pod ich władzą
bydź miechco. Wiedza tedy dobze / że się niekiedy sami / y też krajiny mieściana ich /
częścią przez zdradę / a częścią przez gwałt y wielką krzywdę od Polki oderwali :
wiedza y to / że Arzyjacy zaraz na początku w krajach onych z dobrodziejstwem
Polakow osiedli. Pod ich tedy ratunek / ktorzy y obrońcami Arzyjakow / y praw
dliwym Prusakow pany są / potornie wciekali się : onym siebie y wszystkie dobra
swoie poddali : prosi / żeby ich w ofstateczney potrzebie nie odrzucali / a uż ich
wiecey ciemiężyc / y do szedru wytracać nie dopuszczali. Zgola nie to nie iest / iż
Polacy obawiali się / aby tym samym przymierza nie nadgwać Arzyjakom.
Już abowiem pierwocy go oni zgwać / gdy Mieszan Chosniński / dla tego
iż oni wojnę przymusił siebie y miasto swoje Polakom poddali byli / przeciwko
bopolnemu y warowanemu postanowieniu na gardach polkali : ktemu u
we przymierza z Litwą przeciwko Polakom uż medpiero zawzięli. Nie z wie
sney / praw / woley swey / ani z chęcią spokoienia pobudzeni / lecz gwałtem od
nas przyćmieni / pokoy z Polakami zawarli / y aż do czasu tego chorali. My a
bowiem wszystkie przeszłych wojen machine / gdy oni w murach zamku Malbor
skiego lekko siedzi / wytrzymywali : aż naostatku wpracowani / y znojem / gwał
tem do pokoy ich przywieźli. Nie cudze dobra Polacy esadac / lecz swoje wła
sne odbierać będą / ktore im stolica Apostolska po kilka kroć przysądzała. Zaczyn
my po szczęśliwym panowaniu królewskim / y po meżney cności dzielnych Pola

toro / statecznie obiecuemy / sobie wszystkich tego według swojej / y według ich
myśli dokazać / przyrzekając siebie y obrońcow swoich nigdy nie odstępować. Ta
kim prawie sposobem bismatla przemowa Prusakow. Zaczyn w rozsądki sprawy
puszczy : prawdziwo bydy mowe Prusakow / wszystkie społeczny Senat wważał.
Pamiętało wiele Senatorow / że Arzyjacy po czterech z Jagiellonem królem
zawzięte przymierzaowali : y naostatku aby im był tego Papież y Synod Bazyley.
ktę pozwolili strasznie uśilowali : Mieszan Chosniński / iż się oni królowi pod
czasem wojny poddali byli / przeciwko obśkalowanemu umowom / y przeciw swo
iej własney przysiędze / haniebnie pozabiali : nadto handlow y obcowania Pru
sakom z Polakami wiedz / pod gardłem zakazali. Przywoźli tamże na pamięć
pamiętnicy dawnejszy / iako oni z nieprzyjacioly Korony Polskiej rady / y ożca w
społeczne potęgi częstokroć zwierali / y gdy Polacy pobożną wojnę przeciwko
Poganom inże stronę wiodli / iako na ten czas oni dżerzawy Polkie niebo
żnie y zdradliwie śkodli : ani żadne przymierza / żaden gruntowony pokoy bydy z o
nymi nie może. Takie na on czas zdania w posród Senatu wnosono : a wśatże
o przyćmieniu poddawających się Prusakow rozmyślamy. Gdyż iedni przyćm
radzi : dudyż za powodem Zbigniewa Kardynała / rozradzali : a trzeci zaś za
pełną sprawę na Sejm odiożyć chcieli : a tego zdania był przyczyna Teczynski Krá
to. Wł. Woiewoda. Ale też nie żądobywał z drugiej strony rzeczy swojej ani po
sel / y cenę podskarbi Arzyjact : ktorzy na wraczenie wejela królewskiego postany
będoc / piędziesiąt tysięcy złotych dla podniewienia Senatorow Polskich za
wiozł był z sobą. Ten tedy / gdy wszystkich obecnie w przymierzu napominał / te
dy też pyromieć osobną każdą prośbę y obietnicami miewolił. A naostatku
królowi Polskiemu obiecowal / że uż odech tak mistrz / iako y wszyscy Arzyjacy
holdomnikami y podatnikami na wszelki czas bydy mieli. Pzeroc pżenaście
dni jednego z drugim w społeczney radzie trawiano. Poserzegli zatym postowie
Pruscy / że się sprawa ich do dalszych namysłów bierze / przynaglać królowi aby
niezwlecał : gdyż inaczej Panow y obrońcow inżych szukać sobie muszą / kedyby
tak znanymi kondycyą rozpostartymi (iako wiec mowa) rękami zawitać niepo
miedali. A pewnie znać to było po nich / że do króla Labyława do Czech odia
chać mieli : ponieważ ten pragnienie swoje w tej mierze wynurzał. A tym czasem
przychodzili z Prus norony / oznajmujące / że wiecześnie co dzień ściecia strone
flachy y miast Pruskich przybywa : że mistrz y Arzyjacy o uśil przywieźieni /
w Malborskich uż y w Szumskich murach bronią się : ktemu iż uż Brodnice za
mieł / aby w moc przeciwnikom nie wpadła / Janowi Kościeleckiemu Inowlo
clawskiemu Woiewodzie / samje Komendantor abo Starostą poddał : miasto abo
wien pod władzą Arzyjakow osłało było. Tym tedy rzeczami król y Senatoro
wie Polscy wiedzieni / aby byli tak dostateczney a niepodziwiane / do odweto
wania kraju od przodkow swoich niekiedy ostradanego / natraconey okazy / kto
ra potym za ledwie kiedy wrócić się miała / wymienić się z ręką nie dali / Prusaki pod
dając się w obronę swoje przymusił. Aczci wpatrowali niektorzy rostryki wojen
ne / kedyż tej przyczyny pochodzić / a Polke y Niemiecką ziemi nadrażać miały :
y obawiali się / nie wiedząc na coby tak wielka y nad spodziewanie wzniecona zra
czność skutek ofstateczny przywiodła. A podskarbi skoro od króla przyate bydy
Prusaki wyrozumiał / natychmiast z Krakowa wyjechał do Słaska / a z tam
tad zaś do Myścisłkiej y do Sankiej ziemi / dla zaciągania plemiennego żoł
nierza wypada. Pierwey iednak podzoga / iakoby rozplodę iaktzewnetrznych ro
sterow / ktoreby nasych rozewać mogły / zarzucił : gdy Piotra Szafrańca / czo
wielką chyrego / śmiałego / y wicherowatego / a złoćynicow / złoćdzieow / y ro
zboynikow / iako Długos udra / pomocnika / towarzysza / y obrońca / podarłami
y obietnicami tajemnie podnaprawia / aby on wojnę y drapieżstwem Polke pu
skosy. A śnadnie było do tego przywieść wartogłowa niepokojnego / a w rze
mieśko także dobze wprawnego / y ktorzy dla takich niecier w króla / y w wszystkich
ludzi cnotliwych / bydy się mienawisnym rozumiał. Wiedziat o tym wszystkim do
bze król / wiedzieli y Senatorowie. A wśatże iedni dowierzać temu niechcieli : a

Arzyjacy iędo
nie z Polakami
śchowywali.

Senatu Polskie
go rozne zdania
o przyćmieniu Pru
sakow.
Arzyjacy w szu
wach / w których
zamiękbywało.

Pomoczenie
Arzyjakow
mniey śgółłwe

Prusaki żądli
mieni król Polki
pod władze swo
ją przymusił.

Płoc Szafra
niec pryncipaty
od Arzyjakow
w Polke roz
buc.

preface Preface
p1374193410.

Kampf zu puch
 unter, ch mds.
 nach puchsch
 zburzenc.
 Hews marts
 hitwe syder
 Andreburgy
 openmal.
 syderpfa mán
 grabis y Kins
 lín pomorzijs
 poselstwo des
 Brod Káztins
 114.

Desleñada Rdz
 mierzowa do
 fr. l. Węgier
 (tępo + Czestli-
 go do Celnarzy
 wsi do Pielnie)

सिद्धिमान प्र. ३३३३३
५.

profectus Augustus
Et obsequia

Dziennik pisał
o tym młodziem
etc.

Biskup! Prorocy
władze Państwa
politycznego przy
stęży y hábit
Arzyński zysu
cill.

Kapitała Wą-
minsta Fiełowi
poprzy flagi.
E ddytowa Pro
la E szelago pe.
jehre o do Kazi
mierza.

Krasný štít
 Zlatá hviezda
 Zlatá hviezda
 poddáv.

w dny zadie, i3 potrywaniem sfałststwo występnie tego wlezione bydz miało / i3 dzi-
 li. Wyprawieni zatym natychmiast do ziemie Pruskiej Jendzey Poznański Bi-
 skup / y Jan Komieppolski Kanceler / poprzyiąszenie od wyższej szlachty y od
 miast / według sposobu podanego / umiarem królewskim odnieśli. Biskupi za-
 się do przyjazdu królewskiego zatrzymali się: a zamki / którym król kazał pooddaw-
 wano. Aczci Toruńscy / Elbląscy / Gdańscy / y Królewieccy mieszkanie / zamki nad-
 ich miasta wybudowane zburzyli byli. Ktoie zburzenie ani nass / ani samey szlachcie
 Pruskiej nie podobalo się: iednakże ani dać odpor / ani też zbrodnia ona mieszka-
 nom zganic / czasu na on czas nie było. W tychże też czasach Fryderyk Margrabia
 Brandenburski nowo Margrabstwo / które zadawna częścią Kasubskiej krainy b-
 ło / też się z pod władze Krzyżaków wybunioł / przez dobrowolne poddawanie
 wsiel: a wyprawioy do króla poselstwo / aby mu tam z tego dozwoleciem pa-
 nowac było wolno / prosit / ktemu posłiti przeciwko Krzyżakom obiecowal. W-
 ścisze nie perwonego nie odpowiedziano mu / ponieważ y Kijje Pomorzan Scopolin-
 skich też o to prosit / y nieiatim prawem sobie go przywłaszczal / do tego pod wiarą y
 opieką króla Polskiego spólnie z dzierżawami swoimi zawość przebywał / y nad co-
 dwa tysięcy ludzi rzesnych / na każdą wojnę królowi Polskiemu stawic przyrzekał.
 Lecz ani onemu perwney odpowiedzi nie dano. Chociaż Wapowski wbiar / że Mar-
 grabia od opanowania Kasub / które z dawna pod władzą Polaków byty / zawo-
 ściągac się kazało. Czego iesliby nie posłuchał / wojna y ojem wypędzić go z
 tamtąd obiecano. Wiac też y Ludyław Węgierski y Czeski król / też prawem
 nieiatim swoim onychże dzierżaw upominal się. Wyprawil potym król posły /
 do Ludyława wprawdzie Mikołaja Chrzostowskiego Woyskiego Bratow-
 skiego / do Cesarza zaś / ro Kazyssone w Niemcach Seym na ten czas matoce-
 go / y też zaraz do Papieża / Jana Brzełskiego Luteczyńskiego syna w prawie biegie-
 go / którzyby sprawy królewskiej bronili / a stargi Krzyżackie zbuali. Sam zaś do
 Brzyscia Litewskiego na spoleczny zjazd z Litwą roppada / y zaraz z nią stanowi-
 aby Inflantem posilkiem przepięcia do Prus bronila: a z tamtąd rychto do Leczy-
 ce na Seym na dzień pierwszy Maia uchwalony pospiesza. Na który niewiele by-
 ło Małopolaków y Rusi ziahało. Wradziło tedy tam / aby król do Torunia
 dla uspołoenia ziemie Pruskiej ziachał. Auiawiany y Dobrezyniany / iesliby po-
 zerzeba / aby do ludzdworu swego na pomoc Prusom / którzy już na ten czas Krzy-
 żaki w Malborku / ro Szumnie / y w Brodniey murcsie sami przez się / z nara-
 nym żołnierzem z Polaków y Czechow zebianymi oblegli byli / przytoczył. Tamże
 też Mazowieckie Kijeta / powtore królowi y Litwie dzierżaw swoich upominac
 się / otrzymac ich nie mogli / chociaś wysłtko woysko swoje królowi na wojnę
 Pruska posłać obiecowali. Potym król do Prus wpiął / gestym y ozdobnym ko-
 tem Senatorow okryty. Tam w Toruniu / ro Elblągu / y w Gdańsku znowe sta-
 ny Senatorskie / Szlachectkie / y Miejskie / przysięga znawienica na władzę Kazi-
 mierzową / y wysłtkich successorow jego królowi Pruskich / powtarzali: za przodo-
 towaniem trzech Weierod / też w swoich Weierodztwach. Wiac też y Biskupi
 trzy / mianowicie Arnold Chelmuński / Basper Pomieński / y Mikołay Sa-
 buński / każdy z Kapituła duchowieństwa swego / wiara królowi przysięgli: y za-
 raz z pozwoleniem królewskim / habie Krzyżacki zrzucili / a starodawny wbiór / re-
 gula Augusta s. oznaczający / zawzięli. Aczwarty zaś Franciszek Biskup War-
 miński / ro Malborku na ten czas w Krzyżakow przebywał: iednakże przedsię Ka-
 pitula jego spólnie z drugimi / królowi przysięgała. Posłow zatym Ludyława
 króla Czeskiego Jana Bernstejnego abo Rozemberka / y Jdynka Kofski (abow-
 iem Chrzostowski) nic był perwonego nie sprawil / przesłuchywano: wysłnionych
 na Kazimierza / i3 on nic się nie radzow / ty mierze królach / poddaćce się Prus-
 ski w obronę swoje przysiał / inaczey a niżeli był w Krakowie / pod czasem wejsia
 swego obiecał. Żadali przytym aby on do Pragi posły swoje wyprawil:3 dostatecz-
 nym zleceniem dla postanowienia spraw Pruskich: około których pracowac na-
 pomalw królowi Czeskiemu należy / tako temu / kto y obronę Krzyżakow iest / y
 też refy sika ziemu Pruska / swięciej sobie za pośrednictwem Wojciecha Brata

rodzonego Młargrabie Brandeburskiego Fryderyka / od Arzyżaków podobano
przygot. Opominiali nad to Kazimierza Króla / aby on tym czasem obieżana zaw-
szetęgo zachai / a wojsko na Arzyżaki podobnie zamiechał. Smiełne Polakom /
bardzo / y chorowato sie bydy poselstwo takie / ani od Skonnego / lubkiego / y oby-
czaynego do wojeu Króla Labyława wknawanie / czego rychlo potym / na samych
je posłach tajemnym wybadywaniem doszło. Wornali abowiem em i poselstwo
takiego przyczyna był Jerzy Pobiebiady / przy którym na ten czas wysłanie rady
nagglowmieszy / h sprawo Czeskich polegaly. Atak nie na nie infego nie odpo-
dziano / ieno i Kazimierz nigdy tego Labyławowi nie obiecowat / aby from
wiadomości tego Prusaków pod władze swoie przyjmować nie miał. Na in-
żasie rzeczy / przez posły swoje odpowiedzieć obiecal. Tak tedy Czeszy odprawiono
ani ich do Arzyżaków do Maltorku przepuścić niechciano. Zaczyn Labyław / z
przywrocanych posłów swoich nadanie poselstwa swiego / y response Kazimie-
rzow porozumiewały / znornu do niego iako naspiełnicy Jana Kaskemego wy-
tyła / pierwsze poselstwo swoje polepszał / a skatecznie obiecując namniemy mu w-
tytu nie przesładać / że on wysłanie stania Prusko pod władze swoie osiągnie.
Pierwszy wyprawione zaraz do Czech Jana Czesynskiego Arakowskiemu Wojeu-
do / y Piotra Szamoculskiego Poznańskiego Kaskellana / zlecąc im / aby one wo-
lo Labyławowe gratornie obstarowali. Zaczyn Kazimierz Seym Pruski w
Grudzięu odprawował / gdzie pobor abo pewne plácenie od głowy uchwalono.
Z którego poboru zasłużo nie pieniadze natemnym żołnierzom Czeskim / których na
pierwszy rozruch Prusacy zaciągali byli / y którzy na oblężeniu Maltorka też y
gdy czas nadarenie trawili / poplacano / y zaraz im przeym służba wypowie-
dziano / będy to je sia w pzeniewierzeniu wznać dali / będy też je nazbyc tego zie-
dnani byli. Abowiem iednemu fęć y dwadzieścia złotych na trzy miesiące pla-
cono. A to potrzeba gwałtowna na Prusakach wycajnela / obawiających sie / a-
by ich byli w żołnierza ogłoconych Arzyżacy nie wygubili / y tej aby był żołnierz
raczej z nimi przeciwko Arzyżakom / aniżeli z Arzyżakami przeciwko nim / prze-
stawat. Na myślenie tedy Czechow dworskie krolowstwo dla dokonywania oblę-
żeniem Maltorku poslat / piselowiwoy nad nim Jana Czesoculskiego Lubelskie-
go Sitarzke. Postanowiono nad to / aby Krol sijnacicie osob z nieobzy flachecke-
go y arzyżkego stanu wybranych / przy sobie od rady miewat / ktoreby z nim o Rze-
czyp. Pruskiej radzily / y jadami glownymi sawiadywały / do tego aby miasta y
zamki Biskupow y Kosciołow / do kady wojna trwala / pod władze flachecke
byly. Przydano tamże y to / do onych wolności ktore był Krol na poczatku podda-
wania sie Prusakow w Arakowie nadai / y ktorymi Prusacy z Polakami iakoby w-
iedno cialo spoiem byli / to jest aby Senatorowie ich / sarowno z Polakami na Sey-
mach o Rzeczyp. radzili / na wrzedy y na dostojnistwa Torunie aby przyszep wo-
ny miewali / y tej prawa Kielecy krolowstkie / sarowno wzywali / nadeo aby kazdy
prawem swoim / lub to będy chciat Cheimnistim / lub Biskim abo Pruskim /
lub na ostarat y Polskim / sadzil sie / do bza iako kto y krolowstwie / będy to wolanie
będy pospolite zadarona trzymat / aby tamże y od onego czasu przy onych sie zosła-
wat. Cia / y myta wysłanie / tej y portow / nuanawicie te co funtowizno / a po-
Niemiecku Gundzolem / nazywano / y od wsielicy kupiey na kazdo z osobna grzy-
wona Prusko po dwa pieniadza placano / odciało / wiać tej y on podobat / ktory
byli Kiojata Polskie w ziemi Pomorskiej niekiedy wystawili / y Marasa pospolicie
zywali / znieziono y odpuszczone / towarj morzem wyprucone / onymże ktorzy przed
tym byli / abo wiaćci prawdziwym dziedziem / od czasu onego przysadzono /
ponieważ je przedtym piselozem Arzyżakow nie słusnie na wzytel swoy przywołać sa-
li. Dostojnistwa y wrzadow pospolitych / ani Starostw zamkowych / aby iadne-
mu cudzoziemcowi wedlug zwyczaju infych Krakow Polskich nie podobawano / pra-
wa na towame pieniadzy Torunowi / Wielbrogowi / Arakowowi / y Gdanisku /
iednakże z wyobrażeniem osoby y z napisem syentu Krolowstkiego / do kady ieno woj-
na ona trwala / sarowno wysłanie miastom onym pozwolono. A po dostoj-
niu zaś wojny / aby tylko w samym Torunie a we Gdanisku umieniem y naciadani

Jerzy Podabinski
dy.

Wingless
Red Poll
Dyke.

Poselstwo Kazi
 miewane do
 Krola Kadyk
 wa.
 Wymiarowi
 Grabszemu.
 Podatki
 my.

5. Wormtown
place joined
Re.

Jon Egefoell.
ii Quiltepla
rejd.
Panoon taden
tuffe.
Kont. Bioria
Focuel 170 plic
chic gloano.
Jedneß pruß.
Som 3 Poladim
Wädme pzr.
wileton y wob
nodeli pinlich

Spudros podk.
 szustekony.
 Wazysa.
 Kupte moizen
 wprymone.
 Endzosemce od
 wazdom odcin
 ce.

Koranic pla,
midif.

27 11 11

PROVIDENT

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

podległy był w niżej ście Pruskiej Władysław / przytąd z Annapora wstawił /
by / odstąpił byty. Porozumiewając z tym nieprzyjacielem / si ony oszyscy odstępo-
wać nie trzeba / pod Fryderyka wojska pomsteli. Zawadywał miastem onym
miałki Czech Zbuda / z warunkiem nie nagorszym. Ten obwieścił o przysię-
nieprzyjacieli / wstąpił sobie zmyślone niedbalstwo / aż do samych murów mie-
scich przystąpił nieprzyjacielowi dopuścił: a potem nagła raczoscia /
be w sposobnych miejscach rozładzone / na zagejzione tego gwardye wypuścił /
wojsko / miało w nim kłosa / lecz wiało zaś trwogo / uczynił. A zaraz w tym na-
przeżrącego z ludźmi swymi wypadł / opodal go odgromił / pociągnął / a
śrogiwo pomał. Dasi roali one y niewczesne expedycje / iako me z ch-
cia nasy przysię / tak też daleko słabiej a miz było potrzeba / wiech 19. Wpra-
wodził niekiedy z nich zawczasu sie zachali byli: ale zaś drugich oczekiwając /
silna rzecz zboja z grontow Anawskich zarywając do taboru / iakooby co w-
tamtym zimować mieli / nawieści: a ruszywszy potem tabory / wsiłknie zboja
spalili. Nad to krowdytolwiec ciągneli / miedzy ani maistnościami dościel-
nym / ani samym krolewskim nie folgowali. Sam krol do Brześcia był wprzod
zatrzął: gdiu gdy Senatorowie Polscy do niego sie skupili / wnet za wstawi-
nym naleganiem joldu swego domagających sie żołnierzy / zawzięto sposob
nabycia pieniadzy / ani weziewy / ani pojycieczny / to jest / wybranie z kosciołow
naczynia srebrne / y wspominkow Bogu zasfiarowanych: a to wsiłknie za po-
leniem Arcybiskupa Gnieźnieńskiego / a Włocławskiego y Poznańskiego Wiku-
powa. Co gdy we trzech Dyocezjach / ktorych Biskupi pozwalali / spawiano /
nie wiaćy skąd / tylko ściec cysiecy stercz nabyto Abowiem z Arakowick Dyocez-
ey kosciołow nie namniej wiać nie moiono / gdy Biskup tameczny / namnie-
go wiaćki dopuścił mechał. Storo iuż tedy wsiłknie sie woz / do scagiano /
zaraz go hetman pod Toruniem piesz Wilsa / po meście na lodach zbudowa-
nym / przewodził. A w tym też Fryderyk Margrabia Brandeburski w pias /
dnego Arystokrata do Krzyżackiego Mistrza przyzwał / y piesz me mato omi
niego zabawożył / Arystokrata przy nim zostawił / a sam do Ziela do taboru
przystąpił: prosił aby krol za wznawienie tego potocz Krzyżackim planował. Co
wprawdzie dnuu nie z prawego serca pochodziło / ale raczy zrod / aby był po-
bny on czas do wojowania / wniknąć mogł. Zaczyn postrzegł krola do potocz
bydł przystępnym / zaraz do Krzyżaków odiejoja / zrod potem krolewskie dno /
je narowybor dobie / y doprasania godne / a zgola nad zastugi tego zeznacze-
kondycje / miał mu być przysię. A tak na dzień znowiony / do wsi Koscielca wpa-
prawieni od krola Jan Biskup Włocławski y Kanclerz / Jan Teczynski Kra-
kowski / a Piotr Oporowski Leczycki / Weierodowia / ktemu ktemu Ro-
gowski Kascellan Siradzki / ptonie bydł obietnice Fryderykowe zastali. Wyma-
gali to abowiem Krzyżacy / aby krol wsiłknie Prusy (ktorzym imieniem Pomor-
skie / Chelminskie / y tej Michalowski dzierżawy zamykamy) spusił im: a w
ten czas dopiero / przed ktorzymbytolwiec chciał rozesnarow / z onymi sie ro-
spierał. Dgromili tam nasy Fryderyka / je on tak nie wierne y nie szczerze z krole-
sie obchodził: nie nałże aby zawody one swoje nie nabawemnie bydł podate wkażal /
obietował co po Krzyżakach / je om Chelminski / y Michalowski kray Polakom
wstąpić / y tej natłady wojenne nagrodzić mieli. Ktorych kondycy gdy nasy nie
przymowali / nie miasprawoży rozuechano sie: pomiewaj Krzyżacy stojąc sio-
baczey pocze / nadaci przymnożkiem poci set Arystokrata / ktore był Fryderyk
odiejdzając / w ich taborze zostawił. A tak nadziei potocz poruczył / znowu ser-
ca y chęci do wznowienia wojny zawzięto: y tymże gościncem co y pieszego ro-
tu / do Łasyna / nie nazbyt ciesznie taborem podemknęno. Pominałszy iuż te-
dy miasło przerezione żołnierze / nie dalekiem zajązdem nawrot uczynio / y zaraz go
oblegał. Chcieli byli wprawdzie poddac sie iuż nieczynie: ieno ze czteryśka ko-
ni ludzi Krzyżackich pomimo tabory nasy / w ktorych żadney spawy ani porzo-
dku wojennego nieprzeżręzano / do miasła wiaćkawy / onych potrzebili / y ma-
jnie miasła bronili. A przeto / gdy sie oblegano aż do miesiaca Listopada przewo-
dło / wu

do / widząc krol w niemniejszym bydł swoich / nad oblezione nieprzyjacieli / me-
staku: do tego widząc trudne bydł y nieposobne tak wielkiemu wojsku nabywa-
nie żywności y pasze / pomiewaj sie chłopotstwo / ktore nasy wsiłknie Krzyżakom
ciemieżyli / rozbiegło byto / a zboja przed przysiędem iefce nasy / w czas do zam-
kora y do miasł pozwojowano / pozno raba swoje winował: wiec nade / chwile
niepogodne śniegow wespół z deszczami zasłacających / ktemu zawieruchy wia-
trow przytrych y ostrych / zároveň koni iako y ludzi / niewczesowi żołnierskemu
odwylch / skodliwie nadzajął. Dla tych tedy przyczyn / pomiechawoży krol oble-
żenia / zaraz wojsko odiazbu wymagające rozpucza / ledwie nie czwartą część koni
pozbyłszy. Ktorego odiazbowi / nawet y z samey strony krolewskiej Prusacy / nie-
zmierne rabsi byli / poniewaj nie mniejsze / a niewiem ielż iefce niewietse skody / y
veraty od 10° ludzi / ani od nieprzyjacieli / grunty ich ponosili: tak dalece / że tej ani
budynki ostac sie wcale nie mogły. Co wsiłknie gdy sie tak w Prusiech spawiało /
ty czasem zbory z Słask / za powodem y spawo Jan y Karol Swieborzowski
braciy rodzoney Polakow / y tej za spawo Jerzego Stofa Morawianina / grunty
Włocławskie y Siawrowskie natachali: skąd zagrabiwoży przy usicy drapieży go / koni
ktorzym wiec w syby kruscow olownych woda ciagniono / do tego Włocławsko
Siawrow / z tamieczny Stofa Swieborzowskiego metedy wkradził był /
spaliwoży / tej y Powiat Wielunski pusił / a Kępno zamek / miejcem przyro-
dzonym obionny / pod zmyślona postawa chłopow czynię rzekomo Panu swo-
mu mofacych wpuszczeni / fortylnie wsił / y Wierzbienie Pana tamiecznego zro-
ba na Morawy wsił. Lecz potem zamek odslachy Wielunskiej / y od ludzi
Arcybiskupa / y tej Biskupa Poznańskiego / blugo oblejony / za wystąpieniem we-
dug pierwego postanowienia zbory / nazad odieto. Pobudke tedy do rozbina-
nia spawoły im piemadze / joldu w Prusiech pod krolewskim zastużonego: ktorego so-
du / gdy dla niedostatków skarb zaplacie im memożono / wnet om wniysnie / iaktm
kolwiec sposobem dochodzie go na Polakach odpowiadali: a z tym wielka liczba
ludzi niedostatecznych / zloczynnych / y podlużonych / ze wsiłknie stron do onych
sie ciniela. Ale zaś w Mazowsiu Władysław Książę Płocki / zastarzał wnetrzną
gorączka / ktora choroba onego wsiłkney familiey przyrodzona bydł / iungof rozpo-
mina / wybolaty / w onychże dniach z wiać wsił / znowu w Władysław
wa synow maluczkich odumierając. Ani też Zolejlawa drugiego / biata tego przed-
tym pomienionego synowie iefce medozoli / y do zawiadywania rzeczy potocz-
nych nie spojbni byli. Przeto Pawłowi Gijcyktemu Płockiemu Biskupowi /
wsiłkney Książce Mazowieckiego rzady zlecono / doładby az synowie poz-
stali / do lat nie przyszli. Zaczyn ten cnotliwie / y zgodną pochwałą na wrzędzie o-
nym / nie krom kofu własnego swego / zachowywał sie: a obyczaje y prawa mo-
ktoe prerorotne / w odprawowaniu sądow polpoliczych / y w miasnym wyia-
ganiu win zaimnożone / oddalił. A krol zaś / rozpuczoży wojsko / spoinie z Se-
natorami w Grudziązu / z strony toczenia znowu wojny Pruskiej / wmarwał sie.
A i najemny żołnierzy kończyć ona wojne rabsi / a piemadze zaś na plácenie joldu
nie dostawalo / wiele z miedzy młodszych takie zdanie podawato: aby pobor dno-
nasku grofzy na ludzie wiejskie zalożyc / a taki pobor / aby tak ich / iako y slachec-
cy poddani w ieden nasob placił / krolewscy zaś y duchowni / aby iuż we dwoy-
nasob wiaćy składać tenże pobor powinni byli: ktemu aby stany duchowne polo-
wice dochodow swych na one wojne zmieśli. Według takiego tedy zdania wyrok
uczyniwoży / zaraz go w Arakowie / y po inszych Włocławskich obwołano / nie krom
ostawy zaprawda tyranstwa swieckiego / y tej nie krom wkradzenia stanow du-
chownych / ktorzym pomiewolnie wolności / Boskun y ludzkim prawem nabane /
wydziać wsiłowano. Aczci odwołano potem on dekret w Sejm Piotrkowski na
początku Roku drugiego / gdy sie Biskupi mocno byli o takie bezprawie oparli: y
zaraz tamże postanowiono / aby przysięgo lata po Swiatkach / z wojny do ziemie
Pruskiej pospieżyć. Jednaki ona wojna nie dosła / a to wsiłknie dla ścisłego nie-
dostatków paze / y żywności / z częstych bzdow y z gwałtownych wód / wyptoma-
ley. Do ktorego to niedostatków / po wsiłkney części y tak roczna wypawa wojenna

Jan y Karol
Swieborzowski
1577 Jerzy
Stofa w polsce
zbił.

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Władysław
Książę
Polski

Kolejny pobór.

Starostwo Krak.
Kamienie wiatro
Czyżewskiemu.Twierdza zło-
czyńców rozwa-
lona.Rok 1458.
Seym w Piotrkowie.Jaka w polsku
polakis Arzys-
kami polska.Wyprowadzili
Polska do Prus.Papowa oble-
gli Arzyscy.Piotr Szamot-
ulski Sejmie
nem wojska.Papowa wsi-
to spalono y ro-
zburzone.

aby teby umordowanych / y w maly poczet obroconych / triumphorony y swiezy
nieprzyjaciel taki / skoblowie nie ostrocyli. Ale Krol Kazimierz / postanowil w
ten taki sposob sprawę Pruskie / sam na Seym Piotrkowski na
dzien dwudziesty czwarty Listopada zlozony / odiachal. Ale i tam nie zstrony
Kszczypospol: dla nie wielkiego zjazdu Senatorow / zawsciaganiem pospo-
litego toczostwa zabawionych / nie ochwalono bylo / przetoz inze Seymy w Kole
y w Koczynie odprawowane: a na onych postanowiono / aby kolejny pobor / po
dwunastu groszy z lano wieśniacy oddawali / z ktoregoby pieniadze zasluzone zol-
nierzowi w Prusiech zaplacic sie mogli. Tamze starostwo Krakowskie / zlozy-
szy z niego dla ociezalych lat Czyżewskiego Jana / Mikolajowi Piemajkowi W-
torwickiemu zlecono / y dochodow mu przyczymono / zkladby on tym wiecia gwar-
dys sluzalych / dla wspokojenia y dla oczyszczenia z rozboystwa goscincom / chowac
mogl. Wydzono sie potym zbieraniem / ktory rozbojami a woyna zoldu za-
sluzonego dochodzili: zaczym zamiesci od nich odebrane / z rozkazania Krolewskie-
go rozwalono / aby snadz y od onego czasu przytulkiem rozboycow nie staly. Szla
dote zasje Oswiecimsko / wydzierstwem zloczyncom zubozone / takawie Krol pod-
pomogl. A tak Seym odprawil wespole z Krolowa / wedlug zwyczaio swe-
go / do Litwy odiachal: zklad potym pierwszego dnia Maju w roku drugim / na
inzy Seym do Piotrkowa przyspiesyl. Tam gdy wyprawo do Prus namawiano y
wradzono / Jan Jskra z Węgier przyjechaj / pobudzajac Krola / aby on do Krolestwa
Węgierskiego / wedlug dziedzicznego prawa zony swej / serce przylozyl / ani obeymo-
wac go Mathyaszowi / cziorowkowi nowotney family / nie dopuszczal: przytem
chac / karanie / y pomoc swoje w tej mierze / obiecuje mu. Jakoz trzymal on
teze zamki niektore Węgierskie. Wyrozumialszy szym / ze woyna Pruska Krola
w tym zastadza / wnet one umarwic / abo wiec rozic podeymule sie: wi-
dzac zwlaszcza / i Krol od pokoiu nie stroni: a do tego y sami Arzyscy nie wzbra-
mac pokoiu zdali sie. Nad to spodziewal sie Jskra / ze tego tym siadniey do-
zac mial / i na poradz natennych zolnierzow Czeskich / w ktorych Komunistami
byli powinni y przyjaciele tego / strona Arzyskow nabarziej w onym czasie po-
legala. Lecz oskutany w mniemaniu. Nadecc abowiem powodem / szesli-
wie poniekad sinie zajecy / Arzyscy niesluszne wymagali kondycye. Dla tegoz
zwiepiwszy o pokoiu / wciornaske woysko Koronne / za mandatem Krolewskim /
pod Gniwowem stanalo: a z tamtad przeiaharzysy mostem todzianym Wisle /
tabory swoje pod Papowa rzucilo. Zdrado zamet on wbiegl byl nieprzyjaciel / y
okrutnie z niego grunty Comuniste plondrowal. Ktory to zamet barzo byl obron-
ny / am Krom wielu niebezpiecznstwa nasych / nie zdal sie bydz dobytym. A toli
przedzie kuchacy / woimce / y inza zgratowata gawiedz zolnierzka / lekowaznie /
y Krom namnyszego rozkazania pod mury podpadajac / nacychmiast wosytko
woysko / niepodobnie goraco na dobywanie zamku chacia y nadzieja / rozarz-
la. A tak wosyky do sturmu rzuciwszy sie / brany wylamania / zaczym skoro inz za-
met obeymowac poceli / nacychmiast nieprzyjaciele wielkim krzykiem o milosier-
dzie zwyciezcow prosili. Wysluchal szym onych Piotr Szamotulski Poznaniski
Kasielan / przy ktorym nawladniewszy regiment w woysku od Krola podany zo-
stawal / y zaraz ich foreka od Taborow odwocono / wolno wypuszczac kazal. A
le tezy sam o maly wlos od zolnierzow zagniewanych nie zginal / ktoryz zgine-
niem w sturmie Zbigniewa Jaworza Dobzyckiego / y Dawida Czecha Oboznego
woyskowego rozwasnieni / srozeli. Zaprawde niezmiernie narzekanie przeciwko
Krolowi y Senatorom powstalo bylo / czescia iz to nieprzyjaciel tatemnie porwy-
puszczano: a czescia iz niektory Senatorowie postawszy slugi swoje / komory zamko-
we z ywnoscia / y insem dostatkami nasprzowane wbiegli. Dla tegoz podzuciwszy
ogień pospolstwo zolnierzkie / wosytek zamet ze woskietami dostatkami / y z wielo-
stog Senatorzich / ktoryz upornie komor bronili / spalilo: a potym zas y mury
zamkowe / aby ich snadz nieprzyjaciele nie pobudowali / rozwalic Krol rozkazal.
Tamze trzy dni potym stanowilkiem woysko lezalo. A z tamtad zas do Chel-
mna oboz ruszono. A woskietze Miasca onego dobywac nie pokusono / ktore dosta-

teczniec

teczniec rozprawdzic y przestrone test / Ktemu ani wymyslem / ani przyrozeniem
miesca z mocmone / iedno ze do niego zewszad woysko nieprzyjacielskie / sciagalo
sie. Do Malborku tedy postapili nasy. Co gdy w Chelminie Bernat Szoberk
wyrozumial / wnet wbiecz tam nasych z ludzmi lekkozbroynymi / nocnym zaja-
zdem wymysli: y pewnie dokazalby byl tego / by byl przez cala noc nie bladzil. Po-
wstanie szym dzien / tam on widzac ze ropadl na woysko nasych / wiekaniem o-
sobie radzie kazdemu rozkazuie: rozproszonych doganiac Polacy / nie podie kie-
sko zrazili / wielu pobierzysy / y poimawszy. Sam przedzie Szoberk wstoczy / puetna-
scie mil bma onego wpausy / o zgube iednak dobr swoich przyszeli. Potym przy
Malborku Taborom nasy opadli: y nadaremnie tam czas ospaly trawili / dajac
sie zwozdzic nieprzyjacielom nadzieie pokoiu czynacym: do ktorego to pokoiu w-
stanowienia / Jskra iednaczem wkladal sie. W onychze dniach nowe Pomorskie
miassto / rozpuszczwosy zolnierza Polskiego / iakoby sie wolajac potega bromie nualo /
lud nieprzyjacielski przyelo. Z dlugiey tedy na iednym miescu pod Malborkiem
mieszkający (abowiem do dnu Miesiecy przewolalo sie bylo oblezenie) Jntrod / y
scil niedostatku z ywnosci woyska Krolewskiego nadrazili / a tak dalece ze ludzi
osm set / a kom zas tysiecy siedm / glodem y powietrzem / wymarlo. A przetoz w
glos zolnierstwa narzekalo / a skupiwosy sie pod namiot Krolewski / wsiune pros-
lo / aby mu miassta namnuey nie obronnego moce dobywac pozwolit / abo wiec
od oblezenia ruszyl. Lecz gdy obudrow rzeczy za namowami Senatorow niektorych
nie dopuszczono / medbaley wosyky powinnośc woienng odprawowali / a odrzu-
ciwszy porzadek y woskiet postuszenstwo zolnierzkie / nawet am strazy nie obcho-
dzili. Krola ztad simalosc nieprzyjacielom / tak dalece iz oni wyecieczli z zamku
czynac / o iakokolwiek strode nasych przywodzili. Ztadze sie w mch rozburzyla
wiecia sierdztosc: ktorey tym wiecey przydal wrzask nieprzyjaciel z blankowami
nasyim wragajacych / a iz ich pieniadze podkupne z sturmu wyzwoili / cheptli-
wie wolajacych. Jakoz pewnie przydybano byto zdiablowe Polanie do miassta ze
zleceniem Senatorow niektorych przechodzace sie. Osoblowie tedy na Jana Brze-
zkiego Podkancelerzego ohyda zelzywosci takley / iawne ni glosy zwalona byla: y
by on byl razowi goracemu nie wsedl / pewnieby byl w rozruchu zolnierstwa zata-
diego / na placu zabity poległ. A iz wdy naostatel rozem z nieprzyjaciel na dwa
dziescia Miesiecy zawiezto ta kondycya / aby w onym czasie osm y nawcow z o-
budrow stron do Chelmina przyiahalo: ktoryz iesliby medzy soba zstrony pokoiu
zgadzic sie nie mogli / aby inz doskonale na rozadek Woyciecha Kuznietza Kaku-
skiego / wosytkie nieznastr przypuscic. A tym czasem Malbork miassto Jskra po-
szednie iednania / pod wladza swoa trzymac mial / a ktoreby strome przyladzone
bylo / aby go oney oddal: abo wiec iesliby do pokoiu nie przyslo / tedy go inz
Arzyskom wrociec byl powinnen. A gdy to tak dziale sie / tym czasem wosytki flia-
chta nie cierpac inz dalszy zabawy / nad rozkazanie Krolewskie do domow roziacha-
la sie / ktorego roziazdu byl iey poczatkiem / Jan Ostrowiecki / nazwiskiem Jasky-
an. A dla tegoz tezy y sam Krol osadzwszy na starostwie Malborku miassto Czer-
wont / Scibora Chelmskiego / za obiedzajacy woyskiem odiachal miassta. nie me-
dbajac na zatrzymywanie Prusakow / a osoblowie Gdanieczan / ktoryz mu na cze-
ry tysiecy czlowieka woiennego / byle byl chcial pod Malborkiem zostac / pientes-
dzy obiecowali / ponysine szesacie Roku onego na morskich handlach opurawo-
szy / y me pomatu spanosywszy sie. Woskiet Krolowi pilniey bylo / iako dlugosy
pise / w testliwym pragnieniu do mazonki swej popieszyc sie: ktora w onychze
czasiech okolo wtorego dnia Miesiaca Listopada / Jyna Kazimierza w Krako-
wie powila mu. Dla tegoz prosto on tam nadiezia: gdzie zaraz postow / Jerze-
go Podebada / Krola Czeskiego przestuchywal / o przymierze propiacych / a przy-
tem niezmiernie posilki przeciw Arzyskom / wiec tezy y sukcesya Krolestwa Czeskie-
go / ktora po Krolu Ladyslawie / prawem dziedzicznym / na zone y na potomstwo
Kazimierzowe / iako na nayblizsa krewo Ladyslawowe przychodzila / onemu obie-
cujacych. Krolestwo / praw / Czeskie / prosbami Senatorow / Jerzy pomiewolo-
ny pod swoa opieka przyjal / aby snadz kto inzy nie porwal go byl: iednacie po-

W o o

smierc

Malbork mia-
sto oblezione.Tomienie do
Arzyskow ob-
padli.Jasky iadil y
kom pod Mal-
borkiem.Jan Brzezi-
ski w zabity po-
legł.Kolem do dwu
dziescia miesiecySilbor Chel-
mski starosta
Malborkim.Chal Gdan-
ieczan przeciwko
Polakom y Kto-
li.Jerzego Krola
Czeskiego posel-
stwo do Kaza-
mierz.

Stępczo Stępczo
włochy włochy
długość włochy
długość

Litewskie wło-
dźstwo Polacy
włochy

Włochy Stępczo
włochy Stępczo
płanow Stępczo

Stępczo Polacy
włochy Stępczo
domow Stępczo

Stępczo Polacy
włochy Stępczo
moneta Stępczo

Stępczo Polacy
włochy Stępczo
Stępczo

przeciwko nam sporządzites. Ladaż m. n. z. nas a z. g. z. między w. i. o. n. a. s. t. k. e. y. b. l. a. c. h. t. y. K. o. r. o. n. e. y. n. i. e. z. n. a. y. d. u. i. e. s. i. e. t. e. n. , k. t. o. r. e. g. o. b. i. , t. y. n. i. e. n. a. w. i. d. z. i. e. c. , a. b. o. w. i. e. c. p. r. e. z. e. l. z. e. g. a. c. i. e. m. i. a. t. : w. i. s. t. y. s. c. y. m. y. t. o. b. i. e. s. e. d. e. c. z. n. e. y. u. p. r. z. y. m. o. s. i. , y. p. o. s. t. i. s. s. e. n. s. t. w. a. w. i. s. t. k. i. e. g. o. d. o. c. h. o. w. u. i. e. m. y. , y. z. a. w. i. s. s. e. d. o. c. h. o. w. y. w. a. l. i. s. m. y. : P. r. z. e. t. o. z. c. i. e. z. k. a. y. g. w. a. t. i. o. n. a. p. o. t. r. z. e. b. a. , a. w. i. e. s. t. a. i. a. c. a. s. i. e. n. a. d. R. z. e. c. z. y. p. o. , z. a. g. u. b. a. g. w. a. t. i. e. m. n. a. s. p. r. z. y. c. i. s. n. e. t. a. , z. e. s. m. y. t. e. n. S. e. y. m. n. a. t. o. b. i. e. w. y. p. r. o. s. i. l. i. , n. i. e. a. b. y. s. m. y. c. o. k. o. l. n. i. e. k. p. r. e. c. i. n. u. k. o. t. o. b. i. e. z. i. m. y. l. a. c. i. e. m. i. e. l. i. , a. l. e. r. a. c. z. e. y. a. b. y. s. m. y. b. y. l. i. z. d. r. o. w. i. u. y. s. e. z. e. i. c. i. u. n. a. s. e. m. u. , d. y. e. c. i. n. a. s. y. c. h. , y. d. l. a. g. o. t. r. w. a. t. y. p. o. t. o. m. n. o. s. i. , a. z. a. r. a. z. p. r. z. y. t. y. m. d. o. s. t. o. i. e. n. s. t. w. a. u. s. t. r. a. p. i. o. n. e. y. R. z. e. c. z. y. p. o. , n. a. s. e. y. z. a. d. r. o. w. a. r. a. d. a. w. s. d. y. k. i. e. d. y. k. o. l. n. i. e. k. z. a. b. i. e. g. i. l. i. A. i. e. s. l. i. p. y. t. a. s. , c. o. z. a. c. z. , y. z. k. a. d. b. y. k. l. o. p. o. t. y. t. a. k. i. e. p. r. z. y. c. h. o. d. z. i. l. y. ? I. z. k. a. z. d. e. i. n. a. d. r. o. z. u. m. i. e. s. i. ? i. e. n. o. z. k. a. d. e. s. m. y. s. i. e. n. a. m. n. i. e. y. n. i. e. s. p. o. d. z. i. e. w. a. l. i. , y. z. k. a. d. b. y. n. a. m. n. i. e. y. n. i. e. p. r. z. y. s. t. a. l. o. . O. d. c. i. e. b. i. e. z. g. o. t. a. y. o. d. t. w. o. i. c. h. u. r. z. e. d. o. w. , k. t. o. r. y. c. h. w. i. s. t. y. s. k. a. w. i. n. a. d. c. i. e. b. i. e. s. a. m. e. g. o. i. c. i. a. g. a. s. i. e. . T. w. o. i. S. t. a. r. o. s. t. w. i. e. n. i. e. r. z. e. c. z. y. p. o. s. t. a. n. i. e. d. l. i. w. a. i. c. s. a. d. o. w. e. y. n. i. e. c. z. y. n. i. a. , w. i. d. o. w. o. m. , y. i. e. r. a. t. o. m. u. s. t. y. k. u. i. a. c. y. m. , a. l. e. t. e. z. p. r. z. e. n. i. e. z. n. o. s. n. a. k. r. z. y. w. d. a. , y. p. r. z. e. g. w. a. t. p. o. t. e. g. i. p. r. z. e. c. w. a. i. n. e. y. n. a. s. y. b. r. a. c. i. a. n. a. s. s. e. c. i. e. m. i. e. s. a. : z. d. o. b. r. u. t. a. s. y. c. h. , z. a. r. z. u. c. i. n. y. s. y. l. a. t. a. p. r. z. e. c. y. n. k. e. , z. d. z. i. e. r. a. i. a. : w. i. e. z. i. e. n. i. e. m. , b. u. c. i. e. m. , z. r. a. n. i. e. n. i. e. m. , y. w. i. s. t. a. k. a. p. o. t. w. a. r. z. a. , z. e. l. z. y. n. i. e. t. r. a. p. i. a. t. . C. o. n. i. e. d. a. w. n. y. c. h. c. z. a. s. o. w. , a. z. g. o. t. a. i. u. z. p. o. o. b. w. o. l. a. n. i. u. t. e. g. o. S. e. y. m. u. , L. y. g. m. u. n. i. o. w. i. L. a. t. y. c. y. n. i. s. k. i. e. m. u. y. W. i. e. r. z. y. b. i. e. c. i. e. S. i. e. m. n. i. c. k. i. e. m. u. , o. d. l. a. n. a. K. u. r. o. p. a. n. y. S. t. a. r. o. s. t. y. C. h. e. l. m. s. k. i. e. g. o. n. i. e. w. i. n. n. i. e. d. o. s. t. a. l. o. s. i. e. . I. e. d. n. a. k. i. z. t. o. s. a. r. z. e. c. z. y. s. e. z. e. g. u. l. n. e. , y. d. o. s. e. z. e. g. u. l. n. e. y. o. s. o. b. y. i. c. i. e. n. a. i. a. c. a. s. i. e. , p. r. z. e. t. o. z. z. a. l. z. e. y. s. t. a. t. o. k. r. z. y. w. d. a. b. i. e. r. z. e. m. y. : A. l. e. t. o. n. a. y. c. i. e. i. s. t. e. y. n. a. y. z. a. t. s. n. i. e. y. s. i. e. b. e. z. p. r. a. w. i. , k. t. o. r. y. m. n. a. d. n. a. m. i. L. i. t. w. a. z. a. p. r. z. e. z. o. r. e. m. , a. r. a. c. z. e. y. z. a. p. o. l. i. t. a. c. i. a. n. i. e. m. y. d. o. p. u. s. c. a. n. i. e. m. c. i. e. b. i. e. s. a. m. e. g. o. w. y. d. z. i. u. i. a. . T. o. i. e. s. t. z. e. L. u. c. k. o. y. w. i. s. t. y. s. k. e. o. n. a. z. y. g. n. a. k. r. a. i. n. a. R. u. s. k. a. n. a. m. n. i. e. s. t. u. s. n. i. e. z. i. a. t. a. : w. i. s. t. i. n. i. c. k. o. r. e. o. d. p. o. w. i. a. t. u. P. a. r. c. o. w. s. k. i. e. g. o. o. d. e. r. w. a. t. a. : P. o. d. o. l. s. k. i. e. z. a. m. k. i. n. i. c. k. o. r. e. u. b. i. e. g. a. , a. i. e. s. t. e. y. n. a. p. o. z. o. s. t. a. l. e. o. s. t. a. t. k. i. t. e. g. o. z. P. o. d. o. l. a. d. y. b. i. e. : A. i. a. z. a. t. o. m. n. a. d. t. o. M. a. z. o. w. i. e. c. k. i. e. m. z. t. o. n. o. w. y. s. y. m. y. m. o. b. c. o. w. n. i. k. o. m. n. a. s. y. m. , a. b. o. d. o. w. n. y. m. o. p. i. c. k. a. l. n. i. k. o. m. t. w. o. i. m. , d. w. a. p. o. w. i. a. t. y. , W. a. g. r. o. w. y. G. o. n. i. a. z. w. y. d. a. r. l. a. . C. z. e. g. o. w. i. s. t. y. s. k. i. e. g. o. t. y. i. e. y. p. r. z. y. c. z. y. n. a. i. e. s. t. e. : g. d. y. o. n. a. a. b. o. b. y. t. e. g. o. n. i. e. c. z. y. n. i. l. i. , a. b. o. w. i. e. c. n. i. e. k. r. o. m. k. a. r. a. n. i. a. c. z. y. n. i. l. a. , g. d. y. b. y. t. n. a. m. B. o. g. k. r. o. l. a. i. n. s. t. e. g. o. z. r. z. a. d. z. i. l. . T. y. i. e. y. l. e. k. k. o. m. y. l. n. o. s. c. y. n. i. e. w. a. z. n. a. s. m. i. a. l. o. s. c. , p. o. b. l. a. z. a. n. i. e. m. s. w. y. m. t. u. c. y. s. y. , y. t. a. k. d. a. l. e. c. c. o. z. o. s. b. e. s. t. a. t. e. i. c. i. a. , z. e. n. i. e. t. y. l. k. o. u. z. z. n. a. m. i. p. e. t. a. g. i. s. p. o. l. n. e. y. p. r. e. c. i. w. k. o. K. r. z. y. z. a. k. o. m. w. e. d. l. u. g. p. o. w. i. n. n. y. c. h. u. s. t. a. w. n. i. e. i. e. d. n. o. c. z. y. , n. i. e. t. y. l. k. o. n. a. m. z. n. a. k. o. m. i. t. e. y. l. a. s. i. z. a. o. w. e. t. o. w. a. n. a. s. o. b. i. e. z. m. u. d. z. y. , w. d. z. i. e. c. z. n. o. s. i. c. i. a. n. i. e. z. a. d. z. i. a. l. y. w. a. , a. l. e. t. e. z. u. z. y. n. a. t. w. o. i. u. w. l. a. d. z. a. u. p. o. r. n. i. e. y. b. a. d. z. i. e. b. y. e. . A. i. n. d. y. t. o. w. i. s. t. y. s. k. o. c. i. e. b. i. e. n. a. m. n. i. e. y. n. i. e. n. i. e. h. a. m. u. i. e. , z. e. b. y. t. w. s. d. y. k. i. e. d. y. m. a. i. e. t. n. o. s. i. c. i. a. y. d. o. s. t. a. t. k. a. m. i. k. r. o. l. e. s. t. w. a. t. e. g. o. z. a. k. n. i. e. w. i. d. z. i. e. c. z. n. a. L. i. t. w. a. o. z. d. a. b. i. a. c. y. z. a. m. n. a. t. i. c. p. o. p. r. z. e. s. t. a. t. . C. o. i. e. s. l. i. z. a. o. r. o. b. k. i. u. p. r. z. e. y. m. e. o. b. o. y. g. a. n. a. r. o. d. u. n. a. w. a. g. e. n. i. e. u. c. l. y. b. n. e. g. o. b. a. c. z. e. n. i. a. p. u. r. c. i. s. t. , z. y. e. l. e. t. n. i. e. t. o. o. b. a. c. z. y. s. i. , z. e. w. i. s. t. y. s. k. i. e. t. e. t. w. o. i. e. d. o. b. r. o. c. z. y. n. n. e. z. a. d. z. i. a. t. , w. a. n. i. a. , n. i. c. s. p. r. a. w. i. e. d. l. i. w. i. e. , n. i. e. p. r. z. y. s. t. o. y. n. i. e. , a. n. a. d. a. r. e. m. n. i. e. o. b. r. a. c. a. s. t. . A. b. o. w. i. e. m. L. i. t. w. a. a. n. i. t. o. b. i. e. , i. n. s. t. o. y. n. i. t. w. e. m. u. , n. i. g. d. y. w. i. a. r. y. n. i. e. d. o. t. r. z. y. m. i. l. i. a. : a. g. d. y. w. l. a. d. z. e. z. w. i. e. r. z. c. h. n. o. s. i. m. a. i. e. s. t. a. t. u. w. a. s. e. g. o. z. a. z. i. c. n. a. d. n. a. p. o. k. u. s. t. a. l. i. c. i. e. , n. i. e. r. a. z. o. n. a. p. r. e. c. i. w. k. o. n. a. m. o. b. u. d. o. w. s. r. o. d. l. i. w. e. r. a. t. y. w. y. n. a. y. d. o. w. a. l. a. , n. i. e. r. a. z. z. a. d. a. z. i. e. c. k. i. m. o. r. a. z. e. m. , y. t. r. a. n. k. i. e. m. i. a. d. o. w. i. t. e. y. t. r. u. c. i. z. n. y. w. z. d. r. o. w. i. u. w. a. s. o. b. u. d. u. i. u. p. o. d. z. i. e. u. r. l. o. w. a. t. a. . A. m. y. z. a. s. i. e. P. a. l. a. c. y. o. n. e. g. o. n. u. p. r. a. w. d. z. i. e. m. e. z. n. a. c. z. n. e. g. o. , n. i. e. z. n. a. i. o. n. e. g. o. , y. n. a. b. l. i. a. b. y. m. s. p. l. a. c. h. c. i. u. s. c. i. s. t. o. p. a. n. u. i. a. c. e. g. o. , d. o. m. a. l. z. e. n. s. t. w. a. z. a. c. n. e. g. o. , y. d. o. k. w. i. n. a. c. e. g. o. k. r. o. l. e. s. t. w. a. z. c. h. a. c. i. w. l. a. s. n. e. y. p. r. z. y. g. w. a. l. i. , a. p. r. z. y. s. w. a. n. e. g. o. n. a. w. i. s. t. y. s. k. e. o. k. r. a. g. z. i. e. m. s. k. i. p. r. z. e. z. a. c. n. y. m. M. o. n. a. r. c. h. a. r. o. z. s. t. a. w. i. l. i. s. m. y. : M. y. z. m. u. d. z. y. w. i. e. l. k. a. c. z. a. s. c. L. i. t. w. y. p. r. z. e. z. K. r. z. y. z. a. k. i. o. d. e. r. n. a. n. a. n. a. s. y. m. o. r. a. z. e. m. , n. a. s. a. d. z. i. e. l. n. o. s. i. c. i. a. , y. k. r. w. i. a. w. l. a. s. n. a. n. a. s. i. a. , o. d. w. e. t. o. w. a. l. i. : B. r. a. t. a. u. n. e. g. o. W. l. a. d. y. s. t. a. w. a. n. i. e. r. z. e. c. k. a. c. n. a. P. o. l. s. k. i. e. , a. l. e. t. e. z. n. a. W. e. g. i. e. r. s. k. i. e. k. r. o. l. e. s. t. w. o. , z. y. e. z. l. i. w. o. s. c. i. a. , k. o. s. t. e. m. , y. y. m. a. i. e. t. n. o. s. i. c. i. a. m. i. n. a. s. y. m. i. w. y. w. i. z. y. s. y. l. i. s. m. y. . T. o. b. i. e. z. a. s. i. e. s. a. m. e. m. u. i. a. k. o. b. y. s. y. s. i. e. p. r. z. y. s. t. u. z. y. l. i. , s. a. m. i. e. s. t. e. s. i. n. i. a. d. k. i. e. m. d. o. s. t. a. t. e. c. z. n. y. m. . I. a. p. o. m. i. n. a. w. y. s. y. p. r. z. y. s. t. u. g. i. i. n. s. t. : P. r. u. s. k. a. t. y. l. k. o. w. o. y. n. e. p. r. z. y. t. o. c. z. e. , k. t. o. r. a. p. r. z. e. z. t. a. k. w. i. e. l. e. l. a. t. y. a. z. d. o. t. e. g. o. c. z. a. s. u. , y. o. r. a. z. e. m. , y. d. o. s. t. a. t. k. a. m. i. , y. z. d. r. o. w. i. e. m. n. a. s. y. m. y. i. n. s. t. e. y. b. r. a. c. i. e. y. n. a. s. e. y. , o. c. h. o. t. n. i. e. z. a. c. i. e. b. i. e. p. o. d. e. y. s. w. a. l. i. s. m. y. . W. i. e. c. t. e. w. i. s. t. y. s. k. i. e. z. a. r. o. b. k. i. , t. a. k. i. t. o. n. a. m. o. d. p. t. a. c. a. s. t. : t. a. k. a. l. i. t. o. c. h. e. c. i. a. o. d. w. i. d. z. i. e. c. z. a. s. t. , z. e. L. i. t. w. a. , n. a. s. o. b. n. a. z. a. i. a. c. , o. d. z. i. e. w. a. s. t. n. a. s. u. b. o. z. a. c. , p. a. n. o. s. y. s. t. y. y. n. a. s. o. s. p. e. c. z. a. w. a. c. , o. z. d. a. b. i. a. s. t. ? A. l. e. c. a. n. i. t. o. n. i. e. l. z. e. y. s. t. a. s. k. o. d. a. R. z. e. c. z. y. p. o. , p. r. z. y. n. o. s. i. : z. e. y. s. a. m. n. i. e. d. o. w. a. z. n. a. m. y. n. i. c. e. k. u. r. s. t. , y. s. s. a. l. s. o. w. i. n. a. g. u. s. t. r. o. n. i. a. d. o. K. o. r. o. n. y. p. r. z. y. p. u. s. t. e. g. a. s. t. a. z. a. b. o. y. c. o. m. , k. r. a. d. z. i. e. c. z. n. i. k. o. m. , y. d. e. m. o. n. o. c. n. o. l. i. w. y. c. h. n. a. i. e. z. d. n. i. k. o. m. , n. a. d. n. a. m. i. y. n. a. d. l. u. d. z. m. i. n. a. s. y. m. i. w. y. z. i. g. i. n. i. a. c. d. o. p. u. s. t. z. e. s. t. . K. t. o. r. e. t. o. z. b. r. o. t. n. i. e. s. a. d. d. n. i. e. b. y. s. t. y. s. a. m. i. a. k. o. z. e. s. p. o. w. i. n. i. e. n. , n. a. s. w. p. o. k. o. i. u. n. i. e. p. o. r. u. s. s. i. a. c. z. a. u. r. c. i. a. n. a. t. , b. y. t. b. y. t. d. o. b. r. y. y. d. o. c. h. o. d. o. w. k. r. o. l. e. w. s. k. i. c. h. n. i. c. z. e. n. a. n. i. e. n. i. e. r. o. s. t. r. a. n. i. t. . N. a. d. t. o. s. t. a. c. y. a. m. i. n. i. e. z. n. o. s. n. i. e. u. c. i. a. .

złoty

złoty nas y poddane nasze niewymownie wydzynali: wkradzionych od potężnych
słych nierzecz niebronili, y utrapienia ich niemili się, ale też skargi skwiraczych ani
przesłuchiwali. Te tedy y też inns przykre uciążliwości, nieustannie krolu dobrotliwy po-
noś od ciebie bracia nasza, kora ty sobie zawnie posłusna, zawnie chellima, y zawnie
uprzecyma doznacieś raczyt. W czym aby się wżdy iuż poprawiły, nie odmiecnie odo-
mienit, przez nas cie iako napilniey prosi. Odwdzięcz te łaskę dobrze zasłużonym: przy-
wroc nam maistności kora Litwa zawnym pobłażaniem odstę: lekkowazney monety
korać poprzestali: zawnyma salsyma zżenie wynolay: stacy niepomierne prawem
oczylu: obciężu: surnow: y wynolay chellima: Starym twosch zawnie zawnie, a zawnie
tosc w nich zawnie zawnie, aby oni drogi posłolite, y wistko krolstwo wedlug po-
winności swoy, y kradzieży y rozbojow czyrci. Pożytki nad to y o. loba Korony Pol-
skiej, nie w podleysey cenie od Litewskich pokłady. Co ieli otrzymamy, wistakie nam
trudy, prace, y wistakie nakłady, dla pożytkow twosch, n. i. s. a. m. o. p. o. m. y. s. l. e. n. i. e. t. w. o. i. e. p. o. d-
i. e. c. n. i. e. p. r. z. y. k. r. o. b. a. d. z. i. e. : a. n. a. m. e. t. k. r. w. i. e. u. t. a. s. n. e. y. y. g. a. d. l. n. y. y. c. h. p. r. z. y. t. o. b. i. e. n. i. e. z. b. o. r. g. u. i. e. m. y. .
A. l. e. i. e. s. l. i. z. a. i. o. d. m. i. e. w. p. r. o. s. b. a. c. h. n. a. s. y. c. h. u. s. n. a. m. y. , t. e. d. y. t. e. z. u. z. n. a. m. n. i. e. y. u. c. z. y. n. o. s. i. c. i. n. i. e.
z. o. s. t. a. n. i. e. c. z. e. g. o. b. y. s. p. o. n. a. s. n. a. d. p. o. w. i. n. n. o. s. c. i. s. p. o. d. z. i. e. w. a. c. s. i. e. m. i. a. t. . T. i. a. k. o. t. y. m. r. o. z. u. m. i. e. y. , z. e.
k. r. o. m. z. o. k. l. u. p. e. n. n. e. g. o. y. s. t. u. s. n. e. y. z. a. p. l. a. t. y. , a. n. i. s. i. m. i. k. r. w. o. l. i. t. o. b. i. e. n. a. w. o. y. n. e. P. r. u. s. k. a. n. i. e. p. o-
i. e. d. z. i. e. m. y. , a. n. i. p. o. b. o. r. u. n. i. e. p. o. s. t. a. p. i. m. y. , a. z. g. o. t. a. a. n. i. g. o. p. o. s. t. e. p. o. w. i. a. c. n. i. e. d. o. p. u. s. c. i. m. y. . T. a. k. s. t. o. n. i.
c. z. y. l. m. o. r. e. R. y. e. t. a. n. i. s. t. . U. a. k. t. o. r. a. l. a. g. o. d. n. i. e. o. d. k. r. o. l. a. z. e. w. i. s. t. y. s. t. y. w. i. n. y. o. c. z. y. s. c. i. a. c. i.
i. a. c. e. g. o. s. i. a. / o. d. p. o. w. i. e. d. z. i. a. n. o. : i. e. d. n. a. z. e. n. i. e. n. i. e. s. p. r. a. w. i. w. o. s. t. y. S. e. y. m. c. o. n. s. t. i. t. u. c. i. o. w. a. c. p. r. z. y.
s. i. l. o. / g. d. y. a. z. W. i. e. l. k. o. p. o. l. a. c. y. p. o. s. e. c. i. g. r. o. s. y. z. p. r. y. l. a. n. k. u. p. o. b. o. r. u. p. l. a. c. i. e. n. i. e. o. d. m. a.
w. a. l. i. / a. l. e. z. a. s. p. o. s. t. o. w. i. e. n. e. m. s. c. y. o. d. W. i. a. t. o. p. o. l. a. t. o. w. o. p. o. z. w. o. l. i. e. n. n. a. c. z. m. e. d. i. e. l. i. / p. r. z. e.
t. l. a. d. a. i. e. c. / z. e. w. i. s. t. y. s. t. a. f. l. a. c. h. a. n. a. m. n. i. e. y. s. e. g. o. c. h. o. r. w. a. s. t. u. y. p. o. w. i. n. n. o. s. c. i. w. i. s. t. y. s. k. i. e. y.
p. r. z. y. m. o. w. a. c. z. a. k. a. z. a. t. a. i. m. . P. r. z. e. t. o. z. i. n. s. y. t. a. m. i. e. S. e. y. m. n. a. t. u. c. i. i. s. t. o. y. m. i. e. s. t. a. c. a.
G. r. u. d. n. i. a. z. i. o. i. e. n. o. . U. a. k. t. o. r. y. m. s. t. o. r. o. z. a. p. o. d. o. b. a. m. i. e. m. k. r. o. l. e. w. s. k. i. m. y. S. e. n. a. t. u. r. o. s. y. i.
t. k. i. e. g. o. / d. w. a. d. z. i. e. s. t. a. c. i. a. c. o. p. r. e. d. m. i. e. y. s. y. c. h. o. s. o. b. / k. t. o. r. e. b. y. r. o. z. r. o. z. m. o. n. e. s. p. r. a. w. y. r. a. d. a. s. w. o.
m. i. a. t. o. r. o. w. a. l. y. / y. z. e. c. z. p. o. s. p. o. l. i. t. e. s. t. a. n. o. w. i. e. / w. o. s. t. r. a. n. o. / k. t. o. r. y. m. s. t. o. r. o. k. r. o. l. p. o. p. i. a. r. o. i.
s. i. e. o. d. o. n. e. g. o. c. z. a. s. u. w. p. r. z. y. m. o. t. a. c. h. w. i. s. t. e. p. n. y. c. h. / k. t. o. r. e. m. u. f. l. a. c. h. a. z. a. r. z. u. c. a. t. a. / y.
c. z. y. m. i. e. n. o. d. o. l. i. w. i. e. l. l. u. d. z. i. e. p. o. s. p. o. l. i. t. e. o. b. i. a. z. a. l. i. s. i. e. / o. b. i. e. c. a. z. a. r. a. z. r. o. l. n. y. p. o. b. o. r. d. w. u. n. a.
s. t. u. g. r. o. s. y. n. a. p. o. d. d. a. n. e. / a. c. i. a. y. m. y. c. a. o. d. w. i. s. t. a. t. i. c. h. h. a. n. d. l. o. w. / n. a. w. i. s. t. y. s. t. i. e. z. g. o. t. a. /
t. e. z. y. n. a. p. o. d. l. e. y. s. e. p. r. z. e. k. u. p. n. i. e. / d. o. r. o. l. u. w. o. l. o. i. o. n. o. : n. a. d. t. o. d. u. c. h. o. w. n. e. y. f. l. a. c. h. e. c. k. i. e.
s. t. a. n. y. / o. s. i. n. o. c. z. a. s. c. i. e. d. o. c. h. o. d. o. w. r. o. c. z. n. y. c. h. / n. a. r. o. p. t. a. c. i. e. n. i. e. z. o. i. d. u. P. i. a. s. t. i. m. z. o. l. m. i. e. z. o. m.
k. r. o. l. o. w. i. p. o. s. t. a. p. i. l. i. . T. a. m. i. e. t. e. z. s. t. a. r. o. s. t. w. o. W. i. a. t. o. r. s. t. i. e. / z. r. z. u. c. i. o. s. y. z. n. i. e. g. o. / n. i. e. w. i. e. c.
d. z. i. e. d. l. a. k. t. o. r. e. y. p. r. z. y. c. z. y. n. y. S. a. b. o. r. a. C. h. e. l. m. s. k. i. e. g. o. / r. a. z. e. m. d. w. a. m. J. a. n. o. w. i. R. o. s. c. i. e. l. e.
c. t. i. e. m. u. J. n. o. w. o. c. l. a. w. o. s. t. i. e. m. u. W. a. i. e. w. o. d. z. i. e. / y. P. r. e. n. d. o. c. i. e. L. u. b. i. e. s. o. w. s. t. i. e. m. u. / m. i. e. r.
n. i. e. m. k. r. o. l. e. w. s. k. i. m. z. i. e. c. o. n. o. : i. n. a. d. z. a. b. y. t. e. d. e. n. o. m. a. t. e. n. o. c. i. a. c. y. y. d. o. c. h. o. d. a. c. h. k. r. o. l. e. w.
s. t. i. c. h. / a. d. u. g. i. o. w. a. r. u. n. t. o. w. y. c. h. z. o. l. m. i. e. z. a. c. h. a. d. z. y. w. a. l. . I. o. n. e. g. o. z. a. r. a. z. S. e. y. m. u. w. y.
p. r. a. w. i. l. k. r. o. l. J. a. k. u. b. a. S. i. e. m. i. e. n. i. s. k. i. e. g. o. S. i. e. m. i. e. n. i. s. k. i. e. g. o. y. K. r. a. c. o. w. s. k. i. e. g. o. P. r. o. b. o. s. c. a. /
w. p. o. s. t. i. s. t. i. e. d. o. n. o. w. e. t. n. e. g. o. P. a. p. i. e. z. a. P. i. u. s. a. w. t. o. r. e. g. o. / r. o. s. t. a. z. u. i. a. c. a. b. y. m. u. w. e. d. l. u. g.
o. b. y. c. z. a. t. u. p. o. w. i. n. s. o. w. a. t. / a. p. o. s. t. u. s. e. n. s. t. w. o. k. r. o. l. e. m. s. t. i. e. o. s. w. i. a. d. e. z. y. l. . W. y. i. e. d. n. a. t. o. n. t. e.
d. y. z. e. P. i. a. s. t. i. k. i. r. o. z. g. r. z. e. s. t. y. P. a. p. i. e. z. a. z. l. a. t. o. w. y. z. a. p. w. i. e. d. z. i. / k. t. o. r. y. m. i. c. h. d. o. p. o. s. t. u. s. e. n. i.
s. t. w. a. K. r. z. y. z. a. k. o. w. p. r. z. y. c. i. l. i. a. t. . P. r. o. s. i. t. t. a

Walcze spalene

Szabercz Szaberski
czony ożłoty
przywiedl.Solub Krzyż
kom poddany.

Pucko wsiate.

Bielawy obliżo
imBartenstern
poddane.Sawice zamek
chistyDobry miasteczko
poddaneWojciech Krzyż
czonyEryk Kłaja
SzczecińskiLemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.Lemburk i Dy
kosta Krzyż
kom poddane.

teby prociło set drogie zawieszę kończy / a zabiegu naszych Polaków wybocznie n
manowcem wchramniać się / dwanaście mil przez jeden dzień y przez noc nie śa
wając upada / sto kom / które tak pospieszeniu cugowi drogi oney wydolać nie
mogły / na drodze traci / y tak zaledwie do Chojnicy przyjeżdża. Co wyprosił
wsi Walczą bromacy ludzie wnet zamek zapalają / a sami za nim wchodzą. Za
czym ku Gdańskowi puszczają się / zamek Gdańskowi mil od miasta strumem doby
wac silnie / a na nuykach sposobnych połatne zaśadzi / sporządza: rozumiejąc
to / co się zgłosiło / że Gdańskanie warunco wi zamek bromacemu mieli przypaść
na pomoc. A tak oni krom rożnej sprawy dla ratowania swoich / nabiegając /
na zaśadzi wpadają / y z niepodia tleską odgrom chudzieta bicia / fieszcząc
z między siebie zabitych / a dwiescie pomianych bromacy / między którymi byli
dwaj Kayce. Przydał meco ścieśnienia Krzyżatoni on przyzad Szaberczow y po
gromi przezeń wczymony. Wnet abowiem Solub miasteczko przebradłwie pod
dane w ręce nieprzyjacielskie przyszedł: w którym nie mało ślachty Dobrzyńskiej y
z maetności ich zabrano: zamek Czernocha obroni. Pucko też miasto które
na ten czas król Szwecji wygnał / pewney summy Kammerzowu pozycy
fity / prawem zastawionym trzymał. ciż Krzyżacy odzili: Bielawy miasteczko car
roć obleżeniem trapił: Bartenstern miasto swoje poddał: zamek wsiaty w
Świeciu na wyspie opływający Wistę obronnie zbudowany przez zdradę jortel
na wbiegli nieprzyjacieli: którzy by do sta ciałowicki wieńci jeden / niedaleko
zamek strzeżony / ścieżkami zwierzęcimi wzgorze nawiągał: ttemu Dobrzyń
Kraina pustożona wchodząc do dowa nieprzyjaciolom została. A nad to Król
Kłaja Szczeciński Pomorzani / potrzebności przynurzem y tej ztowarzyszeni
Krolowi Polskiemu przyjeżdżający / y którego był król nie nabył dawno do Ka
śa do siebie przyjeżdżającego nie podtem dakiem wraczył / namniejszy Krzyż
obrażony / ani gwałtem namniejszy wciśmiony nie będąc / wiarę poprzysiężoną
złamał. A Lemburk miasteczko / y też Witowia zamek pod wiarę swoje złecony nie
przyjaciolom zbradłwie poddał / niedbając ani na wsiłne żądanie Lemburczy
miejczan / miejscel / miodziencow / y panien / o nie poddawanie prosiących / y
ma pieniężna na okupienie trzynastu wieźniow niektórych (co abowiem za przy
czynę poddania swego odawał Eryk) z pospolitego składania postępowacych.
A wsiłkami też naszych Polaków nie do końca ścieśnienie odbiegło było. Abowiem
oni Awidzin y Gramburk miasta w nocy pod Krzyżakami wbiegli y wylupili: Kłod
w tak bogatą zdobycz zaniogli się był żołnierzy / że też po dwiesciu złotych pienię
dzy podzielnym losem na każdego z osobną przypadło: do tego dwiema znacznymi
biurami w klasztoru Paradyskiego nieprzyjacioly porażili / y wielu z nich pozabi
tawo / o sprosie pierzchanie przywiedli. A tak roku onego rozmaitey fortuny wo
ienney ziemia Pruska wyląd. Miesiaca potym Września wstąpił z świata Tomasz
Strzempeczyński Krakowski Biskup / człowiek dla wielkiej pobożności swojej sław
y pamiętny godzien. Acz odumierał / kosztowne spisy niektóre kościoł
w Krakowskiemu oddał / a Łowickiemu kościołowi tysiąc złotych na fundow
wanie kapłanow / co ich pospolicie Manjyonarzami zowią / testamentem zos
tawił. Bibliotekę zaś swoie dostatkami ksiąg nabogacną / do Gnieźnieńskie
go / Poznańskiego / Włocławskiego / y do Łowickiego kościołowi / y też do Kłade
miej Krakowskiej rozdał. Po którego śmierci trzy osoby razem o Biskupstwo wa
tujące wielką y Rzeczypo. miewczelność / y powagi kościelney także Papieżkiej
która y też z żarliwością chciwością przykładem domelał przepierali się. Abowiem
król naznaczony dzień Elekcyi przyszedł / posłał król do Kapituły duchownych
ktorej własne wolne obieranie Biskupa prawem y zwyczajem dawnym ustawione
służyło / aby ona Janą Gruszczyńskiego Włocławskiego Biskupa a Kanclerza
Koronnego na Biskupstwo Krakowskie obrala. Jednakże ten przedsięz tak wiel
kiej liczby duchowieństwa / tylko trzy głosy Kanonikow obecnych / a drugie trzy
nie obecnych / na stronę swoje odnosił: inżczas wszystkie głosy dwudziestu y dwu
Kanonikow / którzy drożę sobie wolność y pobożność / a niżli rozkazanie krole
wskie śladowali / na Janą Brzezińskiego Podkanclerzego zgodliwie ściągnali.

Wsiłki

Jakub Stenicki

Płocław zamek

Wsiłki z rożni
kami krolew
skiego nadz
nie y samych
Kłade wypa
dzono.Wsiłki z rożni
kami krolew
skiego nadz
nie y samych
Kłade wypa
dzono.Wsiłki z rożni
kami krolew
skiego nadz
nie y samych
Kłade wypa
dzono.Wsiłki z rożni
kami krolew
skiego nadz
nie y samych
Kłade wypa
dzono.Wsiłki z rożni
kami krolew
skiego nadz
nie y samych
Kłade wypa
dzono.Wsiłki z rożni
kami krolew
skiego nadz
nie y samych
Kłade wypa
dzono.Wsiłki z rożni
kami krolew
skiego nadz
nie y samych
Kłade wypa
dzono.Wsiłki z rożni
kami krolew
skiego nadz
nie y samych
Kłade wypa
dzono.

Wsiłki on przegrozkami krolewskimi wstrąsany / głosow Elekcyi swojej odstę
pił / zawziął nadzieję o dostąpieniu Biskupstwa Włocławskiego. Zaczym
niż był pewien Biskupstwa Krakowskiego Jan Gruszczyński / gdy oto Siemieński
Jakub Dobiesław Sedomierzkiego Woiwody / y Wignierowa Kardynała syna
wiec / Gnieźnieński y Krakowski Probosc / od Papieża / w którego przed rokiem
posłał krolewski odprawował / Biskupem Krakowskim naimieniony zo
stał: zwołując gdy mu tego wstępował imieniem Tomasa Strzempeczyńskiego
niektórzy oradownicy / których on był rychło przed śmiercią swoją dla tego same
go tajemnie przed krolewem do Rzymu zesłał. Co skoro się król domosło / wnet ro
zgiewany przegrażając Siemieńskiemu poczyn / iż on wposledzwszy zwierzchność
tego Biskupem bydz w krolestwie jego śluc: zaczął przez przyjacioly y powinne
swoie ludzie zacząć y godnie prosiącego / mierzkać krom polcowania obrzuc / ale
też z ziemie wywoływa / tak samego iako y tych którzyby go wzmagać y przechowy
wac śluc / na co podburzali król / Biskup Włocławski y Jan Brzeziński: ttemu
Jan Pitecki Krakowski Łukasz Górki Poznański / a Stanisław Ostrorog Kłade
Woiwodowie / wiec też y Jan Rycowiański Marszałek Koronny. A parze
nie zasypiał sprawy swojej ani Siemieński. Abowiem on y poświęcony na Biskup
stwo był od Gnieźnieńskiego / Krakowskiego / y od Włocławskiego / Sufraganow
na zamek oyczyny swojej Pinczowa / y nad to otrzymał od Papieża ostry karama
mandat: gdzie stoga kława na tych wonosono / którzyby go kolwiek Biskupem
Krakowskim wznawac nie chcieli. Wsiłki od onego mandatu wsiłki prawie
Kapituła duchowieństwa Krakowskiego gwałtownym rozkazaniem y groźbą
krolewską bezprawnie przyniewolona / do samego Papieża / abo wiec do walne
go przyszłego Synodu ruszyła: kościelnych iednak obrzędow mało me wsiłki Ka
nonicy nie odprawiali. Zgola mało co kapłanow z oney Kapituły / a raczej ze
wsiłki stanu duchownego barziej sobie Papieżkie a niżli krolewskie dostoi
stwo wważających z Jakubem przedstawiało: między którym przodowali Dymiter
Siemieński brat Jakubow / Probosc Searbunicki / dwaj bracia Wngosow /
ttemu Derław Krzyżanowski / y Mikolay. Acz wsiłki dochody maetno
ści kościelnych / Mikolay Pieniążek Podkomorzy / y Starosta Krakowski / z ro
kazania krolewskiego odiał: wiec też y Paulo Gnieźnieńskiemu Dziekanowi / iż on
kolo spraw Siemieńskiego w Rzymie pracował. Nad to tychże to wsiłki / a z
nimi Jerzego zakonnik Franciszkanow / Sufragana Krakowskiego / który na
Biskupstwo Siemieńskiego poświęcał / zeliż w. 3 Krakowa wygnano: a Krzyż
nowski zasia z domu własnego od slug Staroszcznych gwałtownie wywołczony /
y z wielką hańbą śródkiem rynku prowadzony był / a iedzie w tym wbieże którego
Kanonicy w kościele zajmować zwykli: to iest / w koniz plociem / y w konizet z
kapica z futra Popieliciego wsiłki / co pospolicie Almucy zowią / na wsiłki
wzgardę obrany. Acz obelżywością wielkie przeciwko sobie polcowanie / a
przeciwko okrucieństwu krolewskiemu niemniejszy narzekania w ludziach pouścił.
Toi się własnie dostało trzem inzym podległym kondycyey kapłanom / nabożeń
stwo zwykłe w kościele odprawującym. Ostateczna zaś wsiłki Kapituła przy
siąc krolewskiemu pomewolnie musiała / młogo zgola krom rozkazania krolewskiego
do ośiadłości dobr Biskupich nie przypuszczając: których iednak niemala część / czę
ść Pieniążek Krakowski Starosta / y niektórzy inzy / a część przyjacieli Włocław
wskiego Biskupa / abo z rozkazania / abo też z pozwolenia krolewskiego opanowaw
szy / trzymali. Do tegi kaniemce Długosow w Krakowie Stanisław y Dobiesław
Kurozwatecy tegoż Biskupa Włocławskiego powinn / przed oczyma króla patrz
cego y dopuszczającego ślupili. Co wsiłki król broić mierzkać na ten czas pozwa
lał / ale też rozkazywał: w których zbrodniach niegodzi się zamieszć znamienitey
pobożności y rozpamiętany wmysłu Stanisława Wacrobki / herbu Olski: gdyż on
maetności kapłanow krolewskiej chciwości przeciwnych / z rozkazania krolewskie
go / koniecznie narażać nie chciał / a raczej króla a niżli Boga obrazić / wolał. Sa
mie zaś Siemieńskiego / gdy król na zamek Pinczowski oblec ludowi kazał / wnet
on do Mielskiny z Janem Długosiem starszym wyjechał / y zupełny tam rok przemie

P P P

Kłat

Pobór wsi
wioły.

Piotr Szamo-
tulski w mien-
wiości w Wielko-
polce.
Piotr Dunin
German plemi-
nnygo żołnierza
Sophiey Krolow-
wey siostry
śmierci w oby-
czaj.
Krolowey So-
phiey szkodli-
wość na dwor-
ze.

Scotelle zamek
od Polaków y
od Gdańszczan
odebrany.
Szczęśliwe po-
wzięcie Krzy-
żaków.

Bratwobycz
nie Polaki wy-
tracili.

Wykalkulowanie
obrona Krolow-
skiego pozostawili.

Stargard pod
dano Krzyż-
akom.

SaPomnicy Kati-
czysani Krzyż-
akom przypłyni.

Samek Brod-
ni-
cki oblegli Krzy-
żacy.

Seym w Kocz-
nie.

ich (części Senatorowie na ten podatek nie pozwalali) odłożyć obietnicę / Ktemu
na drugi rok po dwanaście groszy z łanu wypłacać podziela się / wnet na zchodzie
Miesiąca Września wszystkie tróć wojsko rozpuszcili. Co tym śladem wczym /
wpatrując się w rzeczy na rosyjski / y na wojnę zewnetrzną pomieścić zamierzali / po-
miewaj Wielkopolicy na Piotra Szamotulskiego Starostę / surowie y łakomie
na wrzódzie swoim postępującego / feniżeli y narzeczali / a on zaś sprawce y opie-
kałmiki swoje przeciwko nim zbrojną ręką sporządzał. Wrociwszy się z tymi tróć
gdy wyszła pod regimencem Piotra Dunina Prawkowskiego Podkomorzego
Sandomirskiego / naemnie żołnierze do Pius kilka dni w Bydgoszcz zabawia się /
zaraz tamże jałosną nowinę / o śmierci Krolowey Sophiey matki swojej usłyszy.
Gorączki ona była z malonow zachwycita / y wnet potym paraliżem zarazona w
maria / czterdzieści lat y jeden / potym iako była za Krola Władysława poślą /
przejywszy / niewiasta nabożna / wielkomysłna / ale zaś iadłowita / a iako na przy-
mnożenie chwały Bożej szkodliwa / tak zaś na zbytek wymysłny rozrzućna /
zgodzie to poślą / iż nie pomału zadłużona w maria / które długi / aby syn wypłaci-
cał / przy śmierci warowała. Trwało jeszcze ięć znaczne datki / y apparaty sroćcone
bogatego Kościu w Krakowskim Kościele / y też w Kaplicy / która ona ozdobiła z fun-
damentu wywiodły / y wśielatim spżetem Kościelnym / Ktemu ośmna Kaptanow
zporządżowały / na panuacę Troycę przenasławiały / y temuż Kościo-
łowi przytęczyła / tamże też y jąma pochowana jest. A Dunin wzniósł od Krola
pod swoje władzę wojsko / wnet Sroćcie zamek wyższy w Pomorzaniech donie-
ślad od Bydgoskiej y od Anawskiej szlachty / a z drugiej zaś strony od Gdańszan
ludem y porządkiem wodnym oblężony / przez poddanie odebrał. Ale nieprzyja-
ciele odiażdem naszych Polaków / serca sobie przydawali / Morong / Sygelben / y
Kastemburk / Ktemu Bielawy / przez całą ręką obleżone / w Pnuszach przez oddro-
wolne poddawanie Starostwo / pod władzę swoje odali / gdyż Dunin prze-
wielką garść ludzi swoich / dać obleżonym o nocy nie samiał. Do tego Staro-
zberżanie wyrzucili z miasta warunki Krolowey po prostu z Janem Szalim
Czechem Starostą / Pawia Biskupa Warmińskiego / z Krzyżakami przedstawia-
cego / przypili / które to miasto / gdy wyrzucony / Szali nazad odebrać w nocy
poślą / o mały włos w ręce nieprzyjacieli nie wpadł. Tegoż y miecz-
nie Frydelanicy pokusili / gdy po kilka tróć od naszych / dla obrony zostawio-
nych / nie Krom Kłeki odgromieni bywali / naostatek całemnie nieprzyjaciół przy-
zwroty / na pierwszym rozrzućwaniu brany im mieście otworzyli / a onych
pomocą wsparci / lud warunkowy męspodniowanie wyzabuali. Nad to Stara-
garte abo Starygrad / w ziemi Pomorskiej trzy Miesiące z między wrzodu
tamiecznego tymże Krzyżakom wydali. Wnet też ani Gdańsk y Toruń / Krom
niebezpieczeństwa nie były / gdy pospolstwo dla szczęśliwego powodzenia na
stronę Krzyżaków chęci swe przyklamało / a Ktemu sami Krzyżacy wielu do
zdradliwego poddania przynagabowali / iako przez inże pewne osoby / tedy też
y przez dwu mniatich Mnichow Kartuszanow z Paradyskiego klasztoru poda-
naprawionych / iakoż przypiliaby była zdrada do skutku / by byli na postano-
wiony / ze zdraycami podnamowionymi / czas Krzyżacy przyspiesyli. Lecz po-
ślakowam tym czasem zdraycy / na gardlach karanie odmesli. A na ostatek też
y Brodnice miasto w powiecie Chelminskim niedbale od Mikolaja Kościeleckie-
go Inowrocławskiego Woiwody strzeżone / ciż Krzyżacy wbiegli / a zaraz y za-
mek / zewszad twierdze sporządżowały / strzetym obleżeniem ścięli. Do którego
jednaki nie wielki poczet ludzi warunkowych / z trocha także żywności od Dunina
podeślanych / gwałtem przez pośrodek stanowiska nieprzyjacielskiego / kilku z
między swoich wroniły / przedarli się. Dla tegoż długo on zamek obijane trzy-
mywał. Ale Kazimierz zaiachawił z Bydgoszy do wielkiej Polki / wszystkie Je-
sien tam strawił. Zład potym do Koczyna na Seym na dzień szósty miesiąca
Grudnia przyspieszył. Tam słuchano postow / Kcygiera Cara Tatarskiego / Je-
rzego Krola Czeskiego / y Fryderyka Brandeburskiego Margrabie. Z tych pojeł
Tatarski oddawły wspominki / pokoy / przyiażn / stowarzyszenie spolne / y przeciw

Każdemu

Każdemu nieprzyjacielowi posłki Krolowi ofiarował / chociaż to ślad Litwa
Tatary do naciachania Podola podburzali. Posł zaś Czeski o spoleczny zjazd z
Krolom swoim w Glogowie na dzień pierwszy Maja / a zaraz y o wolne rozładze-
nie wśiśkich mieznasł między Kazimierzem a Krzyżakami zachodzących / Krolow-
wi swemu prosił / na co się też y Krzyżacy wzdrygać nie mieli wdawali. A Bran-
deburkie zaś Margrabie swego zpodryżema / iakoby on z Krzyżakami miał
prześlawać / oczyszczał / a także chęć / y staranie wśiśkich Brandeburszan
w pomiarowaniu z nim spraw / obiecowal. Tam naprzód Tatarom dzieło
wano / y znamienite wspominki postano. Czechom zaś Krom pewnego respo-
su odprawiono / a iż Kazimierz przez swoje posły odpowiedzieć miał / przyobiecano.
Jakoż nie barzo długo potym Stanisława Wstęroga Woiwoda Kaliskiego / y
Jana Tarnowskiego Sadeckiego Kastełlana do Jerzego Krola Czeskiego wypra-
wiono z tym poselstwem / aby on na dzień piętnasty Maja w Glogowie wśiśkim
z Kazimierzem ziachał się / o pokoy też z Krzyżakami aby według zdania swego
traktował / ieno żeby ziemi Pomorskiej / Ktemu Chelminskich y Michalowskich
dzierżaw / aby Polaków nie odsądzał. Na ostatek Brandeburskiemu postow wy-
rzucano Krzywdy y wraży / przypominano Ktemu Krolowka przeciwko męwodzięć
mu Margrabi dobra wola / iż Krol ani z Ludowikiem Barwarzynem / ani z Cze-
chami spłnąć się przeciwko memu nie pomyślał / obiecano przypym / iż resli-
Margrabi do stanowienia z Krzyżakami pokoy przyłożył się / że Krol przeciwko
temu bydł miał. Porządnie odprawiony poselstwa / wczymono ślad na Kayce Ara-
kowskie o zabiciu Jędrzeja Tęczyńskiego. Zaczym przypozwani dgy stanąć nie-
chcieli / wdać iż Krol Kazimierz wtory warował im to / aby w samym tyłu Kri-
kowie przed Krolom a niegdzie indziej obroniem / sprawowali się / przetoż ich w me-
bytności na gardla osadzono y ośmiadzieśc tysięcy grzywnien wuny potępieno.
Skonczywszy Seym / na dołonczem roku Krol do Krakowa przyiachał. Tamże
na początku roku drugiego ślad w zamku na miejscany Krakowskie prawem Pol-
skim znnowu zaiżył / nie medbać / że się oni do prawa Saskiego / którego
miasta Polskie wzywa / odwoływali. Już aborem poźne odwoływanie to
bydł powiadano / pomiewaj go oni na pierwszym sędzie Koczynskim nie zaiżyli.
Ogłoszono zatyim dekret przeciwko mieszczanom. Jednakże nie w ten czas nie asłato
sietyim / którzy wiało Krolowka wbezpieczeni / do jadu onego stanali. Aż naostatek
po kilku dni jęzlam do miasta / Mikolaj Sęora Głowicki Kaliski Kastełlan / y
Mikolaj Pieniążek Starosta Krakowski / cztery osoby z między Radzie / a cztery
z między pospolstwa / Ktemu Kocimistrza sng męwskich / wydać na skaramie Ka-
zali. Wydanych zatyim y podług oyczystych praw od Jana Kabszynskiego abo
Tęczyńskiego / syna zabitego Jędrzeja poprzyśięzonych / fiesciu z między nich
w ten czas zaiżaz na zamku (aby się ślad nowa burda taka nie wznowila / gdyby
byli w mieście Karani) pościnano / a trzy ostateczni gardiami od Jana Kabs-
zynskiego darowani / na zamku Kabszynskim wieczy niżej rok w więzieniu trzy-
mami byli / doślad się aż z Tęczyńskiemu dostatecznie nie pogodzono. Jarosławowi
Szarlewowi jednemu z między potępionych / ani Krolowa Elżbieta / chociaż do do-
mu do Jana Kabszynskiego / gwoli temu samemu przepiędzali / gardla odprośić
nie mogła. Tak tedy gniew domu Tęczyńskiego Krola Krakowianow vgaśnal /
a części przedsi nie tych / którzy właśnie winnymi zaboystwa byli. Aborem y Al-
munt Platnyrz / który na gwałt zawolał / y też Jan Dozwon / który Tęczyńskie-
go chroniacego się wydał / obadwa powięćali. A wśiśkie dalo się przedsi dać
kilku na przykład / aby tak nie woiame potym wroćglowom męspokoynym / nie
dalo się pospolstwo do rozruchow pobudzić / a wrzad żeby to niebywało / aby w-
silnym staraniem obmýslawał. Sęć nad to tysięcy złotych / Kayce Krakowskiej
Janowi Krakowskiemu Kastełlanowi bratu / y Janowi synowi zabitego Tęczyń-
skiego placili. A ledwie zaprawde za prośbą Jana Rytwiańskiego Sandomiers-
kiego Woiwody / y Jakuba Debińskiego Podskarbiego Koronnego / dla po-
marćowania rzeczy od Krola wysłanych vzwawcow / y też za przyczyną Jaku-
ba Siemńskiego na takie sumie stanęło / gdyż Tęczyńscy potowice pieniężney

poselstwo z Ka-
rante.
poselstwo z Ka-
rante.

poselstwo z Ka-
rante.
poselstwo z Ka-
rante.

Sob. Prok. -
e. -
nie Jędrzeja
Tęczyńskiego.

Rok 1462.
prawo polskie
o zadośćw.

Królowy mie-
czant na gó-
dach y na pie-
niężney winie
Karani.

menawiszym / y tej niepokojnym wartogtowem bydz wdawali: projektadac iz on gwałtem na Tomaszu Biskupie wstapienie sobie Biskupstwa wycisnat / y gwałtem go naciachal: w ktorym naciachaniu powinnny tego Andrzeja Teczynski czlowiek wielki / y perome przodek Senatu Polskiego przez rozruch gwałtowny pospolsztwa Krakowskiego / zabity jest: ukazowali przytem listy Siennickiego z Mantuey / w ten czas / gdy poselstwo imieniem krolewskim odprawowal / do krola pisane / ktorzymi on oskarzal Papieza / takoby wiecey pomagat Krzyzakom / a nizeli sprawiedliwoscy strone Polakow: przymiesli nad to byli Papiejowi krolewskim imieniem kosciołowe opominki / wiec tez y listy zalecena pelne od Fryderyka Cesarza / y od Gerzego krola Czeskiego pisane. A woskalisz nic wiecey y Papieza nie zyskali / tylko to samo / ze Papiez temu Legatorowi swemu rozestat sprawe ona poruczył / a tym czasem Siennickiemu Biskupowi sprawowac Biskupstwa zaktazal. A tak wsilnie Legat w sprawie Siennickiego y krola pracowal / twierdzac ze Biskupstwa raz onemu od zwierzchnosci Papieskiej nadanego / nie sprawiedliwie odbiac nie moze. Lecz gdy krol wparty / co raz powtarzal / ze woli krolestwo pozbydz / a nizeli onego do Biskupstwa przypuscic: wzajemnie zasie gdy Legat krola przebywajac wolal / iz przytoymieysza jest rzecz / aby troie krolestwa wnu weez wpadly / a nizby kiedy jedno prawo y powazna zwierzchnosc Koscielna naruszona bydz miala / tak nic niesprawiedliwy / postawkami onymi rozietrzona o biedrowie stronie / na ten czas sie rozestly. Acoli wzdyz przedsie drugiego dnia stanelo miedzy nimi na tym / aby krol na onymize miejscu inszy Sejm na dzien siedmiasty miesiacz Syczynia przypowiedzial: a tym czasem aby obadwa do Biskupa nawyszego listy pisali / wzywajac go / iz iesliby inaczej bydz nie moglo / jezy Jakuba Siennickiego na Biskupstwo Wloclawskie przemiesc. A w ten wnet zatyim Legat wyrozumiawszy chac przychylna do pokoju krolewskiego / zaraz do Prus do Arzyzakow odbial: iednatze mezaiachawszy daley Brzescia Kunawskiego / przez listy y przez posly z Mistrzem Arzyzakim o pokoiu traktowal. Krol zasie tez y sam z Piotrkowa wyiachawszy w Kawske y Gostyniskie osiadlosci wiachal: z ktorych Starostwo Gostyniskie / Mikolajowi Guteńskiemu / Kawske zasie Grotowi Krowomiejyskiemu camecznemu czesnikowi potwierdzil: a nad to maitnosci niesprawy onych drow dierzawy tamte do niego sie przylaczly. Arcybiskupowi zasie Smiesmenskiemu grzyzone zloca / ktora wiec imieniem Lwowcza Kiazetom Mazowieckim w Sochaczowie co rok Arcybiskupi wyplacac zwykli byli / na wszelki potonny czas odpuscil. Co sprawowusy zaraz do Radomia do krolowey zony swej odbialat. Welo tychze czasow poruszywszy pospolsztwo mieskie / o wladzenie do wieziemiastesci Radziec / rozgimewani miesczanie Wiedenscy. Fryderyk Cesarz przez dwa miesiacz w zamku oblegli byli: zaczym Gerzego Czeskiego krola z woyskiem Cesarzowi na odsiecz idacego z wladzek oskoczowyzy za sprawa Woyciecha brata Fryderykowskiego porazili. Potoy potym miedzy nimi tym sposobem wczymono / aby Fryderyk Cesarz Marimilianowi synowi Kiestwa tamtego wstapil / a opiekę nad nim Woyciech stry iego odierzal. Fryderyk zatyim drzac Gerzemu laska tako przystoymie odwodzacye / syny iego na Slosku Kiazety Winstenberyskiemu poczymil. Tegoz wlasnie roku w pismiech nayduie / ze Stephan Wotewoda Woloiski postupienstwo krolowi Kazimierzowi w mebyenosci onego poprzysegal / obiecujac takiez poprzysezenie obecnie przed krolew potwierdne / we dwu albo we trzech miesiacach takoby mu znac dano. Insyli co tedy byl Stephan m ten od onego / o ktoregom poprzysezeniu wiary pierwey powiedzial / albo iesli tenze / dla czegoby przysiegi wczymoney powtarzal / nic peronego nie mamy: chyba podobno zed / iz on na ten czas odrzucil wosytkie insze obowiazki swoje temu przeciwnie / sluznie tego dochodzic moze / ze w pol czasu wiare zlamawszy do krola Węgierskiego odbial sie. W ktorym rozumieniu wperwia nas mezaio tez y to / ze panowie Woloyscy y poradnicy iego sami zali / tak za tego krolew mu wiary samemu iednemu nie dodawano / przyslubili ze go iuz od onego czasu w stateczney wierze krola Polskiego / y w powinności obowiazalej zatrzymac mieli.

Potym

Krolewskie y Legatem poselstwa.

Pobatek y Legatem poselstwa.

Fryderyk oblegli Wiedenscy.

Wladyslaw Kielecki.

Stephan Wotewoda.

Stephan Wotewoda.

Potym na ponowieniu roku drugiey wroci sie krol Kazimierz do Piotrkowa na dzien postanowiony seymowi. Na ktory ziachal sie byl gesty Senator / Jeronym Legat Papieski / a zaraz y Jakub Siennicki we trzydziestu tylko czlowieka wziawszy w bezpieczenie od krola. Przyiachali nad to Konrada / y inszy braciey Kiazet Mazowieckich Senatorowie / Mikolay Boglewski Warszawski Wotewoda / Wincenty Giszey Marziale Kiestwa / Mikolay Murzemiecki / y tez Mikolay Matkusz / ludze w Prawie wczym. Z Literowskich zasie Panow / przyiachal Totym y Kuzek. Tam Siennicki / choiaz to do nog krolewskich / laski iego dopraszajac sie / przypadal / y wszelkich sposobow potufal / przedsie iednat nie pozyskac nie mogl / za przemaganiem krola wsilnie twierdzacego / ze pierwey krolestwa ostrada / a nizeli kiedy onego / albo zgola kogokolwiek w krolestwie swoim nie obranego / poniewolnie Biskupem bydz dopuscil. A tak slozyi Siennicki wporow krolewskiemu / a Biskupstwa Gruszyńskiemu wstapil / wziawszy od niego cztery tysiacz zlotych / wzgledem naktadu prawnego wydanych / y tez dochodu z mektorych dobr Biskupich / przez potrzecia lata / tako sie byly meznastki miedzy nimi wsczely / wytrzymalnych. Co tak wmiarkowawusy / zaraz tez y kapitanom / ktorzy z nim przestawali / duchowne ich pojetyki przywroceno. A po Janie Gruszyńskim / na Krakowskie Biskupstwo podwoyskonym / nastapil we Wloclawskie Jan Lutek Brzesiski Krowny Podancierzy: kroych to trzech zawisna chwosc / y zwierzchowney powagi Papieskiej w Polsce nademidila / y tez wolno Elekcy wsilnie pogwalcila: tak dalece ieuw od onego czasu / pomieniona Elekcy zginela / y tylko iey cien iakis przy duchownych Kapieniach zostal / mektrom ciezkiego nierzkacz wierzchnosci Koscielney / ale tez samey wiary y Rzeczypospoli wiatku. Dokad obowiem wolne glosy w obieraniu nowego Biskupa przy duchownych Kapienach zostawaly / zostawala wzdyz jeszcze iakażkolwiek dobrych a ztych / godnych a niegodnych / roznicz: gdy poczesny zbier kaplanski przyiauwusy wczymwie / strasliwie Chrystusa Bogu i wiałości / przyiazga obowiazani / wolne na przysiego Biskupa zdania mienili. Cnota na on czas duchowienstwa / nauka / a pobożnoscia do wrzadu sie ubiegalo / a nie zyczliwych sobie / ani dopomagaczom swych prosbami / nie pochlebistwy / ani ptaczem biatych glosow / albo okazatoscia zadwornego orszaku: nie apparatem zbytecznym bankietow / y w czestowaniu biesiadnym nierozadziu y wysokiey familiey zalecaniem / nie przypochlebowaniem / albo zelzymym slanu kaplanskiego przyslugami / ani tez przedarowaniem y podkupowaniem. Kwitnela tedy nauka / porzadek / y zakon koscielny / mieny sobie dopuszczaly osoby Biskupami bydz pragnace: nastugiwaly slawie / cnotie / y rozumieniu dobremu: y nierzkacz strofowania y nagany Kolegow swoich / ale tez opaczney kazdego czlowieka suszycyey wchraniali sie. Biskupami zas zostawusy / wlasnie iako bracia powazyli Kolegi przesste swoje: do rady ich w sprawach gtonnieyszych przyzywali / y wielce postanowynali: a wrzad swoy dzielnie odprawowali / pamiatni / czego sie znamienitym y wrażnym poprzysezeniem podieli. Do dworow Panskich ilekolwiek przychodzili (a przychodzili rzadka / y nie tak dalece gwoli swemu y swoich kaplanow / iako kwoli pospolitemu pożytkowi) z drogi im wstepowali / z mieysca powstawali / wszelaka wczymosc wyrzadzali / y iako przed Bostwem iakim ledwie nie na kolana przed nimi opadali / tez y same Kiazeta. Wradach zasie spotecznych o Rzeczypospoli w sadach / ktemu w obronieniu y w domawianiu sie dobr / y poddanych koscielnych / wdow wkrzydzonych y sirot / a nioslatak w napominaniu y w polepszywaniu / nie tylko gminu podlego / albo ludzi wybornieyszych / ale tez Senatorow / Potentatow / a zgola y samych krolow / wolne byly ich mowy / wolne zdania / nanużmiesza godnosci / y nanużsja powaga. Nie hamowala tam iazyka zwierzchnosci mowiacemu / albo strofuiacemu takoma chwosc / albo nasychotwana przed tym sluchaiacych wiadomosc / ani tez zatlaczala godnosci boiaz / albo nieumieistnosci. Nie potrzeba bylo w ten czas Biskupowi albo kaplanowi ktoremu przede drzwiami pokoju krolewskiego / miedzy trefniczka / y miedzy podlegawiedzia tuczbyruchow dworskich przeiadawac: ani posmiawisk / y wsczypkow ludzi lekkich ponosic: nie potrzeba bylo plugawie / y nieprzystoynie przyludzac sie / y pociechować / nierzkacz znacznieszym onym pokoiu / albo stotu krolewskiego wyslugaczom: zeby

W 99 3

wzdy

Krol 1463. Sejm w Piotrkowie.

Jakub Siennicki Biskupstwo wstapil.

Jan Gruszyński Biskupem Krakowskim.

Wojna Elekcy Biskupow.

Co zacy mienili dy Biskupi.

Godnosci y wraza Biskupow.

Krol Legat
Krymickiego.Legatowi do
Kraowa i do
Kraowa i do
Kraowa i do
Kraowa i doPosłowie Krole
wici do Legat
Krymickiego.Kufie jolufere
Kafanom iapo
inoc idace K.
twó y wofyly
wyladzil.

kie befpriawie / y do postanowionej fpiaroy nie nalezace byd / znowi dz. li. Przysia-
szemu tedy w posrodek sa postowie przeciwko wolei y odporowi wrzeszczacego
Legata. Natychmiast on zatym po wsfystkim miasieczku obzedy koscicelne zapo-
wiedzal: Wsfatze one zapowiedzi pogardzili Polacy / wznowiwszy przyklad od jo. me-
rzw / ktorzy chcac rzekomo za szesluwe sie nadanie naszym pod Helgebeyka / y za-
wiescie przez Skalego a wylupienie onegoz miasieczka / Tryumfowome Bogu
dzieslowac / wnet w gestym elumie zbiegfy sie / w dzwony biciem y nabozny
pieniem miasieczko napelnia. Dopiero Legat z gmerow frogiego ledwie ze me-
s alate: wola zatym / i sie zrod me tylko osobieiego / ale tez Papiezo wi samemu /
y wsfystkiey fcolicy Krymickiey fromoena w garda dziele. Nie slozyl iednak fargo. i
iego Polacy / surowie przez Ostroroga sfrosiuc go / i on ofobe fpofoynego te-
dnacza na fobie mofac / coby mial pokoiu ze wsfelakich mlar ochramiac to on fani-
je nappierwey rofsterki iawne wsfzyniac do zamiesiania porufia. W czym wsfy-
fifim rzetelniefim iefze fwiadectwy pfekonywano go / wsfazuc mu tegoz wia-
fic Lify do Arzyzatorow zbradliwe pifane / a od nasych pifete. A takci na on
czas w sfatrzemiu wiefym rozluchano fie. Zaczyn Legat do Krakowa / tedy
go byl Papiez rozefnarowa y zawiadaczem dla rozrozmionych warcholow waku-
lpego Bifkupfwa wczynil / iachac byl zapuscil fie. Lecz gdy go Polacy zaha-
mowali / do Wroclawia on odwrócil: zlad wyprawowfy do Krola w Litwie
pfekonywacego lify / surowie wsfarzal fie o zeflywofc w Brzesku podietu / Bu-
fkupa Wloclawickiego nabazry w tej mierze winiuc. Co ieflyby pfedfie Krol
chcial pfzezi o pokoiu traktowac / zaraz wymawia to fobie / zeby miefce dla tra-
ktow za granicami Korony Polfkiey naznaczyl / gdfieby pfecirona ftrona me
nie obawiac fie / tym befpieczniej fawic fie mogla. A to tak powierzechowme w-
sfazuc / Prufacy Pomoczyki do Wroclawia na odpufc zawolanego Jubileu-
fu pfyieidzajace / na ftrone Arzyzatorow pfeciagnac wsfelakim obyczajem fimo-
wat / iuz tej y pfegrozef dzwonych zafrywac nad nim. A narwet zamiejnym me. wia-
fkom / ktorzy ieno mefow fwoich od wiary Krolowi poprzyfiejoney / odwiefc
nie mogli / wsfystkim zgola obcowania y fpolkowania maliefkiego koscicelna
Klatwa zabronil. O takiey tedy niecnocie y miefprawiedliwofci tego / i iefze nie
co pfzed pfyiazdem onegoz do Polfki / Siemifki Jakub pfepowiadac mial / Dun-
gofy wfpomina. Wyprawil iednak potym Kazimierz w pofelftwie do niego Jana
Krywianickiego Koronnego Marfalka / Jakuba Sadka w prawie Doktora y Ka-
nomika Sedomierskiego / pfofac aby on zapowiednie Klatwy ktore Prufacy z Kro-
lem pfefawiac miefly nie ponofa / rozgrzefyl / a wiefniefym y pomierney-
fym w czymieniu pokoiu ftawil fie. A wsfatze i on tylko do czafu / pokiby iedno o
pokoiu traktowano / Klatwe rozwiaczac chcial / pfetoz Krol na tym niepfefal / ani
tez sam Legat iuz wiecey do Polfki niepfyieidzal. A czi wdane Wapo. wfu ze on y
potym fctecznie we wsfystkim fluzyc obicucacy / do Polfki znouw pfyiazhal / a
nie zbudowawofy pokoiu / nazad odbiac mial. Wsfatze me z gadza fie to z tymi
rzeczami / ktore Dlugof fwego wiefu dzieiace fie opifal / to ief / ze Legat pomie-
miony znouw potym do Krola pofylal / doprafiaac fie aby mogl powtore iefze w-
gadzac go z Miftrzem Arzyzactim: do ktorego to Legata wzniemnie Krol pofylal
Jakuba Sadka / Jana Sempifickiego: ktorzyby pfowiedzieli mu / ze Krol me ief
od tego / tylko aby pfierwey Legat z Klatwy Prufaki wfpuscil / a jam do Poznania
pfyiazhal. Sztedy / natlady y wsfystkie inffe potoczne miefzafy iuz na tego rozfo-
dek y pomiarowanie Krol pfyupufc obicuc / tylko aby Pomofka ziemia / Chela-
mifkie / Kteniu Michalowskie dzierzawy pfy Polafach fie zoflaly / zaczyn gdy
on pfedfie Klatwy zmiefc miefcial / nie miefprawowofy do Krymu ze Wroclawia
czano. y z pofwoleciem Krolewifkim zaciagnionych / gdy dla obronienia tegoz
miasfa Kafy pfeciwko Turkom cfogneli / wsfystkich na glowe w rzeki Bugu Li-
twa y Wolyncy rozabniali: a to z takiey pfyczyny. Gdy do Braclawia dzierzaw-
ny Litewfkiey miasfa pomieniem fofnierze pfyiazchali / wsfazowfy me wrozmie z
miefczany zwada / trafantkiem iednego z nich w rozruchu onym zabili: a poftrzeg-

fy je un

fy je un daley tym barzicy wiefza nawalnosc wzburzonego pofpolftra pfeciw-
to nim po wsfat / miasieczko zapalil / chcac fie ztamnad tym latwiey wfplocac /
gdyby miefczanie gafieniem ognia zaftrudnieni onym nie pfzynagli. Byl Scia-
rofta z. mru onego Michal Krafz Czartowifkie. Ten zalem a zaraz y gmerow ro-
ztrzon y pomefiana gwardya ludzi wchodzacych nasych dochodzac / po czery-
Kroc na nich wderzal / y tej po czerykroc melfrom porazki fwoich odgromiony bzal
odpor / aj gdy ze wsfystkiego powiatu miefczan y wiefniakow (ktorych pfyie-
glosac y czeffe wtarczili z Tatarami ludzmi walecznymi / w zafyciu orza cwoiczony
mi fprawily) gwaltorona wielkosc zbiegla fie / wnet on brzegi pomienionej rze-
ki wiefzawofy / Klodami y chroftowifkiem pfeciadz y wsfystkie pozawalat: zked za-
nie potym pfekradfy fie / zaftrudnionych pfekywaniem rzeki z tytu y z bokow o-
fkoz y wsfystkich oftrzenie zabia / nie zafrywajac licofti ani nad wpofozonymi.
Pfiet / to ofob z onych wsfystkich pfaci fct wybiegalo fie. Zdobycz zafie wsfyfte
Kroie na ten czas wiazil niepfyiaciel na trzydziefti tyfacy ziofych fciowano. A
takci ono znamienne miasfo Gimerowczykow ofada / Theodosya iako rozumia /
za fctarobawna nazwane / omylone w pomocy nasych y w obronie / rychlo po-
tym zholdowana / w iarfzmie Poganiftra Tureckiego zawiezla. Pobudzo tedy
bylo Kafiany do pfyposiedzenia fobie warowney obrony miefzoznych Turkow
fciobdzew / y tej miefzmierne onychje na rozferzenie paifstwa fwego pfylozono
chciwofc: a wofafza i om na jamym onegoz roku poczatku / Lezba wofep / y zaa-
raz potym Bosne Krolefwo robogacowa y w zamki ofwite / pod wladza fwoia
pfylozono: a Krola tamecznego Stephana z pfedmiefym zamkiem Jayce pfzez
poodanie wofiecf / zlamawofy pfylozono wiaru do flupa pfywozali / y z lukow
uz na fmiere wsfzelali: Krolemu fajnje Mahomet Celarz wrogaiac / ofciennofc
na oczu wofpucal: i to on ze fctebrem y zlorem fwoim / Krolefo nieofciowano
rzecz w fctarbnicach tego zafiano bylo / radniey wolal zginac / a mizli go na obro-
ne zofciowa y Krolefwa fwego pofufy wofy zafrywac. Od tegoz to wofanie czaju
Janczarowie (w pfedmiefym cwoierdza iefc bokow melfow Tureckich) fciowianifkie
go iefyfa wzywac pofpolicie poczeli / pfydzawofy miefzy ordynki fwoie trzydziefti
tyfacy z miefzy zabraney miodzi Bosniefczykow. Daleko iuz fctafliwiey powodzi-
lo fie na ten czas Polafom nasyim / ktorzy Krola Mahyafa pfienodzu zaciagnie-
ni / pod fprawo Sezfnego Pamowickiego Godziemczyfa / y tej Jana Brzeckow-
skiego Dolowczyfa / nazwifkiem Bialego / w Wegrzech zold wiefli. Byla to te-
dy ca pfiet Polafow iefdnych / ktorzy byl dla zawofcia zmienna nalazbow Ture-
ckich z fctamy Bosniefkiey / gwaltorome pfyypadacych / pfierzeczoney Krol Ma-
chyafa z fctemna fct Wegrów ludzi konnych wofprawil. Ta tedy pfiet Polafow
pobozne ziera licoftia nad Chrzefciany / ktorych Poganie fciobinnafcie tyfacy o-
boicy pfiet w brzydke niewola pfdzili / gruntowome / abo zabici fmiere / abo tej
chwalobne zwyciefstwo / odwafy wofy fobie (gdyz Wegrowie litowitofta nie-
pfyiaci oftrafieni / od nasych roznie pfierzchneli byli) zaraz w pfierwofpy / aby
fnadz poftrzejona liczba ich nie wiefka w fctca niepfyiacioly nie wofmogla byla z
wiefcicim pfadem na Poganiftra wderzy / a za rzeczym opieraniem fie Turkow po-
pfietroc biewe ponawia: y tak zupelna noc fctony zafufione na Krywym boiu
fctawily. Koswici zatym dzien: tam Turcy maly poczet nasych byd obacz y w-
fy / wofiemnie pfeciwko nim pobudzali fie / a na dwa zaftepf rozuczeni w ofcy
zaraz / y zaraz z tytu ofkoczyc nasych czuwala. Lecz na to czuwalacym zachacem
pobudzeniem wiazmow Polacy / tym rzecwoy pfyflwiali. Stali tam na ten
czas nie opodal w nieiatim poefcie Kafcyani fctaku oney biewy pfilmac / aby
wief ze zwyciezcami fctpnac fie nie omiefkali. Ci tedy fctafliwiey byd pofodze-
nie Polafow nasych porozumiewofy / tej y fctowa potega pfeciwko Turkom po-
fctoz. Zaczyn Poganie zwawofy o fctoych rzeczach / tu Zawowi pfylegiey
rzecz we wsfystkim biegu pfierzchneli. Jakoz dogodnie barzo / iofcie dla pfzewo-
zenia ich nazad pfyplnili byli. A tak koncy orza pofuciac / nawalen do lo-
du ropadali: z ktorych iednak barzo malo niezatopionych dalffego brzegu doply-
nalo: pomefiaz wsfystkie inffe ciezarom wsfatucacych Pogan wofazone / na dno

Krt

glabiny

Krt Turcy op-
nowali.Krt wofep y
Bosne Turcy
pobili.Krt Bosnief-
kiego Step-
ha iaf. mego
zafciennic.

Janczarowie.

Krt wiefcne P-
fctow w G-
wofy z Turkow
odniefteni.Krt wofy wof-
ta Kafyanow.

Wielki Złoty
Rok.

Rok 1464

Książka młoda
zapisu wojny
na 470r.Synch w Włan
tury.Wojna Króla
z Prusami
Turkom.Wojna Króla
z PrusamiO wojnie
wielkiej
polacy na 17
i 18 obywateliGłówny pisał
podanie o
braci polacy.

trzy zaciągał. Spokojnie siedział naród Litewski przez cały ten czas Pruskiej wojny / na którą im Polakom zaciągnąć się nie dał: lecz na coby im ta wojna / pozwoli wpatrować. W ten czas zaszło nie cierpiąc dalszej odwołki / za rzecz potrzebnej uważał / dziełem Podola dochodzić / doświadczyć Polaki wojna Pruska trwała. Te tedy jęrc Litewskich wkrótce bunt / król przyzwał siostrę / wzmocnił. A potem Szymu / który był na Litwie / społecznie z Polakami w Parcomie na dzień wtorek Miesiąca Lutego w samej prawie Grodnie złożył / aż do dziesiątego dnia Miesiąca Września / ku samemu zgola siostru / narodzenia Panny Maryi pominął: ochramiać / aby było na zezdanie / społeczny / wiersze iakie jęrc rozstrzygnięte nie przypadło: ponieważ do wzbudzenia roszczeń / zwołajęz między zawiązanymi / chociaż lekka przyczynę / a wojdy wiele pomaga. To tak spokojności / zaraz na pierwszym ponowieniu / Wiosny w pol Miesiąca Królestwa z Litwy do Krakowa przyjeżdża. Tamże Król tamczasnie / wina trzech tysięcy złotych pokar / a to kwoli żydów / mało przedtem od żołnierzy / pobożną wojną na przeciw Turków / wiodących / wstępnym. Abowiem Biskup narodził Pruski / litwa / wciśnięcie pobitych od Pogaństwa onym czasie narodów Chrześcijańskich / y zaraz przy tym długi Chrześcijanie / na które tenże pogani z mierzal / pragnąc niebezpieczeństwa pozbyć / wnet Synod w Manuey złożył / w których Panny y narody Chrześcijańskie na pobożną wojnę / Chorągiew Krzyża świętego rozpostarł / pobudzał / nawoływał / y sam oświadczył / że hennan na tąd / wiodąc wojnę / przyobiecował. Zaczynz między Monarchów / Machy / król Węgierski / z między Król / Philip Burgundzki / y Król / Maurus Wenecji / Król / iarome na pominionej wojnie obwołali się: Kazimierz zaszło naszego / aby tego nie czynił / wojna Pruska wciśnięta. Wiele jednak z między naszych Polaków / prywatniey chęci / na one / że wojnę spili / tak dalece / że tej omi blisko dwunastu tysięcy człowięk z siebie samych spili. Tych to tedy żołdowin / w pobożnych mienią cześć / gdy do Krakowa nadia / hawili / na wojnę zaciągać wypatrone / natychmiast oia trzeciego Królestwa / w który na ten czas Wzrost Wielkonocny przypadł / porozumawiali / że / na żydy wielkim gwałtem wderz / a wlamawili / że w do / ny zamcz / że / dobra ich wylupili / wice / am zabuac / ponie / bywa. Zabito w ten czas / owoy / pici / żydów do trzydziestu: aż / dudy do bliższego dworu / Jana Teczynskiego / Krakowskiego / Kaptellana / powzięli: w / że y tam / nazawili / za przyrządnieniem / rozruchu / dobytoby / było / ledno / że / w / Jan / Gracynski / Biskup / a / Jakub / Dawid / i / tam / mczyn / starost / y / tenże / Koronny / Podskarbi / z / gwardy / dworu / sio / go / z / Ray / canu / y / z / polsk / w / M / y / s / i / w / o / w / o / y / y / jar / w / o / s / c / żołnierzy / o / on / y / h / z / w / o / s / c / i / g / n / a / l / i / a / żydy / na / zamek / w / e / j / p / o / l / e / t / z / o / b / o / w / i / e / l / i / S / t / a / r / o / w / o / t / e / d / n / a / t / e / K / a / y / c / e / W / n / e / c / p / o / t / y / m / k / r / o / l / K / a / z / i / m / i / e / r / z / p / r / e / d / o / t / o / n / c / z / e / m / a / z / a / z / o / n / e / g / o / j / M / e / s / i / a / c / a / w / K / o / r / c / z / y / m / i / z / m / a / l / y / m / P / o / l / a / k / a / m / S / e / y / m / o / w / a / t / A / k / o / r / y / c / h / g / d / y / p / o / b / o / r / d / w / u / n / a / s / t / u / g / r / o / s / y / d / i / a / z / a / 19 / g / n / e / m / a / d / o / P / r / u / s / p / i / e / m / a / z / n / e / g / o / j / o / t / m / i / e / r / z / a / p / o / s / t / a / p / i / l / i / z / w / y / p / r / a / w / y / w / o / i / e / n / n / e / y / w / y / p / u / s / c / i / l / i / T / o / t / a / k / p / o / s / t / a / n / o / w / i / l / i / a / p / o / s / t / r / a / t / y / z / o / c / z / y / n / c / o / w / z / W / e / g / i / e / r / y / z / M / o / d / r / a / w / y / p / o / w / s / t / a / w / a / c / e / z / a / c / o / f / i / s / y / w / o / s / y / s / a / m / d / o / W / i / e / l / k / i / e / y / P / o / l / s / k / i / e / y / p / o / s / p / i / e / s / i / a / W / c / i / e / z / a / l / i / w / p / r / a / w / o / d / z / i / e / j / o / b / i / e / W / i / e / l / k / o / p / o / l / a / c / y / z / e / t / o / k / r / o / m / d / o / k / i / a / d / a / n / i / a / y / r / a / d / y / i / c / h / e / x / p / e / d / y / c / y / w / o / i / e / n / n / a / w / p / i / e / m / e / j / n / y / p / o / b / o / r / z / a / m / e / n / i / l / i / b / y / l / i / M / a / l / o / p / o / l / a / c / y / z / e / d / n / a / t / e / y / s / a / m / p / o / t / y / m / k / r / o / l / o / i / c / h / k / r / o / l / n / a / s / p / o / c /e /z /n /y / z /i /a /z / d /o / K /o /l /a / d /n /a / d /w /u /d /z /i /e /s /t /e /g /o / c /z /w /a /r /t /e /g / C /e /r /w /c /a / p /r /y /w /o /l /a /t /o /z /o /i /a /s /i /n /e /w /c /z /y /m /i /l /i /: /i /z /t /o /a /m /b /e /z /M /a /l /o /p /o /l /a /k /o /w /z /o /l /d /u /w /i /e /d /z /m /e /c /h /c /i /e /l /i /y /z /e /t /e /j /t /e /g /o /s /c /z /e /s /l /u /w /e /n /a /s /y /c /h /p /o /w /o /d /z /e /n /i /e /w /P /r /u /s /i /e /c /h /m /a /l /o /c /o /p /o /t /r /z /e /b /o /w /a /l /o /A /b /o /w /i /e /m /p /o /o /n /y /c /h /k /l /a /s /k /a /h /m /e /p /r /y /z /i /a /c /i /e /l /s /k /i /c /h /k /r /o /z /e /m /i /a /w /y /s /y /p /r /y /p /o /m /i /n /a /l /p /o /m /i /w /a /z /n /a /s /y /t /e /j /y /n /a /d /u /g /i /r /o /k /G /i /n /e /w /o /b /l /e /j /e /n /i /e /m /k /o /n /a /l /i /p /r /e /d /o /z /o /b /l /e /j /e /n /i /c /y /d /o /o /s /t /a /t /e /z /n /e /y /s /c /i /s /l /o /s /c /i /r /z /e /c /z /y /w /y /s /y /s /k /i /c /h /a /n /a /w /e /t /y /d /o /r /o /s /p /a /c /z /y /o /z /d /r /o /w /i /u /w /l /a /s /n /y /m /p /r /y /w /i /e /d /z /i /e /m /n /e /p /o /z /y /t /e /c /z /n /a /g /a /w /i /e /d /z /m /c /z /e /m /n /e /g /o /m /o /t /o /c /h /u /z /m /i /a /s /t /a /p /o /w /y /z /z /u /c /a /l /i /: /l /e /c /g /d /y /t /e /n /a /s /y /p /o /w /o /r /o /z /e /d /o /m /i /a /s /t /a /w /p /a /r /l /i /t /e /d /y /n /a /z /a /w /i /e /r /z /p /o /L /a /r /o /d /z /e /n /i /u /P /a /n /i /k /i /m /w /d /z /i /e /n /r /o /l /a /s /i /n /e /S /t /e /p /h /a /n /a /s /w /i /e /t /e /g /o /z /a /r /a /z /z /a /m /e /t /y /m /i /a /s /t /o /y /t /e /j /s /i /e /b /i /e /p /o /d /d /a /t /a /: /z /y /w /o /t /t /y /l /k /o /a /c /o /b /y /t /o /k /w /i /e /l /z /b /i /o /r /u /s /w /e /g /o /c /z /e /r /n /a /s /t /e /w /o /z /o /w /w /y /w /i /e /z /e /m /o /g /l /i /w /y /a /m /o /w /o /s /y /j /o /b /i /e /C /z /e /r /y /s /t /a /t /a /m /z /o /l /m /e /r /z /o /w /z /W /i /e /l /k /i /m /K /o /m /m /e /n /d /a /t /o /r /a /n /O /d /e /l /

wystem

tykiem / Eizenhorem / a z / M / i / c / o / l / a / i / e / m / W / e / z / e / n / b / a / c / h / e / m / S / a / w / a / r / z / y / n / e / m / W / o / d / z / a / m /i /s /y /m /i /d /i /a /o /b /i /e /o /b /r /o /n /y /s /i /e /d /z /i /a /l /o /A /t /y /c /h /w /y /s /y /s /k /i /c /h /n /a /s /y /d /o /K /r /o /l /e /w /c /a /z /a /p /r /o /w /a /d /z /u /l /i /Z /m /i /e /s /z /a /n /z /a /s /i /e /t /y /l /k /o /s /a /m /B /u /r /m /i /s /t /r /z /a /z /n /u /m /d /u /g /i /m /e /i /a /k /i /K /a /y /c /a /k /r /o /z /y /n /a /d /i /n /s /y /c /h /K /r /y /z /a /t /o /m /p /r /y /c /h /y /l /i /b /y /l /i /l /u /b /e /o /g /w /a /t /o /w /i /e /w /y /r /z /u /c /e /n /i /l /u /b /t /e /j /p /o /d /o /b /i /e /y /w /o /l /i /z /m /i /a /s /t /a /w /y /s /t /a /p /i /l /i /w /y /t /e /d /n /a /w /o /s /y /j /o /b /i /e /c /z /a /s /w /o /l /n /y /M /i /e /s /i /a /c /a /i /e /d /n /e /g /o /d /i /a /w /y /d /z /w /i /g /n /i /e /m /a /z /t /a /m /c /a /d /d /o /b /r /s /i /w /o /i /c /h /W /e /d /i /o /t /y /c /h /z /e /r /o /l /a /s /i /n /e /c /z /a /s /o /w /J /a /n /S /t /a /k /i /C /z /e /c /h /W /e /s /t /e /i /n /c /o /P /o /l /a /c /y /S /o /l /s /t /y /n /c /e /m /z /o /w /i /a /m /i /a /s /t /o /d /z /i /e /r /z /a /w /y /K /r /y /z /a /c /k /i /e /y /z /m /i /e /b /a /c /z /k /a /p /r /y /p /a /d /s /y /w /b /i /e /i /a /l /A /d /o /t /e /g /o /z /o /l /m /e /r /z /e /K /r /y /z /a /c /y /c /y /n /a /F /r /y /d /l /a /n /d /z /i /e /d /i /a /w /a /r /n /t /u /o /j /a /d /z /e /m /i /z /u /n /z /a /s /l /u /z /o /n /y /c /h /p /r /i /e /m /a /d /z /y /n /i /e /w /y /p /l /a /c /o /n /o /n /e /p /r /y /z /i /a /c /i /e /l /s /k /i /m /s /p /o /s /o /b /e /m /z /l /u /p /i /w /o /s /y /y /z /a /p /a /l /i /w /o /s /y /m /i /a /s /t /o /d /o /d /o /m /o /w /o /d /i /a /h /a /l /i /A /d /o /t /e /j /s /e /c /z /e /B /e /r /n /a /t /S /z /a /b /e /r /t /t /e /j /d /i /a /w /y /p /l /a /c /e /n /i /a /z /o /l /d /u /a /t /e /m /u /z /e /b /a /r /z /o /n /a /d /r /o /c /o /n /a /b /y /d /s /p /o /t /e /g /e /K /r /y /z /a /t /o /w /w /p /a /t /r /o /w /a /l /t /a /r /i /e /z /k /r /o /l /e /m /p /o /s /t /a /n /o /w /i /e /n /i /e /z /a /w /a /r /i /L /i /p /z /o /d /a /b /y /t /e /z /a /m /i /t /i /w /y /s /y /t /e /l /i /e /k /t /o /r /e /p /o /d /o /p /i /e /k /a /s /w /o /i /s /m /i /a /l /t /e /j /y /w /o /t /e /n /c /z /a /s /d /o /k /a /d /b /y /w /o /y /n /a /o /i /a /t /r /o /w /a /l /i /w /e /w /l /a /d /z /y /s /w /o /i /e /y /z /a /c /z /y /m /i /a /l /: /z /l /u /d /z /i /n /i /k /r /o /l /e /r /o /k /i /m /a /b /y /b /e /s /p /i /e /c /z /n /i /e /p /r /e /s /t /a /w /a /c /y /o /b /c /o /w /a /c /m /o /g /l /i /: /z /K /r /y /z /a /c /k /a /z /a /s /i /e /s /t /r /o /n /a /w /m /e /z /y /m /s /i /e /p /o /s /p /o /l /i /c /o /w /a /c /n /i /e /m /i /a /l /: /p /o /d /o /t /o /n /c /z /e /n /i /u /w /o /y /n /y /l /u /s /i /n /a /z /a /p /l /a /t /a /o /d /k /r /o /l /a /w /i /s /i /a /w /o /s /y /o /b /i /e /n /i /e /z /e /w /y /s /y /s /k /i /c /h /m /i /a /s /t /y /z /a /m /e /t /o /w /a /b /y /p /o /z /w /o /d /z /i /l /: /a /w /y /s /y /s /k /i /e /k /t /o /r /e /k /o /l /w /i /e /t /n /a /n /u /m /p /o /l /e /g /a /y /k /r /o /l /o /w /i /o /d /a /c /b /y /p /o /w /i /e /n /i /e /T /r /z /y /m /a /l /o /n /t /e /d /y /C /h /e /l /m /i /n /o /n /i /a /s /t /o /S /t /a /r /o /g /r /o /o /z /a /m /e /t /w /i /e /c /t /e /j /B /r /o /d /n /i /c /a /t /a /z /e /z /a /m /e /t /y /z /m /i /a /s /t /e /m /L /i /e /p /o /m /a /l /u /p /r /y /z /e /m /y /p /o /r /a /z /i /a /p /o /d /G /o /l /b /e /r /t /a /m /i /a /s /t /e /m /P /o /m /o /r /s /k /i /m /o /d /m /e /s /i /o /n /a /K /r /y /z /a /k /i /w /i /s /i /a /l /a /B /y /l /o /t /a /m /t /o /m /i /a /s /t /o /w /d /z /i /e /r /z /a /w /i /e /B /i /s /k /u /p /a /K /a /m /i /e /n /i /e /k /i /e /g /o /: /w /s /i /a /z /e /w /l /a /d /z /e /t /e /g /o /m /e /c /h /c /i /e /l /i /p /r /e /s /t /r /z /e /g /a /c /n /i /e /c /z /a /n /i /e /T /e /d /y /S /e /r /m /i /n /g /B /i /s /k /u /p /p /o /z /a /i /e /m /n /i /e /z /b /i /a /w /o /s /y /g /a /r /s /c /n /i /e /a /z /l /u /d /z /i /t /e /m /u /w /i /z /u /r /o /s /y /o /d /K /r /y /z /a /t /o /w /s /i /e /d /u /i /e /t /k /o /n /n /y /c /h /n /a /p /o /m /o /c /w /o /n /o /c /p /o /d /m /i /a /s /t /o /p /r /y /p /a /d /a /c /h /e /c /e /t /a /z /m /i /e /b /a /c /z /k /a /m /e /s /t /r /z /e /j /o /n /e /m /i /e /s /z /a /n /y /o /s /k /o /z /y /c /A /w /s /i /a /z /e /o /m /p /o /t /r /z /e /b /n /i /e /b /a /r /z /o /o /d /G /d /a /n /i /s /z /a /n /z /e /o /w /a /z /y /s /o /n /y /c /h /w /z /a /m /y /s /t /a /h /B /i /s /k /u /p /i /c /h /p /r /e /s /t /r /z /e /j /e /n /i /z /a /p /u /s /c /i /w /o /s /y /w /m /i /a /s /t /o /s /w /o /i /e /p /o /s /t /i /l /i /l /u /d /n /i /e /o /d /t /y /c /h /z /e /G /d /a /n /i /s /z /a /n /j /o /b /i /e /n /a /p /o /m /o /c /m /o /z /e /m /p /o /d /e /s /t /a /n /i /e /n /a /t /y /c /h /m /i /a /s /t /w /m /e /p /r /y /z /i /a /c /i /o /l /y /n /a /m /u /r /y /w /o /d /z /i /e /r /a /c /s /i /e /p /o /c /z /y /n /a /i /a /c /e /w /d /e /r /z /a /g /r /o /m /i /a /y /d /o /s /c /z /e /d /u /i /c /h /w /y /b /u /i /a /o /T /a /k /t /e /d /y /p /r /y /z /t /a /r /s /y /K /r /y /z /a /t /o /m /p /o /t /e /g /i /p /o /d /o /b /a /t /o /s /i /a /w /y /s /y /s /k /i /e /m /P /o /l /a /k /o /m /n /a /i /e /m /n /y /m /l /u /d /e /m /w /P /r /u /s /i /e /c /h /r /o /k /u /o /n /e /g /o /w /o /t /o /w /a /c /: /a /z /w /l /a /s /z /a /w /p /a /t /r /u /i /e /c /z /e /p /o /s /p /o /l /i /t /e /e /x /p /e /d /y /c /y /k /r /o /m /w /o /s /t /e /l /i /e /g /p /o /z /a /d /e /u /y /k /r /o /m /t /a /r /n /o /s /c /i /z /o /l /m /e /r /s /k /i /e /y /n /a /s /a /m /e /y /t /y /l /k /o /r /o /s /p /u /s /c /i /e /p /o /l /e /g /a /n /c /e /b /a /r /z /i /e /y /t /o /w /a /r /z /y /s /o /m /y /s /o /s /i /a /d /o /m /a /n /i /z /t /e /d /y /n /i /e /p /r /y /z /i /a /c /i /o /t /o /m /s /i /e /d /z /i /l /y /: /p /o /m /i /w /a /z /a /m /w /l /a /d /z /e /p /r /i /e /l /o /z /o /n /y /c /h /z /o /l /m /e /r /s /t /w /o /w /i /e /s /t /a /t /e /c /z /n /i /e /p /r /e /s /t /r /z /e /g /a /c /n /i /e /c /h /c /i /a /l /o /: /y /t /e /j /n /i /e /b /a /r /z /i /e /y /g /r /u /n /t /o /m /p /r /y /z /i /a /c /i /e /l /s /k /i /m /i /a /k /o /y /n /i /e /p /r /y /z /i /a /c /i /e /l /s /k /i /m /d /i /a /p /i /e /z /y /k /r /z /y /w /o /d /a /n /i /f /o /l /g /o /w /a /l /o /P /o /m /a /g /a /l /o /d /o /t /e /g /o /y /t /o /z /e /s /i /a /B /i /s /k /u /p /y /K /a /y /c /e /L /u /b /e /c /c /y /z /p /o /z /w /o /l /e /m /e /m /P /o /l /a /k /o /w /y /t /e /j /s /a /m /y /c /h /K /r /y /z /a /t /o /w /p /o /k /o /y /m /i /e /d /z /y /w /o /i /u /s /c /e /m /u /s /t /a /n /o /w /i /e /p /o /d /i /e /l /i /y /u /i /z /n /a /t /e /n /c /z /a /s /p /r /y /s /p /i /e /s /i /a /l /i /z /e /G /d /a /n /i /s /k /a /t /e /d /y /b /y /l /i /w /o /d /a /p /r /y /z /i /e /g /l /o /w /a /l /i /d /o /T /o /r /u /n /i /a /p /r /y /z /i /a /w /o /s /y /d /o /s /i /e /b /z /a /K /o /l /e /g /i /z /K /o /s /t /o /c /k /i /c /h /W /i /z /m /i /a /r /s /k /i /c /h /y /z /L /u /n /e /b /u /r /s /k /i /c /h /K /a /d /z /i /e /c /p /o /i /e /d /u /e /m /u /: /z /K /y /g /i /t /i /c /h /z /a /s /i /e /y /z /D /a /r /b /a /t /e /n /s /k /i /c /h /p /o /p /a /r /z /e /O /d /p /r /a /w /i /w /o /s /y /p /o /t /y /m /k /r /o /l /K /a /z /i /m /i /e /r /z /z /i /a /z /B /o /l /s /k /i /z /a /r /a /z /d /o /B /r /e /s /c /i /a /w /y /e /j /d /z /a /: /a /d /o /T /o /r /u /n /i /a /z /a /s /i /e /d /i /a /m /a /r /k /o /w /a /n /i /a /y /u /s /t /a /n /o /w /i /e /m /a /s /p /r /a /w /y /P /r /u /s /k /i /e /y /w /y /p /r /a /w /i /e /J /a /n /a /L /u /t /e /f /a /B /i /s /k /u /p /a /W /i /o /c /i /a /r /o /s /k /i /e /g /o /a /K /o /r /o /n /n /e /g /o /K /a /n /c /l /e /r /z /a /: /L /u /t /a /s /a /S /z /g /u /r /t /e /P /o /z /n /a /n /s /k /i /e /g /o /S /t /a /n /i /s /l /a /w /a /O /s /t /r /o /r /o /g /a /K /a /l /i /s /k /i /e /g /o /S /e /d /z /i /w /o /i /a /L /e /z /e /m /e /k /i /e /g /o /S /i /e /r /a /d /z /i /e /g /o /P /i /o /t /r /a /O /p /o /r /o /w /s /k /i /e /g /o /L /e /c /z /y /c /k /i /e /g /o /M /i /k /o /l /a /i /a /K /o /s /c /i /e /l /e /c /k /i /e /g /o /I /n /o /w /o /l /o /c /l /a /w /s /k /i /e /g /o /a /S /c /i /b /o /r /a /B /a /s /e /n /a /C /h /e /l /m /i /n /s /k /i /e /g /o /w /y /s /y /t /k /o /W /o /i /e /r /o /d /y /: /K /a /s /t /e /l /l /a /n /y /z /a /s /i /e /S /i /n /t /e /K /o /g /o /w /s /k /i /e /g /o /S /e /d /o /m /i /n /s /k /i /e /g /o /y /M /i /k /o /l /a /i /a /C /z /a /r /n /k /o /w /s /k /i /e /g /o /G /m /e /z /m /i /e /n /s /k /i /e /g /o /: /t /e /m /u /S /e /k /r /e /t /a /r /z /o /w /t /r /z /e /c /h /J /a /n /a /D /l /u /g /o /s /a /s /t /a /r /s /k /i /e /g /o /J /a /n /a /D /a /b /r /o /w /t /e /y /J /a /k /u /b /a /S /a /d /k /a /: /z /k /r /o /z /y /c /h /d /w /a /y /p /o /s /l /e /s /d /n /i /e /y /s /y /p /r /a /w /a /d /u /c /h /o /w /n /e /g /o /D /o /k /t /o /r /a /m /i /b /y /l /i /N /a /d /t /o /z /m /i /e /d /z /y /f /l /a /c /h /y /P /r /u /s /k /i /e /y /w /y /p /r /a /w /i /l /c /z /t /e /r /e /c /h /: /O /t /t /o /n /a /M /a /k /w /i /c /k /i /e /g /o /M /a /t /h /y /a /s /a /T /o /l /k /e /M /i /k /o /l /a /i /a /P /i /l /a /w /s /k /i /e /g /o /y /t /e /j /M /i /k /o /l /a /i /a /D /z /i /a /l /o /w /s /k /i /e /g /o /W /i /e /c /p /r /y /t /y /m /z /m /i /e /d /z /y /w /r /z /e /d /u /m /i /e /y /s /k /i /e /g /o /z /T /o /r /u /n /i /a /K /a /d /z /i /e /c /c /z /t /e /r /e /c /h /z /E /l /b /i /a /g /a /d /w /o /c /h /a /z /e /G /d /a /n /i /s /k /a /t /e /j /c /z /t /e /r /e /c /h /a /p /r /a /t /e /g /o /t /a /m /e /c /z /n /e /g /o /P /l /e /b /a /n /a /z /w /i /e /r /z /c /h /n /o /s /c /i /B /i /s /k /u /p /i /e /y /K /a /n /d /y /d /a /t /a /z /t /a /m /i /e /y /s /t /r /o /n /y /z /a /s /i /e /o /d /M /i /s /t /r /z /a /y /o /d /w /y /s /y /t /k /i /c /h /s /t /a /n /o /w /K /r /y /z /a /c /k /i /c /h /p /r /y /z /i /a /c /a /l /i /J /o /d /o /r /B /i /s /k /u /p /O /k /y /l /e /n /s /k /i /S /e /n /y /e /P /i /a /w /i /e /n /i /u /s /K /o /m /m /e /n /d /a /t /o /r /m /e /k /i /e /d /y /E /l /b /i /a /g /s /k /i /G /i /e /

Sofeln wielki
Czech opano-
wal.Frydland lubie
warunkowi spa
lli.
Postanowienie
Szyberkowe z
Kolem.Książka Krzy-
żaków z
Kolem.Postępek
podczas
wzrostuZabawa
wzrostu
wzrostu
wzrostu

Połota nie spisał
miano.Konbrye po-
la nie spisał
miano po-
łoty.Ziemia Po-
łoty pod
wym.Ziemia Po-
łoty pod
wym.Ziemia Po-
łoty pod
wym.Ziemia Po-
łoty pod
wym.

rárd Malengrady Marfalek Inflantek / Gerzy Grabia Hendebeski / Jędrzej
Peper Dziekan Dąbaczki Jan Umbeler / y Nikolay Dziekan Pomieński / w
błoty ci trzej w prawie cwoiczeni: ktemu Wilhelm Spingenus Ostrovocti / y tej
Wilhelm Szader Aferadzki / Inflanteky Komendatorowie. I między ślache-
zas / Vryt Gilawski / y Ludwik Lubawski. Starostowie: nad to dwaj Kayce z
Krolewca / y tej dwaj z Kewla Inflantckiego. Te tedy wyliczone osoby dnia trze-
ciego Lipca / umawiac sie w rzeczach sobie zleconych poceli / y cale poltora
Miesiaca traktatami zwlekli / a wżdy nie zbudowawszy pokoju / rozciachali sie.
Stanęło uż było na tym / aby Polacy ziemie Pomorskie / ktemu Chelminskie / Mi-
chajowski / y Elbiogskie poroziary w sobie mieli: a ostatek nadolney zie-
mie Pruskiej / aby Arzyżakom pusili. Zstrony Malboitu zaśie we trzydziestu lat
blisko bieżących / sadem / wznianiem / y gruntownym postanowieniem miały sie stro-
ny rozstrzygnąć: a tym czasem zamek on pod władzą Krolewską zostawać był powo-
nien. Na te zaśie kondycyę zgodzić sie strony nie mogły / to jest / aby był mistrz y
wysłta społeczność Arzyżacka / krolowi Polakiemu wiara poprzysięgała / a od o-
nego czasu pod wiara y opieką jego statecznie przebywała. Krol zaśie aby był do-
mierstwem Arzyżackiemu piemodze przez iedenasć lat / zaśluzone wyplacił / miano-
wicie tym żołnierzom / którzy miasto onych / co krolowi pusilić miano / bronili. A
bowiem ani tej kondycyey Polacy / ani tamtey Arzyżacy / przyjąć z obu stron nie chęli.
Wierzone tedy / że z nieprzyjaźni wrodzoney Brandeburskoy / y Miśnieiskoy / Mar-
grabowie / a z nimi niektory Pánowie Niemiecy / przemogli to byli / żeby byli Arzy-
żacy w stanowieniu pokoju / opozem postępowali / przestęgać naruszyc wsi-
tkiey rzęsi Niemieckiey / y też marności tych które w Niemiech posiedli byli. De-
tego zaroziali oni byli nadzieie o nabyciu Torunia przez zbradę niektórych miesz-
kańców / który był Henryk Plaweniński / pod czasem traktatow pokojowych przyrzadził. Po-
rosprawie tedy przerzeczony zjazd Toruński / iak znowu krol wojna pasy-
wając w Brześciu odnawia. Bronili Nowego Pomorskiego miasta y z zamkiem
ludzie Arzyżacy: które to miasto / iż na bieżę Wistę wsiadło / przetoż wczesnia
spółobność miało / wolnego przewozu nieprzyjaciolom najęzając / a naszym zaśie
roślatkiew jęglug zabramac. A nad to grunty tameczne leśne w materya do wa-
łow sypania / baste wystawiania / y do wszelkiego wojennego wyjektu sposobną
otwierowały. Naprzod tedy onego miasta dobywać / y pod władzą swoia przy-
wrocic zdalo sie. Daczym wyprawiono tam z ludem piechotnym Thomasa me-
takiego / człowieka barzicy porzeczym sercem / a niżej ważną rade przemaga-
cego. Ten nie czekając na Dunina y na lądzieznych / z ktorzymi spiskać sie mu
było kazano / swowolnie pod Nowem taborem swoym rzucił. Dla tegoż nieprzyjacie-
le obaczywszy liczba nie wielka naszych / wstok z przyległych zamkow do tupy zgro-
madzając sie / y cał ziednoczeni wielkim padem na nich wderzo. A chociaż to na-
szym nie nad spodziewanie przypadlo było / iednakże przedsie oni wyczerpnac sto-
jowi nie mogli. Zgolać wcielającym łódzie Krolewskie / nie opodal na Wiele sto-
roce / do zbrownia pomogli. Jednak sto czołowiek / abo malo coś więcej ze wysy-
tkiey liczby zginelo. A wśatke tegoż dnia Adam Wiskánowski / zwiódłszy z Lid-
burku / na ktorym był przelozony / y z Garnowa iak nappredzey żołnierza / warun-
kowy lub Arzyżacki na Działdowie osadzony / a zdobywszy z Mazowieckich dzierzaw
zabierający / poraził / y wysłtkie korzysci odbił. Potym Działdow Konrad Kłaja
Warszawskich Mazurów / wotolo ludem obwiodł / y przez poddanie wziął. Krol
zaśie jromota pod miastem Nowem odniesioną poruszony / Jana synowca / y
Pawla Jasinskigo z dwostkim ludem swoim znowu tam wyprawuje: a zaraz y
Duninowiz Prusakami y ludem iednym / wac też y z piechota z pogromu pier-
wszego zebiana / tamże ruszyć sie / a miasta dobywać kazal. A wśatke sturmem
nic mu czynić nie można / pomeważ go y potężny lud warunkowy / y też przyro-
dzone miejsce bronilo. Przetoż oblezenie aż sie do drugiego roku przywlokło. A
Pusćto zaśie Gdańszanie / ziemia y woda / przez zupełne besc Miesiacy oblega-
jąc / na ostatek przez poddanie do władze swoiey przywiebli. Powtorze zątem Arzy-
żacy o pokoy przymawiają sie: lub to sobie tym wolniey spojzadzony zbrady /

nad to.

nad Torunem dotazac żyć / lubo też z prawego serca pokoiu pragnac / ponie-
waz nie barzo wotorego szczescia sazywali na ten czas / a ktemu mieszkanie y ziele-
nie / a zgora też y sama plachta z posiwarkami y z przegrazaniem odpadnienia / o
pokoy nalegala im. Zesłany w tym do Krola w sprawie oney Jan Dlugos do Pru-
camie z Gubernatorem y z przedma Rada trzech miast w Malboitu y w Sztumie
zstrony pokoiu nawarowal sie. Jakoż znać to bylo po Arzyżackich / że kondycyę na
szedzie Toruńskim sobie podane / uż przyjąć mieli / iako Samje Dlugos napisal.
Prośili tedy / aby krol przedma rade swoie / dawszy im zupełną moc do Malboitu /
dla stanowienia pokoiu wyprawil. A wśatke tego / krolu morowemu powie-
trzu / na miejscach onych sroziacemu / uczynić nie można. Wśem gdy tako-
waz plaga tej y Brzyżacie zrasila była / wnet krol zamtad do Kłodawy / a po-
tym do Leczyce wstąpił. Kedy między kłk z Krolow / która mu była cotta zo-
phig / w Krakowie Miesiaca Maja świezo powila / przemiestawszy / a z tam-
tad do Piotrkowa zaiachawszy / w pol Miesiaca Pazdziernika przez pietnasćie
dni Seymował. Przyiachali tamże byli według przyrzeczoney umowy / Konrad
Warszawskich Mazurów / y też Konrad Olesnickie / abo Koslinskie / Książca /
chcac sie o sukcesya rozepścić. Ale gdy znowu sprawa przez wgođe przyiacielska /
pomartkowana bydz nie mogła / tedy sprawa Książcia Olesnickiego / do Swiętek
roku drugiego / a Mazowieckiego zaś do Seymu blisko przyszłego odłożono: czesćia
iż Morawa zarazo / tej y w Piotrkowie / a malo nie we wysłtkiey wielkiej Polseze /
brojdzila / a czesćia że sie nie zdalo krolowi nadrażać sobie Książca przecirony sadem
nie skończywszy pierwey zaciągow Pruskich. Z Piotrkowa tedy iachano do Parco-
wa na drugi Seym / ktoriego był krol naprzod do Narodzenia matki Bozey pom-
knal / a znowu go zaś aż do Marcina s. odiozł / y zarowno nań Polakom y Litwie
stanac nakazal. Jakoż pewnie gesty z obudwu stron Senator ziachal sie był: ale
gdy Litwa do Parcowa do Polaków / Polacy zaśie do męj do Brześciu przyia-
chac nie chęli / na ostatek wżdy do Lomaz obiedwie stronie ściagnęły sie. A w-
śatke y tam nie spierawano / dla nie sposobności niezemnego wśatka / y dla
mewczasu zimnego nieba. A cał sprawa ona do roku odwiedzono. Rozpuszczo-
ny zątem krol on zjazd / do Litwy z Krolow odiachal. A pomeważ też y w Wilnie
powietrze panowalo / w Grodnie przemiestował domekad. Do Kowna zątem
zaiachawszy / wielko tam czas zimny przetrwał. Podczasem tedy onym Seymowa-
nia Parcowskiego / Henryk Plaweniński przypozadziwszy / iako sie wyosley mowi-
ło / zbradę w Toruniu / z tyśiącem orężnych ludzi pod miasto przystepuje / przy-
tradsy sie od samey rzeki Wisty / abowiem tamta polac na wstroniu będąc od nie-
przyjaciol / cał mieszany iak y straż o pokoiu ubezpieczala. A uż nieprzyjacie-
le / pomniawszy przed miejscich rybitowow budynki / ktemu przemunawszy domy
wysłtkie przedbronne / echusienko drabiny do murów śanicowali / gdy oto na śa-
nym roświtanu zorze od strazey nocney postrzeżeni / a wrocianiem sie y wzaśkiem
zawodem w dochwytkę nazad wstapili / obawiając sie aby ich byli w onym miej-
scu ciasnym y niesposobnym mieszkanie wypadły / nie ostoczyli. Ależ przedsie cał
sie byli onym przypadkiem naglego niebezpieczynstwa potrowyli mieszkanie / że
też barzicy iakoby wćieć / a niżej bić sie przemyślowali: y pewnie można by bylo
miasto pierwszem zapadem wbieżec / by był szczesliwy trafunek / abo raczy sam
Bog milosierny / boiażmo nieprzyjacioly mieszczni. Wśatke rychlo potym ciż
to lepszego szczescia nad zamkiem Karmysynem w Mazowsiu zajyli: ieno że z niego
dingo ciekły sie nie mogli. Wnet abowiem Mazurowie odiasy sobie zamek wkręg
oblegli / pierwey a uż nieprzyjaciele żywności do niego nawiezi. A przetoż go też
zaraz przez poddanie odebrali. W tychże czasiech Węgrowie Kraime Spiska Krol-
la Polskiego dzierzawo plondziac / obieżdzali / za powodem Emeryka Dyaka Gu-
bernatora / abo też wac biata te° Stephana: a cał dalece dokad aż strapienie ma-
sła iedną tysięcy złotych pospolitego poboru / pokoiu nie dokupili sie. Czymu
to tedy Węgrowie jedna wraza medbatac / pousem: chyba podobno rozpuszy / y
wkrędzajac od Arzyżan smiatęgo żołnierzow podięgo / tym sposobem mscili
sie.

plaga morowa

Seym w Piott-
kowie.Ziemia Litwy z
Polakami uład-
zanym.Torunia mało
nie wzięto.Zamki zno-
we wzięte y z
nieszczęśliw-
ością.

Smierć Piusa
Papieża.Solimene Arzy
na dworze.Wojna obrona
Krol Matyasa

sta. Abowiem skoro Pius Papież prawie na samym zarwazetku wojny Turckiej
w porcie Antiochenskim umarł / a panowie z tym Chryścianscy wojnę pobor-
żną opuścili / wnet nasi Polacy / którzy tej na one wojny iachali byli / pod spira-
wę Szczęsnego w Wagrzech przybłąkując się / meciot wyrzadzania y harpani-
ny nie pomechowali / ktemu sielany y mieszany Węgierskie podatnikami sroymu
czynili. Szad wrostała była krom warpienia ciężka wojna między Polakami / a
Wagrami / na drugi rok / a osobliwie za wsiłnym staraniem Przedzysława Dmofy-
ctie° Starosty Spilskiego / komecznie nad Wagrami / y strasnie zemścić się pragnę-
cego / ieno je wżdy Konsyliarze niekiedy krolowscy / a osobliwie Jacek Dabinski
Podskarbi / y Starosta Krakowski / waznie rozradzili / przykładając / że krom ro-
stazania krolowskiego nie potrzeba nic takowego pokuszać / a zwłaszcza gdy Wa-
gramie / y oprócz tego / wojna Turcka / y odbijaniem krolestwa Bosnieńskiego /
rezerwam są. Dogodnie tedy tej w ten czas / y sam krol Węgierski Matyasz wy-
prawiony do Polski listy / we wszystkich wprawiedliwić się obiecywał / co by kol-
wiek byli Wagramie tego przewinili. Odebrał tedy on był pod tymże czasem przez
poddanie zamek Jayce / y dwadzieścia siedm miast Bosnieńskich / y Rascyjskich
od Turka opanowanych. Tegoż roku po Janie Sprowiskim Arcybiskupie Gnie-
źnieńskim / w pol miesiąca Kwietnia umarł / nastąpił w Arcybiskupstwo Jan
Graszyński / a na miesiąc zaś tego w Biskupstwo Krakowskie / Jan Lucek / a na
miejscie Luceta Jakub Sieminski / od Pawła wtorego Papieża / który był święzo
po śmierci Piusa nastąpił / za zadanem krolowskim podany / Am też
wiele przedtem tenże Papież Pawła Grabowskiego na zalecenie
także krolowskie / Biskupem Chelmskim uczynił był.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XXVI.

Rok 1485.

Solimene Arzy
na dworze.
to sta.

Otu potym drugiego tysiącznego czterys-
tego sześćdziesiątego piątego / rozmarey nasi fortunę
w ziemi Pruskiej doznali. Aczoby gdy Włose przytym o-
bleżeniem ciśnieł / tym czasem Kasper Wostywicki chcąc
dać obleżeniom pomocy / sześć set ludu konnego / a czter-
ta piechoty żołnierzy piesznych / z pogranicza Pol-
skiego y Pomorskiego / na odsiecz prowadził / za mały
groń wprawdzie podnawet / ieno je im wiatry zoił / y
dostateczną nagrodę w Choymicy zapłacić obiecał. Tych nie mało ostrazima cze-
ścią w drodze zmroziła / a część nadmroziła / w pol drogi zostac przynagliła.
Ostatki zaś ludu pozostałych / gdy przychodzili do Choymicy / zoił przyobie-
canego mieć nie mogli / natychmiast semrzec roziaćali się / ani też nasi / dla za-
wzięcia onych z wielu okolicznych zamków spłkniem / nie przynagliali odie-
dzającym. Co porozumiewali obleżem / zaraz pierwszego dnia Lutego / nie sta-
chając nie ani samego Mistrza proścego y pomoc obiecującego / miasto podda-
ło / zaczęli dostawiać wolnego y bezpiecznego / dotądby chcieli odejść / pła-
ciadzieciot y trzema wozami rzeczy swoje wywozić. Nie wchodząc jednak ani
Mistrz. Abowiem poczet ludu których miał około siebie w powiat Gdański / abo

w Gdań.

w Gdańsku mniejszą zapuszczając / okrutnie ię żelazem y ogniem dreczył / a niezmier-
ną zdobycz do Stargardu nawiozł / aby był tym potężny ludzie tego obleżenie
nasył / którego wż spodziwiali się / wydzierżać mogli. Gdy tedy naszym zoił zia-
stuzonego nie wypłacano / wnet oni Włose odebrałszy / a z taboru roziaćali
się / skądliwie Polska nareidzić poczęli. Z których wprawdzie część niekiedy go-
redne w ziemi Dobryńskie nad Wisłą / za powodem niekiedy Młkies / opas-
nowała. Szad na grunty Mazowieckie y Kujawskie wypadając / a przewożących
się gwałtownie rozbijając / łupieżne korzyści zabierali. Drugi zaś z Toma-
sem Stozą / y z Dukowskim / dobra kościelne / a bogate szpety kościelne / y klas-
toru Gnieźnieńskiego Dyocezey / z Łabysyną nareidzić lupili. Aczoby w lic-
bie tysięcy koni było / oprócz ludu pieszego. A wśatże obiedwie strony zbrodnia-
rów onych zwoierchności / łagodnym rozważaniem / y podarkami / ta wpraw-
dzie od Jedzień Poznańskiego / a tamca od Jakuba Włocławskiego / Biskupow-
umiełczono / ta sto pięćdziesiąt / a tamca tysięcy złotych wiatrosy / wchodnieli.
Przerzeczono zaś goze Dobryńską / dla tego iż wiele mogła zafędząć naszym /
by ię byli nieprzyjaciele osiedli / Mikolaj Działynski warunkiem dużym obmócnił /
odwazyłszy na zoił pospolitej dani / pieniadze. Która sprawa pozno na pamięć
nieprzyjacielom wpałszy / tak dalece ich bolała / że ci którzy na Niemarku osi-
dżono było / poszwartkowane y zwady między sobą zwozili / ieden na drugiego
wznie zamędbanę sposobności zwałając / w której to zwadzie dwunastu śnad-
między sobą zabiłi. Te tak rzeczy przez imię sprawowano w Prusiech. Ta wio-
sne zaś blisko przytę / wyżyłszy krol w Grodnie dni Wielkonocne / krolowa z wies-
szą częścią dworu swego do Korczyna przesyła / a sam w małym poście do Lwo-
wa wypada / pomieważ Kujacy ratunkowego / przeciwko gwałtowni y ciemnie-
wym krzywdom Jedzień Odrowożia Woiwody y Starosty Lwowskiego /
skwirzeli. Ale ię on mało co przed tym umarł był / a Jan brat ięgo po nim dnie-
dreczył / przetoż to tylko sprawiono / że Jana ze wszystkich Starostw krol zoił / o-
dliczywszy mu summe pieniężną / względem której sami bracia Starostwa one
obowiazale trzymali. Gdy tedy na pomienione spłacenie / pieniadzy krolowi
nie dostawało / wnet Lwowianom / Podolanom / Haliczanom / y Belzanom /
po dwunastu groszy z lanu / y po iednemu woiłowi z domu abo z familiei każdej
wydawać nakazano. Zaczyniż obudowu podarkow onych / dwadzieścia tysięcy
złotych zebrałszy / Janowich Odrowożowi odliczono. A takci Lwowie y Dy-
daczowskie starostwa / wespół z Gliniany wykupione były / pozostał był iednak
Sambor / ponieważ na wykupienie onęgo pieniadzy nie wystawało. Tak sprawy
Kuskie co z wietsego przez dni kłta oporzadziłszy / do Korczyna krol na koniach
rozjadzonych pospiesza / a to gwoli Seymowi / na dzień dwunasty Maja / wchwa-
lonemu. Tam z mały Polski wprawdzie y z Kusi / bardo wiele panow ziaćalo.
Z wielkiej Polki zaś / Łukasza tylko Sgurskiego / Stanisława Ostro-
roga Kaliskiego / a Piotra Oporowskiego Leczyckiego / Woiwody / y też Scibo-
ra Chelmskiego Podkomorzego Poznańskiego / w poselstwie / dawszy im na wśatę
zupelną moc wyprawiono. Pietnasie zaczęli dni na spolnych namowach strawi-
wszy / urządzono naostatę / aby ślacha Małopolska zaraz do Prus wyprawia-
sie y Choymice obległa / dotądby pieszny żołnierz / którym roku onęgo woiować
miano / nie nabiadał / y dla tegoż to Wielkopolacy po sześci tylko groszy / a dru-
dzy tylko po dwa / tak na zastuzony iako y na doslugiacy się ięszce zoił / przed pol-
miesiacem Lipcem płacić byli powinni. To postanowiony krol do Krakowa
odbiadał. Ktorego niemala potać z kościołem Franciszka s. miewide przedtem
dnia dwudziestego osmego Marca zgorzała / Stradom zaś wśatę / oprócz
klasztoru y kościoła Bernardynow / dnia siódmego Kwietnia tej ogień spalił. Przy-
iachali tam byli do krola w poselstwie od Piusa / Gabryel Basem Woiwoda
Chelmski / a z nim ze trzech miast po iednemu Kacy : opowiadając / że ślacha
ta / y też Rada przedmiesza miast Krzyżakom holdujących / pod Tierynę pol wy-
spia / abo ięzoro od morza dzielącym / ziazd społeczny między sobą mieli : na kto-
rym o pokoiu radząc / serdecznie go pragnę / y wśelacie znośne kondycje przyi-
ać

Sca

gwoli

Powiat Gdań-
ski pastora Rzy-
jacy.
Zalazby w Pol-
sce dla niewy-
płacenia zafę-
zonych pienia-
dy żołnierzom.Mikolaj Dzia-
lyński.Jedzień Odrowo-
żia Woiwoda.Starostwa Ku-
skie podarkiem
Janem Rada
odkupione.Seym w Korczy-
nie.Wielkopolacy
zoił wioda / y
przebiła pobit
płacy.Pożoga w Kra-
kowie.Poselstwo Pru-
sakow do krola.Tierynę pol
wspie.

Książka Ślaski.

Władysław Da
mowski bunt
wielki przeciw
nie wywołany
i drugimi orzy
miał.Pierwszy mąż
tę pod Cichą
nowin.Główny Toruń
Ślaski i Gdańsk
przebiega.Książka w
przekazach
dzień Krzyż
kow.

gwoździ memu mierzowidła się. Już ich abowiem wymiścił / a prawie do o, tate
czney niedze przywiodła tak dlużo zabawna wojna. Żadna przycyni aoy krol Su
bernatorowi spólnie z K. da pożył stanowic zupełnie mocą dopusci. Czeż krol
namowiony / i z K. da srodz pozwolic niechciał. Władzie tyłko potom czynic
um / a czas y miejsce na traktaty podobowic namaczyć / rozkazał. Traktaty zaś
me / y wynawanie kondycy podobowich Senatorom coronnym / ktorych wedyug
czasu na to samo miał zjechać / za. hował. Traktat tedy rozkazaniem Prasy od
prawyem y hownie od krola vdarowani byli. Odprawione przycyni zaraz po granic
czne Książka Ślaski / Przełystaw Cieszyński / Jan K. abowicie / Przełyst Co
lezynski / Wacław Zatonski / Jan Głowicki / y Jan K. abowicie / ktorzy wysłali na
chrzcinę J. dwojgi corzi krolowskiej na ten czas wrodojony (roku ona zupełnie nie
jyla) zia. hali si. byli. To sprawiony / zaraz krol z Krakowa do Kalisza wyjeżdża
na spo. eczny zjazd z Konradem Książkiem Oleśnickim / na dzień dwudziesty
listy / ca. ziojony. Nie jednak am w ten czas strony sukcesy nie postanowio
no / lecz zupełnie sprawa na dotychczasowe Wrośna odłożono / ktoraby na ten czas
dwa Senatorowie krola Cieskiego wznawem swoim rozkazygnali. Seamięd po
tym krol Kazimierz do Brzeska Kujawskiego wjechał / i chcał tak poblizu abo
po. markowania o ziemie Pruska pilnować / abo wiecej skłama do wojny przyto
żyć. Gdzie obaczy Władysława Damoborskiego / K. Castellana y Starostę Na
kieskiego / a on piec set ludzi zbrojnych / nad ktorymi M. dwojgi Piotrowski / Jakub
Arzyja / y Jan Bukowski podobowali / zebrałszy / y każdemu z nich z osobna zol
du po grosy pietnaście obiecał / nie przysiężąc przeciw krolowi y przeciw krole
stwu zaciągał / a to dla nie zapłacenia sobie zasłużonych pieniedzy w Prusiech.
Książka tedy zamyśli tego tak krola / ieli co barziej / zalował on odec mu pozo
wić / y serca przydać Arzyjatom / ktore prawie stracili już byli. A tak traktat z
Damoborskim / aby zawziętego po. m. dat / wznowił ob krola po trzy zlot
na każdą z osobna g. iowa żołnierską. Ale gdy takim sposobem nie krol pozyskał
nie mogli / zaraz one buntownicy wojnę wznac odważyli. Wsadza w tym czasie
nie y na in. sch. miejscach niektorzych warunkow odwoła / a sam z o. tate. a. l. i
d. i. ktorych mogli mieć na pozorow / na oblezenie - Lata y Do. nowina (30. z
te. miasta pod ich warunkiem byli) wzbierał się. Co krol postrzegł bu. t. oncy
roner zmieniony pierofie zamysł / wyprawno do krola / ob. i. e. o. f. d. d.
coby rozkazał wezwać. Rozkazano tedy między in. co przedm. f. i. d. z
nordlociarwa do krola stawic się / iakoż otrzymano przywilejnie a. y. l. o.
nuast om przyjeżdżać / tamże za występ i. a. i. e. krola p. e. p. d. i. a. y. / y do
nog tego podobowic / i. a. / mierzac p. e. b. a. z. e. i. e. y pierofie i. a. y. w. i. a. y. i. a. y. i. a. y.
i. a. l. / ale też p. i. e. m. a. d. z. e. w. z. g. l. e. d. e. m. z. a. s. z. u. z. o. n. e. g. o. z. o. l. d. i. w. i. a. y. / y z. n. o. r. e. n. a. p. o. s.
t. l. u. g. e. k. r. o. l. e. w. i. s. k. a. p. r. z. y. t. a. l. / y t. a. c. o. l. a. d. o. b. y. w. a. n. i. a. S. t. a. r. g. a. r. t. u. p. o. d. c. h. o. z. a. g. a. n. i. a. m.
P. i. o. t. r. a. J. a. s. i. n. i. e. k. i. e. g. o. w. y. p. r. a. w. i. e. m. / i. a. d. a. l. i. A. s. a. m. e. a. z. a. s. D. a. m. o. b. o. r. s. k. i. e. g. o. / d. o.
w. r. z. e. d. o. w. p. i. e. r. w. i. s. y. c. h. / a. d. o. g. o. d. n. o. s. i. c. i. d. a. w. n. e. y. p. r. z. y. m. o. c. o. n. o. A. w. t. y. m. z. a. c. i. a. g. i.
w. P. r. u. s. i. e. c. h. m. i. a. s. t. o. l. e. p. i. e. y. A. r. z. y. j. a. t. o. m. s. a. n. c. o. w. a. c. s. i. e. p. o. c. z. e. l. y. A. b. o. w. i. e. m. o. m. n. a.
M. a. z. o. w. i. e. c. k. i. e. g. r. u. n. t. y. / p. o. d. s. p. r. a. w. a. M. a. n. i. s. k. a. C. z. e. c. h. a. D. i. a. n. d. o. w. i. s. k. i. e. g. o. S. t. a. r.
r. o. s. t. y. w. y. p. a. d. s. y. / s. l. a. c. h. t. e. t. a. m. e. c. z. n. a. w. n. a. d. z. i. e. l. u. d. n. i. e. y. s. k. i. e. g. o. p. o. c. z. t. u. m. e. o. s. t. r. o. j. n. i. e.
n. a. s. i. e. w. p. a. d. a. t. a. c. / n. a. c. h. y. t. e. z. a. s. a. d. z. i. e. p. r. z. y. m. i. e. d. i. / y. n. i. e. p. o. d. i. s. t. e. k. s. t. a. p. o. d. C. i. e. c. h. a. n. o.
w. e. m. z. r. a. z. i. l. e. d. o. t. e. g. o. s. t. a. t. i. T. o. u. n. i. s. k. i. c. h. y. G. d. a. n. i. s. k. i. c. h. m. i. e. j. c. z. a. n. / w. i. e. l. a. b. o. g. a. t. y. c. h. t. o.
w. a. r. o. w. n. a. l. a. d. o. w. a. n. e. / y. A. w. i. d. z. y. m. a. a. b. o. M. a. r. y. e. m. w. e. r. d. e. r. u. p. r. z. e. c. i. l. i. b. y. l. i. P. o. d. D. e. r.
s. a. r. o. z. a. s. i. e. s. l. a. c. h. t. e. P. r. u. s. k. a. m. i. a. s. t. a. o. n. e. g. o. b. r. o. m. i. a. c. a. (gdy i. a. d. r. a. p. i. e. z. a. p. r. e. d. m. i. e. s. z. a. n.
v. b. o. g. i. c. h. d. o. b. i. e. w. y. w. y. w. a. b. i. l. i.) z. o. t. r. y. c. i. a. l. u. d. z. i. m. i. t. e. z. d. n. e. m. p. i. e. c. h. o. t. y. / p. r. z. y. p. a. d. k. i. e. m.
n. i. e. s. p. o. d. z. i. e. w. a. n. y. m. s. t. r. o. w. o. j. n. a. / s. e. c. i. c. z. i. o. w. i. e. l. a. v. b. i. o. w. y. / a. o. s. i. d. n. i. e. s. i. e. p. o. i. m. a. w. s.
s. y. / d. o. m. i. a. s. t. a. n. a. z. a. d. w. p. a. r. t. i. / w. i. e. c. t. e. z. y. p. o. d. G. m. i. e. w. e. m. p. i. a. c. i. d. z. i. e. s. i. a. t. y. p. i. e. c. i. w. a. s.
r. u. n. t. o. w. y. c. h. z. o. l. m. i. e. r. z. o. w. / d. l. a. n. a. w. i. e. z. i. e. n. i. a. z. p. o. l. a. p. a. s. e. w. y. a. c. h. a. l. y. c. h. / a. o. d. r. o. l. n. i. k. a.
K. r. z. y. w. d. a. w. i. c. i. o. n. e. g. o. w. y. d. a. n. y. c. h. / w. y. s. y. p. a. r. o. s. y. s. i. e. z. S. t. a. r. g. a. r. t. y. / a. o. d. z. a. n. t. u. y. o. d.
m. i. a. s. t. a. z. a. s. t. a. p. i. o. w. y. m. i. / z. y. w. o. p. o. i. m. a. l. i. / y. z. a. r. a. z. n. a. z. a. l. u. e. r. z. z. a. m. t. u. / w. y. p. r. o. z. n. a. t. a. w. s. y.
z. p. r. e. z. e. t. y. c. h. l. i. s. t. o. w. w. y. p. i. o. z. n. i. a. n. y. m. g. o. b. y. d. z. w. o. b. r. o. n. e. / g. r. o. a. t. o. w. n. e. o. d. o. w. a. n. i. /
i. a. k. o. z. p. e. r. w. i. e. d. o. b. y. l. i. b. y. b. y. l. i. / t. e. d. n. o. j. e. g. o. M. a. r. c. i. n. B. r. z. e. n. s. k. i. / s. l. a. c. h. t. e. P. a. n. i. z. t. r. o. w.

byjowicki

Nadim Brzen
ski Gmiewu sam
ku br. ni.Książka Ślaski
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z PolaKsiążka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z PolaKsiążka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z PolaKsiążka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z PolaKsiążka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z PolaKsiążka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z PolaKsiążka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z PolaKsiążka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola
Książka z Pola

cho swoich me. nie b. i. m. i. / a. p. o. d. c. h. o. d. z. a. c. e. g. o. n. e. p. r. z. y. a. c. i. e. l. a. t. a. n. u. e. m. i. e. m. z. w. i. e. r. z. c. h. u.
t. u. m. i. a. c. / t. a. k. d. l. u. g. o. n. a. s. o. b. i. e. b. a. w. i. t. / d. o. k. a. d. a. z. p. o. r. o. z. u. m. i. a. w. s. y. n. i. e. b. e. s. p. i. e. c. z. e. n. i. s. t. w. o.
s. e. s. c. d. z. i. e. s. i. a. t. l. u. d. z. i. k. o. n. n. y. c. h. z. M. a. l. b. o. r. t. u. / a. s. i. e. d. m. i. d. z. i. e. s. i. a. t. p. i. e. c. h. o. t. y. z. e. G. d. a. n. i. s. k. a. /
w. y. p. r. a. w. i. o. n. e. y. / n. a. r. a. t. u. n. e. k. n. i. e. p. r. z. y. s. t. o. T. e. d. y. a. z. d. o. p. i. e. r. o. o. m. n. i. e. p. r. z. y. a. c. i. e. l. e. z. i. u. p. r. o. w.
s. y. p. r. e. d. m. i. e. s. z. a. n. y. / o. d. e. s. l. i. J. e. d. n. a. k. z. e. p. r. e. d. m. i. e. s. z. e. w. s. y. s. t. k. a. o. n. e. t. r. a. m. e. / a. z. p. o. s. a. m. i. e.
p. r. e. d. m. i. e. s. z. a. G. d. a. n. i. s. k. i. e. / n. a. g. i. y. m. w. y. p. a. d. a. n. i. e. m. / y. p. o. t. y. m. p. l. o. n. d. r. o. w. a. l. i. W. y. p. a.
d. i. b. y. l. i. t. e. z. y. w. d. s. i. e. r. z. a. w. e. S. e. n. t. y. s. k. a. S. t. o. l. p. i. n. i. s. k. i. c. h. P. o. m. o. z. a. n. K. i. a. z. e. c. i. a. / w. e. t. r. z. e. c. h. s. e. t.
t. o. n. i. / a. t. o. d. l. a. t. e. g. o. / i. z. o. n. n. a. t. e. n. c. z. a. s. s. p. o. l. n. i. e. z. B. i. s. k. u. p. e. m. K. a. m. i. e. n. i. s. k. i. m. / y. z. e. w. s. y. s. t.
s. t. e. m. i. s. w. y. m. i. p. o. r. o. t. o. z. e. d. o. k. r. o. l. a. o. d. s. t. a. l. / y. p. r. z. y. m. u. e. r. z. e. z. t. o. w. a. r. z. y. s. t. e. m. a. s. p. o. l. n. e. g. o. z. n. i. m.
z. a. w. i. a. t. b. y. l. A. l. e. c. t. a. m. s. t. a. b. i. e. g. o. i. u. z. s. z. e. s. c. i. a. z. a. j. y. l. i. T. e. g. o. l. a. i. c. h. K. i. a. z. e. p. o. r. a. z. i. l. / y. n. a.
w. i. n. w. e. c. z. w. y. g. l. a. d. z. i. l. / b. a. r. z. o. i. c. h. m. a. l. o. z. y. w. o. z. o. s. t. a. w. i. o. w. s. y. / y. d. o. w. i. e. z. i. e. n. i. a. p. o. w. r. z. u. c. a.
w. s. y. G. d. y. t. e. d. y. z. S. t. a. r. g. a. r. t. u. s. t. r. o. n. e. k. r. o. l. e. w. i. s. k. i. e. g. o. P. o. m. o. z. a. n. e. c. h. n. a. r. e. z. d. z. a. i. a. c. / p. u.
s. t. o. w. i. l. n. e. p. r. z. y. a. c. i. e. l. / p. r. o. w. a. d. z. i. l. t. a. m. z. k. r. o. l. e. w. i. s. k. i. e. g. o. r. o. z. k. a. z. a. n. i. a. w. o. y. s. t. o. J. a. s. i. n. i. s. k. i. / a.
w. y. s. t. a. w. i. o. w. s. y. d. w. i. e. w. i. e. z. e. o. s. i. a. d. i. p. r. z. y. m. i. e. s. t. e. o. n. y. m. / t. a. k. p. r. e. d. m. i. e. s. z. e. / j. e. w. o. l. n. e. w. e. f. i. c. i. e.
/ w. y. s. t. i. e. m. i. e. a. o. b. l. e. z. e. m. T. e. d. y. t. o. w. r. o. s. t. o. / j. e. s. a. m. J. a. s. i. n. i. s. k. i. w. i. c. h. s. i. d. l. a. p. o. k. r. y. t. e. w.
p. a. d. z. m. i. a. s. t. a. l. A. b. o. w. i. e. m. s. e. s. c. d. z. i. e. s. i. a. t. z. o. l. m. i. e. r. z. o. w. t. a. i. e. m. i. e. z. m. i. a. s. t. a. w. y. s. t. e. d. s. y. /
g. d. y. p. o. d. w. i. e. c. z. o. r. v. b. i. o. r. e. m. y. o. s. o. b. a. p. o. d. o. b. i. e. n. i. s. t. w. o. n. a. s. y. c. h. z. i. n. y. s. t. a. i. a. c. / p. o. d. m. u. r. y.
p. o. d. n. e. z. a. l. i. / a. t. a. m. i. z. a. s. i. e. k. t. o. z. y. w. m. i. e. s. t. e. b. y. l. i. / w. e. d. i. u. g. z. i. m. o. w. y. w. y. c. i. e. c. z. k. i. c. z. y. a.
m. a. c. / i. a. c. o. b. y. n. a. w. o. l. a. s. n. e. n. e. p. r. z. y. a. c. i. o. l. y. / r. z. k. o. m. o. z. a. p. e. d. z. a. l. i. s. i. e. / t. r. a. s. u. n. k. i. e. m. w. t. e. n.
c. z. a. s. J. a. s. i. n. i. s. k. i. o. b. i. e. z. d. i. a. n. c. s. t. a. n. o. w. i. s. k. o. / s. p. r. a. w. e. o. n. e. o. b. a. c. z. y. / y. z. a. r. a. z. w. y. p. r. a. w. i. u.
d. o. t. y. c. h. / k. t. o. z. y. p. o. s. t. a. w. a. z. i. m. y. s. l. o. n. o. b. y. d. z. s. i. e. n. a. s. y. m. i. z. d. a. l. i. / t. e. d. n. e. g. o. z. m. i. e. d. z. y. s. l. u. g.
s. w. o. i. c. h. / p. y. t. a. i. a. c. c. o. b. y. z. a. c. z. l. u. d. z. i. e. b. y. l. i. O. d. p. o. w. i. a. d. a. t. a. t. a. m. o. n. i. / j. e. D. e. r. f. a. w. i. a. n. i. e. s. d.
a. z. d. i. e. r. z. a. w. n. e. p. r. z. y. a. c. i. e. l. i. c. k. i. c. h. n. a. z. a. d. i. u. z. w. r. a. c. a. t. a. s. i. e. C. o. z. a. p. r. a. w. d. z. i. u. g. r. z. e. c. z. w. i. e.
r. z. y. w. s. y. J. a. s. i. n. i. s. k. i. / z. w. i. n. s. t. o. w. a. n. i. e. m. d. o. n. i. c. h. p. o. s. t. o. c. z. y. / t. a. m. i. e. o. d. n. i. c. h. z. e. d. w. o. m. a. t. o.
w. a. r. z. y. s. t. a. n. i. s. w. o. y. m. i. p. o. i. m. a. n. y. / d. o. m. i. a. s. t. a. w. i. e. z. i. e. t. y. / y. p. o. d. s. t. r. a. z. o. d. d. a. n. y. / z. o. s. t. a. i. e. K. e. o.
r. e. g. o. d. o. s. t. a. w. i. o. s. y. n. e. p. r. z. y. a. c. i. e. l. e. / t. a. k. w. i. e. l. k. i. e. s. t. a. d. z. n. a. t. i. r. a. d. o. s. c. i. d. z. y. w. o. m. i. e. m. i. e. m. / y. w. b. e. z.
b. a. b. n. y. b. i. c. i. e. m. p. o. d. a. l. i. / j. e. s. i. e. t. e. z. w. i. d. z. i. a. l. o. i. a. c. o. b. y. o. m. s. a. m. i. w. y. s. t. e. k. i. u. z. z. w. o. i. o. w. a. c.
m. i. e. l. i. A. l. e. c. n. a. d. a. r. e. m. i. n. a. b. y. l. a. o. n. a. i. c. h. r. a. d. o. s. c. i. c. h. e. p. l. i. w. a. W. a. t. y. c. h. m. i. a. s. t. a. b. o. w. i. e. m.
n. a. s. y. n. a. m. i. e. j. s. c. e. J. a. s. i. n. i. s. k. i. e. g. o. / p. r. z. e. l. o. z. y. w. s. y. K. a. d. l. n. i. s. k. i. e. g. o. G. o. t. a. r. d. a. / z. a. w. i. e. t. e. o. b.
l. e. z. e. m. e. k. o. n. c. z. y. l. i. A. z. a. t. y. m. t. e. z. p. o. w. t. o. r. e. n. a. s. y. d. o. T. e. r. y. n. g. u. / d. n. a. o. s. t. a. t. e. c. z. n. e. g. o. S. t. e. r.
p. n. i. a. n. a. s. p. o. i. e. c. z. n. e. z. A. r. z. y. j. a. t. a. m. i. v. m. o. w. y. z. i. a. c. h. a. l. i. s. i. e. / g. d. z. i. e. z. u. p. e. l. n. e. p. i. e. c. d. n. i. p. o. t. o. y.
n. a. w. a. w. i. a. n. o. / w. z. i. a. w. s. y. z. a. r. o. z. e. n. a. w. c. e. P. a. w. l. a. B. i. s. k. u. p. a. W. a. r. m. i. s. k. i. e. g. o. / z. m. i. u. m.
z. m. i. e. d. z. y. z. a. w. a. s. n. i. o. n. y. c. h. s. t. r. o. n. n. i. e. p. r. e. s. t. a. w. i. a. c. e. g. o. W. s. t. a. t. k. e. n. i. e. n. i. e. s. p. r. a. w. i. o. w. s. y.
o. d. i. a. c. h. a. n. o. / t. o. t. y. l. k. o. n. a. z. a. d. a. n. i. e. M. i. s. t. r. z. o. w. i. s. k. i. e. w. e. z. y. m. o. n. o. / j. e. p. o. w. y. s. t. i. u. s. d. w. o. c. h.
M. i. e. s. i. e. c. y. p. o. w. t. o. r. e. n. a. t. o. j. m. i. e. j. s. c. e. / a. b. o. t. e. z. m. i. e. d. z. y. M. a. l. b. o. r. t. i. e. m. y. S. z. c. u. m. e. m. / z. i. a.
c. h. a. c. s. i. e. p. r. z. y. o. b. i. e. c. a. n. o. / p. o. d. t. o. t. e. d. n. a. k. k. o. n. d. y. c. y. / j. e. b. y. n. a. m. n. i. e. y. s. k. e. y. w. z. i. m. a. n. t. i. o.
M. a. l. b. o. r. t. u. n. i. e. c. z. y. m. i. A. r. z. y. j. a. c. y. A. c. z. c. i. p. o. d. e. y. m. o. w. a. l. i. s. i. e. o. n. i. / g. d. y. b. y. u. n. b. y. l. o. M. a. l.
b. o. r. t. p. r. z. y. m. o. c. o. n. o. / z. e. w. s. y. s. t. k. a. J. n. s. t. a. n. c. t. a. y. P. r. u. s. k. a. z. i. e. m. i. a. p. o. d. w. i. a. r. a. / y. o. p. i. e. t. o.
k. r. o. l. a. P. o. l. s. k. i. e. g. o. p. r. z. e. b. y. w. a. c. / y. b. o. g. a. t. a. s. u. m. m. e. p. i. e. m. e. d. z. y. p. r. z. e. z. k. i. l. k. a. l. a. t. t. e. d. n. o. s. t. a. y.
n. y. c. h. / o. n. e. m. u. z. z. a. p. l. a. c. i. c. A. l. e. p. r. z. y. m. o. w. a. l. i. t. e. d. n. a. k. n. a. s. y. t. e. y. k. o. n. d. y. c. y. / l. u. b. t. o. i. z. o. n.
z. a. m. e. k. w. i. e. l. e. b. a. r. z. o. k. o. s. t. o. w. a. l. / z. i. s. u. m. m. e. g. r. o. a. t. o. w. n. a. t. u. p. i. o. n. y. v. z. o. l. m. i. e. r. z. o. w. A. r. z. y.
j. a. c. k. i. c. h. / l. u. b. t. e. z. j. e. b. a. r. z. o. l. a. c. n. o. A. r. z. y. j. a. c. y. / c. h. o. c. i. a. z. z. n. a. y. p. o. d. l. e. y. s. k. e. y. o. k. a. z. y. e. c. z. k. i. / w. o. y. n.
n. e. o. d. n. o. w. i. c. m. o. g. l. i. / p. o. m. i. e. r. w. a. z. o. n. z. a. m. e. k. y. o. b. z. o. n. n. y. / y. n. a. s. p. o. s. o. b. n. y. m. m. i. e. j. s. c. u. w. o. y.
s. t. a. w. i. o. n. y. b. y. l. T. a. k. t. e. d. y. w. t. a. n. c. z. a. s. z. T. e. r. y. n. g. u. r. o. z. i. a. c. h. a. n. o. s. i. e. O. d. p. r. a. w. o. w. a. l. p. o.
t. y. m. z. i. a. z. d. w. A. r. o. l. e. w. e. c. u. M. i. s. t. r. z. A. r. z. y. j. a. c. k. i. K. e. d. y. g. d. y. s. l. a. c. h. t. a. y. A. r. o. l. e. w. i. e. c. z. a. m. e.
c. i. e. z. k. a. y. d. l. u. g. o. t. r. w. a. l. o. w. o. y. n. a. v. r. e. k. t. a. m. / m. i. e. r. z. k. a. c. m. u. n. a. k. l. a. d. u. w. o. i. e. n. n. e. g. o. o. d. o. n.
n. y. c. h. c. z. a. s. o. d. n. a. w. i. a. l. i. / a. l. e. t. e. z. / i. e. s. l. i. b. y. p. o. t. o. u. z. P. o. l. a. t. a. n. i. n. i. e. z. a. w. a. r. i. / o. d. p. a. s. d. z.
o. d. m. e. g. o. p. o. k. a. z. o. w. a. l. i. s. i. e. / w. o. n. e. t. o. n. z. m. i. e. d. z. y. n. i. c. h. d. w. u. d. z. i. e. s. t. u. y. s. c. e. c. i. / k. t. o. r. y. c. h. n. a. s.
b. a. r. z. i. e. y. p. r. e. c. i. w. n. y. m. i. s. o. b. i. e. w. z. n. a. w. a. l. / d. o. z. a. m. t. u. w. y. w. a. b. i. o. w. s. y. p. o. c. h. r. e. s. t. a. c. / y. s. i. e. c. i. u.
p. r. e. d. m. i. e. y. s. y. c. h. p. o. s. c. i. n. a. c. k. a. z. a. i. / a. d. r. u. g. i. c. h. z. a. s. p. o. z. a. m. t. a. c. h. r. o. z. e. s. t. a. w. s. y. / t. a. k. d. l. u. g. o.
w. i. a. z. i. l. d. o. k. a. d. s. i. e. a. z. o. n. i. w. a. i. n. a. s. u. m. m. a. p. i. e. m. e. d. z. y. n. i. e. o. d. k. u. p. i. l. i. A. m. z. a. d. n. e. g. o. z. m. i. a. t.
p. o. t. y. m. n. a. p. o. s. t. a. n. o. w. i. o. n. y. z. i. a. z. d. z. n. a. s. y. m. i. n. i. e. p. o. s. t. a. l. P. r. e. d. m. i. e. t. e. d. n. a. k. y. p. r. z. e. z. o. n.
c. z. a. s. w. s. t. a. t. a. n. i. u. y. w. c. h. e. c. i. w. o. i. e. n. n. e. y. n. i. c. n. i. e. s. t. a. b. i. a. l. y. s. t. r. o. n. y. K. t. o. r. e. y. w. s. y. s. t. k. a. p. r. a.
w. i. e. s. i. l. a. y. w. i. e. r. d. z. a. p. o. d. S. t. a. r. g. a. r. t. s. c. i. a. g. a. l. a. s. i. e. / z. w. i. a. s. z. a. i. z. n. a. s. y. / i. a. k. o. m. w. y. s. t. e. y.
p. o. m. i. e. n. i. l. / m. i. a. s. t. o. t. a. m. t. o. o. b. l. e. z. e. m. i. e. m. c. i. s. n. i. l. i. / n. e. p. r. z. y. a. c. i. e. l. e. z. a. s. m. e. z. i. m. e. g. o. y. r. z. e. z. w. o.

S. 3

bromi /

Krzyżacy w do-
brę cięli tabo-
rów Polaków ob-
porbiłora.

Wgoda Książki
wzrostu Książ-
kiem Oleśni-
ckim.

Posłstwo Pru-
skie przesyła do
Krola.

Seym Wielki
polek w
Kole.

Ludwik Patri-
archa Antio-
cheński posłem
do Krola.

Przyjaźń Egiptu
z Karamanli-
czami.

Rok 1466.

bronił: tak dalece że trudem było o żywioł odlegać: a mieli obłożeni: a to dla tego / że z przyległych grantów / ani zboża / ani pasie dosiagac nasy mogli / gdyż wsielanie zboża y pastw ze zbiorom domowym w czas do miasta / też y z odległych miejsc wrożono y przysłać. Wdobyżo przysłać w ogamali naszych nieprzyjacieli / na ośliczych miastach / miano wicie na Chojmicy / Głuchowcu / Janieście / na Biedwie / Leżanach / Osielcu / y na - Kiełczewie / osadzić. Zedzie posio / że Gotard Herman wyjechał / z niepodobną liczbą przebra- nych wojowników dla obmyślenia zwinności do Bersawy odiać musiał. Co skoro z jednego zbiega Gdańskiego wybadali nieprzyjacieli / natychmiast wybiegłszy wczym wsi / tabory naszych w pol wyprowadzili opadły dobywać. Ale naszy meżnie ich bronili: y tak meżnie / że też nieprzyjacieli nie mogli w liczbie rościć / po czterech pod wsi y pod wieś dworów z wielkim pa- dem podbiegającym / zaledwie wsi / wielu z nich pozostawili / daleko więcej pozostawili / nazad do miasta wstąpić przynagli. Niemniej jednak nieprzyjacieli też y dworów osiadali / y jeby nie przedawnego taborów Polaków nie do- chodziło / bronili: y częstokroć napadli na sie strony / pomniejszy wstarcza- ni wgamali sie. A nad to z ostrym mrozem y z niewczesnością przytępnego meba / biedzić sie Polakom przychodziło. Przemogła jednak te wszystkie niewczesności te- dna skuteczność / że obłożeni przysłać na hac nie mogli. Kto wprawdzie aż do drugiego lata potrwalo. Co gdy sie tak w Prusach porodzi / Kazimierz Krol z Jurowicami na dołoneczu miesiąc Wresnia do Kalisza nadejdzia: tam- że z Konradem Książciem Oleśnickim / y z Maltogorata żoną tego / przez Jdora Biskupa Wrocławskiego / y przez Wilhelma Kozemburka młodziego / wmarce- sprowy od Krola Czeskiego zastane / takim sposobem pomiarował sie / że Konrad we czterech latach jednokrotnie po sobie biegnących / 20000. czerwonych złotych miał od niego wybrać / a wsielanie dziedzictwa w Mazowszu / y w Belzkiej ze- mi / spólnie y z żoną swą wyrzec sie: temu po śmierci Anny Władysława Książ- zęcia Mazowieckiego żony / posagu nie wspominać sie. To tak obstarowywał do Poznania Krol / mając z sobą w towarzystwie Konrada y żonę tego / odiać: gdzie odprawili onych / posłstwo Pruskie przesyłać. Prosił tam Pru- sac / aby było zamek Malbork / pod wiarę y zarządywane Gubernatora y fla- chey tameczney zlecono. Lecz odpowiedziano na to: iż Krol bez pozwolenia Sey- mu Koronnego y też bez doświadczenia rady miast Pruskich / które nie miała też sumie- na kupienie zamku onego złożyć przystoynie tego uczynić nie może. Rozprawili- ztym posły / sam z Poznania wyjechał w pol miesiąca Listopada / w Kole- piec dnia Wielkopolską Seymował: a z tamtąd przez Leczyce y przez Radom do Litwy przyspieszył. Tam zaiachal go Ludwik Patriarcha Antiocheński / in- niż nad od Egiptu Kara Tatarskiego / o którego od Papieża y od Cesarza Chre- ścijańskiego posłstwo odprawował / wracać sie. Ta tedy potrzeba była posła- stwa onego: aby był Egipt Mahometa Cesarza Turckiego od wojowania Chreszczan odwrócić: a jeśli by odwieść nie mogli / wiec aby wojnę przypowiadali- niu / na którą Papież y Cesarz zold płacić obiecali / y też w ten czas zaraż bogas- te wspomnieli Carowi posłali byli. A iż przeczczony posł tak odpowiedz od Ca- rzyzny odmost: że on w podmieśniu wojny przeciwko Turkowi / na radzie y na- wolew Kazimierza Krola przyjaciela y towarzysza swego polegać deklarował sie / y o tym samym listy do niego pisał / w których zupełnie wszystko pozwał mu stanowić innem swoim coby tenotolwiek sam rozumiał z strony wojny Tur- ckiej z pommemonem Monarcham Rzymu / przetoż wymagał to na Kazimierzu Ludwik / aby iako pan Chreszczan do pomocy Chreszczanom nie wzbra- niał sie / ponieważ to na wolne zdanie tego puszczono: a zważając iż to winen spo- leczney wierze / wimen y pobożności przeciwko Bogu. Tam Krol odwozic sie z tym na Seym Koronny w pol miesiąca Marca w Piotrkowie wchwalony / Lega- ta onego kromi pewney odpowiedzi odesłał: a sam według zwyczajny wysłusztwem sie zabarował. Roku potym drugiego na schodzie wietrzey polowice dnia Stycznio- wych / Arcybiskup Gnieźnieński Synod w Leczyce odprawiał. Rędy na jada-

nie Sędzi-

nie Sędziwa Lenzemiec / Sędziwa Woiwoda / a Michała Lajockiego Le- czkiego Starosty posłów krolowskich / wystawiono podpomocne krolowi na- wodne Pruska / z poboru dobr duchownych. Zaczyn Krolowski Wyoczezy / po- śeści grofach / a we wsielkim zaś inżyn po dwunastu grofy od grzywny sre- brnej według zwyczajnego facunku / a bo iako wiec mawia Papieżkiej tary / wy- placac nakazano. Przyczyna tedy nie jednakiego placenta było / iakacosc w in- szych Wyoczezach / a niżli w tej / dochodow kaptanistich osacowanie. Wstąpił po- tym Lutego / siedmiu set Inflanckich wojowników y piechoty ludzi / Krzyżakom- swoim na pomoc do Prus posłać było: którzy skoro na gruncy Smudzkie wstali / a postać dalek przez lasy / dla zawalenia dzierem od Smudzi na wczesnych micy- scach przejazdow / nie mogli / zaraż tu morzu w drogę swą wdali sie. Co / iż na to przyszedz musiło / wpatrzyłszy przedtem Smudzi / głębokie doły za wczasu na oney stronie potopali / y z gęstą chrośtem okryli byli. W te tedy doły przeczczym In- flantczycy / za przynaglaniem grodu / zuma / y trwożliwej boiazni / nie obyczay- nie pompadali / y zabijali ostali. Troche ich cos z onych śidel na jeziora w- iadalo było: wsielkie y onych staby lod podiawali sie / w orclachach wo- dnych zatopili. Zgola ze wsielkiej liczby tylko dwóch przy zdrowiu ostarwiono: z których to wyrozumiano / że czterdziści galei żołnierzem napelnionych / a z Nie- miec do Niemie Pruskiej plynacych / nie barzo dawno przedtem o rozbićcie statkow przysiedli / zgineli. W tychże też dniach Paweł Biskup Warmiński / wpatrując- porożenie Krzyżakow barzo bydy nachylone / a same jednak Krzyżaki wpo- mie od potow stroniące / wnet przy Krolu od onego czasu przedstawiać iawnie zeznawa- y zaraż krolowski żołnierzom / którzy Pasenheimu / Tadeburku / y Wormicy bro- nili / w zamki y w miasta swoje zaiachac pozwala / dając im moc nie tylko onych bronie / ale też z nich spólnego inż nieprzyjaciela plondrować. Ktoż sprawą okru- mie Mistrza Krzyżackiego bolata / tak iż on barziej y szerszy od czasu onego o potow przemyślać począł. Potym w pol miesiąca Marca w Piotrkowie Krol Seymował. Rędy znowu z Konradem Książciem Warszawskim / y z matką tego Anna / wiec też z córką Katarzyną / o sukcesy traktowano. Ale gdy przeczcz- dyce y pewne wstawy / pomiarowanie stanac nie mogło / gdyż Konrad Belzki- tylko dzierżaw wstępowal / a Krol zaś nie mu kromi samego powiatu Wini- skiego postać mechanicz / temu iż sędem sprawę / doładby ielce wojny Pruska- trwała / rozstrzygać za rzecz niewczesną wpatrowano / dla tegoż zupełney spra- wy do drugiego Seymu pomemnono. Radzono tamże y o Janie Pieniążku Archy- dyakonie Gnieźnieńskim / Młodzie Podkomorzego y Starosty Krolowskiego synu. Ktorego obwiniono było / że z Dorotą Janą Kogale Woiwody War- szawskiego córka / a Jakubą Boglewskiego żona / cudzołoznie obcowal: y nad to za wiadomości y pomocy onych samey / spiacęgo meza tej okrutnie zamordował. Czego wsielkiego istnienie na dowod / Jan Boglewski zabitego Woiwody Warszawskiego brat pozostał / iawnie przed sędem pokazując tego wiasne listy do onych niewiasty pisane / a dostatecznego sposobu / iakoby w zbrodni postać / nauczające. A iż sie sprawa ona Seymu domosła / tedy przyczyna tego była zbro- dnie tak skądinej okrutności / y też karama odwołka. Abowiem zbrodnia po- imiana Woiwoda brat zabitego rozpisał był z wieziem / zmiwolony prośbami przyczynnymi Granatankow: Pieniążka zaś gdy Arcybiskup Gnieźnieński z na- kazania Synodu Duchownego / tedy sie tejsza sprawa toczyła / wyrozumawli- sprawę karać był powinen / tedy abo karama zamedbał / abo też Pieniążka po- mać nie mogli. Zdało sie tedy wsielkiemu Seymowi poruczyć to starostom kro- lewskim / aby om Pieniążka pomawli do Arcybiskupa oddali. Wiewiaście zaś aby zwyczajnym y prawem pospolitym karali. A wsielkie y niewiasta do Prus do- Wsielka Czechy wnikła / y Pieniążek między przynaciolił tai sie. Dobr duchow- nych wprawdzie obśadził go był Papież. Ani wiele zaś potym / zebrałszy meza- garacz / wrodzima wprawdzie flachetnich / ale z obyczajow y z rozpusty zlosliwych ludzi / gdy lotrować y diapięć zapoczął / wnet go oćiec wiasny / wiet / ey iakiey- hańby y zmaży na wsielki dom swoy obawiając sie / pomał. A iż był Proboszczem /

666 3

przech-

Dochodow K-
plankich nie le-
bnaliścunel.

Inflanckich wo-
jowników

Paweł Biskup
Warmiński na-
stawa Krolow-
ski przysła.

Seym w Piot-
rkowie.

Jan Pieniążek
Arcybiskup
Gnieźnieński o-
cudzołoznie y
mordow-
any.

Pieniążek do-
uchownych po-
zbył.

Wieniołkow o-
ciec Karanta wy-
płaca kłapa-
no a.

Poselsko ob
Prasław do
Kioła.

Melaf wileł
Polacy.

Polacy w poi-
myliach i p-
mach ródz to-
żgafzato sta
Od Melafu
od Gólandy
wypało p-
wimuf.

Szyfłowo pol-
lako ved O-
stetnem.

Ostet kapalon
y wstet.
Porzłk Rypia
Fow pod Rele.

Rypiały bier-
jacy Wamun-
kie p-
tostog.

przetoz do Biskupa Krakowskiego oddany na zamku Jieckim domied w wiezie
niu siedzial. Tak na ten czas zeliwością y przytym wzięciem synowiskim oćec
nagrodził Karanie kapłanom na których on niezgodne rece rozwodził. A nad to też
y sam oćec starostwa Krakowskiego ostradał. Naostatet pobor na tymże Sey-
mie po dwunastu grofzy z lanu uchwalono. Byli tam tedy posłowie Pruscy / pro-
sząc aby krol cokolwiek ludzi wojennych wziął / do Malborku co przedzy po-
spieszył / wozając z tym sposobem bardo śladnie wojne wprzecznać moze / pome-
waj wiele miast Arzyackich do niego przystać ogłasza sie : y dla tegoż Prusacy
dwu / grofowy pobor y czopowe na ieden rok postawiali mu. A tak kończywszy
przez pismasie dm Seym / zaraz krol do Brześcia Kujawskiego odjeżdża / mając
z soba Arcybiskupa Gnieźnieńskiego / Biskupa Włocławskiego / Ktemu Poznań-
skiego y Starostę Kramu Woiewody / y też Piotra Gnia Kalskiego Kasiełłana
gdz ci rofyscy drogę zatachawfy prowadzili go. A tym czasem wlasnie Jan Sta-
li / zbawfy miala poczet z ludzi warunkowych iednego y pieśego żołnierza / Mei-
fak Włafteczko Kapituły Wamunskiej / lecz na on czas dzierżawy Arzyackiej /
zniebacza opánorowal : gdnie ślesedziesiat żołnierzow dla obrony osadzonych / y
wo pod władzą swoia przywoził. Włafteczko tażecz Mistrza / iesli też krol-
barczy / ze też on y o Krolewiec obawiać sie począł był. Uperwiono go potym
było / że Gdanskianie podeftawfy galarami ludnie wojenne Sambia naachac-
y pustoszyć nasadzili sie : zaczym on z tamtąd rofysfili ludnie swoje zwoził do Krole-
wca / chcąc sie onym nieprzyjaciolom śwym odeprzeć. Z tych tedy wybrawfy trzy
tysiące iazdy y piechoty / co przedzy ich pod sprawą Henryka Plaweniufa / dla odra-
towania Melafu wziętego wyprawia / domniemawiając / że Polacy w podłym
warunku wziętego miasteczka odiaćali : y też wiedząc / że oni w nadaniu sześciu-
wym przedko sie rozgajęzając y wbespieczając wytkli : y tak / że iako im to stucznie y la-
twie przyszło / tak też wlasnie ostradać tego mogli. Tedy Plaweniuf / w wafionym
polku nadiacharofy ciemną noc / ze czterech stron roznych na miasto wderzy / y
wzbranie iedne wylamawfy chorągwie nanosi. Ale gdy Polacy częścią w ocz-
rzejwo odpor wpadającym dawali / a częścią z wierzchu podbiegających ka-
mieniami walili / wronowfy Plaweniuf dwieście człowiek / odworot wezynie mu-
siat. Włafteczko zaś / chcąc wziętą siromę nagrodzić sobie / pod Gólandy
śemrzący y zgryżaniacy postąpił. Ale też y tam niezrecznieffey fortuny zajął / o-
śem więcej iesze ludzi potracił Włafteczko w Pomozymach na ten czas sześćcia
miec nie mogli Arzyacy. Oblegli byli Polacy zamek Osiet / wystawowfy sobie
prawie na przeci wko z dzewa fortece. Zaczym nieprzyjaciele chcąc oblejonych swo-
ich ratować / nie podly poczet z Chojnice y z Starogradu na pomoc im zestali.
Lecz przeciw nadziejdacym Polacy wystepnia. Natychmiast z tym roznie pie-
rzych na rozpierci nieprzyjaciele / nie wiele z nich iednak wybiegac sie moglo / gdy
ich więcej w ciełłanu a niż w boiu poleglo. A nasy zdobycz z trupow pobitych
zabierali. Co skoro zoczyli oblejency / wnet poddawfy ognia zaimkowi / samu w
plawo wcielać pocze. A wśafte przypadły nasy ogień wgasili / a zamek pod
władzą obeli. Nad to nieprzyjaciele na Wartenberku osadzili / trasunkiem z na-
fym Rele broniacyimi wderzowfy sie / nie podla klaske zrazeni popadli. Ale
Mistrz Ludwik / po wielkiej częsci w kleskach onych odpadnienie na Krolewst-
strone Pawła Biskupa Wamunskiego winowal / przetoż chcąc tego nad nim
zemiść sie / w śesć set ludzi konnych / y tak też wiele piechoty / grunty miast tego /
Brzberka / Wormicy / Helberta / Rele / Gutelstadu / y Melafu plondrownik
przebiega / a siromę zaimkowi wytłacza / me krom żalu gorzkiego mufczan / y me
krom śemrąta ich przeciw Biskupowi / is to w poszrod samey wozawy wojenney
do onego czasu potoku zająwając / tu ostatkowi uż / prze odpadnienie tego do Krol-
la / nieprzyjacieli pustoszenie od zaimtrzonich Arzyackow ponosić musz. By-
tając wprawdzie na obrone miast onych / y na infych pogranicznych zamkach me
mala żołnierzow Krolewskich liczba / z Jadaniem Włafanowiskim / z Janem Sta-
lim / y z Janem Ziacim osławioną : wśafte om rofyscy w rozierzeniu serc śwocz-
y nieprzywołyłym wtrapieniem mufczan / na zamkach przesadywali / obawiając

je a

sie / aby pod wytachanie kedykolwiek ich / miasta przed nim nie zaimenono bylo.
Jednatze wstrowam om oto przez listy / y przez posly Krolewskie / wyiachali wzd-
z zaimu / obstalowawfy sobie dla ziachania nuyfca. Co porozumawfy Mistrz do
Wartefcyu żołnierza swę wroził. Dopieroz nasy biespiecznie uż dzierżawy me-
przynaciel nie wzajemnie obiejdziac / także też zwoja w polach podeptali / a woi o-
gniem palili. W tychże dnach krol Kazimierz wiazowfy listy od Rudolpha Bi-
skupa Lawentyńskiego / w których pisal oznaymując posłanyim sie bydz w Lega-
cyey od Papieja dla stanowienia pokoju miedzy nim / a miedzy Arzyatami / zaraz
do niego krol / we Wrocławiu goszczącego / posyla Jana Dugaja / opowiad-
tąc ze sie pokoiu nie me wzbrania / tylko aby sam Legat sprawudliwym / y zup-
ney wiaty iednaczym / w sprawie rozzerwawcy stawn sie : a żeby me naspładowal w
tey mierze Jeronyma Krecieńskiego Arcybiskupa / który krolowi wiasnie iakoby
śnym tego był / chcey staranie swieci pierwey osiarowawcy / skoro iedno do Arzy-
zawow ziachat / alizotym kielichem podnawcy y zamroczoney / wśafte on miay
Krecieńczy / iako kret rotasny / w sprawiedliwosci zaimy. Zaczym mierzęc oney
woyny me wsmierzyl / ale też is sama przez sie wstawiają / powtore wzburył /
iako infym zbrodniami / a mecnoliwym y chytym radami swymi / tak też me
mney me rozgrzeszaniem z kłatwy Prusakow / z krolm przesławaczych. Co is-
liby on w sumieniu me takich norowow me miał / zycy krol y wiasnie aby śze-
sarwie przynachal / a przeczna chwale z wstawienia pokoiu odniosł. Szyroce
tam Legat wewręfytym osiarowal si : y roznym bydz od Krecieńczy onego
slubowal. Opowiadając przytym / iako miedzy Cesarzem a krolm Włafteczko
me bardo dawno pokoy zbudowal / a ro budowaniu onego / w mezym dobie-
nmemania me naruszył / y tak dalece / że też Cesarz pome- / przynachal mu o-
takoby on cztowiekien wrodzenia Niemieckiego bedac / a wzdzy Węgron / a mial
Niemcom swom / przychylney sie postawil. Przynachali byli w tychże dnach eo
krola / Sabor Gubernator Pruski / y Gabryel Woiewoda Chelminski wiat Ba-
femego / z postami od ślachty Pruskiej y ze trzech miast wyprawionemu / zed-
aby wzdzy uż krol do Malborku przynachal / a wo. ne tar dawno trwaja / przetoż
om prawie o zniszczenie przychodzą / skonczy. P- / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie dadze. Pow- / zali przytym y pierwie jadania swoje
zstrony Malborku / y zstrony zaimkow infych / aby one / ich wierzey opiece poru-
czono. Rozwazając / że pierwsa y dos. / etadac / iz gdy on do Malborku
nadiedzie / a samey Stolicy nieprzyjacieli / z wiewow / blizey oczu wojno zabiy
fne / tedy pewnie do niego miast metore odpadne / a Arzyacy z tym na wśaf-
te kandyce przywiesdz sie

Książki polskie

bycyami. Wprawiony zatem natychmiast do króla Bernard Szambert / o czas y o miejsce dla stanowienia pokoju prosi. Namieny nie wytyczył abo nadstawił króla / ani ścieżki powołania one / nie pisałoby był: y uż tej on dat to był znać po sobie Legatorowi Papieżkiemu / że od pokoju nie odstąpi. Jednocześnie nie zdawało się mu / że dostatecznej rady swoich / co do tego / nie przystąpił do stanowienia. Piętnastego tedy dnia Szambertowi wrócić się po rejonie szano. Z tego tak odprawiony / poczał zaraz król wojny / której chęci żalować / że to był zupełna sprawa do zdania Prusaków odłożył / w oczekiwaniu / iż oni mogliby byli i tak obojczych wstawy pokoiu rozprawać. Przetoż zmieniony pierwej zdanie / wprawione do Szamberta posły / aby oni przychylnie bydy i dani tego wola króla / lewka oznaymili / a miejsce y czas pierwszy na spólny z nim umowę złożyli: Szambert zaś prosto aby do Malborku zajął na spólny zjazd Pruskiachali / a przy czynie odmiennego umysłu królewskiego / że on do Malborku według obietnicy swej nie przychodził / opowiedzieli: y zaraz ab / Prusaki o naznaczonym miejscu y czasie spólny namowy upewnili / y tamie tej ich wezwali. Połączono tedy / żeby w dzień Narodzenia Maryi matki Bożej / król w Toruniu / a mistrz w Chelmnie z Arzyskami swoimi stanął: owożasie którzy konduktu namawiać y pokoiu stanowić mieli / aby w Chelmnie w posródtku prawie obudwu przetrzeżonych miast zasiadli. Nie folgownicy przedsięwzięcia Chojnice nasy podległości / ciżeli: która żeby tym przedsięwzięciu y opłotkami obwiedli / a nadziei wzięcia o posilkach / y tej wolności wychodzenia z zamku obleżeniom odjąć mogli / byli przetoż trzeciemi barzo od króla przywołani z wielkiej Polki / y z Anaru / rzemieślnicy y chłopi robotnicy rydlami / z motykami / siekierami / y z innym sposobnym narzędziem we dnie ani w nocy robić około zamku nie przestawali. Nie pomiało tedy króla Polaki obleżeniom / którzy własnie Szyskami byli / ostrucność / a tym barzuy wprzemysła / że się im mniej przeciwko spłodzicielowi swojemu Polakom powstawać / a niż kiedy Arzyskami y Niemcom godzilo się. Wszak tej niemniej boleśney przyczyny dobało / Krysta Kłazca Sculpiniego przemienienie. Kiedy do Bydgoszy do króla w wybież dach przychodził był: gdzie ofiarując wosk / słońce / i takoby narwienicy przyjaciel / powinności swoje / zaraz też y poddanie Chojnice królowi sprawić pod przysięgę przyszedł: względem czego od króla wczciwie raczony / wdarowany / y poezgnany / skoro do Chojnice zajął / daleko rożniro obietnicach swoich postępował. Skąd odiacharny / powrocie do przelozonych Chojnickich / Kiedza jednego w poselstwo y z listy wyprawione / przez którego nie dla króla / ale dla samego siebie podkupić Chojnice wstawiał. A woskając przetoż Kiedza wyterzasy nasy / do miasta nie puszczli. Dla tych tedy przyczyn / tym krzyżem na obleżenie pracowali. Wszak y to o wzięciu miasta czyniło im nadzieję / że jedna rzecz żywności dobać obleżonym nie miało. To tedy w Prusiech gdy się tak wiedzie / tym czasem Gerzy król Czeski wyprawiał nieo ludzi iednych y pieknych przeciwko Wrocławianom / iż nim oni postąpił bydy nie chcieli / pod sprawo Scibora Tomaczowskiego i Norawianina / ten lub to z rożnizania króla swego / który na ścieżkiw nadanie Polaków zbijał się / y za rzecz potrzebną kladił sobie / gdyby oni co namierzy trudności mieli / lub też z wianey swojej płochoci / wpadły do Polki / Częstochoykie miasta iedno y klasztor / teemu wkrąg przyległe majątności / złupili: fałszywo zarzucając przyczynę / i takoby król Polki iednym Czechom / w wyszku tego na ten czas joid wiodącym / zapłaconych w Prusiech pieniedzy zapłacić nie miał. Postrzeżony był wprawione w ten mierze od metrozich Norawcom / y Sleszów Tomaczowskiego przeciwko / Jakub Debiniski Brakowski Starosta / teoremu był król pod mebytnosc swoje rzady w maley Polce poruczył: ale niepożyteczney rady sążony / sam z sześciu żołnierza na przedce zebanego / w Osowicim siedział: a Przedstawia Dmofyckiego Spisłego Starostę / w porządnym y lekkim pocztu / dla powoacowania Tomaczowskiego wyprawil. Ten zaśa wybieraniem sielennym o pozdrony / wczesną okazy do ofkoczenia nieprzyjaciela nieostrożnego / y bezpiecznie we wsi Dornowicy z trndow dziennych y z pijanstwa nocney biesiady wosy

pinałego

piącego się wpuścić. Zaczyn Tomaczowski zdrowo z ludzmi swoimi wiahał / teemu Namysłowski dżierżawę splondrował: a nie śmiejąc Wrocławia niahać / na Norawy odwrócił. Omawiał się potym o to woskto z Gerzym król Kazimierz / przez postą swego Kaseellana Matogostiego: woskając Gerzy / aby to z rożnizania tego bydy miało / zapisał się. Potym zjazd spólny między królami przez posły naznaczono w Bytomiu / na dzień świętego Jędzela złożono / kedy by trzymody y woskto nieznali pomiarkować się mogli. Tym tedy rozruchem Sławnem pizerajony Rudolf Legat Papieżki / gdy go król do wgadźania rożnic Pruskich powabiał / odpisał on / że iuż na dzień postanowiony przybydy nie może. A woskając za rychłym odbiżaniem Czechow / nad spodbieranie przedko oplony wosy / boiażni / dnia dwudziestego siósteego Sierpnia w kilku godzin po królu do Torunia przyjechał: gdzie w święto Narodzenia Panny Maryi / przy obecności króla y Senatorow tego miasta święto w Franciszkanow znanym obziedem odprawiał. Wszak zasje zlecone rożnizanie Papieżkie przelożył / y zaraz króla do pokoiu pobudzał. Odpowiedziano mu zacy / że król / chociaż sprawiedliwy wojny ścieżkiw nadaniem prowadził / a zupełne zwycięstwo iuż prawie w raku trzyma / acoli iednak śladney do woskoczenia przystąpić / y na rownych a słusnych konduktach przestawaczechce. Arzyskami tam tylko domiekać oczekiwano / zatrzymanych to wiadomości / że Legat w Słasku zatrudnionym budac / przyjechać nie miał. Skoro tedy oni nadiachali / wradżono aby w Niesłowie raczyli a iuż w Chelmnie zjazd pod namioty odprawować. Abowiem do Torunia Arzyskami wpuścić nie radzili nasy / pierwowym niebezpieczeństwem przestrzeżeni. W tychże dniach warunku nieprzyjacielskiego / na Zantyrze ofadzonego / Tomasz y Piotr Babelinski Burgrabia Malborki dobył. W pol miesiąca zaśa Września pod Chojnicę / gdy nieprzyjacieli z miasta wypadli / wnet barzuy bierow nasy / wparci nazad do miasta byli. A wnet zaś potym na obiedwajacych nasy / wcore wypadli: gdzie acz przez kilka godzin rzeżwo bierow zrodzili / wromowy iednak wielu ludzi / pierzchliwie tyl podali. Gonia tam nasy wciekacych. Zaczyn obawiając się nieprzyjacieli / aby z wciekacych do miasta razein y nasy nie wpadli / przetoż zawierając iako napędzuy bramy miejscie / barzo wielu z między swoich przed miastem zamknali: których część zabita śmiercią poległa / część żywo w raze przyšla / a część w row wody pelen / rzeżem obciżona / powpadarowy / zaciopieniem zgineła. Nie wiele zaśa potym nasy strzałami ogień w nocy zapuszczy / miasteczko zapalił / tak skobliwie / że też czwarta część miasta ze woskto żywności zgorzala. Czym przekonani widy budac w wosie swoim nieprzyjacieli / wnet Odalryka Ezonowena Komendatora wielkiego / a z nim Jana Działego do zaboru wyprawili: zacyin żywo w cale y dobra ruchome wymowowoy sobie / teemu nigdy wosny przeciwko Polakom nie podnosić / przysięgły / a wzięnie w zarem swoje odebrałszy / a nasy porowpuszczawoy / między którymi był Paweł Jasinski / zaraz miasto ze woskto strzelba / z armatą / y z rozmaitym narzędziem wojennym dnia dwudziestego siósteego miesiąca Września poddał: a sami w rzeżwliwym płaczu do Lęborku miasta przenosili / a iuż iednak miasto teemu Bytomiu w dżierżawie dniu potym Krystowi Kłazciu Sculpinickiemu / odebrałszy od niego zlotych ośm tysięcy / y wzięnie swoje / poddał. Woskto zacyin zwyciężne do króla do Torunia przyjechał / y wozatemnie woskto nie odprawowy / iastawie y szczerobliwie wraczone test. Chojniczan zasje karaniem król darował / chociaż woskto ied z ziemia rowno zlozyc radzili. W tychże też dniach gorie Niesłwa przy rzece Wodrze leżaca / y nieprzyjacielskim warunkiem obmoczono / porażony czterdziestu żołnierza / wiazow wieckie grunty ztamek plondrującego / ludzie dworscy Konrada Kłazcia do byli. Acoli nowiny słod wiedzieć dosły Arzyski nie pierwszymi zrazu / y na posłach zmyślonymi bydy od nasych zdaly siam / lecz gdy ich prawdziwym bydy rzekli / pochopmychymy iuż sercy braci się do pokoiu poceli / ochraniać aby od nich woskto ziemia Pruska nie odpadła była. Po dżugach tedy z nasyimi namowach y traktach / gdy Legat Papieżki zupełney na to wiary / starania przetrzeż

Legat Papieżki

Zantyrze dobył

Przedkone stras
kie Arzyskami
pod ChojnicęLębork y By
tomiu zacyin
Sculpinickiemu
poddałChojniczanom
winę odpuszcNiesłwa gory do
byli Arzyskami
Kłazcia do

Ct 2

go / y jęczy

Król Grzegorz
dla królestwa
potapiono i kro-
lestwa oddano
mu.

Kazimierz do
wojny Czeskiej
pobudzał.

Antoni Gabelit
baliśca czeskie
emysł.

Pelczyma Polacy
wbieżeli i do-
brzym pomor-
em.

kladał / tedy po skończeniu oney / inż barżey tak o samego siebie / iako y o potom-
stwo / obawiać się króla Kazimierza począł / wiedząc dobrze że królestwo one-
go dziedzictwo / onemu własnemu synowi tego rozględnąć / ieliżby zony / Węgier-
skiego y Czeskiego króla córki y siostry przynależały / wpatrował przystym mienar-
stwem się bydy w swoich / i wlaszcy w tych / kroy w prawdywce wierze Chrześci-
ańskiey statecznie trwali: wiec tej y to nie było mu było / że Kazimierza do podob-
nieścia wojny przeciwko niemu tak inży Chrześciańscy Panowie / iako y sam
Papież pobudzał. Który go też był około tychże czasów / sam w Rzymie na sądzie
zasiadłszy / w kacerstwie odsepienstwie / y w przemienieniu potapil / ktemu go
dostojności wsiłkły królewskiej / Książcy / y Margrabstey / nie tylko na przy-
stę / ale też y na potomny czas wespół z dziećmi jego odszedł: a poddanym jego /
aby go szukać nie byli powinni / dopuścił. Jakoż pewnie podmarował Kaz-
mierza na przywiecie królestwa Czeskiego Radołph Legat iako napilniej z Torunia
wybierając się: obiecorwał mu niestkąc pomoc Papieży / ale też poddanie się Sa-
ksy y Łusacy / Ktoby jedno wojnę przeciwko Czechom zaważal / albo wiec ie-
dnego z między synów swoich z ożynym woyskiem wyprowadził: a wsiłkły Kaz-
mierz namowy one do Seymu Koronnego oddał. Smętnie dosyć na tym mie-
scu o Kazimierzu / y o wsiłkach warchołach Krolow o królestwo Czeskie baw-
Antoni Gabelit / Pisarz inży miary wprawdzie pilny / iednakże tu samego tyl-
ko mniemam pospolitego wdania / y nowin przewożnym pośnagiem plynących /
chwylił się. Ktorego zaprawda sama rzecz istota dostatecznie przelonywa. W-
czym mnie kromienie Czeskim przestrec dosyć jest. Rozprawioy Legata y
Mistrza Krzyżackiego Krol Kazimierz / zaraz dwudziestego osmego dnia Nie-
sioca Pazdziernika / z Torunia wyruchal: a ponieważ Morawa jarłwość ma-
nie wsiłkły Polak zwiedziła / przetoż on w puszcach Bożimickich domiedał my-
ślistwem bawił się. A tym czasem Jan Szranek zbierałszy dwa tysiące nate-
go żołnierza / aby był po skończeniu zjodu daremnie nieproznował. Pelczyma
ce miasteczko w Powiecie Szopimskim opanował: a rychło zaś potym
Drahim zamek Krolowski starostą z Pelczymie wyprowadzony: wsiłk-
ł z rozkazami Krolowskiego: z obudwu stron zamki wo-
ding postanowienia poddawane były.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XXVII.

Król 1467.
zgonił syna
rodził się Kaz-
mierz.

Seym Plech-
wisk.

A początku zątym Roku drugiego / a zgoła
zaraz w pierwszy dzień Miesiaca Sycznia / wrodził się
Krolowi w Bożimicach syn bygnunt po wspanowieniu
niemu Pruskiej / szesławie pomiedzał przewożniacac
wrożko wprawnieniu do końca ofstakow wojny Pru-
skiej / ktora przedsis Krzyżacy za czasem odnowili. Na
dokonczemu tedy onegoż Miesiaca / do Litwy Krol od-
lachał: tedy malo nie dwa zupełnie miesiaca przebył /
nazard do Polski odiahał / y zaraz dnia trzeciego miesiaca
Maid Seym w Piotrkowie odprawował. Tam na prośba postaw Krzyżackich /
ktorych Mistrz Ludwik w krolskich onych dniach zmarł był / wsiłkły inży Sena-

1467 roku

czarowie / ktorey w Komuni obecności nie byli / znannemta przysięga potoy on
w omdzali. Ustanowiono też tamże sprawy zstrony ofstakta ziemie Pruskiej w
dwierzawach Krolowskich badacey: przyrabiano mialo przystym sposob
y dostronitw / na wsiłne zowanie flachetckich y miejscem postow. Zborowem
smozły w Prusich Subnatorstwo / a Elbiagskie Woiewodstwo w Malbor-
skie zamienioy / Sabora Basemego onym dostojnictwem wracono. Kaste-
nem zaś Elbiagskim wczymono Fabiana Marola: Woiewoda Goaniskim / abo
iako tych czasów nazwano / Pomorskim / Ottona Natwickiego: Kaste-
Goaniskim / i Lichom Piarostie: a na ofstak Kaste-
tan Mortangiego: Woiewoda abowiem onegoż miejsca / ktory przedmiesym jest
po Byknapach w Senacie Pruskim / Gabryel Basem był iedny. Przestuchywano
tamże od Lichowład noworne Taunyskich Tatarow Kara / ktory po oycu przed-
7. miesiacy zmarłym / nastąpił był / poselskwa / przysięgi oycowste y potoy z Ka-
mierzem Krolow / y z tego poddanymi wzwierdziać / a zaraz posłki przeciw Ka-
mierzowi nieprzyjacielowi obiecuje. Kadożono poty zstrony wypłacenia zasłużonych
prze woynę Pruską plemiedzy żołnierzowi / ktorych barzo wielka liczba z 300
nazw y z dziećmi na Seym wsiłkła się była. Daczym wprawdzie z ludźmi iednymi
postanowiono wypłacić im za każdy rok po 8. złotych / a piechocie zaś po 4. Kto-
re to summa do stu y siedm dziesiątych złotych ściągata się: a ona wsiłkła w
potrzedni lat zapłacić ślubowane. W ten czas zaś po parze tylko czerwonych
złotych każdemu z ożbna żołnierzowi odliczono / a do tego po ctery czerwone w
miesiacu iednym spłacić im przypobecano. Tlic tedy potrzebnego na ten czas przez
zupelne śledniacze dni nie wracono / ponieważ flachta malo nie wsiłkła na
Korczynskim / y na Szopimskim ujeżdże podatku rolnego na żołnierza postąpić me-
diat. Atak zdato się wsiłkły inży zjazd / mianowicie w Kole / na dzień 4.
Jakubá / a w Korczynie zaś na 6. Waworzymiec / gdzieby z Kolskie go zjazdu wiele
topolanie ziahałi się / w chwale. Nie z chęcią tedy żołnierze y z cięskością wielką
na takim pomarkowaniu przejawali / a wsiłkła z ich Wiadysław Damoborski
Kastellan i Tatielski / czlowiek w rzeczach wicrzacy y nie spokojny / wstawi-
uch pobudzał: ktory gdy nie dopiero na Stochow wderzwoy / w nadziej swoiey
zawiodł się / wiec przyległe zamłowi onemu grunty drapieyć począł: żołnierze
zamłowe pod wiarą wbespieczono wywabioy / zdraclwie pozabijał: z Tatiel-
skiego powiatu plemieźne podatki wyłklat: maren ości koscioła Gmiejniskie-
go pusiłł / mymce zfałszowana stanowil: ani na potomny czas wicrzenta
pomiechować miedzał się. Ten tedy chodząc to w znaczym domu Toporow / oycu
Woiewody Janowiciawskiego wrodził się / y też sam Krolowskim Senatorenem
był / a przed sie gdy on retoyimcy / za wspanowienie tego / przyrzekaocey / z rozkaza-
nia Krolowskiego mstał / naty. wniast pomany / Piotrowi Szanotulskiemu Pa-
znankiemu Kastellanowi / a Starostie Wielkopolskiemu / oddany / y zaraz do
Kalisza zaprowadzony / z dekretu onegoż Starosty głowy zbył / y tak mechor swo-
ich zrodmarz przypłacił. Daczym onegoż udnego polaramem pohamowaty się
wsiłkły były iasodłwieł lotrostwa / ktore inż zagęszac się poczęły były: y tak dalece-
je też Jana Kępcowskiego Kanonika Krakowskiego / a Starostę Korczynskiego /
z Piotrowa do domu iadacego w drodze rozbito / rzeczy wsiłkły tego y też Krol-
wskie / ktore z soba wiozł / pobrano / y nad to samego pomano. Przestuchywano
też na onymże Seymie od Gerze Krola Czeskiego / pojustwa / nad ktorym przodko-
wał Jan wspaniły Morawianin / napominając Krola Kazimierza w przymierzu /
w Glogow / a wczym / mianowicie aby on Czechom y Wroclawianom przemie-
wierzonym / zdraycem Gerzego nanniey przyczynłym nie był. Na iedno abowiem
wieszezebrali się byli wsiłkcy co nayszedmiejy Senatowowie Czescy / a z nim
wespół Budziowiccy / Polznenscy / y malo nie wsiłkły Morawskich y Sla-
skich miast postow: tamże spolecznie wsiłkcy Gerzego w Chrześciańskiey wierze
mestatecznie trwalecego / ani obietnic przysięgi osłubionych niewypelniać /
iz wiecy od onego czasu za Krola nie poczytać ustanowili byli / y inż na ktoregoś
wiec z między synów Kazimierzowych / iako to z potolemia Krolow ich spłodzonych /

Kubnator.
stwo w Pru-
siech odiał.

Chelminskiego
Krolow. dy w
Prusich wy-
sta godności.
poselskwa y prz-
mierze z Krolow
z Krolow.
Pomarkowa-
nie z żołnierzem
o wypłacenie
zjodu.

Wsiłkły Krol
z Krolowskiego
zjodu y zynitue

Jan Kępcowski.
Kanonik Krol-
owski Polnany

poselskwa Krola
Czeskiego do Ka-
simierza.

Czeskich Sena-
torow plemie-
zacy plemie-
Krolow Gerze-
ma.

Chaci

Wolska Cze-
chow do Kazi-
mierza

Wolska Cze-
chow do Kazi-
mierza

Wolska Cze-
chow do Kazi-
mierza

Wolska Cze-
chow do Kazi-
mierza

Wolska Cze-
chow do Kazi-
mierza

cheć swe przyklamać zdali się. Pzeto wprzeczając ich Gerzy (iakoż cześć
wiecej ieden/a miz te o których wiele osób pieczę zawezmie) w postawieniu
ronym napominal Kazimierza. Odpowiadano mu z tym: że wprawdzie
zimierz przymerza dostrzymawał y dotrzymuje: ale zaś Czechy same pomie-
pogwałcił. Zaczyn potrzebą aby on za krzywdy y skłody poczynione doje-
ni! / chęci aby y dokonca całego przymerza zażywał. A tacy w dy otucha
ta nastąpić / i katocego się wstrzepia. Am zaś długo potym niż po rozprawie
Seymowcy nastąpili też y przeciwny strony tego / to jest prawowiernych
choso posłowie: między którymi Jdynko Bonopiscki abo Jzernbert Burga-
Pruski przodkował / żadać aby Kazimierz nad królestwem Cze kim / które on-
ni wlasnie y potomkom jego względem perony miastkiy successywnaicy / op-
te przysłał: i opadowymac go zlosłrotem / przemawierzonemu / y z Gerzy
i nalezdnikowi medopużal. Odpowiedziano onym na to / że w ten o-
sprawie trudno się niż ma co gruntownego stanowić po rozprawie Seymow-
Przestępiał abo w ten krolaby się był nowotna wojna nie zwikłał / n-
wój niż / bie iako nabarycy Pruska. Jednakże przedś od successywny tat / b-
y potomkow swoich wyrzec y odstac niechcał: ale tylko nadgladał / do-
by a z waszmona fortuna rozrywanych Czechow namknela. W oreju abo-
pocbywał Gerzy / a miasta buntownikow nieposłusnych w Czechach nalezdniał
y g walcownikow dobywał: na przemiany zaś buntownicy znamienite w powieci
Prasim miasto Dndzirowice / piaci Kadziec z Gerzem przestawiających z po-
orodczymizmy / do siebie przygarneli: do tego Wroclawianie chcac tak Gerze-
go rozrywac / zebrałszy z nalezdnego żołnierza / y z pospółstwa miejsciego / co
kolowier ludzi / miasta y zamki sobie przylegle / a pod władzą tego przebywace
pustofili / y nad to granicześciem opadowali byli: A wśakże wzajemnie od Cze-
chow y Salsow na pomoc zesłanych obleżem / gdy w murach między sobą nie-
froznie rozruchy czynia / tym czasem miasta po drabinach opadowanego pozba-
i których wprawdzie ludzie iedni zdrowo wzdzy wśli: alezas pie dozy do czerca-
tyściecy / czescia wybito / a czescia poimano. Postali abowiem byli Gerze-
Wilhelm Wylisicki Turynski Kiaz / a Woyciech Margrabia Brandebur-
nie podobie ludzi iednych posilk. Na te tedy rzeczy miał w ten czas erol Kazi-
mierz pić oko. Po rozprawie z tym Seymowcy / z Wroclawia prosto do / i-
lonie odie dja. Tamże poslow swoich / rejsans od Papieza przynosiacy h-
fludywa. Licom bslupowego nieprawili / opoz tego / że Biskupstwo Che-
mnickie / oddawszy zamiatd Krzyżaki / w dany pozabek wprawiono / y Gine-
zmeittemu Arcybiskupowi powtorze przyslacano. Wotwierdzenie zaś wspotre-
ma Praskiego / i tej rozgrzeźne klacroy na Pruski i olei przestawiać: ro-
żony / Rudolfoi Biskupowi Lawetyńskiemu posłano / poradnie wprawy /
pod którym prawem y kondycya miał i on krolowi oddać. Aczci też y przywroce-
me koscioła Chemnickiego temuz Rudolfoi zdanu sie zlecone bylo: Kto y d-
d wadziętego ojnego miasta Lipca / ze Wroclawia do Krakowa przysła-
w / y Gerzytem Weronieczykiem franciskanem / obczepienstwa inkrucy-
rem abo spiegiertem / y też Piotrem Erklum Dziekanem Atwinjskim / a Lo-
cem Papieziem / swiezo z Rzymu przysłanym / krola do przyścia / y oo me-
zkiego a z heretycznego nalezdnika / odwetowania królestwa Czeskiego pobadzali:
w czyni mu Papiezs / Cesarsta / ktemu Wlennickich / y inych panow Chrzesci-
amich / pomoc y ratunek przyobiecował: a zaraz przywileic Papiezsie wlażował /
teozym on pod ta kondycya zadanu krolowskiemu doje wezime nadzsal / i-
on pierwoy wojny Czeskiej podiał się. A też prawie na czas Senatorowie Czescy
krola Gerzego przeciwnicy wyprawili także do krola Kazimierza / z Jgławskiego
kiazca Eliaza zawiadacza Biskupstwa Lutomyślskiego: prośac żeby abo jam-
ci o cześć ich krom dalszego rozmyślu przysłał / abo rozie krolego odowiet z między
i mow swoich / lub to w tyściecy tylko koni za krola um co rychley poslac obreciac
co je mu om wlasnym swoim koscim y potego krolestwo swoje wspotre / y odwe-
cia. Wlasnie tak opieratocego się Kazimierza używa Rudolf / aby rozdy on za pizy-

miurca y

merce y towarzysza / rozie am za krola nie miał Gerzego / ile dostowności krolewo-
stey poważna zwierzchności Papiezs odśadzonego: a raczej żeby dopuś. il po-
krolestwo swoim pobożna Krzyża swietego wojne przeciwko niemu owrociac.
Obrusilo takie poselstwo krola y Senatory Polskie / w radzie na ten czas przy-
nim badoc: a to z tej miary / że potoy z Krzyżakami zawarty o iakos warpliwosc
przywodzić / a zaraz im przyczynke do ponowienia wojny nadawać / dolożona
kondycya zdala się. A tak zupełna one sprawie do ziazdu Korczynskiego niż w ten
czas następujacego zatrzymano / wśakże y on sam ziazd gwoli niepospółności
miejsc / y gwoli rozciacemu zerofid powietrzu morowemu do Krakowa prze-
miesiono: a iednak przedś nań Wielkopolscy Senatorowie w nowotney sprawie
oney obwieścili / zaledwie wzdzy w pol meściaca Sierpnia / y to nie wśakże zia-
chali się. Pienasie tam dni rotowano. Aż naostatek vradzono / aby podzielo-
wac oye s. Papiezowi y Senatorom Czeskim / za ofiarowanie królestwa ich / k-
re naysprawiedliwym prawem na Kazimierza wlasnie a na potomstwo jego
przychodzi. Jednakże przysac go on na ten czas dla maley liczby Senatorow /
których rady y pomocy w tej mierze zażywać miał / nie moze: pzetoż te sprawy do-
duziego ięże Seymu zwlec musi. A z tym krol starania przylozyc zechce / aby
zeronaczna wojna między Czechami palaiaca / iatożolwier rozrac mogli: a Ge-
rzy żeby na droge prawdy wojny nawrocil się / y pod zwierzchnoscia Papieza
Kazimierza przebywał. Co wśakże żeby tem latwiey nadac się mo zlo / porze-
ba konieczne / żeby się domedad z obwoływaniem dekretu Papiezsiego / Gerzemu
królestwo odcymuacego / y też z oglośenem wojny Krzyża z zatrzymano. Ta-
ko odpowiedzie rozprawiony Rudolf do Wroclawia odwozici. Piotrowi zaś
Erklum do Rzymu odiezbajacemu przydano Jana Sempunskiego Pontiego
fiachica / aby on wotwierdzenie / krom kondycyey potoy Pruskiej / powtorze
dnal. Dlecono mu też y to żeby prosił / aby Wincencemu Chemnickiemu Bisku-
powi / po zezciu Pawla Wariminskigo Biskupa powierzem / abo też inadz trus-
czna w onych dniach wotwierzonego / successy odumarley Jnsily dano / w-
to niż Nikolaia Tungiena / tegoz tam koscioła Kanonika w Wormicie / abo też
we wśakże kramy w Tungien / od kroy też y nazwylka dostapil / spłodzonego /
a w Rzymie na ten czas między pisarzmi Kancellarycy Papiezsiey przebywacego
go / poradnie byla koniecznego z koscioła kaptala obiala. Aleć też ani Sempun-
li sprawic nie mogli. Do Czech zaś wyprawiono w poselstwo Stanisława
Ostroroga Wotwode Kalskiego / Jakuba Debinskiego Podskarbiego y Bra-
kowskiego Starostę / ktemu Jana Długosza Kanonika Krakowskiego. Do nie-
miezias Pruskiej dla postanowienia rzeczy Jakuba Gieninskigo Wotclawskie-
go / a Wincenciego Kiebasę Chemnickiego / Biskupa / y też Jana Koscieleckiego
Inowotclawskiego Wotwode: którzy wotwierdzenie z Krzyżakami niektore me-
zgody wspotekli: a choć i z trudnością / sprawili to iednak / że z obiecanych Ni-
krzowi od krola pienasfu tyściecy złotych / dwa nasie tyściecy miasta Pruskie pla-
cily. A krol trzy miestas w Krakowie wybywszy / do Litwy potym odiahal. A
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Biskupstwo
podal był: lecz gdy y ten rychlo potym w d-
niż abowiem niemal wśakże Polke / Rus / y Mazowse / pospolita plaga moro-
wa nawalnie przebiegała. W tym do Litwy krol zaiachaw / na n-
go wlasnie na schodzie meściaca Wresima / Nikolaia Wlenickiego Biskupa / Jana
Lofowickiego syna miejsciego z Wilna / kroy na ten czas bytiskupem Luctum / a
na teo zaś miejsce Marcina Krzesowickiego herbu Gryfow / successorem namenu:
a gdy też y Nikolay Biskup Kamieniecki w pol meściaca Sierpnia plaga moro-
wa wmarl / wnet po nim Nikolaia Golembitę herbu Gryfow / na Bisk

Czechowie za-
tali za rożne
roce Kazimierza
Króla, nieprzy-
miali.

Koslem.
Rok 1468.
Drogość w Pol-
sce.

Protazy Biskup
Olomuniecki
do Króla Ka-
zimierza przyje-
żdża.

Rochesana Ge-
rzemu Króla.

Król Młachy-
śki prawowier-
ny Czechowie za-
pamiętali
Tutej od Jar-
ce zamilła wpa-
ci w Wzrostu

Król Młachy-
śki przyimie-
nie Stryderyktem Ce-
sarzem.

Responso Król
Kazimierz Pro-
tazemu dany.

we wszystkich na Kazimierza przypuszczać się zezwolił. Ale zaś przeciwny strony
Gerzego Senatorowie osobny swoy zjazd w Wroclawia miały / za dzinawca
Kazimierza przyjąć nie zezwolił / krom dokładney rady Biskupa naywyszejszego /
ponieważ z rozkazania tego wojny przeciwko Gerzemu podieli. Abowiem nie trze-
ba / powiada / słowa y obietnice Gerzego naminy do wiary przypuszczać: lepiej
niechay Kazimierz albo sam / przyniesione y własne sobie należące krolestwo /
przyimie: albo też wiac ktorego kolwiek z między synow swoich / ktorych się mu
tak wiele w nadziei wielu innych krolestw narodziło / za pana do nich postat.
Wziato tedy między nimi a Gerzym / do piąciu miesięcy przynierze. Na roz-
dzie potym roku drugiego nie się pamiętnego w Polsce między / oprócz tego / sa-
mego / że po wtchmieniu zarazy morowej / daleko po świecie rozlegającej się / bio-
gość wielka nastąpiła: abowiem z niepomierney żmii / a potym z nagley gorącz-
letniego posuchy / mezmierna cma myśli nalaży się / naprzód stogi w gumniech
wypały / a potym rozcieliły się po polach / też y oziminy zakwitające / z koczania
po wygrzali. A wstaje przedsis na pierwszym wstępie wiośny do Aratów /
Litwy Król Kazimierz wrócił się. Tam zaiachawsy go Protazy Biskup Olomu-
niecki / do odwozwania ziemie Czeskiej / y zaraz do złączenia potęgi wojenney /
Gryderyktem Cesarzem / y z Młachyśkiem Królem Węgierskim przeciwko Gerze-
mu pobudzał go. Tatemnie zaś piaci tylko Senatorow do siebie przypuszczać
radził / aby Król przyiazni związek z oboma przereczonymi Monarchami nowym
spowinowaceniem wmoenił / wydawsy za Młachyśkę Króla / y też za Młachyśką
Gryderykowego syna dwie córce naystarsze. Rozważając że to daleko lepiej będzie
gdy on przez coiki wiasne Węgierskiego y Czeskiego krolestwa w pewne dziedzi-
two imieniem żony swojej wiozje się / a nyliby / potiby aż do synow tego przysło /
dozdeławac się / albo wiac wojennym prawem dochodzić go miał. Obiecinac że
mu tego nie beda bronić przereczeni Monarchowie / spólnie z Senatorami swoimi
iako by pomienionych krolestw sukcesy / a na syny Kazimierzowe według ustawienia
potym spadła / ieliby oni sami potomni / wa żadnego nie odumarli. Doszłszy
wprawdzie Gerzego bliskość krwie Protazy / y bezpiecznie a wolnie przez wstępek
czas w powinności napominal go: ależ więcej y niego przemagał / zwiarszno-
ścią / albo raczej podobno postrachem y przegrożaniem Rochesana / dla tegoż Pro-
tazy do prawowiernych Czechow przyiaczy się był. A gdy Kazimierz przyjął
krolestwo od Czechow sobie przyniesione mechtiał / Młachyś zaś Król Węgiers-
ki / chociaż to się y przynierze Gerzego / iednakże napomnianiem y powagą Pa-
piezgo namowiony / wyprawowsy do nich poselstwo dobrowolne / onego dopra-
śał się / krom trudności Czechowie przyieli go byli. A też tak na to w ten czas wo-
nym on zostawał od Turkow / gdyż oni wyparci będąc z pod Jayca zamku / kzo-
ry odebrać wstęwali / prosło na Azye / dla podbitia państwa Trapezuntkiego /
ktemu na Stryczyl / a na Egipczyany z wojna strasznego obradzi się. Pra-
gnąc tedy Król Młachyś tym barziej zmocnić się przeciwko Gerzemu / z Gryde-
ryktem Cesarzem w przynierze zaślubił: w którym go zaraz z pozwoleniem Wa-
gierskich Panow Successorem krolestwa swego namiem. Aż mu to obsta-
wać było potrzeba / aby mu był w zamysłach tego Kazimierza Król nie prze-
stądzał / przetoż on Protazego / nie krom wiadomości podobno Gryderykowi /
podeślat / przez ktorego by był aby wsdy z powinowaceniem Kazimierza sobie przy-
ięczył. Abowiem nie było przed tym już był owdowiał. To tedy na ten czas odpra-
wował Protazy. Puszczawsy zatyim sprawę na rozsadki Senatu Krolewskiego / od-
powiedziano zatyim Protazemu / iż Kazimierz prawa swego na krolestwo Czeskie
ściągając się / tak dziedzielnego / iako y od Czechow sobie za ofiarowanego
nie odstąpił. Lecz tylko sprawę dla naradzenia się gruntownego / do walnego
Sejmu / kzozy już nadchodzi / odłożył. Co ieliby tym czasem przywłaszczyc sobie
to krolestwo tanto potuśat / tedy Kazimierz zawiadować o tym będzie / tak aby
nie takiey śmiałości krom Karania nie wyl. A Młachyś zaś Król Węgierski
za braci / y spowinowacenia stanowic żadnego nie może / doładby on aż pierwey
trzywody y siedy Polakom zadziatane / statecznie nie nagroził. Ponieważ ludzie

użo

tego dwa krole Króla Spisto pustofac nalezdzali: a nad so też y on sam ziemie
Moldawską w przeszłym roku plondrował. Z tatem tedy responsem odprawiono
Protazyusa: ktorego aż dosyć bogacie ob Kazimierza wdarowano było / nie weso-
ło on iednak do Węgier / kzo był przygoscil / ościachal. A co się zaś dotyczy po-
mienionego ziemie Moldawskiej plondrownika / tedy tak się rzecz miała. Trzey
hospodarykowie o Woiwodztwo Moldawskie domielęd przeczali się / Stephan /
Proer / y Berendey: aż niofastet od Stephanowi dway wypadzemi / do Króla
Kazimierza wśli byli. Ale gdy on im nie tylko pomocy nie dodał / ale też Stephan
na hospodarem bydy wtwierdził / natychmiast Berendey do Węgier zaiachaw-
sy / racunel sobie w Króla Młachyśkę wyjebrał. Ktoż to Młachyś niechcąc takiey
okazyey do zholdowania oney ziemie ladaiało opuszczać / zebrałszy woysko do
czterdziestu tysięcy czlowiek / przez gory y lasy ziemie Węgierskiej y Siedmigródzkiej
otaczając do Woloch przepadł / a przepadły ogniem y żelazem kraina tam czyna
pustofyl. Stephan zaś chociaż to y sam woysko był zebrał / ktemu posłki od
Polakow otrzymal / iednakże otworzytym boiem niedośmierwając nieprzyiaciela
ostkoczyć / zwiaszcza pobleyso potęgi swoje widząc / am też Wolochom swoim nie
dowierząc / z potatnych nań tylko załadzet wypadał / doład aż Młachyś w
miaszczeku Bani / tabor swoy zrućwysy / sposobno okazyo do sprawienia czego
dobrego podal mu. Podeślawszy abowiem Stephan ludzie prawie w pierwoispy /
nad wstękie imieniem wbespieczonych Węgrow / miaszczeko na wielu miejscach
razem zapalał: a sam w też zaraz tropy z posadną piechorą na nieprzyiacioly napa-
da / tamże niespodziewana przygoda potrwozonym / zwiaszcza gdy im ciemna noc
wysytkie rzeczy wietrzeni y strasliwosiem w oczach czynila / naminy esaju do po-
piawy nie daie. A tak Węgrowie wtępliwym mebespieczeństwem ognia y żelaza
ściśnieniem / zamechawsy bronić się / nagle iako kto kedy mogł / tak się z miaszczeki wy-
mykal. Anzgoła tak owi w wiekaniu / iako y ci w zabianiu / nie się hamować
niechcieli / aż prawie do samey ziemie Siedmigródzkiej. Padło snadz na ten czas
Węgrow do dziedzielnicy tysięcy. Sam Król trzy rany odniosł / y ze wysytkich cieja-
row wliywosy się / z ostatkami rozproszonego woyska / przez ciemne gory wymosylych
ścieżek / za przewodnikiem Wolosynem iednym wskoczył. Abowiem drogi pode-
rżawsy dzewa pozawalał / y ludzmi pośladał był Stephan. Ten tedy na on
czas skutek tamta wojna odniosła. Postat zatyim Moldawianin Krolowi Ka-
zimierzowi do Wilna w pominki z tupow nieprzyiacielskich nabyte / zwoyciestwa
swego wzierunk: a przytym rade y pomoc tego y napotym sobie zapraszał. Nie
siedział abowiem w potoku / porażony tak znacno klesko Młachyś. Lecz po cztery
kroć sto tysięcy czerwonych złotych wina Siedmigródzanow zdarży / nowotne
woysko zaciagał. Ktoż iednak woysko na Czechy bydy zaciagnione / Protazy Bi-
skup a nie fałszywie twierdził. W tychie tedy dniach / kieby przereczony Biskup w
Aratów był / Krolowa Elzbieta kostego syna dziewięcym pologiem zrodzila: a
onego na prośbe Protazyusa / Gryderyktem ochrzcił. A zatyim po odieździe Pro-
tazyusa nazaintez zaraz / nabiachal Woyciech Kostka Postupicki / posel od Ge-
rzego Króla Czeskiego / wyprawiony: dzelkując Kazimierzowi za stateczność y
wiarę w dotrzymaniu przynierza / ktemu za chęć y za pracowite staranie w potę-
dnywaniu Czechow podiete. Boda przytym / aby tak y do końca pracować nie
odmawiał / potk wdy między nimi trwa ięcze rozjem. Ponieważ Gerzy na roz-
sadet tego we wszystkich się przypuszcza. A nad to prosił ięcze aby mu Król mogł
poradzić Papieza / kzozy nie tylko Czechy y Młachyśkę Króla Węgierskiego / ale
też ięże Pany Chryścianstkie przeciwko niemu poruśa. Obiecinac się oczyścić ze
wysytkiego Papiezowi / w czymkolwiek odnieśiony był y oskarżony do niego / a
nad to y też we wszystkich wprawiedliwić się ma / według zdania y rozsądku same-
go Kazimierza: kzożemu też zosobna obiecinę to / że ktorego kolwiek tego syna we-
dlug zdania Senatorow Czeskich Successorem po sobie w krolestwo / pomina-
wisy syny własne swoje / porządnie naznaczyć gotow iest: nie względem dziedzi-
elnego iakiego prawa / kzoż strony krolestwa w wolnych narodow nie nie wazy / a
le względem meiatiey wysytkich Czechow przeciwko Kazimierzowi przychylnos-

Węgrodzki
hospodare
Woloch

Wypadł Król
Młachyś do
Woloch

Stephan So-
podat Wolos-
kiego zwoyciest-
wa z Króla Wę-
gierskiego w
chryścia odnie-
cia

Król Młachyś
tęczy wstęka.

Siedmigródz-
kie wino pient-
ino polakom
od Młachyśki

Woyciech Kost-
ka Postupicki
posel od Ge-
rzego Króla
Czeskiego do
Kazimierza

Stemio Czecho
plundina.

Margrabia W
Bemla wparły
do Czechow.

Wladyslaw do
Czech wyjeżdża
Pawel Jasien
ski Semanem.

Senatorowie
Węgierscy od
Krola Mathy
sa odpadają.
Węgrywie syna
Kazi niezwroci
go na pamiato
wypada.

Wysłał Kazi
mierz do Wo
sien.

natorow / z między flachty / y z obudowu miast Praskich meżow celniemych nawoy
bierawoy / rozkazano aby iako napredzey Wladyslaw z Polstina krolestwo we
zwali. Osiulany abowiem na swoy nadziej Mathyasa / woselatego ostrucenstwa
nad Czechy y Morawiany zajywal. Wiec tezy Woyciech Margrabia Wlyscen
dusajac woysku swemu ciezkiu bydz na Czechy poczat. Ani on nie zwatpu byl ie
scze o krolestwo / pomieraj wiec byla / ze go miał Wladyslaw nie przyjac. Wszak
on wzburzywoy przeciwko sobie rozruch Czechow / w ktorzym nieco żołnierza wro
nit / wnet zapalwoy y z krusciami miasteczko / sam w dozyroczo z ludzmi swymi
stoczył. Dla tych tedy przyczyn Wladyslaw o pokwapienie do Czech profony
wzjawoy od oycy siedm tysiecy iazy / a dwa tysiacie piechoty / ktemu Semana
Pawla Jasienkiego / dwudziestego piatego dnia miesiaca Lipca z Krakowa
wyjeżdża / ktorego ociec przez dwa dni w drodze prowadził. Byli tedy z nim w
towarzystwie co znatomiey / Mikolay Biskup Kamieniecki / Wincenty Lumen
ski / y Pawel Laodycki / ktery w Pradze znamenitym obrzedem Koronowali
go: Byli ktemu z nim Stanislaw Ostrorog Kaliski / a Mikolay Ruteny Leczy
cki / Woiewodowie / y tezy Jan Dlugoj Mistrz iego. W drodze zaś sześć Kiazat
Slaskich przylaczly sie do niego. Zaczyn w Kłosku / gdy mu droge zalezdiali
Panowie Czeszy y woselkiego stanu niezmierna krusza / wnet prawda Czechom
poprzyysli / y wyslyskie dlugi pieniezne przez Gierzego nabrane (ktore trzech
set tysiecy z oycy dochodzily) nie obyczaynie na sie przyjal / y spokojnie w oia
dlosć krolestwa wiechal: poniewaz Mathyasowi domowe kłopoty / y rozruchy
Węgierskich Panow / wstapić Czech przynusily. Abowiem Węgrywie dowie
dzawoy sie / ze wladyslaw krolewica Polskiego / pomierawoy Mathyasa / kro
lem Czeskim obrano / wnet zamysly w tajemnych radach do niekady przedchowywa
ne na sianc otwozyszy wyrzuciac / wypierawili tezy y sami posly swoye do Kazimie
rza / prosiac aby im drugiego syna swego Kazimierza za krola podal / poniewaz dlu
zey zmiesciuz nie moga ostrucenstwa Mathyasowego. Czego iesliby dla nich wzy
nie Kazimierz niechcial / tedy od Turczy na pomocy siagac oswiadczalo sie. Na
klad przyczyn rocienny sami podeymowac obiecowali. Jatoz nie pogarozil pro
sba ich Kazimierz: a syna swego Kazimierza / z nielada takim woyskiem pod spia
wa Piotra Dunina / do Węgier poslal: Derflawa Rytwianskiego Woiewoda y
Starosta Sedomierskiego / ktemu Jana Tarnowskiego Woynickiego / Scamsla
wa Watrobka Sadeckiego / a Scamslawa Sydlowieckiego Zarnowskiego / Ka
scellany / y mektoych inszych wyboznych meżow w towarzystwo do niego przyla
czył: nad to Pawlowi Jasienkiemu z Czech wracajacemu sie rozkazal / aby z
Moraw prosto do Węgier zaiachal / a Woysko swoye z Kazimierzem z sworowal.
Sam zasie ociec az go do Sacza prowadzil. Wczas o takich radach Senatorow
swoich wperwiony byl Mathyasa / pod Berna stanowisko maiacy. A tak nie do
bie do pospieszenia nie omieszkawala / co tolowiel miał na Morawie y w Slasku
woyska / wyslysko zaraz do Węgier sciagnal: Pany co przedmeyse niektore sobie
przećwone / czescia woiennym postrachem / a czescia niezmiernym obietnicami /
znowu na swoye strone przeciągnal. Ktorych tezy y druzdy nasladuac / gdy pozno
wybiera sie y przyjeżdża Kazimierz / wnet y sami wahowac sie (iako iest zwyczaj
narodu tego) y wiarę nienie poczel. A tak nadiezdajac Kazimierz / mungoy
Kasow abo Kosyce / ktore iuz byli Woiewoda Siedmugrodzki / y Emeryk Dyak
Grabia Spiski / opánowali / do miasta Gwanu powraca. Skad ruszywoy sie /
y Litry w dierzawie Strygoniskiego Biskupa / tabory swe polozyl. Ani przez on
wyslystek czas jeden z między Panow Węgierskich do niego nie przyiachal byl /
oprocz Kwintwelfzyskiego Biskupa / woskajac y ten zaraz do Strygonicy / skad byl
przygościł / odiachal. Sam zasie Mathyasa / gdy fiesnasie tysiecy ludzi w woys
ku pod Budzymiem miał / wnet zalezdajac nastepujacemu Kazimierzowi / we
trzech milach od niego taborem opadł. A widy iednak bytroy Polakom nie da
wal: dla tego i z rownie Węgrom iako y Polakom / ktorzy niemalo bylo w tego
woysku / nie do konca dowierzal: w ludziach zasie wieściacych / ktorzy naywiecej
sa czescia woyska tego byli / malo co nadzieie pokladal. A gdy tak obiedwie stro

nie czas

Polstwo Pa
plisic do Kazi
mierz krola
Polskiego.
Syrta Papiez.

Tureckie zabie
gi.

Sadziak.

Władanie Kazi
mierz w W.
III.

Kosputa Pola
kam.

Jan Kiełowski
Biskupem Kzi
Koskim.
Wzgodz Kapi
tuly Plockiey w
obietnicu do
Kup.

Kazimierz Kzi
za Biskupem
Plockim.
Andrzej Oporo
wski Wacim
kam nadzaco
ny.

nie czas trawis / przyiachal tym czasem do Kazimierza krola Polskiego Tytman
Slechtus Kanonik Kolonijski / komonit y poseł Papieja Syrtusa czwartego /
w onym czasie po Pawle wtorym na Biskupstwo Rzymiskie wysadzzonego. Na
pominal tedy krola do spokoienia sie z Węgrynem. A to tym sercem czynil Pa
piez / ze abo radac o Mathyasa pragnal / zeby od krolestwa nie odpadal byl / abo
tez wiec / i z woyny Tureckiey oderwanego nie radby byl widzial: do ktorey pod
ucia iesze go Pawel wtory pobudzal: przerażony wtracaniem wyspu Krobeicy /
ktemu Siedmugrodzkiej ziemie y Węgier Zadunajskich / Karwacyey abo Libur
nicy / Karniole / Cyliey / Jiliryku / y tezy Jitryey / az do wrot Labackich / y do Go
rypce / hamebnym a nuzernym pustkowiem / palentem / y nie zliczonych ludzi w
Poganski miewola zabieraniem: w ktorzym jednego ani wzgladu / ani konca nie
zajywal / Jaz Turczyn Bosniejski Starosta / co Turcy Sedziakiem / po Slowian
sku / iesli sie nie myle / nazywalo. Tute trudnym tedy w tey mierze stawal sie Kazi
mierz krol Papiezowi: zaczyn oboley strony Senatorom wznowanie pokoju sle
cat / wiedzac dobrze / ze sie nie wedlug nadzieie iego / ani wedlug obietnic Sena
torow Węgierskich / spawoy syna iego sanciowaly w ziemie Węgierskiej. Z tym
ze responsem Tytmana posla odpisaw: a do Węgier iadacemu / Jana Watrob
ka Krakowskiego Kanonika / z takiznie rozkazaniem do syna y do panow Węgier
skich / przydal. A gdy sie to tak sprawone / ali naniem żołnierze wyslysko prawie cu
dzoienicy / z taborem Kazimierza młodego pod Litra polozonych / roztaczac sie
poczeli / dla nieplacenia sobie zasluzonych pieniedzy. Ktorych odziedem parafie
ni przednicy woyskowu namowili Kazimierza / aby zostawoy / dla obrony Li
tryey we czterech tysiecy ludu / Jasienkiego / sam z ostantkiem oyla na miysce
bezpieczne wstapil / pierwey a mzyby go byl nieprzyiaciel / o ktorego nadziejaniu z
przyczynionym woyskiem zapewne powiadano / nie ostoczył. Ktore wprowadzie
wstapienie zawodniennu bylo wietanum podobne. Tute pierwey sie abowiem zasta
nowili nasy / dotad az Bielawy nie doiachali. W wstepowaniu onym do fiescidzie
siat wezow poczwornokomnych / za wchodzacych / a od obopow prze
tetych / wronili. Wslyste tedy wone stromoty oney na Derflawa Rytwianskiego
naybarzies obwalano. Alec ia za plusne karanie Boze na Polaki w ten czas dopu
szono bydz wierzone: gdy oni wyslystek prawie opuścawoy porzadek żołnierzy /
mierzeć od gwaatu y drapiestwa koscilnych rownie iako y swieckich rzeczy / ale
tez od gwałcowania pan y pamien / y od woselatich krzywd y zbrodniy wyrzadzaj
nia / namney sie nie wstramiali. A te rzeczy wyslyskie na samym schodzie roku to
czyly sie. Wstapili tedy z swiata w tymze roku dwa Biskupi / Scibor Plocki / y
Jan Krakowski / Mathyasa zasie / Niedmicki abo Smudzki Biskup rotiem byi tych
dwo popzedzil. Zaczyn na miysce wprowadzie Jana zmarłego / nastapil Jan
Kiełowski / od Kapituly Krakowskiej przez Compromis obrany: ale zas Scibor
pze mezgoda Kapituly Plockiey / nie tak iuz rychlo po sobie nastapce w Biskup
stwo otrzymal. Dwadzieścia duchownych y cztery bylo / ktorzy zdania podawa
li. Z tych tedy dwanasie Biskupem mienili Scibora Belzkiego Archydyakona:
sześć zasie Kazimierza syna Bolesława Warfawskiego Kiazecia / Kanonika po
dawali / a druga sześć Andrzeja Oporowskiego / tezy tarze Kanonika y Archydy
kona Smiejskiego / ktorego im krol przez Mikolaja Chryzostowskiego Krato
wskiego Chorazego zalecal / na Biskupstwo sorytowali. A woskajac Scibor pro
sbanu y postrachami przekonany / Kazimierzowi competytorowi prawa swego /
ktore bylo naywazniejszy / wstapil. Oporowski zasie aby toz wczynil / zadna mia
ro na to namiesdz sie krolowi nie dal. Dla tegoz niezwornosc między dwoma pa
nuczo / az do Rzymu na rozsazdenie zarwieto. Tam zasie gdy krol za Oporow
skim / a Fryderyk Cesarz za Kazimierzem / iako naybarzies zastawiali sie / naosta
tel za Kazimierzem osmnasie lat maiocym / dekret skazano / y Biskupem namia
nowano: a Oporowskiemu zabiegajac iasce krolewskiej / Biskupstwo Warmijskie
poslubiono / zlozywoy z niego / y na Kamieniskie przemowoy Liucolaja Tungiena.
Ale Kazimierz az po czterech potym leciech na Biskupstwo swiecony / y Jus
lowany byl: cziowiek niezemny / a slugi iednego nie wiadomey kondycyey ra

do y wolo

Rok 1472.
Zemsta.Szczelbni
wość Piotra Ko
morowskiego
przećwoko Ręzi
mierzow.Wskazywano
Kazimierzowi
Jankowskiego
nawroćcie z
Wagier.Nieobstępnosć
Kazimierza.Zolnierze zbili
go.Wachownych
stanow dobiec
wość przeciwno
Krolowi.Poselstwo Pola
kow do Wagier.Biskup od Ma
chowskiej pocię
to wierzę wpy
wano, pozabi
tani.Wskazywano
Kazimierzowi
Jankowskiego
nawroćcie z
Wagier.

da y wola y wszystkie rzeczy sprawomocy. Nastąpił potem rok drugi / zarządziłszy
początek od Miotły niebieskiej albo Pogonicy: ta miewiłać w prawdzie sama w
sobie była / iednatje drugi za sobą y iasny ogon powłoczac / niepewnym y błakac
cym biegiem raz w pol nocy / drugi raz w południu przetulała się / a ogon za
sie to tu / to owdzie powracając / zapelnie dwa miesiąca przebywała: wielkie kro
poty przeznaczała / które wszystkie prawie Europe / przez trzy lata potem bie
żące / zbiedzily / y też okrutne powietrze morowe / które nad ludźmi y narodami
wydzierać miało. Ale Kazimierz młodszy / pomieszkawszy dni kilka w Gielowie
a kilka w Kossembertu u Piotra Komorowskiego / wstępującego mu nie tylko
zamku przeczczanego / ale też Łkawy / Orawy / y Grabetu / na ostateczney gra
nicy Węgierskiej brozon leżących / nigdzieśkolwiek nie postawiać / nazad
do Polski odwrócić: ktoruemu gdy oćciec w Dobczycach trzy mile od Krakowa / za
trzymać się rozkazał / doniekał tam iakoby na wstronie przemieszkać / chronić się
dla odniesionej stramoty oczu ludzkom wżać: ktemu aby był zalu oycowskiego /
okrutnie w nim panującego / obecnością swoją tym bardziej nie rozstrzał. A Ja
sienki zaś nie długo też y sam w Utrycy barwić się / przez zarządził czas przy
mierza / który był z Mathyaszem na dni piętnaście wsiół / trzysta tylko żołnierza
dla obrony zamku ostarowiony / sam z Węgierskiej ziemi wystąpił: Acorę Ma
thyasz gwałcąc wiarę przymierza / gonił: iednatje kuć się on nie śmiał / spawa
nie y ostrożnie postępującego / a do duma biewy gotowego / gdyż odważył on so
bie był poczwierze pierwej umrzeć / a niżli stramotnie wćieć / albo wćieć poddać się.
Skoro on tedy z Węgier wyjechał / zaraz Mathyasz cztery miejsca warunkiem
Polaków osadzone / iacno przez poddanie odebrał. Sam tylko Scroptow prze
siebżewo bliskie zatrzymał Polacy. Tożatym wszystkim nie pomatu gryzł Kazi
mierza. Przydawało mu y to strasunku / że nie było skądby żołnierzom z Węgier
nawroćconym / o zasłużone pieniądze wćilne nastawierającym zapłacić: ponieważ
nie tylko starb woyna Pruska / y nakładnymi onymi dwu synow Krolowskich / do
Czech y do Węgier wyprawami / wyproszamy zostawał / ale też wiele solwartow
starostw / gor kruscowych / y podatkowych pojętkow / y dochodow / w dlugi po
zarobdzono / y nadtracano było: tak dalece / że też ani na porządnie wyżywienie
kościu nie wystarczało mu. Zjadł pościło / iż żołnierze ktorym było żołdu nie po
placono / gościńce osiadywali / podrożnych drapieżyli / a dobra kocielne swo
wolnie najeżdżali / y nie tylko nadożne materności skądzili y plondrowali / ale też
y odlegle wymacywali. Ten tedy niewczesności pragnąc Krol zabieżyć w pol mie
siacę Marcę w Piotrkowie Szym odprawiał. Wszakże poboru na wyplacenie
żoldu namniej nic nie otrzymał. Odłożono zgoła sprawę do Kolskiego y do Koz
czyńskiego / ziażdow. Tamże dopiero pobor dwunastu groszy od lanu postapio
no mu. Kapłanśkie zaśie stany / Smeżmęńskie / Krakowskie / Włocławskie / y po
znańskie Dyocesy / melada iakim podratowaniem Krola wspomogły / gdyż wofy
skie pot dochodow według dawnego śacunku wydawały / oprócz Krakowskiej
Dyocesy / w której dla pilniejszego osacowania / osmnaście groszy od grzywny
placono. Wyprawili potem panowie radni Krolowscy Kaspellana Sadeckiego do
Senatorow Węgierskich / dla ustanowienia między Krolmi pokoiu / albo przymie
rza. A chociaż wnosil się szczęśliwemu sprawami Mathyasz / a one powodzenia sam
przez się porozysławszy zerwał do postrońnych listy / pod obłotą prawie chępliwie
wynosił / ktemu Arcybiskupa Strygońskiego / y Biskupa Awinkwetleszyńskiego / za
gwańcowsy przeczczoną wiarę / pozabijał / iednatje przecis przymierza / aby przez
ten czas o pokoiu traktowano / postąpił woyny Tureckiej obawiając się. Która ie
dnak woyna następująca Suzankasa Krol Persi / naniósł na Turczyną okrutną
walkę / odwrócił. Albowiem Trapezont y Synopol miasta / pobiał / a mneyb
Azya wszystkie prawie główna a żelazem spustofyl. Podane tedy od Węgrzyn
przymierze Krol Polski / odrzućwiony niesłusne kondycye niektore / blizszym czasem w
Krocit / Ktoreby do s. tylko Jana Chrzściela trwały / a tym czasem aby o pokoiu
między Krolmi / nie odcinając Krola Czeskiego / w Ołomuncu przez posły radzono.
Czego iednat śnadź prze Krocit czas u dokazać nie można. A tym czasem przyia

chal do

Legat Papieski
Kardynał w po
selskie do Kro
la polskiego.
Poselstwo od
Suzankasa
do polak.Pokoy między
Krolami a
Mathyaszem.Wojko Mathy
asz w Czechach
Wiktoryna
Klaja wypuścił
Mathyasz.Rozuchy Pru
skie.
Mikolaj Tun
gen Biskup
stwo Warmi
skie najeżdża.Poselstwo Dun
skie do Krola
polskiego.Władzy Tur
ckiej.

chal do Polski Legat Papieski Marek Wenet Kardynał / pobudzając Krola do w
czynienia pokoiu z Węgrzynem / y też do zarządzenia woyny przeciwko Turkom: do
ktorey nawet y sam Suzankasa przez posły swoje naponinał go. Ani rozdygał
się na dlusze przymierze y na pokoy Kazimierz: teno że Mathyasz porozumiewa
tego niedostatki / sam zaśie przez gwałty przez Tyranię (iednych Senatorow
pochwycał / a drugich pozabijał) w bogactwa wielkie wzbierał / Kte
mu od woyny Tureckiej roku onego wolnym będąc / trudnym w tej mierze posta
wiał się. Wiec też y pokoy między Fryderykiem Cesarzem / a między nim wsta
wiał / tym go bardziej nie wycytem czynil. Przetoż Legat Papieski / gdy doniekał w
Krakowie / a potem w Kozymie / Kedy był Krol z Krakowa wchodząc powierza
wstąpił / y też w Sączu przemieszkował / a do Węgier częste posły swoje posyłał /
naostatek nie niesprawiony / albo wiec sprawa na infty czas odłożony / do Wro
clawia obiać. Krol zaśie / ziażd Malopolakow w Kozymie obprawił /
do Piotrkowa ziać: tamże Szym walny pierwszego dnia Listopada odpra
wował: Wreby y dygnitarstwa niektore porozdawał: pobor sześci groszy z lanu
wymednat: dźwierżić między Senatorow nayszedmich w poselstwie do Tu
ry / na spólny ziażd z Węgrami y z Czechami wymyślić dla pokoiu / na poczeć
pierwsie Lutego postanowiony (tak abowiem między Krolmi powtore rzekło się
było) wyprawił: a naostatek przesłuchawsy postow Krola Czeskiego Władysła
wa / piec set czlowieka wojennego dla bronienia gor kruscowych Kutneńskich.
Snadź abowiem Mathyasz Krol Węgierski miał je był nacić / opanowawsy
przez poddanie Wiktoryna syna Gerzego Kolno miasta / Ktore tysiącem 143
dy a osinia set piechoty osadził był / y też na Wiktorynie infty miasta / Ktoreby ko
wier dźierżawę jego były / według umowy względem wolności darowaney / wy
magat. To tak skończył / do Poznania Krol wejsz z Krolow / dla wypełnienia
nabożney obietnicy / obiać. A zamtad do Paus / nowe rozruchy Knnacych / po
spieszył. Albowiem Mikolaj Tunge / o ktorym się wyroby powiedziało / że złożył
go z Biskupstwa Warmińskiego Papież na Kamieńskie przenosił był / częścią
własną chęć swoją rozegzany / a jałem odietego Biskupstwa pobudzony /
częścią zaśie od Prusakow / ktorzy na wrzędach Pruskich nie radzi Polakow wi
dzieli / nabechtywany / a ktemu przeciwnym powodzeniem Kazimierzowym w
Węgrzech zasmielony / zbawszy piec set piechoty pieniądzy zaciągniony / y też
wielka wiesniakow liczba do mey nacilająca się widząc / Biskupstwo Warmi
skie nacić / częścią przez siłę / niekrom poboru ludzi / dobyłszy a częścią przez
poddanie się pobawszy. Miasło w dobywaniu poprawdzie Elzbergi zawał / y
blisko pięć set ludzi swoich / ktorych pułkstwo nazbyt osmielalo / vronil. Tymje
się to ostalo / że śnadnie ona woyna (która y podis dzień Kieja woyna nazywa
ła) postowie Krolowscy / Jakub Włocławski Biskup / y Mikolaj Leczycki Woie
woda rozdzieli: tym prawem / aby zstrony Biskupstwa na zdaniu Papieżkiem przesta
wać. Tlic iednat nad to potrzebnego nie zbudował Krol w Prusiech. Wymagali
zgoła Prusacy / aby tylko ich rodatom Starostwa zamkowe rozdawane bywały.
Jakoż y tego nie odmawiał Krol / o piemadze iednat jadł ich / ktorymby ludzkom
na onych zamkach osadzonym / zatrzymane joldy / powypłacał. Na co iż Prusa
cy nie pozwalali / przetoż do Zielonych światek sprawę zwleczo. Ziaćchali tedy
w Toruniu Krola postowie Chrystyerna Krola Dunńskiego / prosić aby Kazimierz
cożie Margrabie Mantuanńskiego / z siostrą żony samego Chrystyerna / y też z
siostrą Margrabie Brandeburskiego spłodzono / synowi swemu Władysławowi
w Krolowi Czeskiemu / w stan małżeński zaręczył. Lecz sprawę taką do samego
Władysława odłożono. Pustofyli teży Jesiem Turcy trzykrotnymi zabiegami
wszystkie krańca Jilrycka / obolo Saru rzeki / wiec teży Margrabstwo
Słowiński / Jstry / y Forum Julij / aż po Kaspel s. Dama
la / a Krom wćelkiego odpoiu.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XXVIII.

Rok 1473.

Władysław
Wojewoda
Czechow w
Wł
die.
Krola Wł
die.
Wł
die.

Wł
die.
Wł
die.
Wł
die.

Wł
die.
Wł
die.
Wł
die.

Wł
die.
Wł
die.
Wł
die.

Wł
die.
Wł
die.
Wł
die.

O nastąpieniu zaś roku nowego krol Kazimierz z Elżbieta krolowa / wyjechałszy z Tomia / przez Gostynin y Warszawę do Litwy prosto wdał się: zaczęli w pol wielkiego postu zjazd Litewski w Wilnie odprawować: tamże mu po sześciu groszy Praskich abo Czeskich / od pluga / poboru uchwalono: Przez tenże czas Polscy / Czescy / y Węgierscy Senatorowie / z Martiem Kardynałem zjazd w Włocławku mieli: Pomierali krol Włocławski czworak wchodzącego domcipu / ktemu oburzał się / iż była

Stropkow krola Polskiego obrona / posiadła / aż tamże przyległe wkrąg Węgierskie grunty / barzicy do wojny / a nie do pokoju potażował się nachylać. A bo wtem w Berne nieszczęście / Norawskim / że czterema tysięcy wojowników stano / wskiem opadłszy / wymyślił Czeskie z pobliżu ku sobie nakierować / przynagabował / wiać też Książę Słaskie między sobą rosznił / y wadził: zaczęli dokazywać / iż tego / że na Książę Rybnickie rosznił / y wojna powstała / do tego Rybnicki ma / stęczko mocą dobyte y odieto / a zamtio w zaście dobywano: i tak dobyte / i b / to / ieno że Jakub Debiniski z rozkazania krolowskiego z pospolitemi wojownikami / na dzierzawę oblegających / wderzył. Czym to poszła / aby nie w swobodności / namora między Książęcy pomiarowane były / tym jednak prawem / że o obłoż / nie wprawdzie ma stęczko we władzy Debinickiego / a wzięte zaś w Kropackiego / młodsze / był to słachcie w dzierzawie Książęcy Rybnickiego / mieścacy / o / rad zostawiało / dokądby krolowie między sobą nie pogodzili się. A rosznił się / sie wielkiem staraniem Legata Papieskiego / na tym stanie po rozważaniu / siedmiu / zedy / żeby na pot nieszczęścia Sierpina w Opawie inż zjazd postano / w / no / a na on zjazd Węgrów wprawdzie Polaków osun / Czechow zaście / z / obudwu stron wysadzono: Krol Polski aby ze Stropkowską obroną / z / W / grzyn y Czech aby obadwaj z swojey strony / Czechy przystęgi wypuścić / a / krolowie aby pobliżu siebie przebywali: a zgola krol Polski w Os / w / Czech w / Kłasku / a Węgierski w Olomuncu / żeby tak śladniey we rosznił / rzeczach / z / zjazd do nich się odwozić / można. Co iestli w takich rzeczach / zgodzić się / między / sobą wysadzić / wznowy / y też sam krolowie / nie mogli / tedy Karol Książę Bur / gundyskie / abo iestli ten mechtal abo nie mogł / wiec krol Francuski / zna / niem / swoim / miał taką sprawę / rozstrząsać. Takci na ten czas / rozstrząsać / sie. A żeby / tym wolniey on zjazd odprawować się mogli / dla tegoż Marek Kardynał / przynie / rza / między krolami / zwierzchnością / Papieża / wino na gwałtownie / postanowi / w / w / przeluzyl. Co skoro Kazimierz z Litwy / wracać / się / wyrozumiał / zaraz / Seym w Piotrkowie na dzień pierwszy / Włocławski / przypowiadła. A / w / at / e / naj / z / Wł / o / pol / kich / Senatorow / żaden / zgola / nie / przyszył. Oburzało ich / abo / w / em / roz / daw / nie / dignitarstwo / y / w / z / ed / ow / na / pier / w / sz / y / Seym / nie / spraw / i / d / i / w / i / e / i / a / k / o / s / i / e / m / z / d / a / lo / w / z / y / n / i / o / n / e / i / w / k / t / o / r / y / m / roz / daw / a / n / u / Jana / Tarnoborskiego / Kastełlana / Woyn / e / k / i / e / g / o / Dobiesława / Kmice / Lubelskiego / y / Stanisława / Wacłobka / Sadeckiego / m / e / z / o / w / z / n / a / k / o / m / i / t / y / c / h / n / i / e / s / l / u / s / n / e / w / p / o / s / l / e / d / z / o / n / y / c / h / b / y / d / z / r / o / z / u / m / i / a / n / o / A / t / a / k / i / n / s / y / Seym / w / K / a / d / o / m / i / u / n / a / S / w / i / a / t / k / i / u / w / c / h / w / a / l / o / n / o / i / t / a / m / z / e / w / m / i / e / c / z / y / r / o / s / y / o / b / u / r / z / o / n / y / c / h / S / e / n / a / t / o /

rok 30

row zatrzzone / ferc / o / postanowieniu / zjazdu / Olomunieckiego / radzono. Ale / nie / bar / z / o / n / o / p / o / s / t / a / n / o / w / i / e / n / i / e / k / a / z / d / e / m / u / s / m / a / k / o / w / a / l / o / P / r / e / d / s / i / a / t / e / d / n / a / k / g / d / y / z / Wł / a / d / y / s / ł / a / w / o / w / e / g / o / p / o / s / i / a / W / o / y / c / i / e / c / h / a / S / o / k / o / l / o / w / s / k / i / e / g / o / w / y / r / o / z / u / m / i / a / n / o / i / e / g / o / C / z / e / c / h / o / w / i / e / p / r / z / y / c / i / l / i / a / d / o / t / e / g / o / g / d / y / n / i / e / d / o / s / t / a / t / e / k / K / a / z / i / m / i / e / r / z / o / w / a / l / e / i / e / s / z / e / w / i / e / c / z / y / Wł / a / d / y / s / ł / a / w / o / w / a / (/ k / t / o / r / e / g / o / n / a / t / e /n / c / z / a /s / o /t /e /c / d /z /i /e /s /i /g /i /a / t /y /s /i /e /c /y / c /z /e /r /w /o /n /y /c /h / z /ł /o /r /y /c /h / n /a / w /y /c /e /k / c /o / d /i /e /m /y / z /a /r /a /t /o /w /a /ć / m /u /s /i /a /l /) / w /r /a /z /o /n /o / t /e /z / a /n /i / P / o /l /a /k /o /m / k /o /n /d /z /y / c /y / t /a /k /o /w /y /c /h / o /d /z /i /u / c /a /ć / n /i /e /z /d /a /ł /o / s /i /e / P / r /e /t /o /ż / w /y /s /a /d /z /o /n /o / n /a / z /i /a /z / O /p /a /w /i /s /k /i / p /o /s /t /y / J /a /n /a / K /r /a /k /o /w /s /k /i /e /g /o / y / J /a /k /u /b /a / Wł /o /cł /a /w /s /k /i /e /g /o / (/k /t /o /r /y / w /t /y /m /i /e / p /r /a /w /i /e / r /o /k /u / n /a /m /i /e /s /c /e / J /a /n /a / G /r /u /s /z /y /n /s /k /i /e /g /o / G /n /e /z /m /e /n /s /k /i /e /g /o / A /r /c /z /b /i /s /t /u /p /a / z /m /a /r /e /g /o / p /o /s /t /a /p /i /) / B /i /s /t /u /p /y / E /c /e /s /t /u / L /u /b /a /s /a / z / G /o /s /t /a / P /o /z /n /a /n /s /k /i /e /g /o / a / S /t /a /n /i /sł /a /w /a / O /s /t /r /o /g /a / K /a /l /i /s /k /i /e /g /o / W /o /s /t /e /w /o /d /y / n /a /d /o / D /o /b /i /e /sł /a /w /a / K /m /i /c /e / K /a /s /t /eł /l /a /n /a / L /u /b /eł /s /k /i /e /g /o / J /a /n /a / R /y /c /w /i /a /n /s /k /i /e /g /o / K /o /r /o /n /n /e /g /o / M /a /r /s /a /l /k /a / S /b /i /g /n /i /e /w /a / Wł /o /cł /a /w /s /k /i /e /g /o / P /o /d /k /a /n /c /l /e /r /z /e /g /o / y / t /e /z / J /a /n /a / D /l /u /g /o /s /a / K /r /a /k /o /w /s /k /i /e /g /o / K /a /n /o /n /i /k /a / S /t /r /o /p /k /o /w / z /a /t /y /m / z /w /i /o /d /z /y / z /m /e /g /o / o /b /r /o /n /e / i / Wł /o /cł /a /w /i / P /e /t /e /n /i /s /k /i /e /g /o / w /r /o /c /o /n /o / D /o / P /r /u /s / p /r /z /e /p /i /n / w /p /r /a /w /i /o /n /o / n /i /e /s /t /a /n /e /g /o / p /o /s /i /a / d /l /a /w /i /n /o /w /i /e /n /i /a / k /r /o /l /a / i /e /o /n / n /a / c /z /a /s / n /a /z /n /a /c /z /o /n /y / d /o / P /r /u /s / n /i /e /p /r /z /y /s /z /y /l /i / D /o / G /r /y /d /e /r /y /k /a / z /a /s /i /e / C /e /s /a /r /z /a / w /y /s /a /d /z /o /n /o / w / p /o /s /eł /s /t /r /o /e / A /d /a /m /a / P /o /z /n /a /n /s /k /i /e /g /o / D /n /e /c /a /n /a / r /o /s /k /z /u /m /a /ć / a /b /y / w /m /e /g /o / o / p /o /t /w /i /e /d /z /e /n /i /e / s /y /n /o /w /i / k /r /o /l /e /w /i /e /n /i /u / Wł /a /d /y / s / ł / a / w / o / w /i / k /r /o /l /e /w /i /e /n /i /a / C /z /eł /s /k /i /e /g /o / k /t /o /r /e / p /r /a /w /e /m / l /e /m /m /e /n / C /e /s /a /r /z /o /w /i / k /r /o /l /e /m /e / p /r /o /s /i /a / t /y /n /i /e / p /r /a /w /e /m / s /t /o /w /a /r /z /y /s /z /e /n /i /e / z / G /r /y /d /e /r /y /k /i /e /m / p /r /e /c /a /w /i /o / Wł /a /d /y /s / ł / a / w / o / w /i / o /b /i /e /n /i /u / z /a /w /i /a /ł / i /y / n /a /d /o / p /r /y /y /d /a /ł / i /e / t /e /z / i / Wł /o /d /a /w /i /a /n /n /z / s /w /o /j /e / s /t /r /o /n /y / w /o /n /e /y / w /o /j /n /e / p /o /m /a /g /a /ć / b /e /d /z /i /e / b /y /ł /e / t /y /ł /k /o / s /a /m / C /e /s /a /r /z / w /y /s /z /y /ł /e / m /o /c /a / n /a / Wł /a /d /y /s / ł / a / w / o / w /i / p /o /s /t /a /ł / C /h /o /c /i /a /z / a /b /o /w /i /e /m / C /e /s /a /r /z / n /e /w /i /e /ł /e / p /r /e /d /e /y /m / p /r /z /y /m /i /e /r /z /e / z / Wł /a /d /y /s / ł / a / w / o / w /i / z /a /w /i /a /ł / b /y /ł / l /e /c /z /o / p /o /t /r /z /e /b /a / m /e /a /t /o / p /r /z /y /c /i /s /t /o /n /y / y / n /e /d /o /s /z /e / s /ł /u /p /n /y /m / t /e /n /d /y / c /z /a /m / z /d /a /ł / s /i /e / w /z /y /m /i /e / d /i /a / t /e /g /o / i /e / n /a / p /o /r /o /z /u /m /i /e /n /i /e / Wł /a /d /y /s / ł / a / w / o / w /i / p /o /w /e / A /c /c /h /a /ł / k /i /e / w /o /p /i /s /ł /o / t /k /o /r /e / D /i /a /c /i /a / n /a /z /y /w /a /ł /o / s /i /e / (/b /y /ł /e / t /e /z /e /d /y / D /i /a /z /y /c /a /c /i /a /z /o /m /i /e /r /z /o / w / p /o /s /t /a /t /e / d /r /o /b /u /z /g /i /) / z /i /e /m /e / K /a /t /u /s /k /a / h /a /n /e /b /n /e / p /u /s /t /o /s /ł /o / k /t /e /m / b /a /n /c /o /w /i /e /m / D /a /t /a /s /t /u /m / w /k /t /o /r /y /c /h / p /r /e /d /k /o /w /a /ł / s /y /n / B /a /l /t /i /c /k /i /e /r /z /a / z /a /b /i /e /g /o / G /r /y /d /e /r /y /k /a / C /e /s /a /r /z /a / t /e /z / w /o /p /i /s /ł /o / d /o /p /o /m /a /g /a /ł /o / I /n /k /o /r /y /c /h / p /r /z /e /c /z /y /n / d /o /m /p /eł /a /c /o /n /o / s /i /e / o / G /r /y /d /e /r /y /k /u / i /e /o /n / p /o /g /o /d /a / n /a /d /i / Wł /a /d /y /s / ł / a / w / o / w /i / z /e /m /i /e /z /e /m /a / z /a /h /w /e /t /y /w /a / J /a /k /i / p /r /z /e /c /i /e /n /n /e / w /p /r /a /w / d /n /e /b /y /ł /o / p /o /s /eł /s /t /w /o / t /a /k /i /e / t /e /d /n /a /k /i /e / o /b /ł /o /z /o /n /o / s /p /r /a /w /e / n /a / s /y /m / C /e /s /a /r /z /a / n /a / d /z /i /e /n / p /i /e /r / w /y /s /z /y /m /i /e /s /t /a / W /r /e /s /m /a / w / A /u /g /u /s /c /i /e / W /i /n /d /eł /t /r /o /w / w /c /h /w /a /ł /o /n /y / Wł /a /t /e /r /y / S /e /y /m / w /p /r /a /w /i /o /n /o / p /o /s /t /y / o /d / P /o /l /a /k /a / w /p /r /a /w /d /z /i /e / P /a /w /i /a / J /a /s /i /eł /n /e /g /o / y / S /t /a /n /i /sł /a /w /a / K /a /r /o /z /w /a /n /c /i /e /g /o / K /r /a /k /o /w /s /k /i /e /g /o / K /a /n /o /n /i /k /a / o /d / C /e /s /a /r /z /a /s /i /e / m /e /a /ł /e /g /o / W /a /r /z /a / n /a / n /a /y /w /o /s /ł /e /g /o / K /o /m /o /r /n /i /k /a / y / i /n /s /y /c /h / d /w /i /n / G /o /y / t /e /d /y / o /m / p /o /s /t /o /w /i /e /m / C /e /s /a /r /z /a / n /a / P /a /n /o /w / Eł /e /k /t /o /r /o /w / w / A /u /g /u /s /c /i /e / n /e / z /a /s /ł /a /ł /i / m /a /ł /o / n /e / i / z /e /z / s /i /e /c / n /a /s /t /e /c /y / w / W /o /r /c /i /e /n /a / M /a /r /g /r /a /b /i /e / B /r /a /n /d /e /b /u /r /g /i /e /g /o / i /e /z /o /d /r /o /b /u /w /i /e / p /r /z /e /c /i /e /n / r /a /c /e /m / c /z /eł /a /ł /i / d /o /ł /u /d / a /z / C /e /s /a /r /z / n /a /d /o /ł /n /y /c /h / D /i /e /m /e /c / n /e / w /r /o /c /i /ł / s /i /e / T /a /m / o /n / a /b /o /w /i /e /m / z /K /a /r /o /l /e /m / A /r /z /e /c /i /e /m / B /u /r /g /u /n /d /y /s /k /i /e /m / p /r /z /y /m /i /e /r /z /e / y / s /p /o /n / n /o /w /a /c /e /m /e / t /a /c /z /y /ł / i /e /d /n /y / c /o /r /a / t /e /s / z /o / M /a /r /z /a / s /y /n /o /w /i /s /w /e /m /u / M /a /r /m /i /l /i /a /n /o /w /i / z /w /y /m /o /w /i /e /n /i /e /m / s /u /c /c /e /s /s /y /e / z /a /r /e /c /z /a /ł / w /y /s /z /y / A /z /e /c /i / w /i /m /w /e /s / s /i /e / n /a / t /e /n / c /z /a /s / w /y /s /z /y /ł /e / o /n /e / w /i /n /o /w /y / y / p /o /s /ł /a /n /o /w /i /e /n /i /a / o /b /r /o /c /i /y / a / t /y /ł /k /o / d /l /a / t /e /g /o / i /e / K /a /r /o /ł / Wł /a /d /y /s / ł / a / w / o / w /i / t /r /o /l /a / W /e /g /i /e /r /s /k /i /e /g /o / w /s /t /o /w /a /r /z /y /s /z /e /n /i /u / o /n /y /m / d /i /a /ł / k /o /m /e /c /z /n /e / z /a /w /i /e /r /a /c / A /t /o /n / t /e /d /n /a /k / m /e /a /ł /o / p /o /t /y /m / g /o /y / K /a /r /o /ł /a / w /i /a / t /w /i /e / Eł /e /k /t /o /r /o /e / z /a /b /i /ł /i / M /a /r /m /i /l /i /a /n / i /z /e /c /h /w /o /s /c /i /a / y / c /h /e /c /i /a / G /l /a /n /d /i /e /n /c /z /y /t /o /w / d /o / k /t /o /r /y /c /h / b /y /ł /a / M /a /r /z /a / z /a /t /a /ł /a / w /s /p /a /r /c /y / p /r /e /c /i /w /o /t /o / w /s /i /h /e /m /u / p /r /z /e /s /ł /a /d /z /a /n /u / p /r /e /c /i /w /n /e /g /o / s /o /b /i /e / t /r /o /l /a / G /r /a /n /c /u /s /k /i /e /g /o / L /u /b /o /w /i /a / p /o /z /a /d /a /n /e /g /o / m /a /z /eł /s /t /w /a / d /o /s /ł /a /p /i /ł / i / z /a /r /a /z / B /u /r /g /u /n /d /y /a / n /a /d /s /a /r /p /m /o /n /a / t /e /d /n /a /k / o /d / G /r /a /n /c /u /z /a / G /l /a /n /d /y /a / B /r /a /b /a /n /c /y /y / y / L /i /m /b /u /r /g / G /eł /d /y /y / L /u /c /e /m /b /u /r /g / A /n /n /o /n /y /a / G /o /l /a /n /d /y /a / S /e /a /n /d /y /a / y / A /r /c /eł /y /a / w /p /o /s /ł /a /g /u /z /a /w /i /a /ł / D /l /a / t /e /y / t /e /d /y / p /r /z /e /c /z /y /n /y / g /d /y / G /r /y /d /e /r /y /k /a / d /i /u /e /y / w / n /a /d /o /ł /n /y /c /h / C /u /e /m /i /e /c /h / z /a /g /a /s /z /a /ł / s /i /e / y / S /e /y /m /u / c /o / r /a /z / d /a /ł /e /y / p /o /w /i /a /c /z /a /ł / p /o /sł /o /w /i /e / P /oł /s /c /y / z /a /ł /e /d /w /i /e / a /ż /k /u / s /w /i /e /t /o /m / Wł /o /cł /a /w /s /k /i /e /g /o / n /a / d /r /u /g /i / r /o /k / n /a /r /o /c /e /m / s /i /e / o /d /p /r /a /w /e / p /o /z /a /d /a /n /o / p /r /z /y /n /o /s /a /ć / A /K /a /z /i /m /i /e /r /z / z /a /s /i /e / k /r /o /ł / P /oł /s /k /i / w /i /e /d /z /a /ć / i /e /d /z /i /e /n / n /a /z /n /a /c /z /o /n /y / z /i /a /z /d /u / O /p /a /w /i /s /k /i /e /g /o / p /r /z /y /s /p /i /e /s /z /a / w /n /e /t /d /o / O /s /w /i /e /c /i /m /i /a / z /f /e /s /c /i /a / t /y /s /i /e /c /y / c /z /i /o /w /i /e /r /z /a /z /a /t /e /z /a / S /i /a /c /h /a /ł /o / s /i /e / a /b /o /w /i /e /m / d /o /n /i /e /g /o / b /y /ł /o / b /a /r /z /o / w /i /e /ł /e / w /o /l /u /n /t /a /r /y /n /s /ł /o /w / z /m /i /e /s /z /y / P /oł /s /k /i /c /h / y / L /u /c /eł /s /k /i /e /g /o / S /e /n /a /t /o /r /o /w / t /r /e /m /u / t /y /s /i /e /c / L /i /t /e /w /s /k /i /e /g /o / C /a /t /a /r /o /w / Wł /o /cł /a /w /s /k /i /e /g /o / Wł /a /d /y /s / ł / a / w / k /r /oł / C /z /eł /s /k /i /e / m /e /a /ł /o / w / K /ł /o /s /t /u / m /i /a /ł / l /u /o /z /i / Wł /o /cł /a /w /o /

Ry y z

włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Włocławski
Włocławski

Krola Kasimie
go wladyslaw
przywrocila.

Krol Mathias
spelnego popa
nawracila do
baptysty.

Krol Mathias

Krol Mathias
lewie Katus
wyszedl.

Krol Mathias
lewie Katus
Wagierka plos
wula.

Krol Mathias
na Wladyslaw
phaltrist wop
na po wale.
Wodogony Bu
to. uciec obiera.

Krol Mathias
lewie Katus
thys.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

wiem chęci i zyczenia dośkonalszemu i dobroci swojemu już był do siebie przygarnął / zwlaszcza gdy krom oziogania z przysięgi ich był wypuścić / ożas-
tę i oświadczać się / że barzicy pokoy pospolity i zgodę / a niż własne swoje po-
życzy kacie. Co mu wprawdzie tym sposobem flo / i Mathias gdy toż według
wmozy dla swoich wezynt / ali wnet zaśa żalnoc tego / twarżba iefce przysięga
przes gwałt na nich wyćkał / odmawiających karac na gárdlech przegzał / i a-
wne przycym oświadczać się / że onych wierzę y cnoście sprawy swoiey namniey
poderżać nie miał. Dla tegoż gdy Polacy / y Czechowie / z strony Władysława
wey / w czas do Opawy ziahał się / ali od Mathiasa krom Woyciecha Bystu-
pa Wespymnińskiego Wegrzyn / a Woyciecha Kofki Czech / żaden zgola nie
przybył. Węgry zaśa tej y msa sprawa zatrzymała. W mały abowiem poczet
obroceni bracia Acphalowie w ziemi Katuskiej / y czasem ożesem Ecyngiera prze-
konany / a czasem przypało żarajliwa z wapnem soli y mały wymorzeni badoc / w
pozostali ostatek do Węgier wśli byli / którzy lub i się w zastużony żołdże na Ma-
thiasa ośkuli / lubo tej meo statku swego poratować pragneli / żaraz ta kraina
Wagierka / która tu Polscy nadanie się (gdyż prawie Polacy byli) wzdłuz y wierz
ożesem opodal plondrowali / obinocniwszy sobie y obronę obwarowawszy Mo-
dragore y Buzowiec zamczki. Już żaczym y Mathias Pereneusz z Stropkowa im
był wstąpił. Tak tedy domowe sprawy w potrojemiu widząc omieśkowali do
żiadu Senatorowie Węgierscy. Ali naostatku po dwudziestem dniu oczekiwani
przybył / Władysław y Kadosph Biskup Wrocławski ze erżem radnymi pany
onegoż miasta. Ale ani na onym zezdzie nie znamienitego nie zbudowano / po-
miewaz twarde wynalazli podawali Węgrowie. Według pragmenia iednak Po-
lacy y Czechy przypało / iż ona sprawa na rozszaranie Karola Kęzicia
Burgundijskiego / na którym przedstawac niewołanie przyobracali byli / przycho-
duc memala / wierzę to / że tej y msa Czechow ferca dalsiemu iui od Mathiasa
od czasu onego bydy mały. A takci na on czas Opawy pokoyu nie zbudowawszy /
rozachano się. Ali wstawali bracia Acphalowie / o których się wyafey mowa-
to / ziemię Węgierkij plondrować. Żaczym Mathias z niewielkim ludem na w-
kromienie ich wsiływszy się / krom trudności / Wodragore lub to mocę / lud przez
poddanie do wladze swoiey przywrocil / a żołnierze warunkowe do wzięcia po-
wzucal / Jan wprawdzie Suchoboda warunkowych żołnierzow onych Kapi-
tan do Polki zdrowo wśedł / nie wiedząc iednak ieliż wśkoczeniem przed / y w-
chromony / czyli tej wolno puszczony. Acoli on przed się worychle potym w W-
anie ożawia śmierć przyszedł / a zaboyce tego krol Kazimierz dekretem abo żo-
żaniem od Karania y wśelkiej winy wolnym wezynt. Ma Buzowiec potym
krol Mathias wderzył / y taticgo przez poddanie Barzych trzech braciey / którzy
warunkiem wladali / odebrał / żołnierzom zaśa warunkowym / ożesę do siebie do-
tabom poznać / a do Krow na wżgarde przypaść się un Katus (przełabiac /
je cał zdrajcy armowac się ma) / w iednych tylko siłmach porwpuszczal ich / przy-
rzeczenie nad to od znacznieszych ożzymawszy / że nigdy przeciwko niemu / tej ani
o krola swoe / a nawet ani o spolno oyczyna woiować nie mieli. Dla tegoż tych po-
tym pomać Kazimierz y do wzięcia porozucac rozkazal / a to dla tak / kromotne
przyrzeczenia y przyslubtu. A nie tylko te same niewczesności wydzierżala rolu
onogo Polka / ale tej gorzkości y spietę okrutną stonieczną / a tak dalece / że tej wie-
le rzet w tomach swoich porowsyćchalo było. Wierę tej y Wistla pod Toruniem ro-
brod się przeważac nadawala / lasy y chrofty z koczania podgorywały / aiewby a
zwlaszcza wiosenne zembłate wyliśywały / bydla y dobytki / obekarowy w sobie
blotem z trawę wespół pożaręym wśyfitie wnetrznosci / nagle zdychali. Pogo-
rzeliśa nad to miast / miasteczek / y wsi częstokrotnie panowały / Stradom zapra-
wde dwudziestego kofiego dnia Lipca / prawie wnuwecz pogorzał / nazimierz zaśa
nie zawżiwłszy się ogień w klastorze Panien zakonnych / koscioła Jedzeia a. wśy-
śca Grodzka ulica / y iey przylegla Kanoniczka spalil / a z ledwie zamku obroniono.
Spionaly tej pozoga Wieliczka / Konin / Bels / Chelm / y Lubomla / nad to ko-
scioł Łeczycki z okolicznymi budynkami Arcybiskupa / y mśyich Kaptanow / wic

też / i.

też y klastor w Mogie. Żmari tedy Jan Gruszyński Arcybiskup Gnieźnieński /
gdy do Krowa na trole wśkie wezwanie przyiachał / nagle bacem / y rozumu po-
żawiony / tak dalece / że mu tej ani Sakramentow przy ostatecznym stonaniu żazyc
tybem Chryścianstwu nie przysię / y prawie się mu ostatecznie dni z przepedzoną
wielkim stożowały. Był abowiem we wśetecznych żodliwosciach / y w śmialo-
ściach rozmaitych żagrazony / dla ktego niewolney chciwosci okrutnie było
Krowa / a Dpocze / iatam wysię pisal / rospłondrowano / Latomstwa zaśa
y nie pomierney chci w żbogacaniu / y w wywysłaniu braciey / abo raczy w dogo-
daniu chciwosciom własnym / pożytku iatę mu było własnego potrzeba / y iac
wżycie nie mogli. Abowiem aż dopiero po śmierci tego o miasteczko Kozmin /
ktorego był walno sunmo piemiędzy dokupil się / między Barchosem Kapcellas
nem Sedomierkiem / y Mikolajem po nazwisku Kosmidzem bracia tego rodzo-
na / spiecz / aia y niewolności trwały / Pogrzeb zaprawde nie do końca miał we-
ciwy / pomiewaz go to pocawosci wrażyć mechały / tak Krowostkiego na-
toy Gnieźnieńskiego koscioła / kwy pochowany iest / Kapituły. Successorem
żasie na mieście tego podal Papież / za przyczyna krowostka / pierwey a niżeli na-
znaczoney dzień Kłecyey przyszedł / nie krom oślawienia w chciwosci / Jakuba
Gnieźnieńskiego. A mieście żasie tego we Włodawskim Biskupstwie ośadżono /
potroynym y zachowalym przyiacielem tego Żbigniewem Wleśniczem / Podra-
clerzem Koronnym. Wierę tej y Kłimunt Biskup Kijowski / człowiek wpraw-
dne wrodzenia prostego / ale cnoty dośkonaley / tegoż wmarł roku / Woyciecha
Katusza Litewskiego ślachaca / swoiey dośkonosci nabawił. Już zaśa Ka-
tarowie powiat Wleśniczek / Krowu przyległy / opustoszywszy / do śiehmie se-
czlowie w wżezienie odegnali. Przez tenże czas Turcy z Dośny wypadać ro-
życie memal Ecyrya y Karynthya splondrowali. Ale zaśa w Azey mnieyszy abo
wenni Gnuantkij / wrafcroc z żusanżanem wderzywszy się / panietna kłeska
wżawent / do piaci dziesiat y śieci tyśacy żołnierza / ktemu sto y przedzieśiat pulko-
watorow / co podbafam żwora / na placu wromli. Ali noc cieżka bitwa rozlela /
ciwy wocy żamrotem ożyryśant / Ecyrya Mathomer / żalewie żywo wśkoczył. A
wnet zdiwryśy żazwryśy rady / a obinocniwszy między ścietości gor tabory strzel-
ba / żawpode okrutnieśtwo nieprzyiaciel / nie krom wielkiej kłeski / żawściaga-
not. Tamie żusanżany y syna pozbył. Potym ani drugi rok nie miał w poroju
Polacow. Mathias abowiem krol nadety / żaczym nadaniem przeciwko Ace-
phalam / abo Braciey / iatę trofeczka przedym przypominaiem / iż to iatę od Ka-
zimirza na śie podnaprawionych bydy porozumiewal / abo tej wiec na oko do-
śet / wnet nie nie wśelkaiac / śieć tyśacy wojska pod sprawę Thomasa Jarzego
w Podgorze żamie żapućil / wporządżony w lesiech Polka od Węgier dzieła-
cy ch / mocny watanec / żabyby bezpieczny odwrót mogli mieć ludzie tego. Prze-
życiem wprawdzie nasyż żawczaję byi o taticy radzie nieprzyiacielkij / ale na-
mniey nań przed się nieprzygotowali się byli. A tak Węgrowie hurmem wysypa-
wśy się / ogniem a żelazem żewśob mianetności niszcyli. Żmugrod miasteczko w
noey żrabiny przyśancrowawśy / wbiegli / żamie zaśa strzelba potłuczy / przez pod-
danie wżiali / y nowym przybiatkami / ktemu watanami / obinocnili. Żlupione sa
onym żabiegem Węgierstwu / y żapalone te wsi y miasteczka / Jasto / Brzostek /
Kolaczyc / Gryśad / Dambowiec / Duśla / y Pulno / (ktore na ten czas bogate bylo)
y blisko dwieście wsi / a żamrad niezliczona liczba wżenow do Węgier odegna-
li. Żgrybiatę żasie śtarcy y żiateczki máluchne okrutnie ścinali. A miasteczko
żas Krowo / chożaś o mały wlos nie poddano go / meżnie iednak obronilo się /
wierę tej y żamie Woleśa Opata Tymieckiego. Musyna zaśa Biskupa Krowo-
skiego / dla miewielu bromocyż za postanowieniem podala się. Patrzal prawie
krol Kazimierz na ono pustośenie krowostwa swego / żiazd w Wślicy odprawo-
wac / a z strony odrażenia woymy Węgierkij / ktora je nań y na tego ludzie nacie-
rala / porozumiał był / wrażnie radzac. Tam pobow po śieciu grofy z lanu wy-
iednal / żold abo wyprawy woienne / ktore na żdanu y na woli ślachcy na ten czas
żostawaly / aby te od onego czasu podling wielkości dobr / abo dochodow każdy

277 3

ślachcie

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wladyslaw
sluch.

Wielki o major
berkwo pisy
niena.

Stephan Wo
loshna wpi
stco z Wula
now obnienie

Pomocy Wola
hom Krol Pol
Kiedals.

Krol Wathya
sa wian 100 r
pob. prana co
ta.

Ostaniec mda
dy 20:34m
Polat y Cze
wini.

Wiedmigrzda
ow na Kati
ow chada
mepm mepm
mga.

Curpob oblie
nie Japen ed
gromam.
cho diler for
tele Krola mda
chada.

slachcie byl powinen odprawowac / ustanowil: a pome waj miz na ten czas za
guczyrony sie miedzy stanem slachectwa zaimne zabyciwa / pizej zomysa gic
wa podniosl / wchwalalac / aby slachcie ktoryby chcac / a wmyslne dni tego sla
chciec / zabil / byzdyte wiezenie na dnie w roiej pizej caly rok wytrzymawal /
y sto a dwadziecia grzywien sunmy pieniezney / blisim pomunym zabite
go wyplacal. Gdy tedy Podgorze Wegrzyn pusto / gdy y Krol z Senatem w Wi
sicy o Rzeczypo. radzi tym czasem przychiali od Stephana Woiostkiego Wo
ic woby postowic / nowine mosac o zwycistwie / z Kadula Woiowody Wulania
niego wietym: ktorego byl Stephan w onych dniach porazil / y przy inszych sam
tach / tej Danibowice nappzedmieszy zamet / mego woziat / Ktemu starb y zone ze
dwoma synami tego zamtad wiofł byl. Przynieśli tedy byli om postowie Krola
wi dwadziecia y osm choragwi nieprzyiacielowi obietych. Tych zasie postow
we trzydni dojezdzajeden / prosiac Krola o przedk ratunek: dajac znać / ze Kadol
od Turkow poratowany / miasna sobie obiete odebral: a w padly w ziemie Wolo
ka ze wysylum / nadiojne maiecnosci ogniem y micesem pusto. A tak co naz
piedzey wyprawiono w poselstwie Dobieslawu Wisowskiego / Bezkiego Kasie
lana / y Wgidyusa Suchobolskiego / ktoryby miedzy nami wojne poboiem abo
przymierzem roziali. Michalowi zas Buczackiemu Smatyskiemu Staroscie ro
kazano / aby krom omiesztania z Podolka slachta fedi Stephanowa. na pomoc:
a slachcie zasie Polstkey wysylkrey rozkazano / aby dla zawescia ymenna wojny
Wegierstkey / pod Opatowem stancia. A wlasze pozno ci zezdiana sie / lecie po
bie wazac / rozkazania mietkiego / iz me rzecie przyocietmepzogo Krola: zaczym
pusciwisy wosletu porzadel y wstrzymieszliwosc zolmeri / a cześcią me spieszme
domu wybrala sie / a cześcią na przyległych osiadlosciach kaplanskiemu czemu nado
trawiala / mierzłac na miejscach gorow spize wyprawiac / ale tej y do domu
swych zawozac / tak dalece ze mienney fied swoi wlasni / iako y nieprzyiaciele
wyrzadzali. Wczekawal na nich Krol w Opatowcu / a ociegnacych sie cześć po
st / wysylac nadatennic zwolywal. Aż wždy tym czasem Polscy y Wegiercy
Senatorowie zaimnie posly wyprawiwisy / ziazd miedzy soba dla budowania po
stow postanowili. No wion dometad o miejscu dla tego / iz jeden narod drugie
ma powierzac sie nie smiat: Ktemu ze wiarą Machyafowa / mierzłac nasyim / ale
tez y samymi Wegrzyni pobejrzana byli: ile tego Krolu Ktemu strzow w swoim
wojny / y tej Oswalda Zagrabieniskiego Biskupa iednego z iednaczow / w o
nych dniach w Lwocz y abo w Liblu / iakoby co przychylmieszych y zezłowszych
Polakom / pochwytal. Aż na ostatel / gdy Wagrowie z starey woi / a Polacy ze Szra
mowic zia. hali sie / wnet dwudziecatego pierwszego dnia miesiaca Lutego / pokoy
tym: kondycymu zawzieli / mianowicie aby zamki obiete / y wieznie pozabiera
ne z osadow ston sobie pooddawano / a fied powyrzadzanych / aby mite
nieprzyminal. Wegrzyn z Polakami y z Czechim / aby do trzech lat przymierze
dzierzał: ktore y iesliby ktoryz nich tamac wmysli / poddani tego aby sluchac go
w tym nie byli powinni: z inszych zasie iesliby Krolowi co takowego potuac
przećwicie zechcial / tedy takiego wyslycy ci trzy Krole / za nieprzyiacela y zbierce
awy mied / przymierze iednak aby w swicy klubie stalo. Tym tedy natomniesz byl
Machyaf do kondycy slusnych przypiecia / iz dowiedzial sie iakoby Siedmizro
dzanie ob niego oddalem / Kazimierzowi poddac sie chcieli. Jakoż wyprawili om
wprawdzie byli poselstwo do niego / samych siebiey dobia swoje poddac / Kte
mu pmiendzy / kom / y ludzi wojennych przeciwko okrutnikowi dodac obiecuc
mu: ale az dopiero poselstwo to doslo / gdy miz Krolowi o zawiazatym potow mia
domosc przynieiono. Dla tegoż poselstwo onemu nie meprawiwisy / z zatoscia
odiacac przyfio. Do tego Mahomet Cesarz Turecki z narwalnym wojskim wtar
gnal byl do Bosny / y Japce zamtu poteznie dobywal. Ale iednak ze stromota
od gromiony / pozatapiawisy w rzecze strzelbe / odstapil / wpewniony o nadzie
zie Machyafowym. Dla tych tedy na ten czas przyczyn Machyaf do zawiezcia
z Polakami y z Czechami potow pospiesyl: Ktem iednak blugo w swicy mocy
trwac nie mogli. Niemney abowiem przedsie Machyaf nieprzyiacielkie jerce

miat

miat przeciwko obudwom Krolom. Zaczę na Kazimierza wprowadzie Tungiena bi
Kupa / Ktemu rusali z Slezakami podburzyl / na Wladyslawu zasie nie ktorych
zbudniarzow podnaprawil / ktoryby go byli truczna zmesli: Postreżono w tym
truczne / winowaycow Kacu na meti podano / a dosedisy prawduwey rzeczy / na
gardlach pokarano. Wnet tej do tego y Wozawiany / ktorych wielka cześć z Wlas
dykarem przedstawala / nalezdzac y podbijac nie pomechywali. A wlasze tego po
mney troche postreżono: na ten czas zasie pokoy postanowiwisy / slachta wpraw
dzie Polka do domu sie roziahaia: a Krol zas Wegierstki nie siedzial przedsie spo
doiem z ludzmi onymi Ktoze mial: ale Piotra Komorowskiiego maiecnego y zbo
gaconego czlowieka / iz to byl Kazimierza Krolowica Polskiego do siebie przyial /
zachowywal / zemscic sie postanowil: zaczym Krom trudnosc siedmi zamkow
tego / wprawdzie w ziem Wegierstkey zbudowanych / iednatze Polisce y Slasko
vi przyległych / mepodszewanie napadisy / pod wladze swoie zabiera / pomewiz
ie z obrony wyprozimal / samze Komorowski poddawal / a sam do Polki ze wysy
tla samia / wozawisy od niego osm tysiecy zlotych / wystapil. Na Slasko zas
sie dwa tysieca zolmerza / z Janem Bieleckiem Slezakiem / poslal / na ratunek
Waclawowi Kiazeci Rybnickiemu / ktorego Henryk syn Jerzego Podebradego
Kiaze Rozlinskie wojna kolatal. A odstapil wprawdzie Henryk od oblezenia
Plesney / co Pelczyna iest / za nadciagnieniem woyska Wegierstkiego / ale tej y sam
Waclaw gdy nie dusil Wegrzynow / bramy mietkie przed wojskiem tego zam
tial: a sam do Wawiecinia do Jakuba Debuskiego Sedomierskiego Woiwo
dy / a Starosty Krakowskiego / ktory tam byl z obrona / wiahal. W tym Wiel
zaczony takim wczynkiem Waclawowym / Pelczyny dobywac poczynal / y przez
poddanie w bierze / tym prawem / aby wolno bylo Waclawowi do Machyafa
przyslac / y odpuszczenia wystepkow prosić. Zabięto tedy bylo z onego wo
ska trzysta zolmerzow w powiat Wawieciniski wmyslem drapiewstwa: lecz ich Po
lacy porazili. W tymże czasie przychiali do Kazimierza dwa postowie Wenecy /
ieden do Persa / a drugi do Mostowina / przescia wolnego prosiac. Tego miz
checia pozwolono. Od Husantafana zas Krola Perskiego / Kataryn Dzenus / tez
y sam Wnet / trzy lata w niego poselstwo odprawiac / do Krola przybyl / pobu
dzalac go do podicia wojny przeciwko Mahometowi Tureckiemu Cesarzowi.
A to iawnie wprawdzie odprawowal. W tatemney zasie / corke starisa Husan
tasanowa / z Katarzyną corke Cesarza Trapezonta splodzona / Ktoemu Krolowi
miedzy synom Kazimierzowych / za zone poslubwal / a w posagu Grecy z Kon
stantynopolem obiecowal / ktora swoia potega Husantafan odawetowac y zara
z corke oddac mial. Przeciwko Wegrzynowi do tego ludzi poslac / y naklad woien
ny pobytnowac obiecal. A wlasze prozney y lekomyślnie bydz poselstwo tacie zda
lo sie: ani tez me inszego na nie me odpowiedziano / tylco ze Krol przez swoie posly
da na wysylke Husantafanowi odpowiedz. Wnet sie potym uisla wojna w Wiele
stey Polisce zaret / a sinadz iako wierzono / za podjoga Krola Machyafa. Albo
wient Jan Kiazeg Seganskie z natury czlowiek bez rozumny / a iesze po zabiciu bra
ta swego Henryka tym bierzey faleciacy / Seganskie wprawdzie Panstwo Margra
biom Nijneiskiem przedal byl: a sami zas na cudze chciwy / zebrawisy cztery tysia
ce zolmerza z ladą chalcistry / rzemieślniczego y wieśniaczego motochu / a przeby
wisy rzekę Odru / do Wschowey (co Grestadem Niemcy zowia) one boidawmki
promadzi: pelen dobrej nadzie / ze to y strzelbe od Wroclawian z rozkazania Krol
la Machyafa pojeczana mial / y tej ze zdiade w miasieczku pomeimonym przyrz
dzil byl. Jakoż wprawdzie zapalono bylo pod tego przyzad we dwunastu mieto
scach miasieczko: a wlasze enora y pilnoscia mietczan poteznie obronione / y
pojoga wiana byla / co gdy tak sie szalo / wnet Kiazeg Seganskie pomechawisy
niasta / w ktorego opanowaniu skutek nadziejego me posluzyl / wysylke tamiecz
ny powiat gestym y dobrze budowanymi wosiami y folwarcami zaprzatmiony
przeizdziaac / ogniem y zelazem pusto. Potym tabory me opodal Glogowa
rzuciwisy / z przyległych Krolow Polskich plon drapiewny zabieral. A wždy zaden
z miedzy Polakow powosciagnac one natazdy nieprzyiacielkie nie wsielowal / ani

wlasnym

Krol Wathya
z siedmi zaim
som Piora bo
mowmiego
stupil

Slaskie Kiozda
w Kieperach
wojennych.

Pelczyna pod
wladze Machy
afowa wista
pi odwianay
w Kieperach
Pelczyna pda
ni.

Pelczyna w
netow do Pa
lew do no
Kup.
poselstwo Per
skie do Krola
Polskiego.

Obietnice Hu
santafana.

Jan Kiazeg Se
ganskie z wojny
na Pelaki po
wiale.

Wschowa zapa
lono y wgażono

Plotu Gunic
człowiek majny

Koścień miasto

Kościół w Gunic
pyszałone.
Kopanie są
meł.

Conrad Biskup
pá wółki.

Seym w Plotu
Fowie.
Pocisków Cze-
kie.

Stajacy w Machy-
aśo ni przylon-
mery.

Wojna Słaska.

Włostw miasto.
czko.
Woiwodstwo
Lubelskie postę-
nowicze.

własnym zgoła swoim kłopotem nie rozstrząsany / ani też pospolitym niebespie-
czeństwem nie poruszony / tak dalece oświecenie y spłk iakże wszystkich serc obłą-
tył. Wziął tedy ze wszystkich Piotr Gunic herb Prusów / człowieka wierskiego
serca / a mizli rady / ze trzydziestu tylko sług swoich / na trzydziestu pasących wderzył /
a pogromionych y rozstrzelenych gdy aż do samego taboru nie ostrożnie dogas-
nia / wnet od zgronionych zerwał nieprzyjaciół wokoło ościerzony / y oziem
naparty / iako na meżnego y zaciego wojownika przystało / nie krom pomsty ze
wszystko drużyna swoja poległ. Zebrałi ropawdnie byli / Łukasz Zgorza Poznań-
ski / a Stanisław Ostrorog Książ / Woiwoda / y też Młachyński Młochyński
Staraosta Wielkopolski / dwanaście tysięcy człowieka z miedzy Wielkopolską /
ale tylko w Koścień / a we Włostwie / czas przynajmniej trawili / na kuzace
sie zerwał wsi patrzeć / y ledwie płacząc a narzekając pobranych wziętych me-
dosłuchujących / y nie tylko że nie śla przeciw nieprzyjaciółowi tak wielka ona lic-
ba Wielkopolską / ale też sroższe śladzi ięże zbrodnie a niż nieprzyjaciół nad wia-
snym swym rozposcierali. Abowiem wylupowaniem duchownych / rownie iak
to y świeckich dobr / biciem wieśniaków / paleniem / pamiem y zamężnych pań
gwałceniem / a zgoła wśelało rozmaitymi zbrodniami wydziewiali. Zgadło to wro-
sto / że sześć set wsi w Polsce w popioł na ten czas padło. Małenościom jednak
wyszły pomenionych Senatorów folgowali nieprzyjaciół / zjadł podęczenie w
rosto / że oni coś z nimi porozumienia w tajemnicy mieć musieli. Żadnego tedy
nie byłoby było końca ani miary nieprzyjaciółstwu onym zabiegom / by był Książ
Zeganiński w dobowaniu Kopanicy / gdy się około ognia zapalonego miasta me-
obyczajnie śmie / płomieniem zachwycony / przypalony / y napół martwy z płaciu
wzięty nie był / zjadł potym ani zdrowia / ani czerstwości wmyślu odzyskać nie
mógł. Tym tedy dopiero przypadkiem Książcia swego wojsko ono strwożone /
rozjechało się. Przebywał tym czasem Krol Kazimierz w Toruniu około pomiaru
kowania rożnic Pruskich pieczętując się. Abowiem Młochyński Tynogen / za życia
wością / pobudka / y za tajemnym ratunkiem Prusaków tak inszych / iako też y Ka-
dziec Gdańskich (którym miano było że w Prusaków Polaka na Biskupstwie o-
sadzono) gdy już wiele inszych małeności Biskupich / w dżierżawie swej trzymał /
też y insze / małenowicie Elzberge y Leburk / przez zbrodnie pod władzą swoje pod-
bierał / nie nie przestępował obietnice swej z strony cierpliwego oczekiwania /
na rozstrząsanie Papieża / owsem tego Kłopoty przewykami y fortelami insiemu
człowiek wykretny iromocil / wiec się ani na przyzwanie Krolowskie stawał / ani
też wojska rozpuszczać chciał. Ale niżby był z nimi co potrzebnego Krol uczynił / tedy
wprzód do Polski z Pruskiej ziemi odjechać musiał / częścią zarządy morowey / w
Toruniu y we wszystkich onym krajach panujący / wchodząc / a częścią zaś gwałt
Słazaków odeprzeć pragnąc. Dla tegoż w pol miedzią Czerwca Seym w Plo-
tkowie odprawował. Nadiachali tam postowie Krola Czeskiego Władysława /
o pomoc Polaków przeciwko Węgrzynowi Moraw y Słaska plondrować nie
prześcigacemu / prosić. A tak postat Krol synowi dwadzieścia y cztery tysiące cze-
wonych złotych na pokrzepienie wojny. Przeciwko Słazakom zaś / którzy y
Polskę odebrał pustoszyli / y po wielkiej części od Władysława odpadli / Młachy-
asowe strone trzymali / a onemu po obraniu Krolu Czeskim Władysława / za po-
wodem Wroclawianów nową przysięgę obowiązały się / tedy wradzono na one
wojny wszystkie Krolestwo poruścić / zaczął wszystkim wojsku w pol miesiąca
Sierpnia pod Młostwem stawić się kazano. Postanowiono też na ten czas no-
wy powiat / abo Woiwodziwo w ziemi Lubelskiej / gdyż tam żadnego aż do one-
go czasu nie było / oderwawszy spłachć mełkę krajny od ziemi Sandomierskiej /
ktorej Jurisdycja wieszba bydz zdała się / a niżby Młachyna iey sposobnie ieden
Woiwodę znosić mógł. Seym zacym Krol zawarł / do Koczyna powraca /
chcac się na wojnę wybierać. A w tym czasie przypada wieść / że Podole / y Rus-
Tatarowie pod spławą Czarzka Aldora Ecygieręgo syna / idąc dla pustoszenia po-
spiesza. Nic on jednak pożytecznego na to nie wynalazł ani przestregi Podola-
now / aby się na oku mieli. A tak to zjad wrosto / że tylko siedem tysięcy Tatarów

y to

y to lada iako oziemnych / wszystkie około Kamienica / Halicza / Glinian / Dunaiowa /
Gologor / y około Zbaraza / dżerżawy blisko sta mil wzdłuż / a trzydziści rożerz-
palemem y zabijaniem mizerne / y krom wszelkiego odpow popustofyli / Wielu
śmiertelnych / na robotach polnych ościerzony / w Poganistwa niewola na kłate
bydła pedzono. Litwinów miasteczko spalono / Zbarazami dobyto / w kto-
rym Książ Jwan abo Jan ogniem odkryty / zgorzał / żone zaś tego y jednego ze
trzech synów najmłodszego zarżeto / y w niewola wiedziono. Dunaiowa mia-
steczka dżerżawy swojej Gerzy Arcybiskup Lwowski majnie obronił / także też y
Pomorzani nieśli Swinka mój rozpamiętany wmyślu / z kłecią tylko towarzyszy /
obratował. Wchodząc Poganów z niezniernym planem sta tysięcy ludzi / do-
gonili wprawdzie nasy / zburzyli z pospolitego motochu mełkę garac człowieka /
ale nie inszego nie dołazali / tylko że Tatarzy ścinać barzo wiele wziętych / kto-
ży przez oświecane lata / y prze oświecane zbrodnie nadawc za popieszczeniem nie mogli /
tem za oświecane widowisko gonącym uczynili. Wiele wprawdzie Książ Czarory-
skie / y Młachyński Książka abo Woiwoda Kijowski mełada iacie wojsko /
a wiarze co nieczekać Polaków rozjechało się / zaczął trzęsła wieść pospolita / że
one Tatarzy Litewscy Senatorowie / posławszy im przez Glinianego wspomni / na
Ruskie kraje wyrwali / a tego też y sam Czar Tatarski mełko potwierdził / wper-
mać / że się to kromiego rozkazania stało. Wiec do tego / że iłh też Litwa o-
chotnie przysła y wracziła / gdy przez ich grance zdołają obciążeni do domow
swoich nawracali się. Ale Krol na wojnę Słaska wysłał napręty / według czasu
postanowionego do Młostwa zajeżdża / gdzie pozno wybierając się wojska /
zupelne sześć tysięcy ludzi / tak dalece / że też sposobny wojownik czas wplynął /
zboja krajny oney rozzerwane zniszczono / wiec ani od palenia domow sąsiedzkich
też nie powściągnano. Tak na ten czas opuszczono / a zgoła odzuciono była wśela-
ka / a y porządki żołnierski. Było tedy y to oney omieszczamy przyczyna / że klas-
twa Litawojskie ziemie / za powodem Stanisława / Młochyńskiego / y Janą Teczyn-
skich braci / ktemu Janą Kabszynskiego / nie pozwalala na zagraniczną wojnę
wypieć / ażby iey było pierwej prawem opisany zold placono. Ktoż wpo-
zalewne przestępował / na ostatki dwudziestego Kłopotu dnia miesiąca Września
ruszył Krol tabora / przyczyniwszy ktemu wojska z Tatarów / y z Litwy / tak iż na sześć
dziesiąt tysięcy wojennych ludzi wszystkie wojska rachowano. Wstąpiwszy za-
tym w powiat Opolski / Krucyburk y Bieczynę miasteczka bierze / warunkiem ob-
macnia / a grunty plondrowaniem zerwał zapuszczonym wyniszcza / wiec przeby-
wszy w Chrapkowie rzeka Odry / brodzisto na ten czas dla wielkiej posuchy / niedo-
bywając ani Opola / prosto do Wroclawia potwapia / wstąpiwszy że tam na-
Krol Młachyński oczekiwał / w ciągu mełki ieden Brzeg y Gława naprzec pod-
władzą swoją odebrał. Zajeżdża mu w tym postowie Węgrscy y Czesi / roze-
mu prosić / wśakże obłożono sprawę do zianania się spólnego z Władysła-
wem synem Kazimierzowym. Wiec też y Książ Młachyński Młachyńskiego po-
stowie / z strony potoku miedzy Krolami traktujący / przylachali byli / przewiedzia-
wszy pierwej wmyślu Młachyńskiego Węgrzyną. Jakoż niestronił od potoku Kazi-
mierz. Ależ Młachyński na wśelaka okazy do sprawowania czego dobrego wja-
dzony / rady potoku zamieszał. Pod Głową Polak / cztery mile od Wroclawia /
namoty był rozrzuć / wiedział zacym dobrze Młachyński / że on iako zarwie mney
był ostrożny / tak też w nadszere potoku bezpiecznie y swobodnie miał poczynać.
Tedy pod ciemną noc wszystkie konne y pieś ludzie ze Wroclawia wysła / aby na
Polaków pasz zabawione wderzyli. A zaprawde na pierwszym wstępie / nie złe winfo-
wala mu fortuna. Gdy abowiem przez całą noc wojsko ono iezdzilo / wnet na wś-
chodzie słońca we wsi dwaniowicach Polaków pastwiska nabywające / a krom wśel-
kiej sprawy przestępował / w rozdziałonych pułkach swych ościerz. Przypadał
w tym Tatarzy z poblizu / ktorzy obaczwszy / przywraca się wcielać nasy /
cnota mełstwa do serca / bitwa w tym odzyskiona powstaje. Krol Polski poro-
zumiawszy sprawę (gdyż nie opodal taboru zdoła się wganialy strony) pod-
la na pomoc Polakom dwor swoy z Pawłem Jasienkiem Podskarbiem / a sam

B 33

z ościerciem

Litwinow sp-
lony.
Zbarazi czioty.
Dunaiow.

Pomorzany.
Swinka.

Litwa Tatarska
przełom Polak-
om podburza

Wielkoność
Słazki Polskiej

Postawie Krola
młachyńskiego do
Kazimierza.

Węgrzy Młachy-
ńskiego po-
sławo.

Wojna Krola
Młachyńskiego
współpraca.

Sierstheim.

Wolskie Wi-
kupstwo prz-
myślnego.Wolskie Wi-
kupstwo prz-
myślnego.
Wolskie Wi-
kupstwo prz-
myślnego.
Roku 1475.
Stephan Wols-
kiego prz-
myślnego.
Wolskie Wi-
kupstwo prz-
myślnego.
Roku 1475.
Stephan Wols-
kiego prz-
myślnego.Stephan Wols-
kiego prz-
myślnego.Stephan Wols-
kiego prz-
myślnego.

marwał. Zaraz aborem miasta Sierstheimu na Śląsku sturmem dobywał: a
wsiakże zstąpił od dworskiego ludu Władysława Wolskiego / z hańbą odgromiony /
wstąpić musiał. A na Morawie zaś trzyzami / podkupiwszy złotem obrońców /
pod władzą swoją zagarnął. Na dobieżeniu tegoż roku / Mikolaj Blazowski
Biskup Przemyśki / przybył na onym wrzędzie dwadzieścia i trzy lata / a Miśka te-
goż dnia odprawiony / z siezemialym poczwiał / przetoż na toż złożył się / y tak
w Chrystusie zaśnął. Na którego miejsce / gdy Kapituła kościoła tamtego / swoim
przystojnym zwyczajem zasiadł / Sucejsorą podać chciał / wnet też tego od
Krola przez Spytka Jarosławskiego Kustie Wolskoda / zabroniono: y tak trzy
lata prawie krom Biskupa / miasta ono zostawało / do kad az onego Biskupstwa
Jendzejowi Oporowskiemu Warmińskiemu Biskupowi / na prośbę Krolowa
Papież nie zalecił / aby widy iednak zstąpił gnarował się / pomierzył War-
mińskiego Biskupstwa / prze niepokojność / Mikolaja Tungem / zająwać nie
mogł. Okolo tychże czasów Machomet Cesarz Turecki / gdy Kadola Wolskoda
de Wolskiego (ktoremu był na Stephanu hospodara Wolskiego dopomógł /
y na Stolicę wypędzonego wprowadził) pod wiarę y opiecz swą przyjął / a hol-
dowym uczynił / tedy nastawiony na ziemie Wolskie mezmierne woysko / też y Ste-
phana podbić zapoczął / nie sie nie rozdygając na ostrość winy. A wsiakże ono
woysko na początku roku nowego dnia siedmnaściego / Miesiaca Sycznia / Ste-
phan Wolskoda Wolski / który ledwie y czterdzieści / albo iato dudy chę / trzy
dziesiąt tysięcy / z wszystkich ludzi swoich / rośmianko prawie miał woyska / a
Siedmugrodzanow do tego y Sclow / których mało przedtem orężem y mocą od
Krolstwa Węgierskiego oderwał był / gmin pojspolity do łupy zbawł / prze za-
cna y potomnym wielom pamiętna klęka / w rzezi Bartodu / y jeziora Rakowice /
poraził. A nie pierwej zgola oparli się na miejscu Turcy / do kad az Dunaju nie
przeplynali / tak im w pogoni nakładowali Wolschow / y az do zmordowania za-
bijali / albo też w Jezioro y w Dunaj / napędzali ich. Dla tegoż z oney tak wielkiej
lezy / nie wiele ich coś ušlo. Owszem y tych którzy byli żywo w ręce nieprzyjaciół
swoych przyszli / wszystkich kazał Stephan / opioć kłku nazacmieszych / wyzabuać.
Cztery Basow robitwie oney zgineło: chorągwi wiecy nad sto pobiano. A z-
ci ani Stephanowi nie krom rozlania krwi / nadalo się zwycięstwo: a zgotatego
woysko przeciężone wielkością nieprzyjaciół / iuz się zachować było poczęło / ie-
dno że sam w naczelnich pułkach serdecznie boi wiodąc / bitwę odjął. Bar-
zo tedy wielką sposobność / tak do utrzymywania zwycięstwa / iato y do wielkiego
pobicia nieprzyjaciół sprawiło mu to / iż wszystkie w krag okoliczna kraina one /
na pierowsy zaraz rostep Turkow / samje był wzdłuż y w szerz popalił. To aborem
tym sprawił był / że w wielkim niedostatk pacy y żywności / tak sam Poganie / a
to y konie ich / komecznie zemdlować musieli. Pomierne tedy Stephan onego fi-
czestcia swego zająwał / a zwycięstwo samemu tylko Bogu przyczytać / przez su-
pelne cztery dni od onego czasu / od wielkiego potarmu / krom chleba a wody /
wstrzymawał się. Potym do Kazimierza Krola do Litwy / tedy on był po nowe-
go roku początku zaiachal posły wyprawił: posylając mu przez nich / czterech co
nazacmieszych wieźniow / fiesć a trzydzieści chorągwi wojennych / y część zdoby-
tey inieży: a iż śladnie porozumiewał / że nie miał Machomet spokojem siedzieć /
dla tegoż prosił / aby Krol z woyskiem do Rusi bliżej ku niemu podemknął się /
aby tak / chociaż samem imienia swego postrachem / Turczyna odgramiał / y
też aby poprzyśiężenie wierności tego / az dotąd odwolezione / od niego przy-
jął. Wielu tedy Stephan wieśmaczych ludzi / dla meśkwa ich / do stanu słache-
ckiego przemiościł był. Wrec też y do Machometę samego poselstwo z podarkami
wyprawił / rośkazywł przed nim staryć się / że zbrodnarze iacy z Turcy woja-
chawł / dzierżawy jego pustoszyli / iednakże od niego porażeni / Ruskie mecnoty
swoy przypłacili mu: prosił przetym / aby Machomet ofstatek onych to zbrodnar-
zow / którzy zdrowo wstoczyli / na pokaramie wydał mu: pomierzył podobna rzecz
iż coholwiek broili / że krom rośkazywania tego broili: Wlad do Biskupowi narzyse-
mu / y tej Węgierskiemu Krolowi / wspomnił zdobyczne posłał / o ratunek ich /

przeć...

przeć... tak potężnemu y społecznemu Chrześcijańskiemu imieniu nieprzyjaciół-
wi / wsiłnie prosić. Komiecznie iednak dopinał Machyaf chwałę onego zwycię-
stwa sobie przypisując / rozślawłszy po wszystkich stronach listy / ktoremu nad-
te wieści rozstawał / wdając je to starostą tego Stephan Wolskoda Wolski /
Turki poraził. A iednak niewiele przedtem / samje meladuną iestke od tegoż wola-
sine starosty / iato on wdarł / swego stomotnie popadł był / gdy ypi fiesć tysięcy
Wegrow pod sprawą Maierbalasa / na pustofenie ziemie Wolskiej podeślat.
Am wiele potym przysłał do Krola Kazimierza / Jank Trapezunczyk / Husina
Lafanow posłał / do podicia przeć... Machometowi woyny / pobudzając go /
stad z laszawym reponsiem odprawiony / do mnych Panow Chrześcijańskich w
tepe sprawę poiahał. Nie przestawał iednak Stephan prze wstawiać posły /
ieden po drugim do Krola iadac / pomocy przeć... Machometowi prosić / do-
wiedziawłszy się od spiegiertow / że on w Adrianopolu mezmierne na woynę go-
towność przypozadził. A radziac zaprawda Litwa / aby Krol tak znamienito
wsiłnie Polki y Litwy / od Turcowa zastone / ziemie Moldawską obraniał / ra-
cey a miz one wtracił / albo raczej wydał / o wszystkich swoje Państwo z Tur-
czynem wgał sie. Wrec iednak Krola nie poruśilo: nie ani Polkich Sena-
torow prosił / y napominania toż radzących / gdy do niego na dzień piaty Nie-
siaca Lipca / w gestym zastępie do Lublina ziahał sie byli / y piatnaście dni o-
tym samym radził. Tamje Derżaw Rycerzowski Krolowski Wolskoda / y zaś
Jan Rycerzowski Kustelan Sedomurki a Marszałek Koronny / za potwierdza-
niem inich Senatorow z ostrą mową / na Krola poruśilo: iż przez tego / ktemu
przez oycy brata tego mezbalsktwo y pobłażanie Krolstwa Polkiego / ktore on
kromie obli / nie tylko od nieprzyjaciół / ale też od mezbalskich towarzyskow
y od Litwy zbraconey / ktore on we władzy swojej ma / mizerne nadrażone y
przyrocone zostale. Wrec iednak iniego onymu glosy / y napominaniem swo-
im / a ten czas nie sprawił / tylko to / że wyprawiono do Machometę w poselstwo /
Machmet Wolskowickiego Krolowskiego Stolina / prosić y napominając
przez starodawną przyjaźń / ktora miedzy Polkami a Turcami / Krolami / wsta-
ła / aby on ziemie Wolskiej / gdyż są w dzierżawie Krola Polkiego iest / woynę
nagabywać poprzestął. Gdyż macy musiałby Kazimierz woynę przeć... swo-
im podniesiona / wszystkie mocą odpić / chociaż przedtem mgdy zadnego Mo-
narchy prośbie y napominaniu / przywoleł się do tego nie dał / aby był miał kiedy
Turki woynę poruśiac. Co iestże Stephan Machometowi w czym przewinił /
tedy spoliych Senatorow rośkady / sprawę rośznawac potrzeba. Zaczyni a-
m Kazimierz nie zamedba / iato Pan poddanego do wprawiedliwienia się wtrzy-
wdozemu / przyćgnąć. Z takim tedy zleceniem / ktemu z wspomnieniem / to iest /
z Krola Sobolowa / ktorey Krale perla m ozdobne zabranowane były / wyprawio-
ny Wolskowicki / zająłszy w drodze rozmaitych przeszkod / zaledwie aż w rok
do Machometę przeć... Tym czasem tedy Machomet siedmnaście Galer
w Taurycę / Erjoneze zastawł / a Tatarom zas z uezdym woyskiem na pomoć
iędz kazał / Kase abo Kafate miasto nadmorskie / barzo duze / Genowczykow
dzierżaw / zawołany Targowiskiem wstawione / iemna y morzem oblegił: y acz
odgromili byli Tatarzy mieścanie / przecie w kofym dniu pod władzą swoją wziął
miasto ono Turczyn / a przez zbada przedmieszych mieścan Wolskow / ktore
zbiada od pici lat przypozadzone było. Wpanowawłszy miasto Poganie / zaraz
słache z jonanu y z dziećmi / y ktemu z samem zdrajcami / y z Menglierem Tauryc-
kańskim / abo Pzekopskim Tatarom Carem / y też z dwoma bracia tego / ktorey
lub to trafunkiem na ten czas tam ziahał / lubo też dla zachowania się z pola / do
miasta wstoczył / wszystkich do Konstantynopola zaslali: a pospolstwo zas na po-
towicy dobr pokarawł / przy swoich osiadłościach domek zachowali: potym
iednak y pospolstwo tedy indziej przeprowadził. Wolskie Kupce / posły / y spie-
gierze / sto y fiesćdziesiąt wszystkich wyzabiano. Jedna przedie Galera / ktora w
sobie sto pięćdziesiąt nadobney y wrodzimey młodzi Kasińskiey / ktoli fromo-
tacy hańbie y wsteczeństwu zoblrowemu Tyrannu Turckiego / ktemu dostatecz-

Krola Włchy-
a proina dum-
y chępliwosc.Stephan Wols-
kiego prz-
myślnego.Poselstwo Per-
kie do Krola
Polkiego.Krola Litwy y
Polskow.Rymolansy na
Krola zabija-
li.Poselstwo Krola
Litwy do
Machometę
Kazimierza
go.Krola Turcy
wziął.Krol Taurycy
Pis. Polkich y
zbraćia polna-
my.

Białogrobu albo
Montastru do
byli/ aho też ty
to dobył po
Bali Turcy.

Bolajni Polak
Fom dla podbi
tey od Turkow
Befarabier.
Seym w Koryn
nie.

Poselstwo Krole
wskie do Wole
sny.

Stephan Woie
wodę Wołoski
relacje Krolowi
Polskiemu po
przystęgu.
Pomoc o stru
tna.

Krakow got.

Szarańca.

Wroclaw Wo
głow na Turki.

ny spzet bogatey zdobywszy wiazla / za sprawa starzego / ktory Greczynem byl / od
innych Galer odiazona / Turkow dwudziestu y czterech / ktory dla obrony w niey
byli / czescia rzekomo dla wody powypuszczawszy / a czescia wyzabuwajacy / do Bu
liey sie przytulila / y tamże w moc Stephaną / za poddaniem Galermitow / przy
šla. Opanowawszy zatyrm Zafe / pobrawszy ktemu zamki y miasta w kraj nie y
leżące woysko Tureckie / natychmiast do Montastru albo Białogrodu plynelo /
a miasta tamtego przy wlozłach Niesiru rzeki w Morze Czarne wpadajacy /
zbudowanego / za dopomaganiem sobie ziemia Tatarow / przez moc dobylo / iako
to wdaie Bernat Wapowski. Ktoze jednak miasto / rychlo po odiachaniu Turkow
y Tatarow Stephan odebral. Ażci wprawdzie Dlugos za krolego zywota te sie
rzeczy dzialy / podał do pamięci / że tylko zmierzac poczeli / Turcy na ono
miasto. Stephanowi wprawdzie Woiewoda Moldawski przez wyslystek on czas /
choć i tej miał woysko / merownym sie jednak widząc bydy w potędze nieprzyja
cielskiej / w gorowatych y lesnych przykalkach utajal sie / zamki zaś aby tak rozet
wal byl nieprzyjaciela / warunkanu byl opatrzył. Te tedy wyslystkie sprawy gdy ro
cza wiadomością pisarza jednego krolewskiego / ktorego bylo do Mengliera Ca
ra Tatarskiego wysłano / do Polski domosty sie / mezmierny przestradch y trwooga
w sercu ludzkie wstąpiła / nie inaczej ieno iako by co iuz samo Podoley Aus pustos
fiono. Zaczyn radzono doniesiad o woynie Tureckiej na Seymie Korynjskim /
właśnie na poczet miesiąca Lipca zlozonym. Wszakże wyslystkiego pierwey iako
napewnie dowiedzieć sie / a iuz woynie podnieść / y tak potężnego nieprzyjaciela
zadziwić / wiec też y nawrocenia Wroclawickiego zdalo sie. Nadzieje jednak
o posilkach przez Stanisława Wotrabkę Woiewoda Bejskiego / y przez Andrze
ja Bozyslawskiego Proboszcza Leczyckiego / y Kanonika Krakowskiego / posly krole
wskie / uczyniono Stephanowi / y zaraz od niego nowe wiadary y poddajstwa po
przysiężenie otrzymane. W tychże też dniach gdy silna rzecz dzidow gwałtowne
nych spadło / tak dalece była Wisła wezbrała / że tej Kazimierz y Stradom poro
dzą zalata / y aż do oltarzow kościelnych zacięta / mosty zrywala y znośila / a
ogrodami / rolow / y sadow / wielką wtrące powyrzadzala. Czemu tym sie barziej
dziewowano / iż przez całe trzy lata przeszle tak okrutna gorącość y suchość palila /
że nie tylko pod Plockiem / ale też pod Toruniem chłop pieśy w brod Wisła prze
chodzil. Ostatecznego zaś dnia miesiąca Grudnia tegoż roku / sto domow w
Krakowie / między Mikolajską a Nową brana / nocna pożoga spaliła. Do tego
Sieradzie y Leczyckie krainy / y też Mazowsie / okolo tychże właśnie czasow / me
zliczona rzecz Szarańca / z Węgier / z Moraw / y z Śląską nadlatując / zbiedzila /
y nie tylko siewa y trawy / ale też galezie z dzewą wypasła / rozwiolęszy na poltory
mille wperz y na tak wiele wzduż roie rozpiodkow swoich / ktore nieiedy sie mie
dzy soba zbijaly / a gestym zastępem swoim / oczom ludzkim słonce odeymowaly /
nie drogie jednak tego roku w Polsce zboże bylo. A krol Kazimierz siedm Wie
dzial w Korynzie na spolney radzie o Rzeczypospolitey / strawiajacy / naostatku piaci Se
natorow przedmiejzych obojga stanu / y czterech Sekretarzow Kanonikow Kra
kowskich / poslat do Spisu / dla rozmiarkowania granic z Węgrami / y też dla
pomiarowania y rozsadzenia nieswornosci ziemnych / aby tak przymierze dawne
nie między Węgrami y Polakami przez on czas rozeymu odnowione / y też sam
świeżo zawzięte przymierze vgruntowane moglo bydy. Abowiem nie dosyć czynil
kondycjom y postanowieniom przeszlego roku Matthyasa. A wszakże Węgrowie
woynę Turecką wymawiając sie / na on zjazd nie przybyli. Jakoż wyparowil sie
byl krol Matthyas na ten czas / w dziesiaci tysiecy najmniejszego żołnierza / przeciw
do temuż nieprzyjacielowi / w ostateczna kraina Węgierską zalechalemu / ale ieda
nak goć daley nie dosmiewał go / ochraniając aby go śnads z przodu y z tyłu nie
ofkoczono bylo. Obmocmili abowiem byli Turcy miasto na blizszym brzegu rzeki
Sawu zbudowane / pięcia tysiecy żołnierza osadzili go / aby stamtąd tym be
spieczniej w Serminskie grunty mogli zabiegac. Tego tedy tylko miasto Wę
grzyn / nie krom wielkiej porażki swoich / dobył / y zaraz zatyrm wodałso strona Krol
stwa swego z woyskiem wstąpił. Lecz niewiele potym nawrocem Turcy aż tu

Waradzyniu

Kacy ziemie
Węgierskie pa
lię.

Jadwiga corla
Krola Kazimier
za Węgrem
Kiajaci Bar
wariskiemu za
malżonka posla
biem.

Kiezb Senator
Kora w Sieradzu.

Sochaczow pod
wladą Kiele
Polskiego pryz
Bodl.
Rok 1476.

Kiezb Taro
wladę do So
chaczowa me
przynajacem.

Przymierze mi
dy Węgrami y
Polakami.

Korynjski Pr
Kie.

Semyk Kie
Kie Kie Kie
go podprzyna
wladę.

Waradzyniu plondrownicy zabiegli / miasto tamto zapalili / a przepustofyrosy
ygniem y mieczem rofyske tamte seroko rozlegla / z tej strony Tybisku rzeki / kra
na / niezmiernie zamtad / tak inych dostarkow / zdobywszy wnieśli / iako y wiezinow
vgnali / Ale do naszych rzeczy powroćmy. Kosprowawszy zatyrm krol zjazd Kora
czyński / a posly do ziemie Spiskiej powtorze wysladzili / sam czternaściego dnia
miesiąca Września z Krakowa wespół z krolowa wyjadawszy / Jadwiga corla
nastarża swoie / Węgrem Kiezią Barwariskiego Ludwika synowi / poslubiona /
do Poznania odprowadzil / aby przydarowy iey Kalkiego y Leczyckiego Woie
wodę y ktemu wielu inych zacnych y okazatych meiorow / pań / oblubiencowi ię o
bestat. Posag iey byl trzydzieści tysiecy y dwa czerwonych złotych / ale na ten czas
obiecanych tylko / niezapłaconych. Nadziejajacy krolowiem / nie tylko oblubie
mec z przyiacioly / ale też Fryderyk Cesarz / z mezoymimi pany Ektorami / y z ty
siacem kaim dworn / droge zaiachal. Potym krol Kazimierz w Sieradzu z pany
Senatorami miał zjazd w dzień Marcina świętego / wmyślenie dla tej przyczyny /
aby mu bylo pospolity pobor na wyposazenie corla (gdy y Sophia Woyciecho
wa Margrabie Brandeburskiego Fryderyka synowi zaslubil) y na odprawienie
wielu zlozono. Jakoż am obmawiano tego / iednakże sprawie do zdania Wia
polakow / ktory nie ziadali sie byli / odlozono. Wec om am na dzień Mikola
ia s. powtorze wywani nie przybyli / wiezbac dobiez na co ich potrzebowano. Z
ta ci na on czas nie z strony podalku nie zawarto. A krol co ieste roku zbymalo /
czescia w Pyzdrach / a czescia w Kole przeżywszy / gdy o zamek y o poriat So
chaczowski / z Anna Wladyslawą Kiezią Mazowieckiego zong odowiana po
miarkowal sie / naostatku na pocztu Lutego w roku drugim / z niepodyni Se
natorow y pieniezego żołnierza oskalkiem / sam tam zajejda / a zamek od Anny
poradnie sobie oddany / pod reladze swoie odbiera. Wprzezdalic go wprawdzie /
Jan y Wolestar Kiajaci Wawarskie / zyciwością wylstkiey prawie camiczney
pladaty wparto / choc zamek obieć / ieno je im Arcybiskupia gwardya / ktora
pierwey zamku dobachala byla / przystepu zabramala. Gdy im tedy wmyślona ona
heulka nie posla / wprosc krola dopinali / aby ich w dziedzicwie wladzym nie pod
chodzili / wszakże nie niezyskali. A Sochaczow od onego czasu w dzierzawie krolow
Polskich przebywa. Węgierscy zaś y Polscy Senatorowie w starey wsi ziacha
wly sie z soba / przynierze między krolami swymu odnowili / postanawiając mie
dzy nimi / aby Matthyas Kazimierzowi Smigrod / a Krakowskiemu Biskupowi
Wlodekowi przywrocil / a Biskup zaś aby rozboycow tam przeymować zakazal. Z
Woiewoda Wołoskim / aby obadwoy krole do dwu lat przymierze trzymali / a za
anna Wolesta też do obudwu należec miala / azyby drugim zjazdem między soba Se
natorowie o nie rozsadzali sie. Do rozruchow potym Puskich serca krol przylozyl /
grysc sie ze Mikolay Tungen / Biskupstwo Warmunskie nalezdzal / y prawie z
powinnosci Węgrzynem przedstawal. Zaczyn bylo podobienstwo / że sie spra
wy takie na Rebellis wylstkiey Puskiej ziemie zanosily / gdy y Senatorowie me
ktory Puskcy / y też Wdanicy mieszczenie metaimne Tungenowi zyciwoi byli /
wiec też y Mistrz Krzyżacki przymierze z nunie zarcnal byl / y też z postami We
gierskimi śnads tajemne rozmowy miewal. A tak Kazimierz wczas z Soch
czową pospieszawszy / ze dwoma tysiacami najmniejszego żołnierza / w Wroclawie
dnal / w Wroclawie / a w Toruniu niepotrzebne czas trawil / Senatorow Wia
polskich bluzey oczekiwając. A tym czasem zaiachal go w Toruniu Wryk / Mi
strza Krzyżackiego Marfalek / y Posel / oczyszciając Mistrza swego z podejrze
nia. A potym y sam Mistrz Henryk Rychenberg w pol miesiąca Wia do Wia
bertu / kedy byl krol na dobończeniu Awietnia przygościł / nadziejda / przyiety
w tym wczynie / y ode dwu Biskupow / przeciwko sobie wychodzacych / od kuku
ktemu Woiewod / y od wylstkiego dworu Krolewskiego prowadzony byl do Kro
la / tamże uczyniwszy sobie audyencyę / powtorze krolowi oczyszczał sie / y ponowic
poprzysiężenia / ielby go pragmono / skubowal / a przeciwko Tungenowi / rado y
pomoca krola wzmagac obiecal. Jednakże dobrocliwie od Krola rosprowiony /
w obietnicach nie zyscil sie / rozmaite omieśkama y wymowki strolac. Trzydzie

tego satym

Kościół Francisz-
kański w Warszawie
płonął zapałkami.

Płonął obraz
w kościele w
Warszawie.

Rebellia Gdan-
ska.

Kościół Gdan-
ski.

Rebellia Gdan-
ska.

Turcy w Łódz-
ku.

Rebellia Gdan-
ska.

Rebellia Gdan-
ska.

tego zartym dnia miesiąca Lipca w Krakowie dachowate kościół s. Franciszka /
prawie gdy w wielkiego ołtarza abprawowano / piorun uderzył w zapałki /
a onymże uderzeniem / obraz wkrzyżowanego Chrystusa rzucały / y w pol choru-
na wydalym miejscu postawiony / w mrocznej ciemności / cegle lewey ściany kościoła
ney obciosił / y kilku ludzi zarażenie napuścił / z których jeden tylko z mie-
dzy braci Franciszkanów umarł był. Przypadek ten za jeden cud pokładano. O
którym abym był rozmiarkować / napominało mi to do tego / co senego lata
potym / gdy czwartego raz wybac na świat ta Księga gotowa / nie wieloznacz-
nie tymże kościele przypało. Abowiem w Roku 1576. dnia dwudzieste-
go miesiąca Maja w południe prawie / także też piorun strasliwym grzmot-
tem przetrząsnął / nie ruszył potrycia ani ślepienia / wyobrażenie wkrzyżo-
wanego Chrystusa w pol kościoła wezwano / podobnie gota / y nawmrocz obdo-
cił / a to dziwne że napisu / który według zwyczajów przy Krucyfikie bywa / nie nie
tknął. Drugi także krzyż na wieżach chorągwie / przy wielkim ołtarzu postawio-
ny / potruszył. Następnie potym / za tymi wprawdzie świeżym y pośledniejszym ude-
rzeniem piorunu / rebellia Gdanśka / y wojna na tamto miasto od Krola Ste-
phana (nie krom wieczności wspominać go) nadesiona / y przez kilka miesięcy
łaskawym skutkiem skończona / za cmentem zaś uderzeniem dalszym / nastąpiły były
rozruchy Pruskie / ktorem przedtem przypominat / y zaraz nowu przypomnie. Za-
prawde toż miasto Gdańskie rostył / społeczne tłumy / pol polstwo przeczło / wrze-
doci wzburzył. Ale one rostyły wzmierzył Krol Kazimierz / postawił
tam Jakuba Arcybiskupa / y Jana Xyrowiańskiego Marszałka. Potym w Elbi-
gu zjazd Pruskie przeczło / iż Krolowi Tungienowi postanowił. Ale pomie-
kali rady tego Gdańskie / ktomu trudności Wołoskie y Podolskie do Polski od-
woływały go. Narodził się abowiem był ob Machometu Cesarza Turckiego /
Marcin Wrocimowicki / opowiadając / że go w Bułgaryi w mieście Warnie /
z niebezpiecznym wojskiem do Wołosk nadciągającego / załaził / zaczął żądania
Krolowskie przeczłować / także od niego odpowiedź odmówił / iż barzoby rad był
żądania Krolowskie dogodził / by go było w Adyanopolu na wybieżanie / a nie już
w samym żądanie y w drodze zastał / wojsko przeczło Wołosynowi / powia-
da że na wyśkowana y na prośby Multanow / y tej Tatarów holdawników swo-
ich / podobnie / onych w potrzebie odstąpić nie może / wycyliłby jednak był y na ten
czas pokoi Wołosynowi / by on mu był hold roczny płać / waznie powypu-
szat / a Zielu miasto / nad Wierokami Dunaju wybudowane (miewiem iestliż me-
to Achile / zupełnym nazwiskiem mówiąc / iest) Bezarabom przywrócić. A i-
tych kondycy Stephan Wrocimowicki nie przyjmował / tedy Macho-
met promianami przebywał / ktomu dla wątpliwego szczęścia y trąfku wojennego
płotów mostów przepałał Dunaj / w ziemi Wołosk / skodliwe wojsko pro-
wadził. Nad to / z drugiej strony Tatarowie iż mścili / przeczło ktorym / gdy z
wojskiem ruszył się Stephan / tym czasem Turcy powoli przez Dunaj przepara-
li się. Te tak zgola rzeczy przepowiadał Wrocimowicki. Następował tedy za-
nim samego Stephana postawie / jeden za drugim przypadał / a opowiadając
Krolowi / że Stephan Tatarów wprawdzie kłose niezmierne zabił / y aż ich do sa-
mego Dniepru zapędził / tak dalece / że też wszystkie zdobycy / obnoży / suknie / a na
ostatku orzeż porzucił / barzo ich mało / rzeka przebywał / wstę. Przeczło
Turczynowi zaś iż mu sił nie wystarcza / ani smie zgoła otworzyć pól / z-
trzeć się z nim. Samże on zaprawde wzbił y w fery opodal dierżawa swa ro-
pał / aby dla niedostatku pały y żywności postąpić daley nieprzyjaciela nie mogł /
zaczyn dla państwa y żywności opodal koniecznie zabiegając nieprzyjacieli / z ta-
temnych przysiadł w opadając / fary y zabiał / a wstę przodu zaraz y z tylu
od zgeczonych nieprzyjacieli oślocone / po rozproszaniu ludzi swoich / też y same-
mu na szczęście foremnie zachować się przysio. A chociaż się blisko trzydziestu
tysięcy nieprzyjacieli wstę / podła to jednak wzmą w tak walcym wojsku zba-
był. Moldawianowie zaś / acz nie więcej nad dwiście w oney wtarcze zgina-
to / a wżdy przed / czyli powierzył o potężę swoich / czyli też przeciwnym sze-
ściem

ściem odtrącał się od Stephana / każdy o sobie potrycie przemyslał / a do
społeczney rady żaden się nie natraca. A wstę inadnie umyślił / y do napra-
wy / y do roztrząszenia przysio / byle tylko chociaż pomierne posuły od Po-
lów zesłane bydy wstę. Co iestliż ziemia Wołoska miewa Krola obchodzą /
tedy wżdy o Podolu y o Rusi niechaj się zatreca. Gdyż się obawiać potrzeba / że
by Turcy przeplenili Wołosk / też w tamte krajy jednym zapadem pustosi-
nia / nie wycieli. Co peronie nie chybi. Przedabowiem abowiem Turcy wstę
Wołosk / ktomu Soczaw / Choć y inie zamki pobac doremnie wstę /
też się Podolskich granic dopały / y kilka wsi ogniem spali. Te tedy wstę /
ności porozumiał się Kazimierz / zaraz wstę Rus / Podole / y Belst /
do orza poruś / a z Pawłem Jasnińskim Podskarbin a z Belst y Chelms-
kim Starostą / na granicach Wołoskich stanę / ktomu omieśtania kaje / sam za-
sie poniechawł na ten czas starania o spiarach Pruskich / ktomu siostra swoja
Helbiete / po Henryku Książcu Scopolnickim Pomoran / owodowała / ktora w-
tych wstę dniach z Bogusławem synem nawiedziac go do Malborku przy-
jechała była / wstę rozprawował / nawrotu do Polski przysio / a w pol mie-
siacu Sierpna / do Piotrowa na wchwalony Sejm pominał się / tam na sp-
nym radzeniu o Rzeczpospolitą / y też o bronienu abo odtrącaniu ziemi Wo-
łoskiej / trzy niedziele nadaremnie strawował / nie pożytecznego nie postaw-
wiono. Abowiem niezręcznym zdał się bydy do wyprawy wojenney czas. Jesien-
ny / wstę y Rusz Jasnińskim / gdy nie dopiero pod Kamieniem / y na inych
miejscach w Podolu / stanowiąc swe mieli / ani przysio za granice dla dania po-
mocy Wołoskom / bez Krola niecheli / ani też za krom rozkazania Krol-
lewskiego rozkładać się do domow za wstę / rzecz niepokładali / nie miewiem
Krolowi wstę / one kraje wstę / jedno takoby iż tej nieprzyjacielskie wojsko
wstę / ktomu potym zjazd Malopolaków w Koczynie / a Wielkopo-
lów zają w Kole na pol miesiąca Września postanowiono. Jakoż w Kocz-
mie poprawdnie na obecną żądanie samego Krola / po cztery grose poboru rolni-
go postawiono mu / ale Wielopolacy zaś na naruszenie prawa polskiego wstę-
stawali / iż to Maciej Młochyński Starosta Wielkopolski / y zaraz Woiewo-
dwo Kaliskie w jednym razie trzymał. Krol Kazimierz zartym z Koczyna do Lu-
blina wyjechał / a Krolowa / ktora z Radomia tam była nabięchała / pozdro-
wował / sam do Rusi / ktu Belzowi postąpił / chcąc tak ogłoszeniem przysio
swoego serca ludzi swoich roztrząsć / a Turków miewa wstę. Wstę
zartym wystąpił / z Wołoskiej ziemi / lub to nadciąganiem Krola Polskiego wstę-
kmeni / lub porażeniem y zaraz głodem wtę / lubo też tym / iż żima następ-
wała. Niemniej tedy y to pospiechu do odwrócenia Machometowi przysio / iż
był Galery / ktore nadzaniar żołnierza y skut dla dobywania miast podwożył
mu / nawalnością rozbite y rozrzucone / wroni. Tęto tedy wstę /
te one wojska Multanicy / a niż sami Turkowie / Wołosk wstę /
ry y miejsc wiadomi byli / y jednego zryka wstę. Cui byli Turki / w stę /
dostatku żywności / z wstę / y spiar / podmogli. Ale Krol
Węgierski Mathyasz / ktore wstę wiadomość że Machomet z wojskiem z Wo-
łoskiej ziemi wystąpił / też y stad ponna chwata y pożytek w Wołosk /
jedną / przeciwnie zajmując dowierzania ludzkiego. Abowiem mowa /
Turczyna sromotnie bydy ziemi Wołoskiej wypartego / listami chępliwymi roz-
głaszał / y ktomu ostateczne wyniszczenie tego przyobiecował. Ktore to lekkość ro-
kochowali w nim ludzie wstę / narodowi postronnemu / szkodliwostę /
miewiem / dzielność spiar / y piny / wstę / wstę /
Czym zaprawde to był / iż zbudował / że Biskup nawyżył ze wstę /
y Wolikami Wołosk / opoć Książcu Medyolańskiemu / ktore nie z swego na-
lożyc niechali / po dwakroć sto tysięcy czerwonych złotych na pomoc wojenną
złożył mu. Wstę / ktore / abowiem był Mathyasz Cortes tego to
Krola Bezarab / imieniem Bezarab / w onych dniach prawie za zony poigł. A-
leć nie

Turcy wstę
Podolska
Koczyna
Turkom.

Koczyna
Pomorze.

Sejm w Wło-
sach.

Podole Rus po-
podolska.

Wstę
Wstę
Wstę.

Galery Tur-
cie wstę.

Krol Mathy-
asz wstę.

Mathyasz wstę
Wstę.

Wstę
Wstę.

Wstę
Wstę.

Łowcy Karmiele
Karyntho / y
Strygo pasko

Serbery / Cesarz
zdrapawo / woi
id / walec.

Pesława / Syn
brat / Cesarz
do Krola / Kaja
mierza.

Krola / Matyasa
na / nieprzyjacieli
nie / fce / poci
w / Karmiele
w / Polakom.
Krol / Matyasa
do / ob / d / n / e
p / w / o / d / i
Krol / Matyasa
g / a / p / y / m / i / e / z
Karmiele.

Rok / 1477.
Seym w / Piotrk
Kowia.

Pesława / Pol
Kia.

Pesława / z / woi
Kia / do / p / r / a
w / i / e / n / i / e / m /

Pesława / do / w / i
Kia / z / r / e / c / z / y
s / m / i / e / n / i / e / m /
i / n / y / do / t / e /
Kia / p / o / d / b / a /
Kia /

leć nie długo potym ona prozna chępliwość Matyasa swoy odpor wzięła. W pol miesiąca abowiem Pazdziernika / uczyniwszy Turcy z Bosny wojnę / Karmiele / Karyntho / y część Strycy hamiełnie pustofyli / zdobył mienieto na zarwali / y wielu smiertelnych w wzięcie odegnali / y zaraz zaś zamit drze wia ne / od samego Matyasa nad Dunajem poniżej Smudrowa / pobudowane / y obiona pięci tysięcy żołnierzy obwarowane / cztery z nich sturmem poci / a piaty przez poddanie obeli / gdy y sam Matyasz z wiatrym datko wo / y / nie opodal / powodzenia rzeczy / oczekawał. A Fryderyk zaś Cesarz Chryścian / si / domniemawiać się Turki przez Matyasa w dzierzawy swoje byż za pu / c / z / o / ne / y / zaraz rozumieć sobie za ożay / aby był zbiercy swoje z nim z / o / w / a / z / y / nie / m / i / e / c / i / e / p / o / k / a / r / a / l / n / a / t / y / c / h / i / m / i / a / s / t / b / i / a / t / m / i / e / d / z / y / s / w / o / i / m / u / c / z / y / n / o / w / y / t / e / m / u / c / z / e / r / y / t / y / s / y / c / e / C / e / c / h / o / r / o / n / a / p / o / m / o / c / o / d / K / o / l / a / W / l / a / d / y / s / l / a / w / a / z / a / r / o / z / i / a / w / y / s / y / n / i / e / m / i / e / z / a / w / o / s / c / i / a / z / i / n / o / y / o / s / t / r / o / s / c / i / a / i / n / y / z / a / m / i / t / y / c / h / i / e / t / o / z / b / i / a / y / c / o / r / o / c / z / e / s / c / i / a / p / r / z / e / z / m / o / c / c / z / e / s / c / i / a / p / r / z / e / z / p / o / d / d / a / n / i / e / o / d / b / i / a / t / N / a / l / a / c / o / z / a / s / w / i / e / s / t / o / t / e / s / e / w / o / y / n / e / p / r / e / c / i / w / o / W / e / g / r / z / y / n / o / r / o / z / i / a / w / y / s / y / s / z / a / l / a / w / o / w / y / p / r / a / w / i / e / s / y / d / o / K / a / z / i / m / i / e / r / z / a / w / o / p / e / s / e / l / s / t / w / i / e / K / a / p / h / a / L / e / c / z / y / c / k / i / e / z / o / P / o / l / a / K / i / e / d / o / z / i / o / c / z / e / n / i / a / z / i / o / b / o / w / y / n / y / p / r / e / c / i / w / o / s / p / o / l / n / e / m / u / n / i / e / p / r / z / y / a / c / i / e / l / o / r / o / w / o / z / y / w / a / t / . / T / e / m / u / t / e / j / y / K / o / l / C / z / e / s / k / i / s / w / o / i / e / p / o / s / e / l / s / t / w / o / w / t / a / t / e / j / z / e / s / p / r / a / w / i / e / p / r / z / y / l / o / c / z / i / . / K / o / z / y / p / o / s / t / o / w / i / e / w / W / i / n / i / e / K / a / z / i / m / i / e / r / z / a / d / o / t / a / c / h / a / w / y / s / y / t / e / d / y / b / y / l / n / i / e / w / i / a / c / y / w / B / e / l / z / i / e / n / a / d / p / o / t / e / n / a / s / c / i / e / b / i / z / a / b / a / r / o / n / y / z / a / i / a / c / h / a / t / z / l / e / c / e / n / a / p / r /e /l /o /y /l /i / . / M / i / a / t / t / e /d /y / o /n / p /e /w /n /o / t /e /d /o /m /o /s /c /o / n /i /e /p /r /z /y /a /c /i /e /l /i /m / K /o /l /a / M /a /t /y /a /s /a / p /r /e /c /i /w /o / s /o /b /i /e /f /e /r /c /u / y / o / f /o /r /c /e /l /n /y / w / o /n /e /g /o /z / r /a /d /a /c /h / : / a / m /i /a /n /d /o /i /c /i /e /j /e /o /n / s /o /s /p /o /d /a /r /o /w /i / W /o /l /o /s /k /i /e /m /u / c /h /e /a /c /y /o /t /a /t / o /d / P /o /l /a /k /o /m / o /d /e /r /w /a /c / p /o /m /o /c /y / p /r /e /c /i /w /o / K /o /l /a /n /o /m / d /o /b /a /t / b /y /l / : / M /i /e /o /l /a /n /a / K /o /m /o /r /o /w /s /k /i /e /g /o / b /r /a /t / s /t /r /y /e /c /z /n /e /g /o / P /i /o /t /r /o /w /e /g /o / z / A /l /e /x /a /n /d /r /e /m / s /y /n /e /m / d /o / s /i /e /b /i /e / w /e /z / w /a /w /y / s /y / o / p /o /d /d /a /n /i /e / s /o /b /i /e / B /e /r /w /a /l /d /u / z / y /w /e /c /a / y / z /i /e /f /r /a /l /i /c /h / z /a /m /k /o /w / d /i /e /r /z /a / w /y / P /o /l /s /k /i /e /y / n /a /l /e /g /a /t / o /b /i /e /c /u /i /e / m /u / z /a / t /o /n /e / t /e /o /i /e /j /a /m /e /m /u / w / W /e /g /r /z /e /c /h / o /d /i /a /t / p /o /r /e /r /a /c /a /c / : / z / K /r /z /y /z /a /t /a /m / P /r /u /s /k /i /m / z /b /i /a /c /e /n /i /e / t /a /i /e /n /n /e / d /a /w /n /o / z /a /p /o /c /z /e /t /e / n /a / w /e /l /u / s /t /o /o /m / d /o / t /o /n /c /a / w /s /t /a /n /o /w /i / a / o /b /i /e /c /a /w /y / s /y / p /o /s /ł /k /o /w / d /o / z /l /a /m /a /n /i /a / p /o /ł /o /u / y / d /o / p /o /d /n /i /e /s /i /e /n /i /a / w /o /y /n /y / p /o /b /u /d /z /a /t / i /c /h / y / n /a / t /o /j / s /a /m /o / n /a /i /e /m /n /e /g /o /j /o /l /n /i /e /r /z /a / n /a / S /ł /o /s /k /a / p /o /p /i /s /ł /o /w /a /t / . / T /e / w /y /s /ł /i /e / r /z /e /c /z /y / w /i /e /d /z /e /c / d /o /b /i /z /e / K /a /z /i /m /i /e /r /z / : / w / p /o /l / m /i /e /s /i /a /c /a / K /w /i /e /t /n /i /a / r /o /k /u / d /r /u /g /i /e /g /o / S /e /y /m / w / P /i /o /t /r /k /o /w /i /e / P /o /l /a /k /o /m / p /r /z /y /p /o /w /i /e /d /z /i /a /t / c /a /m /j /e / y / s /a /m / m /a /t /e /c / s /ł /o /b /o / w / d /r /o /d /z /e / C /e /s /a /r /z /i /e / y / K /o /l /a / C /z /e /s /k /i /e /g /o / P /o /s /ł /y / w /e /d /l /u /g / c /z /a /s /u / z /a /i /a /c /h /a /t / . / P /o /d /a /w /y / s /y / w /o /y /m / s /p /r /a /w /a / m /i /e /d /z /y / S /e /n /a /t / p /o /d /o /b /a /t /o /c / s /i /e / w /p /r /a /w /i / d /z /i /e / p /o /m /o /c /y / d /o /b /a /c / C /e /s /a /r /z /o /w /i / : / a /l /e / i /a /t /i /m /b /y / s /p /o /s /o /b /e /m / p /r /z /y /s /ł /y / d /o / t /e /g /o / w /i /e /d /z /i /e /c / m /e /m /o /j /o /n /o / : / p /o /m /e /w /a /j / w / s /ł /a /b /i /e / n /i /e / n /a /n /u /n /e /y / n /i /e / b /y /ł /o / s /ł /a /c /h /e /a / z /a /s /i /e / a /m / s /o /ł /d /u / w /i /e /d /z / d /a /r /m /o / z /a / g /r /a /n /i /c /a /m /i / K /r /o /l /e /s /t /w /a / m /e /c /h /i /a /ł /a / a /m / t /e /j / p /o /b /o /r /u / n /i /e / p /o /s /ł /e /p /o /w /a /ł /a / . / A /t /a /k / o /d /p /o /w /i /e /d /z /i /a /n /o / p /o /s /ł /o /n /i / : / j /e / K /o /l / o /c /z /e /k /a /w /a /n /i /e /m / w /o /m /u / w /o /y /n /y / T /u /r /c /k /i /e /y / T /a /t /a /r /s /k /i /e /y / K /r /z /y /z /a /c /i /e /y / y / t /e /j /z /e /s /a /m /e /y / W /e /g /i /e /r /s /k /i /e /y / r /o /z /e /r /w /a /n /y /m / b /e /d /a /c / z /a /s / d /n /e /g /o / n /a / t /e /n / c /z /a /s / z /a /r /a /z / r /a /t /u /n /k /u / C /e /s /a /r /z /o /w /i / p /o /s /ł /a /c / n /i /e / m /o /j /e / . / A /z /e /b /y / t /o / t /y /m / l /a /g /o /d /n /e /y / M /o /n /a /r /c /h /o /w /i /e / o /n /i / p /r /z /y /w /i /ł /i / b /y /ł /i / p /r /e /t /o /j / w /p /r /a /w /i /o /n /o / d /o / C /e /s /a /r /z /a / J /e /n /d /z /e /n /a / O /p /o /r /o /w /s /k /i /e /g /o / W /a /r /m /i /a /n /s /k /i /e /g /o / B /i /s /k /u /p /a / a / d /o / K /o /l /a / z /a /s / C /z /e /s /k /i /e /g /o / J /a /n /a / D /r /z /e /w /i /c /k /i /e /g /o / P /i /s /a /r /z /a / a /b /o / S /e /k /r /e /t /a /r /z /a / K /r /o /l /e /w /s /k /i /e /g /o / . / P /r /e /d /s /i /e / t /e /d /n /a /t / C /e /c /h /o /r /o /w /i / p /o /s /ł /a /t / O /c /i /e /c / d /a /r /u /i /e /c / t /r /z /y / t /y /s /i /e /c /e /c /z /e /r /w /o /n /y /c /h / z /i /o /t /y /c /h / n /a / p /o /m /o /c / d /l /a / z /a /c /i /a /g /n /i /e /n /i /a / a / C /e /s /a /r /z /o /w /i / p /o /s /ł /a /n /i /a / w /o /i /e /n /n /y /c /h / p /o /s /ł /k /o /w / . / D /o /z /i /e /n /i /e / P /r /u /s /k /i /e /y / z /a /s /i /e / y / d /o / M /a /l /b /o /r /s /k /i /e / d /l /a / o /b /i /o /n /y / p /o /s /ł /a /t / t /e /n /j /e / P /i /e /t /r /a / D /u /n /i /a / K /a /s /t /e /l /l /a /n /a / n /a / S /i /e /r /a /d /z /k /i /e /g /o / a / L /e /c /z /y /c /k /i /e /g /o / S /t /a /r /o /s /t /e / y / J /a /n /a / D /i /a /l /e /g /o / z / s /i /e /s /c /i /a / s /e /t /a /z /d /y / a /z /e /c /z /e /r /e /n /a / s /t /y / p /r /e /d /o /r /y / p /r /e /m /i /e /j /n /y /c /h / l /u /d /z /i / a /b /y / P /r /u /s /k /i /e / w / p /o /w /i /n /n /o /s /c /i / z /a /d /z /i /e /z /e /ł /i / K /r /z /y /z /a /t /o /w / n /a /i /a /z /d /y / w /y /t /r /z /y /m /a /w /a /ł /i / y / o /d /p /o /r / d /a /w /a /ł /i / i /e /s /ł /i /b /y / t /e /b /y / o /n /i / w / d /i /e /r /z /a /w /y / K /r /o /l /e /w /s /k /i /e / z /a /b /i /e /g /ł /i / d /o /t /a /d /b /y / a /j / s /a /m / K /o /l / z /w /a /ł /n /e /j /s /y /m / w /o /y /s /ł /i /e /m / m /e /n /a /s /t /a /p /i /ł / : / m /i /e /z /ł /e /c / a /b /o /w /i /e /m / p /o /s /ł /o /l /i /c /a / w /i /e /s /c /i /a / r /o /z /e /r /z /e /j /s /y /w /a /n /o / j /e / K /r /z /y /z /a /c /y / n /a / z /b /u /n /t /o /w /a /n /i /e / g /o /d /z /o /z / W /e /g /r /z /y /n /e /m / p /r /e /z / c /z /e /s /t /e / p /o /s /ł /s /t /w /a / w /o / p /r /z /y /m /i /e /r /z /e /y / s /t /o /w /a /r /z /y /s /i /e /n /e / z /a /c /h /o /d /z /a / j /e / M /a /l /b /o /r /s /k /i /e /y / C /h /e /l /m /i /n /s /k /i /e / W /o /i /e /w /o /d /o /w /i /e / t /e /m /u / P /h /i /l /i /p / B /i /e /s /i /o /w /s /k /i /e / K /a /y /c /a / G /o /d /a /n /s /k /i /e / y / t /e /j / n /i /e /k /t /o /r /z /y / i /n /s /y / K /r /o /l /e /w /s /k /i /e /y / d /i /e /r /z /a /w /y / l /u /d /z /i /e / n /a / i /c /h / s /t /r /o /n /e / c /h /y /ł /a / s /i /e / a /l /e / t /e /j / p /e /w /n /n /e /m / z /n /a /ł /a /m / y / l /i /s /t /y / p /r /e /z /i /e /c /e /m / r /a /d /y / t /a /k /i /e / i /c /h / p /o /s /ł /a /t /o /w /a /n /e / b /y /ł /y / . / P /r /z /e /n /a /g /a /b /y /w /a /ł /i / t /e /j / o /n /i / y / M /a /z /u /r /y / d /o / o /d /p /a /d /n /i /e /n /i /a / : / y / n /i /e /b /a /r /z /o /b /y / b /y /ł /i / o /n /i / o /d / t /a /k /

niebożnie

niebożnego uczynku mając wraze stroni / i /e /n /o / j /e / i /c /h / S /e /n /a /t /o /r /o /w /i /e / n /i /e /k /t /o /r /z /y / r /o /z / s /a /d /n /i / o /d / z /a /w /i /e /t /e /y / z /ł /o /s /c /i / o /d /w /i /e /d /ł /i / . / A /z /a /p /r /a /w /a / s /p /r /a /w /i /o /n /o / c /o /ł /o /w /i /e /ł / w / P /r /u / s /i /e /c /h / o /n /y /m / w /y /p /r /a /w /i /e /n /i /e /m / w /a /r /u /n /k /u / . / W /i /e /ł /u / a /b /o /w /i /e /m / s /e /r /c /a / d /o / z /d /i /o /w /e /y / r /a /d /y / p /r /z /y /s /ł /y / w /i /e /ł /e / i /c /h / n /i /e / d /o /s /ł /o /n /a /ł /e /m / i /e /s /z /e /z /b /u /n /t /o /w /a /n /i /e /m / o /d / w /i /c /h /r /z /e /n /i /a / r /z /e /c /z /y / w /s /t /r /a / s /y /o / s /i /e / . / S /ł /a /c /h /t /a / z /a /p /r /a /w /e / P /r /u /s /k /a /z / m /i /a /s /t /y / w / M /a /l /b /o /r /s /k /i /e / z /i /a /z /d / n /a / s /c /h /o /d /z /i /e / m /i /e /s /i /a /c /a / C /e /r /w /o /c /a / o /d /p /r /a /w /i /u /i /e /c / p /r /z /y /s /ł /e /g /o / s /i /e / o /b /o /w /i /e /z /a /ł /a / o /d / P /o /l /a /k /o /w /i /g /d /y / n /i /e / o /d / p /a /d /a /c / : / a / i /e /s /ł /i /b /y / i /a /t /a / w /o /y /n /a / w /y /n /i /k /n /e /ł /a / o /i /c /h / K /r /z /y /w /e / o /i /z /n /i /e / s /i /e / z /a /s /t /a /w /i /a /c / y / n /a /d / t /o /z / c /h /ł /o /p /o /w / r /o /b /o /c /z /y /c /h / p /r /a /t /e /g /o / z / l /i /e /z /b /y / w /y /p /r /a /w /i /e / . / M /i /a /s /t /a / z /a /s /i /e / z / o /s /ł /o /b /n /a / t /a /z /d /e / p /o /s /ł /u /z /o /l /n /i /e /r /z /a / p /r /z /y /o /b /i /e /a /ł /y / . / J /u /z / t /e /d /y / y / o /r /w /i / K /r /o /z /y / w / d /i /e /r /z /a /w /i /e / K /r /z /y /z /a /t /o /w / z /o /s /t /a /w /a /ł /i / z /a /s /i /a /d /s /y / n /a / s /p /o /l /n /y /m / z /i /e /d /z /i /e / p /o /s /ł /a /n /o /w /i /ł /i / m /i /e /d /z /y / s /o /b /a / n /i /e / n /a /s /ł /a /d /o / w /a /c / w /t /e /j / m /i /e /r /z /e / p /ł /o /c /h /o /s /c /i / s /w /o /i /c /h /z /e / i /e /s /ł /i /b /y / o /n /i / w /o /y /n /e / i /a /t /a / n /a / P /o /l /a /k /i / w /t /e /n /o /w /a /c / c /h /i /e /ł /i / . / A /t /a /k / n /i /e / p /o /t /u /s /ł /a /ł /i / s /i /e / n /a / t /e /n / c /z /a /s / K /r /z /y /z /a /c /y / z /w /i /a /s /z /a / j /e / a /m / W /e /g /r /z /y /n / n /i /c / n /a /m /n /e /y / w /m /o /w /i /o /n /e /g /o / p /o /s /ł /a /n /o /w /i /e /n /i /a / n /i /e / p /e /ł /n /i / . / Z /e /b /r /a /t /i / t /e /n / b /y /ł / w /p /r /a /w /i /d /z /i /e / n /a / S /ł /a /s /k /u / p /i /e /c / t /y /s /i /e /c /y / n /a /i /e /m /n /e /g /o /j /o /l /n /i /e /r /z /a / : / K /r /o /z /e / t /o / w /o /y /s /ł /o / p /r /e /w /o /y / a / n /i /z /g /o / g /d /z /i /e /ł /o /w /i /e /ł / o /b /i /o /c /o /n /o / w /i /e /ł /a / r /o /s /p /u /s /t /a / n /a /d / s /t /o /w /a /r /z /y /s /i /o /n /i / s /w /o /i /m / w /o /d /z /i /w /i /a /t /o / m /i /e /z /ł /e /c / z /e /w /s /ł /a /d / p /ł /o /n / z /a /b /i /e /r /a /i /e /c / a /l /e / t /e /j / p /a /ł /e /m /i /e /m / g /w /a /ł /c /e /n /i /e /m / z /a /b /i /j /a /n /i /e /m / y / w / s /ł /e /ł /a /t /o /r /o /z /m /i /a /t /y /m / o /k /r /u /c /i /e /n /s /t /w /o /m / s /r /o /z /i /e /c / . / A /w /s /ł /a /t /e /j /e / p /r /e /c /i /w /o /ł /o / n /i /e /m /u / C /z /e /c /h / l /u /b / t /o / c /h /e /c / d /o /b /r / s /w /o /i /c /h / o /b /i /o /n /i /c / l /u /b /o / t /e /j / p /r /a /g /n /a /c / w /s /ł /e /ł /a /t /i /e / z /a /w /o /d /y / M /a /t /y /a /s /o /w /e / p /o /t /r /u /d /n /i /e / m /a /ł /o / c /o / m /n /i /e /s /ł /e / w /o /y /s /ł /o /z / C /z /e /c /h / p /o /d /e /s /ł /a /n /e / r /z /u /c /i / . / K /r /o /z /e /g /o / t /o / w /o /y / s /ł /a / p /r /z /y /i /a /z /d /u / g /d /y / n /i /e / m /o /g /ł /o / z /b /i /e /r /z /e /c / o /n /o / S /ł /a /s /k /i /e / w /o /y /s /ł /o / n /a /t /y /c /h /i /a /s /ł /e / s /i /e / d /o / W /e /g /i /e /r / w /d /o /r /y /w /e /c /a / w /y /w /i /n /i /e /ł /o / a /b /o / c /h /e /c / t /a /k / z /d /i /o /w /i /u / p /o /r /a /d /z /i /e / a /b /o / t /e /j / (c /o / p /o / d /o /b /n /e /c /h /a /) o /d / M /a /t /y /a /s /a / o /d /w /o /ł /a /n /e / b /e /d /a /c / . / J /e /s /ł /i /z / t /e /d /y / z /b /i /a /y /c /e / C /e /s /a /r /s /k /i /e / a /t /o / w /a /r /z /y /s /i /e /w /i /e /ł / n /i /e /d /o /p /i /e /r /o / o /d / C /e /s /a /r /z /a / w /y /r /z /u /c /o /n /e / o /d /i /a /t /o /w /a /c / M /a /t /y /a /s / p /r /a /g /n /e /ł / c /z /y /ł /i / t /e /j / o /s /i /e /b /i /e / s /a /m /e /g /o / y / o / p /o /g /r /a /n /i /c /z /n /o /s /i /e /m /i /e / W /e /g /i /e /r /s /k /i /e / o /b /a /r /i /a /ł / s /i /e / C /e /s /a /r /z /a / r /z /e /c /z /y / p /e /r /o /n /e /y / m /e /w /i /e /m /y / . / W /i /o /d /ł /i / w /p /r /a /w /i /d /z /i /e / y / s /a /m / W /l /a /d /y /s /ł /a /w / w /o /y /s /ł /o / o /n /o / s /w /i /e /z / S /ł /a /s /k /a / o /d /w /r /o /c /o /n /e / d /o / K /a /t /u /s / o /d / C /e /s /a /r /z /a /p /r /z /y /z /w /a /n /y / b /e /d /a /c / : / a / w /s /ł /a /t /e /j / n /i /e / d /ł /u /g /o / t /a /m / b /a /w /i /ł / s /i /e / a /b /o / j /e / C /e /s /a /r /z /o /w /i / d /o /s /ł /y /c / b /y /ł /o / K /a /t /u /s /y / w /s /p /o /ł /o /i /c / a /b /o / j /e / t /e /j / p /o /d /o /b /n /o / p /r /i /e /t /e /d /z /y / n /a / j /o /ł /d / t /a /k / w /i /e /ł /k /i /e /m /u / w /o /y /s /ł /u / n /i /e / d /o /s /ł /a /w /a /ł /o / . / M /i /a /ł / a /b /o /w /i /e /m / o /s /m / t /y /s /i /e /c /y / C /e /c /h /o /w / . / W /i /a /r /o /w /y / t /e /d /y / w / W /i /e /d /n /i /u / o /d / C /e /s /a /r /z /a / z /a /w /o /ł /a /n /y /m / p /o / r /z /o /d /k /i /e /m / P /r /o /p /o /z /e /c / : / K /r /o /z /y /m / s /i /e / p /o /d / o /p /i /e /k /a / b /y /ł /z / C /e /s /a /r /z /a / K /z /y /m /s /k /i /e /g /o / z /e /z /n /a / w /a /ł / d /o / C /z /e /c /h / j /e / w /y /s /ł /i /k /i /e /m / w /o /y /s /ł /i /e /m / s /w /o /i /m / o /d /w /r /o /c /i /ł / . / T /o / t /e /d /y / p /o /r /o /z /u /m /i /a /w /y /s /ł /y / K /r /z /y /z /a /c /y / w /i /a /c /h /n /e /ł /i / . / A /m /i /e /r /o /c /h /e /y / t /o / n /i /e /s /p /o /ł /o /n /e / r /a /d /y / i /c /h / p /o /t /r /o /w /i /y /ł /o / j /e / w /o /n /y /c /h / j /e / c /z /a /s /i /e /c /h / M /i /s /t /r /z /a / s /w /e /g /o / p /o /z /y /ł /i / . / A /o /b /r /a /t /i /e / o /n /i / w /p /r /a /w /i /d /z /i /e / b /y /ł /i / p /o / z /m /a /r /t /y /m / M /a /r /c /i /n /a / T /r /u /c /h /i /s /a / K /r /o /z /e /g /o / p /o /d / c /z /a /s / T /r /e /s /l /e /r /e /m / D /ł /u /g /o /s /ł / n /a /z /y /w /a / K /o /m /e /n /d /a /t /o / r /a / S /t /e /r /o /d /z /k /i /e /g /o / d /n /i /a / c /z /w /a /r /t /e /g /o / m /i /e /s /i /a /c /a / S /i /e /r /p /n /i /a / n /a / z /i /e /d /z /i /e / w / K /r /o /l /e /w /c /u / z /a / s /i /a /d /s /y / w /i /e /c / a /m / o /n /i / o /d /m /a /w /i /a /ł / w /o /y /n /y / : / a /l /e /g /o / F /r /y /d /e /r /i /k / C /e /s /a /r /z / g /r /o /z /n /y /m / l /i /s /t /a /m /i / p /o /s /ł /a /w /y / w /s /t /r /a /s /y /ł / . / A /t /a /k /i / o /n /e / r /o /r /u / n /a / p /o /ł /o /y / s /i /e / b /y /ł /o / z /i /e /m / P /r /u /s /k /i /e /y / z /e /b /r /a /ł /o / . / A /l /e / z /a /s / P /o /ł /s /c /z /e / b /y /n /a /m /n /e /y / . / T /o /r /o /y / a /b /o /w /i /e /m / n /a /d / p /o / S /e /y /m /u / P /i /o /t /r /k /o /w /s /k /i /e /m / w / K /o /i /c /z /y /m /e / p /o /s /ł /a /n /o /w /i /e /s /y / s /e /m /r /a /c / s /ł /a /c /h /a / y / S /e /n /a /t /o /r /o /w /i /e / p /r /e /c /i /w /o /ł /o / K /r /o /l /o /w /i / p /o /c /z /y /n /a /m / p /o /b /o /r /u / n /a / z /a /d /a /n /i /e / i /e /g /o / p /o /s /ł /a /p /i /e / m /e /c /h /e / a /z /g /o /ł /a / y / d /o / s /p /o /ł /n /e /y / r /a /d /y / o / K /z /e /c /z /y /p /o /s /ł / . / p /r /z /y /c /h /o /d /z /i /e / o /d /m /a /w /i /a /ł / a /t /o / d /l /a / t /e /g /o / j /e / K /r /o /l / W /e /r /s /ł /a /w /a / K /y /t /w /i /a /n /s /k /i /e /g /o / W /o /i /e /w /o /d /a / K /r /a /t /o /w /s /k /i /e /g /o / p /o / z /e /s /ł /u / J /a /n /a / P /i /e /c /k /i /e /g /o / n /a / K /a /s /t /e /l /l /a /n /i /a / t /e /g /o /z / m /i /a /s /t /a / p /o /m /i /n /o /w /y / w /o /n /e /t / J /a /n /a / K /y /t /w /i /a /n /s /k /i /e /g /o / K /r /o /z /y / b /y /ł / K /a /s /t /e /l /l /a /n /e /m / S /e /d /o / m /i /e /r /s /k /i /e /m / p /o / n /i /m / n /a / W /o /i /e /w /o /d /z /e /r /w /i /e / K /r /a /t /o /w /s /k /i /e /m / p /o /s /ł /a /d /z /i /ł / p /r /e /c /i /w /o /ł /o / p /r /a /w /o /m / K /r /o /z /e / r /z /e /t /e /l /n /e / b /i /o /n /i /a / a /b /y / m /i /ł /t / i /e /d /e /n / w /i /e /c /y / t /r /o /m / i /e /d /n /e /g /o / w /r /z /e /d /u / y / d /i /g /n /i /a /r /s /t /w /a / n /i /e / t /r /z /y /m /a /ł / p /o /m /e /w /a /j / u /z / t /e /n / M /a /r /s /a /ł /k /i /e /m / b /y /ł / K /o /z /o /n /n /y /m / . / J /u /z / t /e /d /y / o / M /i /e /o /ł /a /n /i /a / K /o /m /o /r /o /w /s /k /i /e /g /o / o /d /p /a /d /n /i /e /m /u / d /o / W /e /g /r /z /y /n /a / s /t /a /t /e /c /z /n /e / p /o /s /ł /u /c /h /y / t /w /i /e /r /d /z /y /ł /y / . / A /m /i /e /l /e /k /t /o /w /a /j /n /a / s /p /r /a /w /a / z /d /a /ł /a / s /i /e

Wierzył y
wiecej zamki po-
prowa.

Komorowski y
dobrze odebrał
Krasnostaw ob-
Krola blizko.

Krol miedzy
Krasnostawem
pobit.

Wiedeń oblo-
no.

Kazimierz po-
moc Fryderyka
mi Cezara mi-
posła miedzy
Krola Machyasa-
wi.

Tarcy Jozam
Jednostka
wypisł z
w. w. w. w.
Krol miedzy
Fryderyka
Krola Machyasa-
wi.

Stephan wo-
iew by miedzy
Krola Machyasa-
wi.

Gerzego Arcyb-
Krola Machyasa-
wi.

Wielkoscia
Krola Machyasa-
wi.

mego / wofelaka rada wsielowali go nawiesdz / aby zamki one z osiadlosciami krolowi polskiemu podal / wziewszy od mego summa pieniedzy / wzgledem ktorey one trzymal / ofiacowanie stodo / ktore gwoli Kzeczypospo. Polskiej podiate byds wdawal / aby na rozegnanie ludu chetliwych przypuscil. Ktoremi namowami / gdy nie w nim zbudowac nie mogli / natychmiast poslano Jazuba Debinskiego Sedomierskiego Woiewode / a Staroste Arakowskiego / z orszakem ludu i w do- rywczu zebanych: zacyz on zamkow onych 50. dnia szturmem dobył. Z ktorych Berwald wprawdzie rozbarzyl / z wiec popalit / a Seflary zas Markowi Kato- dowi obowiazanie przywrocil. Tedy az dopiero Komorowski do Arakowa do kro- la przyjezdzia / a wystepet swoy oczyszcic / y przypominaniem zaslug pierwszych przodkow swych znieśc wsiłnie. A az do tego wprawdzie natloni byl dobrotli- wosc Krolewski / ze mu inke maistnosci w Chelmskiej ziemi / za tamte obiete- dacie byl gotow / ieno ze on hardzie one kondycye pogardziewszy / a do Węgier po- iachawszy / krola Machyasa o pomoc prosil. Ktorey dostapic niemogac / zno- rou do Polski nawrocil / a Krasnostawski Powiat zaledwie na Kazimierzu wyru- dnal. Machyasa abowiem rozdziawiony na ten czas od Fryderyka porozumiewa- ze woysko rozpuscil / nie sluchajac nie rozradzajacich y prosiacych Węgrów / a jeby ra czezy przeciwko Turczynowi / ziemie Węgierske na ten czas pustosciamu fedi po- budzajacych / do Katus wyprawie pobial / a one wyszlye jako ieno wielka iest / az do granic Bawarskich przepleni / Nasta prawe wyszlye y zamki / za poddawaniem- samychze Katusanow / pod wladze swoje pobial / Wiedeń obległ y dobywal go / a wofelake stamrad czestotrotnym / zuga Grabie / ktory we wnetrz z duzym wa- runciem żołniersow zawart sie byl / wyćieczkami / nie krom wielkiej klaski odgro- miony iest / sam zasie Fryderyk Cezarz / w Styryey miescie przesiadywal / a od Czechow y Polakow nadaremnie pomocy prosil. Juz abowiem zima nadspiesza- la. Poslalci mu byl wprawdzie Kazimierz na podiatowanie wojenne dziesiec ty- siecy czerwonych szotych przez Jedzeta Bonifowskiego nazwiskiem Kose / Pro- bojsza Leczyckiego / ale ich Cezarz nieprzyjal / ze abo trocha to byla / abo tez w na- dzienie potow / o kolo ktorego zbudowania nie tylko Papiezy y Wenecy poslowie / ale tez y sami Węgierscy Senatorowie pracowali / a tym iestze wsiłmiej / iz trzydzie- sci tysiecy Turkow w tychze czasach wyćieczki czyniwszy w Forum Julij / wyszlye- ona frame az po Kunglany miasto Wenecie nuzerny obyczajem zinszyli / wybi- rosy na glowa obrone Wenecke / ktora byli przeciwko nim y Syuncu abo Lisun- tu rzeki / pod rzadent Hieronyma Nowellego spawili. Pozniej iednak on potoy / az gdy Węgrzyni zawierzuchy ostrey lamy / y smiegi z Katus wypedyli / stanal / a zgola nie dosyc wczaiwe kondycye Fryderykowi przymozly / mianowicie aby on wyszlyego prawa y tytułu krolestwa Węgierskiego wyrzeli sie. Cezkiego zas kro- lestwa zwierzchnosc / y prawo w nim lenne aby na Machyasa wial / a onemu za- obiete zamki w Katusiech sto osmdziesiat tysiecy szotych odliczyl. Z miedzy kto- rych kondycy / nie wypelni posledniyszey. Stad to wrosto / ze Machyastym bli- zey zamki Katuskie / krom obiazu Katusanow / Fryderyka nienawidzacych / trzy- mal. Takci tedy / ze infa woyna trawila Machyasa / spotoymieyszych dni nad- oczekiwanie w onym roku zazywali Polacy. Stephan zas Woiewoda Moldaw- ski z swoy wlasney checi / rzuciwszy sie do zreja / Multanika ziemia plondrowal / Kadis abo Drakule Woiewoda oney krajny / od Koronejskich abo Brasowa- ski. h miedzan wydanego / poimal / a wyrzuciwszy obrone Turecka / iednego z miedzy swoich Kadnych Panow mianiego Cypulisa nad narodem tamtym prze- lozyl. Wladco powiat Cotrusienki / co dzierzawo Turecka bylo / zelazem a ogniem pustofyl / tamze y solne Szpy pojzeczne barzo zapalit. Pod tegoz roku pocza- tkiem Gerzy Arcybiskup Lwowski / miaz w obyczajach / w ludzkozi / y w naukach nie ladarato cwiczony / gdy dobze zdrowym pize wyszlye czas w Rohatynie byl / ali iednym razem w kominacie / z przeciagnionem rakami rozdruz lezaceg / a wmar- tego zastano / ktorego zywt powadalo / ze Philip Kalimach Głowienczyt opylal. Po tego smierci wiecy nad dwie lacie miasto ono Arcybiskupa nie miało. Wola- staw zasie Kzys Mazowieckie zone swoje / a corts Pawla Hunowskiego Woi- wedy me

wody miedzy Belzkiego / wteretany od braciey y Senatorow swych i sie nie ro- wome ozemil / raz lekoscia / iaka byl polot / od siebie is oddalil. Ktore zaprawda- miazet swo daleko nimey w sobie nieprzyystoynosci miało / a mizli brata tego Kon- rada / ktory napierwey z Arakowa chlopą prostege wmozly zone / sobie nie zbo- jnym mianiemtrowem przylaczyli / a oney zas pize smierc pozbywszy / y Kzysa- powaga pochowawszy / druga także miznaczo dziewczę / Alexego mianiego corts / za zone sobie przyslubil.

KRONIKI KROMEROWEY Księgi XXIX.

Kzemieftawosy krol Kazimierz / wiecy miz- cztery miesiace nad obyczaj w Arakowie / na schodzie Li- stopada zamrad wyiachal / a zwoiedziosy naboynie dzie- wo Kzysa swietego w klasztorze Lysy gory / zbytel roku onego / y drugiego poczatke w Radomiu przeyl. Tam- zas krolow ze dwoma synami nastarszym / y z tak wielo- ciet ofiarowosy / zaraz do Piotrkowa / tady byl nadw- nasty dzien Stycznia Sejm obradil / pospasa. Jednak- zerani nie potziednego nie zrobil / czescia dla posnego przyzbyu y niewiedlosci Senatorow / a czescia ze tez ani nowy Mistrz Kzysacki / choiaz przyzwany obiecowal / nie jawnil sie byl / aby wedling ustaw wiara byl krolowi p pzyssigl. Owsem o nim / iakoby na rebella godzil / przefepcyano. Gdy tedy na odparcie woyny krola od Węgrzyni rownie iako y od Kzysackow nastepowila / y tez na zatrzymanie w powinności Prusakow koscen bylo potzre- ba / a na ta sama potzreba / gdy rolny pobor postapic prawe wyszlym zba: o sie / ali- kila lektony / dney mlodzi siadheckey z miedzy Wielkopolakow / wyszlye sprawe zepiswalo. Prapwily tedy na ten czas krol nadal / aby nikomu Sedomierskiego siatostwa w zastawie / abo w iatimelolawie obowiazku miec nie godzilo sie. Ktoby- miazey weymil / ten za nieprzyziacela Koronnego / y maistatu Krolewskiego prze- stapes / aby ofstawal. Wyiednal to tedy byl Jan Kyrwianski Woiewoda Arako- wski / gdy podlug testamentu Derstawa / brata Arakowskiiego Kascellana tro- che przedtym umarlego / Starostwo tamto od Wladyslawi trzeciego krola onemu zastawione / darmo krolowi przywrocil. Rozprawiosy Sejm / do- ziemie Pruskiej krol potwapil / poselstwa Senatorow Węgierskich / w Le- czycy potaiennie / odpadnienie od Machyasa oburcuacych / za samey tylko krole- wey obecnosci y tłumaczeniem przesluchywali. Nic iednak pewnego na- no poselstwo nie odpowiedzial / beznarosy miz przedtym wlozney / y mests- teczney wiary narodu tamtego. W Brzesciu potym Kuiawskim miazd Pru- ski odprawowal / a tam powtoze Mistrza poproznicy przywoiywal / a toli ied- bnal Prusakow swoich wnyfly potzrepi. Wigniewa Biskupa Wloclawskiego / Subnatoreni nad nimi przelozyl / starostwo Malborskie / Janowi Koscieleckie- mu odiawosy / Piotrowi Dumnowi Kascellanowi Sieradzkiemu podal. A za- tamrad wyiachawosy / do Brzescia Literawskiego przygosci / tamze Sejm Liter- si w pol miesiaci Marca postanowiosy / spawoy Kzestwa onego rozladna ra- da opzysnigl. Wlanieftinta iednak miasto siebie zadnego ze dwu synow / o krole-

Kzysa
wloclawskiego
ojenienie.

Kzysa
wloclawskiego
ojenienie.

Kzysa
wloclawskiego
ojenienie.

Kzysa
wloclawskiego
ojenienie.

Kzysa
wloclawskiego
ojenienie.

Kzysa
wloclawskiego
ojenienie.

Turecki y Tatarski poselstwo do Kazimierza z kłopotem.

Prasacy władcy powołani do pomocy w przysięgach.

Krzyżacy wojnę przeciwko Polakom odnowili.

Wroclawscy Chelmscy y Sieradzcy Krzyżacy odwołali.

Supp. solne w Polsce.

Ob. Biskupa narys. tego.

Poselstwo w Białymostku między Władcami.

Spisany Czeskie

gotowal prosiacy Litwie / ostatek mechtal / chociaż Wołyńskie tatarskie przepła-
kroaniem pragnienie swoje w tej mierze wydał. Przysłał był tamże do niego
Cesarza Tureckiego Machomet Pałę z nieposlednimi wspomnieniami / tej y Tatar-
skiego Cara Turduwiada poselstwo z sobą prowadząc / a przeym o spoleczno-
przysięż y o ztowarzyszenie imieniem obudwu prosił: przydatć nad to / że tej y
Tatarskiego Machomet do tego zwoierchnoscia swoia przysięgał. Odpowies-
dziano na to: że król w dnie przysiężone zadania przysięga / y chętnie rad
swoie posły / dla potwierdzenia pokoju do obudwu wyprawi. Coby tedy na ten
czas Machomet / aby pokoiu żadał / przysięgał / nie wynaydnie: tylko podobno
nadanie w sprawach przeciwne / a kleski na przeszley wojnie Moldawskiej sztemia
y mozem podiete: wiec też podobno y to / że nie tylko król Kazimierz / o kto-
rym dzierzał że się krzywdy Stephana holdowinaka swego mścić miał / ale też wo-
łyńskich prawie panow Chryściastich ztowarzyszonego oręża / y spzaganey po-
tegi lekał się. Posłyszał był abowiem / że onych długo przedtem z sobą ciutacych się
ta sama chęć zaidnali / aby byli spoleczna rada / y złączeniemi siłami / wojna
przeciwko niemu zawzięli. Rozprawili y Tureckie y Tatarskie posły / do Piotrkowa
król powraca na Seym na szelone Swiatki powtorze przyprowadziany. A tym
czasem Biskup Włocławski / zjazd na Pruski w Grudziądzu po Wielkymocy zdo-
żywszy / ponowiony ich poprzyśiężeniem / od nichże samych dobrowolnie podany /
krolestwu y królowi obowiazat. Co iesliż dwatroc / to iesliż toż poprzyśiężenie ia-
ko y przeszle roku czyniono / czyli też Długos obladzoni w pamięci / znowu tegoż po-
wtorzył / zaprawdz niewiem. Do Mistrza zaś Krzyżackiego wyprawiono pięci-
połow / którzyby go w przyniesiu y postanowieniu napomnieli. Ale on / nie me-
ważywszy zdrowego napominania / mierzac na Seym do Piotrkowa nie przybył /
ale też wojnę przeciw królowi przyporządkat / nie tak dalece swoje własne potęgi
zmocniony / iako król Węgierski / y metorych inshych Książat Niemieckich pło-
nymi obietnicami / ktemu nadziw odpadnienia metorych miast krolewskich zie-
ty / y znowu ony. A żeby był mógł tym wiarę sobie wczesność do wojowania
zachwycić / przetoż Brodnice y Chelmino miasta / ktemu Starograd zaimet ziemie
Chelmskiej / y Jana Szumburga / Bernarda zmarłego brata / wykupił / za-
płaciwszy zold / przez Bernarda przeszle wojny zaśluzony / który iuż tej król pier-
woy iesze poczat był wyplacać. Te tedy miasta warunkiem żołnierskim obmocnił /
a iuż z woyskiem / prawie z motłochu wieśniaczey garodzi zebranym / w Oster-
rodzie taborem domokad leżał / obiecanych posilkow od Węgrzyna czekając. A co
re sprzący oznajmieniem do Piotrkowa zamiesione co zjednali / że krom trudności
y krom wosklego przeprzeżania / pobor dwunastu groszy uchwalono / dla płace-
nia zoldu naimnym ludzom / gdyz onym na ten czas wojować w Prusiech zdato
się. Ani też nie iesze pamięci godnego na Seymie onym mezbudowano / opoz
tego że na wojenną złość mied soli do Polski komecznie zakazano / pomierają w Pin-
ku w Wielkiej Polsce nowa sol owozyla się była. Wiecej też do Nathyasa posła-
no Stanisława / Opatroba Woiewoda Belskiego / prosić aby Nathyasa zbunto-
wanych przeciw Kazimierzowi Tungiena y Krzyżakow / pod obione y ratunek
swoy nie przyjmował / ponieważ to przyniesza y zadawna miedzy Polakami Węgra-
mi zawziętego / y przedtem nie dawno odnowionego / iawnie nadraża. Do Papie-
ża zaś wyprawiono w poselstwo / Jana Goslubskiego w Prawie Doktorza y Ka-
nonika Poznańskiego / starząc się na Baltazara z Pisyey Legata tego / iż on we
Wroclawiu przebywając / Władysława wprowadzie Króla Czeskiego iakoby he-
retyka / a Kazimierza zaś iako pomocnika y obrońcę heretykow / przysługując się
Nathyasowi / kłeroz zarducit. Chociaż abowiem na ponowku wojny / po-
koy miedzy Nathyaszem y Władysławem z obudwu stronm Senatorowie / zjazd
w Berne albo w Brunnie na Morawach miarowy / zawarli byli / przedsię ied-
nak Nathyasa / szesliwym nadaniem pod Pelzną / kłeroz z Budziowicami trzy-
mał / przez Kościusze warunku swego z Buryana szemana Władysławowce-
go odmiestonym / nadaty / a zaraz ktemu rozruchem Praskiego miasta / przeciwko
posłom tego Waradzińskiego Biskupowi / y Woiewodzie Siedmigródzkiemu /

lekkomyślnie

lekkomyślnie w burzonym / rozdrażnionym / wojnę przygotowywał / utwierdza-
jąc / że pokoy tamten nie nie wazy / ile ten / który ani z rozkazania tego / ani za spra-
wą y powodem Papie / ani abo Legataie° postanowiony nie był: wiec onego sam
że nad to Legat Gabryel Mnich Biskup Agierski / a swiezo uczyniony Kardynał /
w zawziętym onym zagrzewał / y dobrowolnie przez się ściegającego tym iesze bar-
ziej podburzał: medbaąc nie na wainie odnowienie Węgierskich y Śląskich Pa-
now / którymi był według pragnienia posiadany pokoy rozawieci. Nawrocony
zatem z Węgier Woiewoda Belski / mając sobie przydanego Budzińskiego Pro-
bojsza / taką odpowiedź od Nathyasa przysięgał / że on zbieranych przyniescom
/ woiłch przysiężone obstopić nie może. Ale iesliby Kazimierz Wojny przeciwko
Krzyżakom poniechał / tedy ma swoje Nathyasa posłzodki / kłeroz Krzyżaki do
pomocności nawiezie / a iuż z poprzyśiężenia im przyniesza rozwiązany zostan-
ie. Dla tej tedy przyczyny wyprawiono znowu do niego posły Jana Długos / y
Stanisława / Nathyaskowickiego / którzyby wybadywali / co by to za posłzodki były /
o kłeroz gliucho dal znać Nathyasa. Ale nie omi takiej dożyć nie mogli: przat
abowiem Nathyasa / żeby co ratowego do Kazimierza miał wysłazować. / o-
strzegłszy zatem iż on wainie woysko zaciaga / kłerozby częścią Polke wojował / a
częścią Krzyżaki ratował / postanowili z nim / aby na poczatku miesiąca Lutego
obadwy królowie Senatory swoje / dla pomiarowania wosklegich meznajec / y
dla wgruntowania statecznego pokoiu / do Olomnicy zeszali / a tym czasem aby
wojny obadwy poniechali: zamki iednak y miasta żeby przedsię Polak trzymał /
kłeroz Tungienowi w Powiecie Warmińskim pobral był. A wosklegie okrutnie się Po-
lakom nie podobaly wnosy one / krom rozkazania ich zawarte. Iuż abowiem Ka-
zimierz woysko do Prus posłał był: y iuż ono / zakazanie mając Krzyżakow spo-
łem siedzących wojować / kłeroz Warmińskie pšovato. Dopomagał iednak
Tungienowi Mistrz z kłeroz polkow barzicy wieśniaczeych ludzi / a niż woiennych
żolnierzow. Ale gdy nasy naimny do bitwy dania meomieszkawali / wnet na po-
koy bespieczneyshy wstąpił. Co gdy się zstalo / tym swieobdny ziemie Warmi-
ńskie mierzono: Wiece am Samborskich gruntow nie chybił żołnierzy / ktemu kłeroz
zawzięto Tungienowi odieto. A iesze nad to / posilkowe Króla Nathyasa wo-
jsko siedmiu tysięcy żołnierzow / kłeroz pod sprawa y powodem Dzelona Czecha / rze-
dono na ratunek Janowi Kłeroz Deganiemu / przeciwko Wołyńskow Brani-
deburkiemu Margrabie / przez Pomorze ziemie do Krzyżakow przedsię się wsi-
lowato / dwatroc od Margrabie sroga kłeroz zrazone było. Czym potroojem
Tungien y Mistrz / iuż byli o pokoiu ze Zbigniewem Biskupem Włocławskim / z
Pawłem Jasieńskim Podskarbn Koronnym / y z Piotrem Duninem Starostą
Malborskim / z przelożonymi Kłeroz / traktować poczełi. Ale zaraz zaś od
zawziętuzparzali / kłeroz iedno o postanowionym przyniesiu miedzy Królem /
w kłeroz y onych wyraźnie dołożono było / pierwsze wiadomość wozli. Nie w-
stawato iednak woysko Kłeroz w pustosteni Warmiey / ani w dobywaniu
zamkow. Okolo tychże czasow Tatarowie / domowę nadzo y ścylim niedostate-
kiem wykrceni / w Podole zabiejąc potufali. Ale gdy z iencow przez zaidzki za-
chwyconych za perone wybadali / że Spycet Jarosławski Ruski / a Jan Odrowas
Podolski / Woiewodowie / z niepodłym woyskiem następnio / wnet odiachanu
zmyśliwszy / w lesiech doniekad przesiedywali / y zaraz zaś po wbespieczeniu na-
shy / do Bracławia wypadli: miasteczko zapalili: y iuż mato niedostawato / że
samego zamku nie wzięli: iednak przedsię odgromieni / z wielk grabieżą odešli.
W tychże też czasach Turcy Karynthys napadły / kłeroz miedzy Malburgie-
tem / Wilakiem / y Salzburgiem leżąc / staradnie popustofyli: z kłeroz iesze daley
w ziemie zaidzili byli / iedno że tamieczney kłeroz obywatel / gaskym narwa-
lem ka mostowi Drawu rzeki zbiegłszy / odpor im iakokolwiek dal / y most na
rzecze pizerwał / kłeroz tyście prawie y trzy sta Chryściast zginelo. Przez woskleg
by on czas po zawarciu Seymu Piotrkowskiego / częścią w Kadomiu / częścią w
Sandomirzu / a częścią w Koczynie y w Aratorwie / woskleg y z żoną Król Ka-
zimierz przemierzował. Aż potym dwunastego dnia po nastąpieniu roku drugiego /

Legat Papieski
podpaleni woj-
ny.

Obpowiedzi
Nathyasa
posłowi Kazimierza
mierzono do
na.

Poselstwo Kazimierza
mierzono do
Nathyasa.

Wojna Pruska.

Króla Nathyasa
do wojny: dwatroc
Margrabia
Brandeburski
począł y do
Prus niebezpie-
czni.

Zabici Tatarów
w Podole.

Wpadnienie
Turcy do Ka-
rynthyy.

Przedsię

Rok 1479.

znowu

Czym w Piotrkowie.
Początek Krola
Machyasa do
Kazimierza.

Przebieg po-
wodzenie Tuni-
gienia w Pru-
sach.

Smierc Bisku-
pa.

Wzrost Biskupa
Poznańskiego.

Konstytucja Wo-
jska.

Wenecja po-
koy w Turkow
okupacji.

Sophia corka
Krola Kazimierza
z 34 synami
i 40000
wzrostu
i 40000
wzrostu.

znovu na Sejm do Piotrkowa zaiachal: Tam przyiahal do niego posel Krola
Machyasa Jaroslaw Czarnochorski / zedajac aby spolecznego ziazdu / dla od-
nowienia pokoiu na poczetek Lutego w Olomuńcu zlozonego / do Mianu pom-
tngl / a nań obecnie y sam przyiahal: obiecując przyty / że to sprawie tego / y
syna Władysława pomoco bedzie / ktemu trudności Punkt nuncyja praca po-
niarkować się mogą. Co iesliby on czas y miejsce nie śniado. walo krolowi pozwo-
la żeby według zdanja przemyt / a iednak woynie Punkt tym czasem aby opuścić.
Co wprawdzie Ma bya / co raz ponawiać poselstwa / vsilnie nalegał. Już
abowiem poobierawość miasta inse / szelberta naprzemysłowy zamek Biskupa do
bize obrony / oblegli byli Polacy: a sam Tungien zwępnawość o swych rzeczach /
do Mistrza Arzyjackiego do Sambiey iuż był wskoczył. Przyemnie było posel-
stwo także Kazimierzowi. Przecoj chociaż Tungien iuż w lada dzień zwoiować
spodbiwał / a onemu co to wiet rozworu nazyczyc rzecz niepozyteczną wpaćro-
wał / rozkazał iednak woysku swemu od obleżenia szelberta ruszyć / y od wosłkiego
woiowania strzymać się. Do Machyasa zaś trzech postow wyprawil / Kaphala
Jaroslawskiego Marszałka / Pawla Jasieniskiego Koronnego Podskarbiego / Ja-
dzeia Kose Lecyette / Probojsza / wiały na nich zupełna moc / aby z nim zstro-
ny ziazdu postanowili / a nadziei mu ten przydali / że śniadney Mistrz przebacze-
nia / a Tungien inse Biskupstwa y iesze dwuch za iedno dostapć może / iesze po-
ty skatecznie dopdzie. Wstąpił był abowiem z swiata malo przed Wincency Aiel
basa Chelmuński Biskup / a wietczny Administrator Pom. śniat / flachcie Politi
herbu. Talczy: za ktozym Jendzey Bniński Poznański / y Pawel Grabowski
Chelmuński / prawie iednym zawodem powierali: ten wprawdzie wietcy nad-
czternasć / a tamten czterdzieści lat y dwie nad to ście miesięcy / na Biskupstwie
przeżył. Zaczyn Poznańskiego dopraśali się wprawdzie / Dryel Zgorta / syn
Lukasza Woiwody Poznańskiego / Śmiezmieński y Poznański Probojsz / y tenże
Kancierz Koronny / reorem była Kapituła / ozniaska rzady zarwiadywania
Biskupstwem wiatuycym zlecia / wietcy y Stanisław Kurozwanci Podkan-
clerzy. A wiatke za wkladaniem się Jakuba Arcybiskupa / Kapituła Poznań-
ska za wola y zwiernością krolowka posiedzy / Dryela Biskupem obrata: iad-
koj ten / miał też śniadz mietak przedtem obietnice Krolowka. Inse zaś Biskup
płwa krom swych Pasterzow domierad italy. Natracala się z tym okazywa po-
niarkowania o Warmińskie Biskupstwo. Z takim tedy zleceniem odiacharość
postowie krolowcy / po drugich y Machyasem y z tego Senatorami namowach
y radach / naostatek to postanowil: żeby na zielone Swiatki Machyas dwuch Bi-
skupow / y tak wiet insey Senatorow / do Śradza na ziazd z Polakami wypra-
wil: Mistrza zaś Arzyjacki / y Mikolay Tungien / aby sami obecnie przybyli / y
według spolecznego Węgrow y Polakow w podobania / aby z Kazimierzem zaię-
dnali się. Pragneli abowiem tezy Węgrowie pokoiu / chcąc tym śniadney wsta-
wiczne Turckie niazdy zawoścignac: wiet am wstawal radzoc y prosiac Gabryel
Kardynal Legat Papieski / rozegrany chęć do poratowania trudności Wio-
skich / a strony Papieskiej. Palata abowiem w ten czas zewnetrzna woyna zie-
nna Wiojka / na dwa buncy rozcieta: z ktozych w ieden spikneli się byli / Syrtus
Biskup nawyjszy / Ferdynand Krol Sycylijski / y Neapolitański / a z nim Szczepo-
Senenski: a w drugi zaś bunt postapili Wenecowie / Florentczycy / y Kiazę No-
dyolanski: ktozy to bunt / tezy krola Francuskiego na swoje strone przemodi /
y blisko piodziesiat zameczkow Papiezowi odial byl: a tak jroga mienawisć ro-
zarzony na one woynie palat / że tezy Wenecowie chcąc się od woyny Turckiej vo-
wolnić / pokoy w Turkow kupili sobie / podawość im Skutara abo Skodra mia-
sto Epirskie abo Albanijskie / w ktozego miasta bionemiu barzo wiele pientedzy wy-
tozyl / a nie muncy krowe wylali. In tedy barzies strona iedna ślabiata / tym tezy go-
racy Machyasa o ratunek prosila. Na one tedy woyna wzglad mianac Machy-
as / przychylniejszy do wczynienia z Kazimierzem pokoiu stawil się. A tym cza-
sem Kazimierz skończył Sejm / Sophia Corka / Fryderykowi Margrabie
Brandeburskiego Woyciecha / synowi najmłodszemu zarczon / do Frankfurtu

du miasta

du miasta nad Wdra rzeka iesacego / do obnubienca w pozorney gwardyey fies-
ści set konnych / y w porządnym dostatek postal: a sam nowe ziazdy Wielkich
y Malych Polakow rozdzielnie odprawiac / pobor dwunastu groszy wyie-
dnal: Do Radoimia potym do Krolowey zbiezawość az tam do Swiatel bareil
sie. Śmiantad zaś sam do Piotrkowa nawrocil / a do Śradza Senatory niektore
wyprawil: tedy tezy Mistrz Arzyjacki / y Mikolay Tungien / wiet y Senatorowie
Krolowskiej Pruskiej ziemie ziahal. Ale gdy do dwudziestego dnia poprozni-
cy Węgrow czekali / naostatek do Krola do Piotrkowa zbiezeli. Tam wprawdzie
Tungien do krolowskich nog porzucał się odpuszczenie otrzymal / y zaraz pozwo-
lono mu przy Biskupstwie Warmińskiem ostawac: nad to z krolow / sam zarow-
no / iako y obecnie poselstwo Kapituły Warmińskiej / wieczna to wstawa waro-
wał: aby wosylcy iuż odcad Biskupa / przelożeni abo Piataci / y Kanonicy one-
go kościola / w pewnym czasie iakoby wyladzem / obiam / abo do Kapituły przy-
taci byli / wiet swie przysięga krolowi Polkiemu obowiazowali / a przeciwko
Arzyjakom iebylkowiet byla tego potrzeba / sami dopomagali: Sufragan tezy Bi-
skupi aby także y on wiet krolowi poprzysięgal: ani żadnego na taki wrząd wysła-
dzac miano / ktozy abo krola Polkiego abo kościola tamiecznego posłusnym nie
był. Insy zaś wosylcy obywateli / w dzierzawie Biskupa y Kapituły zamytali-
cy się / dziesiatego także roku tej czynić powinnu byli: odwod w sprawach do krola
la żeby wolny mied: a sama Kapituła żeby nikogo krolowi nieprzyemnego Bisku-
pem nie obierala. A wiatke potym sposob taki obierania biskupa odmieniono. Te-
tak na ten czas rzeczy wporządzone stanely. A nie dlugo potym sam Tungien ze
wosylcy Kapituły w zamek Malbojski / iako się rzeklo bylo / obietnice wypełnil.
Ale Mistrz zaś prozynnemu krola Machyasa obietnicami / tajemnymi ktemu listy y
postami karmiony / vsilnie się opieral / ewierdzac: że pierwey krole z siebie zedzieć
dopusci / aniz tedy krolowi Polkiemu przysięga czynic bedzie. Potrzepialo go te-
dy wos Machyasowe poselstwo / ktoie do Kazimierza przyslo bylo / prosiac aby na
insy czas ziazdu Śradzkie / pomenat / a przynnierza z Mistrzem y z Tungieniem da-
ley przedluzyl. Wietal się abowiem w ten czas Machyas na odprawie onę ziazdu
ktozy z Władysławem krolowem Czeskim w Olomuńcu zstrony pokoiu stanowil:
cymie to ziazdem rozzerwanego się bydz powiadac / przedluzenia ziazdu Śradz-
kiego / y rozeymu w Kazimierza prosil. Jakoż nie trudnym prosbie tego stawil
się Kazimierz: a wyprawil do niego Pawla Jasieniskiego Sedomierskiego / y
Jana Basena Malbojskiego / ktoie teraz Elbiaskiem zowia / Kascellany w po-
selstwie / az do swietego Bartolomeia ziazd odlozyl / y rozeymu daley pociegнал:
a sam do Radoimia / gdzie byla krolowka z pocomstwem zostala / odiachal / Mi-
strza zostarowil w Piotrkowie: tam się mu abowiem odwolezonego ziazdu ocze-
kawaczwidzialo / nie dosmiewaicemu do Pru do Arzyjakow swych bez pokoi-
u wracic się. A tym czasem pokoy miedzy Węgrzynem y Czechem obecnie w O-
lomuńcu badacemu dosed / goisze kondycye Czechowi przynniozyl. Wiercial się
ten abowiem w ścisłości wielkiej dla rozruchow y rostyrtkow domowych / ktemu
dla śidel / częścią od Machyasa przyporządzonych / a częścią za pobudkę Gerze-
go Podedziadego synow / y wiozrocych Kalitjynskich przepowiadaczow / na glos-
wa swie napietych. Postanowiono tedy / aby obadwa krolow Czeskim miano-
wali się: ale Władysław aby na samey tylko ziemcy Czeskiej przestawal / a Ma-
chyas Morawy / Śląsko / y Łuzacy / aby polki iwo trzymal. Po śmierci zaś te-
go / iesliby Czech powiaty one sobie oderwane odstac pragnal / tedy czterdzieć
tysięcy zlotych Węgierskich krolowi y krolostwu Węgierskiemu / y nad to iesliby co-
na okupienie dobr zastawionych wylozono / wosylko był powinien zaplacic. Je-
sliby iednak Czechowie iednego sobie z Węgrami krola obrali / tedy iuż nie piacie
owadon mieniem mieniano. Troche inaczezy te rzeczy Jan Dubrawski wdat.
Tuc widzial ten podobno przynnien wstaw na ten czas zawarych: ktoiego prze-
pis widziatem ia sam. Pokoy tedy zawary / gdy nie widac bylo do Polski Machy-
asowego poselstwa / tedy Mistrz z Arzyjakami swoimi za Kazimierzem do Ro-
czyna przyiahal. Tamie wozdy na nowu nuncyca Pazdziermca Stephan Gr.

B b b b

bin Spi.

Mikolaj Tan-
gienia krol do in-
ty przynnien
Kosciola z dr-
munkiego wsta-
wyl krolow Pol-
ski.

Machyasa y
Władysława
Krolow ziazd w
Olomuńcu.

Ziazd y pro-
miera pom-
ktemu.

Pokoy miedzy
Węgrzynem y
Czechem.

Publ. Boemia
Hist. lib. 31.

Dośćtwo Krola
Matthiasa do
Zakonu.

Krolu Matthe
Zakonu i z in
sami swoimi
Zakonu i z in
Polakami i z in

Wielki Krol
Matthe i z in

Pol i miedzy
Wagrow i z in
Lutami.

Wielki Krol
Matthe i z in
Wielki Krol
Matthe i z in

Wielki Krol
Matthe i z in
Wielki Krol
Matthe i z in

Wielki Krol
Matthe i z in
Wielki Krol
Matthe i z in

Wielki Krol
Matthe i z in
Wielki Krol
Matthe i z in

bia Spiski / y Wacław Bieczkowski Czech / w poselstwie od Mathyasa przyni-
chali: wymawiając krola swego / że on wojna Turcką zwikłany / nie mogli na-
dzien pewny do Sieradza Senatorow swych zjechać. Pracowali tedy oni iako na-
barzicy Mistrza z krolow Polskim do zgody przyniesić / ociągającego się kome-
cznie / y powiadającego / że posłuszeństwa krolowi Polakom nigdy poprzysię-
gac / a wiary Bogu y człowiekowi obowiązywać nie miał. Potażował tedy nie-
mało przyczyn / ktorzymi wrażonym sie bydy od Kazimierza stylkował. Ale gdy wy-
stępie dowodnie y rzetelnie odparco / postowcie Węgiersey zbic go z wporu wstawa-
li / y w glos oświadczały: żeby iuz obrad żadney nadziei rzeczy swych w Mathya-
su nie miał. Turckie on / prawci / wojna rozzerwany jest / ani sie wazyc bedzie spra-
wy niesprawiedliwy bronic. Juz tedy y swoi go wlasni Krzyzacy obowiązywali /
aby siebie samego ani ich na zgube nie prowadził / zaczym y przegrajac nie pome-
chowali. Takim tedy naleganem nie tak dalece nakloniony / iako gwałtem prze-
lamany / za ledwie wojdy wporney kragmności wstąpił: a dzierwiąc go dnia Pa-
dziermnia przyniesie y pokoy z Polakami odnowil: y tak w zamku Kozynskim
podawiając y wierzności swej przysięge zawołanym obywatelom krolowi oddał /
wymawiając przysięgę słowa za przepowiadającym Janem Krawcem Du-
stupem. Toż uczynili / ktorzy z nim przychodzili byli / co naprzemnie Krzyzacy /
a z tymi szesc inych z miedzy sładcy / y też trzy Kacy Krolowieccy. Za inie za-
sie wysłali stany / na ten czas nie obecne / przyrzeczono / że też y one w tatuse spo-
sob przysięge czynić miały / przy obecności postow krolowkich. Przysięgali też
y krolowscy Senatorowie swoje do Senatu przybyli / że zawzięte przyniesie
statecznie trzymać mieli. Dstrowy Brondnice zasia / Cheliana / y Starogradu /
od Mistrza podchwyconych dobr / stano na tym / aby on miasta one do swieto-
go Marcina krolowi pooddawał / ośm tysięcy złotych od niego wzięwszy / z siero-
ny skob on wojny / ktora z Mikołajem Tungienem wiedziono Mistrzowi / sta-
nowi Krzyżackiemu poczynionych / aby czterey od krola / a czterey od Mistrza wy-
sadyem rozsznawcy / a dwu tysięcy społecznie od obudwu obiany / według zdania
swoego rozsznawcy: Względem czego potym zapłacił krol Mistrzowi tysiąc pięćset
czterwonych złotych Węgierskich. Dstrowy zasia zapisow przyniesie / miedzy krol-
em Węgierskim a Mistrzem Krzyżackim zawziętego / wradzone aby obadwa
zapisy one na dzień trzydziesty miesiąca Stycznia do Rudolpha Biskupa Wro-
clawskiego przestane / y rękami tego przy obecności Jana Lasockiego Gmiesni-
skiego Skolastyka pjarza y posta krolowskiego / krom wsełkiego czytania / podda-
pane były. Abowiem też y z Mathyaszem / także y z Wagrami wysłali / pokoy
zawarli byli Polacy. Te tak rzeczy sprawiwszy / z wielką wysłali radością Wa-
giersey postow / y Mistrza Krzyżacki swym wczowie przyjeźdź od krola y wda-
rowani / raznie rozsiadali się. A nie długo barzo potym zabawiały się krol / do
Litwy z krolow y z dziećmi pospieszył / zlecałszy Janowi Biskupowi / Jakubowi
Debnińskiemu Kastełlanowi a Staroście Krawcowiemu / y też Pawłowi Jasien-
skiemu Sobomierskiemu Kastełlanowi / aby oni pomiarowanie z niemiym zol-
nierzem uczynili / ktory dla mezapłacanego sobie zoidu Pruskiego samopas / a na-
barzicy mactności duchownych nieprzyjacielsko narejdzał / od wsełatich mecnor
y zbrodni nie sie nieprzyjacielsko. Ten abowiem na ten czas był stan Rzeczyp.
Litewskiej / że obecności krolowskiej iako nabarzicy potrzebował. Abowiem
Jan Kmita Moskiewski Nowogrod wielki podbiwszy / ktemu wiele zamkow y
mactcezet na bracie Rusi / ktora Wielkiego Księcia Litewskiego słuchala / pod-
władza swoje pobrawszy / też y na dalsze ziemie Rusi y Litewskiej ośmienie zanosił
się. Szerokie ten wprowadzie y bogate Księstwo od przodków swych obiał był: teno
z Tatarom Barwogistum holdujące y obowiązane było / a tak praradnie / że postow
Tatarskim / a nawet goncom podał wyciągac / abo dla takiej inie potrzeby
przyniesiać / gdy na komach wiedziali / tedy Kmita sam przebieg nogami drogi
im zachodził / a miedzy krolowskiego (trunet to Tatarom naprzemnie) kufel z potro-
nem nislum podawał: ktore iuz tam krola iako z kufia onego na grzywa kofist-
kapnala / wnet i z szlac był powinen. Ciunaczowi listy Cara Tatarskiego czyta-
cemu prze-

cemu prze-

cemu przewyborna fote Sobola podścielal: a sam z Bojarami swemi / mact ich
słuchać na kolana wlekal: ani zgola żadnego rozkazania Tyranskiego przestres-
gać nie odmawiał / choćaby mu też było wojne przeciw Chryścianom / y prze-
ciw zbłąconym przyniercom / abo przeciwko towarzyszom y przyjaciolom wla-
snym podiać rozkazano. Tey tak twardey niewoley y nieznosnego iazma Jan mact
wzrusił wielkiego y rzeziwi nie mogąc znieść / tym barzicy ięzce ob jony swey Gre-
czyki podburzony / rzuciłszy się do oręzia wsiłnie rzucił: Pograniczne Księzeta Ru-
skie potrewne swoje fortelem barzicy a mact wojna pobbił: zaczym daley ku zachod-
owi słońca namknął / sie / Nowogrodu wielkiego / znanieckiego / spasofo-
go / y wysłali ch polnocnych kraow targowiskiem naysławniejszego miasta / kto-
re oziem Aleksandra Witolda ścisłone sto tysięcy groszow złotych / iako chce
Wapowski / abo iako pise Długosi Cytlow / co Kubłami pospolicie zowia / Wiel-
kiemu Księstwu Litewskiemu co rok aż do onego czasu płacić było zwykło / w Li-
tewskiej pomocy omyłnego dobywał / y przez poddanie obiał: trzysta napprze-
mieszych mieszan wysłali / a onych wysłali dobra zagarnął: uisłym zasia
mieszanom trzecia tyłko część mactności ośmawia / ośmact na sie pobierał:
a nawet Arcybiskupa / Karb / złotem / srebrzem / kamieniami drogimi / perłami / y ro-
śelatego rozbaw bogactwy przez wiele lat zebrani / zaprzatniony y nabogaco-
ny zupil / y tyłko samego złota / srebra / kamieni / a perel / trzy sta wozow zupel-
nych wywozł. Abowiem wozow na krajach inych rozmaity spzet wieziono / nie-
zliczona rzecz była. Stob tedy zannozony w bogactwa y zaraż w serce Moskwi-
cin / wysłali porwały Litwie / pod mebytnosc krola Kazimierza / Polakom tru-
dnosciami po roznych częściach ziemie rozzerwano / odeymował / y uisł wysłali
zgola Rusi y Litwy wmyślem chciwym obiał był. Tym tedy rzeczo chęć w czas
poradzić Kazimierz / nad zwyczaj bliżej w Litwie na ten czas ommiektował się.
A choćby Litewscy Panowie wojna odcrowane dobra odbuac / za rade nalepszą po-
czytali / wolal ommiektat społozynny radami z okrutnym Moskwićcinem zgadzać
się: a to dla tego / iż go tak walnym przyczynkiem bogactw y powiatow / litow-
tem ktemu / y wstawienoscia boiowania cwiężonym / a swiezy pamieci otrzy-
many zwyciestwo dusłacym woyskiem okrutnego bydy wiedział: a swoje za-
sie Litwa dluga odwyłoscia wojowania zmierzniata / y zmierzniata bydy po-
wiał: niemiym / prawci / żołnierzem przeciwko tak zmocnionemu nieprzyjacielowi
wojować potrzeba / ktorego żołnierza z Polki / y z narodow Pogranicznych
tak przedło znieść nie moze. A tak do kufu lat przyniesie zawarli z nim. To iuz tak
na ten czas w Litwie. Przez ktory też czas prawie w Jesieni sto tysięcy Turkow / wy-
wiodłszy z soba Multany pomocnic / a do ziemie Sadonier / krey weargnaw / pod
Sobinowem abo Cymbinim miastem tabory polożyło. Przewiedzieli byli wpa-
dzenie ich Wagrowie / przetoż dla bromienia dobre swoich we trzech pułkach / y
z tak wielką hetmanow następowali. Trafunkiem na jeden polk / kedyim Ste-
phan Bator zawiadywał / Turcy napadli. Tam Stephan porozumiały się ro-
ciastym placu przyparty bitwy pozbydy / ani też z dwoma pułkami swymi spłn-
nie nie mogł / dare lednat tamtych znać że sie mu niebyta okazyja do bitwy natras-
cił / koniecznie go do pokłania silnie: a sam zatył żołnierzom swoim / pierwszy
wzruszć iuz wietac zwasłney chęci przysięgającym / do boiu wystąpić kaze. Dzy-
mie sie w tym goraca bitwa / przez trzy godziny palala. Iuz Wagrowie wiel-
koscia Turkow przeciżem wstępować byli poceli / y iuz zaledwie ich zastanawiał
Bator / skrośnąc zarowno y oświadczał: ktemu w swiezym obowiazku przy-
sięgi napominać ich / gdy oto dwa ostateczne pułki dworem krolowskim / a
Kascyanami zagasczone / pospiesnym biegiem przypadały / a nawiodłszy woysko
zbołu na nieprzyjacioly wderzo. Ale oni naglo sprawa potrozoem / domelad i-
dnat obrociwszy kofim opitali się: a wsełke ku ośmact zanniesani / y w sparci w tył
co przedzy wderzo. Wielka tam kleska pierzchających zrażono. Żadnego abowiem
krom piąćdziesiąt co znaomichy wiesznow / nie żywi Wagrowie. Jednak-
że y sami niekrom rozłania krowie dobili się zwyciestwa. Pabloram na placu wiele
dzielnych mezo / miedzy ktorzymi co zna: zmieszy byli Pawel Anz / (tym nazwo-

B b b

Kiem Sla-

Tam Kmita
Moskiewski
Pograniczne
Księzeta
Ruski
podbił.

Nowogrod wiel-
ki Księcia An-
drewa
podbił.

Wagrowie
podbił.

Kazimierz na
wojnie Moskwi-
cin.

Kmita zwozem
wielkim.

Przyniesie Li-
twa y Moskwi-
cin
Sobinowem
podbił.

Kmita Wo-
growski

Turcy podbił
ob Wagram.

uráthyos pod
gryt.

Wietrihowy MAr
Fale WArch
eß; Wogram
pustoty.
No 1480.

Jan Diego's S
 story of a name
 many Acybe
 Rup & wew
 vint.

2021482.

Penistone of
Inc.

Byman & Son
Co.

2431mler3d
 ro:roblwegr
 2431mler3d
 1 5381066

Arystofa
francja o rozbi
nie áciato.
ziemia Czajka
Praga zázálie
przepowiadac
w rosyjsk
miełato.

(Kieim Słowacy Kiasze y Kapłana miannia) y też Janicz Kąsycan Kotmistrz: za
 tym prawie dzielnoscia swieciestwo ono tak znamenite y na wszelkie wieki panie-
 cne Bator / acz y sam ranny / Włachyapowi pozyskal. Abowiem sam Włachyap
 boleścią nog ścismiony w ziemi Węgierskiej leżał: tak dalece ona choroba strapio-
 na będąc / że tamnie rozwoływano truciźna go wrdż zarazionym / y niź dusze pozba-
 wionym. Ale pokazał się ten rok drugiego roku / że żył / gdy przez Thomasa Caro-
 czego ziemia Katuska plondrował / a miasto Rachesburt groźtowanym stru-
 niem wbieżał / ponieważ ob Turcora na infie wojnę / iato zaraz przetoż / obwo-
 dnych wolnym zostawał / a z Polakami zaś y z Czechami potoy sobie był uczynił.
 Rok tedy tamten / y kilka lat potym infych / niź nadstarzali król Kazimierz / z żon-
 y z dziećmi w Liwie napołowaniu przetrwali: ani nie pamiętnego w Polsce
 wkrąg potoy obśtalowawszy / na ten czas nie przypadło: kromie że Jan Długos
 Kanonic Krakowski / nie wiele przed tym Arcybiskupem Lwowoziem namięno-
 ny / razem żył / y dziełow Polskich piśać poprzestął człowiek ślachetny: herbu Wie-
 niaroy / cnoty y stateczności wielkiej / na nauce y w mowie ile onych czasow / niepo-
 spolity / a w rozrywce y w biegleści odprawowania rzeczy wielkich przywybony.
 Dla ktorzych przynowcow / acz był Kazimierza króla wsilnie pracując na ozdobie-
 nie wprzód Sigmiewa / a potym zaś Jakuba Siemńskiego / ciężko na się obraził /
 tak dalece że go też było z pożytkow buchoronych zurpiono / z Krakowa przez służy-
 Starosćian wyrzucono / y nadto z ziemie wywołane o niebezpieczeństwo żywota
 p. 37. wieziono / a wzdry przedśie potym tenże król wieletroc starania y dzielnosci te-
 go w odprawowaniu poselstwa znacznych y godnych / y też w czoiczeniu swych wola-
 nych synow zażywał. Śred zabogacony Długos znatonych odwmart dobroczyń-
 ności a pobożności swej wzetunów. Ale y ostnie żywot też / lub co od Philippa
 Kalimacha / lub od tego infego wyraźnie y dostatecznie opifany: przetoż mnie do-
 jęć o nim okragło y trochę powiedzieć było. Roku potym trzeciego ropol mie-
 śca Czerwca / hanebna zaraza morowa z Węgier postępując / Krakowu y
 wokręgiem młey Polki dobiegła. Drugiego zaśie roku tej y wielki Polska / i. 130.
 wose / ziemię Prucka / y Cieska zbiedzila / y wielu śmiertelnych strawiła. Nieoz-
 kożem naznatonistly był / Symon z Lipnice Kanonic wymowny / w Berna-
 dynistim klasztorze ku południowey Krakowskiej bramie żyjący / człowiek wpa-
 ryzie pospolity / y w miejscu nieznanym spłodzony / ale zaś cnotami / dobrocia-
 y świątobliwością żywota sławny. Przy ktorogro grobie wiele śladz potym chod-
 rzych do pierwszego zdrowia przychodzilo. Co zaprawdę też y o Kazimierzu / synu
 króla Kazimierza / nie tylko jedno słyna sława / ale też pewne y ważne świadect-
 wa trwierdzą: ktorzy za tym to Symonem w rok z świąta wstąpił / so hatam w
 Wilnie zerawiony / y w Łosiele tegoż tam miasta zawołany pompo pochoro-
 ny: także też młodzieniec w rozumienie świątobliwości zawzięty. Śawia tedy
 tak cystym y wstrzemięzliwym bydz żywotiego / że gdy mu Doktorowie komecz-
 nie radzili aby obcowana z białą picia / iestliby chciał zostać żywym / zakusił / te-
 dy wmrzeć raczy / a niź śledy zakon pobożności Chrześciańskiej przestąpić wolał:
 daleko inaczej rozumiejąc / a niź wiele ludzi w zapławanym terzimeyszym wie-
 ku żyjących / ktorzy ani za grzech / ani za stomota nie poczytali sobie / w bloku
 plugawego wsteczeństwa przelegać. A tym czasem narastywala w Poljęz ro-
 spułka y śmialosc swowolnych / y niź mettoży znaczni z diapreży żyć wymowali-
 śia. Z miedzy ktorzy Krystoph Szafraniec / w domu ślachetami spłodzony / y
 nie podobym muiem zabogacony / zbawisy gwardya wielk zbrodmarzow / z Pies-
 kowey ślady zanięu drogi pospolite zasiadał / a wielu kupcow Krakowskich in-
 d. nych y wczynowych na Lubelski iarmark ładących / rozbił / y pozabwał. Dla tej te-
 dy przyczyny z ziemie wywołany / y czi obśadony był: a gdy na wywołanie nie me-
 dbał / wnet go załkoczono / ponmano / do Krakowa wzięto / y tamże z rożkazan-
 ią królewską na głowie pokarano. Takci wzdry spoczymiejsze y wolniejsze niź były prze-
 lazdy. Wic ani ziemia Cieska / a zwołająca Praga / przed kłociami domowymi potoy
 niuc nie mogła: ponieważ heretycy zapamiętali Mniusztorowie y przepowia-
 dacz / przeciwko nieobecny Biskupom / Kardynalom / y przeciw Papiezowi / y w

tedy zaś obecną zakonnikom / y w przedni miejscim / a na ostatek przeczwo trolowi sa
 me^o / popędliwe pospółstwo zbeftwili / tak dalece że tej krola we dworze miejscim
 dobywano / y oble. ono bylo / az noca z tamtad cicho przetachadęszy rżetę do zamku /
 troy świętego Wacława zamkiem przyzwala / wstąpić musiał. A zaraz on za
 met od onego czasu obmacniac poczał. Ale my stworzyć y foręmy. Do Rusi po
 tym krol Kazimierz powrócił / chcec od Stephana Woiewody / Moldawskiego da
 wno zaobiecane / a dlużo zwlaezające wierności poprzyzyszenie znatomitym po
 rzadkiem otrzymać / ponieważ na to samże Woiewoda / troy az do onego czasu
 różnemi wymowkami odkładał / tomiernie zapraszał / ta przyczyna zachęcony
 samosto sie w ten czas było na wyściet otrząy ziemięsi poddane ożyje Turecku
 Wajnal był Rhode czujsa woyna / a trolice onego wyspu hamebnę
 noca dobywał / ale iednak nie dobył / z wrota z tamtad hańba / y kleska swoich
 wyparty. W Apulcey zaśie Besteria / y inie niektore podie mnaftecza gwałtem
 pościeral y rozburzał. Widiunt zaś warunkiem obmocił. z tamtądże one wyf
 jele trana ogniem / mieczem / wzdłuż y wśersz opodal wypustofyl. A obiedwie
 one woyny przyzbytmany odprawiał / a sam zaś w tymże czasie z trzecim woyskiem
 na Syryę puścił sie był. Ale w drodze nie daleko / nie miedzy wmozony / wyt. ha
 mome tym troy sie leżeli go / śmiercia swoia przymosił był / a to dla tego / iż Tur
 cy na drza buncy roścaci / czescia Balazetowi synowemu starfem / a czescia
 Dyzymowi mlodfemu Cesarstwa woinfowali / a woyna domowa potrudnił sie
 tak dalece / że troy na obronie widmieni byli / gdy Wiohom na wgałone on
 go iacoby spólnego pożaru / za powodem Alphonsa Ferdynanda krola Neapol
 lkańskiego syna Kiazcia Balabuykiego / gromadzacyim sie wybolac nie mogli /
 tedy zwałpiwszy o wśelkim ratunku sworb / miasto poddali. Aedy znamienicie
 Chryscianom Węgrowie / troych był / Nathyaf krol stroagrowi swemu na po
 moc zesłał / dopomagali / ale uż w Tureckie woyny dobrze wpawiem. Zdało sie
 tedy że miała sobie domieć od wyechnuc Rzeczpospoli Chryscianiska / za woi. wa
 niem miedzy soba samychże Turcom / gdy oco w tym Dyzymus / troygo drudy
 Sen. niemzowia / od Balazeta porażony / do Solcana Egiptkiego wiahał / a
 gdy onego ponoca y ratunkiem wyparty woyna / y zaraz burtę odnowił / powro
 re zraiony do Rhody pierchnał. z tamtądże od Rhodęskich żołnierzow / z tam
 na / Innocencyusowi osiemu Papieżowi po Sytusie obianemu / do Rzymu
 pseyłany / a od Karola osmego Francuskiego krola do Neapolim z woyskiem
 dalece wiodęiony / w drodze żywota ostrał / śladz truciżna wmozony / za sp
 wa foftego Alexandra Papieża / troy był śmiero w ten czas po Innocencyusie
 zmarłym nastąpił. Zaczyn Balazet pokoy sobie domia nalaży / aby b. i. hańby y
 kleski wycołkiet / od Stephana Woiewody odmiešionej / zemścił sie / zaraz w ro
 ku Chrystusowym / tysiaczym / czterystym / osmbzieścistym czwarcym / na
 Beparade / y na ziemia Wołoska / morzem y ziemia wyprawoił sie. Kilijsa co Li
 tofiomonen v Grekow daronyca bydz niektory rozumie / ttemu Monaster / abo
 Dniogrod miasta obromiebarzo / tamto przy wyłotach Dunaju / a to zaś me
 przy Dnieprze / iako chce Pawel Jowiusz / ale przy Zestrze zbudowane / z wielk
 kleska swoich / pod władza zawiał / a Moldawę wpyłke tegoż y drugiego roku
 przepustofyl / iakoby ia podbic miał / Jowiusz wdać / ale fałpymie / co sie zaraz
 pokaze. Ziożyli wprawdzie na ten czas Stephan poradz Tureckiey / wozac sie
 tey bydz daleko nie rownym / zaczyn w bezpiecznych miejscach / y w trudnyh prz
 stepie / ale iest gorzyfsta y leśna cainta trana / przesadywał / a ratunku v krola Ka
 zimierza dośiagal / obiecuiac iuz pewnie wiarz mu poprzyśiads. Wiezdało sie tedy
 Kazimierzowi zamiebywać oney okazyey do zmirowlenia y przyłoczema sobie
 takiego Pana / troy Tatary / Turki / y W. gry porażał / y tej o wielki miewczas przy
 wodził / a władze zaśie tego przefstrzegac az do onego czasu rozbraniał sie. Cho
 ciaż tedy śnadnie porozumiewał / że to statym y mocnym bydz nie moze / co sie wia
 nie z piarwego serca y me z chaci dziele / ale tyłto potrzebie wgadza / dogodmęfsta i
 bnał y bezpieczniefsta rzecz / sędzi co w siebie / z nim y przeje przeflate wyfptetego
 Chryscianiskiegiu miemia miedziacioty od granic swych zawiaćciac / a mi. pod

Polacy z Tatarami
w wojnie o
miejscę w
dem Janu Ol
brycha.

Wojna między
Tatarami a
Polakami.

Tatarowie
w wojnie z
Polakami.

Jan Olbrycht
syn Kazimierza
w wojnie z
Tatarami.

Przymierze
Kazimierza z
Tatarami.
Mikołaj Janey

Polacy z
Tatarami
w wojnie o
miejscę w
dem Janu Ol
brycha.

Polacy z
Tatarami
w wojnie o
miejscę w
dem Janu Ol
brycha.

zwoyciaiu swego: zaczym gestwo strzał na tśtalc gradu narotajem w gora wypu-
ścawoły: rżem tonie y żołnierze śledliwie zwierchu obrazili dośad aż zawoednem
bieżem podpadły pod nich naśy: wrecz nim zacinać sie poczełi: dopieroż nie
mogoc porzownywać z naśymy orżmiejsem: tyl podadżo nieprzyaciela: wćiekać
iednak lgnaca trześawica wadziła. A tak wiele w boiu: wiecey daleko w po-
gomey pobito nieprzyaciol: poimano wielu: a bårzo mało z onego polku prze-
tkaśtu tyśiecy ludzi: iako wspomina Wapowśki / zagęszczonego / z Carzykiem po-
rżucawoły tonie / w topielistku błotnym zagrzazone / pieśo wntneli. Plon wśystek
naśy odbili / y nad to wieźmami a lupieżo nieprzyaciela z dobyczy przyczynili.
Tatych miaśt zatym / do drugiego Tatarow pulku z tyłu nadciągającego odwoioz
wczynio naśy: trafunkiem om z niebaczką nadiachawoły na obnoży naśych w Ro-
peftrzymie pozostawione pizeli byli: a gdy tam na imod sycony / ktoż za napoy
Kus y Podolanie wżywaio / napadli / z wpiągnięta podobnożnego zbytecznie opua-
li śia / rozumiejąc że iuż naśy roznie pierchneli. Co gdy naśy przesłakowali / zaraz
na bieśiadniacych y na pżanych zmagia wderzywoły / na tśtalc bydła prawie aż do
zmordowania zabijali ich. Carzyk zaś drugi nieprzyaciela porwawoły śia do
oreży: a na doremnie z czoche nieśprawnych swoich wśiluiac boiu krwawego po-
kusic / trupem złożony wpađi. Dżieśieć tyśiecy konnych w tym polku Wapowśki
kładzie / a iż ze wśystkiej liczby niewiele Pogan wśio powiada. Se ktoży pży Sa-
wożanie rżecze do Bugu wpadałacy / te rżeczy sprawowane byđz klado. Twa-
śiedzieli iednak w polku y potym Tatarowie: lecz gdy poworoze na Podole
plondrownicy pod czas śimny wypađli / wnet śniegami okrutnie w ten czas napar-
d emi obieci / znowu od naśych na przedce zgromadzonych znamienito kłeśto zra-
żem padli. Dżieśieć śinadz tyśiecy Tatarow onych bylo. A wśakże to zwoyciaśtwo
pozney / aniża przywodem Jana Olbrycha / nadarżylo śie. Na ten czas zaśa-
Jan Olbrycht / seześliwie woynę śkoczywoły / a lupy z nieprzyaciol pobrawoły /
zwoycieśca do oycy wrocił śie. Seđoż wśietym y przyiemnym w wśystkich byđz po-
czal / za wśylawianiem żołnierzow rownie / iako y wieźmow odbitych / enoty /
bzelnosci / y madości tego. Co wśystko nie pomalu onemu na dośtapienie kro-
leśtwu Węgierśkiego pomagalo / ieno je macocha fortuna śkawoły śie / w po-
śrżod zapadu prawie obbiegła go: o czym wnet mowic bede / ieno pierwey kro-
leściu ślowy doctna / co śie tegoż wlaśnie roku dżialo: mianowicie że Kazimierz
krol w przymierze zaśeđi z Baizetem Cesarzem Turckim / pżez posta swego Mi-
kolaja Gierleia herbu Lewart / ktoży potym byl Kascellanem Krakowśkim / y we-
tmianem rycerśtwu Polśkiego: caktim tedy postanowieniem potoy zawożeto / aby
ieden drugiego dżierżaw y poddanych nie nie wśkladzał. Z Władysławem caktje
lynem swoim a krolom Cześkim znowu stowarzyśenie / pżeciwoś Nathyaśowi
krolowi Węgierśkiemu / zawożet. Był aborem Nathyaś w polku niecierpli-
wym: y gdy wiele maśienosci z Władysławem / cześcio woynę / a cześcio nieśpra-
wiedliwego przymierza kondycyami / złupil / tym ieśże wiecey co dżień na cudze
laknał: zaczym Kizeta Ślaskie / Jana Seganśkiego / y Henryka Monsterberśkie-
go wardeni wśtawami do poddania śobie miaśty zamkow Seganu / Spocaroy /
Kozachowa / Szełbodziu / Grumberku / Polkowice / Wartemberku / y Franche-
śkanu / gwałtownie pżyciśnal: pżeciwoś Fryderykowi Cesarzowi ktożego Wła-
dyśław / pod opieka Maieśtatu Cesarśkiego bedeć / odśkapić dobrym summieniem
nie mogli / woynę odnowial: śiemie Katusśa plondrowal / y wiele tamiecznych
zamkow pod władz swoie zabieral: a nawet / też y na kroleśtwo Cześkie zmierzac
pżatowal śie: ktemu ślychac bylo / że na gardo Władysławowe / zaboyce niektoie
śamieży Czechow / podnaprawil byl. Tedy Władysław / tak w domu iako y na śtro-
nie wśpśie rżeczy w podożrzeniu maioć / a w wbożim kroleśtwie / cudzym iednak
tatemem / frodże zadłużonym bedeć / gdy śie nie rownym byđz potedze Nathya-
śowey wicdual / a Fryderyk zaś gdy mierzac temu ratunku dodać nie mogli / ale
też iuż potrzebował go / tedy pod oycowśka potega y obione wćieć śie pżano-
wi. Jaksam on odinawial stowarzyśenia / tak gwoli synowi / iako też y gwoli
śwoy olafney sprawiole. Dżozumial aborem byl niepotoynny leć Nathyaśow.

zrec

Epitafij Fr. 14
Wiatyśaś. w
Katusśach.

Wiedni wśiwo

Wiedni Katusś
y obitak mery-
milian.
Grabstwo Tyro-
lentie.

Kozłowice
Wagrow w obte-
waniu Krola.

Wojna między
braćmi.

Krolowa Be-
try / Władysław
w wojnie z
Tatarami.

Jan Olbrycht
w wojnie z
Węgier.

Katusś obitaj-
ny od Jana Ol-
brycha.

Katusś Śiemie-
śkich obitaj-
ny do Wśpśie-
ścin.

Alieć ten w drugim zaraz roku / wśpśietkich niebezpieczeństwa y boiazim pozbarwił. A
namości on byl zaprawde woynę na Katusśany: a tanto woysko Fryderyka Cesa-
rza poraził: Maśt Katusśkich wiele / a z temi śtolice tamieczna Wiedni pod moc
swoie zagarnal: y też Wroclawśko oblegi byl. A wśakże podczas obleżenia one-
go / sam zaraza powietrza ziety / w Wiedniu duśe ostradał. Cialo tego w poroy-
czu / y krom wśelkiej wśpamalości krolowśkiej do Biatogrodu / kedy krolow Wę-
gierśkich pogrzeby wzyty bywac / Węgrowie zaprowadzili. Co porozumiewoły
Maksimilian Cesarza Fryderyka syn / ktożego byl niewiele pżed tym / oćiec za zgodli-
woy zdanem Panow Elektorow / Cesarzem abo krolom Rzymśkim nannieni y w
Katusśa pod władz swoie odebrał / y oycu nazad pżywrocil: Czarny zaśtep / o-
śtatti woyska Nathyaśowego poraził y rozgromil: y wnet zatym Tyrolenśkie
Grabstwo / ktoże Wenetowie orżem tlućli / darownym sposobem od Zygmunta
śtryia otrzymane śobie pżylaczył. Śmierć tedy krola Nathyaśa nowa / acz nie-
pżedłużona ani okrutna woynę / między Węgrami / a Polakami / sprawila.
Ktoż wopiawduze zewnetrzne Węgierśkich Panow między śobą rozerwanie w-
zmiećlo. Aborem Węgrowie w ch ściach rozrożmem / cześcio Władysławow-
wi krolowi Cześkiemu / a cześcio Janowi Olbrychtowi drugiemu Kazimierzow-
mu synowi / ktożego pżedtem wspominalem / kroleśtwo swoie pżynośili. Wic-
nie śchodziło y na tych / ktoży Maksimiliana Cesarza mieć krolom chćieli. Byli też
y tacy / ktoży obcego narodu Pany bżydzac śie / Jana Nathyaśowego bektarta /
ktożego Andzelikiem poħlebnie nazywano / za krola podawali. Twa odzicił za-
tym Jan Olbrycht pżymieśionego śobie kroleśtwu / wślaczając Węgrowie onemu
zycziwoły wśilnie go wzywali y prośili: do tego też oćiec radził / y naklad lożyc po-
dymował śie. Ale Władysław / też od swoich zycziwoych pżyzwany / co narychley
z woyskiem Czechow w dochoyćke zebrałych nadiachal: y zaraz Bndzyn głowe
kroleśtwu Węgierśkiego / za zycziwościo krolowey Beatry (ktoża ieśże na on
czas zaraz / kedy Władysław z Nathyaśem w Olomuncu ziad odprawial / w-
dżeniem tego y mulościo zażeta bedeć / na ten czas o malżeńśtwie z nim czipyla śo-
bie) wypedziwoły Andzelika / opánował. Co koro dośla wicdziec Jana Olbrych-
ta / natychmiast on wśiawoły od oycy woyska dwanaście tyśiecy pżemadził za-
ciagnionego / pod choragwiami do śiemie Węgierśkiej zaiędzia: tamże Sobie-
now / Eperyaś / y niektoie inśa miasteczka / ktoże ślowet do Bndzyna pospieśia-
icemu w dżodze narohaly śie / na śtrone swoie pżygarnal. Katusś zaś miasto y
reko rżemiośta dobyze opatrzone / y dużym warunkiem nieprzyaciol obmocinone /
y też w żywność dośtatecznie pżypozadzone / pżed nadieżdziać bżany zamkne-
lo. Twa dalo śie tedy Janowi Olbrychtowi nie dobytego odieđzac / aby nieprzy-
iaciel w tyle nie zośtawal / wiec y inśe miastka pżykladem oneż zbeśtwione / aby na
wladz krola nowego nie biły. Pżetoż obleżeniem go obwodzić / y śtrzelbą z Pola-
ski pżywiożoną kolatac poczeťo / ale krom wśelkiego pożytku. Od śchyłku la-
ta aż do pol śimny woloćlo śie obleżenie. A w tym potuśat zaiędnac bracia Jan Wa-
radzynśki a tenże Olomuniecki Biskup / cziowiek mady / y wczony: ktoży gwoli tey
samey sprawie do polski do Kazimierza / na ktożym Jan Olbrycht wśystek pole-
gal / wypada. Ale nie tam sprawic nie moze. A Władysław zaś / koro Senato-
ry Węgierśkie prawie wśpśietkie śtaraniem y hoynym dactiem Beatry / ktoża śarb
krolowśki w mocy swey mual / na swoie śtrone pżeciagnal / zaraz woysko na od-
parcie wśilkow baterskich wyprawil. Gdy uż tedy nademkneli śie bliżey ku śobie
woyska / poczeł Węgrowie o potoiu traktowac / niechcac kroleśtwu na śanie
warpłwey kofki boiu krwawego pokladać. Postanowiono zatym do czasu p-
wonego rożiem / pżez ktożyby om Władysław / a Jan Olbrycht oycy / naradzić
śie mogli / y zaraz kondycy potoiu między zawośmonem uśtanowic. A tym cza-
sem Jan Olbrycht pomechawoły obleżenie / do Eperyaśu obiaćal / a Węgrowie
też roznie rozwineli śia. Pżebywał na on czas Kazimierz w Litwie / na docho-
dzienie woynę dobr / pżez Moskwićma śobie oderwany śporządzac śie. Abo-
wrem po wśięciu y poddaniu Wroogrodu wielkiego / zaraz Kizeta Śiemierśkiej

Cccc

Kuśi

Rusi dobrowolnie do Moskiewic odpadli / nie wielką przyczyną obruśmi: a mia-
nowicie: iż gdy do Włostien przychali byli / do tróla jednego czasu przypuścić ich nie
chcieli: zaczęli gdy jeden z między nich wpadł wódzierał się / a palec między dziwo-
trofickie otworzone zaczął / wnet odzwierciły przeda dziwami zatrząsnęły / pa-
lec mu przyskrzynał / y podługgotat. Aż był palec głowa odzwierciły przypuścił /
nie nasyć się jednat tym gniewem / zaczął onych: o wsem oni prosto do Anazja / do
skiewskiego zaiacharowy / pod władzą tego siebie / y wyszkie matetności swe
poddali. Badał tedy to było przyczyna odpadnienia / badał też raczy owo / iż oni
w podległy wadze w Litwy bydy postrzegali / a w mierze nabożeństwa swego od
nich wprowadzić odrozmieniu / a z Moskwa zaś zjednoczonymi byli / a jednat
oni okazywa pizet / inadz przed tym iście wnowane odpadnienie tym pospieszniey
wywarli. Te tedy Kazimierz miał przyczyna wojny Moskiewskiej. A wżdy przed-
sie gorętsze chęć do wyrzyszenia syna / a jeżeli do odwetowania matetności wa-
iatych / rozegrany / a nad to gniewem przeciwo drugiemu synowi takoby nabyć
chciewemu / y dobreczynności tego miewdziecznemu / podbestwiony / potoy sta-
nowic Janowi Olbrychtowi rozradził / a zawzięta wojna kończył rozkazal: obie-
cując że się mu sam z potężnym wojskiem / y z posilkami Tatarom na ratunek sta-
wić miał / skoro by był jedno trudności Litewskie wprzeczal. Samiebnie było
nadmienione wosko Jana Olbrychta / ponieważ wiele żołnierza w nadzienie w-
czynionej rozmiar / a potem je przez wyszkie czas przynurza scislejsey
paży y żywności zżywać musieli / rozrachniał się wyio: a wżdy jednat Olbrych-
towi oycowskiy zwierzchności nasładowacemu / zapoczął wojna w ziemi ma-
pysnackiej kończył dala się. Po wyszciu z tym rozemni jako jedno przedo czas
roku drugiego dopuścił / nacychnął on przyległe wyszkie grunty plondro-
wał y pustoszył / dojad aż Władysław wystawianiem ludzi swoich / ktorzym dobra
pustoszono / rozruszony / osmaście tysięcy piechoty rownie jako y jazdy z Wa-
grow z Czechow zaciągnął. Poranic się tedy on za rzecz dobrą potładał sobie aby
był tak oycowski przyszedł wprzecz / ponieważ zastychnął był / je ociec walną woj-
nę przeciwo niemu sporządza: Ledwie cztery tysiące ludzi miał do boju Jan Ol-
brycht / gdy inży wyszcy rozrachniał się byli: awżdy jednat nie nie wstrącony naste-
pniacego wojska nieprzyjacielskiego / wiele osia / siomocno y mepozyteczna rzecz po-
tładał / między murami przebywającemu niewczesność obleżenia ponosić / y też po-
mocy od oycy stem y czterdziestu mil / Niemiec / h odlegle / y nie spozo wybiera-
ce / się oczekawać. A tak napomniawoły swoich / aby biał się / nie tronił pomysł ta-
ko na ludzie męzne przystoi / śmierć raczy podejmowali / a nie ośietnie wciekając a-
bo w pokrzytych łotach puzenając się na kstał bydla marnie ginać woleli / do bo-
ju wywodzi. Dawoły w tym z obudwu stron znat bitwy / do boju racznie przysio:
dzielnie tam sobie strona Olbrychtowa postępowala / y uż naczelne polci nieprzy-
jacielskie z miejsca swego ruszyła była: ale za przeciżaniem woskley lichy nieprzy-
jacieli poparta / wiodu dzielnych męzow poguwność / naostatek wstąpiła. Sam Kie-
je Olbrycht / gdy poprozmey domek odnowic bitwa wstawał / dwu kom w bo-
ju pozbył / a w trzecim pod bezuży rane zadane odmioży / zaledwie wżdy do
Wporysłu wstoczył. Włata tedy niedostawało je go dwu Czechow w pogoni
zapuszczali nie poimali / ponieważ miecz spadawoły się cymby miał się bić /
zbawili go: jedno że Arupki (raczy podobno Krupka) ślachac Polki przypad-
ły / swego miecza dodał mu: a tak szczęśliwie / że nim Olbrycht obudwu nie-
przyjacieli goniących pzebił.

Nadkrzywdził w tej mierze pomiekad stanu ślącbeckiego Kromer,
wiecey mnie w tłumaczeniu o wątpliwą iakąś niewiadomość przypra-
wił, że w wspomnianą wyrażnie imieniem albo nazwiskiem w przysług-
iakię ślącbecką którego, herbu oyczystego jego nie pismem nie dotykał.
Abowiem gęsto rozrodzona, y w rozne nazwiska rozproszona po-
mność, chociażby rada cnotliwych zastug y starożytności przodków

swoich

Otwór wlewy
wojskiem brzo-
wiczem.Jan Olbrycht
zamiast wojny
rozpamię.

Krupka.

Dośladny przy-
darek Marcina
Ślącbeckiego.

swoich dzielnicą herbowa domacata się, tedy przytłony pismem herb
Familiy swej widząc, domyslać się trudno ma z psonnego tylko nazwi-
ska, o własności starożytnego Przodka. Tymże też samym miewspom-
nieniem herbu, y mne samemu trudności trochę, w przekładaniu nazwi-
ska Krupcius, zadał: tak iż y teraz przywołuję, iestż tego to Cru-
psiusa Krupskim, czyli też Krupką, mam rozumieć. Zaprawda o
Krupskich nie wiem, gdyż o nich anim sychywał, anim czytywał. O
Krupkach zaśie w Krakowskiej ziemi, bardo dobra mam wiadomość.
Ktorych napierwszy przodek z Krukberku zamku, we Frankomey (ile
wiedzieć moge) krainie ziemie Niemieckiey niekiedy zatorzonego, do
Polski z bogatą matetnością wpłynął: zaczął w ziemi Krakowskiej
osiadły Krukberkiem się przecie domekad, od zamku zawziętym nazwi-
skiem, mienić. aż wżdy przyrodzona Polska mowa nazwiska przystadza-
jąc Krukberka, Krupskim przechrzcił, a potem smaromicy mieniąc Kru-
pką mienić się przyzwyczaił. Rozrodził się on potem w Polsce: za-
czę potomność godnie oyczy nie słuszyła, z domy wielkimi powinowacitą
się y tak pr y swoicy starożytności ostala. Noż Krupkowice z herb, iestż
od Cesarzow zadaną nadany, dwie Lilie w polu Czerwonym, na jednym
obłogu rozdane, a dwoma zaś Trąbami Lilii jedno między sobą ma-
zaczyni belmujące się, y zasczycone. Tych ia tedy Krupkow rozumem
bydż tego, który syna krolewskiego Olbrychta w potrzebie dodaniem o-
re za ratował: iako to z Kromera dożyć się o tym słyśiało. Do ktore-
go iuz powroćmy.

Obwieśczoney z tym od swoich o skutku bitwy Władysław / nie tajemnie to
potłacz / je barzley z brata zdrowo pozostatego / a jeżeli ze zwycięstwa, ciepił się: a
wyprowadził do niego posły / potoy z nim tymi kondycjami uczynił / aby on się
nie Węgierstwy uż od onego czasu pomechat: Węgry aby z przysięgi / ktorzy mu
za kolwiec na posłuszeństwo uczynili / wyzwolił: a względem tego aby w Śląsku
posiadł wiaty Głogow / Bojuchow / Spietawa / Zielonogora / Swiebodzin /
Gore / Krośno / Szczaniaw / Opawe / Karniow / Tosto / Bytomie / Swier-
chleniec / y Koslie: a te wyszkie matetności aby w dzierżawie swej trzymał / spola-
nie z potomkami swymy pici meżkley iestliby ktore spłodził / do tego czasu / do kadby
krolem nie ostal. Jednatje przedo obywateli pomienionych dzierżaw / ciężary
pospolite zarowno z Węgrami podejmować aby byli powinni: sam zaśie Kie-
Jan Olbrycht woliwym y swieobodnym zgot od wysztych powinności miał zo-
stawać. Tym czasem zaśie nieli się mu w tym wspaniewlono / aby Wporysły y So-
binow w roku swych trzymał. Co iestliby Władysław nie potomstwa nie spłodzi-
woły umarł / tedy po nim Jan Olbrycht w Węgry miał krolować. Zadnemu
tedy tego za zbada niemiano poczytać / gdyby kto z nim przeciwo Władysławowi
w przestawał. Do tego aby tym / ktorzy za czasu krolowania Mathyaszowego na
wygnaniu błakali się / wolne do swoich ostawało nawrocenie. Naostatek aby
wzięnie z obudwu stron powypuszczano / y też miasta zawzięte pooddawano. Tak
na ten czas te rzeczy między bracia postanowione / podpisane / a krol Władysław
wa y pieczęcią Senatorow Węgierstwy pieczęciami warowane / trwało iestż w
Mezycy krolewskiej w Krakowie. Trwało y inże nad to zapisy / ktorymi tenże krol
dochody y podatki / ktore imieniem pospolitych ciężarow z matetności Śląskich
bratu wstapienych / powinnu mu było wydawać / temuż to bratu swemu dawa-
wał. Co wyszkie porządnie kończywoły Jan Olbrycht / do Polski odiachal. A
Władysław zaśie / pierwszy a jeżeli wojsko rozpuscił / też y Andzelika w niepodłym
wojsku Wotachow ku Budzyniowi następującego pogromił: y wnet z tym

Rozrobie na po-
tomność ślache-
cka z herbu na-
nadnuty swy-
tła psołtom-
wyd do podnieKrupkowice
zob napierwoy
wyśli / y kady
osiadli.Odmienich
nazwiska.

herb onychie.

Pohodnie Pro-
la Władysław
Dzawo miedzy
bracia.Głogow / Bo-
pamiłcey Kary-
niow / Kie pias-
twa na Głogow
Jan Olbrycht
od brata obier.Andzelika y ma-
łozni iakże iestż
zda powini Włó-
dykawa.

Rok 1496.
Władysław korla
Kazimierzowa
34 Czerwiec Kie-
ja Głównie wyda-
na.

Philip Kallie
march.

Kallimach po-
stanoż Krola.

poziomym mo-
rowe.

zinn puzka.

dział / ani żadnego podatku pieniężnego poddanym swoim nie nakazywał: inżesz-
sie wysyłać pizerzeczone Powiaty albo Starostwa / sam tylko doładby sz. aby
trzymał / ale po śmierci tego do Krola znówu y do Krolestwa wrócić sie miały. Co
aby tak gruntownie y statecznie trwało / sam obecnie rownie z Senatorami / z
flachta / Ktemu z mieszczan naysprzedniejszy do Lublina przyacharowy / znacze-
nie przysięga wtowierdzić był powołen. Zaledwie jednak to / aż po wysław drugie-
go roku wykonat. Wzbrala była tego roku w pol Lata nad obyczaj rzeka Wi-
sta / wielkimi dezbjami wypelniona. Wiecej drugi potym rok nie tak dalece
pamiętnego nie przyniosł / oprócz weseła Barbary córki Krola Kazimierza / Kto-
był Jan Olbrycht Krol / brat Pamiński / Gerzemu woyciecha Książcia Saskiego sy-
nowi w śian małżeńskizaslubił: y tej oprócz tego / że sie Krol z Konradem Kie-
ciem Mazowieckim / na Seymie Piotrkowskim o Mazowsie vgodził / iakom to już
przedtym powieściat. Odmarł też swiata tego roku Philip Kallimach: Ktozego
śmierć / nie barzo ro zżeremita Polaki. Był ten z wrodzenia Tuscus / Krasom-
wca y Ktemopis nie bzydki / y ostrym dowcipem obdarzony: bawil sie on domie-
Kad na postudze wotzego Piusa Papieża. Potym zaśie gdy namieścił pizerzeczo-
nego Piusa Pawel wotzy Papież / Pomponiusa Leta / Platyna / y niektore in-
sie ludzie wzone przyiacioly Kallimachowe / badz iż to oni pizercone o wierz-
porofedney rozumeli / badz też iż pizercew niemu zbuntowali sie byli / pochwyta-
rozkazal / na ten czas Kallimach / za panowania iesze Kazimierza do Polki wido-
czył / y za nauceyciela synom Krolewskim dany był. Gdy tedy w obcowanie y stowa-
rzyienie Jana Olbrychta wstrobował sie / wiele v niego laska y rado swa pizema-
gal: a zgola tak dalece / że też Jan Olbrycht Krolewem ofstarowy / podobug zdania Ka-
limachowego dostoiestwa y wżedy rozdawał / y wysyłać prawie sprawy pol-
lite / y też prywatne swoje / odprawiał. Skad zaprawde na niezmiernie mienawie-
v Polakow zebrało sie bylo Kallimachowi: Ktoż jednak pizerbożni potegę tego
dometad potrywano / aż jednego czasu / gdy on poselstwo imieniem Krolewskim
v Wenecow y v Papieja odprawiac / wrócić sie do Polki nie zdat / wysyła ona
mienawieść na wierzdy wyrnela. Ależ sznówu gdy sie ten narodził / nie tak o-
lece wtechnona / iako potaiona / doład ieno był / była. Wierżono pospolicie / albo
też potwarżono go byto / iakoby Krola na Tyranstwo mual nawodzić / a darowi-
zny y wyrokutego pizerdawac. Jakoz tak to zaprawde zwykło bywać / że ktorzy w
dosloynosci poważney / albo w iakieykolwiek znaczney łasce v Krolow y Monarchow
przoakusa / z trudnoscia oni wielka mienawiscy y obmowiskom ludzkim vmknac sie mo-
ga: ktorzy podczas pizerażeni / z wysokiego slupnia na niski podnozek spadala. Dok-
zac abowiem tego nie moga / aby wielu nie obrażali / gdy niektorzy przyśluzyc sie y do-
pomagac siłua. A cześlokróć y tych samych / ktorych goānoscia wynysyli / pizerciwie-
mi sobie vznawiaa / z wlaszcza iesli albo obcego narodu sa / albo wrodzeniem y matetno-
scia podlessemi / albo wiec takomemi. Umarł tedy Kallimach plynieniem wnetrzy-
ności zembłony / prawie na nowiu miesiacu Listopada: Ktozego czasu zaraza mo-
rowa z Węgier y z Słaska pomyłaiac sie / Krafowa y maley Polki došla. A gdy
żime / Ktoza była barzo ostra / wtechnela / wnet drugiego lata merowno barziej
odżyła / zaczyń aż do samey żimy wzdluż y wśerz daleko rozlegaiac sie / wielu
śmiertelnych pojarla. Dogodnie tedy Krol flachta / y też prostego narodu ludzie
Krozykolwiet zold wiedli / przed onymi powietrzem wiodł: ieno że pizercie tym / co
pomortkowi wśli byli / miecz nieprzyiacielski nie we wysytkim folgował. Był Jan
Olbrycht (iakom też wysłey pokazal) chwaly y rozszerzenia Krolestwa zbynie pra-
gnący. Napierwey tedy Turki wysytkim Chryścianom strasliwie / za nieprzyacio-
ly sobie pokladali: co czynil / że abo z pobożney chęci Rzeczypo. Chryścianiskiej do-
pomoc / abo też zabicia strya swego Wladysława zemścić sie pragnal. Ależi wda-
wano y wierżono pospolicie / że to on ziemia Wołoska podobie pizemyslawiac /
dla zamydlenia oczu Stephanowi Woiwodzie / o Turckiej woyne posłuch ra-
myślnie puscił: a żeby nie z dobrozwoli tak możnę nieprzyiaciela woyne poruśiac
zdat sie / podnaprawil był śiadz ludzie pewne aby mu wiadomość z Podola dał /
że Turcy z wainym woyskiem do Wołoch y w Podole następnio / w czyn zaprawo-

de wiary

de wiary przydał niepokorny dowcip narodu tamtego: wiec y to / że już czas przy-
mierz wychoził. Gdy tedy wielki łofie na wyprawę oney woyny tożyl a od Krol-
rada Książcia / Tazowieckie / według postanowienia / pizerstoyne wiary popzysie
żenie otrzymat / samego wprawdzie z oney woyny już w ten czas nadspierającę
wypuścił / jednakże wprawienie posilew na nim wymorwił. Alexandra też Wiel-
kie Książce Litewskie / Jana Tyfemego Mistrza Krzyżakow Pruskich / po zmarłym
A Jaranie wysładzonego / podobug vstawionego przymierza na też to woyne poru-
szył: flachcie wysytkiej Koronney w miesiacu Maju do Lwowa starwie sie o-
żnie kazal: nad to do Stephanu Woiwody Wołoskiego posly wyprawil / Ktozy-
by go na dopomożenie woyny pobożney pizerciwko Pogonom / tak z powinności
przymierza zaciągali / iako też nadzieia odwetowania Białogrodu y Kiley / wy-
wali. Sam zaśie z bratem Hygmuntem / y z piechotą pienadzi zaciągniona / w-
czas w drogę wyiacharowy / w Pizemysla tym czasem stanął doładby woyska nie-
ściagnęli sie. Tamże do niego Krzestaw Kurozwęcki Kancelarz / y też swiezo w-
onym czasie / po zseciu Piotra Mosynskiego / Bninskigo / Biskup Wołoski
namieniony / swoim y też Fryderyka Kardynala imieniem przychodzi / od zarożie-
tego postanowienia odwodzić go. Zaczyn Krol ostrymu słowy posulaniem
odpyć / a iako Kiezbu rączey o Msey a me o woyne zawiadywać / rozkazal. Po-
mieważ /a / powiada / y iedne łofule z siebie zdiawsy spalibym / gdybym to pizercia
wżetey rady swioy wiadoma bydz wiedzial. Toż to dopiero wyrnel / abo ra-
dmev wtowierdził sie powieści ludzkie / Ktożi wiec iawnie potym lub to praw-
dmev lub fałszywie wdać / aż do moich czasow potrzebano / że Krol wyprawę ona
za rada Kallimachowa podobil był / chcąc tak dalece / nieutrocone / y sobie niny po-
slusne / a wolkie y ludzkie prawa lekce wazace flachty Polskiej dumy / Ktopotami
wotiemni przymartwić / abo wiec flesko iako znaczne omerzić. A w tym poslo-
wie / Ktozych bylo do Wołoch wyprawiono / taka odpowiedz przyniesli Krolowi:
że posiadana to woyna Stephanowi y przyemna iest barzo / Ktoza pizerciwko Po-
ganinowi / tak wysytkiej imienia Chryścianiskiego spólnemu / iako y tego wlasne-
mu nieprzyiacielowi porostale: zaczy mę na nim niezeydzie w bodawaniu żywno-
ści woysku Krolewskiemu: a owsem y potegę on swioe z Krolew zewrzić nie ome-
sła / Ktoż ieno Krol na granice nieprzyiacielskie y ku Dunaiowi nadciągnie. Gdyż
aby to pierwey wczyni potrzeby tego nie widzi / y owsem niebezpieczeństwo v-
patruie / aby śiadz Turki / y też ich towarzyse Mulsany / niewczesnie pizerciwko
nie zwabił. Jesliż to on tedy prawdziwie tak vpatrowal / czyli też pod ta potrywko
ochronie sie pragnal / aby go był Krol Polki nie podobiedł / peronego nie mienal.
Zapirowac on to już sam pizerzuwał / cześcia zaslychwymiem powieści ludz-
kiej obwieśżony / a cześcia od Węgierskich Panow przez listy / y przez posly / pze-
strzegany / że ono woysko Krol Polki pizerciwko niemu prowadzi / chcąc onego zru-
ciwsky / brata swego Hygmunta na stolicy Wołoskiej osadzić: a to tak w Lu-
blu tajemnie między sobą bracia wradzili. Co wprawdzie tym pilney Węgrowie
rozglasali / aby byli tym barziej Stephanu pizerciwko Polskiemu Krolowi zbestwi-
li: a to dla tego / iż cześcia markotno im bylo / że Krolowie od tajemney rady wyła-
czyli ich byli / a cześcia że Wołochy ona woyna od opieki ich / oderwać Komecznie
miala. Abowiem Killa razow przedtym wzowczailo sie to bylo / że Wołochowie
odpadły raz od Węgrow do Polakow / w rozzerwaniu domowym zstrony Hospo-
darstwa / lub to potrzeba woyny Turckiej pizerciwem / lub też naostatek wro-
żona niestateczność w dotrzymawaniu wiary znorowieni / pod opieka Krola
Węgierskiego powtoze wiec podobadali. Od tych tedy vpoiminany Stephan / iako
naostrojney w radach Jana Olbrychta dogladal. Ktozego storo postrzegł / że on
woysko pizerbiakowawsy / a ze Lwowa na schodzie Czerreca tabory ruszyro / y me-
tu Zamenicow / Ktozedy bliżej iest do Kiley / do Białogrodu / y też do Kierżaw
Turckich / puscił sie / ale na polucie powrocił / dopiero tym iesze barziej radzić o
sobie poczał. Wyprawie zatym trzech poslow / ludzi narodu swego pizerbiakowskich /
wypytaić Krola iesliż przyiacielem / czy nieprzyiacielem / do ziemi Wołoskiej nadzie-
dza. Co iesli Turki woiwac postanowil / tedy daleko bliższym y śiadmeyszym pze-

0000

133333

Konrad Kie-
Kazimierzowa
włade Krolowi
Polskiemu po-
pizerlega.
Jan Tyfemi
Krem Krzyżak-
Kim.

Wojewoda Krole-
wski do Hospo-
dara Wołoskie-
go.

Krzestaw Kuro-
zwęcki Bisku-
pem Wołoskim
Klim.

Jan Olbrych-
ta Kyrankie slo-
wa y rada.

Stephan So-
podarza odpo-
wiedzi.

Węgrowie cze-
mu pizerciwko
Polakom Ste-
phanu podob-
wzali.

Wołochow od-
pádanie do W-
grom.

poslowie Kie-
phanu Wołos-
dy do Krola.

Postawie gwałt
ponoży.Jan Obych
na domy.Sędziom
temnie obla-
na y dobywa-
wojsko polskie.Stephan Wo-
lewoy pisał.Wojsko polskie
na wojnę wstąpi-
ło.Sędziowie
nieczci-
wie.Tysiąc
kierzący
w Łowosie
pisał.Wojsko wo-
lewoy do krolaJan Obych
na przyciśnię-
cie.

ażdem granic Tureckich do iachac moze: zaczep on wojsko i^o y zyrnosćie podma-
gać będzie: y tej krol granic nieprzyjacielskich dociągnie/ wojsko swoje z nim
sewerze: ale iestliby też nań woyne nanosił/ postarac się o to zdych: je onęg namiesie
nia woyny zalować musi. Tym tać hardym y groźnym poselstwem krol oburzony/
posły przeciwko prawu narodow ponuac/ y do Łowos pod straż zasłać rozkazał:
a sam nie czekając Litewskich/ Pruskich/ y Mazowieckich posilkow/ ze skodliwym
mu chorągwiom do ziemie Wołoskiej zajeżdża: tedy wojskie rzeczy odlogiem pu-
ściwszy/ gładzie w ziemie/ a zgola ku stołecznemu miastu Soczawie prosto po-
wraca/ tużac że Wołochowie nierząc postrachem tak walnego wojska strwo-
żeni/ ale też ostrym panowaniem Stephanowym wciśnieniem/ a temu cze-
stey odmianie Panow przyzwyczajeni/ dobrowolnie do niego odpadać mieli.
Dla tegoż wojskie wieźmie/ kroychkolwiek dla paśe zajeżdżający żołnierze
dośkarwali/ hoynie wdarowarowy wypuśczał. A woskaje gdy Soczawa warun-
kiem Stephanowym obmoczona/ przed nadbieżającym bramy zamkne-
ła/ wnet on na cztery tabory wojsko przeciwko zamkowi rozrzućrośy/ a wo-
jami mocno opisywszy/ skutkiem dobywać go zapoczął. A woskaje nie weźmie
nie mogli/ chociaż okrowości wojska zmocniony. Abowiem do osmidzie-
siat tysięcy bojowniků miał w swoim wojsku/ opozyc kuchcikow y woznic/
kroyz śnadz polowice tey liczby donosił/ a tej wprawdzie wozow było blisko trzy-
dziestu tysięcy. Wiasc ani na strzelbienie naszym nie schodziło. A woskaje ile-
kolwiek muru we dnie strzelba zwalono/ tyle w nocy Wołochowie natych-
miast debami/ bitem a gnoiem obetkanymi/ wojsko pozaprawiali. A tać/ gdy
w dluga sio obleżenie/ tym czasem Stephan zebrałszy z miedzy swoich nie podob-
ne wojsko/ mocą odprzec wsiłki krolowskie odważył. Jednakże nigdziey na widok
nie wychylał się lasow/ ale tylko z potocznych zasłabek wojska krolowskiego wy-
wał/ a na żołnierze paśe y zyrnosć przemyślawiać/ nie krom kłasi lednat/ w
derzał: oczekując na wojsko wieźsie/ y też na posilki Siedmigródzanow/ Se-
klow/ Multanow/ Bessarabow/ Turkow/ y Tatarow/ kroych czasem zdobyć
część poddania swego nadzieu zaciągał/ a czasem też gotowym grosem na-
mował. Przestrzegal nad to osadziwszy prziazdy/ aby zyrnosć naszym z Rusi a
z Pobola nie podwojono. Tedy w nadziei odpadnienia Wołochow omyleni naszym/
gdy trudność w wojowaniu upatrowali/ a niedostatek zyrnosći y paśe/ ile w
tać wielkim tłumie ludzi y bydła/ uż wznować poczęli/ wiasc ani Wołochow do
boju walnego doczekać się mogli/ wnet pierwsze ochote tracę/ a w glos przeciw-
krolowi fęmrze: przypominając tym sobie znaki y wrogi/ które przeciwny skutek
woyny przewidywały: mianowicie i dwieście wolow/ które ze Łwowa ruszy-
wszy tabory za wojskiem pędzono/ nagła burza powstawszy roznie porozptasła/
tać i wojskich pozbićrać niemojono: do tego koń braty wlochany krolowskie/ kro-
rego na powodzie prowadzono/ na przepławie nie wielkiej rzeczki padły/ a zannu-
rzywszy się wtargli. Dla tych tedy przyczyn odiazd wymagali na krolu naszym. Po-
ruszając ich tej y to/ ani Litwy ani Mazurów nie widac było: Mistrz zaśie Pruski
Tysem we Łwowie choro leżał/ y tamże zaraz ofstateczny dzień zyrwota kończył. Sto-
lowato się y to do tego że tej y sam Stephan pokoiu prosił/ krola Węgierskiego/ Wła-
dyśława za przyczynę y jednaczą wzywały. Uwieramy lednat prawdywoli to/ czy
zmyślnie czynił/ choc podobno naszym tać dlugo/ pokiby było wojsko tego nie
nabciagnęto/ zatrzymać/ a od obleżenia Soczawy odwrócić/ kroyz uż w ofstatec-
czny niebezpieczeństwie bydy poczuwał. Wyprawili byt zaprawda Węgrzyn po-
selstwo do krola Polskiego/ radząc y prosić żeby on pokoiu Wołoszynowi wzyczył/
aby śnadz Wołoszyn rozpaczyszy o zdrowiu y rzeczach swoich pod ratunek Turec-
ki wciśkać się nie musiał/ a potęgi Tureckiej przyczynkiem wojska swego nie przy-
mnożył. Aczci w tej mierze samym sobie dogodzić Węgierscy Senatorowie wia-
towali/ choc tać Stephan/ woskaje powowolność obiecującego/ ze wojska
tym narodem raczej sobie pozyskać. Śnadnie lednat Jan Obych w takim obro-
cie rzeczy swoich/ a zwlaszcza iż goręćta nagabywała go/ dai się na to Węgierskim
poslom namowić. A gdy w tym okoto wynalazkow pokoiu zgodzić się nie mozo-

no/ przynue-

Przymierze z
Stephanem.Wołoskowie
kroyz y nie w-
stocent.

Lata Bulowina

Kłosek pol-
kow w lesie Bu-
kowinie pobito
sa.

no/ przymierze do czasu zawzięto/ aby było tym wolney o pokoiu radzono. Obwo-
lawyższy z tym wzięcie przymierze/ natychmiast według spolney umowy z obleżenia
rusono/ y zaraz dzień pierwszy odiazdu w glos obwieściono. Porozumiewyższy za-
tym Stephan ze Polacy iśsa droga/ a me to która przyiachali byli/ nazad odie-
dząc mieli/ badz to dla tey że prościey tamę drogę do Polski było/ badz też że grun-
ty tamte namnię plondrowania nie wznowy śnadneysey zyrnosći wojsku na-
jycząc mały/ napominal krola przez posły iż lepieyby sobie poradził/ kiedyby tać
drogę która przyiachal/ nazad wojsko wwoził: opowiadając że nie tać rowna
tamta iśsa droga która w lewo posła/ lecz leśna rozroślosćia zageściona/ ktemu
przykroćcio gor/ y ścisłość ciastnych ścieżek powitłana iest. Obawiać mu się
potrzeba aby ludzie tego wieśniacy/ śli a mętrocent/ y kroych z piacę w powina-
ności zadržyc krom/ miedzy oblozyskami ścisłonem trudności iakiey nie za-
dali obieżdżającym. A woskaje napominania onego do wiary nie przypuszczono/
rozumiejąc że człowiek chcy y bezwierny/ siebie tać rada/ y ludzi swoich ochro-
nić chciat/ aby tać one mieysca nie wojennego niepojektu mogli niewznac. A tać
iachano tedy się zbato/ krom wojskiej sprawy: am powościogali naszym ręk od iu-
piestwa y od wtrzywdzania nadrożnych. Czwartym stanowiskiem do Bukowiny
nabciagnęli naszym. Lata iest Bukowy gesty/ przeciagiem dwu mil rozwiolły/ Bu-
kowina od dzewo buczyny rzeczony/ ciastne na przez się wzboczyte miedzy przykre-
m skalany y gorzysiem wywalinami drozyska. Ktozego lasu gdy jednym dnem
wojsko wojsko przebydy nie mogło/ tedy pod nim zaraz krol taborem opadły za-
stanowił się. Wielkopolacy wprawdzie tamże zaraz z ciężarami swymi wprzod-
puszczem/ krom wojskiej prześrody on las przeiachala. Drugiego zaś dnia krol
strzelba y wozy naprzod wypiarowuśy/ sam z dworskim orszakem swoim za nimi
postępował/ na karcie wieżony krol z dworem nieposobnemu. Za krolew sli
Malopolacy z Rusi/ krom sprawy/ krom oraza/ y iakoby w pokoiu bezpieczeni. A
w ofstateczney polaci nadbieżal żołnierz pieniezny. Już do pol lasu wozy krolow-
skie nabciagały/ gdy oto wieśniacy Wołochowie ze wojskich stron/ pieśo z caie-
mnych zasłabek wysypawuśy się/ co z mocy na nich wderza/ przerywając wozy y
wylupia/ a śnadnie z tym napchnawuśy dzewo/ kroych przebedym na to samo
napodcinali byli/ droge zawalając/ aby tać am pozadnie polki daley postapic/ a
m też pierwsze dla ratowania swoich przeluc się nazad nie mogli. Natychmiast
sam Stephan/ z potężnym konnym y pieszym ludzi wojskiem zagnalą przypada/ a
zmierzniem okrzykiem na ofstateczny polt naszym z tylu y z bokow wderzy. Nie-
śała się tam y trwożę naszym/ sprawa niepodziwiana przeleknem: y porywaia się
wprawdzie do oraza/ a na walny stos nieprzyjacielski każdy za się serdecznie do-
jeżdżając: jedno iż krom chorągwi/ krom hetmanow/ Rotmistrzow/ y krom
wojskiego porządku bitwy wwozono: ani słysć ieden drugiego mogł prze trzy-
kiem/ selestem/ y przed selestem oraza/ z kroyego opodal rozlegając się lasy/ tym
wielkiej dzwoiek y buczneysey zgiełk czyniły. Na ofstatek za nastwieraniem nieprzy-
ziaci do taborow naszym wstąpił/ od kroych nie opodal oddali się byli. Ale y tam
przedem/ gdy ich przykre naciskał nieprzyjaciel/ w kupa y gromade sparci/ uż nie
tać bić się mogli: a zwatpawuśy o zdrowiu/ z meba pomocy iawnym y postrach
wyrażającym glosem/ wzywali. Tym okrutniey nalegali nieprzyjacieli: do k ad
krol porozumiewuśy niebezpieczeństwo swoich/ dworska iazda swoje w maza y
w oraze przodkując/ posilkować co przedzy wpracowanych kazał. Ktoza to i-
zda/ gdy nie raczość y pilność/ do wrocenia się y posilkowania zająć nie omyśka-
ła/ wnet z lasu wyiachawuśy/ bebnow y tręb trzyciem/ a polowownego oraza prze-
tyśkaniem nieprzyjaciela na się obraca. Zawezmie się w tym wznowiona bitwa.
A tym czasem owi/ kroyz do taborow naparci w ofstatecznym niebezpieczeństwie
byli/ dośtapawuśy rozwozu/ kroydy krom moze wymyślać się/ a odbiegawuśy cięża-
row/ leśliwie przez las do polku pierwszego wbiegli: tedy krol uż się też był prze-
kładał. A Wołochowie/ nie dlugo wydzierżać mogli gwałcowi iednych ludzi krol-
lewskich: lecz w sparci y rozgromieni pierzchać musieli. Zaczyn naszym meźnie
odgromiwuśy nie krom kłasi nieprzyjacieli/ bez wojskiej prześrody las przeiachala-

D o d a

li/ y cat

Ofensiofstwo
Stephanow.Jan Taczynski
Piotr Pruchni-
cki w polimianu
Odrobaj przy-
zakup.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.

Pracizka

Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.

li / y cał ze zwycięstwem do taborow krolowich nawrocili sie. Czajuterz po-
tym Krol ze wszystkich wojtkiem na tymże stanowisku pozostal / czekając iesli kto-
ry trafilien z ludzi tego w lesie przytalonu siedzial / albo wiec obiadzil sie. A
gdz roztym rozemnarano y rozrachowano wojtko / barzo wielu z miedzy flachey
Polskiej y Ruskiej nie dostawalo / czescia pobitych a czescia pomianych. Abo
wiec Stephan wietsey nad Poganista okrutnosci zaywosy / ulecilowiek naszych za-
ch. wytal / wosytkich przed oczyma swymi zabuac kazal : ktorzy zaiste Turcy abo
Tatarowie zarwali / tez wosytkich w bzydka niewola powiedli. Z miedzy kroych
Jan Taczynski / Piotr Pruchnicki y metrozynsy metato poty wyswobodzem na-
wrocili sie. O Odrowazu Wotowoy Ruskiej synu / wiele ich aby ten miał bydz
przywacpawalo / tej y ro ten czas kiedy zyl. W dzie wietnastym az roku wrocil sie
on byl / a od matki na imie syna nawroczonego niewojnie / iako wietzono / radu-
iacey sie przytety / y do osiadlosci dobr oycowskich przypuszczoney bedac / gnu-
od onego czasu y wyrodny jywot w pjanistwie y w biesiadach wstarcicznych pro-
wadzil / zgola ani wyobrazeniem / ani postacia ciala / prawdzowemu one nu Odro-
wazowi / iako wiele ich przypominato / namniet podobnym nie bedac. Spiarow
wosy potym wojtko nasy / taborom z pod Wotowoy rusyli sie / wczorayssym niebe-
spieczestwem przeszedli. Am bowiem poprzytawali nieprzytacie z wladzet spo-
sobnych w dorywczu ich wstarcywal / iako dotuczali metylek paszczym y polacym /
ale tej w taborach odpoczywacym. Wocy jedney wpatrzywosy wiatr gwałto-
ny / trawiska wyschle z chrostem nie opodal od taboru zapalili. Zarawosy sie ro-
zym plomien / wnet wiatrem napędzony / im daley tym barzety pożarem ku tabor-
rom krolowim nadblizal sie : y przywiodlby byl nasych o wiele pto- / by byli
porwarosy co przedzy tosy / trawy taborom przylegle nie wyschli / y nie odgr-
li / y takci ogien przymytlacy sie wstancowli. Zarawie idnawiecy niepoztetu sa-
mi Wotowowie odnosili / a miz on nasych przywodził : opocz tego je fiesc sie jez-
nych Nazurow do szedru prawie wybili. W ten czas oni dopiero nadbachali byli /
od Konrada Hiezcia wedlug wno. wilego przynierza na posnet krolowi wypra-
wieni. Co skoro wyrozumial Stephan / zaraz trzy tysiacie na wybor żołnierzow
konnych dla potlunienia ich wysyla / pierwey a nizey sie z Krolow zachali. W
wosi Sepnice napadli na nich nieprzytacie. Wskazali am Nazurowie / chocia-
z me-
rowney lezby / z bitwa me targowali. Wiedziono boy dosc mejnie : ale za przema-
gantem obfrosoci nieprzytaciol / w krag Nazurowie okloczem / trupami na placu
polegli. Zarawosy ta wotow bitwa Stephan Wotowoda / biez Prutu rzeki w Zar-
nowice ze wszystkich wojtkiem swym osiadl / choc tak nasyim przepiawo bromie.
Tam skoro nadcia gnali Polacy / zaraz wderzywosy sie z obudwu stron wszystkich si-
lami wiedziono bitwa Ale mejne ciwota Polakow obradem / y me podla kleski pobi-
ci nieprzytacie / w bezdroznelasy powstapowali. A miz od onego czasu nie potu-
przetu nasyim miesmili. Krol zasie z sie me do konca zdrowo mial / a wotowami
podroznego snadz zmesic nie mogli / przetoj pod Zarnowice trzy dni na stanowisku
trawit : przez ktore dni ze wszystkich stron nasy wzdluz y woserz opodal plon zabie-
rali. A w tym wiec po taborze gruchnala / je niezliczone wojtko nieprzytaciol
nastepnie / a krol iakoby odbiegly wojtko swego cicho z taboru wymienac sie po-
myslawal. Ktoza powiesc niewojnie do wiary przypuszczone / mezmierne bo-
iazma wosytkich obielu byla. Napierwey Wielkopolacy trwozliwy rozruch zaczel /
a w doch wytku w ciomoki wkladali / y w trozi wiazali / stromotnie wciekac od wo-
zow y ciezarow wosy gotowac sie. Woc w tym nastepowala : ktora wosytkie rzeczy
strastliwosy w oozach ludzi potrowozonych czynic / a ocietnosc do wietkama
wezbranych ostomc miala. A cał musial komecznie krol / chocia-
z chory y zbolaty / obecne na oczy żołnierzom wkazac sie / ktemu Zygmunta brata do przedmiesy-
osob natychmiast poslac / falkywo one powiesc oczyszczac / rospaczacych y w
prawie wietkacych serca potrzepic. Co zaprawde Zygmunta chetnie wczynil / prze-
cał one noc z pochodniami zaswieconemi taboru obiejdajac / y kogosiednotol-
wiel pottrafil / kazde lagodna rozmowa zmielkajac / wiec tej y do nannotero Se-
natorskich wstapiac. Takci wozdy rozruch on wspotolono / a żołnierza od wcie-

Kania

Pupież Litwy

Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Jan Olszki
nabieciaby y za-
loty wdal sie.Jan Olszki
nabieciaby y za-
loty wdal sie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.

Kot 1498.

Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.Walechowie
Kopora wojtko
Polskie.

Kania scosmono. Potym nazawerz / prawie gdy miz krol taboru mial rusyc / ali
nadiachalo kilka tysiecy ludzi konnych Litewskich / ob Alexandra Wielkiego Hie-
zicia tamiecznego wyprowadzonych : zaczymi Krola y wojtko wosytko lepsze nadzieto
y radoscia napelnilo. Coby tedy za przyczyna bola je sam Alexander / iako sie rze-
to bylo / z bratem spoleczney potegi mezwari / abo wotac posilkow onych podobug
czasu nie zezal / nazbyt o tym myslie nie trzeba. Zaprawde on sam z wainym
wojtkiem w Bracławiu zamku przy Bugu rzecce przez wosytkie on czas Wotowosy
wojny przywac / zamet odnawiac y obmacniaac. Prosta tedy Liwra Kro-
la / aby is do Wotow plundrowac zapuscal : wosytkie on me pozwolil / prze-
wonym zdrowiem swym wymawiac sie / kwoi kromem tym przedzy do Polski
pospiechpisy musil. Skoro tedy do Smaczyna wojtko zaprowadzil / zaraz prze-
bywosy rzeki Nieszt / rospuscal ie : a sam pomalu do Liwra zawieziony / tak blu-
go tam przybywal / dotad az choroby pozbyl. Skad potym do Krakowa wrocil
wosy sie / iakoby dobra rzecz zrobil / y czeslawie on zaciog odprawil / wosytkie ban-
kietami / pjanistwem / zalotna mloscia / y tancami baron sie. A powiadalo / je-
jednego czasu / gdy z jednym abo z dwiema dworzany w nocy krom swiatla po-
miescie chodzil / a na pjanu miodz burkawa nieznaiomy trasunkiem napad / ro-
net nie rozmyslnie zaciog wosy / skodlows rana odnios / na ktora przybolowal
donielab / tak is zapamiatatego w dostoiestwie y kondycyey swowej / nie krom ja-
lu y wosydu swiant on z Wotow dopuszczenia / w powinnosci krolowskie me-
minat. Woc on idnawie przedys poztiecznego Korome me obmyslil / zamet a
sy odmesionej w ziem Wotowosy haiby y kleski : am pamietal na to / ze wotow
na serdeczney y jarkowego czlowieka na sie rozstrzyl. Co zaprawde / me mow-
fied y fiegiego jalu Polakom y Rusi / ob onego czasu przyczyna bylo. Abowiem
Stephan trzowdy swej przezen wyrzadzoney / y tej wojny mezmierne przecier-
sobie podmesionej zemscie sie piagnac / zaraz na poczatku Wotow rotu dugie-
go z pozadnym swych Wotowow / Turkow / y Tatarow wojtkiem / Podole y
Rusnatachal : a pomunawosy Liwra zamet y miasto obronne do Kancugi mia-
steczka az po Wotow rzeki wozdluz y woserz daleko pustosiac zabiegil / y mezmierne
postrach na wosytkie Korome puscal / pomunaw do obgromienia nieprzytaciol
miz ani gotowym / ani osmielonym me byl : lecz wosytkie do wietkama gotow-
miz do miasta y zamkow / ale tej w gory bezdrozney y w zagiezione lasy poucho-
dzili. Skad idnawie wielkie barzo oboicy pier / y rozmaitych lat / takze stanu wosy-
kiego ludzi wosledzajac jowfod / y wietkacych w tej tropy dogamiac nieprzy-
tacie powymloczyli / a w mizerna niewola odwiedli / y na rozne strony po rozry-
wali : tak dalece / je Tracy / Macedonia / Ordy Tatarskie / y tez Azya / Ruski
pomunawami zapozomono. Zgola nad sto tysiecy czlowieka snadz w niewola na
ten czas zawiezto / z niezliczona trzod / skada / y wosytkie korysici / zdoty / y
mysl / Andymno / Jarostaw / Przeworski / y wiele inosych mneyssychnaastow / z
niezliczona liczba woi zupiono y popalono. Jedne tylko rzecz poztieczna y po-
trzebna zrobili nasy na ten czas / a mianowicie je wstarcem erwoga bliskiego nie-
bespieczestwa / Krakow od polnocney strony wietkama / blantami / scytami /
walem / y rowem Rudawa rzeka napuszczonym / obmowili / y oszobili / nad mu-
rowawosy ktemu wosytkie wielu mneyssychnaastow / zwolajaca ktore do miz-
mneyssychnaastow przylegly byly. Am to iuz koniec byl na ten czas Ruski y Podolski
klopotom. Abowiem Tatarowie plonzabiany pod Przetopem zlozywosy / sam
w miesiacu Czerwcu okrutnymi zabiegami tej trana mizyli. Ktoemu klopota-
ni y narzekaniem ludzkim krol poruszony / wosytkie flachiey Polskiej rusyc sie / y
pod Sedomierzem co naprzedy w oszu stanac roskazal / sam ktemu poniechaw-
osy Krakowa tamje nadspiesyl. Zygmunta abowiem brat do Wegier byl do krola
Wladyslaw troche przedym obdachal. Ale gdy mejpore wybieralo y zezdzajalo sie
nasy / tym czasem nabrawosy korysici nieprzytacie nazad odesli. Co porozumia-
wosy tej y nasy rozwineli sie / me wiele mney a miz nieprzytacie Sedomierski po-
wiat poszkodwosy / opocz tego / je wozdy ludzi w niewola me zabierali / am tej za-
bual. Zatem tej y krol do Krakowa wrocil sie. Przez ktory czas wrodzil sie byl

Dddd 3

na Kazi

Ciebieńskie wioś.

Ciebieńskie wioś.

Rok 1499.

Odniesienie do
stanowienia
miedzy Polakami
a Litwą / i
tę deklaracja.

na Kazimierzu w Zydom Cielec o dwu giorach / z których jedna giora w mie-
scu ogona / ogon zaś wpośród grzybieta wsiadł był / y tylko dwie nodze po
piawym boku wyrosły były. Wroźka nieśczęścia wierzono to być. Jakoż mien-
szyt długo potym na schodzie Listopada siedmiesiąt tysięcy Turków przez
Woloską ziemię do Rusi wtargnęło było / wzięli one gruntów polać ponad
Tustrem / a około Halicz / Zydaczow / Drohobycz / około Sambora leżącą /
ogniem y żelazem pustosząc / a plon zabierając. Amby byli Poganie dalek w ziemi
zabiegając y wydzierać żadną miarą nie popuszczali / ponieważ nie było im nie opie-
rat / ieno że wioj Bog miłościw z nieba / iako wierzono / litując narodu swego
odrażał / abo rączy porażał y potłumił ich. Zmagła abowiem przykre a ciężka zima
y ostrzy mroz wderzył / ktemu śniegi tak okrutnie spadły / że wkrąg obici y zawalemi
Turcy / nazad wybieć się z nich nie mogli. Wier też to niezwyčajną rzecz a
prawie nowina na one ludzkie przypaść było / zwołając iż tak sami iako y konie ich
w łagodniejszy powietrzu zrobili się y wychowali. A tak gdy prawie wzięli to
nie zimno y głód pomógł / tedy też y samych Pogan nad czterdzięci tysięcy zmo-
żonych y zabiłonych było. Wielu ich potym zmagdowano / którzy pozabijawszy
konie swoje własne w kaldunich ich ciepło wypatrzonych też y na ten czas przed
mrozem przesiedliwali / ale krom rośkiet pomocy. Zaraz abowiem ciepło przyro-
dzone / członki żywota y krwie ostradane / opuszczało. Ostatek zaś pozostałych
Turków / gdy się iako kolwiek przedzie potrzepili do Wołoski zdmow wsi / tedy od
Stephana Woiewody y od Wołoszów / postać sobie y wbić pogonę Polskiej
zmyślających / a sposobności miejsc zajmujących / obebrani y pozabijani byli
tak iż ledwie dziesiąt tysięcy przebywszy Dunaj / zdrowo wybiegali się ich mogło.
Za grzech to sobie poczytali Turcy / tak o tym rozumiejąc / że narodu Polskiego y
Kulskiego Bog sam bierze / y krzywdy ich mścić się zwykł. A tak nie skwapliwie
potym narodów onych wojnę kłopotac / y pustoszyć wzięli się. Ale królowie Pol-
ski y Węgierski / a z nim Alexander Wielki Książę Litewski / przestraszani domo-
wemi niebezpieczeństwami / chcąc tym gotowymi napotym y warownymi
przeciwko gwałtowni tak możnego nieprzyjaciela ostawić / wyprawili między
się naprzemiennie posły przymierze między sobą zawarli : w którym warowano /
aby wszyscy wzajemnie posłkow y ratunku spotecznego przeciwko Turczynowi do-
dawali sobie / y też przeciwko każdemu innemu nieprzyjacielowi / którybykolwiek
w przymierzu z nich którego nie był : w niebezpieczeństwach naderżających / aby
wzajemnie przestrzegli się : ani którykolwiek z nich ieden / nie naderżawszy się z
drugim / potow z Turkami stanąć / abo wojny wieść nieważyl się. Co ieliby
ktory inaczey uczynił / to posłkami ratować nie było powinno : gospodar Woło-
ski aby pod opiekę Węgrows przebywał : Muleński Woiewoda / przeciwko Tur-
kom ztowarzyszeni przymiercy / wzmagać musi iasie kondycje przymierza / sami
z sobą Monarchowie zachować się / stanąć byli powinni : na rozsadzenie y po-
miarkowanie prywatnych ludzi wkrępowdzenia / Senatory swoje każdy z nich miał
wysłać. Tak te ustawy na ten czas stały między brać / roku po Chrystusie na
rodzonym tysiącne / czterysie / dziesięćdziesiątego / dziesiątego. Zda się tedy /
że y wraży pokryte iakieś / a podobno rośtyr taciący / między też brać na ten czas
poniarkowano było : którego ta przyczyna wieść nie mogła. A zgola am rośtyr-
tu Wapowski nie wspomina. Lub to tedy rośtyr przerzeczony o dziesięćdziesiątych
czysze wczai się był / lub też o to że Alexander wprowadził wojny Moldawskiej /
nad prawo wiecznego przymierza / y nad obietnice swoje / bratu Janowi Olbrych-
towi nie dopomagał / a Władysław zaś ięzliwy był pod ten czas Moldawia
nom zdat się. Zaprawde trwa w ślepie królewskim mandata Władysława / tedy
on zupełnie moc dał posłom swoim / do odnowienia umiemienia tego zgoły z Ja-
nem Olbrychtem bratem. Zdaż znaczenie dochodzimy / że między nimi zgoła
rozzerwana była. Trwa nad to w tymże ślepie / też y odnowienie ustaw między Po-
lakami a Litwą / tak przez samego Jana Olbrychtę y Alexandra nie nazbyt dawo-
no / iako też y przez Jagiellona a Witolda niekiedy zawieszonych / przykładem deklara-
cyey / abo kondycyey wymowney / z strony obierania króla y Wielkiego Książęcia

mianowicie

mianowicie aby ieden naród bez drugiego / Pana sobie obierać y koronować nie wa-
żył się. Co dla króley przyczyny stanowiąc by na ten czas miano / gdyby były rożnice
y wraży iakieś między paną a pospolitym stanem nie zachodziły. Czwartemu nad
to bratu Zygmuntowi / Siogowski y Wpawski dzierżaw na Śląsku wstąpił
Władysław / temż właśnie kondycyami / którym też był przedtem Janowi Ol-
brychtowi oneż dzierżawy puścił / a do tego ięzce nad niższym y wyższym Śląskiem
przełożył go. Rędy znaniemie on obywatelom tamczynim y pogranicznymi lu-
dziom zachował się / z wielką pilnością y staraniem lotrośwa y zbrodnię narodu
tamtego wykorzeniwszy. Po niektorzym czasie / też mu y Margrabstwo niżej
Luzacyey temże Władysław przydał / a nad to część swoie dziedzictwa oyczystego
darował. Wier też w ten czas y z Woiewodą Wołoskim Stephanem / azaraz y z
Bogdanem synem też potoy spawiono : a imieniem Jana Olbrychta króla / Ale-
xandria króla y Zygmunta Książę / przymierze zawarli : w którym zeznawa Ste-
phan / że go wszystkie wojny y krzywdy swemu dobowitwie król darował / y przy-
państwo Wołoskim ostawił / obietnicę zatym przeciwko każdemu nieprzyjacielowi
królewskiemu / że wszystkie potęgi zawoła w pomocy stawac. Warowano też onym
przymierzem / aby zbiegow y wrogów w ieden drugiego nieprzymiował y nie prze-
chowywał : Woiewoda zaś iasie samemu ieliby nawoynaniu by dz przypaść / aby w
i. olęcy y w Litwie wolny miał zawoła przystąpić / y wolny wyjazd : a też dobać mu
pomocy na odwrócenie państwa swego było powinno : a on zaś tak Węgryno-
wi / iako y Polakowi z Turczynem wojować / zawoła miał bydz pomocen : abo ieliby
by sam przez się nie mógł / tedy syna z wojskiem aby posyłał : Turkom zaś nie miał
przeciwko nim dopomagać / a z chybą ostateczny gwałtem przyćmiony. Wrośm
samego od Pogani ztowarzyszeni przymiercy bierze byli powinni : o nieprzyjacio-
tach y niebezpieczeństwach mieli dawac sobie znać / przestrzegać się wzajemnie
z towarzyszeni Panowie. Krzywdy wzajemne y rożnice poddanych / aby wzajemnie
cz / Czerwiechowski / y Chocimski Starostowie / spólnie rozjeżdżali : na rożnice
zaś wale między samemu Starostom zachodzące / aby Panowie rozjeżdżali y
Sędzi wysłali : a obcowac y handlowac między sobą wolno aby było obu-
dwom narodom. Tak te wynalazły iako postanowiono / tak też pismem warowa-
ne zostali y teraz w Metryce samtu Krakowskiego. A zgola wspomina Wapow-
ski / że też w ten czas y Jan Zmazłowski o potoy / przysięż / y o ztowarzysze-
niem spoleczne prosić / do króla Polskiego przysięż / y ocrzynał. Coby tedy w
tym potoy wpatrował / tak dalekim odlegiem ziemi Polskiej a Moskiewskiej
w dalony Moskiew / rozumieć zgoła nie mogła. A nie nazbyt długo potym sam
nad to Cesarz Turcki Bajazet / posyłałszy o spolecznym ztowarzyszeniu tak wie-
lu y tak wielkich Monarchów / też poselstwo znamię do Jana Olbrychta kró-
la wyprawił / potow abo wue przedluzenia rożnemu prosić. Zabiegał abowiem
moby a ostrożny walecznik / aby się był wielo a rożnych wojen w iednym onym
czasie nie wziętywał. Ponieważ na Wenery ziemi y woda wderzył był : zaczął
galerami Egipskiej Jomejskiej morza / ktemu Pelopenez / co to dzierżawie tego
było / plondrował. A widząc że Wenetowie nigdzie do bitwy niewystępow / Me-
tione / Jun / y Korona miasta obleżone y dobywane donieka / przez moc Wene-
tom odiał. Wojska zaś ziemu wojniacego do osmi tysięcy konnych w dzierżawie
tego zapuścił. Krózy gdy podnamozu przez Jstry y Forum Julij / pustosząc do
Wenecyey nadbieżeli / wszystkie one trame około Gozyce / Świętego Daniela / y
około Terwizu abo Tauryzu leżącą / hamiełnie pustoszyli : ktemu opłoc rolników
oneyże krany / barzo wiele płachty Weneckiej / która była gwołi jmuu y zbieraniu
win do wsi zaiachala / wielu nad to Niemców / Węgrows / Polaków / Czechów /
y Prusaków oboję pć / gwołi nabożeństwa do Rzymu na Jubileusz w drugun
roku od Papieża złożony / tamteby iadących przela / pochwytał / y w opłakana nie-
wola odwiecił / namiennej straty nie popadł. Tak zatym niezrecznością przy-
musi Wenetowie / o potoy Bajazeta prosił / y na sto lat a na ieden dzień penony-
ni kondycyami potoy zawarli. Ale to posiedzey iuz było. Na ten czas zaś pod
wotplwym ięzce skutkiem wojny / widząc Bajazet że Wenetowie rzeczy swych

niezajęli

Zygmunt Książę
ciem Siogow-
skim y Opaw-
skim / a obcy
Śląsk Staro-
w / tej Mar-
kie Łuzackim
Zygmunta lotro-
wa na Śląsku
wykorzenil.Przymierze Ste-
phana Woiewo-
dy z Polakami y
z Litwą.Zmazał Moskiew-
ski Jan przy-
siazł y ztowarzysze-
niem spolecznym
prosił do króla
Polskiego.Wapow-
ski z Wapow-
skimiJubileusz w Rzymie
Rok 1500.

Wojna między
mianowicie Hel
wecami.
Kosarzy Wło
skie.

Francuzowie
Krolstwo Włoch
politycznie / a
Mediolaneczy
Krajstwo opano
wali.

Tatarskie Kie
y Polska pusto
wa.

Poświętwa Pa
piętko do Krola
Polskiego.

Wielkiemu ob
mowiono Krola
w.
Podatki do po
wencji summa
Jubileusza ob
mowiano sum
mą pieniężną.
Wtore zabieg
Cesarstwa.

Piotr Wykło
witi.

niezaspiały / a i tak oni / i tak y insy Panowie Chrześcijańscy / a narwet y sam Pa
piez Krola Polskiego / y Maximiliana Cesarza przeciwko memu pobudzali / przetoż
rado y ukladnością / wyprawili do Jana Olbrycha poselstwo / wojne Polska
odrazie od siebie wmyśli. Dupelny tedy rok ono poselstwo Tureckie resposia od
Krola Polskiego doczekawalo sie. Gdy on przyszedł do siebie nie mogli co by miał czy
nić: pomierzył i tak sam dobrowolnie Turki wojować gorącym sercem pragnął /
tak też y ob inszych pobudzany był: przystym iednak wielkość oney wojny / y donio
we niektóre trudności / a zrolasza przyubztałosc skarbu / y tej sprawy Pustki / o
ktorych wnet powiem / w samym sobie woział. Wiedziat do tego / że radził ro
prawdzi. Ciency z Cesarzem na Seymie Wormacyskim / o podniesieniu wojny
przeciwko temuż nieprzyjacielowi: ale one ich rady zewnętrzna wojna z Helwecami
na zachodząca / y też rozruchy Wioście zatrudniały. Palata abowiem w ten czas
zewnetrznymi wojnami y postronnymi wojnami / wosyła ziemia Wiołazgo
la Papiez / Leopoldanczy / Wenerowie / Florencytkowie / Mediolaneczytkowie /
y Sieneccy rożne między sobą a naprzemianami tucili sie / a z wstronia posilkow
dostepowali. Francuzowie / Hispany z Krolstwa Leopoldanczyckiego / a Ludo
wika z As Sworce / Ktoż był Cesarz brata tego Jana Walecynusa złożyłszy iedze
ciem namienil / Mediolaneczy z państwa wyparł y w rzucał. Od tego tedy y
też od tego towarzyszo Maximilian Cesarz na pomoc zaciągany był. Cenna ten
czas rzeczy rozważał sobie Jan Olbrych: ani zgola przydrożnymu Pzeropitki
Tatarow zabiegami rozrywany / do naradzenia sie z Senatorami czasu mieć nie
mógł. Abowiem Tatarowie podzajem zimowa ozimego / wielkim zapadem przy
Woiyn do Rusi y do Polski wysyparowy sie / okolo Belzy / Krasnostaw / Turo
bina / Braszki / y okolo Lublina / aż po sama Wisła okrutnie pustosyli / pło
zabierając / a nad olomnym wiekiem starcow y dzieci malych żelazem / nad budyn
kami z ogniem strzelając. Czym poruszony Krol / natychmiast garsć mełką lu
dzi z dworzan swoich y z Woluntaryusow na przedce zbiorzył / przeciw nieprzyjacie
lowi ruszył sie. Ale widząc że z korzyściami w dopadki odchodzącego dotychczas
nie mogli / nazad do Krakowa w miesiącu Sierpniu wrócił sie. W którym czasie
zaiadał go Kasper Kalinski Biskup / a Legat od Alexandra Krola Papieży wy
prawiony / na Turecką wojnę Krola pobudzając / y obwołanie pobożney wojny
Krzysa świętego przeciwko Turcom / tak temuż y Węgierskiemu Krolowi / a
zaraz y Jubileusz przynosić: y nad to dnestecin zew / y iednak dochodow Kosci
nych obudwom w swoim Krolstwie / na podratowanie oney wojny / wolnego
wybierania pozwalając. Opozbił sie tedy on był przyrzadem swoim do Polski /
gdyż pierwey do Węgier z takimże zleceniem wstępował. Zaczyn dżiesiąty ro
prawdzi Krolowi Biskup nasy y Kapituły bronty / iednakże zwoyczajny poda
teć miasto niey wydawać postąpił / Ktoż podatek ledwie na ten czas trzy tysiące
złoty wczynil. Jubileusz zaś obwołany trzydziestą prawie tysięcy złotych tro
lowi przynosił. Ani nazbyt długo potym / złożywszy Tatarowie zdobyc / a one
zastłodziłszy sobie / znowu w miesiącu Wrześniu do Polski zabiegł: y ied rospu
stney mierzac też co y pierwey krajny / ale też część połudnowey Rusi y Li
twy opuszczyli: A okolo Landysuty / Leżajki / Zarochostu / Opatowa / y
okolo Przescia Litewskiego pło pograbiwszy / y nie namniej przeciwne
nie wywsi / niezliczoną rzecz ludzi / trzod / y stadą wgnali / Ktoż to zdobył tym
wierzą y okroćca była / iż mieysca tamte niecytane domekad y wolne od dia
prześwa ich były. Było w ziemi Ruskiej mełkie żołnierza naimnego woysko z
Piotrem Wysłowskim Awowskim Starostą polskiego podatku z rolnych y z
Czopowych poborow / Ktemu z mieyskich dochodow zebranego / zoid zastługuac:
Ktoż woysko / mogłoby było w prawdzie z mieysc sposobnych chociaż z tyłu / nie
przyjacielu odchodzącego wstąpić y zatrzymawac / doładby aj był Krol z wie
sijn woyskiem nie nabiadał: aleć miład ono nieprzyjacielowi nie wstawalo sie.
Sam Krol zaprawde z trocha ludzi leżonych / Ktoż mogli mieć naprzec / z Kra
kowi ruszył sie był / a żołmerzom Krzyż s. od Kaliskiego Biskupa / Ktoż iedze był
nie oduczał / poznaczym wyjeżdżać za sobą Kazał. A wstąpił on po odjeździe

Krolowi

Krolowski powarowy orze / obyczajem salonych za powodem y sprawa Kapi
now y zakonnikow / Ktoż niemato było w onym gnunie / na Żydowskie mieśca
nia na Kasmierz wderzyl / dobra ich złupili / y dwudziestu Żydow iednego z dru
gim pozabijali. Skad gdy pod Choragwiami przez most do Krakowa ciągnę
li / natychmiast przed miastem zaimienil / za Krola iachać musieli. Lecz ani na
ten czas nie Krolowego Tatarom mieśtało sie. Abowiem Krol wyrozumiały
je ied nieprzyjaciele ze zdobyć wsi / sam też z Rusi Krom woskley chwały do
Krakowa nawrócił. O znaczną w ten czas niewola / y o frogie spustoszenie o
ne zabiegł Poganski Rus y Polskę przywiodł. Przewieszywała tedy wsiłki takie
muota niebiełka / przez osmnasć dni przed pierwszym Tatarow zabiegami wi
dziana. Wiet też y zaimu Krakowskiego część / Ktoż nazywa Kuzza noga / ma
to przed tym ogień przypadkowy spalił był. A zaprawde lato ono tak suche y go
rące było / że też w pol miesiąca Czerwca wsiłdzie w Polsce zboża ied dołwiele ze
co / y z pol zbierano. Aleć też am Litwa roku onego w lepszy fortune pluiyla. Po
miewaj Jan Wielki Amaz Moskiewski / chociaż to był Helene corka za Alexandra
Wielkiego Litewskiego wydal / bardszy iednak przynozienia Państwa pragnący /
a nieli przynierza przestregający / woskley Państwa Ruskiego aż po rzekę Be
reżinę / prawem takimsi Dniadowskim y Pradziadowskim / iako chciał wdać / na zie
ciu wponinał sie / wymesiony przyczynkiem onych dżierzaw / Ktoż był za Panowa
nia Kasmierzowego od Litwy częścią przez wojnę / a częścią przez odpadnienie
Rusaków / oderwał. Zbiarwszy zatym niezmiernie woysko / gdy ied niektóre inie po
wiaty / bardszy przez poddanie obwarowy / a nieli szurmem dobyłszy miast tamne
cznych / pod wladzą swoia podbił / tedy też kraj Smoleńsk pustoszył. W
tem Alexander / gdy w Litwie swoiey ani mocy ani serca z potrzeba przeciwko
tak możnemu nieprzyjacielowi nie widziat / wyprawili do Poznania zpie
niadzi Podskarbiego swego / nie labiatich konnych y pieszych ludzi woysko
z Polaków / Slezaków / Czechow / y z Morawcow pniadzi zaciągno
nych popisał / a nad nim Jan Polak przelozył. Ktoż gdy aż na dołoneciu
Jesien pod czasem dżidow przyczaszczających / a zimną y mrozow ied następ
iających / na granice Smoleńszan przyciągnęło / a nieprzyjacielu tam nie zasta
ło / nie pamietnego nie zrobowiły rozpuszczono / Litwa tylko obyczajem nie
przyjacielu splondrowarowy / odes. o. Zaprawde Zygmunt Herbestan z wro
dzima Słowak / czlowiek wielu spraw y kraj w odprawowaniu poselstw wiado
my / y pilny wyspyracz / gdy w kilka lat potym poslan od Maximiliana Cesarza
do Amazja Wasila / tego to Jan o Ktoż teraz piše syna / wyprawiony be
dac do Moskwy zaiadał był / troche maczey o tym w opisywaniu spraw Mosk
wskich przypomniał / z powieści / iako sie mnie widzi / Moskiewskiej wiadomo
ści dosiedzy. Piše on zgoła / że Moskwin trzymo od siecia Alexandra poruszony /
iż on dżewce teg Helene Cerkwie Ruskiej w zaimu Wileńskim / iako było na wymo
wie maiżenskich zasłubkow / nie wystawił / Ktoż woyska we trzech roznych miey
scach w dżierzawy tego zapuscił. Litwa zaś / gdy ona przeciwko iednemu woysku
z tych / pod sprawą Konstantego Ostrowskiego Książcia Rusina wyciągnęła / wnet
darowy przy rzecę Wiedrosu bitwa / na zasadki przywiedzioną / y rozgromioną /
wiec y Heimana rey / y też wielu Panow Litewskich poimawsi / w bzydkim wie
siem domekad chował: Drohobuz / Toropez / y Wila zaim / iakoby przez pod
danie osiągnął: Bransko zaś / wosywszy Woierode mieysca tamtego / przez
Tatary Kasańskie Moskwinowi zoiduace pod wladzą swoia zawoził: a naosła
tel dwaj Książcia Siewierskie Wasilowie bracia stryeczni / Ktoż aż do onego cza
su Książciu Litewskiemu posłusni byli / Moskwinowi w ten czas siebie y wosy
kie dobra swe poddaci mieli. Zaczyn Alexander iakoby poty / wieżnie tylko według
postanowienia odebiarowy / z oycem zony swoey pokoy wczynil. Tak Herbestan tych
rzeczy nie w iednym roku / iako sie zda / sprawowanych / co iniego maiac przed
sobą / nie rozdzielnie podług czasow opisywał / y nie nazbyt pilno wosyłkiego do
konywał. Wiedzybia tedy to prawdy / że Alexander swoie z nieprzyjacielu po
tege marnując / abo wiec przeciwko bitwie przypominając / naimnych ludzi za

Łeee

ciągnął

Żołnierze Krzy
żownicy dobra
Żydowskie zla
pili.

Komet

Samu Krola.
wskiego posoga
Kane jniwo.

Helena Mosk
wka zono Alex
andra wielkie
go Książcia Li
tewskiego.

Moskwin na
Litwa z wojno
powiat.
Smoleńsk
grany plandim
le.

Litwa naimny
żołnierzy pło
dute
Zygmunt Her
bestan.

Litwa Mosk
wską
Wiedros rzek
Ostrowskie Książ
cia polmane.
Kamli ob 170.
Ktoż podbite.

Siewierskie
poddaci sie.
pokoy z mro
wiciem.

Alexander Pro-
kurator.
Osielstwo Pola-
row do Alexan-
dra.
Alexander Pro-
kurator obywatel
prywatny czyni.

Osielstwo do
Tawo-
m.
Zawieszki do
Tawo-
m.
Zawieszki do
Tawo-
m.
Zawieszki do
Tawo-
m.

Osielstwo do
Tawo-
m.
Zawieszki do
Tawo-
m.

ze Alexander z wojskiem następuje; iawne zaś odnowienie przymierza / tak od sa-
mych siebie jako y od samego Alexandra / z pozwoleniem Senatorow Litew-
skich / podpisane y napieczetowane ukazowali. Zostali też to obadwa przymie-
rza / a zaraz y zlecenia samego Alexandra / y też dwudziestu pięciu Senatorow Li-
terwskich / w Metryce Krolewskiej w Krakowie. Przydano tedy w przymierzu po-
mianowane miasta / albo poprawe niektórych rozdzielów: mianowicie że od
onego czasu / jako Polska tak y Litwa wespół / pod jednym Krolew ma prze-
bować. Krola w Polsce aby obierano / na którego też Senatorowie Litew-
scy z miejsc swoich wolne głosy w onymże zjeździe podawać mieli: w sześciu
rownie jako y w mieszczach aby obadwa narody jednej rady y jednomyślnego
głosu zborowienia używali: moneta aby jednaka y podobna była w obu dwu
ziemiach: przymierza od obudwu tych narodów z dawna zawzięte / zachowy-
wać z obudwu stron miano / do kądby aż trojey stronie nie zaśladały: Orze-
dy / Senatorowie / Starostowie / flachta / y wespół insha Litwa / aby wiarę
Krolowi Polkiemu nie tak tylko poprzysięgała / lecz i aby ięstoliwiec Senatorowie
Polscy nakazali: prawa y wolności obudwu narodów wespół y na tymże zapisie
nowotem Krolowie potwierdzać mieli: Sady iednak dawne y teby w obudwu
ziemiach odprawować było powinno: żadna tedy strona naniemysły okazywać na
rozrywanie zjednoczenia zachowywać nie miała. Tak te rzeczy sprowadzając po-
stanowiony / Alexandra natychmiast Krolew obwołano: a wyprawiony do niego
goz między najpryncyplew Senatorow do Brześcia pośly / Jedzień Kosi 20
biskupa Lwowskiego / Jana Lubiańskiego Biskupa Poznańskiego / Jedzień
Szamotulskiego Poznańskiego / y Jana Tarnowskiego / nazwiskiem Szamota / Lu-
belskiego / Woiwoda / poprzysiężenie na nim y na Senatorach Litewskich / zje-
ny dotrzymywania praw y postanowionych ustaw / otrzymano: y zaraz mu Krole-
stwo posłubiono. Wicetym nieomieszkiwać / pospisył ten do Krakowa / we
stęgu y we czterech set ludzi konnych dla Koronacy wiaharosy. Przestrzegano
abowiem / aby był czego Władysław brat Krol Węgierski / za rade języlowych sobie
nie kłował. Jakoż rozstał był wpirowadzie Władysław pośly swoje z listami do
wielu Panow Chreściankich / oznajmując im o posłubieniu sobie Krolestwa
Polkiego / co był uczynił obietnicą wyższej pomienionych osób wperomione: a
wskazywał one pośly rozstanie jako naprzód przywzracal / dowiedziawszy się że Alex-
andra brata tego Krolew Polacy obiali: który to postępek stronił nie mógł. A
nad to pochwalili ię Polacy / że on Litwa narod wielki a waleczny powołał do
siebie przypiegi. Gdy tedy naznaczonego dnia Koronacy w Krakowie nowy
Krol doczekał się / przyjeżdża do niego tym czasem posel Szachmata Zawoligich
Tatarow Car. Który wędzysy wpirowadzone do Senatu / naprzód według przy-
czasu swego poklon Krolowi wyrzadza: a potem na Polacy y też na Litwa y y ku-
re / iż oni Szachmata z niezmiernym wojskiem w tak daleką y trudną drogę na ta-
kime przeciwko Przecopkim Tatarom zaśluszy / samu tak długo omeściwano
z nim zewrzeć się / a spólnego nieprzyjaciela / nie tak w potęgę swoje / iako w przy-
rodzenie miejsca y przystęki wchodney wyspy duszającego oskoczyć: dopuszczając
czekającym / od mrozu przytęgo / od paka / y żywności niedostatków / y też od gło-
du spólnie z konimi gungę. Obawiać się potrzeba / aby Tatarowie narod dziki /
okrutny / y nie we wojskiem Panom swoim posłusny / dalszym głodem wykorco-
ny / powinności nie zgwałcił. To tak okragłym słowy przepowiedziawszy posło-
wie / odpowiedź na ten kstał odnoś: że Krol odprawiony ceremonią Ko-
ronacy / zaraz na tamte wojny potwapi / z Polakami y z Litwą w Dniepru w gre-
zu same y starania przyłoży / że Szachmat z ludźmi swoimi tak dalekiej y długiej wy-
prawy żalować nie będzie. Tak nadzieję pokrzepione pośly / przydawszy na gościn-
ne wponunki / aby ię Carowi swemu oddali / krom zwolnić odprawiono. A tym cza-
sem żona Szachmata / głodu y zimna dłużej nie cierpiąc / z wielką częścią wojska
tego na Przecopy uciegła. Którym przyczynkiem potęgi zaminowany Car Przecop-
ski Mengier / albo Mendikier po Machometkierem umarłym albo w przecopy

wocym

oynie zabitym / panujący / wiodł wojsko na przecopy: a dawny bitwa w ro-
slegim polu pod Kiozem / zżalonego niezmiernie klesła Szachmata wspiera-
y wcielać przymierza. Szachmat zaś po rozprośieniu swoich / we trzydziestu tylko
koniu do Bialogrodu albo do Monastiru uśkożył. Tam gdy domęd nie wie-
dzac co czynić przemieszał / zamierzysy / że Turcy gwoli Mengierowi siła
nań stroić / zaraz przez odcięcie Podołskie pustynie do Kijowa zaślachal. A wskazy-
ant tam bezpieczeństwo nie żążył. Abowiem tameczny Woiwoda pomarosy go-
do Wilna zaślal: tamże przyzbył Krolewskiego czekać mu kazano. Który gdy kil-
ka razow pierchnąć pokuszał / przecopy w drodze / pomany / y iuz pilniej strzeżony
był. Ten na on czas kutek wojna Tatarska ma. Ale Alexander dwunastego
dnia miesiąca Grudnia / od Fryderyka brata zwołanem obzedem w kościele
Krakowskim pomazany y Koronowany iest. Am wiele potem Zygmunt brat
wspierał mu szęśliwego panowania przyzachal / wiec też y Jan Badwary po-
sel Wenecki. Miesiąc potem Lutego w roku drugim / Helena żona Krolewska
z Litwy przyzachala. A wskazywał ię według obyczaju Krolewien Koronować me-
cziano / ponieważ ona Greckiej wierze obowiązana / wiały Chreściankiej z ko-
ściółem Rzymiskim nie przyjmowała. Potym z nią Krol w miesiącu Maja do Li-
twy odiachal / postanowiony za Namieśnika swego / y za Gubernatora Krole-
wa / Fryderyka Kardynala brata. Dowiedziat się był abowiem / że Moskwi-
cin wojnę przeciwko Litwie odnowiał. Jakoż nie nazbyt długo potem / Dymitr
Jana wielkiego Amazja syn / a swagier Krola Alexandra z potężnym wojskiem
nastąpił / y zaraz pod Smoleńskiem tabory rzucił: a nadaremnie szturmem zamku
potrącać nazad z wojskiem odciągnął / posłysawsy że Krol Alexander z wielkim
ludem nadjeżdża. Który zatył / albo raczej do pięci lat przymierze / między oycem
a zięciem postanowiono / tym prawem / aby tylko wieznie przywrócili sobie. Je-
dnak Zygmunt / herbestem wspomina / że Konstanty Książę przed zawarciem
ięże potłum uśedł / wypuszczony będąc z więzienia / ponieważ nie szęrze y nie
sprawego serca wiarę był / Moskwinowi poprzysięgi / y tak grunty od niego y o-
siadłości w Moskwie otrzymał. W tydzie wlasnie czasie Tatarowie / zierop-
scy / Podoł / Rus / y ziemie Sedomienka pustoszeniem zbiorowosy / naosłacie
Koskow / Jarosław / Radymno / Belz / Dawidow / co podobno Dunajowem iest)
y przecopy rzek / Wisle / Opatow / Lagow / y Kunow miaszczę / zupili
y zapalił / y aż do Pacjanowa zabiegł. Stąd gdy Jan Wapowski / Krol służył
na dworze Fryderyka Kardynala / z mianem garścia strzelców przed samą bramą
onego miaszczę przeciwko nim oparł się / y podobieństwo wielkiego wojska oka-
zał / natychmiast uczynili wstręt wśelaka łupieja obciążeni Pogame: zaczęli
wysyśleć nadziejne dobra y mienieści / którychkolwiek odebrać albo wnieść spo-
sobnie nie mogli / mieczem a ogniem okrutnie burzyli / y wyniszczałi. Wystapili był
wpirowadzie przeciwko nim Fryderyk Gubernator w pięci set ludzi konnych / y z
mianem osłatkem w dozwycze zbieranej piechoty / rozkazawsy wysyśleć flachcie
insy do Koczyna przyspieszać: ale gdy flachta nieporo wybiera się / tym czasem
Tatarowie y zę zdobyć na miejsca bezpieczne uśli. Smadź trzydziści tyśacy
było ich na ten czas. Tegoż wlasnie roku przymierze / za żywota ięże Jana O-
brycha z Cesarzem Turckim Barazetem nie dopiero zawzięte / przez Włkotana
Girleń z Dombrowice / który na ten czas Starostą był Lubelskim / wtowierdzono.
Woiwoli tedy na ten czas Pogame Bosny / a stołeczne tameczne miasło Jayce
oblegli byli / y mocno dobywali. Przecopy którym gdy Władysław Krol Węgier-
ski porządne wojsko ruszył / natychmiast dawny bitwa rowny losiem boy domęd
wiedziono / iednakże na ostatku Turkom wparcy y rozgromionym wcielać przy-
sła. A wskazywał y Węgowie niekrom kleski swoich dobili się zwycięstwa. Am na-
zbyt potem tenże Władysław z posłubienia małżeństwa / którym się był Beatryce
Krolewy obowiązał / od Papieża rozgrzeszony / z Anną panienką z Baudalu
Waskonow (iest to przeczna familia we Franczy) znanymita pompa wesele
małżeństwa wysył. A wnet potem chcąc nad Turkami zemścić się / Piotra Jose
Woiwode Siedmigródzkiego / y Janą / albo Andzelika bekatka Krola Matyafja

Wec 3

umarłego /

Zawieszki do
Tawo-
m.
Zawieszki do
Tawo-
m.
Zawieszki do
Tawo-
m.

Zawieszki do
Tawo-
m.

Zawieszki do
Tawo-
m.
Zawieszki do
Tawo-
m.

Zawieszki do
Tawo-
m.

Zawieszki do
Tawo-
m.

Zawieszki do
Tawo-
m.

Zawieszki do
Tawo-
m.

Zawieszki do
Tawo-
m.

Zawieszki do
Tawo-
m.
Zawieszki do
Tawo-
m.

Perka i Tatar
w wojnie.

Władysław napo
miedzej Syn So
lim królewski
wypadł z o
czu.

Rok 1503.
Fryderyk król
był smierci
obyczaj.

Jedyny rok
Arcebiszopem
Gnieźnieński
Bernardyn Wil
czyński z wojen
Jan Benicki
Biskupem
Kujaw.

Wincenty Prze
rębki Biskup
pem Włocław
skim.
Jan Przerebki
Arcebiszop
Gnieźnieński.
Jan Łaski Kan
clersem.

Matyja Biskup
pem Włocław
skim y
Podkancierzem
Kam. da 10. 2
cia Arcebiszop
kiego smierci
potomstwo.

Rok 1504.
Książę Książę
wagadza sta.

umarłego / z wojskiem w Kasycy albo Bosna dzierżawcy Turckie / wozajem zapu
ścił / a wiele miał y wsi aż po samy Dobosin maśto zawołanym targowiskiem
wstawione / y na brzegu Dunajskim wybudowane / opustoszyły / ktemu okro
tożyci zawołani / zowro go nazad odwrócił. Bazaleta poprawdnie wojna
Perka na ten czas rozrywała / ktemu on iednak przez Hetmany albo Basse nie dosyć
szczęśliwym nadaniem odprawiał / a sam gwałtownie nog w Andrianopolu y w
Konstantynopolu przenosił. Dla których przyczyn w mienawieć przyszły
do żołnierzy / śladnie potym od Selima syna najmłodszego swego z królestwa
wyrzucony / y truciżna / iako pospolicie wierzą / włożony był. Ale my nasze
rzecz dokonujemy. Drugi potym rok Fryderyk Kardynała brata królewskiego
go / Krzysztofa Kurozwackiego Biskupa Włocławskiego / iednostajnie wysła
łich prawi smierci wstawil sie. Był Fryderyk wzrostu wysokiego / porzeczna
o zdrowego y wspaniałego / ale zastron wspaniałego dowcipu / ktemu rozrywał y ro
stropności / y tyko w gnuśnym przeżywaniu / w pijanistwie / w wstawicznych
biesiadach / a w plugawey nieczystości / mętożna bruzyna swola gnuśna y miewe
rac / nawet choroba francye zlamany umarł / według świadectwa Matyja
Niechomity Nedyka. Za tyko iedne panietke imienia swego w kościele Arato
wskim oświł / że głowa Stanisława świętego męczennika w blachy złota wie
la drogich kamieniami nasadzona zaklepic kazal. Na miejscu tego z wola Alexandra
króla / Gnieźnieński wprawdzie Katedra osadzono Jedynem Bożymskim
przewanym Roka Arcebiszopem Lwowiskim / na Lwowiskie Arcebiszopstwo
Bernardyna Wilczyńskiego pomienawszy / a Krakowskie Biskupstwo Janem Ko
narskim / który był sprawcą śmierci Fryderyka / gwałtownie Fryderykowi matce / ko
ro był sobie czołowiek on nie miewczony / namniej miedowcipny / ieno je dobry / po
spolite / m przysługami y dogadaniem zmerował. Na miejscu zaś Krzysztofa w
umarłego / nastąpił w Biskupstwie Włocławskim Wincenty Przerebki Biskup
Przemyski. Stryem on był Jan Przerebki rzostowiel wielkiego / godnego /
y męgo wprzejmego / przynależa / który gdy przez kilka lat z wielką pochwałą Pod
kancierzem / y wnet Arcebiszopem Gnieźnieńskim był / naostatek odprawowy
je mna wespół z pobornego króla Ferdynanda poselsko / rychło smierci
niekrom żalu męgo wstąpił. Dostojeństwo zaś Kancelerstwa potymże Krzysła
wie / Jan Łaski Prorok / Stannurki a Kanoni Krakowski otrzymał / którego
król do Litwy iadac / gdy am Kancelerz am Podkancierz z nim miedał / zlowa
był zawiał / y tamtemyże sprawę przesi odprawował / dla tego iż on z pierw
pjarzem a potym Kancelerzem Krzysztofa Biskupa bedac / w odprawowanie
spraw Kancelerskich doskonałe wprawił sie był. A po Przerebku zaś Biskup
stwo przemyśkie Matyja Biskupem obiał / który przedył / też y na Podkancier
stwo postąpił był. Naostatek Konrad Książę Mazowiecki / Jan y Stanisław
synow / miodziuchnych ięce dziedzicami odemarli / ale oni tylko w Czerkcie dżer
żawy po oycu następować byli powinni. Inse aborem / które Konrad od Ja
na Olszycza króla z lasi trzymał / na króla znówu podług spólnych obowiazkow
przypadac miały. Jednaje przedsi am królowi nie oddawano ich / gdy je Ana
nazona umarłego Konrada Senatorami tamiecznami zatrzymawala. Czego
wprawdzie król śladnie dopuścił / postanowowy z Anną y z Senatorami / aby to
nie innu am królestwu oskama y podeścia żadnego nie miosło / doładby rozmu
ce oney dekrety Seynowy nie rozstrzygnął. A wspanie pomiarłowano sprawę
przynależkim wynalazkiem na Seynne Piotrkowski / zacząłm pozwolono sy
nom / aby w których granicach dekrety ich Mazowsie trzymał / w tymże y oni trzyma
li / ktemu potomkom swoim / ale tylko meztkeć pć / po sobie zostawowali / a nie
mając potomstwa / aby samu miedzy sobą ieden po drugim w onej dzierżawie na
stępowali. Szoroby zaś meztkeć żadnego potomka nie zostalo / tedy iuz dopie
ro król Polski wysłał Mazowsie iadac odebrać / a naród tamten przy tego prawie
wysłałym zachować / a co / iestliby które ze króla Książęcy zostawaly / podług ich
dostojeności wyposażać był powinien. Synowie zaś odumarli gdyby do las przys
li / tedy postanowione wynalazki przywilejym swymi wtwierdzić / y królowi wiare

poprzy

poprzywstał miedzi / tym czasem iednak aby matka Państwem zarządzała. A o to
wysłał aż drugiego roku zgodzono sie. Onego zaś Lata / Tatarowie Pzekop
scy Podole y Rus / powtore nieprzyjacielskim zabiegiem pustoszyli / od Stephana
Wojewody Włodawskiego podnapiawieni. Samci zaprawde Stephan zapu
ścił w pograneczna Rus wojsko / powiat wysłał miedzy Niesztrem rzeką / a
gorami Sarmackimi / który Pokucie zowiemy / ktemu wosłkiego odporn / a zgo
ła ktem wosłkiego spodziewania y oczekiwania czegośkolwiek takiego / podbił / a
bo wiec / iako to sam wdawał / od swoich dzierżaw nieprawiedliwie przedtem oder
wany / nazad odebrał. Takim trudności / a zgoła częstokrotnymi Senato
row politych listami y posłami poruszony król / z Litwy na schyłku miesiąca
Października do Lublina zbierał / tamże z pany Senatorami Seynował. Owa
władzono / aby na przyszłe lata piemiżnym żołnierzem Włodawianina woiować /
y Pokucie odebrać. A zwołając ię tegoż wojska postrachem zabiegi Tatarskie śnad
sie tej odzwać miały. Na piacenie cedy żołdu / nakazano dekretem Seynowym
zwozayny pobor mieszczanom y szlachom. Król potym odprawowy iadac / do
Krakowa przygosił / y tamże zarazimował. A na przyszła Włosne wojsko z naje
miego żołnierza popisyne do Rusi wyprowadził / Sam zaś skoro ieno dezdze / y nie
zwozaynerzek wylania opadły / zaraz do Pius wyiachawoy / poprzyśwajanie wia
ności na miastach tamiecznych wymogi. Fryderyk zaś Mistrz wschodniej zie
mie Pruskiej / porozumiewoy przyiad królewski / do powinnych swoich do Sas y
do Niemiec wiahał / żeby albo na wiare królowi nie przysięgał / albo też ciężaru
nie spodziewany wojny / ile nie gotowy / nie podeymował był. Ale am ziemia
Niemiecka w domowoych y zewnatrznych wojnach pod ten czas nie przynowala.
Abowiem miedzy Marymilianem Cesarzem / a Rupertem Philippa Wojewody z
Rhenu synem / wojna zebrała sie była / dla wydarcey Woyciechowi Książcu swoa
gromi Cesarstwu / ziemie Bawarskiej. Wic y druga nad to wojna Marym
lianowi z Ludwikiem królem Francuskim / a z Wenetami o Kieśtwo Medyo
lanckie / owozyla sie na ten czas była / pomieważ Francuz / gdy Wenetowie
nie tak dalece stowarzyszonego króla ratowali / iako wlasnemu pożytkowi
swemu zabiegali / poimawoy Ludwika Sworce Książę / państwo ono powo
tore pod władze swoje zawiał / albo raczej nim z Wenetami dzielil sie. O
debat abowiem był przed tym wtracone Sworce / powyrzucawoy z tamtad
Francuzi. Dla tych tedy przyczyn y trudności namniej ratunku Mistrz Arzy
jacki w Niemcow swoich nie znalazł. Przez tenże czas ziemia Włoska nare
dził y pustoszył nasy / tak dalece że Stephan z miast y z zamkow Potuckich obro
ne pozwodzić musiał / zwołając bedac sam frogim belemiem nog zbiedzony / tym
je naostatek bolelemi wymieczony / me nazbyt długi potym dusie ostradał / czołowiek
z wysłał wysokiego / z rozrywką fortelney / z biegiłości dła rycerskie / y też z wojen
przeciwko Turckiemu / Węgierskiemu y Polskiemu / Monarchom / ktemu prze
ciwko Tatarom / szczęśliwie zajął / prze wysłał wielki panietny. Osiadł
po nim Stolica syn Bogdan iednocki. A nasy dosyć miedzi / Pokucie na on czas
odwrotować. Tatarowie zaś / gdy wyrozumnieli poblizu bydł wojsko królewskie /
wciachali onego roku. Wczas tedy wojsko tamto zwródziono y służba wypos
dziano / lub to ię go nie potrzeba iuz było / pomieważ Włochowie y Tatarzy spo
koymie siedzieli / y też ięce na dalszy czas spokojnym bydł zdali sie / lubo też je sie
piemadzy w skarbie przebrato było / tak dalece że am zastrużonych piemadzy wypia
cie czym nie miano. Skad to wrosło / że hurmem żołnierze w ziemie Krakowską na
wrocawoy sie / gdy am w Krakowie nadzieie żadney piacenia sobie z Królewskie
go skarbu piemadzy nie widzieli / w dobrą y osiadłości Biskupow y Opátow / o
byczajem prawie nieprzyjacielskim zabiegali / y tak diapieją żyli / doład aż król z Pru
skiej ziemie nie nawrocil sie / który wprawdzie aż na dokonczeniu lata przynachal.
A w tym czasie miasto Kąkimerz / mostem ku Krakowowi przypiężone / po
czawoy od południa aż do samej nocy / przed oczyma z zamku króla wyglada
ącego gozalo / zacząłm z wieżami y z blankowaniem murów w dym prawie a
w popioł posła. Stoićczył w Piotrkowie Seym / a postanowowy sprawoy

Polskie

pościł wrota
Włosy.

Seym w Lubli
nie.

Rok 1504.

Praszy wlad
królowi Alexan
drowi poprzy
gli.

Pozatek wojny
miedzy Włocha
mi y Francuzi
y Wenetami.

Ziemia Włoska
Włochy pustoszy
li y Peracki ode
brali.

Stannurki
władcy
y spaw dziale

Bogdan Gęso
darem Włos
kim

Książę pogo
zał.

Rok 1505.

Michał Glin-
skiego Kłosa
potęgą y mien-
nością.

Kozaczy Lit-
wskie.

Szachmata Ta-
tary na do Pol-
ski wzięto.

Seym w Ra-
domie.
Wolność he-
spierzeństwo
mowy Szachma-
towej.

Polkie y Mazowieckie Krol Alexander/ na początku roku nowego do Brzyscia/ gdzie byl na Litwie zjazd przyprowadził/ wyjeżdżać/ chcąc tej y tam tego narodu sprawy przytrudnione zmiarkować. Przodkował o niego w lasce nad miaso Litwy Michał Gliniski Kłosa Rusin/ człowiek wyniosłego wyszku/ y który w bogactwa y w potęgę wielką/ ktemu w opiekę/ mianowicie w Rusi tegoż języka y wiary lu- dzi/ rozbił się. Ciesko to było cierpieć Litewskim Senatorom/ a zwołając też y krom tego Rusi mehetnym/ obawiali się przytem/ aby on okazywał dopadły/ y osieroceniem w potomstwo Alexandrowym pogardził/ na Kieństwo Litewskie nie targnął się/ a oneż do swoich Rusaków nie przemieścił. Wier też kentrala wódecz po spoliła/ prawdziwiec czy fałszywie miewiedzieć/ że Michał na Kieństwo godząc/ zdrowie Alexandrowe podeydz wymyślił. Nie tajno to było Michałowi/ wstąpił on tego/ nie mogąc się sobie laska Kłosa rozbestwoiony odiać/ mierzając nie nie pokrywał/ ale też w lawne z przeciwnikami swymi nieprzyjaciół zachodził/ y o me- laska a mianowicie Kłosa wsiłnie ich przywoził. Wier miał po sobie okazy. Trafunkiem Alexander starostwo Lidzkie/ złożywszy z niego niejakiego Litwina/ Jendziejowi Drozdzie powinnemu Michałowemu dał był/ y zaraz do Senato- rowo Litewskich w mebytności swej mandaty posłał/ aby go na osiadłość tamte- go starostwa przyieli. Zaczyn om to z mianowicie przeciwko Michałowi do przy- iazdu Krolowskiego odiożyli. Ząd tedy zachwyciwszy okazy Michał/ jako infse So- natory Litewskie/ tedy ośobliwie Woyciecha Tabora Biskupa Wileńskiego/ Ja- na Zabzeżńskiego Woiwodę Trockiego/ Stanisława Sarnowieckiego Staro- ste Żmudzkiego/ y też Stanisława Kąsę Hetmana/ takoby wponych y nieposluš- szych/ tym barziej od onego czasu Krolowi ohydził/ y tak długo oskarżał/ dośad- az Krola do tego przywoził/ że też on poracemnie o zabiciu ich przemyslał. A gdy wpośród ziemie Litewskiej/ dla wielkich zaciągów y zachowania ich/ y też dla społecznego wyszku Litwy jalu/ bezpiecznie o to pokusić się nie mogli/ te- dy do Brzyscia Litewskiego/ Krol na pograniezu Polskim leży/ na społecznym zjazd- wywołał ich. Wiedzielić om wprawdzie zaginwanego bydz przeciwko sobie Krol- la/ y pełen był podeyżzenia postępek tati/ że w onym miejscu nad obyczaj Seym Litewski złożono było/ acoli przyiachali przecie/ do zamku iednak nie wchodzili. Alz wtedy zaledwie rada y namowami Jana Lastiego Kanclerza pomieć Krol o- blagany/ Zabzeżńskiego reprawdzie z Woiwodztwa Trockiego ruszył/ wysła- dzimwszy na miejsce tego Mikołaja Radziwiła/ Woyciechowi zaś Biskupowi Wileńskiemu/ y z infsem z nim przestawacym/ przystęp do Senatu zagroził. Przy- prowadzono potym z Wilna Szachmata Dawolgskich Tatarow Cará/ Kroluemu sam Krol/ gestym y ozdobnym ludzi konnych orszakem otoczony/ na piec tysięcy Krolow drogę zaiachał/ y wdziecznie a hojnie przyiał/ Krol pomańkowałszy spra- wy Litewskie/ na zjazd walny Polaków do Radomia go zjeba prowadził. Tam- skoro go do Senatu wprowadzono/ surowie on/ bezpiecznie/ y wielką wolno- ścią Krola/ y Senatorów tego Polkie rownie jako y Litewskie strofował y wnił/ iż oni na pomoc go przeciwko Przekopskiemu Tatarom/ aż od samego prawie Gorka- nskiego moza niezmiernie obietnicami wywabimwszy/ potym opuścili a prawie wywali/ zaczyn on pozbywszy częścią przez odpadnięcie y odiahanie/ a częścią przeciwnym boiem/ walnego zjeba zaciągniętego woyska/ nie bezpieczniejszy w- nich zeowarzyszonych y zbieranych przymiercow/ ieno takoby też w Turkow przy- culez wstąpieniu swemu otrzymał/ a owsem przeciwko zakonowi wczynionej przy- sęgi za rozejmnia miany/ y wlasnie takoby wzięciem obwarowany był. Ale Bog sprawiedl. wy (rzecze. w niebo rece podniosły) wyszku ztego y dobrego sowa- ty Odplacca, kiedykolwiek sprawa moja z Krolew, Sadem nienaganiom roz- strzygnie, a rzeculwego utrapienia y nadzie mojej, ktemu przysięgi zgnatconey zna- cza pomsta zwetnie. Naostatet prosił/ aby mu wolno odiahać/ y do swoich wro- cić się pozwolono. Odpowiedziano mu na to imieniem Krolewskim/ że on nie- żuśnie na Krola y Senat tego spiskuie/ sam on sobie we wyszku niepraw/ cokol- wiek by ztego y przeciwnego dolegalo go/ ponieważ on walne y znamienite wo- ysko mawimwszy/ a nieprzyjaciela w potęgę daleko podleysego szczęśliwym boiem/ zra-

żimwszy

żimwszy y rozgromimwszy/ na polach Kuwolskich gnusnie czasu mitrzył/ a wlasne grunty zbieranych towarzyszow/ zamedbarimwszy przymierza y swiatobliwie wcz- mionej przysięgi/ drapieża plondrować/ a niż kiedy dalszego zwycięstwa dopinać/ y wypędzimwszy nieprzyjaciela Państwo Przekopskie sobie przylgczając wolał/ abo iesli się mu to nie zdalo/ tedy mogli on zaprawde/ przebywszy wyższej rzeki Dniepr/ z dsterżaw Moskiewskich plon zabierać/ y woysko medostateczne do tad gnaro- wać/ dośadby byli Polacy y z Litwą me nadciagneli. Zaprawde ani miewiasta jona wlasna samego meża/ a mierzając woysko Pana swego/ megrabney gnusno- ści takiej cierpieć nie mogła. Siebie tedy samego rączey/ a niżeli tego infsego me- hay winnie. A nad to wiele on Polakom y Litwie zaszkodził/ że kiedy zamedba- rosy ich zdrowych rad/ do pustoszenia Moskwy przywodzących go/ odpadnięciem y odiahanie ludzi swoich potęgi nieprzyjaciółom przyczynił. A takci skargi o- ne Szachmatowe przeciwnie zbito/ a na niego samego wyszku wme zwalono. Wsiłnie on potym dopraszał się/ aby mogli do Tatarow wolno odiahać/ obiecu- iac woysko odnowić/ y porażone rozgromienie pozierać/ wier też y zbiegowie po rozumiamim go bydz zdrowym/ że krom zwoloty do niego nawrócić się mieli. Ząd- to wroście/ że wiecey Krolowi wypuszczony/ a niżli zatrzymany/ przydać się może. Nie do końca to bezpiecznie rzecz zdalo się naszym/ wypuścić człowieka otrućnego/ zachwycanem tak długim y hamującym/ w wciekaniu przeymowaniem tym bar- niey rozatrzonego/ a zgola tego/ który badac ro sobie me wolen/ a wżdy przecie tak- bezpiecznie y ostro o trywde swoie zyskował. Jednakże barziej go bydz przeciw- Carowi Przekopskiemu zaginwanym/ y do wzięcia pomsty zamponym wierz- no. Zaczyn wpatrowano/ że spuściwszy same zjeba zawasione Pogany/ w po- koiu naszym zostawiać od nich mieli. Zdalo się tedy z pozwoleniem samego Szachmata/ aby brata tego Kozaka Solcana do Tatar wyprawić/ Ktożyby swie- ze woysko Szachmatowi przyprowadził/ y też Wogawskie Tatarskie rodzone tego przeciwko Przekopskiemu poruszył/ samego zaś Szachmata aby do Trokow odes- lac/ gdzieby on oczekawał aż się brata tego z woyskiem wróci/ y też Krol Polski na Przekopskie Tatarskie woynę wyprawił. Tak te rzeczy obśtaloromimwszy/ natych- miast Kozak wsiłmim gleyt podobny od Krola/ prośbo do Tatar iedzie/ a Szach- matowi zaś od Litwy do Trokow zaprowadzonemu/ swieboomimim y wol- niejszego przebywania zaiyroac dopuszczono/ ponieważ on obowiazal się był z- tamtad już nie wciekać. Przyiachali tedy byli Senatorowie Litewscy na Seym Ra- domski/ chcąc tak staraniem y przyczyną Polakow Krola sobie przednać. Ale ani Polacy me infsego pozyskac me mogli/ iedno że Krol me dawimś się me lawne przed wyszkiem wprosić/ potichu obiecal to Polakom przyiac do laski przewi- monych/ Ktożyby do Litwy nadiachał. Rozprawimwszy zatym Litwa y też Tatar- y/ ostatet czasu seymowego na Sadach/ y na społecznym radzeniu o obronie Kro- lestwa przeciwko nagłym nieprzyjacielskim zabiegom/ trawiono. Szlachta me- Krola/ lawnym brapieżstwem paraca się/ pokarano. Zaczyn Wsiłmimim Krola/ wprawdzie y Moskiewskiego pod miecz skazano/ Rusinowską zaś bratogłowa w borach/ w ostrogach/ y we wyszku wbiere mekim jako była poimana/ ob- wiesiono/ Na obrona tedy Krolstwa/ Małopolacy wprawdzie rolny pobor dwu- nastu grosy dla żołnierza postępli/ ale zaś Wielkopolacy pozwolili nań mechcie- li. W Ktozym czasie dwunastego dnia miesiąca Maja/ strasliwa burza okolo Krakowa powstałszy/ okropnie gromami bez przestanku trzaskając/ y trwożliwa- tykawica z nageczonych obłokow wstawie rozsiewając/ grad frogi na kstalt- iana kłosek spuszcła/ Ktoży to grad galezie z dzewą też y miazgę potrocał/ a za- szycenia domow gwałtownie poprzelamywał. Wierze zaś iedne zamkowe piorn- oderzymim/ a część pobicia y muru nagle odwalimim/ za ieden cud był miany. Ani- wiele potym/ gdy Krola Alexandra przyrodzona uduśność członki ożrzepiająca z- iedney strony wyplonimim choroba (Ktoży Gorkowie Paralizem zowia) zarażila/ wnet on z Radomia do Krakowa w pol miesiąca Czerwca zawiesdz się kazał. Tam- ta chało za nim poselskwo Bogdana Woiwody Wołoskie/ Ktoże było świezo na- ten czas do Radomia iedze nadbiegło. Prosił tedy Bogdan o siostrę Krolowską

Sfff

Elizbet

Tatarowie No-
gawscy.

Litwa Krolowi
wpożycza ob-
por w przepię-
niu bierze.

Rusinowsko o
rozbytkach ob-
wiesiono.

Małopolacy po-
bor wchwalili.

Okratna burza

Alexander Pa-
ralizem nabra-
ny.

des Iſtwe Bog
dane Weloffe
nā.

Wegdiescy &
Kasowicz.

Przełostich Ta
carrow pafels
flor.

Szachmaty wleż
 działającego bogos-
 łowne.
 Szabiegi Ładów
 szu.
 Wzrostko.
 Wilno obmuro-
 wane.
 Kresowcy El.
 zbityy śmierć p
 pobożność

Krolowcy El
zbiety smiercé p
pobożność

100

10

100

1

10

11

18

1

Elżbieta w stan małżeński: a chcąc tego syn Jarosław dopiąć Tyśmienicy y Cieszy-
sły powiaty oddawał królowi. Które zaprawdę powiaty / ieslije sam po śmierci o-
cowskiej Polakom odiał był / iako Wapowski wspomina / lub iesli przez oycę ieszcze
odiate / iako Niechorutá wdaie / trzymał: czyli też których ieszcze sam w mocy nie
miał / ale dopiero iakoby sobie odbietych wetować mogli y pragnął / darować miał
był wola / zaprawdę wiedzieć nie mogą. Atoli on to zaprawdę dawał / przyczym się
sam osiedzieć nie mógł / chcąc tak szkodliwoscia ona / która w nie° za nic nie sta-
ła / Król y Polaki sobie zachęcić y wnieślić. Nie pozwalala Panna ani matka
na obzydlive skradnego y niegodnego chłopá małżeństwo: iednakże przecia nie
zdáło się odmawianiem Panny / onego człowieka drażnić / á z dobrego przyjaciela
nieprzyjaciela uczynić. A tak zá wspomnieli wprawdzie Bogdanowi podziękowa-
no / z strony małżeństwa iednak wątpliwa odpowiedz bano. Przez tenże czas posło-
wie Nogaierskich Carow (gdyż oni nie iednego Pána mają) w osmdziesiąt ro-
ni do Litwy przyiachali / chcąc do domu Szachmata prowadzić / któmu wielkie
woytko dla wzięcia pomsty z nieprzyjaciela Piskotpanina obiecując mu. Ani
wiele potym / też Menglierowie abo Menglikerowie Piskotskiego Cará posła-
stwo za nimi nastąpiło / radząc y prosząc aby Senatorowie Litewscy Szachmata
nieprzyjaciela Cará ich niewypuszczali / ale w takim wozieniu chorwali / w takim stry-
ia Menglierowego dośad iedno żył wozili. Chce on z królem przynuerze zawzięć /
aniż od onego czasu w dzierżawę jego nie wpadać. Zaczym pożyteczniejszy be-
dzie Litwie y Polakom przyiaźń jego / a niż kiedy Szachmatawa: od którego / y
dla dalekiego odlegu nieysca pożytych / y też dla nadembloney á zgotá wyścziplo-
ney potęgi jego blahych posilkow oczerawachby potrzeba. Obojga zatym posła-
stwa onego przesłuchawszy Litewscy Panowie / na żadną stronę nic nie stanowili /
ale zupełna sprawa na przyiaźd królewski zachowali. Wolny zaczęli mieli przy-
stęp do Szachmata posłowie Nogaierscy. Który to Szachmat / widząc że go Li-
twa na obietnicach zatrzymuje y zwolocy / natychmiast z postámi y z ludem ied-
nym około siebie badącym rade potajemnie / iakoby wtiec / zawołał: zaczym wsi-
stem biegiem puścićwsi się / idąc y dnem wędzają. Ale zá raczym przebieganiem
Litwy / prościeyszymi ścieżkami y przeskokami gonący / w drodze przetrzy / zawro-
cony / y niż ostrojnie potym zachowany był. Nie mniemy iednak Tatárowie Prze-
kopszy w tychże dniach Litwę przecie pustoszyli: ábowiem z Mińskiego powiatu
na schodnie nieśięga Sierpna dniemny plon zabierali: dla teyże przyczyny Li-
twa / záraz drugiego roku Wilno murem obwiodła. Pod czasami tedy onych zabie-
gow Tatarskich / trzydziestego dnia Lipca królowa Elżbieta w Krakowie ostat-
czny dzień wieku swego skończyła: przetrzyborna Białagłowa / znamieniem po-
bożna / á na ozdobe chwały Bożej dziwnie szkodliwa. Którey okazała dośyc á
prawie królewskie nadatti trwała ieszcze y podziśdzień / tak na inszych miejscach / ma-
ło tej y w kościele Krakowskim kiedy pochowana iesť / w Kaplicy Krzyża świętego:
która ona żyjąc ieszcze z gruntu wybudowała / y wosłatim dostatkim do ch-
wały Bożej należącym kościołowi przyozdobiła / á dochody perenne / y też budowa-
nie ná osmi kapłanow á ná dziesiętęgo posługácsá obłożywszy / nadała. Wiec
też do kościoła Michała s. tamże w zamku zbudowanego / także wielu kapłanow /
któzyby ápiewaniem y Mszy świętych odprawowaniem ofiarowicze chwały Bo-
żej przestrzegali / perennemi dochodami opatrzyła. A chociaż ona żadnego posła-
gu nie romosła była / iednakże pozwolił iey był tego Król syn iey / aby mierzając się
nie tylko chwała Boża szkodliwie zaminazala / ale też aby Elżbieta najmłod-
szej córce / Leczyckie / Radomskie / y Przedeckie matką / które iey był pra-
wem darowany względem wesela Król małżonk iey puścił / czterdziesto ty-
sęcy czerwonych złotych Wągierskich obowiozala / y onych wstąpiła: aby tak
przerzeczona Elżbieta Cortá dobr onych zá żywota macierzyńskiego wolno za-
żywota / y ná swoy pożytek obracała dokádby áż zá mąż nie się / abo też wiec
Panna z światá nie zesła / po śmierci zaś macierzyńskiej / niż one dobra krom
wosłatkiej trudności nazad Królestwu wrocić się miały. Powinno zaczęli odda-
wszy posługę ofiarczney ceremoniei ciału matki wmarley Król Alexander / gdy

Ref: 506.
Geym & Subl
ing.

For Senato
com. 21/10/1911

niepółki pięta
włosy w zęba
długo / 7 o wolno
długo

Wschodniego
Wschodniego
Wschodniego
Wschodniego
Wschodniego

Bogdan Wojski
 woda miedzian
 si pojecha po
 wiadze swojej
 biega.

Madley Geo
from Bathurst

in Wolochy per
in Wolochy.

Broda Alex
bei vstávk
Vogdanem
loppnem.

pomocą wnieśli na choroby mu wylży Doktorowie / zaraz dnia pierwszego Października do Lublina żałachali tamże napierwszym wstępie roku nowego / tysiącznego / pięćsetnego szóstego / z Polakami Szymowal. Księżpżeczali się tam y rospierali między sobą świeccy a duchowni Senatorowie / o porządek y sposób zasiadania w Radzie królewskiej / y też o wyprawach wojennych. Tęgo zgola dopienali świeccy / żeby im byli Biskupi drugi w Senacie boć królestwi puszczać / a samimi chociąs iuz aby prawa posiadawali : ado te^o aby maietności duchownych / żarówno z szlachectwami ciężary wszystkie y powinności wojenne odpiarowały. Brornili w tym Biskupi świeobodnych spraw swoich wklazując / że oni prawo mają obadwa boki królewskie osiadywać / a żaraz mają y wolność zdawna nadana / nügdy z dzierzaw swoich o żoldzie żadnym nie żawiadywać. Po długich żatym pżeczłiwosciach / naostatęć król tak rozmieć rozstrzygnął / aby kościolom y Biskupom w całej wolności ich ostawali. Postanowiono żasis / aby król nową ze srebra monetę bić rozkazal / y też aby pobor żwyczapny na żołnierż / którego dla broniemia Ruskich y Podolskich granic / a żaraz dla wyparcia z Poluckich dzierzaw Bogdana wysyłano / mieszkanie y wieśniactwo składali. Abowiem Bogdan / w posłubiećmu sobie siostry królewskiej Elżbiety perwney otuchy nie wżiwosy / gdy porozumiał / iż mu to żamysłach caticy królowa matka pamienska pżeciwno była / narychmiał o śmierci królowey wiadomym wczyniony / powtore o pannę prosić posyła do króla wyprawiał. Żaczyni gdy panna isdz żań niepozwalala / tedy guetwem pżejęty / z wojskiem plandunącym na Poluckie wtargnął był : gdsie iż namniej ludzi wórunkowych ani też miast mocnych nie było / krom woielicy trudności pod moc swois wszystkie zagarnął. Pżetoż cztery tysiące ludzi pżemieżnych / z nakazaniem Szymowego do Rusi wyprawionych / pod spławą y pod chorągwiemi na Poluckie pżypadło : ktorzy porażiwosy y wypadziwosy śięć set wórunkowych Woiachow / wszystkie on Powiat / nie wiele z wieśsi trudności jako był podbity / oddali. Apotym grunty Wołoskie skodliwymi narażdanu ożymie woiowali. Asdy dwaj Serusowie bracia rodzeni / szlachetni / zacni / y waleczni młodzieńcy / Ruskiej szlachty ozdoba / z poczem pżecidzieśiac kom opodał zagnawosy się / na mierzwo wietży ożiał Woiachow trasunkiem wpadli : z ktorzymi śmielszym sercem a niż było trzeba wderzywosy się / naostatęć gestych niepżyjaćiol nawałnością potłumieni zginali. Acżci wopia wdzie Szczęsiny meżnie potykając się w boiu żrazony polegli : ale żas Żerzy / gdy bratu w naglonemu żrodkiem niepżyjaćiol serdecznie pżebijać się racunku dodać siłue / wnet z koma pżebitego na ziennu spada / tamże porinany a do żospodara zawieźdiony / z ośmiu infych wiesniow pżed oczyma Tyranna onego / pod miecz głowa dać musiał. A wśatże zginięcie ich niekrom pomisty Woiachom szpeliło. Nazawutrz abowiem żaraz potym / świeżo ze żwycisłwa triumphujące niepżyjaćioły dogoniwosy / y meżnym wderzeniem opadşy nasy / żroga klaszka żrazili. Polegli tam Starosta Chocimski : sam żas Bopaczyszczman Wołoski / letliwym biegiem wskoczył. Niepiseć jednak Miechowita ani Wapowski / takimby też dokończeniem tą wojna Wołoska zgafnieła. Acolia dochodzi / iż pżymierzem zawżiatym skoncżona była : dowod bić racz króla Alexandra lisow / w Metryce Aratorskiej trwających. Te abowiem istotnie dowodzą / iż Bogdan trzech posłow żnowu do króla wyprawiał : ktorzy to z nim postanowili / że Elżbieta za Bogdana isdz miała : tym iednak prawem / aby pierwey Bogdan do obżadow Rzymiskiego a prawowiernego kościola / ze wszystkim brooziem swym pżysłał : w ziemi Wołoskiej / aby kościoly / kapłany / ktemu iednego Biskupa obżedku Rzymiskiego postanowili : Papież Rzymiski żeby za pżosba własna te^o małżeństwo ono potwierdził : sam Bogdan aby ze wszystkim dzierzawami królewskimi pżymierzem żtowarzyszył się / a z infymi pany Chryśćciańskimi pżeciwoćko Poganom z wojna powstawal. A wśatże te wstawy skutku były nie wżiaty. A Bogdan wojna potym pżycisimiony / królowi dygmuncowi zapisał one Alexandrowe pżywroćci. Lecż to iuz potym pżypadło. Na ten czas żasis / odpiarowosy tak jako się potwierdziło Szym w Lublinie. Alexander / prośto żtamtąd do Litwy iachal. Czekali tam abowiem go Wogaiewskich y Pżekopskich Tatarow

Książę polski

Książę polski
dla śmierci wy-
branie i oby-
czaj.Książę polski
rozprawia.Książę polski
rozprawia.Książę polski
rozprawia.

Na / wciśniony na nim przypada / wpatrując się w brudny Paganie dla zabie-
rania pionu wzdłuż / wężer opodal rozstrzelani / nie wiedząc o przypadku swo-
ich / do stanowiska według umowy wrócili byli. Jakoż ani on domysł / ani
powodzenia skutek nie zawiadł go w nadszłej. Piątego abowiem dnia kupami
nawracające się Pogany / jako kłótyłowiek pierwszy nadszł / mordował /
y gestym trupem pokładał: tak dalece / że też inądź dwadzieścia tysięcy Poga-
nowo w onych bitwach poległo / y tak wiele kom zabrano: Pion wyszł / o-
bito / y niezliczona wielmoż liczbą wyswobodzono. Już Alexander król o
zdrowiu zwatpiwszy / y testament spisawszy / temu obywateli Chrzescijańskim
chwałębne światości przypisywał / duszę wydychał / gdy mu o zwycięstwie ludu te-
go powiedza. Podmózł tedy w niebo ręce / a oczy rzewniwemi łzami zasłonił /
po cichu / zamknął oczy / iż mowa / Bogu dziękować zdał się. Natychmiast zagrzmiał
skonał / dnia dwudziestego miesiąca Sierpnia / lat czterdzieści pięć wieku prze-
pędziwszy / a nie spełnił pięci lat w Polsce przetrzymawszy. Śmierć tego Ro-
meta albo mościła niebiańska / w kilku dniach przedył na północnej stronie wy-
knał / y przeznaczał. A nad to wał ogniasty barzo iśny nad wieża izby Sena-
torskiej w Arakowie / nocy lednej z nieba spadł. Miał tedy Alexander wzrost sze-
dmi / twarz pościągła / włosy przyciemniły / plecy rozrosły / siła duża: ale zas do-
wcip przyciemnił / y dlatego był milczący. Szodobliwoscia rosyjskie bractwa
przewoził / meciom wielkiego wrośkośowania swego ludziami majnymi / a rycer-
skimi / y też brzoźdanom swoim / dobiżę czynić przywykły / w śpiewach / w lutni-
kach / y w trabaczach / wprzemyliłochał się. Za rozrzućnego rączey / a niżli tedy
za szodobliwego / wiele ich poczytało go: porożadac że dogodnie y wzdłuż
czasu światła wstąpił / pierwszy a niżej Polity y Litwa rosyjskie rozzerwani. W-
prawdzie dobr królewski wielką część po zastawiał był: z Łazymem Ciołkiem
człowiekiem narodu prostego / jako rozumiano / zaraz obad skoro Książcem Li-
teńskim ośtał / wielkim obcowaniem spospolitorwał się był: a onego na Biskupa
stwo Plockie wywyższył / y też wierney przysługi y rozrywki tego / w odprawowa-
niu posłstwa do Papieża y też do Cesarza / raz y drugi zajmował. Rozpierzano się
potym o pogrzeb króla Alexandra. Abowiem Jan Łaski Bąclerz Koronny do
Arakowa ciału wieźdź wsiłował / dowodząc że się tak było y samemu Królowi w-
podobalo. Przeciwie zaś Senatorowie Litewscy / w Wilnie jako y Kazimierza
brata chować króla przemagali. Jakoż wprawdzie sprawiedliwa omi radz swoey przy-
czyne mieć zdali się. Pomiędzy abowiem Sygmunt / brata króla zmarłego teście o-
becnie nie było / obawiali się aby / niżej omi ciału grobli weźmości do Arakowa
prowadząc drogę onę odprawia / tym czasem Michał Gliniński człowiek niepo-
korny / a temu świeżo otrzymanym zwycięstwem tym barzicy teście nadszł / Kie-
stwa Litewskiego pomocą Rusaków zmocniony nie nalażał był. Co gdy się taż
sprawie / a dostatek pogrzebowe zacnie przyporządkują / ałi Książę Sygmunt o
śmierci króla brata wzdłuż w drodze postyśkawszy / tym copredzy nadspieszył. Nadzie-
jącemu napierowsy ze rosyjskich Senatorów Gliniński / w siedmiu set koni wzmoc-
nieniem drogę zaciężył. Pelen wzdłuż był teście przedył Sygmunt podeyżżenia / nie
tylko z pospolitey powieści / ale też z odniesienia y z wdania Senatorów Litew-
skich o Gliniński / jako by on miał na Kieństwo Litewskie czuwać. Wiać też y sam
na ten czas przymnożył podeyżżenia zaichaniem swoim y tak lirowito onę
gwardyę. Pomiędzy niewiecy nad dwieście koni miał około siebie sam Sy-
gmunt: a wśaż nie mogli spsobnie y z przystoynoscia swoia / spolecznego z mi-
zefcia wchrońcie się. A tak naprzeciw iadacemu / opodal z połoju wypadł / iak-
woiey dobrociwoie przysiał / y zaraz do połoju swego prowadził go. Tamże Glini-
ński / wiedząc dobiżę bydy się podeyżżanym Książciu / dostateczną przemowę oczy-
ścił / y zaraz wprzemylił / wiarę / y posłuszeństwo swoie ofiarował mu.
Zaczyn rosyjskie podeyżżenie sobie z umysłu tego wygladzone bydy rozumiał:
pomiędzy wzajemnie Sygmunt / budy to z prawego serca / budy też czasowi tylko
fo. guta / rosyjskie dobie po sobie obiecowal mu. W gestey potym liczbie nastę-
rowali / iż Senatorowie / a wielkimi y stroynymi ludzi konnych gwardyę

otoczem / do Wilna Książę zaprowadził. A tak / nie długo potym ciału królewskiemu
poważna y wspaniała pompa wystawiono / y zaraz w kaplicy Koscioła Wileń-
skiego / podle ciału Kazimierzowego wezwioie pogrzebiono. W tymże czasie
Władysławowi Czeskiemu y Węgierskiemu Królowi / synowi Ludwika małżona
Króla Anny / która zaraz w onymże pologu umarła / urodził się / w rok leden
po coce Elżbiety. Ktoż potym oćiec / pragnieniem po
umarley jemu żalostnie żałował / na pamiatke wciechy
potomney / Annę bierzmować kazał.

ZAMKNIĘNIE KSIĘGI ROZSAĐNIE- mu Czytelnikowi należące.

Rzedwieczney mądrości **НЕРОІЕТЕМУ БОГУ** dzięki, czcić, y nie-
godny pokłon sercem wniwolonym oddały, a iemu samemu wśyśkie zia-
chwato przysadziliśmy: że on miatkiego doncipu mego niedoskonałą rozryw-
kę na doskonałe rzemieślo ponowiał, w powstaniu pokrzepiał, a pokrzepionemu sz-
silwie dokonać zdążył: tobie potym / **WAZNY CZYTELNIKU**, nie zalecam, a-
le polecam zkończoną robotę. Nie ten abowiem iestem, abym z cudzych zarobkow cho-
wał przed kim porwał: onśsem przyszanam, że się z poważnym y ważnym **HI-
STORYKIEM KROMEREM** nauką szupła moia potrzec doskonałe nie mogła; lecz iako
temu wiacey rozsodku y wezney rozrywki w opisanianiu Kroniki wysłatać, tak zaśie
mnie w przekładaniu onę, wrozumienia y subtelności nie dostawać; ani mogłem
zgodą podotąć we wśyśkim, wśyśsemu nadszł ciężarowi ważnego y wspaniałego pi-
śma. Pracowałem iednak iem mogł; a nie widząc Polskiej mony Kronikarza krom
przysady y słusney nagan y żadnego, wziąłem przed się prawdu, od wśyśkich Sta-
now przysiał, y w niczym nienaganię Historyi Senatora godnego: Zaczyn, ile moia
rozrywka mogła, na Polski ięzyk przetrumaczyłem, do Druku podałem, y tak wydruko-
wana na twoy użytek, **CZYTELNIKU** rozsady, puszczam. Co iestliby wyżmienite-
mu rozumowi twemu, niewyżmienite tłumaczenie moje nie wśedzie smakować, po-
skąd wzdzięczności nie mogło; tedy zaprawde chęć goraca moia w podymowanu,
pilność w przekładaniu, ślators w dokonywanu, a odwaga kśtu y nakładu własnego
w drukowanu Księgi, wważyć zechcesz; a wważywszy, że to wzdysmo pochwała i-
ak przysyła. Ażci wprawdzie y tłumaczenie wśyśko choćaby grazu nie smakowa-
to, wśczypliwey iednak przymowki słusnie mogłoby nie ponosić: część abowiem
obtedlnych wśyśkow miałyby **CZYTELNIKU** niedoskonalości natury ludzkiej do-
rować, a część pierwoćinom moim przyczytać: Ponieważ ja, nie Mistrzem ale W-
niem, y iestce niewyprawnym, ale dopiero zaprawnym, zeznamam się bydy w tak wśp-
niałym rzemieślu. Co iż pierwsza zaprawa z wyprawną biegloćia porównywać nie
może, sam mnie w tej mierze **KROMER** dostatecznie pokrzepia; gdy trzeciego i-
wydania Kroniki swoia (gdyż po czterokroć wydawał ja) niedostatecznie wgladzo-
y nie krom mylnych wśyśkow samże bydy przyszanaw: Co iestli trzecie wydanie wchroń-
w sobie bledow nie mogło; tedy znać, że pierwsz od tego czwartego a posledniego, i-
noc odednia roznito: iakoż pewnie rozne iest. Dla tych tedy przyczyn, iestliby co nie w
smak było, natarczywym prośbą na przebaczenie, a niż na potrzafanie przymowki ze-
chciej bydy **CZYTELNIKU**: y iestli wzdzięczności nie wkaże a pochwały nie przysze-
iżest też y nagan y pohamuy. Zaczynia, to samo za nagrodę biorac wzajem nagro-
dziećci wrychle nie zapamiętam; onśsem wśczyli Bog zdrowia, a doda wmiestności,
dostateczniejszą Kronikę ofiarowacii ślubow, wśilając pilnym a opatrzynym dozo-
rem, żeby posledniey prace wważne pismo, pierwszego wśyśkość nagrażalo, a ro-
zumowi twemu wmiestniey dogodzić, y zasmakować mogło.

ZOSTAWAY Z BOGIEM, A ZIY DŁUGO
SZCZESLIWIE.

पोलाय

REGISTR.

[illegible]

Platago Egarza wien maciński
 pojmuje 105. Senatorem pojmuje
 Gości wiojskiej 112 do ed. z r. 114
 96. Smontopelkowij zaskłanóm
 wina pizabaga 111. Wójci do
 Węgrz pizabaga 116. Do Węgrz
 baci do Cz. az. z. 107. 108. 109.
 107. 116. 117. 118. 119. 120. 121.
 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128.
 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135.
 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142.
 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149.
 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156.
 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163.
 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170.
 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177.
 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184.
 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191.
 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198.
 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205.
 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212.
 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219.
 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226.
 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233.
 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240.
 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247.
 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254.
 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261.
 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268.
 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275.
 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282.
 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289.
 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296.
 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303.
 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310.
 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317.
 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324.
 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331.
 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338.
 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345.
 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352.
 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359.
 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366.
 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373.
 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380.
 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387.
 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394.
 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401.
 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408.
 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415.
 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422.
 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429.
 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436.
 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443.
 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450.
 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457.
 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464.
 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471.
 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478.
 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485.
 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492.
 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499.
 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506.
 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513.
 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520.
 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527.
 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534.
 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541.
 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548.
 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555.
 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562.
 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569.
 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576.
 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583.
 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590.
 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597.
 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604.
 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611.
 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618.
 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625.
 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632.
 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639.
 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646.
 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653.
 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660.
 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667.
 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674.
 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681.
 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688.
 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695.
 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702.
 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709.
 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716.
 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723.
 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730.
 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737.
 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744.
 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751.
 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758.
 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765.
 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772.
 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779.
 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786.
 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793.
 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800.
 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807.
 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814.
 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821.
 822. 823.

[illegible]

R E G E S T R.

[illegible]

Chmiel'sz wieś 185.
Chornica Asyrcy wzięli 24. Polacy obiegli 40. 513. przez podanie wzięli 33. Świrak pod m. 460.
Chornyżanom wypisał puzarago- no/ 515.
Chrytyan zakonnik Cyferczanow/ pierwowym Chelminskim Biskupem 170.
Chyrobotz zamek Krzyżacki 195.
Kieby Krzyżakom oblaty/ 219.
Chyrtpern Krol Danicki/ 537
Chyrtstoph Szafranc sileto oro- boystwo/ 564.
Chrobacz zamek/ 54.
Ciabłona Hermana Jarosławci nad Czechami zajął/ 402.
Cybina rzeka/ 108
Cydlina rzeka/ 106.
Czech y Aech bracia 23. Kiedy do Czech y do Polski nadesli 24. wydrwali onych zjad/ dojad/ zemu/ y kiedy/ tamże. Księstwo/ 23.
Cyfcołowski Kłostor Kaby zająłszy 325. Których narodow przegzyno- waniem wazonny y zalogaczny 331. od Czechow hercykow stu- piony/ 214.
Czesława Dominikana modlitwa za Polakami przetrwało Tataram Gy- niona/ 186.
Czesław Biskup Krakowski/ 95.
Celestin Papież/ 155.
Czesłmistrz Aeska Trzeciego 33.
Czortyn zamek dworzanie Krola Jo- gielona granicem wzięli/ 331.
Czesko zamek/ 226
Czerwinski Kłostor/ 340.
Cyfercyany zakonnikli kto fundowal/ 529. Kto im Kłostor Olski zajął 371/ 334
Czyżowskiemu Gemu z Krakowskiego Kłostowa zlozono/ 472.
Cyrillus y Methodius Apostołowie Słowiańscy/ 43.

D,
Dalemburk Kto zajął/ 33.
Dalejszka plebania Kto fundo- wał/ 169.
Dals natorwie kiedy y od tego wia- ta Chędzianicko pisał/ 43.
Dalmackie Księstwo Kto zajął/ 3.
Dombrowa Czestł zoned Arcyepi- scopowa Gya coła 44. Śmierć le- 45. roztacz/ 44.
Daniel syn Księcia Romana 156. 3 iak lez przyczył Kolem Ruskim 30. stal 205. 206. Śmierć jego/ 208.
Dapoccy Jabilá Kto w Polsce roz- krowil/ 159.
Dawid Olech Książa Persiański- Rusi/ 93.
Dawid Turczyn zbieg do Polski wje- 445.
Derżawa Książmierzowi Trzeciemu poddana 469 Krzyżakom 242. 461. zapałona/ 402. Derżawski pominé Książmierzowi Trzeciemu dawowa- ny/ 526.
Derżaw Siewowinski zabity/ 575.
Derżaw Książmierzowski miejscopny 408 rozrach tego 415.

Drogniczka zęba /	57-173.
Drubniński klasztor Kto założył /	169.
Drubnia zęba /	29 171.
Drugosiedio wieś /	207
Drugosza szczytowa niebiegłość /	324.
Wielaniec 180. mieścianie tego ziemi /	. 481.
Dobiesław Oleśnicki /	332.
Dobiesław Puchalski /	356.
Dobiech o Krolewie w podziemiu /	125
Dobryzn Krzyżaków darowano /	171
Dobrogostowa Książniczka piero- go żona /	68.
Dobrogost Poznański woiewoda zabi- ty /	172.
Dobrogost Szamorski Walega /	243.
Dogert Woiewoda Wilenski poima- ny /	390.
Domaradz Pierzchulski Księża Wielko- polscy 291. ob Sidor porażony 300	
Dominiantszafonowiczemu Genu przepor- wadzący Namiestnik 1 to. ob Do- miniana Książczyna pogotek zawzięci / tamże. Dieby Kwiaty / tamże. Do Bródnowa ob Ego wa- powadzeni 168. w Kigowie y w Kalcu Książczyna Książczyna. Klas- ztor w Brześciu Kto dla nich zało- żył /	210.
Donaciek zęba /	48-137.
Donia zamek /	308.
Dobryca miasteczko /	471.
Dowogół syn Kiepsztow /	309.
Dragut Mularczyk Woiewoda ob Janu Samodą z synem poimany y zabity /	438.
Drachin zamek Polacy odebrali 334. Drażwa zęba /	233.
Drzen zamek 222. Dreisiz Grabimow Kolew Polskiema poddała się 278	
Drogoń Chrobryści Wolborz uderzał /	305.
Drogizyn zamek zapalono 306.	
Drogizyn miasteczko /	189.
Droginow Samila /	82.
Dukla Wegryjczyci /	541.
Dulepape ob Włodzimierz syn Ję- ropel owego podbił /	47.
Dunajowa obomoko /	545.
Duniburk Justantle miasteczko 332	
Dunina Kady i ich bórzo wramiono /	489.
Dupań zamek ob Kogo założony 217.	
Dyrch miasto Wenecja Turcy walił. Dymitr A. Mestierkie /	(574)
Dymitr Archiepiskop Syrgenski /	305.
Dytich Marjański Krzyżacki /	391.

REGISTR.

Kam poddane / 316.
 Elekcie wioje Północna Bzyskiego / 50
 Eliaś Gajopodar Włoski przyjaciel
 gnył Krolowi Polakom / 403
 Elżbieta Bąkumierska III. żona Chęć
 y przyjaciel przyjacielu Janowi Ol-
 brychowi synowi swemu / 373.
 Elżbieta y pobożny i wrociec / 194.
 Elżbieta Węgierskiego y Polskiego Krol-
 ła Ludowika marta Kedy do Pol-
 ski przyjechała / 281. Jako, kiedy
 nie zobaczywszy Polkie sułtanowi dała
 285. w muzykach y w tańcach Kę-
 pa si / 290. Smierć / 294
 Wstąpienie do Polski / 289.
 Elżbieta żona wrociec Ludwikowa Krol-
 żabini / 311. Onyż mizerne życie
 nie / 299.
 Elżbieta Piłkwa Władysława Jagiel-
 ła trzecia żona / 365.
 Elżbieta Piłkwa przyjacielu przyjacielu
 swemu / 366. Wstąpienie do ogrodu
 sław / 367. tamże.
 Elżbieta Krolowa smierć / 462.
 Elżbieta Cesarz Konstantynopolski /
 130. Wstąpienie do ogrodu
 swego / 339. Od Turkow poimany
 w miedzi / 142.
 Emeryk Angielski Biskup / 392
 Emeryk syn Krola Węgierskiego
 Stephaná miedzy swietych poligo-
 no / 65.
 Emeryk Krol Węgierski / 158.
 Ercyasz Polacy zapalili / 462.
 Erazm Ciolek Biskup Pilecki / 591.
 Erazm Stella / 56.
 Etenyfy Grabiła Wolewoda z Rhe-
 nu / 50
 Eryk Dunstli Szwedzki / y Norwem-
 ski Krol / 369.
 Eryk K. Świeńskich Pomożan Krol
 miast Bzyskich poddał / 480.
 Pzemięczenie / 490.
 Etmánar Krol Gotcki / 44.
 Eubek Kedy Turcy podbili / 513.
 Eubera Augusta córka Józefowa
 a Miętykówna syna Bolesława
 II. żona.
 Eubora Wsiewłodowicz K. Sali-
 ckiego córka z Miętykówną syna
 Bolesława III. wdowa / 84.
 Eugeniusz III Papież / 130.
 Eutropijusz / 274.
 Ewangelia Caza Tatarskiego przyjaciel
 Krola Bąkumierskiego III. 462. 508.
 Rada / tamże.

Jyllandy rzedz sie w dom Kasyt do
 539.
 słowacki Synod / 462.
 Jorpana Anzelmika kwiata Potci
 Fro do Arklowa pismiof / 151
 Jorpan Monki / 178. Legarm do
 Zwicka Ludwika / 283.
 Jorpan Szary Alachcie Polski / 157
 Jogelant Jamel Wierney Krzyżozon
 zbudował / 174.
 Jorulaniska Bierzajmy Wenetowdy
 gminar plondowal / 359. Turcy 116.
 Francuzowie Salammirzegona / 1
 Jednicimam Mniści Elgerie nieposlu-
 fku / 123. Klefor w Arakowie
 Fryp riedy, dla mch zlozoy / 183.
 Frankfort w Dny rzeki / 250.
 Krauberke od oblasenia Atypafow
 wyznaczone / 488.
 Greftad Abo Wschodn midko / 143.
 Od Wiemom zlozono / 173.
 Jerp Stjakt Starofia Wielkopolski /
 136.
 Jerp Kamczymu Akufanin 488.
 Zabity / 489.
 Jeyderf Wopieczka Brandeburkie-
 go Margrabię syn Jazicem Bazime
 i3a trytyczno / 560.
 Jeyderf K. Akustis 192. 193. Ce-
 larsim / 245.
 Jeyderf Warbarofa Cefarz 130. wy-
 prawek iegona Polski 131. Nam-
 wo o wypowiedzenia wojny Polski
 tania. Smierc / 450.
 Jeyderf Marzabie Brandeburkie
 go spowinowaczenie 3 Wladyslaw
 weim Jagiello / 373.
 Jeyderf syn Jakimierz III. Raby,
 nalem / Arcybiskupem / y Bisku-
 pem Krakowim / 574. Ziedy po-
 bit si / 523. Rzadzco Korony
 polskiej / 589. Smierc / wypobrze-
 nie / y obpyrac tego / 590.
 Jeyderf wtory Cefarz, Arkod Protem
 Jerosolimian nazwany 174
 Jeyderf trzeci Cefarz 423. Dwakroce
 w Rzymie Koronowany / 449. y
 Wtorym mieście oblasion tamze.
 Jeyderf Cefarz z oblasienia wyswo-
 dzony od Czerego Krcla Tseliego 47
 Jako godlugu Wiedeńskiej miejsk-
 nie oblasil / 492. 3 miedzyprzemie-
 tem Wngierskim pogodzil si / 511.
 Jeyderf wschodniej ziemie Prastley
 Milits 591. Poprzyrzanie odm-
 wie.
 Jeyderf Lubawicki / 530.
 Jeydlenda Polacon peddano / 481
 Ona warunek żołnierski zapalit /
 ser Komu si król polski darcwal
 349.
 Jeydlenganie pneizisko zdrada wa-
 runek Krolewski wyrzabili / 484
 Ziedy Jakimierzowi trzeciemu
 podobali si / 533.
 Jeytal Wagrowie zapalili / 543.
 Julkon Biskup Krakowski 150. 152.
 Bogo successorem na miejsce Jakii
 mierzowe pedal / 53. Ziedy umarl
 164.
 Julkon Gniezniński Arcybiskup / 193
 Sprawy tego przeciwko Boleslawo-
 wi Lysemu / 203.

G

[illegible]

De 13

REGISTR.

Belsz polowia Ludomirski pod-
dał / 291.
Gęry Stos Mołdawianin w Polisz-
ce, dał / 466.
Gerard Probosz / 764.
Gerard biskup Ruski / 199.
Gerard biskup Wieleński / 345.
Gerlice miasteczko ztożądzieli / 197.
Gerlitz Gęryni zbrodliwy wypra-
ca Związków: nepola / 410.
Gertruda krol ślepego carka Mięgy-
ślaw iym boleślawa ill porwanie 121
Gertruda Grunika brodatego corka
179.
Gerwardygo Macenniká swiato y
ohtar y Králowie / 164.
Gibellawow rosytyci / 194
Gilazne Kásimierzo wo trzecim po-
dano / 469. Kryszakom / 470
Gileczt szab niadany / 8
Gliwickie K. Krol Mátyas pemał
547.
Glogow pniez idka zbidda Krol Czeski
zagárnal 448. Od Czárza dobyw-
ny / 4 od polkow obioniony / 701.
Podcz / palaki go / 133.
Glogowszgo Asprata Kro zálezyt / 23
Pánina Glogowskiego / bolešká-
wozi Ághum poslapiono / 201.
Janowi Olbrychtowi / 571. Ros-
bitelone tego 243.
Głowica Bels / 128
Gniezno miasto zálozone / 24. Od
Ceschow spalane / 65. Kásimier-
zowi K. podané / 144. Od Ary-
zakom spalone / 454. Od Sempá-
brodatego dobywany / 187. Od
Wládyšlawá Łaskonowego oblejo-
ne / 179. Kro y kiedy do niego z
Arzewice Rólicke puzeniott / 38.
Králowa / 37. Tum Gniezentekti
41. Piotranem wdzony 462 Po-
skowacanie tego / 90. Granice Pá-
schep / 286. Wládkama Pápi-
now slapione / 205. Wólność ko-
ściółcowi nadáne / 177.
Gniew zamek kro zálezyt / 221.
Gniew miasto Pruskie / 349
Gnieszko Dalcicki gáí odszedony /
317 Sled (razmáistnik). 122.
Gniew Polacy obtegl / 498.
Gniewówá zemla Arzyjaczy doby-
wali 258. Wládyšlaw blaty zapa-
lili go / 198. Krol polski záco go y
Wládyšlawá Blatego kupil / 287
Goldberg 198. Krzygow Goldber-
lich Popoge / 786
Gotah miasto pruskie y dwa zamki /
195. 249. 37. Arzyzakom poddá-
ne / 480. Brogo odebial / 491.
Goniz miastko Litwa wjeżdżał / 411.
Gopio Jesioro / 90.
Gory Janowi Olbrychtowi poslapio-
no / 171.
Gorlice Niemcy zálezyli 279.
Gordánowá familia / 163.
Gortan Piocli biskup / 170. 232.
Gostynin Kiedy záwalat Konrád / 221
Gostyniná Czechowie dobywali 226
Kiedy go Siemowit K. Mázowiec.
Pie opánecwał / 282.
Gótard Bánciers / 174.
Gótard Rádinski Hertmánem od Ry-
cerskák Polskiego wagnou / 501.

H

Bowonek Chrobazński / 408.
 Goworka Sandomierskiego Woiewo-
 dy pobożność y miłość przyczyniła
 219. 221. 161.
 Grabówiec odebrałi Polacy / 293.
 Grabów miasteczko / 440.
 Grębówiec Kiecy sta z Łacińskiemi
 złozyli / 206. Ich przypadek na Sy-
 nod / 417.
 Gręchów Kiecy Sądaczeniowie po-
 bili / 158.
 Gregorz Sanocki Arcybiskupem
 Krowickim 444. Kiecy umarli 111.
 Gregorz Podbanczy / 174.
 Gregorz V. Papież / 49. VII. cóna
 Polacy y ná Bolesława wtorego
 Króla postanowił 82. IX. 183
 XI. 290. Kiecy z Krowicem do
 Kzemu przynosił sta / tamże. XII.
 cóna od Barchid Kzemiety od-
 rzucou / 338.
 Gryfina Łęka Czarnego jóna / 215.
 Grymálka Olszniczi Kzyszyński dła-
 żellan / 200.
 Grymálczyki Walegów pogodzono
 314.
 Grodzko zamek Prucki / 77.
 Grodzko miasteczko Ruskie / 406.
 Grodno Kiecy obległi Polacy / 317.
 Grodno miasto Niemcy wzięli / 40.
 Grodów miasteczko 237.
 Grod Słapecki Hermanem zbrodnia-
 230. 331.
 Gronowód wieś / 347.
 Gruszyński ch Kzyszyński / 141.
 Gruszyńskow dom słapecki w Polze /
 107.
 Gródko rzeka / 172. 329.
 Gródko Biskup Bielawski dła
 gar papieżi / 95.
 Gróheln Kiecy Niemieczi przesła-
 do Polakom / 75.
 Gróheln Gróbie Solandzkiego Kie-
 cy z Cesarem obano / 194.
 Gróheln Kzyszyńskiego Biskupa d
 papieżkiego Legata Kiecy y po co-
 do Prus zerano / 293.
 Gróheln Kiecy óca Piotra Dunina z
 uezności z Króla Dunskiego / 113.
 Gróheln Kiecy Sycylijski 150.
 Gróheln Biskup Płocki 174.
 H.
 Hódanów Kiecy słapecki 123. 320. 321.
 Hódanów 103.
 Hódanów rzeka 32.
 Hódanów 27. 482.
 Hódanów Kiecy Gema Król dła
 żimierz wypędził / 392.
 Hódanów 28. ómiałego Kzyszyński
 Hódanów 47. 343. 200.
 Hódanów Wrocławianom obito 248.
 Hódanów oblesion 149. od Węgrom y Po-
 lakom dobyt 165. od Polakom Ro-
 manowi dany y 56. Arcybiskupim
 z niego Kiecy do Krowick przynosił /
 291. 338. położenie tego 120. do
 słapecki Kiecy Dominiani wnieśli
 sta / 166.
 Hódanów Kiecy 149. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900.

go polajony/ 571.
Sólulo Jęrota Wileński/ 310.
Sekarda Kóncurka kto wzięty/ 203.
Selena Kłojaczka Basi-mierza żona/ 4.
Leśka białego mórka iatemi fer-
reidm od Mlegylidaw płacę 3
miejszyna/ 159.
Selena Moskiewska Krola polskiego
leżadnia żoną genu nie forono
wano/
Selena Roskislawa Kłojczka przemy-
skiego córka/ druga żoná Dolej-
wa Kozjerziawego/ 134.
Selena Wolowolcy Kłojczki Dolej-
skiego córka/ 136.
Selnetyk Miłtyz Kłójczki/ 208.
Selnelob Probojak Krenka/ 44.
Selwetom zámnozenie/ 281.
Senyphorowy Kłajstrok Kto zálożył, 168
Senypl Krola Bugijskiego syn z Krole-
stwa wyprada/ 139.
Senypl Brodaty syn Bolesława wyjo-
kiego/ 158. genu brodatym ná-
zwał 180. kiedy pudy umarł/
támże. wojná zemnatzna tego z
Konradem o Kłostwo 175. w 173.
miastu obóz Jádrowego zón 181.
Senypl Kłojczka Bawarskiego Kła-
gá ná Polak/V 130
Senypl syn Bolesława trzeciego wo-
dził się 113. ná wojna Jer osolin-
sko wpiejdzo/ 131.
Senypl danielienicki zabity/ 175.
Senypl Kłigo Bawackie kiedy Cze-
skim Kłoj. ciem oktal/ 210.
Senypl Miłtyz Kłójczki 240. cdyo
wieść tego ná zdanie Władysława
Cieskiego dańd/ 241.
Senypl Krol Duniki od Zbeka hrátz
zabity 113. ślach tego kto zabija-
támże.
Senypl Arcybiskup Gnieznienski 117.
Synaprytego/ 169.
Senypl syn Senypl Kłojczki 167.
Senypl pierwszy Bawaryn Cefarz 40.
so 16. letni Polaki zwolowa/támże.
Senypl wtory Cefarz po opus Konta-
dise w páńskie nádropi 06. genu
z wojny ná Polaki vsuali 70.
podniesionu ons wojna zázime z
odwrótca/támże. Debroitwo ofe-
go přeciwno Kásimierzowi/ 67.
Senypl třeci Cefarz 75. dycząno w
Cesárstwo nádroputé/ támże.
Senypl ówarty Cefarz pómdrop/ 99
Edlámond de Wagler powódci 77
Cezkim Kłojciem cyni go p záraz
Polski popisatja mu 87. wojná
tego z Bolesławem Krywcou upim 179
z Bytoplem prótin Cefářem 96
z Rudolphem Kłojciem Swábškim
támże.
Senypl piaty Cefarz kiedy wojná z
Wagami wlebi 99 nádstoć tego
77. z Niemcami p/ z Cezpy wy-
wá wojenna do Polski 101. fcega-
ná ná Polákami zájtra 102. miech-
umá Bolesławem třecím pokoi
p spominowádencie/ 105
Senypl šestý syn Strydom Cefarz
118.
Senypl siedmy Cefarz 238. 242. tru-
dzino w Sakramencie podáno jui

184

REGEST.

Senty, t Archidzię radnik Mięyska
wa / latygo 140. na wygnanie /
żany / 151.
Senty Książ Legnickie iako Wrocław
nia dojeżdź / 224.
Senty pobożny 179. Sentyś Kro-
datego syn 182. Synowie tego 195.
mama bierak z Tatarskim 186. wsta-
pienie p zginienie 187. ciasto tego
między trupami z takim znaćiem
poznano 188. głowa od pogani na
Kohatyna wskazywana / 187.
Senty Pławnicki Komendant
Elbiński 459. Smoleński 341.
Mistrz Zarycki przypis e syni Kro-
lowi Kazimierzowi trzeciemu 130.
Gemu z Miętysofowa 352. urocz i do
wzięcia wojownicy 362. Miałbort
warunkiem obmarła 348. prze-
mowa tego do Króla Jagiella 350.
odpowiedź wielk opielna / 351.
Senty Dobry Książ Wrocławskie /
276. tego mezbójcy o okrutny wz-
nek przyczynko Biskupa p Focio-
la Wrocławskiego małżeńściom /
224. wgodą z Chomańem Bisku-
pem / tamże.
Senty Arctembark Mistrz Krzyża-
ki przysięga Królom Polskiemu 571 /
332. władza tego przydzysiana / 551.
Senty Książ Szermietzkie od Prusa
Kowabicy / 197.
Senty Ściopinski Pomorzań Książ-
ciem / a Kazimierz trzeciego Kro-
la przypomiera Krzyżaki porażił 507.
przemienienie jego / 514.
Senty Piotr Książ Wrocławskie i-
do Krafowa z Książką dostał 228
229. przez jordaś poimany p do
wzięcia podany 231. śmierć po-
cojstwo jego / tamże.
Sztaboite Włodowód poznanski po-
imany / 205.
Szczęśliwa Dombrowska / 96.
Seman Kommandator Elbiński 339
Germania Inflanckich Krzyżaków
Winksa dptu wradze / 351.
Germania; żołce pułkowy mistrz wie-
meki wo Prusach / 173.
Germinaga Biskupa Kamińskiego Książ-
ka pod Gelsberga / 501.
German Książ Krawaskie Kieby do Książ-
kowa przysłał / 359.
Gecei Sprowadził polojinca Króla Książ-
kiewiczą wtorego / 287.
Gierak Abo Prut z Książ / 274.
Gieronym Krawaski Arcybiskup L-
gatem od państwa do Polski 477
domcip w władę tego / 511.
Gieronym Pradzianu 318. Kieby spo-
leny / 363.
Giersalem Kieby Turcy wzięli 51.
raccenowie 149. od Sultanu Książ-
rozci oddane / 171.
Gipurt Gnieźnieński Arcybiskup 61.
si ipanow pogatek / 3.
Gijsra Kieby Turcy plundrowali 37.
Solindpa misio Ruskie 349. ot
Krzyżakow wzięte 499. od Pola-
kow odebrane / tamże. Witoldowi
doruowane / 349.
Gladanga Kieby w dom Krawaski we-
rła / 139.
Glebski cudowna gabińska od Krafu

ja vintezena / 27.
Golsadich Grabiów pogatek 26.
Gordard Ban Zarwacki / 299.
Gosypant E. Czeskie / 44.
Gumeryś Krad rzegony / 8.
Gunowie Abo Gunowie Polowocy /
72. Ku południowi sklonili się 21
onych pogatek / 3.
Gustaf Alana Król Perelskiego wojny
przezbro Krum / 337. Obierni-
ce tego Krolowi Kazimierzowi trze-
ciemu świątowane / 143.
Sus co sta v Czechow rezanie / 338
Świat Kieby przeskonano p spalono 363.
Przydajm Krad był v Czechow de-
kapil / 338. Senty tego pogatek p
zamężenie / tamże.
Grbicent Turcy wzięli / 65. Chrześ-
cie odebrał / tamże.

I

Jacek Zakonnik Kieby umarł / 203.
w pogot świątecz poligony tamże
Jakovety Plott Myjszenek rosplo-
dzenie Heretyków w Czechach /
338.
Jakub Kobyleński o Krolewo potwa-
rony / 355.
Jakub Rabinowski Herman wojak
Krolewski / 479. Stratoła Książ-
kowski / 514.
Jakub Kaciborski Biskupellau Sudo-
mitski / 181.
Jakub Steniski poselstwo do Pa-
peja wysłania / 477. Czemu go
Krol zżenie wypisał 481. Wielu-
stwa wstąpię / 493.
Jakub Swinka iako p Kieby Gnie-
zieniskim Arcybiskupem opła / 223
Senty Książ dobrego Księcia / tamże.
Jakub Swinka Biskupellau Sarnomi-
ski / 257.
Jakub Szynski Gnieźnieński Arcyb-
iskup / 110. Władysława Księcia /
126. Umiera / 130.
Jadwiga misio Dahnacke. 6.
Jadwiga K. Krawackiego Beotol-
da córka / a Senty Książ dobrotę jo-
nada / 168. Wzją wyrwabadsa / p
żarcz zgoda między powinnymi si-
nowi / 176. Jaso swiatem go-
gardilla / 181. Kieby umarł / 150
Między świątecz poligony / tamże.
Erdlacz p dziekanacie Bogu przyp-
amiewal syn Senty / 188. świą-
teczność kiej / 168.
Jadwiga córka Ludwikowa Krole-
wa Polska / 308. Przyjechał do
Polski / tamże. Koronacja oby-
gaje / p szkatności wrody / tamże.
Miłość namiętności Wilhelmu
Kazimierzowi / 252. Czemu za
Jagiella idę niechcący / tamże.
Pobojna swobodliwość / 315.
Świąteczność / tamże. Prośectwo
przezbro Książkom / 326.
Śmierć z żaleniem / 328.
Jadwiga Władysława Łokietka żony
do klasztoru wstąpię / 260
Jagellonowey rodziny zaliczenie /
Gniazdo narodu /
Janek Wrocławskim Biskupem / 229
Gnieźnieńskim Arcybiskupem / 130.

Jan Janław Sulimęł Arcybiskup
Gnieźnieński / 216.
Jan Karłowicz kowiedzy szal Turckie
kiedy w; cã Siozianalekiego way:
calki siã / 497.
Janusz Królowski Woiemoda / 182.
Jan Osipczik syn Kázunierza czece-
go prodił siã / 478. Kołem Pol-
skim ciał 172. Szad był wzda-
tym / 568. Dowcip tego / 172.
Wkieteczności y mebiapiecz-
stwo none / 181. Śmierć obgane
187.
Jan syn Wásilów Znáš Mosk-
wieki Woiemod bierz / 162. S. o-
flużenieńca Tárátow zónera siã /
563. Zabiegie tego do biały Rusi /
cáinre. Sprawy / 563. Śmierć 504.
Jan Byszynski Podkánierz R. t. m. p.
480. w działyte podczyrny / 473.
Jan brogowelski Wydyoski Siarwa /
1757. Życiokrówo tego z Kryj. al. o /
Jan Kámienicki / 312.
Jan Kásiadan Kásiel / 212.
Jan Kásiptan zakonnik Strániška-
nowkiedy do Polessij. zachal 413.
Żywiakrówo tego z Łuckow / 468.
Śmierć / cãmje.
Jan Králkowski nazwiskiem Polař /
566.
Jan Czaplá S. Polásky Plocki Woies-
wodzie Krystynowi niepiapiacie-
lem / 182.
Jan Konarski Králkowski Biskup /
590.
Jan Kondratski Gładkie w gaba Kási-
miezom dacie / 142.
Jan Kóścielicki Králberski Stáro-
jik / 477.
Jan Kropidło Biskup Włodawski /
305.
Janowi Czarkowskiemu co król po-
rugyl / 386.
Jan Diugosz Bystryk / 2. Zplewe-
stich jnoro Pieceptor / 184. Arcy-
biskupem Lwowskim kiedy umarił
564.
Jan zakonnik Strániškanow Legat
Papieski / 276.
Jan Gántac / 410.
Jan Gerbiż Poznanski Biskup / 232.
Jan Gniezienski Arcybiskup / 213.
Králówny sáfina / cáinie.
Jana Gniezienského Arcybiskupa
śmierć obgane / 196. Dobak tego
stopione / cáinie.
Jan Groł Biskup Králkowski / 251.
262. Kiedy umarił / 268.
Jan Gruszyński Biskupem Králko-
wskim / 493. Włodawskim / 489.
Arcybiskupem Gniezienskim /
104. Śmierć wódryego / 140.
Jan Smiechobyl qci obsadzacz / 171.
Jana Šumádá prodienie / dostroiem
stwed / p jnawoz bieline / 423. Żywi-
ciakrówo z Turfow odnasione / 427
448. Śmierć / 468.
Jan Iskra Czech / 423. Jrdnák
Polařowy Krzyżařow / 472.
Jan Łaski Kándierz Polski / 190.
Jan Łobida Biskup / 234.
Jan Łutek Brzesijski Podkándierzem
Foronnym / 493. Biskupem Krá-
kówskim / 504.

32 13.

REGISTR.

[illegible][illegible]

Innocencjus wtoczy Biskup Rzymki
 115.
 Inowocław miastęsko Kujawskie /
 182. Kiecy od Arzysławowopane
 wane 257. Icho od Władysława
 ta. Jego wzięcie / 287.
 Interceanum pterofie w Polce 36.
 po ściegynie Frolu omaliny /
 po Władysławe rzecim 435. po
 Łęku Łatunin / 227.
 Izailaw syn Włodzimierz K. Polu-
 ckie 53
 Jzyder Rusin Kijow p wsiński K
 6 Metropolia 426. Zardynarem
 badac gema od Saki wpażony /
 450. Legatem od Papieża do Łes-
 34 Konstantynopolskie / tamże.
 Jta zamet / miastęsko / 184.
 Jiter toz co p Dunaj / 6
 J. 74 Kiedy Sławomir zwoić sie po-
 177. Rymianom od Słowakom
 107as / 2.
 Jahlenszocny 583 Kiedy p od Kogo
 r Rzymie postanowiony 235. Ido
 Kim obgratem Włopolaj piaty Pa-
 pież Polakom go pozwolił 446.
 spsob sąrowania pieniomu i me
 go zebiedni / tamże. Summa o
 mch pieniedzy tamż.
 Judytha Boletawka trzeciego cześ-
 94.
 Judytha Konrada Kijowia Kijow-
 wieckiego cześ- / 179.
 Judytha Władysława Kijowia Cze-
 skiego cześ- Jona Władysława / 100
 wrego 83. Dmitra / 85.
 Julian Łesajny 377. zginienie jego /
 455
 Julian Łesajz J. 44 p Pawła gwie-
 tch Biech męczy / 37
 Julin miasto Pomocny 115. Jada
 Penkow 33. Gowngante u zali
 go / 154.
 Jwan syn Saulow Biskup Ertlowki
 168. d. Papieża redue 178. Debe-
 timosć jego sądobroblawa wizer
 Kow bogim 169. Choroba p śintere
 180.
 Jutha Orthodoxa Ruska Łesajz cześ-
 4 cego piewana / 51.
 Jia 177 syn Jzailawom Kijow Kio-
 wskie 73. Ito go / 44-w 184.
 Jial wladia Kustego p na t. 4.
 do Polki wchodny / tamże. od Bo-
 leława wtorego do Penkow 177.
 wtorego 76. od Łesajz napu / 37
 wladia do Rusi pchodny 79.
 pise zen wdzienosc pokazana
 wopku Polskimu / 76.

K.

corego

R E G E S T R.

[illegible]

R E G E S T R.

za iakimi kandydatami królowi Pol-
 skim został 269. Ręby w Brze-
 wie korenowany 284. ropobież-
 nie tego 297. chęć do śmieci /
 tamsz. lata krolowania tamże.
 Lugubny Spnod na co p ręby był ze
 białny / 394.
 Łupa Gódziembczy Biskup Plecki /
 139.
 Łuzacya w dierżawie Polskiej 167.
 Lucenberg mianego Książęcia /
 342.
 Luter Między Książęciami /
 258.
 Łysy gory klasztor 54. ob Łtopyśtu
 piotru 283. Tatarskie Polska plus
 drugo Gemu go ule ruszy / 224.

M

Maccedonia Neopolani pustkosa / 2.
 Siomach / 14. ncz. od usych kraj
 Pror. goz diulo / 428.
 Maccedoncy Low z Jurekami y z Dół-
 macami wojna / 5.
 Madydeburt miasto / 69.
 Madydeburt miasto abo Miedziejboz
 ob Łogo założony / 13. ob Polakow
 pustkose / 15.
 Magnopolskie Książce zjed sja zają-
 cieli / 62.
 Magnus Grabiś Starostą Mázowiec
 ki / 106.
 Magnus Wroclawski Starostą / 88.
 z fidołowa słojony / 90.
 Machomet Czary Turck / 442. Kiv-
 dy Bojnyty / Kemna / Wasylyen /
 posial / 477. wótaniego 468
 spawy przemoc Grskom / 450.
 Response na poselstwo Kaziemiersza
 tryetnego Krola Polskiego / 552.
 Smierec / 565.
 Machomet K. Turckie / 365. Rędy
 winat / 369.
 Mantuenński Synod 34 Plus II. 500.
 Maragrabstwo Wowe zjed sja Janowi-
 so / 233. Kraina Kaszubow zadawa-
 na bylo / 456. w idlo wielkiej sum-
 mie od Krola Jagiella zastawione /
 332. ob Polakow podbite / 401.
 Rędy Fryderyk Maragrabia Wrana
 deburki opánował / 456. Zabieg
 Polakow / 212.
 Marek Srebiechowy Krakowski Wo-
 lewod / 171.
 Marek Wenet Legat Papieski do po-
 lakow / 577.
 Marzabetha Wirzbosławskiego żona
 trzydziestoro p sešciore dzieci led-
 nym slazieniem przedyla / 211.
 Marya Awola Burgundzkiego ces-
 rza Maryamilla Cefarska zona 39
 Marya siolka Jaroslawa K. 34 Kasi-
 mierz, pierwszego wydana / 68.
 Dobrogienawa przezegona / tamże.
 Marya Gospodarzyni Wolostu Gemu
 y Rędy o pomoc Kaziemiersza prosila
 / 445.
 Maryep panuy naswiatley klasztor w
 Krafowie dla Zarmelltow jezucz-
 cych Pro założyl / 243.
 Maryep P. Pešiof w Krafowie / 168.
 Malbork Kaziemierzowi III. podda-
 ny 469. Polakow 479. ob Polakow
 oblezien 473. Wilny 348.
 Matiewwerder Paszacy Rędy Kras-
 kon wydali / 349.
 Matiaszk Książcekiego response / 460.
 Matiaszk Polskiego dworu gwad-
 dya / 331.
 Martin Barzyska z roszkania do ży-
 mierz wtorego propion / 269.
 Martin Bizenski jako Gilemu obro-
 ni / 107.
 Martin Bogu nieposkopny / 467.
 Martin Książceki Wilny zaledwie
 wiata Krakowi Polskiemu poprzy-
 staj / 562.
 Martin Wolewod Kralowi ob Ko-
 go potmiany / 205.
 Martin Gniezniński Arcybiskup / 92.
 Gdzie sta byl wtai przed Pomoz-
 ny plondimycini / 98. Rędy v
 mael / 310.
 Martin III. Papiez / 223. V. 363.
 Statanie lego okolo wyswobodze-
 nia Wladyslawu Jagiella w Li-
 towie zatrzymanego podbite / 391.
 Martin Truchesz Wilny Książceki /
 555.
 Maslans Tryan Mazowiecki / 66.
 ob Kaziemiersza pierwszego porokony /
 69. Do pruskow wietla / tamże.
 na wojna ich przelało Kaziemier-
 szowi podburza / tamże. na subte-
 nice ob nich ropawiony / 70.
 Mazowie zjed rzegona 66. Ob Le-
 szka Konradow bieta wstapienie /
 167. Do Krolestwa Polskiego przyje-
 dnozenie / 70.
 Mazuryowie Mianami abo holdowni
 Kam Polskimi / 262. wiata Krakowi
 Polkim przyalaga / 271. 272. 384.
 Mazysztwo tosyne wiata idlem pra-
 wem Wladyslaw Jagiello Krol o-
 bysili / 316.
 Matheusz Biskup Krakowskiego la-
 komiska / 139.
 Matey Portkiewicz Poznanski Woic-
 wodz boycz / 273.
 Matyas Drzewicki Przemycki Bi-
 skup / 590.
 Matyey Golangewski Wloclawski bi-
 skup / 211.
 Matyas syn Suniadow / 468. Kro-
 lem Wugierkim obrany pokupiony
 tamże. Jako foble przeciwniki po-
 jednal / 498. podagry / 564. eru-
 cienstwo lego / 547. Spowinowaci-
 cenie z Berzym Podobieciem Kro-
 lem Czeskim / 468. Wyssy wspa-
 nidy / 546. serce zdiatrzone prze-
 ciwo Kaziemierzowi trzeciemu y Po-
 lakom / 553. Lekomy slasnosci / 53.
 Czemu zai corli swej dac niech-
 elaki Elibeta Krakowa Polska / 147.
 Polscy y Czechy Krakow spowino-
 waćcie przeciwo niemu. tamże.
 Matyas Michowita Skitoye Pol-
 sku / 3.
 Matyas Wilenskigo Biskupa
 smierec / 450. (50).
 Maucpego A. wloznia w Krafowie /
 Maucun Biskup Krakowski Rędy v
 mael / 310.
 Mechelburk miasto / 33. ob Polakow
 pustkose / tamże.
 Mechelburkski Książce pogate / 62.
 Medolan z gruntu wyrwany / 134.
 Medclanicy Cefarszelzem Erono-
 wani / 50. Medpolniski wojny
 miedzy Niemcami y Wenetan / 10
 Gate / 6.
 Miedzprzegameł Pomorzanie z
 gli / 88. Polacy odebrali / tamże.
 pod wladza Matyasa Krola Wa-
 giellego zawiasty / 547.
 Miednicke Biskupstwo we Zmadzi
 Rędy postanowiono / 362.
 Miednica plebania Rędy fundowa-
 no / 317.
 Miedniński Palono / 220.
 Miednik Kto Mazurom wydali / 424.
 Memelaczka / 57.
 Mendek K. Litewskie / 203.
 Mengler Car Pryekopskich Tatarow
 / 527. 550. 549.
 Miegsław Chrobry K. Ruskie Kolo-
 man z Księża wypuca / 165.
 Miegsław K. Ruskie na panstwo 64
 lskie przyprowadzony pod opiekę Po-
 lakow psychowac obicute / 147.
 Czemu go swoiz otuli / 248.
 Mieszko miasteczko / 544.
 Mistrz klasztor Kto zalozył / 169.
 Miodobiusz spłodzilci wiary Chryst-
 janki w Slowakow / 39.
 Mitons Rędy Turcy Wenetom odda-
 li / 583.
 Metropolita w Kijowie postanowio-
 ny / 43. 417.
 Michał Bugacki Starostą Podolski
 ob Tatarow zabity / 437.
 Michał Kralowski Biskup / 437.
 Michał Olinski na Krasno Litewskie
 dyble / 598.
 Michał Wielkiego K. Litewskiego syn
 412. Kto go z opsyny oddal / 424.
 wgnianie lego / 441. w Mostwie
 zginiene / 446.
 Michalowski dzierzaw Polakom
 przyalazono / 262. 166. Jakich
 nabyl Krasay / 240.
 Michowita Hospital / 312.
 Mikolaj Wlaskiego Przemyckiego
 Biskupa smierec / 548.
 Miegsław pierwszy K. Polskie / 44.
 slepo wzdrzonny cudownie do wzroku
 ku przywró / 40. sledm jon mial /
 44. Rędy Chrestianinem ofiar-
 kerony Krolestw w Papiez prosi
 48. Kradnie piaz lego w zannu
 zania wiary / 45. panowanina y
 wotalego dofonanie y pogrzeb / 48.
 Miegsław wtory Krol polski / 61.
 Miegsław trzeci K. Polskie / 139.
 Miegsław Opolskie y Kaszubske
 Księza / 354.
 Wyflowice miasteczko / 471.
 Myhlenki Maragrabia / 178.
 Mytak K. Czeskie / 44.
 Mołda zedka / 173.
 Modra gora zamiec Rędy Matyasa
 Krol objal / 540.
 Mogilac wies / 49.
 Mogilski klasztor Kto y Rędy zalozył /
 168. Pro dobudowal 280. pojor
 ga lego / 439.
 Mogumelski klasztor ob Wolestaw II.
 pobudowany y spannony / 82.
 Slupiony / 172.
 Moldowia zjed rzegona Woloch-
 mi n / 274.

REGISTR.

[illegible]

Olga abo Helena Kiedy y Kiedy Chryze-
scianka ofstała / 43. 47.
Olgiard syn Giebrminow 308. Wiel-
kim Kioziem Litewskim 309 przyp
tazni tegoż Kierstrem 308. joną y
dzierż, tamże.
Olg Tgorow opiekun 38. ob wstą-
nu: wniósł tamże.
Olg Kioza Reżankie / 335.
Olwki Kłastor Kierpm zakonnikom
Samborz żalozyl 144. 152. żaloz-
ny / 402.
Olubocki Kłastor / 17.
Olubocki Kiedy Wielkopolacy obry-
li / 223.
Ołomunieckiego Biskupa wyprawy
insemu Chryześciańsko Prus / 20.
Ołomunieckiego pomiaru w Niem-
wiech Sobielawowi pojęsion / 103.
Olsztyn iako wychoł Krol dobył / 34.
Onold Włocławski Biskup / 1.
Opatów miasteczko Kto Lubuskie
Biskupowi dawał / 38.
Opatów miasteczko Kto żalozyl
wtorego polojnicy dawał / 1.
Kiedy ię Chęchowie opánówali
iako ię na Przelę Chęchowie du-
wano 239. gład w n ep. Polak
Chęchow / y Wągrow / 5.
Opisł wstąpienisk, Opát Leg-
do Polsk / 193. 1.
Opogno 269. ob Kásimierz 270.
g obmoucone 280. Kóscio-
w m n 24. 3pl. tamże.
Opolicki Kioza Kiedy Chęchowie
mi hobołar / 1.
Opólanie porázeni y Kłobucki
Orda co słu y Tatarow rozum-
Opuchni Sępiowice Chęchów
Kow / 1.
Orli dobył / 1.
Ordynow zamek Kto wbiegł
Orli miasteczko spalone y o-
ne / 1.
Orns Duncy Komie wsiół / 1.
Orla wól 57. 58. 135. po-
Prus dzieli / 1.
Osmánka Bápítula / 1.
Osterod miastko Pruskie 349
dawałane tamże. Ob K-
odebráne / 1.
Osteschowicki zamek Kto ob-
Ostrowozamek / 303.
Ostrowozamek / 1.
Ostrowicki zbrodniarze n-
wsiół / 1.
Ostrowozamek / 1.
Ostroz abo przemyśl syn K-
Krol Chęchowie 200. Kie-
ły obigł tamże. Kiedy K-
gól y Chęchow / 1.
Ostroz wtory Krol Chęch-
bucie zginął 218. wyp-
na Prusk / 1.
Orten K. Władysław 236.
Kłobucki przystał 2 /
iego przystał Chęchow.
Orten Brundorf Komier-
li / 1.
Orten Kioze Burgundisk
Orten syn Kásimierza pier-
dosty / 1.

REGISTR.

Ottend syna Fryderyka Cezarza We
nerowie poimany / 142.
Ottom pierwszy Cezarz syn Sempkow
55.
Ortenburgi Wągrzabia Brändebur-
ski 190. 210. 203. Iki Czopom pise-
cie w Polako w wypla / 210.
Ottom syn Marcy iawań królego 171.
161. dzierżawy opowiemie potłaba
143. 3 opowiemie wygoda / 145.
Ottom Kioze Morawskie 96. Wągrz-
abia Morawskim 109. Książciem
Czeskim 102 wojna legoz Sobień-
wem książciem Czeskim / 114.
Ottom Pilecki Sandomierski Woiewo-
da 269. sławisz Wielkopolskim
przeciwko wladcom / 285.
Ott. n. Kioze Pomorskie / 145.
Ott. m. prz. Bysławsk. Kioziada Czeskie.
509/11/
Ottom Rufus trzeci Cesarz 82. do Pol-
ski lechów 49. do Rzymu wrócic sie /
50. w m. r. d. nie.
Ottom Kioze Salisk / 158.
Ottom Serbskijowski Władca 270.
Ottomian Król pierwszy Turcki 235.
O wanki Klaskor Kioziadki / 203.
Owen Aba Aba Król Wajarski / 71.

P

pábianskie miastności Králowstwie
mu Foscitolowi dawowane 81.
Pálottam Sedmierzta Woiewodá /
185. Oco szary / 231.
Paluzzi Pratin od Krzyżaków pustko-
szona / 488.
Pávov od Krzyżaków wsiaty / 472.
Palow y robót zony / tamże.
Parad, Iki Blachew / 184.
Pázdruhá papí j: z Kárdynálám
potimny Cezarz / 109.
Parlá Apostofie plebanis Kto w Sa-
domierzu fundował / 169.
Pávvel Kamieniecki Biskup / 360.
Smirczo / 450.
Pávvel Královští Biskup / 249. o:
Ottony z Jegory pomiany y de S-
rabsz wniaciu / 213. appufsz-
ny tamże. Powtore obług Ké-
wysz pomiany / 222. ob Blazat-
229. Jakobcz wolej Boicy ná-
minak / 214. Jagoniechnostwe
ślitly buntuy przeciwo Książcem
213. Symet y micnoty / śmierć
majochotwo / 27.
Pávvel Gyszkci Biskup płocki ob K-
ge potwierdzony / 419. Kiozi-
Mázowiecki / 465. Dieby vni-
498.
Pávvel Grábowski Biskup Chelm-
vinieta / 560.
Pávvel wtory Papiez / 50.
Pávvel Jáksinski Dziki y Adli-
Siedroń / 129. Jáksin fortelem
Krzyżaków pomiany / 507. Setn-
nym wojaka de Czech 535. Sm-
lós lego / 481.
Pávvel Máz Krzyżaków Praest-
376. (3)
Pávvel Rusdorff Máz Krzyżaków
Pávvel Wátutuecki Biskup rym-
pofein między Potákami á Byz-
Kioziadki / 114.

[illegible]

Papius Zaczł prabijad kiedy
 cym w spodnim rozkazem /
 Pizanski Spod w wetrupcy / 262
 Pizanski Galtcy po co do Hycy piz /
 117 / 315
 Piz wtoy Paylej / 474. Wtemcom
 aniz Polakom chathowcy / 477.
 Smierci tego / 504.
 Plawenniz Wistiz Kryziacz do Mel.
 jafiz Solandcy wypany 510.
 Plocko Polacy zkapali 250. zamek
 w nim do Litay palony 201. po.
 hubowany 207. obmurowany 280.
 Plocki 45. klaskor pod Kcym Kio
 izien 140cy / 312.
 Plocko zamek Kto Biskupowi Zaczł
 wstaniem daczow / 237.
 Pioniz las Woloski / 275.
 Pobiedziska kiedy Kryziacz spali /
 254.
 Podchmiz / 42.
 Poducie Woloski zamek 591. Pola
 cy odebrali 591. Spodobit pobit /
 595.
 Podzicki powiat Wlewodzie Wolo
 skiemu ziadawno / 318.
 Podolany jako Zaczłcy poradzili 416.
 ich znamienity wyznal 360. choc
 pzeclow Polakom 499.
 Polak dho Podlaski / 189.
 Polak jako blugo forego narodu Kro.
 imial 282. Na dwanaście Kt
 in zozbielena / 21.
 Polacy 20 10 20. kiedy ich 141 nazy
 wac pegero 20. zlad sie wiaz 21
 kiedy w te Ktacy w Ktacy mie.
 jkto zardoworali 20. zlad zycz
 ni 20. Chrzescianiz kiedy zardali 44
 Polacy wicly Genu sie Ktacy
 Ktacywskiemu. A nie Wlob. d
 wozli Ktacywci oddali / 232.
 Polacy mali Genu p kiedy p 300. 20
 Ktacywci wozny wozili / 227.
 Pomercka ziemia Kryziaczem od Ja
 na Krola Czechskiego daczow 153
 od Czechow pobita 143. Kto 10
 Polakom wypsodit 268. cpiemu
 ony 134. Krola Polskiego Wanda
 ni Pomorczy 134. pogotat ich
 134. Pomercka ziemia bliska od
 Polakom pobita wiaz Chrzesci
 anka po rzeci Procy pismie p 26.
 Powozle 132. Ktacywci Odane K
 143.
 Pomercka ziemia dalja wtracena p
 368 od Smierceika odebrana /
 Ktacywci / 1
 Pomerzanie do Ktacywci poakumih
 wiaz Chrzescianska kiedy
 li /
 Pomerzanski Biskup w
 Pomerzanski Wieru /
 Kryziacz 301. 61
 Pomerzanski miastec /
 Pompen Wistiz / 1
 Poniecki zamek
 ny Ktacy /
 Popiel wierz
 Success
 ch ocy

REGISTR.

[illegible]

R E G E S T R.

[illegible]

REGEST.

an Wo ewoda Woiaczi wic.
Jemu Poleciemu poprzysięga 161
492. 4. o.

Krysztof król Węgierski na-
puć Perona Krolewną w pa-
pi 34 i tebowo 48 dieby / Rady
Chrześcijańskiem dacie 46 vmetu
65. niedyż swiatych poligony /
támże.

Sé ber meşgycki / 303.
Srynna w Polacy rozbiary / 265.
Strzegom Sandomianemu Księciu
darcow / 230.
Strzelce zamek Radzyńskiemu / 212.
Strzemieszów / 184.
Strzemieniew Jamilla / 82.
Stus. wie dracia zabici / 194.
Szum zamek y miano proste dzę-
zacj edobili / 349. 355.
Sytye Turcy pustosz / 541. 524.
Sytry 14 / 393.
Smolechodzin Janowi Olbypłomi-
wapieno. 571.
Smolechowickich szogynstka 471.
Swiecie zamek Łady Swietopelk 34:
loży / 197.
Swietochud Bolesław do wtorego sie-
strzą Władysława wydana / 73.
Swietopelk z Jamiely Gyrhow pas-
nem nad ziemie Pomorską od bole-
ślaw z rzecioje przelozeny zostale /
307.
Smowa Wlaszbirka Smegolecki po-
radny wojownik / 301.
Swiniostwo / 545.
Swingrot miasto / 313.
Swidrigiello syn Olgardow / 309.
Suchawski Pasterz Pro Łady p ko-
mu pobudowl / 552.
Suli law Włodzimierz Welemedy
Wladkow jego brat 186. Sonder-
muskim Kasztelanem 186. Pro go
34bil / 187.
Solcan za perenynti stawkami Jeruz-
alem żydey kowi Cesarzowi przo-
wodca / 175.
Symar Król Duneli od Wyssymizda
zmocowany 21. Wyssymizowiebe-
lizur / tamże.

T.

Tamylan Wielki Car Tatański 227.
Śmierć tego / 328.
Tatarska / 111.
Taneyfsk wieś / 343.
Tarnew w Cheimińskiej biskupstwa
170.
Tatarowie wielkieści hōg 186. w Ki-
twie kiedy oblegli / 322.
Tatarowie Szawlscy do Litwy na
Podoley do Wolosz wpadali 529.
odpędzenie ich od swego Car 189.
Ustwo do Froła Pohkiego 588.
amburgski słostka Rudaw-
236.
Kie / 416.
wprowadzeni
244.
6.

Item 439. Dzielność tego przy-
czairom / 441
Theodorik Margrabia Mysleniki 21/
Lhechor Ledio Arakowski Wojewo-
da 181. do Bolesława Wyszchwa-
go pochodzi / 189
Th. ob. r Siemieński Książ na wiata
Krolowi p ysiega / 321.
Thomas Kollet Łady zabite 326.
Thomas Piotrowski od Tatarzy
noli / 187
Thomas Poznański Kasztellan 190.
Thomas Strzempunski Arakowski B-
stup 462. Śmierć y testament jeg-
480
Thomas Wegleszynski Sandomijski Ka-
stellan / 334.
Thomas Wrocławski Biskup do mia-
niemia wracaony / 203.
Zemiann Wlasył Czesnik / 197.
Tomisław Wojewoda Poznański 241.
Topora Rzekani puszk 16. Słow-
a 2. pogarsza Arkow / 4.
Łobas Biskup Pragi / 229.
Toporow portaga / 293.
Torun między zamek pu' y / 191.
Torwi lynn Kiejskrace 309. zgine-
nie lego / 319.
Trapesentle pastro / 522.
Trapienter Perowie n Halli / 537.
Trebieńskie miasteczko / 33.
Trychnica miasteczko 200. Flaster-
wie tajemne. mu nádane / 168.
Trybnicki Klastor Pro Łady złożył /
168. dochody tego y zakonnicy
tamże.
Tryebnicki zamek Pro złożył 280.
Trope Światły Klastoru wział owie
Domniánom postapieno / 169.
Trocki zamek Książ Czarnopile ów-
n wal / 410.
Troki żapałiti Krzyacy / 312.
Trojanow przemociny / 5.
Tuchla zamek Krzyacy oblegli 353.
Prawo jako go zdrade woia / 394.
Tuhyla miasteczko Prutli / 349.
Tunisiska prawom potępion. 396.
Tunglenowe przecione i sześc w Pru-
siech / 560.
Turku ku poledniu possil / 21.
Turcka rewolucyjna wojna / 565.
Turks wieś / 184.
Tuksiński zamek obmurowany 280.
Tydas rosy y Wierzeck / 274.
Czerwone miasto Prutli 349. tej De-
staw rezene / tamże.

V.

Vdelky Klaja Czeskie Krolowi Miecz-
slawowi hołdu placić musze 61.
Vdelky Czerwonka Czech / 467. Do
fogo do miesienia wracaony / 471.
Vdelky Bentardow syn Diomuński
Pan / 109.
Vdelky Disenhorvynus Komenda-
tor Wielki Krzyacki / 501.
Vgrá rzeka / 334.
Vlanorie w Tatarach co jag 449.
Vlbery Klaje Czeskie Krolowi Po-
lskiemu hołduje. 51.
Vlyr Czerwonk ob Admiender tje
wego wraçeni 467.
ewsiu m Kommandator

R E G E S T R.

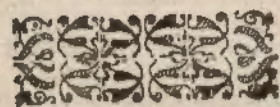
Wilkonski Japalono / 320.
Wilhelm K. Raskusie / 308. Do Rask
Łowia przypiędza / 311. Czemu do-
zamka nie wpuszczony / tamże.

Willis rzekł / 319.
Wilebian Władysławski Arcybiskup /
180.
Wilna Bzpiacy dobyli 323. Biskup,
któro w nim kiedy zśojono / 315.
Wincenty Szablubel Biskup Kraków-
wski / 164.
Wincenty Dombinski Gnieźnieński
Arcybiskup / 169.
Wincenty Staniowski Wielkopolski
Starosta / 327.
Wincenty Gryfow / 181. Jego ples-
towa powieść o Lechu trzecim / 32
Wincenty Zielbaf Chelmiski y po-
meżaniki Biskup mińskomawny / 316
Wincenty Przerabicki Włodawski
Biskup / 590.
Wincenty Siemotulski iako sobie
Królą piszebniał / 215. Do pierwo-
szego godności przypędł / 217. Do
Zrępnosko przypiędzał / 253. Śmiał-
da tego / 256. Zginienie / 217.
Wierzbiatka Smogolecki / 300.
Wiktor Garbu Szabawy Biskup Krak-
kowski / 181.
Wiślica miasieczko / 119.
Wiloka rzeka / 114.
Wigant Król Łachy zśojził / 33.
Wizegrad Łukawskie miasieczko wo-
jusz / 111. Od Arzyjałow dobył /
162.
Wybymierz Książ Polskie przeciwko
Dunegrom / 21.
Witold Witale Książ Litewskie 309.
Witcheł iako Olgierdowi dostał się /
309. Witold odebrał go / 321.
Witochin Hystorik Sasini / 2.
Witold syn Bystratow / 309. Prole-
stwo Czechskiego przypłać mieczce / 373
Witoldowi szemu Smółka posiał Le-
sat / 381.
Witrowski Pfaktor / 152. Tatarsowie
spalił / 186.
Wir Kastelan y Pionier / 174.
Wir Litewski Biskup / 199.
Wie piecki Biskup / 152.
Wielgiecie Książ / 72. Krolestwo
Węgierskiego pogodził / 48.
Wagrowie Jedezel syn Władysława
w Łypiego z wygnania przyprowadzi-
ły Kołem Raskowio / 71.
Wopielech s. Piński Biskup / 49.
Wopielech Biskup Władysławski do
Słowaków od Ottona pierwszego po-
siłny / 44. Kamień tego Bolesława
pierwszego Ottonowi Cesarzowi w
pomniku dał / 49. W Rymlu
Książ zśojone / tamże. Przed Cze-
chami zatałone / 66.
Wopyleo iako z podlego szczęścia w-
zbit się / 309. Zginienie tego / 310.
Wotowod d. Anaszkic Polacy obiera-
li / 25.
Wolborz zamek wiśtio / 306.
Wolkomitzka Plebania / 315.
Wolkowicz iako nadszedł Arzyjaczy

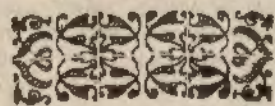
337.
Wolga rzeka / 529.
Włodzimierz K. Nowogrodzkie / 93.
Wologoff miasto / 33.
Wolpin Kraina Ruska pod władzą Bo-
lesława wtorego przypodził / 78.
Wokorsynogofa plebania kto zśojził
163.
Wocielew szamili / 396
Wokr rzeka / 391.
Włodzimierz zamek Ruski / 78.
Włodzimierskie Biskupstwo w Rusi /
291.
Władysław Wasierski y Czeski Król
Kazimierz trzeci syn / 467.
Władysław Dambrowskiego zśoił y
zginienie / 119.
Władysław Gnieźnieńskiego Archy-
biskupa odezł / Symon / 441. Po-
swarł i tego z Kardynałem Sgignie-
wem o pierwose miejsce / 442. O
Ceremonii dawania ślubu Kazimi-
rzowi trzeciemu 453. Śmierć 450.
Władysław pierwszy Książ Polski
biał Królą Bolesława wtorego / a
syn Kazimierz pierwszy szemu Germa-
nem zwiedzany / 83. Czemu się Kró-
lem zwąc nie chciał / tamże. Książ-
ciem a bzdzielcem Krolestwa Pol-
skiego mienić się / tamże.
Władysław wtory K. polski syn Bo-
lesława Trzymouszego / 122.
Władysław trzeci K. polski syn Wi-
sławy króla Łastonogim nad-
zwany / 116.
Władysław pierwszy Król Polski syn
Kazimierza zśoił Książkę Litewską
y Łagieskiego Łobietkiem nazwa-
ny / 234.
Władysław wtory Król polski Jagiel-
lo zśojony / 313.
Władysław trzeci syn Jagiello Król
Polski y Wasierski 408. Od Jan-
garow przebyty Łachy zginał / 413.
Kiedy przodził się / 378.
Władysław Opoczński Gnieźnieński
Arcybiskup / 441.
Władysław Płwak Ottona Węgry-
stawa króla syna / 116.
Włodyk Grzynicki biskup / 444.
Włodzimierz Galickie Książ / 146.
Włodzimierz Brakowskiego Woje-
wodę wprawił przeciwko Tatar-
com / 184.
Włodzimierz Bełski Grodzianow Książ-
ciem Nowogrodzkim / 47.
Wrocław miasto Śląskie / 70.
Wrocławianie Biskupowi wpozarz-
li się / 264. Biskup s. Wyen-
tego rozburzył / 114.
Wroneńskie miasieczko / 300.
Wschowa Polacy wzięli / 265.
Wsieborz Brakowski Weiewoda Ge-
rmannem Arcybiskup / 120.
Wsieborz Sandomierski wojewoda / 153
Wsiewłoda Książ Belzkie / 146
Wsiewłoda Jarostawa Menadyp
syn Książa Peredstawskie / 72.
Wsiewłoda Książ Ruskie wojno
przeciw Bolesławowi spoządza / 78

Poznamowa tego do żołnierskich
tamże.
Wsiewłoda syn Włodzimierzow
Włodzimierskie Książ / 53.
Z.
Zagofs wieś nad Wido rzeką / 131.
Zaintyr zamek Król y Łachy zśojził / 162.
Zaintyr da wieś 513. warunek tego Kró-
dobył / 515.
Zaintyr Arzyjałom odbior / 220
Zargbowie mordetce Królą Przemyśla
233.
Zarnowice / 92. 265.
Zartawskie Pomorskie zamek Arzyjaczy
wbiegli / 191.
Zasztawskie państwo Roma puszone /
309.
Zator miasieczko iako Bolesław opano-
wał / 415.
Zawichost miasieczko nad Wisłą rzeką
bitwa wstawione / 163.
Zawichostli Pfaktor Kto zśojził 205.
Zawiza Brakowski Biskup 295. ier-
go śmierć jompotna / tamże.
Zawiza Czarny szemu y Łachy ob Cze-
chow polniony 373. śmierć tego /
381.
Zawolyckie Tatarsy Przecopsy poraż-
li / 589.
Zdobylaw Gnieźnieński Arcybiskup /
146.
Zebrage gorá / 471.
Zegauskie Książ z wojny na Polaki
powstał / 265.
Zegotá Morawicki Brakowski Woj-
wódá / 222.
Zegotá Toporzyc / 188.
Zelislaw German Polski ná wojnie
Morańskie 95. Za przeciwe ná
wojnie taki prawcy / Mora raka od
Bolesława trzeciego bitwy tamże.
Ziemomysł i ełfa cwartego syn Książ
polkie 40. iako blago panował
41. choty tego / 40.
Ziemomir Książ Mazowieckie ná Kro-
lestwo polkie gwya 299. szemu
go do Krakowa nie puszo 303.
Zuidowy pod władzą swola zabite-
ka, tamże. śmierć y potomstwo to-
go / 380.
Ziemowit syn Pfactow dobil fozie eb
Prusałow obbieta 39. Kiedy y Łachy
wzięta tamże. wspaniale choty ie-
go / tamże.
Zlotory zamek Władysław biały bje-
rze 288. Arzyjałom podbił się 37.
Znin miasieczko / 304.
Zwierzynieccki Pfaktor / 131.
Zyndran Moskwicki Germanum
woyła 324. porównanie tamże.
Zergon miasiecz / podob-
daje / 348.
Zeroflaw Biskup / 90.
Zyffli ślepego fi-
low okucie / 397.
Zyncio miasiecz / 324.
Zynter zamek / 556.
Zytawa Król / 197.

Za Przywileiem Je^o Krolew: Mikoł. Nikomu
nie wolno Kroniki Marcina Kromera niekie-
dy Biskupa Warmińskiego Łacińskim ięzy-
kiem wydanej. a teraz świeżo przez Je^o M. Pa-
nā Marcina Błażowskiego z Błażowa / na ie-
zyk Polski wierne przetłumaczoney Drukować /
ani gdzie indziej wydrukowanej w Państwach
Je^o Bro. Mści. do Korony należących przeda-
wać / pod winą w Przywileiu mianowaną.

Mc 4690

*Hist. Polonaise
a general*

